

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

STATSRÅDETS FORHANDLINGER 1848-1863

V. BIND

27. APRIL 1853-31. MAJ 1854

Udgivet af Rigsarkivet ved
HARALD JØRGENSEN

I KOMMISSION HOS MUNKSGAARDS FORLAG
KØBENHAVN . 1962

Statsrådets forhandlinger
27. april 1853 – 31. maj 1854

STATSRÅDETS FORHANDLINGER 1848-1863

V. BIND

27. APRIL 1853 - 31. MAJ 1854

Udgivet af Rigsarkivet ved
HARALD JØRGENSEN

I KOMMISSION HOS MUNKSGAARDS FORLAG
KØBENHAVN . 1962

INDHOLD

Forord	Side VII
Statsrådets forhandlinger 27. april 1853–31. maj 1854 ..	» 1
Navneregister	» 623
Sagregister	» 650
Talerfortegnelse	» 662

FORORD

Nærværende bind af »Statsrådets Forhandlinger« indeholder referatet af gehejmestatsrådets forhandlinger i perioden 27. april 1853–31. maj 1854. Bindet dækker således den længste periode af ministeriet A. S. Ørsted. Ligesom ved de foregående bind er der foretaget et fuldstændigt optryk af protokollernes indhold.

Med hensyn til den tekniske opstilling har man nøje fulgt de i tidligere bind anvendte principper, og der henvises til den nærmere redegørelse i indledning og forord til bind I. Teksten er som sædvanlig gengivet ord- og bogstavret, idet man dog har tilladt sig at rette inkonsekvenser og vitterlige skrivefejl. En vis soignering af teksten har ligeledes fundet sted. Det gælder navnlig de tyske tekster. Ved korrekturlæsningen af disse har fhv. lektor Rindom Thomsen assisteret.

Ligesom det var tilfældet med bind I–IV, har rigsarkivaren og statsrådssekretæren haft tilsyn med udgivelsen af dette bind.

København, den 1. februar 1962.

Harald Jørgensen.

Statsrådets forhandlinger
27. april 1853–3. maj 1854

A. S. Ørstedes ministerium
I.

Medlemmer af A. S. Ørsteds ministerium (21/4 1853–12/12 1854) var følgende:

Premierminister og minister for kirke- og undervisningsvæsenet: tidligere geheimestatsminister, dr. jur. Anders Sandøe Ørsted – udenrigsminister: tidligere premierminister og udenrigsminister Christian Albrecht Bluhme – finansminister: tidligere finansminister Wilhelm Carl Eppinger Sponneck – justitsminister: tidligere justitsminister, dr. jur. Anton Wilhelm Scheel indtil 10. maj 1854; derefter premierminister A. S. Ørsted – indenrigsminister: premierminister A. S. Ørsted indtil 29. april 1854; derefter tidligere indenrigsminister Frederik Ferdinand Tillisch – krigsminister: tidligere krigsminister Christian Frederik Hansen – marineminister: tidligere marineminister Steen Andersen Bille – minister for Slesvig: tidligere minister for Slesvig, grev Carl Moltke-Nütschau – minister for Holsten og Lauenborg: tidligere minister for Holsten og Lauenborg Heinrich Anna greve Reventlow-Criminil.

Forhandlingerne for perioden 27. april–14. august 1853 er indført i den i »Statsrådets Forhandlinger 1848–1863« bind IV s. 3 beskrevne protokol pag. 261–451. Referaterne er indført i protokollen med skriverhånd og underskrevet af fung. statssekretær C. F. J. H. Liebe.

Forhandlingerne for perioden 20. august 1853–31. maj 1854 er indført i en folioprotokol, der er pagineret 1–472. Protokollen har følgende rygtitel: Geheime-Statsraads-Protocol III, 1853–54. På pag. 1 er optaget følgende autorisation: »Nærværende, af 472 Pagina bestaaende, gennemdragne og med Vort allerhøieste Segl, forsynede Protokol ville Vi herved have autoriseret til deri at indføre Forhandlingerne i Vort Geheime Statsraad. Frederiksborg Slot den 29. December 1854. Frederik R.«

Også i denne protokol er referaterne indført med skriverhånd og underskrevet af fung. statssekretær, fra 3. marts 1854 statssekretær C. F. J. H. Liebe.

Møder i geheimestatsrådet onsdag d. 27. april 1853.

Aar 1853, den 27de April, var det Geheime-Statsraad samlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæts allerhøieste Præsidium.

Det tilførtes Protokollen, at der under 21de April sidstleden ere til til de under s. D. allernaadigst entledigede tvende Ministre, Indenrigsminister Bang og Cultusminister Simony, udfærdigede allerhøieste Ordre, hvorved de dem i sin Tid allerhøiest tillagte Ordre om at tage Sæde i det Geheime-Statsraad sættes ud af Kraft. Endvidere tilførtes Protokollen, at der under bemeldte 21de April er til den under s. D. allernaadigst udnævnte Premierminister for Kongeriget Danmark (fra hvilken Stilling Geheimeconferentsraad Bluhme, der ad interim beklædte samme, var under s. D. efter sit allerunderdanigste Forslag bleven allernaadigst entlediget) samt Indenrigsminister og Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet for Kongeriget, Geheimeconferentsraad Dr. juris Anders Sandøe Ørsted, Ridder af Elephanten, Storkors af Dannebrog og Dannebrogsmænd, bleven udfærdiget en allerhøieste Ordre om at indtræde i det Geheime-Statsraad og der tage Sæde efter sin personlige Rang.

Forinden Forhandlingerne begyndtes, behagede det *Hans Majestæt Kongen* allernaadigst at ønske Geheimeconferentsraad Ørsted, som i Overensstemmelse med bemeldte allerhøieste Reskript idag tog Sæde i Geheime-Statsrådet, velkommen i dets Midte, ligesom Hans Majestæt derhos ogsaa allernaadigst behagede at takke Geheimeconferentsraad Bluhme for den Tid, han har været Premierminister.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerede af hans Formand nedlagt allerunderdanigst Forestilling angaaende Udnævnelse af en Kongelig Commissarius ved det forestaaende Althing m. v., hvori indstilles, at Amtmanden over Islands Vesteramt P. Melsted allernaadigst maa udnævnes som Kongelig Commissarius ved det forestaaende Althing samt, at efternævnte Embedsmænd, nemlig Conferentsraad og Justitiarius i den islandske Landsoverret Th. Sveinbjørnsson, Amtmand i Islands Nord- og Øster-Amt I. P. Havsteen, Biskop H. G. Thordersson, Justitsraad, Landsoverretsassessor Th. Jonasson, Professor,

Dr. theol. P. Pjetursson, Kammerraad, Sysselmand Th. Gudmundsson lige allernaadigst udnævnes til Althingsmænd, og Land- og Byfoged V. Finsen og Provst i Stranda Syssel Th. Kristiansson til Suppleanter.

Disse Indstillinger, som den nuværende Indenrigsminister aldeles tiltraadte, bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte, idet Allerhøistsamme derhos behagede at forsyne de med Forestillingen forelagte, den 17de April daterede og af den fratraadte Indenrigsminister contrasignede, allerhøieste Ordre til de fornævnte Mænd med sin allerhøieste Underskrift.

Indenrigsministeren [Ørsted] bemærkede, at Hans Majestæt havde allerhøist befalet, at det Spørgsmaal, igjennem hvilket Ministerium Kammerjunker-Bestalling for Hofjunker Hesse, som er bosat i Holsten og er en født Holstener, skal udfærdiges, skulde foretages i det Geheime-Statsraad. Idet han i saa Henseende yttrede, at det saavel af den fratraadte Indenrigsminister som af Ministeren for Holsten var antaget, at Bestallingen maatte udfærdiges gjennem det holstenske Ministerium, da, hvis Udfærdigelsen, saaledes som ellers Tilfældet er med den Slags Bestallinger, skete igjennem Indenrigsministeriet, dette Ministeriums Virkekreds derved, imod Kundgjørelsen af 28de Januar 1852, kom til at udstrække sig til Holsten, tilføiede han, at det ogsaa forekom ham rettest, at bemeldte Bestalling udfærdiges igjennem det holstenske Ministerium. Iøvrigt maatte han ved denne Leilighed tillige bemærke, at det forekom ham i det hele mest passende, at der i Rangbestallinger ikke optages nogen Clausul om at holde Grundloven, da Titler ogsaa kunne gives til dem, der ikke have Indfødsret, og da i ethvert Fald ingen ved at faa en Titel kommer i noget nyt Forhold til Grundloven.

Udenrigsministeren [Bluhme] troede, at det i det hele maaske kunde være rettest, at der med Hensyn til Bestallinger paa alle Hofcharger og Hofembeder, altsaa ogsaa alle Kammerherre- og Kammerjunker-Bestallinger, blev at forholde saaledes som af Hans Majestæt allerede er allerhøist bestemt med Hensyn til Embederne under Civillisten, at Bestallingerne udfærdiges igjennem Kabinetssekretariatet, eller om det for visse Hofchargers Vedkommende skulde findes mere passende, igjennem Overkammerherren. Han fandt ogsaa, at da de, der beklædte Hofcharger og Hofembeder, ikke i saadan Egenskab have noget med Grundloven at gjøre, men kun dependere af Hans Majestæt, burde det være en almindelig Regel, at der i alle denne Slags Bestal-

linger ikke optages den sædvanlige Clausul med Hensyn til Grundloven.

Finantsministeren [Sponneck] var enig med Udenrigsministeren.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] konnte doch nicht umhin, darauf aufmerksam zu machen, dass das Cabinetssekretariat bisher keine Behörde gewesen, in Zukunft aber eine solche sein werde, wenn die betreffenden Bestellungen durch dasselbe ausgefertigt werden sollen. Dieses, was doch Consequenzen ziehen könne, schein ihm bei der Sache die Hauptbetrachtung zu sein.

Finantsministeren [Sponneck] erindrede i denne Anledning, at Spørgsmaalet om Bestallingernes Udfærdigelse igjennem Kabinetssekretariatet allerede er med Hensyn til de meget vigtigere Tilfælde afgjort ved Hans Majestæts Resolution, nemlig for de lønnede Hof-Embedsmænds Vedkommende.

Hans Majestæt Kongen behagede derefter at tage den allerhøieste Bestemmelse, at der for Fremtiden skal med Hensyn til Bestallinger paa alle ulønnede Hofcharger forholdes i Overensstemmelse med den af Allerhøistsamme tidligere afgivne Resolution angaaende Bestallinger paa de lønnede Hofembeder, saaledes at alle disse Bestallinger blive at udfærdige igjennem Kabinetssekretariatet, ligesom Hans Majestæt tillige ogsaa allerhøiest bestemte, at der i ingen af samtlige disse Bestallinger skal optages nogen Clausul med Hensyn til Grundloven. Hans Majestæt paalagde derhos Indenrigsministeren at give Kabinetssekretariatet fornøden Communication om den saaledes tagne allerhøieste Resolution.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erhöhung des Tarifs der ersten und zweiten Wagenklasse der Berlin-Hamburger Eisenbahn für Courierzüge, indem er allerunterthänigst beantragte:

- 1) Ob nicht der Berlin-Hamburger Eisenbahn allergnädigst zu gestatten sein möchte, für die Benutzung des vom 1sten Mai d. J. an einzurichtenden nächtlichen Courierzuges auf der ganzen Bahnlänge zu erheben:
für die 1ste Wagenklasse à Person 10 Thaler,
für die 2te Wagenklasse à Person 7 Thaler.
- 2) Ob nicht das Ministerium allerhöchst zu autorisiren sein möchte,

den Tarif für die einzelnen Stationen der Bahn nach dem für die ganze Bahn allergnädigst bewilligten Tarife und dem Verhältnis der Entfernungen der einzelnen Stationen zu genehmigen.

Diese beiden Anträge wurden von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ertheilung der allerhöchsten Autorisation zur Verpachtung der durch den Abgang der Chaussee-Einnehmer vacanten Hebestellen an den Chausseen im Herzogthum Lauenburg, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht das Ministerium in Beziehung auf die im Herzogthum Lauenburg befindlichen Chausseen zur Vornahme der im § 16 des Verwaltungsregulativs für die Kunststrassen vom 9ten April 1842 vorbehaltenen Verpachtung hinsichtlich derjenigen Hebestellen allerhöchst zu autorisiren sein möchte, bei denen resp. durch Todesfall oder Entlassung der bestellten Chaussee-Einnehmer oder in sonstiger specieller Veranlassung eine Vacanz eingetreten sein wird.

Seine Majestät genehmigten allergnädigst diesen Antrag.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Fuhrmanns Johann Borchert in Itzehoe, Breitenburger Jurisdiction, um allerhöchste Erlaubnis zur Arrogation des unehelichen Sohnes seiner Ehefrau Matthias Peve, und zur Uebertragung seines Namens auf diesen Letzteren, indem er allerunterthänigst beantragte:

- 1) Ob nicht dem Fuhrmann Johann Borchert in Itzehoe allergnädigst zu gestatten sein möchte, den unehelichen Sohn seiner Ehefrau Anna Borchert, geb. Peve, Namens Matthias Peve zu arrogiren.
- 2) Ob nicht dem Letzteren die Erlaubnis allerhöchst zu ertheilen sein möchte, in Zukunft den Namen Matthias Borchert zu führen.

Die beiden Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das allerunterthänigste Gesuch der verwitweten Lombardverwalterin Brandis in Kiel um Erlass rückständiger Gagen- und Accidentiensteuer.

In Uebereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät*, der verwitweten Lombardverwallerin Brandis in Kiel die von ihr annoch in Rückstand gelassene Gagen- und Accidentiensteuer zum Betrage von 100 Mk. 14 Sk. oder 53 Rbt. 76 $\frac{1}{5}$ Sk. aus allerhöchster Gnade zu erlassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die für die Angestellten im Forst- und Jagd-Etat der Herzogthümer Holstein und Lauenburg zu normirende Uniform, indem er allerunterthänigst beantragte:

1) Ob nicht die Uniformen für die Angestellten des Forst- und Jagd-Etats in den Herzogthümern Holstein und Lauenburg in folgender Weise allerhöchst normirt werden möchten:

A. Dienst-Uniform:

Dunkelgrüner Waffenrock mit 2 Reihen Wappenknöpfe und aufstehendem Kragen, welcher letztere für die wirklich angestellten Forst- und Jägermeister, Oberförster und Hegereiter mit einem Aufschlag von schwarzem Sammet und 2 kleinen Wappenknöpfen versehen ist. Enge grüne Beinkleider, Wasserstiefeln und braune Stiefelklappen mit Hornknöpfen. Schulterbänder mit einer silbernen Krone und darunter:

für die Forst- und Jägermeister 3 silberne Sterne,

für die Oberförster 2 silberne Sterne,

für die Hegereiter 1 silberner Stern,

für die Holzvögte 1 silberner Halbmond.

Der Hirschfänger wird in einem schwarzen Schnurgehänge getragen; von den Holzvögten in schwarz lackirten Lederriemen mit der bisher reglementirten Schnalle.

Die Kopfbedeckung besteht in einem niedrigen grauen Hut mit der reglementirten Cocarde und einem kleinen grünen Federbusch.

B. Tägliche Uniform:

Dunkelgrüner Waffenrock mit der bisher für die verschiedenen Dienstgrade reglementirten Stickerei auf Kragen und Aufschlägen und den eben bezeichneten Distinctionen auf den Schulterbändern, nur dass dieselben gestickt sind, während sie bei der Dienstuniform von geschlagenem Metall sind. Die Forst- und Jägermeister tragen statt der Schulterbänder die

bisher reglementirten Epauletts. Lange dunkelgrüne Bein-
kleider, gewöhnliche Stiefeln mit silbernen Sporen, Hirschfänger
in schwarzem Schnurgehänge über dem Waffenrock, dreieck-
iger Hut mit Cocarde und grüner Feder.

C. Galla-Uniform:

Ganz wie die tägliche Uniform, nur dass an den Bein-
kleidern zwei schmale silberne Tressen getragen werden.

D. Für die titularen Hofjägermeister, Jägermeister und Jagd-
junker dieselbe Uniform wie bisher, nur dass die reglementirte
Stickerei auf einem Waffenrock, das Seitengewehr in schwar-
zem Schnurgehänge, sowie auch bei Galla, lange grüne Bein-
kleider mit 2 schmalen silbernen Tressen, getragen werden; und

2) Ob nicht denjenigen Forstcandidaten, welche in den Königlichen
Forsten Dienste thun, allergnädigst gestattet werden möchte, die
für die Holzvögte normirte Dienstuniform, jedoch ohne Schulter-
distinctionen, zu tragen.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst die so allerunterthänigst
beantragten Bestimmungen und autorisirten zugleich das Ministerium
für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg, diejenigen Modifica-
tionen vorzunehmen, welche in den in Gemässheit der allerhöchsten
Resolution vom 17ten September 1852 erlassenen gleichartigen Be-
stimmungen für die Angestellten im Forst- und Jagdetat des König-
reichs eingetreten sind.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Re-
ventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung be-
treffend die Handhebung der Polizei im Kronprinzenkooge etc.
während der Bedeichung des Dieksander Vorlandes in der Landschaft
Süderdithmarschen.

Uebereinstimmend mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten
Seine Majestät, das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und
Lauenburg allergnädigst zu autorisiren, den der Vorstellung ange-
schlossenen Entwurf als Reglement für die Handhebung der Polizei
im Kronprinzenkooge etc. während der Bedeichung von Dieksand zu
erlassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Re-
ventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung be-
treffend die Verlängerung einer zur Wiederherstellung verbrauchter

Kirchenkapitalien der Gemeinde des Kirchspiels Seester allerhöchst bewilligten Frist.

In Uebereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät*, der Gemeinde des Kirchspiels Seester eine Verlängerung der ihr durch allerhöchste Resolution vom 1sten März 1844 bewilligten 10jährigen Frist zur Wiederherstellung der zu baulichen Einrichtungen an der Kirche verwendeten Kirchencapitalien im Belaufe von 1145 Rbt. $12\frac{4}{5}$ Sk. oder 2147 Mk. 2 Sk. Cour. allergnädigst zu gewähren; und in solcher Beziehung das Ministerium zum Erlass der behufigen weiteren Verfügungen zu ermächtigen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Gesuche der Einwohner P. Ehrhorn, J. F. Willing und P. Böge zu Barmstedt, sowie des Erbpachtmüllers Bornholdt zur Barmstedter Mühle, um Überlassung von Landplätzen aus den Ländereien des 1sten Compastorats bei der Barmstedter Kirche, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die Veräußerung der bisher zum 1sten Compastorat in Barmstedt gehörigen, resp. in dem Flecken und auf der sogenannten Ohe gelegenen Kirchen-Landstücke mit circa $4\frac{8}{16}$ Scheffel Steuermasse an den Brandgildeschreiber Ehrhorn in Barmstedt, circa 2 Scheffel 15 Quadratruthen Steuermasse an den Schustermeister Willing daselbst, circa 2 Scheffel 8 Quadratruthen Steuermasse an den Schustermeister Böge daselbst, circa $3\frac{10}{16}$ Scheffel Steuermasse an den Müller Bornholdt zur Barmstedter Mühle, gegen Auflegung jährlicher, an das betreffende Pastorat zu entrichtender Grundrenten von resp. 48 Rbt., 13 Rbt. $83\frac{1}{5}$ Sk., 13 Rbt. $83\frac{1}{5}$ Sk. und 21 Rbt. 32 Sk. allerhöchst zu gestatten sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Zulassung des Mathematikers Weyer als Privatdocent an der Universität zu Kiel, indem er allerunterthänigst beantragte, ob es zu gestatten, dass der Mathematiker Weyer aus Hamburg fernerhin an der Kieler Universität als Privatdocent mathematische Vorlesungen halte, oder ob solches aus dem in der Vorstellung angegebenen Grunde zu inhibiren sei.

Seine Majestät geruheten allergnädigst zu gestatten, dass der Mathematiker Weyer aus Hamburg fernerhin an der Kieler Universität als Privatdocent academische Vorlesungen halte.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenborg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Genehmigung des wider den Inspector und Branddirector, Justitzrath Lange in Wandsbeck, den Hausvogt und Branddirector Albers in Reinfeld und den Hausvogt, Capitain v. Kirchner in Reinbeck wegen Amtsvergehen eingeleiteten fiscalischen Verfahrens, indem er allerunterthänigst beantragte:

Ob nicht das resp. wider den Hausvogt und Branddirector Albers in Reinfeld, wider den Hausvogt, Capitain v. Kirchner in Reinbeck und wider den Inspector und Branddirector, Justitzrath Lange in Wandsbeck, wegen Amtsvergehen s. w. d. a. im Jahre 1851 beim holsteinischen Oberdicasterio eingeleitete fiscalische Verfahren nachträglich allerhöchst zu genehmigen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenborg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Antrag der medicinischen Facultät zu Kiel auf nachträgliche allerhöchste Ertheilung der Erlaubnis zur Verleihung resp. des Licentiaten- und Doctor-Grades an verschiedene Candidaten der Medicin, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der medicinischen Facultät zu Kiel die allerhöchste Autorisation nachträglich zu ertheilen zur Verleihung des medicinischen Doctor-Grades an die Candidaten der Medicin Christian Ludolf Andersen aus Husum, Johann Wilhelm Saxild aus Copenhagen und Carl Fürst ebendaher; und ob die erbetene Autorisation auch in Betreff der übrigen in der Vorstellung genannten Candidaten der Medicin allergnädigst zu ertheilen oder allerhöchst zu versagen sei.

Hans Majestæt Kongen behagede at yttre, at Allerhøistsamme troede at maatte slutte sig til den af Ministeren for Slesvig i den refererede Forestilling udtalte Anskuelse og saaledes nægte sin allerhøieste Autorisation til, at de paagjældende akademiske Grader gives andre af de i Forestillingen nævnte Personer end de tre, med Hensyn til hvilke bemeldte Minister og Ministeren for Holsten var enige.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenborg [Reventlow-Criminil] bemerkte, dass er die vorliegende Frage von ausserordentlich principieller Bedeutung finde, denn was für die betreffenden jungen Leute gelte, werde ja auch für alle Anderen gelten, die in den vorigen Jahren von dem Schwindel der Zeit fortgerissen worden.

Er glaube, dass die wahre Bedeutung des Amnestiepatents demselben benommen werde, wenn es jenen Leuten durch die Verweigerung des zum Practisiren erforderlichen academischen Grades unmöglich gemacht werde, sich in dem Berufe, für welchen sie sich ausgebildet, zu ernähren, und zwar um so mehr, als hier nur die Rede von einem wissenschaftlichen Erwerbe sei, ohne dass die Betreffenden besonderes Zutrauen als Beamte bedürfen. Es würde auch ein sehr hartes Schicksal für die jungen Leute sein, wenn die Bitte um Verleihung der academischen Grade nicht allerhöchste Gewährung finde, denn die Nothwendigkeit, auswandern zu müssen, würde ihnen dann vorliegen.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] äusserte, dass auch ihm die vorliegende Frage eine principielle zu sein scheine, weil die Entscheidung derselben in mehreren anderen Fällen zur Folge haben werde. Es stehe in den erlassenen Amnestiepatenten, dass Seine Majestät den an dem Aufruhr beteiligten Unterthanen Ihre allergnädigste Verzeihung dergestalt wollen angedeihen lassen, dass keine Untersuchung und Bestrafung der von ihnen begangenen Vergehungen Statt finden soll. Der Begriff der Amnestie sei hiedurch beschränkt, und dieselbe würde ganz anders angewandt werden, als sie nach seiner Ansicht und nach den Worten der Amnestiepatente bisher verstanden worden, wenn durch die Auszeichnung, welche in der zur Verleihung der academischen Grade erforderlichen allerhöchsten Genehmigung liege, den betreffenden, an dem Aufruhr beteiligten Leuten ein Beweis der allerhöchsten Gnade ertheilt würde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemerkte noch, dass er zwar mit dem Minister für das Herzogthum Schleswig darin einverstanden sei, dass keine Berechtigung, die betreffende allerhöchste Genehmigung zu erhalten, aus dem Amnestiepatente gefolgert werden könne, dass aber auf der andern Seite Seine Majestät im Patente nicht erklärt haben, den an dem Aufruhr Beteiligten keine andere Gnade als das Wegfallen einer Untersuchung und Bestrafung, angedeihen lassen zu wollen. Er erlaube sich auch darauf aufmerksam zu machen, dass im vorliegenden Falle keine allerhöchste Gnadenbeweisung den Betreffenden unmittelbar gegeben, nur aber der Antrag der Facultät genehmigt und derselben die allerhöchste Autorisation, die academischen Grade zu verleihen, werde ertheilt werden. Worauf er aber, hinsichtlich der vorliegenden Frage ins Besondere, ein grosses Gewicht lege, sei der Umstand, dass die

Prüfung der betreffenden jungen Leute an der Universität im vorigen Jahre nach der Erlassung des Amnestiepatents stattgefunden und die Facultät völlig befugt gewesen, sie zur Prüfung zu admittiren. Wenn es nämlich in der Absicht Seiner Majestät gelegen hätte, die Ertheilung der zum Practisiren erforderlichen academischen Grade an die an dem Aufruhr Betheiligten zu versagen, wäre doch eine ausdrückliche allerhöchste Willenserklärung Seiner Majestät hierüber nöthig gewesen, damit die Universität den jungen Leuten die Zulassung zu derselben hätte verweigern können. Er gestehe, dass er es für ein ausserordentlich schweres Schicksal ansehen würde, wenn die von der Facultät erbetene Autorisation nicht ertheilt würde; die Leute würden dann ohne alle Existenz sein, denn allerdings sei es früher durch Bewilligungen gestattet, practisiren zu dürfen, ohne einen academischen Grad zu haben, aber dieses sei doch nur ausnahmsweise geschehen.

Der Premierminister [Ørsted] bemerkte, dass im Königreich nur das Amtsexamen, kein academischer Grad, erfordert werde, um als Arzt practisiren zu können. Wenn also die Betreffenden sich daselbst hätten examiniren lassen, wären sie ohne irgend eine allerhöchste Genehmigung zum Practisiren berechtigt gewesen, und es komme ihm vor, dass es eine grosse Härte wäre, wenn jene Besonderheit der Gesetzgebung die Folge haben sollte, dass die Amnestie denselben unnützlich würde. Er fürchte auch, dass die Verweigerung der Verleihung der academischen Grade für die Stimmung im Ganzen nicht gut sein würde, und er hebe endlich noch hervor, wie jedenfalls doch der allgemeine Schwindel der betreffenden Zeit die Schuld der von derselben hingerissenen Individuen geringer mache.

Justitsministeren [Scheel] yttrede, at den eneste Betænkelighed, der kunde være ved at give den ansøgte Autorisation til at meddele de paagjældende akademiske Værdigheder, syntes ham at ligge deri, at Doctorgraden medfører Rang, thi til i det hele at udelukke de Vedkommende fra at forfølge den Livsbane, hvorpaa de engang ere slaaede ind, kunde han ikke finde, at der var Anledning, og han mente derfor ogsaa saaledes, at der i ethvert Fald intet kunne være til Hinder for at bemyndige Facultetet til at conferere Licentiatgraderne, som ikke give nogen Rang. Det forekom ham imidlertid dog ogsaa noget haardt, om man i det foreliggende Tilfælde vilde nægte Doctorgradens Overdragelse til de Paagjældende, og han troede derfor at kunne slutte sig til den holstenske Ministers Indstilling.

Finantsministeren [Sponneck] bemærkede, at det forekom ham, at al Vanskelighed i den foreliggende Sag falder bort, naar der ad Bevillingsveien kan meddeles de Paagjældende Tilladelse til at praktisere. Herved ville de opnaa den Adgang til at søge deres Erhverv, som Meddelelsen af de akademiske Grader skulde give dem, og som det heller ikke forekom ham, at man bør formene dem, medens der paa den anden Side syntes ham at være Føie til, at Hans Majestæt ikke giver Personer, som nylig have frivilligen tjent mod Allerhøistsamme, det særlige Bevis paa allerhøieste Naade, som ligger i Overdragelsen af de vedkommende akademiske Værdigheder.

Krigsministeren [Hansen] troede, at der, med Hensyn til den Naade, som Hans Majestæt har vist imod flere civile Embedsmænd i Holsten, der have tjent med Vaaben imod Allerhøistsammes Regjering, kunde være Anledning til at stadfæste de Paagjældende i de dem af det medicinske Facultet meddelte akademiske Grader.

Udenrigsministeren [Bluhme] maatte være af den Mening, at Tilladelse til at praktisere ikke bør nægtes de Paagjældende, og Spørgsmaalet forekom ham kun at kunne være, om en saadan Tilladelse, uden at dermed, saaledes som med Doktor-Graden, er forbunden nogen Rang, formaliter kan sættes istedetfor Overdragelsen af denne Grad.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] bemærkte, dass jetzt nur die Frage vorliege: ob die Facultät autorisirt werden solle, die betreffenden Grade zu conferiren; ob die Leute, wenn diese Autorisation allerhöchst verweigert werden möchte, Bewilligung erhalten können, ohne Doctoren zu sein, zu practisiren, sei eine ganz andere Sache, welche auf administrativem Wege von den betreffenden Ministerien zu erledigen sein würde, wenn die Leute sich nachher an dieselben mit Gesuchen um eine solche Bewilligung wendeten.

Hans Majestæt Kongen behagede at yttre, at Allerhøistsamme maatte være mest tilbøjelig til at nægte det medicinske Facultet i Kiel, som havde tiltaget sig en Myndighed, der ikke tilkom det, Approbation paa den fra dets Side uretmæssigen skete Overdragelse af de paagjældende akademiske Værdigheder, men derimod ad Bevillingsveien at give de vedkommende Personer, til hvem disse Værdigheder vare confererede, Tilladelse til at praktisere som Læger.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkte allerunterthänigst, dass es ihm doch ausserordentlich am Herzen liege, dass Seine Majestät nicht diesen Mittel-

weg gehen, sondern den Antrag der medicinischen Facultät in Kiel allergnädigst bewilligen. Er glaube, dass das begangene Versehen der Facultät durchaus nicht von irgend einem Vorsatze, Seine Majestät zu beleidigen, herrühre, dass dieselbe aber nur übersehen habe, dass ihr keine Berechtigung, die betreffenden academischen Würden zu ertheilen, zustehe. Durch die Verweigerung des allerunterthänigsten Antrags der Facultät würde dieselbe in einem hohen Grade bloss gestellt und gezwungen werden, die schon ertheilten Diploma zurückzufordern; und es würde doch daneben auch einen ausserordentlich trüben Eindruck machen, dass es denjenigen, die amnestirt worden, durch die allerhöchste Verweigerung des vorliegenden Antrags unmöglich gemacht werde, academische Grade zu erwerben.

Premierministeren [Ørsted] skulde ogsaa være af den allerunderdanigste Formening, at der kunde være Anledning for Hans Majestæt til at lade det have sit Forblivende ved de af Facultetet nu engang udfærdigede Diplomer, medens det tillige ved Siden deraf kunde betydes Facultetet, at dette ikke har været herettiget til at meddele disse.

Marineministeren [Steen A. Bille] sluttede sig til Premierministeren.

Seine Majestät der König geruheten danach, die von der medicinischen Facultät in Kiel nachgesuchte, nachträgliche allerhöchste Genehmigung zur Verleihung resp. des Licentiaten- und Doctor-Grades an die in der allerunterthänigsten Vorstellung nahmhaft gemachten, im vorigen Jahre geprüften Candidaten der Medicin aus allerhöchster Gnade zu ertheilen, dabei aber zugleich das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg allerhöchst zu beauftragen, der medicinischen Facultät die Nicht-Beobachtung der anordnungsmässigen, die vorgängige Nachsuchung der allerhöchsten Genehmigung betreffenden Vorschriften zu verweisen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling betræffende den for Geestherrederne i Tønder Amt constituerede Amtsforvalter I. Lassens Ansøgning om allernaadigst Fritagelse for at erstatte den Kongelige Kasse de af ham siden Bestyrelsescommissionens Indsættelse til Rendsborg indbetalte Kongelige Skatter og Afgifter; i hvilken Forestilling allerunderdanigst indstilles, om det ikke med Hensyn til de allerunderdanigst foredragne særdeles formildende Omstændigheder maatte behage Hans Majestæt allernaadigst at fritage den som Amtsforvalter for Tønder Amts Geest-

herreder constituerede Iwer Lassen for at erstatte Hans Majestæts Kasse de af ham efter Indsættelse af Bestyrelsescommissionen for Hertugdømmet Slesvig til den saakaldte Slesvig-Holstenske Hovedkasse i Rendsborg afleverede Kongelige Skatter og Afgifter, til Beløb 49.395 Rbd. 32 Sk.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die auf der Flensburg-Husum-Tönninger Eisenbahn projectirten Zwischenstationen.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage wurde die für die Flensburg-Husum-Tönninger Eisenbahnlinie in Vorschlag gebrachten neun Zwischenstationen, nämlich beim Holzkrüge, bei den Dörfern Frörup, Eggebeck, Sollerup, Osterrohrstedt und Süderholz, ferner bei Husum, im Büttelkoog und am Oldensworther Grandwege, jedoch unter Vorbehalt näherer allerhöchster Entschliessung rücksichtlich der den Bahnhöfen auf den einzelnen Stationen zu gebenden Einrichtung, von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Dernæst refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

Om ikke Ministeriet allernaadigst maatte bemyndiges til ogsaa for Tønder Amts Vedkommende at bringe den for de øvrige slesvigske Amter af Hans Majestæts overordentlige Regjeringscommissær i Aaret 1850 trufne Foranstaltning til Anvendelse, hvorved den dømmende Myndighed saavel i Civil- som i Criminal- og Politisager er frataget Amtshusene og overdraget til Herredsfogederne, samt om ikke den dømmende Myndighed i Politisager i Byen Tønder igjen maatte overdrages til Politiretten i bemeldte By.

Begge disse Indstillinger blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

Om ikke den under 14de September 1850 oprettede Criminal- og Politirets-Commission for Haderslev Amt allerhøist turde være at ophæve og den denne Commission tillagte Jurisdiction i Criminal- og Politisager allerhøist være at overdrage til de respektive Herredsfogeder, saaledes at disse i criminelle Sager i Forbindelse med Thingskriveren som Protokolfører hver for sit Distrikts Vedkommende under

Amthusets Overtilsyn overtage den af bemeldte Commission hidtil udøvede Retspleie i Criminal- og Politisager, samt om Ministeriet ikke allernaadigst maatte bemyndiges til at paalægge Amtmanden i Haderslev Amt at overdrage enkelte i Haderslev Vesteramt forefaldende Criminalsager, naar Mangel paa Arrestlokaler i Vesteramt maatte gjøre det ønskeligt, til en af de i Haderslev By bosatte Herredsfogeder.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst disse Indstillinger.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die durch eine Untersuchung des gegenwärtigen Zustandes der Austernbänke an der Westküste des Herzogthums Schleswig und des Stifts Ripen erwachsenen Kosten, indem er allerunterthänigst beantragte:

Ob nicht die bereits geschehene Auszahlung der Kosten der im abgewichenen Sommer angestellten Untersuchung der Austernbänke an der Westküste des Herzogthums Schleswig und des Stifts Ripen mit dem Betrage von 311 Rbd. 3 Sk. nachträglich allerhöchst zu genehmigen, und ob nicht jedem der beiden mit dieser Untersuchung beauftragt gewesenen Beamten, nämlich dem Hausvogt des Amts Tondern, Lindenhan, und dem constituirten Amtsverwalter der Geestharden desselben Amts, Lassen, ein Gratial von 100 Rbd. aus Königlich-licher Kasse allergnädigst zu bewilligen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling betræffende de Bygningsarbejder, der for den kongelige Kasses Regning i indeværende Regnskabsaar ville være at foretage ved de slesvigske Forstbetjentes Boliger.

I Overensstemmelse med Indstillingen bemyndigede *Hans Majestæt* allernaadigst Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig til at lade udføre de af samme for Aaret 1853 i Forslag bragte Bygningsarbejder og Reparationer ved de Hans Majestæt tilhørende Forstboliger i Hertugdømmet Slesvig; hvorhos Hans Majestæt lige allernaadigst bifaldt, at de deraf flydende Omkostninger til et Beløb af 10.000 Rbd. i sin Tid maa blive anvist til Udbetaling af Hertugdømmets Forstintrader.

Krigsministeren [Hansen] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der, foruden den planmæssige ordinære Udskrivning, i indeværende Aar indkaldes til Vaabenøvelse:

af Kongerigets Udskrivning for 1853: 200 Constabelrekruter, 50 Trainconstabelrekruter og 1300 Infanterirekruter;

af Hertugdømmet Slesvigs Udskrivning for 1852: 50 Constabelrekruter, 14 Trainconstabelrekruter og 400 Infanterirekruter, samt af Hertugdømmerne Holstens og Lauenborgs Udskrivning for 1853: 50 Constabelrekruter, 16 Trainconstabelrekruter og 500 Infanterirekruter.

Efter at *Krigsministeren* [Hansen], paa dertil af *Finantsministeren* [Sponneck], med Hensyn til, at Loven af 28de Marts d. A. om foreløbig Indtægts- og Udgifts-Bevilling, indtil Finantsloven for Finantsaaret 1853/54 er givet, kun bemyndiger til at afholde Udgifterne efter de hidtil gjældende Regler, given Anledning, havde bemærket, at de Udgifter, som hans foreliggende Indstilling vil foranledige, maa anses hjemlede i den for det sidste Finantsaar givne Finantslovs Regler, og efterat *Finantsministeren* [Sponneck] dernæst havde erklæret, at han herefter for sit Vedkommende intet havde at erindre imod Indstillingen, blev denne af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldet.

Der Finanzminister [Sponneck] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die zur Durchführung der Zolleinheit der Monarchie in Holstein nothwendigen Tarifänderungen, indem er zur allerhöchsten Resolution vorstellte:

Ob nicht übereinstimmend mit dem der Vorstellung anliegenden Entwurf ein Patent für das Herzogthum Holstein betreffend die zur Durchführung der Zolleinheit der Monarchie nothwendigen Tarifveränderungen zu erlassen sein möchte.

Justitsministeren [Scheel] ansaa det meget ønskeligt, at der saa hurtigt som muligt kan gaas frem med Toldenhedens Gjennemførelse, men han frygtede kun for, at man ved at følge *Finantsministerens* foreliggende Forslag vil faa de samme Vanskeligheder, som hvis Sagen gjennemførtes ved Hjælp af en provisorisk Lov for Danmark, thi Rigsdagen bliver, naar der gaas frem efter Forslaget, dog igrunden bunden, og denne Sag vil derfor, skjøndt den ikke ordnes ved saadan provisorisk Lov, lige fuldt blive benyttet som et Middel til at influere paa de nye Valg i en for Regjeringen ugunstig Retning.

Finantsministeren [Sponneck] maatte dog i denne Henseende fremhæve, at den af ham foreslaaede Lov, hvis den bifaldes, først vil blive publiceret i Holsten, umiddelbart førend den skal træde i Kraft, og at den saaledes, naar ses hen til Tidspunktet, naar de nye Rigsdagsvalg skulle foregaa, ikke vil kunne udøve nogen Indflydelse paa disse. Han maatte dernæst ogsaa bemærke, at det dog forekom ham, at der

under de forhaanden værende Omstændigheder, ved ikke at lade nogen provisorisk Lov udgaa for Kongeriget, vises alt Hensyn til den Del af Legislaturen, som ligger i Rigsdagens Haand.

Premierministeren [Ørsted] troede ogsaa, at man maatte følge den af Finantsministeren foreslaaede Vei og understøttede derfor den foreliggende Indstilling.

Hans Majestæt bifaldt derpaa allernaadigst Finantsministerens Indstilling.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Samme Dags Aften var det Geheime-Statsraad atter samlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæts allerhøieste Præsidium.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved han til allerhøieste Sanction forelagde den af Rigsdagen vedtagne Lov angaaende den Pantegjæld til Statskassen, som hidrører fra Loven af 8de April 1851 om Selveiendoms Indførelse paa det Staten tilhørende Bøndergods.

Hans Majestæt forsynede den forelagte Lov med sin allerhøieste Sanction.

Dernæst refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Aktieforeningen til Opførelse af en Landingsbro ved Hjerting maa ved allernaadigst Bevilling, der bliver at meddele aldeles gratis, forundes Fritagelse for Brugen af stemplet Papir til de Aktiebrev, som udstedes til Interessenterne i Foreningen, paa Vilkaar, at det i disse Dokumenter indføres, dels at de, ifølge Bevillingen, udfærdiges paa ustemplet Papir, dels at eventuelle Transporter af Aktierne ville være at skrive paa anordningsmæssigt stemplet Papir.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst tillades, at den erlagte Indførselstold med Sportler for alle til det første Anlæg af en ny Gasledning i Flensborg bevisligt anvendte Materialier og Maskiner tilbagebetales ved Udgangen af det Aar, hvori de ere anvendte, dog at Indførselen sker inden Udgangen af Aaret 1855.

Det saaledes indstillede bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil bifalde, at det ved det Kongelige danske Cancellies Skrivelse af 9de Marts 1848 bestemte Afdrag af 3500 Rbd. aarlig paa Grevskabet Ledreborgs Gjæld maa forøges med et aarligt Beløb af 1500 Rbd., der første Gang bliver at erlægge i 11te December Termin d. A. med Halvdelen eller 750 Rbd.

At der til Successor til Grevskabet, Kammerherre, Hofjægermester Grev Christian Holstein maa i hver Termin, i hvilken dette forhøiede Gjældsafdrag erlægges, udbetales indtil 250 Rbd. i Tillæg til den ham ved de allerhøieste Resolutioner af 5te Juni 1842, 19de Juni 1844 og 20de Februar 1850 allernaadigst tillagte Appanage af Grevskabet.

At der, naar de nu forestaaende ekstraordinære Bygningsarbeider, nemlig Opførelsen af en ny Kostald paa Ledreborg og en ny Meieri-bygning paa Skallerupholm ere fuldførte, skal indtræde en saadan yderligere Forhøielse af det nu fastsatte aarlige Gjældsafdrag paa 5000 Rbd., som til den Tid nærmere vil være at bestemme.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Arrestanten C. L. A. Petersen.

I Overensstemmelse med Indstillingen formildede *Hans Majestæt* allernaadigst den Arrestanten Christian Ludvig August Petersen ved Høiesteretsdom af 30te f. M. for 6te Gang begaaet Løsgjængeri idømte Straf af 8 Aars Forbedringshusarbejde saaledes, at han efter 4 Aars Forløb bliver at løslade af Straffeanstalten, saafremt hans Forhold i samme dertil maatte anbefale ham, hvorom der til sin Tid vil være at gjøre nærmere allerunderdanigst Indberetning.

Justitsministeren [Scheel] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende Opreisning paa Æren for Fragtkjører Peter Nielsen af Kjøge.

Overensstemmende med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at gjengive forhenværende Skomagermester, Fragtkjører Peter Nielsen af Kjøge, der ved Høiesteretsdom af 14de Mai 1845 er tilfunden at bøde sine 3 Mark, hans Ære.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Ophævelse af Tiltale mod Husmand Poul Nielsen af Lammestrup.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den mod Husmand Poul Nielsen af Lammestrup ved Svenstrup Birks Politiret for Betleri instituerede Tiltale maa bortfalde.

Justitsministeren [Scheel] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for Arrestanten Hans Peter Carlsen.

Overensstemmende med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at eftergive Arrestanten Hans Peter Carlsen den ham ved Høiesterets Dom af 17de Marts d. A. for Tyveri efter Forordningen 11te April 1840 § 13 cfr. § 79 idømte Straf af at hensættes til Forbedringshusarbeide i 1 Aar, mod at han hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafs Eftergivelse for Johanne Nielsdatter Kleiner.

I Overensstemmelse med Indstillingen eftergav *Hans Majestæt* allernaadigst Fruentimmeret Johanne Nielsdatter Kleiner af Bjerne den hende for med 3 forskjellige Mandspersoner at have avlet 5 uægte Børn ved allerhøieste Reskript af 26de August f. A. dicterede Straf af 7 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Der Finanzminister [Sponneck] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, womittelst er, zur Ausführung der allerhöchsten Resolution vom 19ten December v. J., einen Patent-Entwurf betreffend die Aufhebung der der Stadt Altona und dem Flecken Wandsbeck zustehenden Zollbegünstigungen zur allerhöchsten Prüfung und eventualiter Genehmigung allerunterthänigst vorlegte.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemerkte, dass er sich schon früher erlaubt habe, im Geheimen-Staatsrathe sein Bedauern über die Nothwendigkeit des Wegfalls der Zollbegünstigungen der Stadt Altona auszudrücken und dabei zugleich anheimzugeben, ob es nicht möglich wäre, im Übergange von dem bisherigen Zustande eine Milderung eintreten zu lassen. Er könne auch nicht umhin, darauf jetzt wieder zurückzukommen, und zwar um so mehr, als es ihm doch vorkomme, dass in der vorliegenden Eingabe aus Altona etwas Neues enthalten sei. Noch immer fürchte er sehr, dass die betreffende, von dem Finanzminister beantragte Massregel, für Viele traurige Folgen haben werde, wenn sie gleich zur Ausführung gebracht, und jedenfalls glaube er, dass die

Frage wegen eventueller Entschädigungen an die Altonaer Fabrikanten einer ferneren Entscheidung vorbehalten werden müsse.

Finanzministeren [Sponneck] maatte, idet han fremhævede, at det af ham forelagte Patent kun er en Udførelse i Detaillen af Hans Majestæts tidligere allerhøieste Resolution af 19de December f. A., og at hvad de Altonaer Fabrikanter i deres nu foreliggende Andragende petitionere om, ligefrem kun er at bibeholde deres Privilegier, og ikke at disse kun succesivt maa ophøre, bemærke, at hvad angik Spørgsmaalet om, hvorvidt bemeldte Fabrikanter maatte have Krav paa Skadesløsholdelse, da er det en Selvfølge, at dette Spørgsmaal ikke paa nogen Maade bliver præjudiceret ved den af ham nu foreslaaede Afgjørelse, idet han forresten troede, at det, naar det kommer dertil, vil kunne gjøres evident, at Fabrikanterne ikke have noget Krav paa Skadeserstatning. Idet han iøvrigt med Hensyn til Sagen i sin Helhed maatte henholde sig til, hvad han nærmere havde oplyst, da han i Geheime-Statsraadet erhvervede den nævnte allerhøieste Resolution af 19de December f. A., kunde han vedblivende ikke indse, at der, naar Hans Majestæt vil forlægge Toldlinien til Elben, er, hvad Altonas Toldprivilegier angaar, noget Valg; at anvende den i tidligere Tid paa-tænkte Plan: at lade Toldbegunstigelserne gradvis aftage, var under de nærværende Omstændigheder ikke længer muligt. Forsaaavidt det i det foreliggende Andragende er tilbudt at betale Controlomkostningerne og at erlægge en høiere Materialtold, kunde det vel siges, at der paa Sagens nuværende Stadium foreligger noget nyt; men foruden at disse Indrømmelser ikke ere af særdeles Betydenhed, kunde de heller ikke komme i Betragtning mod de høiere Grunde, som byde, at hine Privilegier maa bortfalde samtidigt med Toldliniens Forlæggelse til Elben. Hvorvidt Hans Majestæt paa anden Maade maatte ville gjøre noget for Altona for at vise den i Almindelighed, at Allerhøistsamme paa ingen Maade er den unaadig, vilde være forbeholdt nærmere allerhøieste Overveielse og Afgjørelse, idet der dog forøvrigt allerede er sket noget i den nævnte Retning.

Seine Majestät der König genehmigten allerhöchst den von dem Finanzminister allerunterthänigst vorgelegten Patent-Entwurf.

Schliesslich referirte *der Finanzminister* [Sponneck] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Patent für das Herzogthum Holstein wegen geschärfter Controlmassregeln im Grenzzolldistrict.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage ge-

nehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass ein Patent für das Herzogthum Holstein betreffend Controlmassregeln im Grenzzolldistrict, übereinstimmend mit dem der Vorstellung angeschlossenen Entwürfe, erlassen werde.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 4. maj 1853.

Aar 1853, den 4de Mai, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udførsel af Heste fra Island med fremmede Skibe.

I Overensstemmelse med Indstillingen bemyndigede *Hans Majestæt* allernaadigst Indenrigsministeriet til i Fremtiden indtil videre at meddele Fremmede Tilladelse til at gaa i Ballast til Island for der for Penge at indhandle Heste imod Erlæggelsen af den ved Plakaten af 28de December 1836 § 13 paabudne 14 Mk.'s Afgift af de til Udførsel benyttede Skibes Lastedrægtighed samt af sædvanligt Pasgebyr.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] brachte an der Stelle des verstorbene Viceadmirals Zahrtmann, den Geheimenconferenzzath Reedtz allerunterhänigst in Vorschlag als Vorsitzenden der betreffend die Regulirung der Verhältnisse des astronomischen Observatoriums zu Altona und der auf demselben befindlichen Instrumentensammlung unterm 18ten März d. J. allerhöchst ernannten Commission.

Cultusministeren [Ørsted] bemærkede, at han for sit Vedkommende ikke havde noget at erindre imod dette Forslag.

Seine Majestæt der König genehmigten allergnädigst, dass der Geheimenconferenzzath Reedtz als Vorsitzender der gedachten Commission eintrete, jedoch dass der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg erst mit ihm correspondire, ob er willig dazu ist.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterhänigste Vorstellung, mittelst welcher er den Entwurf eines Budgets über die Staats-Einnahmen und Ausgaben für das Herzogthum Lauenburg im Rechnungsjahr vom

1sten April 1853 bis dahin 1854, insoweit dieselben unter dem Ressort des Ministeriums für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg stehen, zur allerhöchsten Prüfung und event. Genehmigung allerunterthänigst vorlegte.

Das vorgelegte Budget wurde von Seiner Majestät mit der Bestimmung allerhöchst genehmigt:

- 1) Dass die extraordinäre Contribution von 2000 Rbt. N $\frac{2}{3}$ zu voll, gleich wie solches früher bis zum Jahre 1848 und für dasselbe geschehen, in die Einnahme-Rubrik II. a. »directe Steuern« mit ihrem Betrage in Rthl. Landesmünze in Einnahme gestellt werde.
- 2) Dass die seit dem Jahre 1849 nicht abgeführte extraordinäre Contribution mit ihrem Belauf bis zum 1sten April d. J. als ausserordentliche Einnahme mit der dies Verhältnis aufklärenden Bemerkung aufgeführt werde.
- 3) Dass die in der Ausgabe-Rubrik IV K für Abhaltung von Treibjagden ausgablich berechneten 160 Rbt. ausgehen.

Finantsministeren [Sponeck] bemærkede, at han vilde anse det ønskeligt, om det maatte behage Hans Majestæt at tilføie til den saaledes afgivne allerhøieste Resolution, hvorved det forelagte Budget bifaldes, en Udtalelse om, at det er Hans Majestæts Villie, at Udgifterne til Domaniel-Bygningsvæsenet, ligesom ogsaa til Chaussee- og navnlig Vandbygningsvæsenet for Fremtiden skulle nedsættes. Han maatte nemlig, uden at det forøvrigt kunde paa nogen Maade være hans Tanke at lægge Ministeriet for Lauenborg noget i saa Henseende til Last, være af den bestemte Formening, at der i alt hvad der angaar Bygningsvæsenet i Lauenborg er megen Anledning til Besparelser, idet der, hvad denne Branche angaar, hos den lokale Regjering i Lauenborg viser sig en stor Tilbøielighed til at bruge Landets Penge til det yderste, hvilket ogsaa tydeligt fremgaar, naar man sammenligner det foreliggende Budget med Budgetterne for de andre Statsdele. Imidlertid maatte han erkjende, at det var vanskeligt for det lauenborgske Ministerium, saaledes som nu Sagen forelaa, at gaa ind paa nogen Nedsættelse i den til Bygningsvæsenet budgetterede Sum (idet det iøvrigt naturligvis vilde være forbeholdt, at hvert enkelt Bygningsarbeide, forinden det bragtes til Udførelse, gjordes til Gjenstand for Correspondance med Finantsministeriet); men han troede paa den anden Side, at det, for at bevirke en Forandring i den omhandlede Henseende for Fremtiden, vilde være nødvendigt, at der ligeoverfor den lauen-

borgske Regjering grebes alvorligt igjennem, og med Hensyn hertil var det derfor, at han kunde ønske en saadan Tilføjning i den allerhøieste Resolution som af ham nævnt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkede, dass auch ihm die Summe der für die Bauten in Anschlag gebrachten Ausgaben sehr gross vorgekommen, und dass er daher der lauenburgischen Regierung auferlegt habe, einen näheren Bericht darüber zu erstatten. Er habe aber nach dem, was mittelst dieses Berichts vorliege, nicht geglaubt wagen zu dürfen, eine Beschränkung der betreffenden Ausgaben jetzt eintreten zu lassen. Übrigens könne es nicht bezweifelt werden, dass das holstein-lauenburgische Ministerium den allerbesten Willen habe, jede mögliche Ersparung zu veranlassen, und von Seiten des Ministeriums sei auch in dieser Rücksicht Alles getan, was die kurze Zeit, in welcher dasselbe bisher die betreffenden Angelegenheiten unter seinem Ressort gehabt, erlaubt habe. Er finde daher aber auch keine Veranlassung, in die allerhöchste Resolution einen solchen Verweis, als von dem Finanzminister in Anrede gebracht, aufzunehmen. Er müsse übrigens noch speciell hervorheben, dass, was den Landbauetat betreffe, der Grund der unverhältnissmässig grossen als erforderlich angesehenen Ausgaben darin liege, dass das lauenburgische Bauverwalteramt in 30 Jahren schlecht administrirt worden, und dass die Häuser deswegen jetzt sehr mässig sind.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die von dem Supplicanten J. P. Möller erbetene Überlassung eines Bauplatzes von c. 2 Spint Ranzauer Masse aus dem zum Pastorat in Hörnerkirchen gehörigen, an dem Wege von dort nach Bockelsess gelegenen Kirchenlande gegen Auferlegung eines jährlichen, dem gedachten Pastorat zu entrichtenden Grundzinses von à Spint 1 Rbt. 57³/₅ Sk. oder 3 Mk. Cour. allerhöchst zu gestatten sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] noch eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Abschluss eines Staatsvertrages mit dem Senate der freien und Hansestadt Lübeck zur besseren Ordnung der Fischereigerechtsame der beiderseitigen Unterthanen auf der einer-

seits von holsteinischem und andererseits von lübeckischem Gebiete eingeschlossenen Strecke der Trave.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage autorisirten *Seine Majestät* allerhöchst das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg, die Vermittelung des Ministeriums der auswärtigen Angelegenheiten in Betreff des Abschlusses des gedachten Vertrages in Anspruch zu nehmen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udkast til en Bekjendtgjørelse for Hertugdømmet Slesvig angaaende de Chausseestrækninger, som i Tidsrummet fra 1ste Januar 1853 indtil 31te Marts 1854 skulle anlægges i bemeldte Hertugdømme for Finantskassens Regning.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at en med det forelagte Udkast overensstemmende Bekjendtgjørelse udfærdiges.

Dernæst refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende de Bygningsarbeider og Reparaturer, som i Regnskabsaaret 1853/54 ville være at udføre ved Kongelige Slotte og Bygninger samt paa de Kongelige Domainer og ved de dertil hørende Veie m. m., i Hertugdømmet Slesvig, idet han indstillede:

Om ikke Ministeriet allernaadigst maatte autoriseres til i indeværende Regnskabsaar at lade udføre de sub ltr. A betegnede Reparaturer og Bygningsarbeider ved de Kongelige Slotte og Bygninger i Hertugdømmet Slesvig i Overensstemmelse med de til samme indkomne Bygningsplaner og Overslag, samt om ikke de dertil nødvendige Udgifter, indtil et Beløb af 8702 Rbd. 84 Sk., maatte afholdes af den til Bygnings- og Vedligeholdelsesomkostninger ved Kongelige Slotte og Bygninger i indeværende Regnskabsaars Budget udkastede Sum af 38.000 Rbd. og endelig, om ikke Reparaturerne og eventualiter Nybygningen af de sub ltr. B og C betegnede Kongelige Eiendomme maatte, forsaavidt Omkostningerne ikke overstige de Beløb af resp. 11.813 Rbd. 32 Sk. og 11.946 Rbd. 54 Sk., og forsaavidt Forpligtelsen dertil maatte paahvile den Kongelige Kasse, afholdes af dette Regnskabsaars resp. Domaineintrader og vedkommende Amts Jordebogsintrader.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke]

en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Ansøgning fra Sadelmagersvend Benny Marks af den mosaiske Trosbekjendelse om Til-ladelse til at nedsætte sig i Staden Haderslev.

Overensstemmende med Indstillingen samtykkede *Hans Majestæt* allernaadigst i, at det tilstedes Sadelmagersvend Benny Marks af den mosaiske Trosbekjendelse at nedsætte sig i Haderslev og der drive sit Haandværk under den Betingelse, at han erlægger en aarlig Recognition af 16 Rbd. eller 10 Rbd. Cour. for at befries fra de borgerlige Tyngder, som han paa Grund af sin Trosbekjendelse ikke kan over-tage.

Udenrigsministeren [Bluhme] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori han, efter at have bemærket, at der af den tyske Forbundsdays Militær-Udvalgs Majoritet (5 Stemmer, hvoriblandt Østerrig) er andraget paa, at der til Fuldførelsen af Forbunds-fæstningerne Ulm og Rastatt maa, foruden de til dette Øiemed ved Forbundsbeslutning af 11te August 1842 oprindelig bevilgede 27½ Million Gylden, endvidere bevilges for 2 Aar (1854–55) en Sum af 3.523,208 Gylden 16 Kreuzer, at udskrive matrikulmæssigt med Halvdelen i hvert Aar, medens Minoriteten (Preussen) har erklæret sig herimod, og efter at have givet en Fremstilling af de Hensyn, der væsentligst komme i Betragtning ved Besvarelsen af det Spørgsmaal, hvorledes den Kongelige Gesandt vil være at instruere i Henseende til sin Votering, naar Sagen kommer til Afstemning paa Forbundsdagen, allerunderdanigst indstiller, at den Kongelige Forbundsdaysgesandt bemyn-diges til at erklære Hans Majestæts Beredvillighed til at gaa ind paa Majoritetens Andragende, saafremt samtlige øvrige Stemmer votere derfor.

Krigsministeren [Hansen] bemærkede, at naar den foreliggende Sag betragtes udelukkende fra dansk Standpunkt, fandt han det klart, at den danske Regjering maatte i Henseende til det paagjældende Spørgsmaal slutte sig til Preussen og nægte sit Samtykke til yderligere Bidrag til det omhandlede Øiemed udenfor de engang fastsatte Summer, saameget mere som den paastaaede Nødvendighed eller Ønskelighed af disse yderligere Bidrag for en stor Del er fremkaldt ved, at man i 1848, uden Danmarks Medvirkning, har, netop til Øie-med der vare fjendtlige mod Danmark, gjort en lovstridig Anvendelse af de da eksisterende Fæstningsfonds. Anderledes stiller Sagen sig vel, naar den betragtes fra Forbundets Standpunkt og ses fra den rent

militære Side, men han maatte i saa Henseende dog bemærke, at det ikke, efter hvad der foreligger, er muligt at danne sig nogen fuldkommen begrundet Mening om, hvorvidt den paatænkte større Befæstning af Ulm og Rastatt er nødvendig. Da der imidlertid i det foreliggende Tilfælde for Danmarks Vedkommende kun handles om et i og for sig mindre betydeligt pecuniært Offer, og da det, med Hensyn til, at der vil paa Forbundsdagen komme andre og vigtigere Spørgsmaal, hvor den danske Regjering kan blive nødt til at træde i skarpt Oppositionsforhold til Tydskland, turde være politisk klogt at vise Imødekommen, hvor det, som her, kan ske uden store Offre og uden Fare for Danmarks Interesser i Almindelighed, troede han, at der var Grund til at tiltræde Udenrigsministerens Indstilling.

Finantsministeren [Sponneck] maatte bemærke, at om end det pecuniære Offer, hvorom der for Danmarks Vedkommende ved den foreliggende Leilighed kan være Spørgsmaal, ikke er af særdeles Betydning, saa forekom ham dog de af Krigsministeren antydede Momenter, og hvad Forbundsgesandten i samme Retning yderligere har udviklet i sin Beretning, at være af den Vægt, at det turde være betænkeligt at instruere Gesandten paa den af Udenrigsministeren foreslaaede Maade. Han kunde ikke i de fra Danmarks Stilling i andre Sager hentede Hensyn, som han ansaa for mere fjerntliggende og ikke vedkommende det nu foreliggende Spørgsmaals Væsen, finde nogen overveiende Betydning; og saalænge Nødvendigheden eller Hensigtsmæssigheden af det omhandlede yderligere Bidrag til det paagjældende Øiemed ikke nærmere paavistes, troede han saameget mindre at kunne tiltræde den foreliggende Indstilling, som her netop er et Tilfælde, hvor Forpligtelse til Bidragsydelsen ikke bliver begrundet ved en Majoritets Beslutning, men kun ved den enkelte Forbundsstats indvilgende Votum.

Udenrigsministeren [Bluhme] maatte isærdeleshed fremhæve, at Danmarks Stilling paa Forbundsdagen er og i den nærmeste Fremtid vil blive meget vanskelig i større og væsentlige, principielle Spørgsmaal, idet dets enestaaende Vægning mod enhversomhelst Forøgelse af Forbundshæren og imod Deltagelse i den paatænkte gjensidige Contingent-Inspicering fra flere Sider har fremkaldt Yttringer af Misfornøielse, som det vilde være høist utilraadeligt at give ny Næring, hvad upaatvivlelig vilde blive Tilfældet, naar Hans Majestæt ogsaa i en mindre vigtig Sag, som den foreliggende, lod afgive et Votum,

der gik imod det overveiende Flertal. Saafremt Preussen, hvad tør formodes, staar fast paa sin Vægning, vil Danmark ved et betinget »Ja«, medens Resultatet i Realiteten bliver det samme, umiskjendeligt have lagt en vis Grad af Imødekommen for Dagen og derved beredet sig en gunstigere Stemning; og skulde derimod Østerrig drage Preussen over paa Majoritetens Side, saa vilde den danske Regjering, naar den isoleret gjorde Modstand, vække et odium imod sig, som han vilde anse det for uforsvarligt at fremkalde for en Sags Skyld som den foreliggende.

Premierministeren [Ørsted] frygtede ogsaa for, at den danske Regjering, naar man ikke fulgte den af Udenrigsministeren foreslaaede Vei, vilde udsætte sig for en ufordelagtig Stemning imod sig.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkede, dass für ihn [der] Grund, den Königlichen Bundestagsgesandten, wie vom Minister der auswärtigen Angelegenheiten allerunterthänigst vorgeschlagen, zu instruiren, hauptsächlich darin liege, dass es sich hier um einen Gegenstand handele, worüber die deutschen Regierungen, und zwar namentlich Oesterreich und Preussen, getheilte Meinungen haben.

Hans Majestæt Kongen behagede derefter allernaadigst at bifalde, at den Kongelige ForbundsGesandt instrueres til at afgive sin Stemme paa Allerhøistsammes Vegne overensstemmende med Udenrigsministerens Indstilling.

Paa Grund af Upasselighed forlod Premierministeren Geheime-Statsraads-Mødet.

Krigsministeren [Hansen] foredrog en af den constituerede Generalauditeur [C. C. Hall] indgIVEN allerunderdanigst Relation angaaende Arrestanterne, Sapeurerne af 2det Ingenieurcompagni, No. 82 Jochim Hinrich Singelmann, No. 27, Johann Carloff, No. 23, Claus Thiel og No. 40 Johann Rathjen, der samtlige vare tiltalte for større eller mindre Delagtighed i Drab og ved Garnisonskriksrets Dom ere tilfundne: den Første at have sit liv forbrudt, den Anden at hensættes i 6 Gange 5 Dages strengt Fængsel paa Vand og Brød, den Tredie at hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 4 Gange 5 Dage, idet han derhos iøvrigt er frifunden for videre Tiltale, og den Fjerde at hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage, idet han iøvrigt er frifunden; hvilken Dom den constituerede Generalauditeur allerunderdanigst indstillede til Stadfæstelse, dog saaledes, at den Arrestanten Singelmann idømte

Livsstraf allernaadigst formildes til Hensættelse til Tugthusarbeide paa Kongens Naade.

Denne den constituerede Generalauditeurs Indstilling blev tiltraadt af *Krigsministeren* [Hansen].

Justitsministeren [Scheel] fandt Indstillingen for Singelmanns Vedkommende meget mild og antog, at der kunde være Anledning til i den allerhøieste Resolution, der afgives paa Forestillingen, at optage, at den Paagjældende idetmindste i 6 Aar maa have hensiddet i Straffeanstalten, inden han kan bringes i Forslag til Benaadning.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] stemte dem Justizminister bei.

Hans Majestæt Kongen bifaldt allernaadigst den constituerede Generalauditeurs Indstilling, idet Allerhøistsamme derhos, til fornøden Efterretning for Krigsministeriet, bestemte, at der ikke tidligere end efter 6 Aars Forløb maa ske Indstilling om Singelmanns Benaadning.

Krigsministeren [Hansen] foredrog dernæst en af den constituerede Generalauditeur [Hall] indgiven allerunderdanigst Relation angaaende Arrestanten, Constabel Jens Sonntag af 1ste Artilleriregiments 1ste Batteri, der for Insubordination, Bedrageri, Falsk, Absentation samt for at have stiftet Gjæld uden sin Chefs Tilladelse, er ved Krigsretsdom af 22de Marts d. A. tilfunden at hensættes til Forbedringshusarbeide i 5 Aar; hvilken Krigsretsdom den constituerede Generalauditeur allerunderdanigst indstillede til Stadfæstelse, dog saaledes, at Straffetiden for Arrestanten nedsættes til 3 Aar.

Denne Indstilling, som tiltraadtes af *Krigsministeren* [Hansen], der tillige oplæste en Skrivelse, som han i Anledning af den dadlende Maade, hvorpaa den constituerede Generalauditeur havde udtalt sig over Artillericapitain Schiønning's Forhold, havde ladet afgaa til Generalcommandoen i Slesvig, blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Der Finanzminister [Sponneck] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, mittelst welcher er den Entwurf eines Patents für das Herzogthum Holstein betreffend die Anordnung einer Brennsteuer zur allerhöchsten Prüfung und event. Genchmigung vorlegte.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkte, dass er nicht wisse, welchen Einfluss die in dem §en 5 des Patentsentwurfes enthaltene Bestimmung über das minimum des Meischfasses auf alle die kleinen Brennereien, namentlich in den Marschen, haben würde. Wenn alle diese Bren-

nereien sollten eingehen müssen, würde es eine grosse Sensation machen, und er wollte es ganz ausserordentlich bedenklich finden, auf die Weise den betreffenden Betrieb der Bauern, welche in den Marschen eigentlich nicht zum Verkauf, sondern für eignen Gebrauch und des Ackerbaus wegen, brennen, zu treffen.

Finantsministeren [Sponneck] bemærkede, at der efter de Beretninger, som hidtil have om de holstenske Brænderier, er meget stor Sandsynlighed for, at maaske slet intet af disse Brænderier er af saa ringe Maal, som det i det foreliggende Udkasts § 5 bestemte minimum; men i alt Fald vilde der, naar Forholdene skulde gjøre det nødvendigt, navnlig for Brænderierne i Marsken, kunne ad Bevillingsveien blive dispenseret fra dette minimum, saaledes som Tilfældet ogsaa havde været for Slesvig.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] stellte anheim, ob nicht in dem vorliegenden Patente eine solche Dispensation, da die Sache in Holstein, je nachdem welchen Einfluss die betreffende Bestimmung des minimum auf die kleinen Brennereien ausüben wird, von der allergrössten Wichtigkeit sei, in Aussicht gestellt werden könne.

Finantsministeren [Sponneck] bemærkede i den Anledning, at han ikke kunde anse dette for nødvendigt, da der, samtidigt med at Patentet udgaar, vil blive bekjendtgjort en Instruction med Hensyn til sammes Udførelse, hvoraf det i den omhandlede Henseende fornødne vil kunne ses.

Seine Majestät der König genehmigten allergnädigst den von dem Finanzminister allergnädigst vorgelegten Entwurf und unterzeichneten allerhöchst eine mit demselben übereinstimmende Ausfertigung.

Finantsministeren [Sponneck] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling betreffende et Patent for Hertugdømmet Slesvig angaaende Samfærdselen med Hertugdømmet Holsten.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst Finantsministerens Indstilling om, at et saadant Patent maa udgaa overensstemmende med det af ham forelagte Udkast.

Finantsministeren [Sponneck] refererede fremdeles en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at allernaadigst Samtykke maa meddeles til Salg ved offentlig Auktion af den Statskassen tilhørende Eiendom No. 113 paa Hjørnet af St. Annæ Plads og Amaliegaden.

Udenrigsministeren [Bluhme] bemærkede, at han, naar han i sin Correspondance med Finantsministeren havde yttret sig om Ønskeligheden af, at den paagjældende Eiendom kunde overlades til Brug for Udenrigsministeriet, herved navnlig ogsaa havde havt for Øie, at det maaske vilde kunne findes hensigtsmæssigt, at det saakaldte Frederik den Sjettes Palais, der ved allerhøieste Resolution er bestemt til Brug for Høiesteret og Udenrigsministeriet, bevares til Bolig for Hans Høihed Prinds Christian af Glücksborg, naar Arvesagens endelige Ordning har fundet Sted.

Finantsministeren [Sponeck] bemærkede, at forsaavidt den Betragtning havde i nærværende Sag maattet ligge ham temmelig nær, om det ikke kunde være ønskeligt, at den Eiendom, han nu foreslog solgt, forbeholdtes til at disponere over til Bolig for Hans Høihed Prinds Christian og Gemalinde, naar Arvesagen er ordnet, da er det ham bekendt, at det høie Par ikke ønsker at bebo bemeldte Eiendom.

Hans Majestæt Kongen behagede derefter allernaadigst at bifalde Finantsministerens foreliggende Indstilling.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Sponeck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst bifaldes, at de efter allerhøieste Resolution af 14de April 1802 oprettede særskilte Skolekasser for Frederiksborg og Kronborg Distrikter maa, fra 1ste April d. A. at regne, henlægges til Bestyrelse under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, saaledes at disse Kassers Beholdninger og Effecter samt hidtilværende Indtægter, med Undtagelse dog af den samme tidligere tillagte Halvdel af Recognitionerne af Arvefæstehuse paa fornævnte Distrikter, der herefter reserveres vedkommende Jordebogskasser, overgaa til bemeldte Ministerium, som derhos ogsaa overtager de Skolekasserne hidtil paahvilende Forpligtelser.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Marineministeren [Steen A. Bille] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori han andrager paa allernaadigst Bemyndigelse til at iværksætte og efter Omstændighederne at fuldføre de i Forestillingen omhandlede Foranstaltninger, der ere af den Beskaffenhed, at de ikke bør udsættes, og til hos Finantserne at begjære de nødvendige Pengemidler til den Del af de paagjældende Udgifter, der maatte forefalde i den omhandlede Mellemtid, alt indenfor Grændsen af, hvad dertil er opført i Forslaget til Finantsloven, der var forelagt den nu opløste Rigsdag.

Hans Majestæt meddelte allernaadigst Marineministeren den saaledes allerunderdanigst begjærte allerhøieste Bemyndigelse.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Ølbrygger P. Nielsen af Roskilde allernaadigst maa fritages for at nedrive en af ham ved hans Eiendom Matr. No. 12 i bemeldte Kjøbstad opført Bygning, hvis Høide overstiger den ved Forordningen 6te April 1832 § 14 B tilladte, imod at han erlægger en Mulkt af 200 Rbd. til Kjøbstædernes Brandforsikringskasse, dog at Bygningen, hvis Mulkten ikke er betalt inden 4 Uger efter denne Resolutions Meddelelse til ham, uden videre Lov og Dom bliver at foranstalte nedrevet.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 11. maj 1853.

Aar 1853, den 11te Mai, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerede af hans Formand nedlagt allerunderdanigst Forestilling om Bemyndigelse for Indenrigsministeriet til at afhænde de Handelspladsen ved Silkeborg tillagte Mark- og Engjorder, i hvilken Forestilling det indstilles, at Indenrigsministeriet allernaadigst maa bemyndiges til ved Auction paa Ministeriets nærmere Approbation af de skete Bud at foranstalte bortsolgt de Handelspladsen ved Silkeborg tillagte Mark- og Engjorder, med Undtagelse af 2de Lodder, der efter Ministeriets nærmere Valg blive at forbeholde som Embedsjord for den Justitsembedsmand og den geistlige Embedsmand, der maatte blive ansat paa Pladsen efter den i Forestillingen allerunderdanigst fremsatte Inddeling, og saaledes at der efter resp. 10 og 20 Aar af hver Lod bliver at svare de ligeledes i Forestillingen nærmere angivne Afgifter, ansatte i Byg efter Gjennemsnittet af Kapitelstaxterne i de 10 Aar, der gaa nærmest forud for det Aar, hvori Betalingen skal erlægges, og forøvrigt paa følgende Vilkaar:

1) At ikkun de, der have Eiendomme i Byen, admitteres som Kjøbere

ved den ovennævnte Auktion, samt at Jorderne eiheller senere afhændes til andre end Handelspladsens Indvaanere, medmindre højere Tilladelse forud dertil erhverves.

- 2) At $\frac{1}{5}$ af Kjøbesummerne udbetales til den første efter Auktionen følgende Termin, og efter 5 Aars Forløb atter $\frac{1}{5}$, men at de øvrige $\frac{3}{5}$ maa henstaa uopsigelige fra Communens Side i 20 Aar fra Dato af Auktionsbudenes Approbation af at regne, imod at Kapitalen prioriteres i Eiendommen og forrentes med 4 % p. a., dog at Udeblivelse med Erlæggelsen af de betingede Afdrag eller af Renterne skal have til Følge, at den hele tilbagestaaende Del af Kjøbesummen strax anses forfalden til Betaling.
- 3) At Eierne af de enkelte Lodder forbeholdes Ret til efter 20 Aars Forløb fra Auktionsbudenes Approbation, eller fra den Tid, de skulle betale den stegne Bygafgift, at afløse den da indtrædende forhøiede Afgift ved at indbetale den Sum, der udkommer, naar Afgiften beregnes i Penge, og Beløbet derpaa multipliceres med 25.
- 4) At hverken den aarlige Bygafgift, som i Tiden kommer til at paa-hvile Jorderne, eller den Andel af Kjøbesummerne, som i samme bliver prioriteret, skal være til Hinder for Jordernes Udstykning, men i saa Fald bliver at dele efter samme Forhold som Hartkornet.
- 5) At den paa Sjellandsager værende Mergelgrav og Lergravene i den nordre Del af Vestermarken ved Chausseen til Ringkjøbing saavel-som Tørvemosen paa Lodden Matr. No. 144, uden særskilt Godtgjørelse overlades Lodseierne til fælleds Afbenyttelse, dog at Tørvemosen ikke maa benyttes til Brændsel, men alene bliver at anvende til Jordernes Grundforbedring efter nærmere bestemmende Regler.
- 6) At de Skovstykker, som findes paa flere af Lodderne, indtil videre skulle henstaa til Benyttelse for den tilgrændsende Skov, og at det derfor skal være Eierne forment enten selv eller ved Andre at lade dem afrydde, dog at herfra gjøres en Undtagelse med Hensyn til den paa Lodden Matr. No. 139 isoleret beliggende, med Bøgetræer bevoxede Høi, som efter Taxation overlades Kjøberen tilligemed Lodden.
- 7) At Eierne af de til Skoven grændsende Lodder overtage den halve Del af Udhegnene, imod at den anden Halvdels Opførelse overtages af Loddernes Eiere i Forening med samtlige øvrige Lodseiere i For-

hold til deres Hartkorn, men at forøvrigt i Henseende til Loddernes Indhegning Lovgivningens almindelige Bestemmelser om Hegn og Fred blive at følge med de Vedtægter og nærmere Bestemmelser, hvorom Eierne indbyrdes maatte kunne forenes.

- 8) At Communen selv har at afholde den aarlige Afgift af 32 Sk. pr. Tønde Land, der efter de tidligere tagne Bestemmelser skal svares til Statskassen af det Handelspladsen overdragne Areal, men at alle offentlige og communale Byrder iøvrigt udredes af Loddernes Eiere.

Efterat have refereret Forestillingen tilføiede Indenrigsministeren, idet han tiltraadte de af hans Formand saaledes gjorte Indstillinger, at det vilde have forekommet ham hensigtsmæssigt, at der ikke, foruden Kjøbesummen for de paagjældende Jorder, nødvendigvis belindgedes en aarlig Afgift, som efter Forløbet af et vist Antal Aar skulle erlægges, men at han imidlertid ikke havde troet herom at burde stille noget egentligt Andragende, saameget mindre, som det, da Indstillingen gaar ud paa Bemyndigelse for Indenrigsministeriet til, paa dettes nærmere Approbation af de skete Bud, at foranstalte de omhandlede Jorder bortsolgte, vil, forsaavidt der i sin Tid skulde være Tvivl om, hvilken Salgsmaade der maatte være den hensigtsmæssigste, staa i Ministeriets Magt at foranledige Jorderne stillede til Salg efter Alternativet af en fast Kjøbesum, som eengang for alle udbetales, eller af en aarlig Afgift foruden Kjøbesummen.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst samtlige Indstillinger.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende den paatænkte Afhændelse af Aalborg Slot.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Aalborg Slot fortiden ikke forsøges bortsolgt, men at den Del af Slottets Bygninger, som ikke benyttes af Amtmanden, fremdeles som hidtil søges bortleiet med et halvt Aars Opsigelse.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Afhændelsen af Laxefiskeriet i Ellida-Aa inden Islands Sønder-Amt, idet han allerunderdanigst indstillede:

- 1) At det Staten tilhørende Laxefiskeri i Ellida-Aa inden Guldbringa og Kjosar Syssel under Islands Sønder-Amt maa afhændes til Eieren af de til bemeldte Laxeelv stødende Jorder Bustadir og Astun, islandsk Kjøbmand D. Thomsson for en Kjøbesum af 1250

Rbd., imod at han samtykker i, at den om bemeldte Fiskeri for Høiesteret verserende Sag bortfalder, og iøvrigt saaledes, at Afgiften for den Tid, Thomsson har havt Benyttelsen af bemeldte Fiskeri, beregnes efter Renten af den nysnævnte Kapital eller til 50 Rbd. om Aaret, samt paa Vilkaar, at idetmindste $\frac{1}{3}$ af Kjøbesummen erlægges, forinden Skjøde paa Laxefiskeriet udfærdiges, og at der for den resterende Del udstedes Forskrivning med 1ste Prioritets Panteret i Laxefiskeriet under de Betingelser, som med Hensyn til Umyndiges Midler ere bestemte, og saaledes at Renten deraf svares med 4 %.

- 2) At der, naar Kjøbesummen i Overensstemmelse hermed er bleven berigtiget, maa meddeles Kjøberen et Kongeligt Skjøde paa Laxefiskeriet, imod at han erlægger det anordnede Gebyr af 14 Rbd. 48 Sk.

Begge disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Anvendelsen af et Beløb paa c. 600 Rbd. til Udgivelsen af en ny Udgave af Jydske Lov.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at der til Besørgelse af en ny Udgave af Jydske Lov maa af de paa Ministeriets Budget under XXI til videnskabelige Arbeiders Fremme opførte 1500 Rbd. anvendes et Beløb af c. 600 Rbd., hvoraf 300 Rbd. bliver at betragte som Honorar for den, hvem Arbeidet overdrages, og det øvrige Beløb anvendes til Dækning af de til Papir og Tryk medgaaende Udlæg.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Prolongation gewisser, den gartendienstpflichtigen Käthnern und Insten des Amts Husum zugestandener Erleichterungen, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die in der allerhöchsten Resolution vom 23. März 1831 den gartendienstpflichtigen Käthnern und Insten des Amts Husum vorläufig auf 3 Jahre zugestandenen Erleichterungen unter den sonst darin enthaltenen Bestimmungen, wiederum vorläufig auf fernere 3 Jahre, vom Jahre 1853 angerechnet, allergnädigst bewilligt werden mögen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt. Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig*

[Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Genehmigung der Abtretung eines Stücks der dem Hauptpastorate in Landkirchen auf Fehmarn gehörigen sogenannten Maikoppel gegen einen jährlichen Kanon.

Übereinstimmend mit dem allerunterthänigsten Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass ein Landstreifen von ungefähr 8 Fuss in der Breite von der dem Hauptpastorate zu Landkirchen auf Fehmarn gehörigen sogenannten Maikoppel dem dortigen Eingesessenen Hans Ewald Kröger unter den Bedingungen überlassen werde, dass das gedachte Landstück auf seine Kosten gemessen werde, dass er den Graben an der nördlichen Seite der fraglichen Koppel und die dortige Einfriedigung, nachdem ihm das gewünschte Landstück zugemessen worden, wiederherstelle, und dass er sich für sich und alle künftigen Besitzer des ihm gehörigen Grundstücks verpflichte, für jede ihm überlassene Quadratruthen an das Pastorat einen jährlichen Kanon von 16 Rbsk. oder 5 Sk. Courant zu entrichten und das Gebäude, dessen Aufführung beabsichtigt wird, nicht soweit in die Koppel hineingehen zu lassen, dass dem Pastorate dadurch die Aussicht nach der Stadt benommen werde.

Noch referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Erlass des Canalzolls für 45 Fässer Corinthen, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht das Gesuch des Handlungshauses Liebmann u. Thune in Helsingør um Rückgabe des für 45 Fässer Corinthen, welche am 22sten December 1852 von Stettin nach London durch den Canal clarirt worden, erlegten Canalzolls mit Bezug auf die früher geschehene Entrichtung des Sundzolles für dieselben zu bewilligen; und ob nicht das Ministerium zu autorisiren sein möchte, das in dieser Beziehung weiter Erforderliche zu veranlassen.

Diese Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung, mittelst welcher er eine allerunterthänigste Danksagung der Gemeinde zu Ülvesbüll in der Probstei Eiderstedt für die durch die allerhöchste Resolution vom 13ten v. M. bewilligte Unterstützung aus der Staatskasse zur Deckung der Kosten des Neubaus der dortigen Kirche s. w. d. a., vorlegte.

Seine Majestät geruheten allernädigst, die Bitte der gedachten Gemeinde zu Ülvesbüll, dass die daselbst neu zu erbauende Kirche

nach Allerhöchstdenselben Friedrichskirche benannt werden möge, zu gewähren.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Emanationen af en foreløbig Lov om Forlængelse af den foreløbige Indtægts- og Udgifts-Bevilling ifølge Lov af 28de Marts d. A., indtil Finantsloven for Finantsaaret 1853/54 er given.

Idet han bemærkede, at det, da den sidste Rigsdag var bleven opløst, inden Finantsloven var vedtaget, og den nye Rigsdag ikke vilde være samlet, inden den ved Loven af 28de Marts d. A. givne foreløbige Indtægts- og Udgifts-Bevilling var expireret, vilde være nødvendigt, at Regjeringen sættes istand til, indtil Finantsloven er given, at afholde de paaløbende Udgifter og opkræve de bestaaende Skatter, yttrede han, at hvad Nødvendigheden i denne Henseende fordrer, ikke er at give hele Finantsloven som foreløbig Lov, hvad han iøvrigt troede at maatte grundlovmæssigen kunne ske, naar der virkelig var særdeles paatrængende Tilfælde forhaanden, men kun, ved en foreløbig Lov at give for en Del af Finantsperioden en lignende Indtægts- og Udgifts-Bevilling, som allerede tvende Gange tidligere, nemlig i 1850 og i indeværende Aar, er sket ved Lov. Der forekom ham deri, at en saadan Bevilling for en Del af Finantsperioden er tvende Gange ved Lov given af Kongen og Rigsdagen i Forening, ligger et utvivlsomt Bevis for, at den ogsaa nu maa kunne gives af Kongen ved foreløbig Lov; at der ikke herved gjøres noget, der er grundlovstridigt, følger ligefrem deraf, at Rigsdagen har anset det foreneligt med Grundloven at give sin Medvirkning til hine to Love, thi den ene Del af den lovgivende Magt kan ligesaa lidet gjøre Afvigelse fra Grundloven som den anden Del. Han ansaa sig derfor berettiget til, følgende den Anvisning, som Rigsdagen, ved to Gange tidligere i Forening med Hans Majestæt at give de ommeldte Love, har givet, og i Henhold til Grundlovens § 30, allerunderdanigst at tilraade, at der udgaar en foreløbig Lov angaaende Forlængelse af den foreløbige Indtægts- og Udgifts-Bevilling ifølge Lov af 28de Marts d. A., indtil Finantsloven for Finantsaaret 1853/54 er given. Ved ikke at gjøre Hans Majestæt et saadant Forslag og ved altsaa at lade det komme an derpaa, om man efter den 31te Marts d. A. vilde betale Skatter, direkte og indirekte, eller ikke, antog han, at han som Finantsminister ligefrem vilde paadrage sig Ansvar. Han oplæste derefter et Udkast til den af ham foreslaaede Lov, idet han bemærkede, at han, hvad samme angik, havde troet det rigtigst at

slutte sig saa nær som muligt til Udtrykkene i Loven af 28de Marts d. A. At det er Regjeringen og ikke Ministrene, der ved bemeldte Udkast bemyndiges til at afholde de vedkommende Udgifter, ansaa han for korrekt, da Hans Majestæt, naar Allerhøistsamme giver en foreløbig Lov, gjør det med samme Magtfuldkommenhed som Lovgiver, som naar en Lov gives af Rigsdagen og Hans Majestæt i Forening.

Premierministeren [Ørsted] erkjendte det for en absolut Nødvendighed, at der udgaar en saadan foreløbig Lov som af Finantsministeren foreslaaet, og skulde derfor, med Hensyn til denne Sagens absolute Nødvendighed, ikke gaa videre ind paa, hvad der i Henseende til Grundlovsmæssigheds-Spørgsmaalet kunde anføres.

Udenrigsministeren [Bluhme] tilraadede ligeledes, at en saadan foreløbig Lov gives.

Krigsministeren [Hansen] frygtede for, at Udtrykket »løbende« Udgifter i Udkastets § 1 kunde misforstaas, og ønskede det derfor helst ombyttel imod et andet Udtryk, som betegner, at det er de planmæssige Udgifter, som Regjeringen bemyndiges til at afholde.

Finantsministeren [Spouneck] bemærkede, at »løbende« Udgifter er det samme Udtryk, som er brugt i Loven af 28de Marts d. A., og han maatte af den Grund lægge Vægt paa, at det bibeholdes, da det, som han allerede havde bemærket, forekom ham i formel Henseende af Vigtighed, at man saa nær som muligt slutter sig til denne Lov, som Rigsdagen har erkjendt forenelig med Grundloven.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst, at der overensstemmende med det af Finantsministeren forelagte Udkast udgaar en foreløbig Lov angaaende Forlængelse af den foreløbige Indtægts-og Udgifts-Bevilling ifølge Lov af 28de Marts d. A., indtil Finantsloven for Finantsaaret 1853-54 er given.

Finantsministeren [Spouneck] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende Approbation af Postvæsenets Budget for Hertugdømmet Slesvig for 1853-54 m. v.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst det forelagte Budget for det slesvigske Postvæsen i Finantsaaret 1853-54 samt ligeledes det af Finantsministeren forelagte Lønnings-Reglement for Postembedsmændene i Hertugdømmet Slesvig, idet Allerhøistsamme derhos bestemte, at dette Reglement træder i Kraft samtidig med Budgettet eller med den 1ste April d. A.

Der Finanzminister [Spouneck] referirte eine allerunterthänigste

Vorstellung betreffend die allerhöchste Genehmigung des Budgets für das Postwesen des Herzogthums Holstein für das Finanz- und Rechnungsjahr vom 1sten April 1853 bis ultimo März 1854.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst den vorgelegten Entwurf des gedachten Budgets, sowie den von dem Finanzminister vorgelegten Besoldungsplan für das Postwesen des Herzogthums Holstein, dergestalt, dass dieser Plan vom 1sten April d. J. an in Kraft trete.

Schliesslich referirte *der Finanzminister* [Sponneck] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Genehmigung des Budgets für das Postwesen des Herzogthums Lauenburg für das Finanz- und Rechnungsjahr vom 1sten April 1853 bis ult. März 1854.

Übereinstimmend mit dem allerunterthänigsten Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst den vorgelegten Entwurf des gedachten Budgets, sowie den von dem Finanzminister vorgelegten Besoldungsplan für das Postwesen des Herzogthums Lauenburg, dergestalt, dass derselbe vom 1sten April d. J. an in Kraft trete.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der allernaadigst forundes Proprietær Hans Christian Ægidius til Qvistrup og Hustru Emilie Ægidius, født Schnackenborg, Bevilling til, at det af fornævnte Proprietær Ægidius ved Fruentimmeret Ane Jørgensdatter af Fillerup udenfor Ægteskab avlede Pigebarn Hansine Marie Hansdatter, maa anses som bemeldte Ægtefolks ægte Barn, saaledes at det fører Familienavnet Ægidius og tager Arv efter dem begge, dog at denne Arv ikke overstiger, hvad de i Medhold af den gjældende Lovgivning rettelig maatte kunne tillægge det ved en testamentarisk Disposition.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Justitsministeren [Scheel] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maatte behage Hans Majestæt at eftergive Urtekræmmer Christian Ludvig Lange her af Staden den ham ved Høiesterets Dom af 14de Marts d. A. for svingagtigt Forhold idømte Straf af Fængsel paa Vand og Brød i 2 Gange 5 Dage, mod at han hensættes til simpelt Fængsel i 4 Uger.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling angaaende nogle Forandringer i Fundatsen for Roskilde adelige Jomfrukloster.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst:

- 1) At Hævingerne for Priorinden og Conventualinderne, nemlig 20 i 1ste Klasse, 8 i 2den Klasse og 10 i 3die Klasse, bestemmes indtil videre til respective 360 Rbd., 180 Rbd., 120 Rbd. og 80 Rbd. aarligt.
- 2) At der indrømmes enhver de 8 Conventualinder i 1ste Klasse, som efter Fundatsens § 19 rangere først, een Pige til Opvartning og to Værelser; dette sidste dog kun under Forbehold af, at de 12 andre Conventualinder i 1ste Klasse have Adgang til, naar de tage Bopæl i Klosteret, hver at erholde eet Værelse; og
- 3) At Conventualindernes Gangklæder maa undtages fra de Løvsørgjenstande, som Klosteret har Arveret til, samt at der gives Conventualinderne Ret til at arve deres øvrige Løvsøre ved at indbetale i Klosterets Kasse en saadan Sum, som Patronatet og Priorinden efter Taxation finde passende.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades forhenværende Tugthuslivsfange Jørgen Jensen at forlade det ham ved den allerhøieste Benaadnings-Resolution af 26de November 1840 anviste Opholdssted Hesseløen, mod at han tager Ophold hos sin Broder, Gaardmand Niels Jensen i Uglerup, der vil have at indestaa saavel for hans Tilstedeblivelse som for, at han ikke skal falde det Offentlige til Byrde, samt iøvrigt paa Vilkaar, at han stilles under Politiets specielle Tilsyn og igjen vil være at henhøre til Hesseløen, saafremt han ved sit Forhold maatte give Anledning til Klage.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Justitsministeren [Scheel] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa bestemmes, at det paalægges den, der beskikkes til Oekonomiskriver og Kasserer ved Straffeanstalten ved Horsens, at stille Caution i anordningsmæssige Effecter til Beløb 2500 Rbd.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

- 1) At efternævnte 5 under Sønder og Mols Herreders Jurisdiction i Randers Amt henhørende Sogne i Sønder Herred, nemlig Veilby, Homaa, Lyngby, Albøge og Hoed maa ved indtrædende Vacance i Embedet som Byskriver i Ebeltøft og Herredsskriver i bemeldte

Herreder henlægges til Nørre Herreds Jurisdiction, og at $\frac{1}{4}$ af den Godtgjørelse for Dommerkorn, der bliver tilstaaet Embedet som Herredsfoged i Sønder og Mols Herreder som Følge heraf tillægges Herredsfogeden i Nørre Herreds Jurisdiction.

- 2) At Foged- og Skriverembederne i Ebeltoft og den øvrige Del af Sønder og Mols Herreder samtidig hermed maa forenes til eet Embede.
- 3) At den, der beskikkes i sidstnævnte Embede, maa tilpligtes at levere de i Anledning af Jurisdictionsförändringen fornødne Udskrifter af Skjøde- og Panteprotokollerne m. v., uden Gebyr, men mod Godtgjørelse af de derved forarsagede Udgifter, og at denne Godtgjørelse maa afholdes af den, der beskikkes i Embedet som Byfoged og Skriver i Grenaa samt Herredsfoged og Skriver i Nørre Herred og en Del af Sønder Herred.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet fredag d. 13. maj 1853.

Aar 1853, den 13de Mai, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Hans Kongelige Høihed Arveprindsen, der idag tiltræder en Reise til Udlandet, var fraværende.

Hans Majestæt Kongen tilkjendegav, at da, efter hvad Premierministeren allerunderdanigst havde meddelt ham, Ministeriet, efter at have, paa den af Allerhøistsamme dertil givne Anledning, confereret, om det ikke under de forhaanden værende Omstændigheder vilde være rigtigst, at Regjeringen udsteder et Program, er kommet til det Resultat, at der herved er overveiende Betænkelighed, saa vilde Allerhøistsamme nu opgive Tanken om Udstedelsen af et Program eller Manifest, men Ministeriet maatte da ogsaa selv tage Ansvaret for, hvad Følgerne kunne blive af, at der i nærværende Øieblik ikke udstedes noget saadant, som kunde berolige Folket og indvirke gavnligt paa den Gjæring, som navnlig fortiden hersker i Anledning af de forestaaende Rigsdagsvalg.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Re-

ventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Gutsbesizers Trummer zu Projensdorf, um Gestattung der parzellenweisen Veräußerung des Sophienkoges nebst den dazu gehörigen Ländereien im Kronprinzenkoge.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruhen *Seine Majestät*, dem Erbpächter des Sophienkoges, dem Gutsbesizer Trummer zu Projensdorf, die parzellenweise Veräußerung des genannten Koges nebst dazu gehörigen im Kronprinzenkoge gelegenen Ländereien zum freien Eigenthume unter Zugrundelegung der hinsichtlich der künftigen inneren und äusseren Verhältnisse der demnächstigen Parcelen vorgelegten Bedingungen, jedoch mit Vorbehalt der Rechte dritter, namentlich der protocollirten Gläubiger, allergnädigst zu gestatten, und das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, die in solcher Beziehung erforderlichen Anordnungen zu treffen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Organisation des Sanitäts-Collegiums für das Herzogthum Holstein, indem er allerunterthänigst beantragte:

- 1) Ob nicht, nachdem in Folge der allerhöchsten Bekanntmachung vom 28. Januar 1852 die Wirksamkeit des in Gemässheit Patents vom 25. Mai 1804 errichteten Sanitäts-Collegiums in Kiel auf das Medicinalwesen im Herzogthum Holstein beschränkt worden, demselben die seinem nunmehrigen Wirkungskreise entsprechende Benennung »Königlich holsteinisches Sanitäts-Collegium« und ein Siegel beizulegen sein möchte, in welchem über dieser amtlichen Benennung die Königliche Krone anzubringen wäre.
- 2) Ob nicht das Sanitäts-Collegium hinführo unter die unmittelbare Oberaufsicht des Ministeriums für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg zu stellen sein möchte.
- 3) Ob nicht die durch die allerhöchste Resolution resp. vom 26. April 1805 und vom 16. August 1811 dem Sanitäts-Collegio übertragene obere Leitung resp. des academischen Krankenhauses, des Friedrichshospitals, sowie der Hebammen- und Geburts-Anstalt in Kiel, mit Rücksicht auf deren Eigenschaft als academische Institute von dem Sanitäts-Collegium auf die Universitäts-Behörden übergehen solle.
- 4) Ob nicht im Übrigen in Betreff sowohl der Organisation des Sanitäts-Collegiums als auch in Betreff seiner amtlichen Functionen

und seiner Befugnisse innerhalb des Herzogthums Holstein die gesetzlichen Bestimmungen des allerhöchsten Patents vom 25. Mai 1804, sowie der Instruction für das Sanitäts-Collegium vom 8. Juni 1804, sowie der späteren betreffenden Anordnungen auch künftig zur Anwendung zu bringen sein möchten, und

- 5) Ob nicht das Ministerium allerhöchst zu autorisiren sein möchte, vorstehende Bestimmungen, insofern sie der allerhöchsten Sanction sich zu erfreuen haben würden, in geeigneter Weise zur öffentlichen Kunde zu bringen und das zur Ausführung derselben weiter Erforderliche vorzunehmen.

Sämmtliche diese Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte zwei allerunterthänigste Vorstellungen betreffend die Confirmation der Bestellungen der Ober- und Untergerichtsadvocaten im Herzogthum Holstein, indem er allerunterthänigst beantragte:

- 1) Ob nicht die von der obersten Civilbehörde für das Herzogthum Holstein, unter Vorbehalt der allerhöchsten Bestätigung, ernannten Advocaten:

Der Ober- und Landgerichtsadvocat Lucht in Glückstadt, der Untergerichtsadvocat A. Ipsen in Bordesholm, Kraus in Plöen, Lehmann in Kiel, Nitzsch daselbst, Wille in Hohenwestedt, und die Advocaten und Procuratoren bei den Altonaer Obergerichten: Meyer in Altona, Palm-Paysen daselbst, Alexander Schmidt daselbst, als solche nunmehrro allergnädigst zu ernennen und das Ministerium beauftragt werden möchte, nach vorgängiger Ableistung des Homagialeides Seitens derselben, die Bestellungen für sie auszufertigen und Seiner Königlichen Majestät zur Unterschrift allerunterthänigst vorzulegen.

- 2) Ob nicht die Entscheidung über die Gesuche der Advocaten Schröder in Glückstadt, Stoppel und Carstens in Altona und Lobedanz in Itzehoe um Bestätigung ihrer Bestellungen annoch allerhöchst vorzubehalten sein möchte.
- 3) Ob nicht das Ministerium allerhöchst zu beauftragen sein möchte, den zur Zeit und früher im Herzogthum Schleswig domicilirten Advocaten:

Den Obergerichtsadvocaten: Block in Schleswig, Fröhlich daselbst, Goos daselbst, Haase in Tönningen, Hansen in Schleswig, Hancke daselbst, Petri daselbst und Schultz daselbst, den Untergerichtsadvocaten: Andersen in Christiansfeld, Bargum in Tondern, Beccau in Husum, Bruhn in Apenrade, Claussen in Cappeln, v. Coen in Flensburg, Cornils in Garding, Heiberg in Schleswig, Hennings in Schleswig, Jacobsen daselbst, Jürgensen in Tondern, Krebs in Bredstedt, Kühl in Garding, Lundius in Uetersen, Matthiessen in Schleswig, Muderspach, Nissen, Reuter, früher in Apenrade, Reiche, früher in Schleswig, Rönneknamp in Flensburg, Stamp in Friedrichstadt, Storm in Husum, Thor-Straten in Flensburg, Weinmann in Süderstabel, Wettering in Schleswig, Wolff in Flensburg und Wolffhagen in Friedrichstadt, zu eröffnen, dass ihre Gesuche um Bestätigung der ihnen ertheilten Bestellungen resp. als Ober- und Untergerichtsadvocaten auch in Beziehung resp. auf die Herzogthümer Holstein und Lauenburg zur Bewilligung nicht geeignet gefunden worden, und demnächst die Bestellungen Seiner Königlichen Majestät zur Cassation allerunterthänigst vorzulegen.

- 4) Ob nicht das Ministerium allerhöchst zu beauftragen sein möchte, den Untergerichtsadvocaten Bargum in Kiel, Hedde daselbst, Richard v. Bruun-Neergaard daselbst, Wichmann in Kiel, Wiggers in Rendsburg und Bahr in Oldesloe, zu eröffnen, dass ihre Gesuche um Bestätigung der ihnen ertheilten Bestellungen als Untergerichtsadvocaten zur Bewilligung nicht geeignet gefunden worden, und demnächst die Bestellungen Seiner Königlichen Majestät zur Cassation allerunterthänigst vorzulegen.
- 5) Ob nicht den dem Ober- und Landgerichtsadvocaten Braasch in Meldorf, Burchardi in Glückstadt, Claussen-Schütz in Wandsbeck, Friederici in Kiel, Forchhammer in Kiel, Gülich in Pinneberg, Huwaldt in Uetersen, Huss in Ahrensburg, Leonhardt in Pinneberg, Müller in Oldesloe, Meyland in Glückstadt, E. v. Bruun-Neergaard in Kiel, Rathlev in Kiel, Schnell in Itzehoe, Scheel in Itzehoe, Sinjen in Düsternbrook, Aug. Schmidt in Kiel, Tiedemann in Glückstadt und Westphal in Itzehoe, die denselben von Seiner Königlichen Majestät Vorgängern auf dem Thron ertheilten, resp. bestätigten Bestellungen als Ober- und Landgerichtsadvocaten für das Herzogthum Holstein, dem Ober- und Landgerichtsadvocaten Tiedemann auch für das Herzogthum Lauenburg; ferner

- 6) Dem Untergerichtsadvocaten Andresen in Pinneberg, Borstel in Itzehoe, Bauer in Trittau, Bohstedt in Blankenese, Boysen in Wandsbeck, Castagne in Kiel, Dahms in Elmshorn, Dreyer in Neumünster, Francke in Heide, Guth in Heide, Gülich in Oldesloe, Griebel in Heide, Helmcke in Rendsburg, Hennings in Lütjenburg, Hartmeyer in Kiel, Hall in Glückstadt, Knoop in Glückstadt, Kürschner in Rendsburg, Lütkens in Pinneberg, Meyer in Altona, Mordhorst in Kiel, Meyersahm in Kiel, Maassen in Meldorf, Müller in Kiel, Mannhardt in Rendsburg, Meyersahm in Oldenburg, Peters in Meldorf, Paulsen in Kiel, Palm-Paysen in Altona, Raabe in Itzehoe, Rathjen in Glückstadt, Rendtorff in Kiel, Rehder in Wesselburen, Stemann in Segeberg, Simonis in Altona, Adolph Schmidt daselbst, Thomsen in Preetz, Wolfhagen in Oldesloe, Weber in Kiel, Wieck in Pinneberg und Wieth in Heide, die ihnen ertheilten Bestellungen als Untergerichtsadvocaten für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg, den Untergerichtsadvocaten Heldt in Altona, Lübbes in Altona, Lange in Altona, Stuhlmann in Altona, auch die ihnen ertheilten Bestellungen als Advocaten und Procuratoren bei den Obergerichten in Altona und dem Ober- und Landgerichtsadvocaten Huss in Ahrensburg seine Bestallung als Untergerichtsadvocat für das Herzogthum Lauenburg; endlich den Untergerichtsadvocaten Alers in Uetersen, Burmester in Pinneberg, Burdorff in Segeberg, Bendixen in Itzehoe, Boye in Meldorf, Blunck in Hanerau, Brinckmann in Ahrensburg, Claussen in Heide, Frahm in Ahrensböck, Gardthausen in Segeberg, Hansen in Oldesloe, Heldt in Altona, Höncke in Kellinghusen, Heseler in Segeberg, Ipsen in Plön, Kracht in Glückstadt, Lage in Preetz, Lorenzen in Oldenburg, Lübbes in Altona, Lange in Altona, Lohse in Rendsburg, Martens in Pinneberg, Müller in Meldorf, Nissen in Neustadt, Ohrt in Wandsbeck, Ottens in Heide, Paulsen in Meldorf, Philipsohn in Glückstadt, Römer in Elmshorn, früher in Rendsburg, Alexander Schmidt in Altona, Steffens in Segeberg, Schröder in Kiel, Struve in Heide, Stuhlmann in Altona, Schenck in Elmshorn, Valentiner in Neustadt, Vendt in Rendsburg, Vogl in Altona, Witt in Fackenburg, Wiggers in Plön, Warburg in Altona, J. Ad. Wolfhagen in Kiel, die denselben ertheilten Bestellungen als Untergerichtsadvocaten für das Herzogthum Holstein, allergnädigst zu confirmiren und das Ministerium zu beauftragen sein möchte, nach

vorgängiger wiederholter Ableistung des Homagialeides Seitens derselben, die Confirmation für sie auszufertigen und Seiner Königlichen Majestät zur Unterschrift allerunterthänigst vorzulegen.

Seine Majestät der König geruheten allergnädigst zu bemerken, dass da Allerhöchstdieselben im Herzogthum Schleswig nach dem Princip gehandelt haben, dass Niemand, der die Waffen gegen Allerhöchstsie getragen, angestellt werden könnte, müsse es Allerhöchst-ihnen vorkommen, inconsequent zu sein, wenn jetzt im Herzogthum Holstein in Betreff derjenigen Advocaten, welche die Waffen gegen Seine Majestät getragen, ein anderes Princip befolgt werde, und Allerhöchstdieselben glaubten daher, dass wenigstens jeder der Advocaten, welcher freiwillig gegen Seine Majestät die Waffen getragen, von der allerhöchsten Bestätigung ausgeschlossen sein müsse.

Finantsministeren [Spønneck] bemærkede, at det dog vistnok turde være muligt, at ogsaa i Slesvig en og anden, som havde ført Vaaben mod Hans Majestæt, havde faaet Ansættelse, og han turde i saa Henseende ikke engang fuldkommen svare for sit eget Ministeriums Ressort. Han maatte derhos ogsaa fremhæve, at der endnu i dette Øieblik tjener i Armeen som Officerer, Underofficerer og Menige flere, der have ført Vaaben imod Hans Majestæt. Endnu maatte Finantsministeren specielt med Hensyn til en af de til Stadfæstelse indstillede Advokater, Dahms, bemærke, at der fra Finantsministeriets Side var gjort Meddelelse til det holstenske Ministerium angaaende nogle Denunciationer imod denne Advokat, og at det vel derfor turde være rettest, at Spørgsmaalet om Stadfæstelse blev for hans Vedkommende udsat.

Krigsministeren [Hansen] yttrede, at det heller ikke forekom ham, at det, frivilligt at have ført Vaaben imod Hans Majestæt, kunde være det afgjørende Moment med Hensyn til, om de paagjældende Advokater skulle stadfæstes eller ikke, men at hvad der i denne Henseende isærdeleshed burde komme i Betragtning maatte være deres personlige Charakter og det Vidnesbyrd, de havde af paalidelige Embedsmænd, som havde havt Leilighed til at lære dem at kjende.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkede, dass er sich ins Besondere mit dem Landdrosten, Geheimenconferenzrath Scheel, dem Amtmann Kardorff und dem Obergerichtsdirector Schirach über die Advocaten berathen habe, und dass keiner derjenigen Advocaten, welche die Waffen gegen

Seine Majestät getragen, nicht sehr früh vom Militairdienste zurückgetreten sei.

Udenrigsministeren [Bluhme] troede, at, naar der, efter de Oplysninger, som Ministeren for Holsten havde indhentet om de paagjældende Advokater, ellers ikke foreligge graverende Facta imod dem, burde den Omstændighed, at de havde baaret Vaaben imod Hans Majestæt, ikke være til Hinder for deres Stadfæstelse. Han bemærkede dernæst, at Advokat Lübbes skal, efter hvad der var blevet ham meddelt, være i særdeles Grad compromitteret, og han mente derfor, at Spørgsmaalet om denne Advokats Stadfæstelse burde udsættes, indtil nærmere Oplysninger for hans Vedkommende forelaa.

Krigsministeren [Hansen] bemærkede, at det ogsaa var ham bekendt, at der oftere er ført Klage over Advokat Lübbes.

Seine Majestät der König geruheten danach, die sämtlichen vorliegenden Anträge des Ministeriums für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg allergnädigst zu genehmigen, jedoch dass in Betreff der Gesuche der Advocaten Lübbes in Altona und Dahms in Elmshorn Seine Majestät dem näheren allerunterthänigsten Bedenken des Ministeriums über dieselben entgegensehend, Sich Ihre allerhöchste Entschliessung annoch vorbehalten, und dass die allergnädigst bestätigten Advocaten mit neuen Bestellungen für das Herzogthum Holstein und, insofern sie zugleich für das Herzogthum Lauenburg bestellt gewesen sind, auch für letzteres Herzogthum zu versehen seien.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allersunderdanigst Forestilling angaaende Ophævelsen af den under 6te September 1834 anordnede Landmaaler-Examinations-Commission i Kiel for Hertugdømmet Slesvigs Vedkommende, m. v., idet han indstillede:

- 1) Om ikke den under 6te September 1834 anordnede Landmaaler-Examinations-Commission i Kiel maatte være at ophæve for Hertugdømmet Slesvigs Vedkommende.
- 2) Om der ikke maatte være at oprette en vedvarende Landmaaler-Examinations-Commission for Hertugdømmet Slesvig bestaaende af Landcommissæren i det slesvigske Distrikt, den dirigerende Ingenieur officer for Chausseevæsenet i bemeldte Hertugdømme og en dersteds bosiddende Landmaaler, som engang om Aaret, i Begyndelsen af Mai Maaned, har at sammentræde i Staden Flensborg for at examinere vordende Landmaalere i Overensstemmelse med en

dem i saa Henseende af Ministeriet meddelende nærmere Instruction, i hvilken navnlig den Bestemmelse vilde være at optage, at der overlades Examinanderne, hvilke forresten ville have at godtgjøre, at de ere saavel det danske som det tydske Sprog mægtige, Valget imellem, i hvilket af disse tvende Sprog de ønske Examinationen foretagen.

- 3) Om ikke de af Examinanderne erlæggende Examinations-Gebyrer, til Beløb 20 Rbd. for hver, maatte overlades Commissionens Medlemmer til indbyrdes Fordeling, og der desuden tilstaaes dem, forsaavidt de ikke have Bopæl i Staden Flensborg, Godtgjørelse af de med Examinationsreiserne forbundne Omkostninger samt 4 Rbd. dagligen i Diæter, og
- 4) Om ikke Ministeriet maatte autoriseres til at foranstalte det efter det forestaaende videre fornødne.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til et Patent for Hertugdømmet Slesvig angaaende Brændevinsbrænderi-Beskatningen.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst, at der udgaar et Patent overensstemmende med det forelagte Udkast.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling angaaende allerhøieste Stadfæstelse af den af Rigsdagen vedtagne Lov om Ændringer i Loven af 7de Februar 1851 angaaende den jyske Toldgrændses Ophævelse og Brændevinsbeskatningens Forandring m. v.

Hans Majestæt meddelte bemeldte Lov sin allerhøieste Sanction, idet Allerhøistsamme derhos bestemte, at der ikke i selve Loven skal optages nogen Tilføjelse om, at den Betingelse, hvortil dens Ikrafttræden er af Rigsdagen knyttet, er opfyldt, men at der samtidigt med Lovens Emanation skal af Finantsministeriet udfærdiges og til Thinglæsning omsendes en Bekjendtgjørelse om, at der under s. D. er udkommet et Patent, hvorved en lignende Foranstaltning er truffet for Hertugdømmet Slesvig som den, der ved Loven er truffen for Kongeriget.

Justitsministeren [Schæel] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Opførelsen af et nyt Thing- og Arresthus for Helsingørs Kjøbstads Jurisdiction.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at der for Helsingørs Kjøbstads Jurisdiction opføres et nyt Thing- og Arresthus overensstemmende med den af Communalbestyrelsen vedtagne Plan og de af Architect Seidelin dertil forfattede og den refererede Forestilling allerunderdanigst vedlagte Tegninger, dog saaledes, at Justitsministeriet bemyndiges til at approbere saadanne mindre væsentlige Forandringer i Planen, som under Arbeidets Udførelse maatte vise sig nødvendige eller hensigtsmæssige.

Justitsministeren [Scheel] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den allerhøieste Resolution af 24de September 1845, hvorved der blev forundt Fuldmægtig under Udenrigsministeriet, Kammerjunker Prosper Leon Serene d'Acqueria et Laan stort 9500 Rbd. af det Gersdorffske eller Ussinggaardske Fideicommisses Midler, paa Vilkaar, at han for Laanet gav 2den Prioritets Panteret næstefter 12000 Rbd. i den ham tilhørende Eiendom No. 211 ved Vestervold heri Staden, maa forandres derhen, at Panteretten i bemeldte Eiendom frafalder, saa at Laanet for Fremtiden bliver indestaaende hos ham uden Pant, imod at dets Beløb, naar det ved den testamentariske Disposition af 23de Februar 1805 paa afdøde Kammerherreinde Bodild v. Gersdorffs efterladte Midler lagte fideicommissariske Baand ophører, afkortes i den ham af bemeldte Midler tilfaldende Arv.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.
Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet søndag d. 22. maj 1853.

Aar 1853, den 22de Mai, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Hans Kongelige Høihed Arveprindsen var fraværende.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Rigsdagens Indkaldelse.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Rigsdagen indkaldes til Mandagen den 13de Juni næstkommende.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede dernæst en allerunder-

danigst Forestilling angaaende Approbation paa Udkast til en Plakat om Forøgelse af Thingstederne i Arnæs Syssel.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allerhøist bemeldte Udkast.

Fremdeles refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Approbation paa Udkast til en Forordning om Oprettelse af en Børneskole i Reykjavik.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allerhøist bemeldte Udkast.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling angaaende de i Island udførte Jordtaxationsarbejder, idet han indstillede, at Hans Majestæts Commissarius ved det i indeværende Aar sammentrædende Althing maa blive allernaadigst paalagt at forelægge Thinget den i Forestillingen ommeldte Matrikulsag med alle dertil hørende Aktstykker og at opfordre samme at tage under nøieste Overveielse saavel det i Forestillingen ommeldte Hovedpunkt, som hvad der maatte være at foretage til Sagens videre Fremme og hensigtsmæssige Ordning.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Endelig refererede *Indenrigsministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst tillades, at det af Sadelmager Olsen af Frederiksborg paa samme Kjøbstads Slots-gade opførte Sted med tilhørende, paa det vedlagte Kort med ltr. c betegnede Areal, en Parcel af den Grund, som forhen har tilhørt den saakaldte lowsonske Magazinbygning, indlemmes i fornævnte Kjøbstad, imod at Eieren underkaster de af denne Forandring flydende forøgede Afgiftsbyrder.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Ophævelse af den mellem Øster-Hornum Sognekald og Restrup Kapel hidtil bestaaende pastorale Forbindelse, hvori indstilles:

- 1) At den ved det allerhøieste Reskript af 14de April 1826 anordnede pastorale Forbindelse mellem Øster-Hornum Sogn og Restrup Kapel ophæves, og at saaledes Øster-Hornum Sognekald for Fremtiden skal udgjøre et særskilt Sognekald.
- 2) At den Afgift af 10 Tdr. Rug, 20 Tdr. Byg og 30 Tdr. Havre, som Sognepræsten for Øster-Hornum Menighed efter fornævnte Reskript hidtil har oppebaaret af Sognepræsten for Sønderholm,

Freilev og Nørholm Menigheder, bortfalder for Fremtiden for det førstnævnte Kalds Vedkommende.

- 3) At saalænge, indtil Forholdene med Restrup Kapel og den til samme hørende Menighed ere blevne afgjorte, skal den, som ansættes som Sognepræst for Øster-Hornum Menighed, være pligtig at forrette Gudstjeneste og udføre Ministerialia i Kapellet i Overensstemmelse med Reskript af 14de April 1826, mod derfor at oppebære af Kapeleieren en Refusion af 12 Rbd. samt Offer og Accidentier af den til Kapellet hørende Menighed; og
- 4) At den ovennævnte paa Sønderholm, Freilev og Nørholm Sognekald hvilende Afgift indtil videre bliver at indbetale til Stiftsøvrigheden for Viborg Stift for tillige med Renterne af samme at oplægges blandt Stiftets offentlige Midler og i sin Tid at anvendes til Fremme for de kirkelige Interesser i Pastoratet i Overensstemmelse med nærmere allerhøieste Bestemmelse.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Udkast til en Forordning for Island angaaende Søn- og Helligdagens Helligholdelse maa blive allernaadigst approberet til Forelæggelse for det i indeværende Sommer sammentrædende Althing.

Efterat *Cultusministeren* [Ørsted] nærmere havde udviklet de Betænkeligheder, han, saaledes som det af den refererede Forestilling fremgik, havde med Hensyn til denne Sag, og efterat *Justitsministeren* [Scheel] ligeledes yderligere havde udviklet sine Grunde, blev den foreliggende Indstilling allernaadigst bifaldt af *Hans Majestæt*.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling om allernaadigst Bekjendtgjørelse til Althinget angaaende Resultaterne af de under dets Møde i 1849 afgivne allerunderdanigste Betænkninger og øvrige indgivne Andragender.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte, Forestillingen vedlagte Bekjendtgjørelse, maa forelægges Althinget.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Posamentiers Carl Diedrich Bertram in Pinne-

berg um Erlaubnis zur Eingehung der Ehe mit der Witwe Wilhelmine Fassmann, geborene Klahr, aus Altona, mit welcher er die Ehe gebrochen.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruhen *Seine Majestät* die gedachte Erlaubnis allergnädigst zu ertheilen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch der Altentheiler Johann Hinrich Ramcke in Schenefeld und Jochim Hinrich Ramcke in Dockenhuden um Auslieferung des dem Fisco verfallenen Nachlasses des Johann Jacob Ramcke aus Schenefeld.

Übereinstimmend mit dem allerunterthänigsten Antrage genehmigten *Seine Majestät*, dass der dem Fiscus bereits verfallene Nachlass des Johann Jacob Ramcke aus Schenefeld aus allerhöchster Gnade den bekannten und gehörig legitimirten Erben desselben nach Massgabe der Verordnung vom 9ten November 1798 zu überlassen und auszukehren sei.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Rathsverwandten Johann Detlef Emcke in Neustadt um die Ertheilung der allerhöchsten Erlaubnis, dass die beiden Söhne des dortigen Bürgers Wittmack künftig den Familiennamen Emcke-Wittmack führen dürfen.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruhen *Seine Majestät* allergnädigst zu gestatten, dass die beiden Söhne des Bürgers und Einwohners Detlef Matthias Wilhelm Wittmack in Neustadt aus dessen Ehe mit der nunmehr verstorbenen Ida Margaretha Dorothea geb. Wiedemann, von denen der ältere am 30. November 1850 geboren ist und in der Taufe den Namen Johann Detlef Carl Wittmack erhalten hat, der jüngere am 31sten März d. J. geboren aber noch nicht getauft ist, den Familiennamen Emcke-Wittmack führen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Districtsschullehrers Jürgen Friedrich Christian Schott zu Schülpe, Kirchspiels Jevenstedt in der Probstei Rendsburg um die Ertheilung der Rechte examinirter Seminaristen.

Übereinstimmend mit dem allerunterthänigsten Antrage geruhen

Seine Majestät, dem gedachten Schullehrer Schott die Vorzugsrechte examinirter Seminaristen bei der Besetzung von Schulstellen allergnädigst zu verleihen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Käthners und Schlachters Howoldt in Stackelsdorf um Verwandlung einer vom Stackelsdorfer Justitiariat wegen Beleidigung und Bedrohung des Chausseewärters Wamcke wider ihn erkannten Gefängnisstrafe in eine Geldstrafe.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruhen *Seine Majestät*, die wider den Käthner und Schlachter Howoldt in Stockelsdorf unterm 16ten Februar 1853 vom Stockelsdorfer Justitiariat erkannte fünftägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brot aus allerhöchster Gnade in eine an die Gutsarmen-Casse zu entrichtende Geldstrafe von 8 Rbt. zu verwandeln.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Verzinsung und Abtragung der im Namen des Amts Bordesholm in den Jahren 1849 und 1850 zur Berichtigung der sogenannten Zwangsanleihen contrahirten Schulden.

Übereinstimmend mit dem allerunterthänigsten Antrage geruhen *Seine Majestät*, den Communen des Amts Bordesholm beantragtermassen allerhöchst zu gestatten, die zur Verzinsung und zum Abtrag der in den Jahren 1849 und 1850 im Namen des Amts contrahirten sogenannten Zwangsanleihen erforderlichen Summen nach dem Steuerwerth der Ländereien zu repartiren und aufzubringen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Genehmigung der Erhebung einer Communal-, Betriebs- und Einkommensteuer in der Stadt Altona für das Jahr 1853, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht auf Antrag der städtischen Collegien der Stadt Altona die Erhebung einer ausserordentlichen Betriebs- und Einkommensteuer in der gedachten Stadt für das laufende Jahr allergnädigst zu gestatten und das Ministerium zur Erlassung des betreffenden Regulativs allerhöchst zu autorisiren sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und*

Lauenburg [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erlassung einer Bestimmung wegen Vertheilung der ausserordentlichen Einquartirung in der Stadt Altona, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht das Ministerium allerhöchst zu autorisiren sein möchte, es zu genehmigen, dass die ausserordentliche Einquartirungslast in der Stadt Altona bis weiter über sämtliche dortige Hauseigenthümer und Inhaber von Miethwohnungen, nach Massgabe der denselben zu Gebote stehenden Räumlichkeiten und ihres Vermögens, vertheilt werde.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine Modification des § 1 des Regulativs für das Kieler Land-Consistorium vom 13ten November 1820, indem er beantragte:

- 1) Ob nicht zur Beseitigung der entstandenen Zweifel in Beziehung auf die Auslegung des § 1 des Regulativs für das Kieler-Land-Consistorium vom 13ten November 1820, namentlich was die Theilnahme des Amtmanns von Neumünster und des Probsten des Klosters Preetz an den Sitzungen dieses Consistorii betrifft, allerhöchst anzuordnen, dass die beiden gedachten Beamten für die Zukunft in allen bei dem Kieler Land-Consistorio zur Verhandlung kommenden Sachen, ohne Rücksicht auf den District, aus welchem dieselben stammen, Sitz und Stimme haben sollen.
- 2) Ob nicht das Ministerium mit der weiteren Bekanntmachung der darauf bezüglichen allerhöchsten Willensdeclaration allergnädigst zu beauftragen sein möchte.

Seine Majestät geruheten, mit Rücksicht auf nicht ganz aufgeklärte Verhältnisse rücksichtlich des Präsidiums im Kieler Land-Consistorium, die vorliegende Sache zur Zeit noch allerhöchst auszusetzen.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Umlegung der Jurisdiction über einige resp. zum Amte Gottorff und zum adeligen St. Johannis Kloster gehörende Landstücke, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht mit Rücksicht auf die von dem Hufner Hans Fintzen in Breckling beabsichtigte Vermögensschiftung dreier zum adeligen St. Johannis Kloster gehöriger, in der Dorfschaft Breckling gelegener, resp. zu 9 Heidscheffel, 1 Schipp, 22 Ruthen, 4 Heidscheffel, 1 Schipp, 19 Ruthen und 2 Heidscheffel, 5 Schipp, 3 Ruthen bonitirten Parcelen,

gegen drei zum Amte Gottorff gehörige Landstücke von der nämlichen Bonität, die Jurisdiction dieser Landstücke umgelegt und resp. der Struxdorff-Hardesvogtei, Amts Gottorff und dem adeligen St. Johannis Kloster übertragen werden möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Auslegung von Dienstland für den Schullehrer Jensen zu Hörn, Amts Tondern, aus dem herrschaftlichen Gotteskoge.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruhten *Seine Majestät*, der Schulcommune zu Hörn im Amte Tondern für die dortige Schullehrerstelle die Allerhöchstdemselben zuständige Gotteskogsparcele No. 157, gross 4 Tonnen, $4\frac{15}{16}$ Schipp, gegen Erlegung eines jährlichen Canons von $3\frac{1}{2}$ Rbt. für die Tonne und Abhaltung sämtlicher auf dem Lande ruhender Steuern und Abgaben vom Maitag 1855 an allergnädigst zu überlassen, und das Ministerium zu autorisiren, das in dieser Angelegenheit weiter Erforderliche zu veranstellen.

Krigsministeren [Hansen] foredrog en af den constituerede Generalauditeur [C. C. Hall] indgiven allerunderdanigst Relation angaaende Arrestanten, Underjæger No. overcompl. 5 af 4de Jægercorps's 4de Compagni Hans Carstensen af Agtrup, som, for Tyveri, Bedrageri, Falsk, Desertion og Betleri, er ved Krigsretsdøm af 14de April d. A. tilfunden at hensættes til Tugthusarbeide i 6 Aar; hvilken Døm den constituerede Generalauditeur allerunderdanigst indstillede til Stadfæstelse, dog saaledes, at Straffen nedsættes til 5 Aars Forbedringshusarbeide.

Denne Indstilling, som Krigsministeren tiltraadte, blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles foredrog *Krigsministeren* [Hansen] en af den constituerede Generalauditeur [C. C. Hall] indgiven allerunderdanigst Relation angaaende Arrestanten, Dragon af 2den Klasse af det 6te Dragonregiments 2den Eskadron No. 120 Hans Rasmussen Tvede, der, for Desertion og Tyveri, 3die Gang begaaede, er ved Krigsretsdøm af 27de April d. A. dømt til at hensættes til Tugthusarbeide paa Livstid; hvilken Straf den constituerede Generalauditeur allerunderdanigst indstillede til allernaadigst at formildes til Tugthusarbeide paa Kongens Naade.

Denne Indstilling, som tiltraadtes af Krigsministeren, blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der ved allernaadigst Bevilling, som bliver at indløse med 28 Rbd. 48 Sk., forundes Fritagelse for Brugen af stemplet Papir, dels til den Obligation, som af Institutbestyrer Anders Stephansen udstedes for et Beløb af indtil 12.000 Rbd. med Pant i Gaarden Hindholm i Førsløv Sogn, Øster Flakkebjerg Herred, Sorø Amt, dels til de Aktier, som udstedes til de enkelte Eiere, der have sammenskudt berørte Kapital i det Øiemed at oprette en Folkehøjskole for Bondestanden, paa Vilkaar, at det saavel i Obligationen som i Aktierne indføres, at de, ifølge Bevillingen, ere udfærdigede paa ustemplet Papir, samt at der til eventuelle Transporter af disse Dokumenter vil være at bruge anordningsmæssigt stemplet Papir.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling angaaende nye og forandrede Bestemmelser for Reiseomkostninger og Diætpenge i Anledning af Tjenestereiser, som foretages af Officerer og andre militære Embedsmænd ved den danske vestindiske Hærstyrke, idet han indstillede:

- 1) At Befordringsomkostninger ved Tjenestereiser imellem Garnisonsstederne Christiansted og Frederiksted paa St. Croix for Fremtiden godtgjøres Officerer og civil-militære Embedsmænd med \$ 6, hvad enten Reisen kun sker fra det ene Sted til det andet eller frem og tilbage paa samme Dag, og imellem en af bemeldte Garnisonssteder og Militærstationen paa Kingshill med \$ 4, og at det med Hensyn til andre Tjenestereiser overlades Gouvernementet for de dansk-vestindiske Besiddelser at bestemme Befordringsgodtgjørelsen enten efter legitimeret Regning eller Billighed.
- 2) At en Adjutant, som følger sin Foresatte paa en Tjenestereise, skal af denne gives Plads i hans Befordring, og at tvende subalterne Officerer, som commanderer i samme Tjenestereise, kun tilstaas halve Befordringsomkostninger hver; hvilket dog ikke skal anvendes paa civil-militære Embedsmænd.
- 3) At de Officerer, som kunne benytte Artilleriheste til deres Befordring, men selv forskaaffe Vogn, tilstaas $\frac{1}{3}$ af de sædvanlige Befordringsomkostninger.
- 4) At Diætpenge paa Tjenestereiser, som medføre Ophold paa et

fremmed Sted Natten over, bestemmes for Capitainer og Lieutenanter samt de med dem rangerende civil-militære Embedsmænd til § 3 for hver Dag, og for Majorer og Officerer af høiere Charger til § 4 for hver Dag, hvormed bliver at iagttage, at ingen kan i noget Tilfælde tilkomme Diætpenge for tvende Dage paa en Tjenestereise, der ikke har varet over 24 Timer, eller for tre Dage paa en Reise, der ikke har varet over 2 Gange 24 Timer, og saaledes fremdeles.

- 5) At der paa Tjenestereiser, som ikke medføre Ophold paa et fremmed Sted Natten over, ingensinde kan tilstaas mere end halve Diætpenge, men at det i alle saadanne Tilfælde overlades Gouvernementet for de dansk-vestindiske Besiddelser efter Omstændighederne at bestemme, om Vedkommende bør tilstaas $\frac{1}{2}$ eller $\frac{1}{3}$ af de sædvanlige Diæter, eller om de aldeles ikke bør have noget Krav i saa Henseende.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Spouneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst bifaldes, at den af St. Croix Landkasse udredede Lønning af 1200 Rdl. v. C. om Aaret til den engelske Kirkes Præst sammesteds er inddraget siden 1ste November 1845, og at den af bemeldte Landkasse udredede Lønning af 1200 Rdl. v. C. om Aaret til den catholske Præst sammesteds er inddraget siden 27de Juli 1852, samt at den til de mæhriske Brødre af St. Croix Landkasse udredede aarlige Lønning af 1200 Rdl. v. C. for Fremtiden maa tilflyde dem som et Bidrag til at afholde Udgifterne ved Landskolevæsenet.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Approbation af Udkast til Lov om Udvidelse af Forordningen 21de Mai 1845 til Færøerne.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allerhøist bemeldte Udkast til Forelæggelse for det i indeværende Sommer sammentrædende Lagthing.

Dernæst refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa bestemmes, at den Vemmetofte adelige Jomfrukloster ved Fundatsen af 10. Juni 1735 § 47 samt det allerhøieste Reskript af 12te December 1755 hjemlede

Auctionsret, ved den nuværende Klosterforvalter, Kammerraad Howitzes Afgang, ophæves og overdrages til vedkommende Retsbetjent.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det med særdeles Hensyn til den langvarige Arrest, de paagjældende under Sagens Drift have været underkastede, allernaadigst maatte behage Hans Majestæt at formilde:

- 1) Den Indsidder Christopher Hansen af Baurup ved Høiesterets Dom af 20de f. M. i Overensstemmelse med Forordningen af 11te April 1840 §§ 13 og 14 cfr. §§ 6, 18, 19 og 25 tilfundne Straf af 3 Aars Forbedringshusarbejde derhen, at han hensættes til lige Arbejde i eet Aar; og
- 2) Den Husmand Christen Larsen af Jordløse Mark ved samme Dom i Henhold til Forordningen af 11te April 1840 § 21 cfr. § 12, 2det Membrum, samt §§ 1 og 22 tilfundne Straf af 6 Aars Tugthusarbejde derhen, at han hensættes til Forbedringshusarbejde i 3 Aar, samt allernaadigst aldeles at eftergive
- 3) Indsidder Hans Rasmussen af Tjørnelunde Mark den ham ved samme Dom ifølge Forordningen af 11te April 1840 § 19 cfr. § 1 ikjendte Straf af 4 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Disse Indstillinger blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Mulkt af 200 Rbd., som Skipper Hans Jacob Lemming Jensen ifølge Plakat af 7de Marts 1787 § 8 er ifalden for at have forsømt i rette Tid at aflevere det ham som Fører af Skonnertskipet Arnold betroede, for bemeldte Skib under 4de Mai 1850 udfærdigede, islandske Søpas, allernaadigst maa nedsættes til 25 Rbd.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet fredag d. 3. juni 1853.

Aar 1853, den 3die Juni, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæts allerhøieste Præsidium. Hans Kongelige Høihed Arveprindsen og Marineministeren var fraværende.

Udenrigsministeren [Bluhme] forelæste en Depeche af 19de Mai fra den fungerende Kongelige Chargé d'affaires i Constantinopel.

Premierministeren [Ørsted] foredrog allerunderdanigst, at Ministeriet havde confereret om, hvorvidt det skulde allerunderdanigst tilraade Hans Majestæt selv at aabne den forestaaende Rigsdag, og at det var af den Mening, at det maaske turde være ønskeligt, at Allerhøistsamme ikke aabnede denne Rigsdag, der ogsaa har en egen Charakter, forsaavidt den er en Fortsættelse af den sidst opløste Rigsdag.

Hans Majestæt Kongen tilkjendegav, at det netop var Allerhøistsammes Hensigt ikke Selv at aabne den nu sammentrædende Rigsdag, men at overdrage dette til Premierministeren.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved Concession paa Eneret for det sjællandske Jernbaneselskab til Anlæg og Benyttelse af en Jernbane imellem Roskilde og Korsør forelægges til allerhøieste Approbation og Underskrift.

Finantsministeren [Sponneck] bemærkede, at han med Hensyn til de Vanskeligheder, der, saavidt ham bekjendt, gjordes fra Actionærernes Side imod at gaa ind paa, at de ældre Actier omskrives til Sterling, en Omskrivning, som var ønskelig for Hans Majestæts Kasse, og fra hvis Iværksættelse han paa ingen Maade kunde give sit Samtykke til, at der afviges, troede, at skjøndt det nævnte Punkt ingen direkte Indflydelse har paa Spørgsmaalet om den til allerhøieste Underskrift forelagte Concessions Meddelelse, det dog maaske kunde indirekte være hensigtsmæssigt, at Hans Majestæts Underskrift af Concessionen udsættes, da, naar Concessionens Udfærdigelse saaledes standsedes, muligen Benyttelsen af dette Moment kunde være et ønskeligt Middel for den Kongelige Jernbanecommissær til at bringe Generalforsamlingen af Actionærerne til at give efter i hint Punkt.

I Anledning af Finantsministerens Bemærkninger besluttede *Hans Majestæt* allerhøist, at nærværende Sag udsættes.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udskiftningen af endel af Skagen Kjøbstads Fælledsjorder, idet han indstillede, at det allernaadigst tillades, at Skagen Kjøbstads Fælledsjorder maa udskiftes efter de Regler og i det Omfang, de ere fremsatte i det Forslag, som er udarbejdet af den i den Anledning nedsatte Committee, dog med følgende nærmere Bestemmelser og Modificationer:

1) At Byfogedembedet, Præsteembedet og Distriktslægeembedet tillæg-

ges hver $1\frac{1}{2}$ Lod lige med Bygningerne i 4de Klasse efter Brandtaxationen, og at der med Uddelingen af den egentlige Byggegrund udlægges en til eventuel Opførelse af en Præstegaard passende Bygge- og Haveplads.

- 2) At der foruden et passende Stykke Jord til Udvidelse af Begravelsespladsen tillægges Kirken Andel i Fælledsfanget ligemed de største Lodseiere efter det combinerede Forhold af Brandtaxation samt Kreaturhold og Græsningsret.
- 3) At der ved Udskiftningen af Bygrunden ikke udlægges Huseierne videre end et passende Grundstykke til Have, Fiskefjald eller Gaardsplads efter Bygningernes Beskaffenhed, medens den øvrige Grund, forsaavidt den ikke er andens private Eiendom, udlægges Kommunen til Anvisning af Byggepladse for Nybyggere, og at der ved Bygningernes Opførelse i Fremtiden iagttages en vis Regularitet efter Communalbestyrelsens nærmere Bestemmelse.
- 4) At der, saasnt Udskiftningen er fuldført, paalægges samtlige de udskiftede Jorder, derunder indbefattet de saakaldte »opdyrkede Klitjorder«, men ikke den saakaldte »faste Mark«, en fast uforanderlig Jordskyld af ialt 300 Rbd., som fordeles paa de enkelte Lodder efter deres boniterede Areal, mod at den Arvefæsteafgift, som nu paahviler enkelte Lodder, bortfalder fra den Tid, Jordskylden tager sin Begyndelse, men at det forøvrigt forbeholdes dem, der allerede have indtaget en Del af de Jorder, som ere indtagne under denne Udskiftning, og drive dem med eller uden Arvefæsteafgifts Erlæggelse til Kæmnerkassen, at faa Spørgsmaalet om deres Forpligtelse til at deltage i den omhandlede Jordskyld, i første Tilfælde mod Arvefæsteafgiftens Ophævelse, undergivet Domstolenes Afgjørelse.
- 5) At Forordningen af 18de October 1811, nemlig sammes §§ 4, 5 og 6, forbliver i Kraft med Hensyn til disse Jorder, dog med den Modification, at den ved Forordningen bestemte Afgift og Recognition, istedetfor at beregnes af hver Tønne Land geometrisk Maal, beregnes af hver Tønne Land boniteret Maal til Taxten 24, og
- 6) At Udskiftningens videre Fremme i Overensstemmelse med de approberede Regler overdrages Communalbestyrelsen, dog saaledes, at Udskiftningsforretningen, forinden de udlagte Lodder endeligen overdrages Vedkommende, indstilles til Indenrigsministeriets Approbation, samt

- 7) At det allernaadigst maa tillades, at der, naar Udskiftningen endeligen er berigtiget, maa udbetales en Sum af 400 Rbd. af Statskassen til Hjælp til Bestridelsen af Udskiftningsomkostningerne, og at dette Beløb udredes af den i vedkommende Finantslov til Landvæsenets Fremme bevilgede Sum.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maatte behage Hans Majestæt allernaadigst at anordne Nedsættelsen af en Commission bestaaende af Direktøren for det Kongelige Theater, Etatsraad Dr. philos. Johan Ludvig Heiberg, Ridder af Dannebrogen og Dannebrogsmænd, Etatsraad Departementsdirektør under Finantsministeriet Eduard Collin, Ridder af Dannebrogen, Theatermaler Troels Lund, Ridder af Dannebrogen og Bygningsinspektør Michael Gotlieb Birchner Bindesbøll, Ridder af Dannebrogen, til at afgive Betænkning angaaende, hvorledes en hensigtsmæssig og passende Byggeplads for et nyt Kongeligt Theater i Hovedstaden vilde være at tilveiebringe, at fremsætte Forslag til Opførelse og Indretning af et saadant Theater samt dertil at affatte Tegning med Overslag over Udgifterne, saa og at meddele Betænkning om, hvorledes de til Erhvervelsen af Byggeplads for og Opførelsen samt Indretningen af det nye Theater behøvende Midler vilde være at tilveiebringe, samt at Hans Majestæt allernaadigst ville bifalde, at Ministeriet meddeler Commissionen det fornødne efter de Grundsætninger, der i Forestillingen ere udtalte angaaende Bygningens Størrelse, Indretning og Udstyr.

Finantsministeren [Sponneck] fandt det nødvendigt, at, forinden videre foretages, det Spørgsmaal først maatte foreligge i bygningskyndig Henseende aktmæssigen undersøgt, om det nærværende Theaters Beskaffenhed er saadan, at det ikke er skikket til at ombygges, saaledes at det kan bringes i passende Stand. Først naar dette Spørgsmaal var besvaret, kunde det afgjøres, om der behøver at bygges et nyt Theater, og han maatte derfor allerunderdanigst tilraade, at der for tiden ikke nedsættes en saadan Commission som allerunderdanigst foreslaet, hvorved det desuden, da et Medlem af Finantsbestyrelsen skulde være Medlem af den, vilde allerede være givet, at Finantserne vilde bekoste et nyt Theater, men at man indskrænker sig til at overdrage den Kongelige Bygningsinspektør at undersøge hint Spørgsmaal,

og forsaavidt dette hans Forslag maatte blive bifaldt, vilde han da tillige ønske, at der, naar Bygningsdirektøren har afgivet sin Erklæring, maa, forinden allerunderdanigst Forestilling nedlægges, blive givet Finantsministeriet Leilighed til at yttre sig over Sagen.

Efterat saavel *Ministeren for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg* [Reventlow-Criminil] som *Udenrigsministeren* [Bluhme] havde tiltraadt Finantsministerens Mening, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at paalægge Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, forinden videre i Sagen foretages, at lade ved Bygningsdirektøren undersøge, om den nærværende Theaterbygningens Tilstand er saaledes, at det er nødvendigt, at der opføres en ny, eller om den nuværende Bygning ialtfald ikke ved Ombygning kan bringes i en passende Stand.

Fremdeles refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udsættelse af en Prisopgave i Statsvidenskaberne samt angaaende nogle Forandringer i de givne Bestemmelser for de akademiske Prisopgaver ved Kjøbenhavns Universitet, idet han indstillede:

- 1) At herefter fra indeværende Aar at regne ogsaa en Prisopgave i de statsvidenskabelige Fag aarligen maa udsættes for de Studerende ved Kjøbenhavns Universitet.
- 2) At Tiden for Udsættelsen af Prisopgaverne, hvilke hidtil overensstemmende med allerhøieste Resolution af 17de Mai 1791 ere bekendtgjorte ved det Program, der udstedes som Indbydelse til Universitetsfesten i Anledning af Kongens Fødselsdag, maa, ligeledes fra indeværende Aar at regne, allernaadigst bestemmes til hvert Aars 1ste Juli, saaledes at Consistorium ved Universitetet bemyndiges til at foranstalte de udsatte Opgaver bekendtgjorte.
- 3) At den ved allerhøieste Resolution af 18de Februar 1840 fastsatte Termin for Indleveringen af Afhandlingerne over Prisopgaverne, nemlig den 15de Juli, maa forandres til den 1ste Juli, dog først fra Aaret 1854 af at regne.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst disse Indstillinger.

Sluttelig refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at de tvende theologiske Studerende og indfødte Slesvigere Asmus Bunsen og Hinrich Hans Hinrichsen, der, efter at have modtaget Skoleundervisning i Flensborg lærde og Realskole og derpaa at have været immatrikulerede ved Universitetet i

Bonn, nu ere immatrikulerede ved Kjøbenhavns Universitet, maa, uagtet de ikke ved bemeldte Skole have taget Maturitetsexamen, allernaadigst forundes Tilladelse til at indstille sig til Embedsexamen ved Kjøbenhavns Universitet uden at tage den ved allerhøieste Resolution af 22de November 1833, bekjendtgjort under 20de December s. A., foreskrevne Præliminærexamen for Studerende fra fremmede Universiteter, imod forinden at underkaste sig den ved allerhøieste Resolution af 1ste September 1850, bekjendtgjort under 7de f. M., anordnede almindelige philosophiske Prøve.

Det saaledes Indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Normirung einer Dienstuniform für den Polizeiassistenten in Altona.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruhten *Seine Majestät* für den Polizei-Assistenten in Altona das Tragen der durch allerhöchste Resolution vom 11ten August 1852 für die Polizeimeister reglementirten Uniform allergnädigst zu genehmigen, jedoch mit dem Unterschiede, dass, statt der für Letzteren vorgeschriebenen Goldstickerei an der Uniform des Polizei-Assistenten an jeder Seite des Kragens zwei mit Gold ausgenähte Knopflöcher und an den Aufschlägen ein solches Knopfloch anzubringen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Aufhebung der in Gemässheit allerhöchster Resolution vom 23sten Juli 1839 bisher bestandenen interimistischen Verbindung des Organistendienstes im Kirchspiel Hennstedt, Landschaft Norderdithmarschen, mit der dortigen Kirchspielschreiberei.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass die durch allerhöchste Resolution vom 23sten Juli 1839 angeordnete Aufhebung der bisher noch interimistisch fortbestandenen Verbindung des Organistendienstes in Hennstedt mit der dortigen Kirchspielschreiberei nunmehr zur Ausführung gebracht werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Normirung der Ausgaben für die Unterhaltung des Plöner Schlossgartens, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die regelmässigen Verwendungen zur Unterhaltung des Plöner Schloss-

gartens nebst Park und den darin vorhandenen Baulichkeiten auf vorläufig 900 Rbt. zu normiren und dabei die der Gartencasse sonst zu geflossenen Dienstablösungs- und Pachtgelder unter vorläufiger allergnädigster Erlassung des von den Insten des Plöner Districts früher erlegten Dienstgeldes unter den Domanialintraden der allgemeinen Finanzcasse einnahmlich zu berechnen sein möchten.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Canzleiraths, Landgerichtsnotars und Obergerichtssecretairs Paul Heinrich Martens in Glückstadt um Ertheilung der allerhöchsten Erlaubnis zur Übernahme der Mitexecutorschaft des Testaments des weiland Agenten Strube in Glückstadt.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Landgerichtsnotar und Obergerichtssecretair, Canzleirath Paul Heinrich Martens in Glückstadt, die in Gemässheit des § 18 der Instruction und Gerichtsordnung für die dem Oberappellationsgericht in Kiel unmittelbar untergeordneten Landesdicasterien des Herzogthums Holstein vom 15ten Mai 1834 erforderliche allerhöchste Erlaubnis zur Übernahme der Mitexecutorschaft des von den verstorbenen Eheleuten, Agent Johann August Carl Strube und der Anna Dorothea Strube, geb. Köbke, verheirathet gewesenen Herrlich, in Glückstadt errichteten Testaments allergnädigst zu ertheilen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den von dem Herzogthum Lauenburg in dem Jahre vom 1sten April 1853 bis dahin 1854 zu entrichtenden Zuschuss zu den Kosten des in Ratzeburg stationirten Militairs, sowie die Nachzahlung desselben für die Zeit vom 1sten Januar bis zum 1sten April 1853.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, mittelst Rescripts ad mandatum an die lauenburgische Regierung der Ritter- und Landschaft des Herzogthums Lauenburg in Betreff der Bewilligung eines Zuschusses von 2000 Rbt. N $\frac{2}{3}$ z. v. oder 2333 Rbt. 16 Sk. L. M. zu den Kosten des in Ratzeburg stationirten Militairs für das Jahr vom 1sten April 1853 bis dahin 1854 und ferner der Nachzahlung der für die Zeit vom 1sten Januar 1849 bis zum 1sten April 1853 rückständigen extraordinären Contribution das Erforderliche eröffnen zu lassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte ferner eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erlassung eines Regulativs für das Herzogthum Holstein hinsichtlich der Übernahme, Unterhaltung und Ablieferung der den Beamten und Officialen, welche das holstein-lauenburgische Ministerium sortiren, angewiesenen herrschaftlichen Dienstwohnungen und dazu gehörigen Ländereien.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, ein Regulativ hinsichtlich der Übernahme, Unterhaltung und Ablieferung der, ausser den Forst- und Jagdbeamten, das holstein-lauenburgische Ministerium sortirenden, holsteinischen Beamten und Officialen angewiesenen herrschaftlichen Dienstwohnungen und dazu gehörigen Ländereien nach Massgabe des allerunterthänigst vorgelegten Entwurfes zu erlassen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Vererbpachtung verschiedener landesherrlicher Grundstücke zu Glückstadt, von zusammen $23\frac{1}{4}$ Quadratruthen, an den dortigen Kafetier Hinrich Busch.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, mit dem Einwohner Hinrich Busch zu Glückstadt über den in den Besitz desselben bereits übergegangenen $6\frac{3}{4}$ Quadratfuss messenden Platz auf dem Deichende der früheren Bastion Holstein am Glückstädter Hafen, sowie die ferner von dem Supplicanten zur Erbpacht erbetenen landesherrlichen Glückstädter Grundstücke von resp. $2\frac{1}{4}$ und $14\frac{1}{4}$ Quadratruthen, unter Zugrundelegung der von ihm früher eingegangenen beziehungsweise jetzt vorgeschlagenen Bedingungen, einen Erbpachtscontract ausfertigen zu lassen und denselben demnächst zur allerhöchsten Sanction allerunterthänigst vorzulegen.

Schliesslich referirte *der Minister für Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Veränderung des § 13 des nach Massgabe der allerhöchsten Resolution vom 27sten April d. J. erlassenen Reglements für die Handhebung der Polizei im Kronprinzenkooge während der Bedeichung von Diecksand in der Landschaft Süderdithmarschen.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, den § 13 des Reglements für

die Handhebung der Polizei im Kronprinzenkoog u. s. w. vom 27sten April d. J. abzuändern und ihn durch die Verfügung zu ersetzen, dass die Kosten, welche durch Verpflegung Erkrankter entstehen, aus der errichteten Krankencasse abgehalten werden, an welche jeder Arbeiter einen Schilling wöchentlich beizusteuern hat.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling betræffende en Ansøgning fra Bestyrelsen for Aktieselskabet Høiskamling om Tilladelse til at lade forskjellige Avlsredskaber og Industrigjenstande bortlodde ved den Fest, som er berammet at afholdes paa Skamlingsbanken den 5te i denne Maaned.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at den ansøgte Tilladelse meddeles.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die von dem vormals constituirten Bürgermeister in Tönning, Advokaten Dubell unterlassene Ablieferung eines Kassenbehalts an Stempelpapier, »sowie an Halbprocent« und Collateralsteuergeldern, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die Schuld des Advocaten Dubell an Seiner Majestät Kasse in Betreff des von ihm erhobenen aber nicht abgelieferten Stempelpapiers, »sowie Halbprocent« und Collateralsteuergelder, zum Betrage von 1180 Rbt. 49³/₅ Sk. durch Kürzung einer monatlichen Summe von 20 Rbt. in der ihm allerhöchst bewilligten Unterstützung von 80 Rbt. monatlich abzutragen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ablösung der zu den Bauten der Hollingstedter Brücke von Untergehörigen der Ämter Husum und Gottorff zu leistenden Hand- und Spanndienste, indem er beantragte, ob nicht sämtliche von den Untergehörigen der Ämter Husum und Gottorff bei den Reparaturen oder Neubauten der Hollingstedter Brücke zu leistenden Hand- und Spanndienste, gegen eine von den gedachten Untergehörigen resp. mit 213 Rbt. 32 Sk. und 213 Rbt. 32 Sk., also im Ganzen mit 426 Rbt. 64 Sk. zu entrichtende Summe abgelöst und das Ministerium allergnädigst autorisirt werden möge, das in dieser Angelegenheit weiter Erforderliche zu veranstalten.

Seine Majestät genehmigten allergnädigst diesen Antrag.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die diesjährige Ver-

pachtung der Heuwindung und Nachweide in den Börmer Uthwiesen im Amte Gottorff.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst die zur diesjährigen Verpachtung der Heuwindung und Nachweide in den Börmer Uthwiesen, Amte Gottorff, abgehaltene Licitation, hinsichtlich der auf derselben zu höchst gebotenen Pachtsumme von 922 Rbt. 64 Sk.; und autorisirten Allerhöchstdieselben das Ministerium das weiter Erforderliche zu veranstalten.

Noch referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Wiederverpachtung der mit dem 1sten Mai 1853 aus der Pacht getretenen herrschaftlichen Ländereien, Jagdbezirke und Fischereien im Gotteskooge, indem er beantragte, ob nicht die Verpachtung der in der Vorstellung verzeichneten, im Gotteskooge gelegenen herrschaftlichen Ländereien, Jagdbezirke und Fischereiparcelen auf resp. 1 und 2 Jahre vom 1sten Mai 1853 angerechnet, für resp. 1042 Rbt. 12⁴/₅ Sk. und 1288 Rbt. 51¹/₅ Sk. mithin im Ganzen für 2330 Rbt. 64 Sk. allerhöchst genehmigt, und das Ministerium allergnädigst autorisirt werden möge, das weiter Erforderliche zu veranlassen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling om, at det allernaadigst maatte tillades Pigen Marie Sophie Hinrichsen, der er bleven adopteret af Skibsfører Peter Wippel af Dalsgaard, i Fremtiden at føre Navnet »Wippel«.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Pige i Fremtiden antager Familienavnet »Wippel«.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling om, at det allernaadigst maatte tillades Pigen Jacobine Marie Kordes, der er bleven adopteret af Teglværksbesidder Peter Lorenzen og Hustru Cecilie, født Höck, paa Nyværk ved Apenrade, i Fremtiden at føre Navnet »Lorenzen«.

Overensstemmende med Indstillingen bevilgede *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Pige i Fremtiden antager Familienavnet »Lorenzen«.

Endvidere refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Tilladelse til, at Pigen Catharina Maria Jepsen maa anses som Gaardeier Carsten

Johan Reinbachs og Hustrues Catharina Dorothea, født Jepsens ægte Barn.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at den af Gaardeier Carsten Johan Reinbach paa Wilstrupgaard med hans nuværende Hustru Catharina Dorothea, født Jepsen, forinden de indgik Ægteskab sammen, avlede Datter, der er født den 13de November 1838 og i Daaben kaldet Catharina Maria Jepsen, ved et allerhøieste Legitimationspatent tildeles alle et Ægtebarns Rettigheder.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Umlegung der Jurisdiction über einige resp. zum Amte Gottorff und zum Amte Flensburg gehörende Landstücke, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht mit Beziehung auf die von dem Amts Gottorffer Bondenhalbhufner Johann Schmidt und dem Amts Flensburger Halbhufner Hinrich Erichsen, beide in Hostrup, beabsichtigte Vermagschiftung zweier zu ihren respectiven Hufen gehörender Wiesenlandstücke, gross an Quantität respective 6 Heitscheffel, 17 Quadratruthen und 7 Heitscheffel, 3 Schipp, 9 Quadratruthen, beide bonitirt zu 6 Heitscheffel, 4 Schipp, 1 Quadratruthen, die Jurisdiction über diese Landstücke umgelegt, und respective der Uggel Hardsvogtei im Amte Flensburg und der Struxdorff Hardsvogtei im Amte Gottorff allernädigst übertragen werden möge.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die von dem Stavenbesitzer Philip Johann Meyhoff und dem Hofbesitzer Hans Fr. Frahm zu Bergenhusen in der Landschaft Stapelholm eingereichten allerunterthänigsten Gesuche um Erstattung des ihnen durch Verfolgung ihrer politischen Gegner unter der sogenannten provisorischen Regierung und der sogenannten Statthalterschaft zugefügten Schadens.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Stavenbesitzer P. J. Meyhoff und dem Hofbesitzer Frahm in Bergenhusen mit Rücksicht auf den ihnen während des Aufruhrs zugefügten Schaden eine Vergütung von resp. 800 Rbt. und 400 Rbt. aus Königlicher Kasse zu bewilligen.

Derefter refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Gjenopførelsen af nogle

ved Hovedgaarden »Gammelgaard« paa Als den 3die April d. A. afbrændte Bygninger og Bevilgelsen af de dertil fornødne Penge.

Overensstemmende med Indstillingen blev den af Ministeriet truffne Foranstaltning i Henseende til Gjenopførelsen af de ved Hovedgaarden »Gammelgaard« paa Als d. 3die April d. A. afbrændte Bygninger allernaadigst approberet og bevilgedes lige allernaadigst de dertil, udenfor Assurancesummen medgaaende Udgifter til Beløb 11.457 Rbd. 48 Sk. afholdte af de 94.000 Rbd., som i Budgettet for Hertugdømmet Slesvig for indeværende Finantsaar ere calculerede til Udgifter ved Kongelige Forpagtningsstykker.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Jurisdictionen paa de adelige Godser, det adelige St. Johannis Kloster og i de octroyerede Koge i Hertugdømmet Slesvig, idet han allerunderdanigst indstillede, om der ikke i Overensstemmelse med det Forestillingen hosfølgende Udkast turde allerhøist være at udstede et Patent angaaende Jurisdictionen paa de adelige Godser, det adelige St. Johannis Kloster og i de octroyerede Koge i Hertugdømmet Slesvig.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkte, dass er sich gegen die Erlassung der allerunterthänigst vorgetragenen, in die bestehende Gesetzgebung so eingreifenden, Patents erklären müsse, wenn keine Verhandlung mit den betreffenden Berechtigten Statt gefunden habe.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] bemærkte, dass keine Verhandlung Statt gefunden. Die fortwährende Deputation der Prälaten und Ritterschaft sei, wie in der Vorstellung näher erörtert, zweimal früher aufgefordert gewesen, sich über die Aufhebung des Patrimonialrechts zu erklären, habe aber gar nicht geantwortet und dadurch jedes Recht, jetzt auf's Neue vernommen zu werden, verwirkt. Und was die einzelnen Gutsbesitzer betreffe, sei keine Veranlassung gewesen, mit ihnen in Verhandlung zu treten.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkte, dass er doch der Meinung sein müsse, dass in den vorliegenden Verhältnissen Veranlassung sei, wohl nicht die fortwährende Deputation der Prälaten und Ritterschaft, aber die einzelnen Betreffenden, deren Rechte durch das Patent afficirt werden, zu vernehmen.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] äusserte noch,

er glaube, dass es auch zu gar keinem Resultate führen könne, alle Besitzer der betreffenden Güter zu vernehmen. Der regelmässige Weg wäre übrigens, ehe das Patent erlassen werde, erst die schleswigsche Provinzialstände-Versammlung zu hören, er habe es aber, aus den von ihm in der referirten Vorstellung näher entwickelten Gründen, für seine Pflicht gehalten, allerunterthänigst anzurathen, das Patent als provisorisches Gesetz zu erlassen.

Premierministeren [Ørsted] fandt den Forandring, der er Gjenstand for det af den slesvigske Minister forelagte Udkast-Patent, saa nødvendig, at han ikke havde mindste Tvivl om, at den bør iværksættes, uden Hensyn til om vedkommende Godsbesiddere ere enige deri eller ikke. Men det forekom ham dog noget synderligt at iværksætte den, inden Stænderne ere hørte, naar man erkjender, at det er en Sag, hvorover de bør høres, thi det er jo en Sag, som, naar den først engang er bragt til Udførelse, ikke kan gjøres om igjen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] bemærkede yderligere, at imod Principet i det af ham forelagte Patent vist ingen kunde have noget at indvende, og at han var overbevist om, at ikke engang de paagjældende Godseiere selv vilde erklære sig imod det, da dets Gjennemførelse var ligefrem til deres Fordel. Og hvad Modaliteterne ved Gjennemførelsen angik, saasom Henlæggelsen til de forskjellige Jurisdictioner, m. v., da vilde Stænderne have al Leilighed til deri at foreslaa de Forandringer, de fandt hensigtsmæssige, og saadanne vilde ogsaa meget vel kunne ske. Iøvrigt var det vistnok, naar Stændernes Sammentræden kan anses som nær forestaaende, rigtigst ikke at lade udgaa provisoriske Anordninger, men dels kunde det endnu ikke med Sikkerhed vides, naar Stænderne vilde blive indkaldte, thi dette maatte efter hans Formening afhænge af Arvefølgesagens og Toldsagens tilfredsstillende Afgjørelse, og dels vilde han heller ikke i nærværende Tilfælde have dristet sig til at andrage paa et provisorisk Lovbuds Emanation, naar ikke den af ham i Forestillingen fremhævede sær mislige Omstændighed, at en Godseier nu, efterat det privilegerede forum er hævet, maa sagsøges for den Dommer, som af ham selv er kun constitueret, gjorde det efter hans Overbevisning paatrængende nødvendigt at lade den paagjældende Anordning udgaa som provisorisk.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] glaubte auch, dass die Meisten von den Betheiligten

gegen das dem Patent-Entwurfe zu Grunde liegende Princip keine Einwendung haben würden; was aber die Modalitäten, die Bildung der Jurisdictionen u. s. w. betreffe, könnte wohl der Fall ein anderer sein.

Udenrigsministeren [Bluhme] ansaa det for godt, at Stænderne forud vidste, at Afgjørelsen af saadanne Principsspørgsmaal som det, paa hvis Gjennemførelse det forelagte Udkast gaar ud, ikke vil blive forandret, medens der derimod med Hensyn til Modaliteterne lades dem et stort Raaderum med Hensyn til deres Raadslagning.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] tilføjede endnu, at der i Bestallingerne for de Embedsmænd, som i Henhold til det forelagte Patent maatte blive at udnævne, vilde blive reserveret, at de skulle finde sig i eventuelle Forandringer i deres Embedsvirksomhed og Embedsindtægter.

Det behagede derpaa *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde den foreliggende Indstilling.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende Anvendelsen af de i Finantsaaret 1853/54 allerhøist bevilgede 1000 Rbd. til Paabegyndelse af Træcultur paa Beftofte Hede under det slesvigske Forstværæsens Bestyrelse, idet han indstillede, om ikke de ved Approbationen af Budgettet for Hertugdømmet Slesvig for Finantsaaret 1853/54 allerhøist bevilgede 1000 Rbd. til Paabegyndelsen af Træcultur paa Beftofte Hede under det slesvigske Forstværæsens Bestyrelse allernaadigst maa tillades anvendte paa den af Forst- og Jægermesteren for Hertugdømmet Slesvig foreslaaede, i Forestillingen allerunderdanigst fremsatte Maade, dog med den Indskrænkning, at der ikke tillægges den Skovrider, som har at lede Cultivering, nogen Godtgjørelse for Befordring, som vil være at iværksætte med Dominialkjørsler, og at en Resolution forbeholdes med Hensyn til den Godtgjørelse, der muligen maatte blive ham tilstaaet for hans Uleilighed.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Verpachtung der herrschaftlichen Mühle in Huusbye, Amts Flensburg, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die herrschaftliche Mühle in Huusbye, Amts Flensburg, an den Müller Jess Jessen auf 10 Jahre, vom Tage der Überlieferung der Mühle an ihn angerechnet, für eine jährliche Pacht von 1120 Rbt. verpachtet und das Ministerium

allernädigst autorisirt werden möge, das in dieser Veranlassung weiter Erforderliche zu veranstalten.

Seine Majestät gennemtigten allernädigst diesen Antrag.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved et forandret Udkast til Lov om Ophævelse af Toldforskjellen mellem Danmark samt Slesvig og Holsten forelægges.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det af *Finantsministeren* allerunderdanigst forelagte Lovudkast maa forelægges den nu sammentrædende Rigsdag.

Dernæst refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at følgende den sidstforsamlede Rigsdag forelagte Lovudkast, nemlig:

- 1) Udkast til Lov om Tillægsbevilling til *Finantsloven* for 1851–52.
- 2) Udkast til Lov om Eftergivelse og Nedsættelse af Summer, der skyldes til Statskassen for modtagne Forskud paa Gage, Pension og deslige.
- 3) Forslag til Lov angaaende Pensioneringen af de i Højsalig Enkedronning Marie Sophie Frederikkes Tjeneste staaende Hofbetjente med flere.
- 4) Udkast til Lov om Vederlag til de forrige Besiddere af Ufrie i de danske Besiddelser i Vestindien, og
- 5) Udkast til Lov om Tillægsbevilling til *Finantsloven* for 1853–54 betreffende Coloniernes Indtægter og Udgifter, maa uforandrede forelægges den nu sammentrædende Rigsdag.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at *Hans Majestæt* allernaadigst vil bifalde, at det Grundstykke, hvorpaa den afbrændte Toldforvalterbolig i Fredrikstad har staaet, bortsælges for den Sum af 4000 Mk. Cour., imod at den Kongelige Kasse hæver Assurancesummen for den afbrændte Bygning.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

- 1) At det ved allerhøieste Resolution af 7de Januar d. A. allernaadigst bifaldte Salg af nogle Parceller i Strandmarken ved Charlottenlund modificeres saa vidt, at ikkun Parcellerne No. 15 og 16 afhændes,

og at altsaa de endvidere til Salg bestemte Parceller No. 3 a & b og 4 a & b derfra undtages.

- 2) At den med Tracteur Nielsen i sin Tid indgaaede Contract, hvorefter han har forpagtet den forrige Slotsforvalterbolig i Charlottenlund Skov tilligemed Bomhaven og Strandmarken samt nogle andre Haver maa fornys for en Tid af 8 Aar, fra 1ste April d. A. at regne, imod at han erlægger samme Afgift som hidtil, nemlig 900 Rbd. aarlig, uagtet fra Forpagtningen undtages de ommeldte Parceller No. 15 og 16 i Strandmarken samt de Arealer sammesteds og i Bomhaven, der ere eller maatte blive udsete til at beplantes, samt imod at han frafalder den Godtgjørelse, der efter den nærværende Forpagtningscontract tilkommer ham, i Anledning af, at nogle under Forpagtningen hørende Arealer havde fra 1ste October 1852 været ham opsagte, dog saaledes, at der derfor engang for alle udbetales ham 100 Rbd. i Erstatning, og iøvrigt under de nærmere Vilkaar der maatte anses hensigtsmæssige.
- 3) At Finantsministeriet allernaadigst maa bemyndiges til at indlede Correspondence med Indenrigsministeriet om, at Charlottenlund Skov udgaar fra Forstvæsenet og henlægges under Landskabsgartneriet, og at Skoven med Slottet og øvrige Tilhørende da ogsaa, istedetfor som nu at sortere under Domænebestyrelsen, overgaar under sidstnævnte Ministerii Overbestyrelse, hvorunder de andre Lysthaver og Lystskove henhøre.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Bestemmelsen i den Kongelige Resolution af 9de December 1840, om at General-Toldkammer og Commerce-Collegiets Skrivelse af 24de August 1822 betræffende Indførsel mod halv Indførselstold af hvide Catuner til Farvning fremdeles indtil videre maa tages tilfølg, sættes ud af Kraft fra 1ste October d. A. at regne.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Der Finanzminister [Sponneck] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, dass von der Erstattung der im Jahre 1850 an die Hauptkasse in Rendsburg von der Stadtpfenningmeisterschaft in Friedrichstadt abgelieferten Fährintraden, zum Betrage von 629 Mk. 5½ Sk. Cour. allergnädigst abgesehen werde.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maa tillades Arvefæsteren af det saakaldte Hyrdebjerghus i Holløse By, Veiby Sogn, paa Kronborg Distrikt, Ole Jørgensen, at afhænde fra denne Eiendom sammes Hus- og Haveplads tilligemed det derpaa opførte Hus og at sammenlægge den Eiendommen endvidere tilliggende Jordlod Matr. No. 26 med Jorderne under Gaarden Matr. No. 7 a sammesteds.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Sluttelig foredrog *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Indberetning, hvormed forelægges Afskrift af et af Colonialraadet for de dansk-vestindiske Besiddelser til Gouvernementet indgivet Andragende, rettet imod det af Rigsdagsmedlemmer reiste Spørgsmaal om Afhændelse af bemeldte Besiddelser.

I Overensstemmelse med *Finantsministerens* allerunderdanigste Forslag behagede det *Hans Majestæt Kongen* paa den allerunderdanigst foredragne Indberetning at afgive følgende allerhøieste Resolution:

»Vi have allernaadigst ladet denne allerunderdanigste Indberetning foredrage i Vort Geheime-Statsraad og have med allerhøieste Velbehag erfaret den Yttring af national Følelse og Hengivenhed til den danske Krone, som aabenbarer sig i Colonialraadets Udtalelse til Vor Gouverneur.«

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at følgende den sidst forsamlede Rigsdag forelagte Udkast, nemlig:

- 1) Udkast til Lov, som stadfæster den foreløbige Lov af 1ste September 1852 om Udskrivningen til Landkrigstjenesten.
 - 2) Udkast til Lov, som stadfæster den foreløbige Lov af 6te Februar 1853 om Udskrivningen til Søkrigstjenesten for Aaret 1853.
 - 3) Udkast til Lov om Udskrivning til Landkrigstjenesten for Aaret 1854, og
 - 4) Udkast til Lov indeholdende en nærmere Bestemmelse angaaende de Værnepligtige, der under Krigen have tjent som Frivillige i Armeen, paany maa forelægges den nu sammentrædende Rigsdag.
- Hans Majestæt* bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maatte behage *Hans Majestæt*

allernaadigst at eftergive Arrestanten Christen Pedersen af Lille-Fuglede den ham ved Høiesterets Dom af 20de f. M. for Meddelagtighed i Mord, i Overensstemmelse med L. 6–9–12, cfr. Frd. 4de October 1833 § 10, idømte Straf af at have sit Liv forbrudt og at lægges paa Steile og Hjul, imod at han stryges til Kagen og hensættes til Tugthusarbeide for Livstid under streng Bevogtning.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maatte behage Hans Majestæt at tillade, at Husmændene Niels Andersen af Hallebyøre og Ole Nielsen af Buerup maa fritages for at sættes under Justitiens Tiltale for det af dem for en Række af Aar siden begaaede Tyveri af et Stykke Rapsseil tilhørende den daværende Eier af Katstrup, mod at de hver især til Holbæk Amts Fattigkasse erlægge en Mulkt af 5 Rbd.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det indstillede.

Derefter refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at de ved Plakat af 7de Januar 1819 reglementerede Underholdningspenge af 8 Skilling maa for Arrestanterne i Kjøbenhavns Politiarrester i indeværende Aars April, Mai og Juni Maaneder forhøies til 10 Skilling, saaledes at det, forsaavidt denne Forhøielse kommer Oekonomen ved Arresterne tilgode gennem Betalingen for de af ham leverede Madportioner, vil være at paase, at disse i enhver Henseende ere forsvarlige.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Tilladelse til Salg af Bøndergods fra Stamhuset Vennerslund, idet han indstillede, at det maa tillades Besidderne af Stamhuset Vennerslund, eller saalænge Stamhuset er under Administration, da denne, at afhænde til fuldkommen Eiendom det til Stamhuset hørende Bøndergods bestaaende af Fæstegaarde, Huse, ubebyggede Grunde samt Lundby-Mølle, dog at fra Salget undtages de Huse og Huslodder, som egne sig til Tjenesteboliger eller Tilliggende til saadanne for de paa Stamhuset værende Skovfogeder og øvrige Betjente, paa følgende Vilkaar:

- 1) At Gaardene idetmindste udbringes til 600 Rbd. pr. Td. Hartkorn; Husene idetmindste til 200 Rbd. for Bygningerne, og Huslodderne og de ubebyggede Grunde mindst til 150 Rbd., naar Jorden udgjør indtil 2 Fdk. Hartkorn, 250 Rbd., naar den er mellem 2 Fdk. og

1 Skp. Hartkorn, 350 Rbd., naar den er mellem 1 Skp. og 2 Skpr., 450 Rbd. naar den er mellem 2 og 3 Skpr. Hartkorn, og saa fremdeles mindst 100 Rbd. til for hver Gang det fulde Skjæppetal er større; og at der for Parcellen af Vestenborg Hovedgaard idetmindste erholdes 1000 Rbd. for hver Td. Hartkorn.

- 2) At der ved Salget af Gaarden Vilhelmsdal og Gaarden i Knubbelykke ikke tilfalder Besidderen nogen Andel af Kjøbesummerne, og at der, forinden disse Gaarde afhændes, sker Indstilling til Justitsministeriet med Hensyn til Fastsættelsen af de nærmere Vilkaar for Afhændelsen, samt at det ligeledes overlades Justitsministeriet at bestemme Vilkaarene for Afhændelsen af Lundby-Mølle, og
- 3) At de øvrige Bestemmelser fastsættes overensstemmende med dem, der indeholdes i de senest meddelte Salgsbevillinger, navnlig Bevillingen for Baroniet Juellinge af 22de April 1851.

Samtlige Indstillinger blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte. *Hans Majestæt* hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 8. juni 1853.

Aar 1853, den 8de Juni, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæts allerhøieste Præsidium. Marineministeren var fraværende.

Premierministeren [Ørsted] androg allerunderdanigst paa, at der, da det ikke er Hans Majestæts Agt selv at aabne den d. 13de dennes paany sammentrædende Rigsdag, maatte udfærdiges et allerhøieste Reskript til ham, hvormed han allernaadigst bemyndiges til at aabne samme.

Hans Majestæt besluttede allernaadigst, at der til *Premierministeren* udfærdiges et allerhøieste Reskript, saalydende:

»Vi ville herved allernaadigst have Dig som Vor *Premierminister* bemyndiget til at aabne den Mandagen den 13de Juni d. A. paany sammentrædende Rigsdag«.

Og befalede Allerhøiestamme, at et saaledes formuleret Reskript allerunderdanigst forelægges til allerhøieste Underskrift.

Premierministeren [Ørsted] bragte derpaa endvidere allerunderdanigst under Omhandling Formen for den allerhøieste Udfærdigelse,

hvorved det Kongelige Budskab af 4de October f. A. til den danske Rigsdag angaaende Thronfølgen bliver at forelægge den nu sammentrædende Rigsdag.

Det blev af *Hans Majestæt* i saa Henseende besluttet, at der skal udfærdiges et Kongeligt Budskab til den danske Rigsdag, hvori, da den i det allernaadigste Budskab af 4de October f. A., som Hans Majestæt lod udgaa til den da forsamlede Rigsdag, betegnede Ordning af Thronfølgen ikke erholdt et saadant Antal Stemmer, som udfordres ifølge Grundlovens § 4, den forenede Rigsdag opfordres til snarest muligt at tage den i fornævnte Budskab omhandlede Sag under Behandling og til for Kongerigets Vedkommende at give Samtykke til hin Ordning af Thronfølgen. En i Overensstemmelse hermed formuleret Expedition paalagde Hans Majestæt derhos allernaadigst Premierministeren at forelægge til allerhøieste Underskrift.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at de den opløste Rigsdag forelagte Lovudkast:

- 1) Angaaende de Arbeider, der til Anlægget af Hovedlandeveis i Nørrejylland blive i 1853/54 at udføre for den almindelige Veikasses Regning.
 - 2) Angaaende Jords Afgivelse til Biveie.
 - 3) Angaaende Forandring i Fortegnelsen over Distrikts- og Foderheste.
 - 4) Angaaende Godtgjørelse for militære Frikjørseler i Krigsaarene 1848–1851.
 - 5) Angaaende Regulativ for Handelspladsen Silkeborgs oeconomiske Bestyrelse.
 - 6) Angaaende Indførelsen af bredfælgede Hjul for større Omnibusser og lignende lukkede Vogne i Kjøbenhavn.
 - 7) Angaaende Færøernes Lagthing.
 - 8) Angaaende Skibsfart og Handel paa Island
- igjen uforandrede maa forelægges den den 13de Juni d. A. sammentrædende Rigsdag.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det den opløste Rigsdag forelagte Lovudkast om en extraordinær Pensionsberegning for Rector ved Nykjøbing Cathedralskole E. P. Rosendahl paany maa forelægges den nu sammentrædende Rigsdag.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa paalægges Conferentsraad, Borgmester Bentley, under Overpræsident Langes Fraværelse paa en Reise i Udlandet at fungere som Formand i Bestyrelsen for Valgene til Landstinget for Kjøbenhavns Vedkommende.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Begnadigungsgesuch des Züchtlings Heinrich Detlef Krambeck.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass der gedachte Züchtling aus den Strafanstalten entlassen werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Genehmigung der Kaufcontracte über verschiedene, durch allerhöchste Resolution vom 2ten Februar 1848, veräusserte Parcelen der Bramfelder Gemeinheit im Amte Trittau.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, die nach Massgabe der allerhöchsten Resolution vom 2ten Februar 1848 auszufertigenden Kauf- und Überlassungscontracte über die im Amte Trittau gelegenen Bramfelder Gemeinheits-Parcelen I bis VII incl. und IX, imgleichen X, XI, XII, XIV und XV, unter Zugrundelegung der bereits eingegangenen und aus allerhöchster Gnade als erfüllt anzusehenden Bedingungen vollziehen zu lassen und zu bestätigen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erbauung eines Geschäftslocals für den Landdrosten der Herrschaft Pinneberg.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, für den Geschäftsbetrieb der Pinneberger Landdrostei, unter Innehaltung der aus dem Conto für unvorhergesehene und unbestimmte Ausgaben abzuhaltenden Anschlagssumme von 11.733 Rbt. 32 Sk. sowie unter Zugrundelegung der von dem holsteinischen Bauinspectorat entworfenen, jedoch nach Anordnung des Ministeriums zum Zwecke der Umlegung einzelner Locali-

täten zu verändernden Baurisse, auf einem zu dem Zwecke anzukau- fenden geeigneten Platze im Flecken Pinneberg, ein neues Gebäude aufführen und dasselbe mit dem erforderlichen Inventar ausstatten zu lassen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen Antrag des süderdithmarschischen Kirchenvisitatoriums, dass die der Prädicantur zu Busenwurth beigelegte, während der jüngsten Vacanz nicht entrichtete Vergütung für freie Gräsung von drei Kühen auf den Königlichen Aussendeichen, mit zusammen 43 Rbt. 19¹/₅ Sk. nachträglich ausbezahlt werden möge.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, die während der Vacanz der Busenwurther Prädicantur nicht entrichtete Vergütung für Weide auf dem Aussendeiche mit 43 Rbt. 76⁴/₅ Sk. aus den diesjährigen Ver- waltungskosten auszahlen zu lassen.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vor- stellung betreffend das Gesuch des Fleckenscollegiums in Elmshorn um Überweisung der der Königlichen Kasse bisher zugeflossenen Ab- gabe von den im dortigen Michaelismarkt ausstehenden Buden an die Elmshorner Fleckenskasse.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass die von den im Michaelismarkt des Fleckens Elms- horn ausstehenden Marktbuden seither für die Königliche Kasse er- hobene Abgabe, zugleich unter Wegfall des von dieser Kasse bis jetzt geleisteten Zuschusses zu den durch die Reinigung des dortigen Markt- platzes erwachsenden Kosten für die Zukunft dem Flecken Elmshorn gegen einmalige Entrichtung einer Summe von 200 Rbt. überwiesen werde.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erbauung eines Scheu- nengebäudes für die Maasbüller Schullehrerbedienung im Amte Ton- dern, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht für die Seiner Königlichen Majestät gehörigen, der Maasbüller Schulcommune zu- gelegten Ländereien im dortigen Herrenkooze zu den Kosten des beabsichtigten Anbaues einer Scheune und Tenne am Schulhause in

Maasbüll, Amts Tondern, nach derselben Massgabe, nach welcher die festen alljährlich zu leistenden Beiträge zu den Realschullasten der gedachten Commune, über diese Länderereien repartirt werden, beigetragen, und dieser veranschlagtermassen 270 Rbt. 24 Sk. grosse Beitrag aus Seiner Majestät Pachtintraden abgehalten werden möge.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Overdragelsen af den Flensborg Amthus paahvilende Politiforvaltning til de respektive Herredsfogeder i bemeldte Amt.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt*, at den Flensborg Amthus forbeholdte Udøvelse af det administrative Politi overdrages til de respektive Herredsfogder for de i det nævnte Amt værende Herreder, saaledes at Amthuset dog vedbliver at have et Overopsyn med Udøvelsen af Politiforvaltningen.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil bemyndige Gouvernementet for de dansk-vestindiske Besiddelser til under saadanne Betingelser, som i ethvert Tilfælde maatte findes hensigtsmæssige, at tilstaa de Dampskibe, der ere i bestemt stadig Fart paa bemeldte Besiddelser, de samme Lettelser og Friheder, som ere tilstaaede det Kongelige engelske Postdamppaketcampagnies Skibe imellem England og Vestindien, samt derhos i Henhold hertil allernaadigst bifalde de af Gouvernementet, forinden bemeldte allerhøieste Bemyndigelse, i Lighed hermed foreløbig trufne Foranstaltninger.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Finantsministeren [Sponneck] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil bifalde:

- 1) At § 9 af den under 5te Mai 1851 som gjældende indtil videre allernaadigst approberede Organisationsplan for den dansk-vestindiske Hærstyrke sættes ud af Kraft, og at der med Hensyn til Tjenestens Udførelse under en Officers Permission eller anden Forhindring bliver at forholde efter de almindelige militære Regler, saaledes at den Officer, som maatte besørge en høiere Charges Tjeneste, ikkun nyder de Samme tillagte Emolumenter, men intet Gagetillæg, samt
- 2) At § 10 af bemeldte Organisationsplan forandres derhen, at naar

en Officer hjemforloves, har han selv at udrede Omkostningerne ved Hjem- og Tilbagereisen og erholder under Fraværelsen $\frac{3}{4}$ af den reglementerede Gage.

Begge disse Indstillinger blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Ferner referirte *der Finanzminister* [Sponneck] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erhebung der Zollhebungscontrolle zu Sande zu einem Zollamte, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die Zollhebungskontrolle zu Sande zum Zollamt zu erheben und diesem Zollamte demnächst die Zollhebungskontrolle zu Reinbeck unterzulegen, sowie ob nicht gleichzeitig der bisherige Hebungscontrolleur zu Sande August Goos zum Zollverwalter daselbst allergnädigst zu ernennen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Finantsministeren [Sponneck] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende Ordningen af Hertugdømmerne Holstens og Lauenborgs Postforhold, m. v., idet han allerunderdanigst indstillede:

- 1) At Finantsministeriet allernaadigst bemyndiges til allerunderdanigst at forelægge Udkast til Love om Postforsendelser for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg, som i Principet slutte sig til den under 11te Marts 1851 for Kongeriget Danmark emanerede Lov, Taxterne i Patentet for Holsten affattede i Rigsbankpenge (med tilføjet Angivelse af Courantrigsdaler og Skilling) og i Patentet for Lauenborg i lauenborgsk Landsmønt, dog for Pakkepostportoens Vedkommende med de af de eiendommelige Forhold i de ommeldte Hertugdømmer, navnlig de udstrakte Jernbanelinier, betingede Modificationer; hvorhos der istedetfor Postanordningen af 18de April 1851 for Hertugdømmet Slesvig allerunderdanigst forelægges til allerhøieste Sanction et nyt Patent for bemeldte Hertugdømme, af tilsvarende Indhold, men affattet efter Rigsbankfod, med Tilføining af det tilsvarende Beløb i Courantrigsdaler og Skilling.
- 2) At Portoet for Breve mellem Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg indbyrdes, saavel som mellem et af disse Hertugdømmer paa den ene Side og Kongeriget eller Hertugdømmet Slesvig paa den anden Side maa beregnes efter de ifølge No. I for Brevforsendelser indenfor hver Landsdels egne Grændser i Fremtiden gjældende Forskrifter; og at Portoet for Pakkepostforsendelser mellem de

forskjellige Landsdele bliver den samme som for lignende Forsendelser indenfor Kongeriget's Grændser; fremdeles at de danske Postcontoirer i Hamborg og Lübeck henregnes til det danske Postgebet paa den Maade, at Frankering ved Frimærker er anvendelig paa Forsendelser til disse Contoirer fra andre indenlandske Postcontoirer, men derimod ikke paa Forsendelser fra de nævnte tvende Postcontoirer til de andre indenfor Landets Grændser liggende Contoirer, og at Porto'en for Forsendelser mellem Hamborg samt Lübeck og de forskjellige Landsdele beregnes efter den for hver af disse gjældende Anordning; at de for de forskjellige Landsdele hver for sig gjældende Postloves almindelige Bestemmelser blive at anvende med Hensyn til Forsendelser, navnlig ogsaa af Aviser, fra den ene af disse Landsdele til den anden; at der for de til Hamborg ankommende og dersteds distribuerede Breve opkræves muligt høie Bærepenge efter en af Finantsministeriet nærmere fastsat Tarif og for de sammesteds ankommende og distribuerende Pakkepostforsendelser ligeledes opkræves Bærepenge efter den i vedkommende Convention for Pakkepostforsendelser mellem Lübeck og Hamborg vedtagne Tarif; og at disse Bestemmelser træde i Kraft samtidig med Emanationen af de under 1 omtalte særskilte Love om Postforsendelser for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg.

- 3) At der ufortøvet indledes Forhandling med de paagjældende fremmede Stater angaaende ikke blot Hertugdømmernes Holstens og Lauenborgs, men i det Hele taget det danske Monarkies Postforhold til bemeldte Stater, hvorved en ensformig dansk Brevportoandel saavidt muligt søges gennemført for Correspondancen til og fra Udlandet.

Samtlige disse Indstillinger blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Finantsministeren [Sponneck] refererede fremdeles en allerunderdanigst Forestilling angaaende Forelæggelse for Rigsdagen af Forslag til Finantslov for Finantsaaret fra 1ste April 1853 til 31te Marts 1854.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* det af Finantsministeren fremlagte Finantslov-Forslag til at forelægges den nu sammentrædende Rigsdag.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maatte behage *Hans Majestæt* at nedsætte den Sukkerraffinadeur og Materialist Lauritz Schmidt

her af Staden ved Høiesterets Dom af 1ste December f. A. for unødigt Trætte tilfundne Mulkt af 200 Rbd. til Justitskassen til et Beløb af 50 Rbd.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maatte behage Hans Majestæt allernaadigst at eftergive Husmand Jens Christian Svendsen af Vesterø Sogn paa Læssø den tilbagestaaende Del, nemlig 2 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød, af den ham for 1ste Gang begaaet Tyveri ved Læssø Birkethings Dom af 28de Juli f. A. idømte Straf af 3 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades, at de Summer, som indskydes i den Sparekasse, der agtes oprettet for Mariager og Omegn, maa tilligemed sammes Renter, saalænge de i Sparekassen henstaa, være fritagne for at kunne belægges med Arrest og Beslag.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at de den opløste Rigsdag forelagte tvende Lovudkast om Erstatning til Retsbetjente for Ophævelsen af Dommer- og Skriverkorn, samt angaaende Oprettelsen af en Helbredelsesanstalt for Sindssvage i Østifterne med Undtagelse af Staden Kjøbenhavn, paany maa forelægges den til den 13de d. M. sammenkaldte Rigsdag.

Hans Majestæt bifaldt det indstillede.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet fredag d. 17. juni 1853.

Aar 1853, den 17de Juni, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde.

Udenrigsministeren [Bluhme] foredrog de diplomatiske Meddelelser, som han senest havde modtaget med Hensyn til de politiske Forviklinger, som for nærværende Tid i Anledning af det orientalske Spørgsmaal true den almindelige Fred. Han tilføjede derhos, at der under de foreliggende Omstændigheder, for det Tilfælde, at hine Forviklinger skulde føre til en Krig mellem Rusland og de vestlige Stor-

magter, forekom ham at være tvende Foranstaltninger, som fra Hans Majestæts Regjerings Side vare vigtige: at tage præparatoriske Forholdsregler med Hensyn til at sikkre Sjælland og ligeledes med Hensyn til at sikkre Christiansø. Han vilde derfor henstille, om det ikke maatte være rigtigst, at Krigsministeren, Marineministeren og Finantsministeren nærmere conferere i denne Henseende.

Krigsministeren [Hansen] bemærkede, at det Spørgsmaal angaaende Danmarks Forhold i en Krig mellem England og Rusland naturligvis i en Række af Aar havde været Gjenstand for hans Overveielse. Han troede ikke paa, at Krig nu vil udbryde imellem disse Magter. Ifald det imidlertid kom til Krig mellem dem, vilde den af dem, som kom i Besiddelse af Sjælland, selvfølgeligen være Herre over Østersøen, og der var da intet Spørgsmaal om, at Rusland langt hurtigere end England kunde besætte Sjælland, og i Sjællands nuværende Forsvarstilstand var Muligheden der for Rusland i en saadan Besættelse, inden England kom til. Men paa den anden Side troede han, at de Russer, som kom og besatte Sjælland, aldrig vilde komme bort igjen, da England vilde anvende det yderste paa at tage Øen tilbage fra dem; og at England vilde gjøre dette, kjendte Rusland ligesaa godt som nogen anden. Omvendt kunde der heller ikke være Spørgsmaal om, at England jo kan have Magt til at besætte Sjælland, naar Rusland ikke gjør det; men det Spørgsmaal opstaar da, om England under en saadan eventuel Krig har nødtigt at besætte Sjælland. Hvad England i en saadan Krig behøver i Østersøen er Havne, og Spørgsmaalet bliver da, om det ikke, uden at bemægtige sig Sjælland, kan faa dem. I saa Henseende maatte Krigsministeren bemærke, at han troede, at Sverrigs og Danmarks Politik i en saadan Krig maa være den samme, og at begge maa tage ens Parti. Han antog ikke, at nogen af dem kunde, uden at lide uhyre materielle Tab, staa i Fjendtlighedsforhold til England, og han troede derfor, at begge vare nødte til at aabne deres Havne for England, enten som neutrale, eller hvis ikke, hvad han dog antog, Neutralitet skulde blive indrømmet, da som allierede med England. Men i saa Fald behøvede England ikke at bemægtige sig Sjælland.

Han tilføiede sluttelig, at et Forsvar af Sjælland aldeles ikke er forberedt; der haves ingen Fæstning paa Sjælland, hvor man kan holde sig, og en saadan kan ikke improviseres.

Udenrigsministeren [Bluhme] bemærkede, at han alt for længere Tid siden havde paa den confidentielleste Maade igjennem den Konge-

lige Gesandt i Stockholm søgt at erfare den svenske Regjerings Mening om det Spørgsmaal, hvad Stilling Sverrig vilde tage under en saadan eventuel Krig som ommeldt. Ligesaa confidentielt var der blevet svaret, at Sverrig af al Magt vilde søge at vedligeholde Neutralitet, at Sverrig det seneste muligt vilde indlade sig i Krig med Rusland, med England aldrig. Han haabede paa Freden, ligesaavelsom alle Kabinetter i Europa gjør, men han tilstod, at dette Haab var meget prekært. Han stolede ogsaa temmelig vist paa, at der under en eventuel Krig ikke fra Begyndelsen vilde blive stillet nogen Fordring til Danmark om at udtræde af sin Neutralitet, men han troede, at man vel senere vilde kunne blive nødt til at slutte sig til een af Siderne. Var da Østerrig og Rusland paa een Side, og gik Preussen, der, alt efter Omstændighederne, kan være os den farligste som den nyttigste Magt, med dem, saa vilde for Danmark en engelsk Alliance udsætte det danske Fastland for al Fare. Men paa den anden Side vilde det jo vistnok være dobbelt farligt for os, hvis vi, naar vi ved, at Sverrig vil gaa med England, lade os bevæge til at gaa imod England.

Sluttelig bemærkede han, at han ansaa Christiansø for at være meget exponeret fra russisk Side.

Krigsministeren [Hansen] bemærkede, at ogsaa han nærrede Frygt for, at Preussen vilde tage russisk Parti, og i saa Fald blev Situationen for Danmark i højeste Grad prekær, da det ikke blev muligt, paa engang at sikre Fastlandet og Øerne. Skulde saadan Ulykke ramme det danske Monarki, vilde Spørgsmaalet blive, hvilken Alliance man skulde anse for den principale, og han troede da rigtignok, at Sjællands Sikkring skulde man især holde paa, thi havde man først tabt denne Ø, fik man den ikke tilbage igjen.

Hvad iøvrigt Christiansø angik, da troede han ikke, at samme vilde være enten Rusland eller England til nogen Gavn. For Sjællands Vedkommende nægtede han forresten ikke, at nogle Forholdsregler kunde være at tage med Hensyn til Forsvarsvæsenet; men der var i denne Henseende endnu gjort saa lidet, at man ikke turde vente sig noget heldigt Udfald i Tilfælde af et eventuelt Angreb.

Marineministeren [Steen A. Bille] maatte, hvad Christiansø angik, næst at bemærke, at det, naar England eller Rusland vilde tage den, ikke stod i Danmarks Magt at forhindre det, være af den Mening, at de Forholdsregler, som der med Hensyn til denne Fæstning kunde være Spørgsmaal om nu at tage for Tilfælde af en saadan eventuel

Krig som ommeldt, maatte bestaa i, saaledes som Fæstningens nærværende Forsvarsmidler ere, at sætte den i en saadan Stand, at Havnen sikkres, og Neutraliteten kan forsvares; og dette troede han at ville kunne naas derved, at Batterierne monteres med de Kanoner, som tilligemed Affutage allerede haves paa Fæstningen, at en tilbørlig Besætning bliver lagt derover, og at Fæstningen tilstrækkelig provianteres. Disse Forholdsregler vilde han for sit Vedkommende allerunderdanigst tilraade, idet han endnu fremhævede, at Christiansø Havn vel ikke er meget stor, men at den om Sommeren er ganske fortræffelig til det Antal Skibe, som kan ligge der.

Han maatte iøvrigt med Hensyn til Englands Stilling til Danmark under en eventuel Krig endnu bemærke, at han i ethvert Fald ikke troede, at England for vore Havnes Skyld behøvede, naar det forresten ikke vilde, at drage Danmark ind med i Sagen, thi Østersøen, hvor der iøvrigt efter hans Overbevisning ikke vil komme til at staa noget Søslag mellem Rusland og England, vil selv være en Rhed for de engelske Skibe og ved Sommertid tilbyde mange Steder, hvor disse kunne ligge sikkre. At forresten England, naar det vilde tage Sjælland, kunde gjøre det, uden at vi vare istand til at forhindre det, var ogsaa hans Mening.

Krigsministeren [Hansen] yttrede, at han vel ikke skulde fraraade, at der med Hensyn til Christiansø tages saadanne Forholdsregler, som af Marineministeren foreslaaet, men han kunde dog iøvrigt ikke tro, at det paa nogen Maade kunde tilfredsstille England at sætte sig i Besiddelse af samme; og tog Rusland Christiansø, vilde det næste Skridt være, at England tog Sjælland.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkede, dass er es sehr bedenklich finden würde, wenn schon jetzt über die etwanige Alternative, dass es während eines eventuellen Krieges Dänemark nicht gestattet würde, eine stricte Neutralität zu bewahren, vorher ein Beschluss gefasst würde, der auf die später, im Falle des Eintretens der gedachten Alternative, zu welcher Zeit die sich im jetzigen Augenblick darbietenden Umstände sehr verändert haben möchten, zu fassenden Beschlüsse Einfluss haben könnte. Er sei darin einverstanden, dass die Bewahrung der Neutralität am wünschenswerthesten wäre, und wenn es in der Absicht Seiner Majestät liege, dass Dänemark eine solche Stellung einnehme, so scheine es ihm an der Zeit, dass von Seiten der Regierung schon jetzt,

vorläufig und ohne dass auf irgend eine Weise davon ausgegangen, dass die jetzigen politischen Verwicklungen zum Kriege führen werden, den Kabinetten gegenüber die Sprache geführt werde, dass Seine Majestät im Falle einer solchen Eventualität eine stricte Neutralität zu beobachten wünschen. Er glaube es wünschenswerth, dass schon jetzt dahin gewirkt werde, dass dieser Wunsch Seiner Majestät bei den Höfen in Berlin und Wien, welche beide in Petersburg eine wichtige Stimme in der betreffenden Beziehung haben werden, Unterstützung finde, was im glücklichsten Falle dazu führen könne, dass diese Mächte ihre Bestrebungen darauf richten, dass im Falle der offerwähnten Kriegs-Eventualität der Norden nicht der Schauplatz des Krieges werde. Dahin glaube er, dass unsere Diplomatie wirken müsse, indem schon jetzt eine stricte Neutralität als die Politik bezeichnet werde, welcher Seine Majestät zu folgen beabsichtigen. Es komme ihm vor, dass dieses sei, was für jetzt zu thun, und seiner Ansicht nach dürfe nicht auf irgend eine Weise darüber, auf welche Seite Seine Majestät sich, wenn die Neutralität sich nicht bewahren lasse, sich schlagen wollen, im voraus Beschluss gefasst werden.

Schliesslich bemerkte er, dass er glaube, dass die vorliegende Frage betreffend Seeland und Christiansö von geringer Relevanz sei, dass es ihm aber zwar wünschenswerth scheine, dass, wie von dem Marineminister vorgeschlagen, jene Festung in solchen Stand gesetzt werde, dass sie die Neutralität vertheidigen könne, wie es auch zweckmässig sein dürfe, dass, was Seeland betreffe, einzelne angemessene Vorsichts-Massregeln getroffen werden.

Hans Majestæt Kongen behagede derefter allerhøist at udtale, at Allerhøistsamme endnu ikke vil i fjerneste Maade tage nogen Bestemmelse om, hvilket Parti han under en eventuel Krig i Anledning af det orientalske Spørgsmaal vil tage, naar han skulde komme i det Tilfælde ikke at kunne indtage en streng neutral Stilling, hvilken han maa holde paa som det allerønskeligste. Hans Majestæt paalagde derhos Udenrigsministeren allerede nu at lade igjennem de Kongelige Gesandter, i saa forsigtig Form som muligt, og uden at det paa nogen Maade faar Udseende af, at Hans Majestæt antager, at de nærværende politiske Forviklinger ville føre til en Krig, Kabinetterne forstaa, at det er Hans Majestæts Hensigt under en saadan eventuel Krig at iagttage den strengeste Neutralitet. Hans Majestæt paalagde tillige Udenrigsministeren at søge ved den Leilighed at skaffe Allerhøistsammes

Ønske om at holde sig neutral Understøttelse fra det østerrigske og preussiske Hof.

Endvidere befalede Hans Majestæt Marineministeren at indkomme med allerunderdanigst Forestilling om de Forholdsregler, som maatte behøves til, med de Forsvarsmidler, der haves, at sætte Christiansø i en saadan Stand, at Havnen kan være sikkert og Neutraliteten hævdes.

Finantsministeren [Sponneck] maatte, hvad angik Pengespørgsmaalet med Hensyn til de Foranstaltninger, der maatte blive at træffe til Sikkring af Sjælland og Christiansø, allerunderdanigst forbeholde sig at ytre sig, naar der fra de militære Ministres Side foreligger en Opgjørelse over, hvad der i saa Henseende behøves, da han ikke forinden kunde i den paagjældende Henseende have nogen bestemt Mening.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Indenrigsministeriet allernaadigst maa blive bemyndiget til ad mandatum at meddele saadanne Bevillinger, hvorved der gjøres Undtagelse fra de i allerhøieste Plakat af 18de October 1820 § 1 og allerhøieste Resolution af 14de s. M. indeholdte Bestemmelser sigtende til Indskrækning af Conditorier og Restaurationer.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen Neubau der Schule in dem früheren Domkapitelsdorf Spitzerdorf in der Herrschaft Pinneberg, und den aus Königlicher Kasse zu diesem Bau abzuhaltenden Kostenbeitrag.

In Übereinstimmung mit dem Antrage wurde die Ausführung eines Neubaus der Schule zu Spitzerdorf nach zwei Drittheilen für Rechnung der Königlichen Kasse dergestalt von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt, dass aus derselben in dem laufenden Finanz-Rechnungsjahr für diesen Zweck eine Summe bis zum Belaufe von 2126 Rbt. 38 Sk. oder circa 3987 Mk. Courant zur Auszahlung gelangen dürfe.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die im Budget des Herzogthums Holstein für die Zeit vom 1sten April 1853 bis zum 31sten März 1854 aufgeführten Ausgaben für Nebenlandstrassen und Nebenwege.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst die Verwendung der im Budget für das Herzogthum Holstein vom 1sten April 1853 bis zum 31sten März 1854 sub V. 3. D. für Nebenlandstrassen und Nebenwege aufgeführten 30.455 Rbt. 70 $\frac{2}{5}$ Sk. zur Instandsetzung und Unterhaltung der herrschaftlichen Wegestrecken, Brücken und Siele und die Abhaltung dieser Summe aus den Domanialeinnahmen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Eingesessenen Degenhard im adeligen Gute Ahrensburg um Bewilligung einer ferneren Entschädigung für den durch polizeiliche Massregeln gegen die Verbreitung der unter seinem Hornvieh ausgebrochenen Milzbrand-Krankheit ihm angeursachten Schaden, event. um Gestattung des Rechtsweges zur Geltendmachung seines desfälligen Anspruchs.

In Übereinstimmung mit dem Antrage autorisirten *Seine Majestät* allerhöchst das Ministerium, dem Hofbesitzer Degenhard sowohl auf seine Bitte um Bewilligung einer ferneren Entschädigung für den durch polizeiliche Massregeln gegen die Verbreitung der unter seinem Hornvieh ausgebrochenen Milzbrand-Krankheit ihm angeursachten Schaden, als auch auf die eventuelle Bitte um Gestattung des Rechtsweges zur Geltendmachung seines desfälligen Anspruchs einen abschlägigen Bescheid zu ertheilen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die fernere Verwaltung der Geschäfte des Deichinspectors und des Wasserbaudirectors sowie der technischen Consulanten in Eisenbahn- und Fährsachen für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg, indem er allerunterthänigst beantragte:

- 1) Ob nicht die Leitung und Aufsicht des gesamten Deich- und Wasserbauwesens in den Herzogthümern Holstein und Lauenburg einem unter der Benennung Deich- und Wasserbaudirector allerhöchst zu ernennenden Beamten zu übertragen, und ob derselbe nicht zugleich mit der Wahrnehmung der Geschäfte der technischen Consulanten in Eisenbahn- und Fährsachen allergnädigst zu beauftragen sein möchte.
- 2) Ob nicht dem Deich- und Wasserbaudirector bis weiter eine Gage, mit Einschluss der Vergütung für Comptoirhaltung, von 4000 Rbt.

jährlich zu bewilligen und demselben zugleich auf Dienstreisen an Fuhrvergütung 1 Rbt. pr. Meile, event. Vergütung der Eisenbahntaxe für die zweite Wagenklasse und an Diäten 4 Rbt. täglich mit der Verpflichtung allerhöchst beizulegen sein möchten, bei den nach dem § 9 des Patents vom 29sten Januar 1800 betreffend die einzuführende Aufsicht über die Deiche der sämtlichen Marschcommunen und dem § 17 der Instruction der Deichinspectoren vom 13ten Mai 1800 dem Deichinspector des Herzogthums Holstein bisher obliegenden Officialgeschäften ohne Diäten zu fungiren.

- 3) Ob nicht dem Deich- und Wasserbaudirector zwei allerhöchst zu ernennende Conducteure, jeder mit einem von dem Ministerium näher zu bestimmenden Districte, unterzuordnen sein möchten.
- 4) Ob nicht den Conducteuren eine Gage von resp. 900 Rbt. und 700 Rbt. eventuell von resp. 800 Rbt. und 600 Rbt. jährlich beizulegen und denselben zugleich auf Dienstreisen an Fuhrvergütung 1 Rbt. pr. Meile, event. Vergütung der Eisenbahntaxe für die zweite Wagenklasse und an Diäten 3 Rbt. täglich allergnädigst zu bewilligen sein möchten.
- 5) Ob nicht das Ministerium allerhöchst zu autorisiren sein möchte, das zur Ausführung dieser veränderten Einrichtung weiter Erforderliche zu verfügen.

Sämtliche diese Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Antrag der theologischen Facultät zu Kiel auf nachträgliche Ertheilung der allerhöchsten Autorisation zur Verleihung des theologischen Doctorgrades an den Professor Fricke in Kiel und den Kirchenprobsten Callisen in Rendsburg, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der theologischen Facultät der Universität zu Kiel die erbetene nachträgliche allerhöchste Genehmigung zur Verleihung der theologischen Doctorwürde an den ordentlichen Professor der Theologie an der Kieler Universität, Dr. phil. Fricke und den Kirchenprobsten Callisen in Rendsburg allergnädigst zu ertheilen und der genannten Facultät zugleich die Nichtbeachtung der die vorgängige Nachsuchung der vorschriftsmässigen allerhöchsten Genehmigung betreffenden Vorschriften zu verweisen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Promotion der Candidaten der Medicin Peter Heinrich Martinot aus Altona, Fr. Otto Ulrich Meyer aus Kappeln, Detlef Adam Wilhelm Mencke aus Itzehoe, Julius Peter Wilhelm Wallichs aus Garding und Adolph Georg Jacob Thaden aus Tremsbüttel, zu Doctoren der Medicin.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät*, dass der medicinischen Facultät in Kiel zur Verleihung des medicinischen Doctorgrades an die Candidaten der Medicin: Peter Heinrich Martinot aus Altona, Fr. Otto Ulrich Meyer aus Kappeln, Detlef Adam Wilhelm Mencke aus Itzehoe, Julius Peter Wilhelm Wallichs aus Garding und Adolph Georg Jacob Thaden aus Tremsbüttel, die allerhöchste Autorisation ertheilt werde.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Vererbpachtung der zu der landesherrlichen Wassermühle in Reinfeld gehörigen Teiche, Otterteich und Priepelteich.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, mit den Parcelisten Carl August Friedrich Rickers zu Neuhof und Hans Hinrich Jaacks zu Bolande über die in den Besitz derselben bereits übergegangenen zur landesherrlichen Korn-Wassermühle in Reinfeld gehörigen beiden Teiche, Otterteich und Priepelteich, unter Zugrundelegung der seiner Zeit eingegangenen und aus allerhöchster Gnade als erfüllt anzusehenden Bedingungen zwei Erbpachtscontracte ausfertigen zu lassen und diese demnächst zur allergnädigsten Sanction allerunterthänigst vorzulegen.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] zufolge allerhöchsten Befehls eine im Cabinette allerunterthänigst eingereichte Vorstellung betreffend mehrere Gesuche resp. um Befreiung vom Militairdienst und um Übergehung rücksichtlich der Erfüllung der Wehrpflicht, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht allergnädigst zu genehmigen sein möchte, dass die in diesem Jahre der Aushebung unterzogenen Landmilitairpflichtigen Jacob Behrens vom Brunsbütteler Hafen, Johann Hinrich Mohr aus Averlack, Hans Christian Hinrich Witt aus Schmachthagen, Johann Eggert Petersen aus Langwedel und Georg

Hinrich Seeger aus Neumünster bei der Verstärkung anzusetzen, und ob nicht den gleichfalls in diesem Jahre der Aushebung unterzogenen Landmilitairpflichtigen Ludvig Ernst Theodor Oertling aus Elmshorn, Andreas Hötterling aus Elmshorn, Andreas Lüders aus Elmshorn und Carsten Christopher Warner aus Hemme annoch allergnädigst zu gestatten sein möchte, die Erfüllung ihrer Wehrpflicht bis zum 25sten Jahre auszusetzen.

Nachdem der Minister diese Vorstellung allerunterthänigst vorgebracht hatte, fügte er hinzu, dass seit der Einreichung derselben die Verhältnisse mittlerweile insofern verändert worden, als die betreffenden Landmilitairpflichtigen jetzt eingekommen seien, und er sei daher selbst ungewiss, ob er in seinem allerunterthänigsten Antrage beharren könne.

Efterat fra flere Sider det betænkelige i for en Landsdels Vedkommende at bevilge saadanne Begunstigelser, som de i Forslag bragte, der ikke admitteres i de andre Landsdele, var blevet fremhævet, behagede det *Hans Majestæt Kongen*, som ganske delte denne Betænkelighed, allernaadigst at resolve, at den foreliggende Indstilling ikke kan bifaldes.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Verkauf des Königlichen Hauses und Gartens bei Wyck auf Föhr, indem er allerunterthänigst beantragte:

- 1) Ob nicht die für das Königliche Haus zu Wyck auf Föhr und für das zu diesem Hause gehörige Landstück von 355½ Quadratruthen, bei der am 27sten Mai d. J. abgehaltenen Licitation, gethanen höchsten Gebote von resp. 3306 Rbt. 64 Sk. und 234 Rbt. 64 Sk. zu genehmigen, die Licitation in Betreff des Gartens aber zu disapprobiren sein möchte.
- 2) Ob nicht der bisher zu dem Königlichen Hause auf Föhr gehörige Garten dem Flecken Wyck für eine Summe von 650 Rbt. 64 Sk. von Michaelis Umziehezeit 1853 angerechnet unter der Bedingung zum Eigenthum zu überlassen sein möchte, dass der Garten für immer unter obrigkeitlicher Aufsicht zum Nutzen des Publicums aus der Fleckenskasse unterhalten, niemals aber ohne ausdrückliche höhere Genehmigung zu anderen Zwecken verwandt werde.
- 3) Ob nicht dem, früher in Königlichen Diensten stehenden Hausmädchen, Marina Novisa Brodersen, von den für das gedachte Ge-

wese eingehenden Kaufgeldern, eine Summe von 500 Rbt. zur Errichtung oder zum Ankaufe eines Wohnhauses, allergnädigst zu bewilligen, sowie

- 4) Ob nicht das Ministerium für das Herzogthum Schleswig zu autorisiren sein möchte, das in vorstehender Beziehung weitere Erfordernisse zu veranstalten.

Sämtliche diese Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Erlass der für die Zeit vom 1sten April 1848 bis zum 31sten Juni 1852 von dem Major und Canalsecretair Mangor in Rückstand gelassenen Rangsteuer.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass die von dem Canalsecretair und Cassirer, Major von Mangor für die Zeit vom 1sten April 1848 bis zum 30sten Juni 1852 in Rückstand gelassene Rangsteuer zum Betrage 74 Rbt. 48 Sk. diesem Beamten erlassen werde.

Dernæst refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Ansøgning fra Peter Thomsen & cons. i Lyngenaå om Eftergivelsen af nogle paa deres Kaadnersteder hvilende ældre Restancer.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at Kaadnerne Peter Thomsen, Hans Bahnsen og Bahne Johansen Schmidt i Lyngenaå eftergives de ældre resterende Skatter, som endnu hvile paa de dem tilhørende Kaadnersteder, til Beløb af resp. 112 Rbd. 83¹/₅ Sk., 53 Rbd. 18²/₅ Sk. og 37 Rbd. 81¹/₅ Sk.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Ansøgning fra Beboerne af Østerlygum Sogn i Apenrade Amt om Afholdelse af nogle aarlige Markeder i bemeldte By.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at det tillades, at der afholdes første Fredag i Mai Maaned og anden Fredag i October Maaned hvert Aar et Marked med Qvæg og første Fredag i August Maaned hvert Aar et Marked med Heste, Trævarer og Husflidsproducter i Østerlygum By, Apenrade Amt, dog saaledes, at i det Tilfælde, at den almindelige Bededag falder paa den førstnævnte Fredag i Mai Maaned, Markedet da udsættes til den anden Fredag i samme Maaned.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede derefter

en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Ansøgning fra flere Beboere af Bau Sogn i Amtet Flensborg som Medlemmer af Fattigcollegiet i bemeldte Sogn for Aaret 1847 om Eftergivelse af en bemeldte Fattigcollegium idømt Mulkt.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at eftergive Medlemmerne af Fattigcollegiet i Bau Sogn for Aaret 1847 den dem af Amthuset for Flensborg Amt under 11te August 1847 idømte Mulkt af 100 Rbd.

Noch referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Erlass der von dem Hofbesitzer Jacob Andersen in Steinberg rückständig gelassenen Kriegssteuer zum Betrage von 50 Rbt. 38 $\frac{2}{5}$ Sk.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass die von dem Hofbesitzer Jacob Andersen in Steinberg rückständig gelassenen 50 Rbt. 38 $\frac{2}{5}$ Sk. an ausserordentlicher Kriegssteuer demselben erlassen werde.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Überlassung des Königlichen Antheils der Friedrichstädter Windmühle an die Stadt Friedrichstadt, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die Seiner Majestät zuständigen $\frac{2}{3}$ der ausserhalb der Stadt Friedrichstadt gelegenen beiden Windmühlen cum pert. der gedachten Stadt zum Eigenthum allergnädigst zu überlassen, und das Ministerium zu autorisiren sein möchte, das in dieser Beziehung Erforderliche zu veranstalten.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Tilbagebetaling af Øresundstolden for 8 Foustager Fernis og 36 Foustager Oliefarve, hvoraf Kanaltold tidligere har været erlagt.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det for 8 Foustager Fernis og 36 Foustager Oliefarve i Sundtold erlagte Beløb af 43 Rbd. 24 Sk. maa tilbagebetales Handels-
huset Liebmann & Thune i Helsingør.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil approbere, at der i Haderslev opføres en Toldkammer-Bygning efter den Forestillingen vedføjede Tegning og paa det betegnede Grundstykke ved Havnen.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Lakfabrikant N. Thiesen i Flensborg ved allerhøieste Resolution af 12te Mai 1818 tilstaaede og under 1ste November 1851 indtil videre forlængede Toldfrihed for det til Forfærdigelsen af Segllak fornødne Schellak og Zinober ophæves fra 1ste October d. A. af at regne.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Endelig refererede *Finantsministeren* [Sponneck] endnu en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil tillade, at de ved Forestillingen forelagte tre Patenter resp. for Hertugdømmerne Slesvig, Holsten og Lauenborg betræffende Postforsendelser maa forsynes med allerhøieste Underskrift og derefter emanere.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Udkast til Lov om Udvidelse af nogle for Danmark udkomne almindelige Anordninger og Love til Færøerne maa blive igjen uforandret forelagt den nu sammentraadte Rigsdag.

Efterat det navnlig af *Finantsministeren* [Sponneck] var blevet fremhævet, at der, da den foreliggende Sag ikke kan antages at presere, turde, med Hensyn til, at der fra Rigsdagens Side lægges megen Vægt paa, at dens Forhandlinger snarest muligt kunne blive tilendbragte, være skjellig Grund for Regjeringen til fortiden at holde det paagjældende Lovudkast tilbage, og det saameget mere, som begge Repræsentanterne for Færøerne i Øieblikket ikke ere tilstede i Rigsdagen, behagede det *Hans Majestæt* allerhøiest at resolve, at Forelæggelsen af det forommeldte Lovudkast bliver at udsætte til den i October Maaned d. A. sammentrædende Rigsdag.

Dernæst refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maatte behage Hans Majestæt allernaadigst at formidle den Arrestantinden Inger Nielsdatter ved Høieste-rets Dom af 20. Mai d. A. for 7de Gang begaaet Betleri idømte Straf af at hensættes til Forbedringshusarbeide i 8 Aar, saaledes at Straffetiden forkortes til 4 Aar.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

Møde i geheimestatsrådet søndag d. 26. juni 1853.

Aar 1853, den 26de Juni, var det Geheime-Statsraad samlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Fritagelse for Fæstetvang med Hensyn til Jordlodden Matr. No. 4 g i Vinstrup By, Tjustrup Sogn under Kastrup Gods, saalænge samme anvendes til Skovriderbolig.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt*, at det allernaadigst maa tillades executores testamenti i afgangne Etatsraad Carl de Neergaards Bo at lade den bebyggede Jordlod Matr. No.4 g i Vindstrup By, Tjustrup Sogn under Kastrup Gods, henstaa ubortfæstet, saalænge samme anvendes til Skovriderbolig.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om, at Gaarden Matr. No. 2 i Starreklinte By, Vallekilde Sogn, under Baroniet Adellersborg, maa fritages for Fæstetvang.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt*, at det allernaadigst maa tillades, at den fæsteledige Gaard Matr. No.2 i Starreklinte By, Vallekilde Sogn, under Baroniet Adellersborg, som i boniteret Areal udgjør $27 \frac{2160}{14000}$ Td. Land, frigjøres for Fæstetvang, mod at et tilsvarende boniteret Areal af Gaarden Matr. No. 11 i Kaarup og Parcellen Matr. No. 4 i i Andrup, Faareveile Sogn, hvorpaa Fæstetvangen er hævet ved allerhøieste Bevilling af 17de Februar 1841, atter undergives samme.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at de den opløste Rigsdag forelagte Lovudkast: 1) om Afstaaelse af Grunde til Vand- og Gasanlæg i Staden Kjøbenhavn og dens Forstæder; og 2) indeholdende Bestemmelser om nye Vandanlæg i Kjøbenhavn, igjen uforandrede maa forelægges den nu forsamlede Rigsdag.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Armencollegiums für den Flecken Reinfeld um allergnädigste Bestätigung der dortigen Armencommune in dem Besitz des zur Errichtung einer Armen- und Arbeitsanstalt verwandten unteren Messingschlägerteiches.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, der Armencommune des Fleckens Reinfeld den von derselben zur Errichtung eines Armen- und Arbeitshauses verwandten Platz in dem früher mit dem landesherrlichen Reinfelder Mühlengewese verbunden gewesenen sogenannten unteren Messingschlägerteiche, nebst einer der gedachten Anstalt beizulegenden, auf Kosten der Acquirenten zu vermessenden Landmasse von 1 Tonne, gerechnet zu 320 Quadratruthen, aus dem genannten Domanialgrundstücke gegen einen jährlichen Canon von 4 Rbt. oder 2 Rt. 24 Sk. Cour, sowie unter Mitfolge der auf dem Lande heftenden oder künftig auf dasselbe zu legenden landesherrlichen und communalen Abgaben und Lasten aus allerhöchster Gnade zu überlassen und das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, das zu diesem Behuf Erforderliche zu verfügen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Revenlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Privatlehrers Theodor Schultz in Uetersen um erbpachtliche Überlassung eines Theils des Pastoratlandes daselbst zur Erbauung eines Hauses.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass von den zum Hauptpastorat in Uetersen gehörenden Ländereien das, nach seiner Begrenzung in dem Pastoratprotocolle vom 15. November 1852, näher bezeichnete Landstück dem Privatlehrer Theodor Schultz in Uetersen gegen einen jährlichen Canon von 53 Rbt. 32 Sk. erbpachtlich überlassen werde, unter der näheren Bestimmung, dass der jedesmalige Erbpächter des Landes gehalten sein solle, wenn bei einer von 50 zu 50 Jahren auf Antrag der Kirchenjuraten vorzunehmenden Taxation durch von beiden Seiten zu erwählende beeidigte Taxatoren der Pachtwerth des Landes höher als der stipulirte Canon taxirt werden sollte, einen der höheren Taxationssumme entsprechenden Canon zu entrichten; und wurde zugleich das Ministerium allergnädigst autorisirt, hinsichtlich der Aufnahme der behüfigen näheren Bedingungen in den abzuschliessenden Erbpachtscontract das Erforderliche zu veranlassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des emeritirten Districtschullehrers I. Dänicke in Lurup, Kirchspiels Nienstedten in der Probstei Pinneberg, um Bewilligung eines Zuschusses von 32 Rbt. zu seiner Pension.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, der Schulcommune zu Lurup, Kirchspiels Nienstedten in der Probstei Pinneberg, zur Aufbringung der dem emeritirten Schullehrer Dänicke zu leistenden Pension für das Jahr vom 3ten Mai 1852 bis dahin 1853 eine Unterstützung von 32 Rbt. oder 20 Rt. Cour. aus dem zu ausserordentlichen Ausgaben für die Geistlichkeit und das Schulwesen bestimmten Conto des diesjährigen Budgets (B IV 4) allergnädigst zu bewilligen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Verbindung des Plöner Schlossgrundes mit der Plöner Neustadt und dem amtsklösterlichen Districte und die Vereinigung desselben mit der Stadt Plön in Beziehung auf das Armenwesen.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass derjenige Theil des Plöner Schlossgrundes, welcher nicht schon im Allgemeinen durch das Regulativ vom 7ten December 1847 mit der Stadt Plön combinirt worden, hinsichtlich des Armenwesens in der durch das Regulativ vom 7ten Mai 1838 normirten Verbindung mit dem übrigen Theile des Schlossgrundes, sowie mit der Neustadt und dem amtsklösterlichen Districte verbleibe und mit diesem der städtischen Armencommune hinzugelegt werde, sowie dass in Übereinstimmung hiermit das vorerwähnte Gesuch zu erledigen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch der Ehefrau Dorothea Neustedt in Altona um Erlassung des Restes der wider ihren Ehemann, den Schiffszimmermann Heinrich Eduard Neustedt, erkannten Zuchthausstrafe aus allerhöchster Gnade.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den Rest der wider den Züchtling Heinrich Eduard Neustedt aus Altona in Gemässheit Reskriptes des holsteinischen Obercriminalgerichts vom 13ten August 1852 wegen Diebstahls erkannten 2 jährigen Zuchthausstrafe aus allerhöchster Gnade zu erlassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Verwaltung der Königlichen Aussendeichsländereien vor der Landschaft Süderdithmarschen, indem er allerunterthänigst bean-

trage, ob nicht das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, die Verwaltung der Königlichen Aussendeichsländereien vor der Landschaft Süderdithmarschen in der jetzt bestehenden Weise auch in Zukunft, solange sich Solches zweckmässig zeigen sollte, fortführen zu lassen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erlassung einer provisorischen Verordnung für das Herzogthum Holstein wegen Aufhebung des Mühlenzwanges rücksichtlich des steuerpflichtigen Brennkornes, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht nach Massgabe des der Vorstellung angeschlossenen Entwurfes eine provisorische Verordnung wegen Aufhebung des Mühlenzwanges rücksichtlich des steuerpflichtigen Brennkornes für das Herzogthum Holstein zu erlassen sein möchte.

Seine Majestät der König genehmigten allerhöchst die sofortige Erlassung einer, die Aufhebung des Mühlenzwanges rücksichtlich des Brennkornes für das Herzogthum Holstein verfügenden provisorischen Verordnung in Übereinstimmung mit dem allerunterthänigst vorgebrachten Entwurfe; und geruheten *Seine Majestät*, nachdem Allerhöchstdieselben im Eingange der allerunterthänigst vorgelegten Ausfertigung dieser Verordnung das Wort »steuerbaren«, vor dem Worte »Brennkorn«, eigenhändig gestrichen, dieselbe mit allerhöchsten Handzeichen zu vollziehen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Aufhebung der Königlichen Zahlenlotterie im Herzogthum Holstein.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die im Herzogthum Holstein bestehende Königliche Zahlenlotterie, vom 1sten September 1853 angerechnet, allerhöchst aufzuheben.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Verwendung der reservirten Zimmer des Kieler Schlosses zu den Bureaus des Generalcommandos und der Intendantur, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die für den Gebrauch *Seiner Majestät* reservirten Zimmer in dem neuen Flügel des Kieler Schlosses, mit Ausnahme des grossen Saals, bis zum Herbste

zu den Bureaus des Generalcommandos und der Intendantur für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg benutzt werden mögen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] legte eine an die Ministerien für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg und für das Herzogthum Schleswig, in Veranlassung der allerhöchst beschlossenen Aufhebung des Patrimonialrechts im Herzogthum Schleswig, eingereichte Eingabe der fortwährenden Deputation der Prälaten und Ritterschaft allerunterthänigst vor, indem er bemerkte, dass nach seinem Dafürhalten dieselbe, insofern darin gebeten, dass die betreffende Veranstaltung rückgängig gemacht und die Deputation über die Sache vernommen werde, nicht weiter zu berücksichtigen sein dürfe. Hierin sei auch der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg mit ihm völlig einverstanden. Es frage sich aber, ob der Deputation auf ihre Eingabe eine Antwort zu geben sei, und was diesen Punkt betreffe, glaube er es am Richtigsten, die Eingabe gar nicht zu beantworten, während dagegen der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg einer anderen Meinung sei.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemerkte, dass seiner Ansicht nach die Alternative vorzuziehen sei, die betreffende Eingabe zu beantworten. Weder der Form noch dem Inhalte nach scheine ihm gegen dieselbe etwas zu erinnern zu sein, und er sehe daher auch nicht ein, warum sie ohne Antwort hinlegen, wodurch die Sache der Deputation gegenüber nur geschärft würde. Es komme ihm mithin vor, dass der Deputation durch die Ministerien für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg und für das Herzogthum Schleswig zu eröffnen sein könne, dass die betreffende Bitte allerunterthänigst vorgetragen worden, und dass Seine Majestät sich nicht veranlasst gefunden, darauf einzugehen.

Finantsministeren [Sponneck] maatte, idet han i det hele ansaa det for et Spørgsmaal, om Deputationen havde været berettiget til det Skridt, den har gjort, finde, at der i den foreliggende Eingabe er i Tanken noget, som han maatte betragte som saa anstødeligt og indeholdende en saa høi Grad af Anmasselse, at den paagjældende Eingabe kun fortjente uden noget Svar at lægges ad acta.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] bemerkte, dass auch er, während der Form nach die vorliegende Eingabe nichts habe, was Anstoss gebe, den Gedanken, welcher der Eingabe zu Grunde

liege, verfänglich finde; und wenn die Deputation, die ihrerseits keinen Anspruch machen könne, über die betreffende Sache vernommen zu werden, nachdem das allerhöchste Patent die Aufhebung des Patrimonialrechts im Herzogthum Schleswig betreffend, erlassen worden, einen solchen Anspruch mache, sehe er darin eine Fortsetzung der früheren Übergriffe und Bestrebungen derselben, sich eine politische Bedeutung beizulegen.

Justitsministeren [Scheel] fandt, at der i Indholdet af Andragendet laa en ikke liden Grad af Anmasselse, idet der anholdes om, at Hans Majestæt vil tage en Anordning tilbage, som Allerhøistsamme har udstedet og ladet bekjendtgjøre, noget, som Deputationen aldeles ikke kunde være i Tvivl om, at den ikke kunde faa andet Svar paa, end at det ikke kunde ske. Med Ministeren for Slesvig tiltraadte han, at Andragendet burde henlægges uden Svar.

Premierministeren [Ørsted] troede det ogsaa bedst, at Andragendet uden Svar henlægges.

Seine Majestät der König sehen in der vorliegenden Eingabe eine wiederholte Beleidigung von Seiten der Deputation und resolvirten allerhöchst, dass die Eingabe nicht zu beantworten sei.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udvidelsen og Forøgelsen af Torvedagene i Sønderborg, idet han indstillede, om ikke Torvedags-Ordningen for Sønderborg Kjøbstad allernaadigst maatte forandres saaledes, at der foruden om Tirsdagen og Løverdagen ogsaa holdes Torvedag hver Torsdag, og at den fastsatte Torvetid udvides til Klokken 2 om Eftermiddagen.

Det indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Mandators des Eisenbahnunternehmers Peto um Verlegung des Bahnhofes bei Tönning auf einen anderen als den ursprünglich beabsichtigten Platz.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass der Tönninger Bahnhof, anstatt auf dem ursprünglich beabsichtigten Platze bei der neuen Dampfschiffsbrücke auf dem gegenwärtig von dem Eisenbahn-Unternehmer der Flensburg-Husum-Tönninger Eisenbahn in Vorschlag gebrachte Platz westlich vom Herrengraben, zwischen der Dampfschiffsbrücke und der Deichsmühle angelegt werde, jedoch unter der Bedingung, dass von diesem Platze

aus die Geleise nach der Anweisung des Königlichen Commissairs bis an die Eider und den Hafen fortgeführt werden.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ertheilung eines Patents auf 10 Jahre für den Ziegeleibesitzer Peter Aegidius Jordt in Flensburg auf die Construction verbesserter Ziegelöfen im Herzogthum Schleswig.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Supplicanten, dem Ziegeleibesitzer Peter Aegidius Jordt in Flensburg ein für einen Zeitraum von 10 Jahren gültiges Patent für das Herzogthum Schleswig auf die Construction der von ihm bezeichneten Oefen, durch welche die zu brennenden, zu calcinirenden, zu röstenden oder zu trocknenden Gegenstände in horizontaler oder in schräger Richtung geführt werden, um auf diese Weise eine vollständige Benutzung der Wärme zu erzielen, unter der Bedingung zu ertheilen, dass er binnen 6 Wochen nach Mittheilung der allerhöchsten Resolution Zeichnung und Beschreibung des gedachten Ofens an das Ministerium in duplo einsendet, wovon das eine Exemplar bei dem Ministerium verbleibt, das andere dem Patente anzuheften ist; und wurde zugleich das Ministerium allergnädigst autorisirt, das in dieser Beziehung weiter Erforderliche zu veranlassen.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gnadengesuch des Amtsverwalters Massmann auf Fehmarn.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* die 23.452 Rbt. 32 Sk. betragende Schuld des Amtsverwalters Massmann auf Fehmarn, welche dadurch, dass derselbe in dem Zeitraum vom 31sten März bis zum Ende des Juli Monats 1850 Königliche Steuern zum gedachten Belaufe an die sogenannte schleswig-holsteinische Hauptkasse in Rendsburg einbezahlt hat, erwachsen ist, dem gedachten Beamten mit Rücksicht auf die vorliegenden besonderen mildernden Umstände aus allerhöchster Gnade zu erlassen.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Finantsministeriet maa allernaadigst bemyndiges til at forelægge Rigsdagen et Lovforslag om Jernbaneanlæg i Jylland overensstemmende med det med Forestillingen fremlagte Udkast.

Hans Majestæt meddelte allernaadigst Finantsministeren den saa-

ledes allerunderdanigst begjærte Bemyndigelse, dog at Allerhøist-samme, paa *Krigsministerens* [Hansens] Forslag for, at Regjeringen kunde beholde friere Hænder med Hensyn til Jernbaneanlæggets Retning, bestemte, at i det fremlagte Udkast den Passus »Aarhus og Viborg berørende« skulde udgaa.

Marineministeren [Steen A. Bille] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maatte behage Hans Majestæt aller-naadigst at bifalde:

- 1) At Fæstningen Christiansø's Batterier monteres i Overensstemmelse med det i Forestillingen fremsatte allerunderdanigste Forslag med de Kanoner, hvortil Affutagen haves i god Stand paa Fæstningen, og at Ministeriet foranstalter det forøvrigt i denne Anledning fornødne.
- 2) At Glødeovne til gloende Kugler tilveiebringes og anlægges paa passende Steder.
- 3) At Ministeriet bemyndiges til hos Krigsministeriet at begjære 150 menige, veløvede Artillerister med den dertil hørende Over- og Undercommando, der overføres snarest muligt til Christiansø.
- 4) At Garnisonen endvidere forstærkes med 50 Mand Matroser, naar disse haves til Raadighed ved de nu udrustede Skibes Hjemkomst, forsaavidt Omstændighederne maatte gjøre det tilraadeligt til den Tid, og at Commandanten beordres at indkomme med Requisition paa en lignende Styrke af Infanterister, dersom han forinden maatte antage det nødvendigt.
- 5) At Fæstningen provianteres til den saaledes forstærkede Garnison foreløbig paa 3 Maaneder.

Krigsministeren [Hansen] bemærkede, at det i Forestillingen ommeldte Mandskab, som ønskedes fra Landmilitæretaten, vilde kunne afgives, saasomt forlanges, men at det selvfølgeligen, saalænge det var til Marineministeriets Brug, maatte indgaa under Søetaten i Henseende til Lønning og Proviantering.

Finantsministeren [Sponneck] maatte, forsaavidt Bekostningen ved den af Marineministeren foreslaaede forstærkede Garnison paa Christiansø ikke maatte kunne bestrides af de Summer, der ere anviste paa Marineministeriets Budget, henstille, om det dog ikke maatte kunne være tidsnok at sende det paagjældende Mandskab over, naar der bliver noget mere Udsigt til Krig, end Tilfældet i Øieblikket er.

Der vilde herved kunne spares, og naar det materielle haves paa rede Haand, syntes der ham at være en Slags Rimelighed for, at der altid vilde blive Tid for Marineministeriet til i paakommende Tilfælde at faa Mandskabet sendt over.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] fand es auch hinreichend, dass die betreffende Mannschaft für jetzt nur designirt würde.

Marineministeren [Steen A. Bille] maatte bemærke, at naar det senere skulde vise sig, at det blev for sildigt at faa Mandskabet sendt over, vilde det være aldeles irreparabelt, og han maatte derfor vedblive sine Indstillinger.

Efterat endnu *Krigsministeren* [Hansen] og *Udenrigsministeren* [Bluhme] havde understøttet, at Udsendelsen af Mandskabet ikke udsættes, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde samtlige Marineministerens Indstillinger.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

- 1) At Indsieder Ole Pedersen af Bonderød, hvis tidligere Ægteskab med Inger Poulsdatter er endelig ophævet ved allerhøieste Bevilgning af 12te Mai 1838, maa indgaa nyt Ægteskab med Fruentimmeret Johanne Pedersdatter, uanset at han med hende under Separationstiden har forset sig; og
- 2) At bemeldte Ole Pedersen maa eftergives den Straf, som han for begaaet Hor med fornævnte Johanne Pedersdatter efter Loven har gjort sig skyldig til at lide.

Begge disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Justitsministeren [Scheel] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at de Mads Mogensen eller Christensen og Hustru Sidsel Marie Clemensdatter af Steenborg under Thisted Amt ved Høiesterets Dom af 25de April d. A. for Forfærdigelse og Udgivelse af falsk Rigsbankmønt resp. i Henhold til § 70 og 72 1ste Membrum af Forordningen af 11te April 1840 idømte Straffe, for Manden af 6 Aars Tugthusarbeide og for Konen af 2 Aars Forbedringshusarbeide, maa formildes saaledes, at førstnævnte hensættes til 3 Aars og sidstnævnte til 8 Maaneders Forbedringshusarbeide.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Udvidelse af Vallø Stifts Virksomhed.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst følgende Udvidelse af det adelige Stift Valløs Virksomhed:

- 1) At der ved Vallø Stift oprettes 8 Pensionspladser for Døttre af afdøde Mænd, der have beklædt Embede eller været benaadede med Rang i en af de 2 første Rangklasser, saalænge de leve i ugift Stand, dog saaledes, at hver Pension fastsættes til 300 Rbd. aarlig. Disse saaledes med Pension benaadede Personer blive iøvrigt Stiftet uvedkommende og ville som Følge heraf ikke være berettigede til at tage nogen Del i de Benaadninger, der ifølge Stiftets Foundation § 26, ltr. d og e ere forundte Stiftets egne Medlemmer og de i § 17 nævnte Personer, der nyde Oppehørsel af Stiftet, og maa de Vedkommende, som delagtiggjøres i fornævnte Pensionspladser, ikke fra Stiftet selv eller fra andre Klostre eller Stiftelser tillige have nogen Oppehørsel.
- 2) At af fornævnte 8 nye Pladser Hans Majestæt Kongen vil have at besætte det halve Antal, hvorimod det andet halve Antal forbeholdes Stiftets Protectrice til Besættelse, saavel denne Gang som siden fremdeles ved forefaldende Vacance, paa samme Maade som er bestemt for de allerede ved Stiftet etablerede Pensionspladser for Enker.
- 3) At disse Pensioner anregnes fra 1ste Juli d. A. og afholdes af Vallø Stifts Jordebogskasse.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling om en udvidet Virksomhed for Støvringgaards adelige Jomfrukloster, idet han indstillede:

- 1) At der foruden de Priorinden og Conventualinderne i Støvringgaards adelige Jomfrukloster tillagte Hævinger af resp. 250 Rbd. og 150 Rbd. aarlig maa, fra 1ste Januar d. A. at regne, tilstaaes dem et Tillæg som Godtgjørelse for, at de selv holde sig med The, Kaffe, Sukker og Vadsk, og at dette Tillæg maa bestemmes til 30 Rbd. aarlig for hver af dem, som over 6 Maaneder om Aaret opholde sig paa Klosteret, men til 15 Rbd. aarlig for dem, som i kortere Tid, dog ikke under 3 Maaneder om Aaret, tage Ophold sammesteds.
- 2) At det samme Tillæg af 40 Rbd. aarlig, som ved det allerhøieste Reskript af 3die Januar 1845 blev tilstaaet de 8 ældste Expectantin-

der udenfor Klosteret, maa fra 1ste Januar d. A. endvidere tilstaa de 4 næste Expectantinder, saa at ialt 12 Expectantinder udenfor Klosteret nyde en Hæving af 100 Rbd. aarlig.

- 3) At der foruden de allerede tidligere oprettede 14 Hævingspladser for Expectantinder endvidere maa fra 1ste Januar d. A. oprettes 10 nye Hævingspladser, hver paa 60 Rbd. aarlig, for de nærmest derpaa følgende Expectantinder, saa at der herefter ialt bliver 12 Expectantindepladser med den ringere Hæving af 60 Rbd. aarlig.
- 4) At Udbetalingen af de under No 2 og 3 ommeldte Tillæg og Hævninger dog kun tilstaa indtil videre, saa at samme bortfalder, naar Klosterets økonomiske Tilstand i Tiden skulde gjøre en saadan Indskrænkning i Klosterets Udgifter nødvendig.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraadmødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet søndag d. 3. juli 1853.

Aar 1853, den 3die Juli, var det Geheime-Statsraad samlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Ministeren for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg var ved Sygdom forhindret fra at være tilstede.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at de til Smidstrup By henhørende, indenfor Hirschholm Sogns Grændser beliggende saakaldte Grønlandshuse, maa udsondres fra den Forbindelse, hvori de i kirkelig og communal Henseende hidtil have staaet til Søllerød Sogn under Kjøbenhavns Amt og for Fremtiden i alle Henseender indlemmes i Hirschholm Sogns Menighed og Commune under Frederiksborg Amt.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Im Auftrage des Ministers für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Aufhebung der Vorschriften über die Quarantaine gegen das gelbe Fieber und die asiatische Cholera.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage gench-

migten *Seine Majestät* allerhöchst, dass, im Anschlusse an das resp. am 10ten März 1852 für das Königreich und am 2ten April 1852 für das Herzogthum Schleswig erlassene Patent betreffend die Aufhebung der Quarantaine-Vorschriften gegen das gelbe Fieber und gegen die asiatische Cholera, ein ähnliches allerhöchstes Patent für das Herzogthum Holstein erlassen werde.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ertheilung eines Patents für den Maschinenmeister R. Ricklefsen, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht dem Maschinenmeister auf dem Dampfschiffe »die Schlei« R. Ricklefsen aus Kappeln ein für einen Zeitraum von 10 Jahren gültiges Patent für das Herzogthum Schleswig auf die Verfertigung der von ihm construirten Fleisch-Hackmaschinen unter der Bedingung zu ertheilen sein möchte, dass er binnen 6 Wochen, nachdem ihm die allerhöchste Resolution Seiner Majestät mitgetheilt worden, Zeichnungen und Beschreibungen der gedachten Maschinen an das Ministerium in duplo einsendet, wovon das eine Exemplar bei dem Ministerium verbleibt, das andere dem Patente anzuheften ist; und ob nicht das Ministerium zu autorisiren sein möchte, das in dieser Beziehung weiter Erforderliche zu veranlassen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Landschreibers Schütze um künftige Auslösung der Landschreiberwohnung zu Garding sowie um die Befreiung von der Erlegung der $\frac{1}{2}$ % Steuer wegen der Überlassung dieser Wohnung, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht dem Landschreiber Schütze zu Garding in der Landschaft Eiderstedt die allerhöchste Versicherung ertheilt werden möge, dass er und seine Erben in Ansehung der dortigen Dienstwohnung cum pert. von seinem Diensthinterfolger mit der bei dessen Dienstantritt durch eine ordnungsmässig anzustellende Taxation ausgemittelten Taxationssumme, jedoch höchstens bis zu 7.600 Rbt. ausgelöst werden, der Landschreiber Schütze oder seine Erben aber auch dazu verpflichtet sein sollten, sich eine Auslösung nach den angeführten Bestimmungen gefallen zu lassen; ob ferner nicht dem Landschreiber Schütze die wegen der Übertragung der sogenannten Landschreiberdienstwohnung zu erlegende Einhalbprocent-Übertragungssteuer aus allerhöchster Gnade erlassen werden möge;

und endlich, ob nicht das Ministerium zu autorisiren sein möchte, das in dieser Beziehung weiter Erforderliche zu veranstalten.

Sämtliche Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Einverleibung einiger Besitzungen des adeligen St. Johannis Klosters respective in die Husbye-Harde, Amts Flensburg, und in die Mohrkirch-Harde, Amts Gottorff, hinsichtlich der Gerichtsbarkeit.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass, im Anschluss an die Bestimmungen des allerhöchsten Patents vom 3ten Juni d. J. betreffend die Jurisdiction auf den adeligen Gütern, dem adeligen St. Johannis Kloster und den octroirten Kögen im Herzogthum Schleswig, die zu den Besitzungen des adeligen St. Johannis Klosters gehörenden zwei vollen Hufen in Lützhöft und eine Krugkathe in Stollit der Husbye Harde, Amts Flensburg, die St. Johannis-Klösterliche Schmiedekathe in Frau-lund aber der Mohrkirch-Harde, Amts Gottorff, hinsichtlich der Gerichtsbarkeit einverleibt werden; und wurde zugleich das Ministerium allergnädigst autorisirt, das in dieser Hinsicht weiter Erforderliche zu veranstalten.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den paa Parcellen No. 73 A. 5. i Udenbyes Klædebo-Quarter til Bolig for gamle, værdige og trængende Garversvende og disses Enker opførte Bygning allernaadigst fritages for Erlæggelse af Bygningsafgift, dog at denne Fritagelse ikkun angaar de Leiligheder, der overlades saadanne trængende Personer enten frit eller for en særlig moderat Leie, hvorimod der af de Leiligheder, der anvendes til anden Brug og navnlig overlades Stiftelsens Betjente til Beboelse som en Del af deres Løn, vil være at svare Bygningsafgift efter Anordningerne.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Livsstrafs Eftergivelse for Arrestanten Jens Hansen Strøby, idet han indstillede, at Arrestanten Jens Hansen af Strøby allernaadigst maa eftergives den ham ved Høiesterets Dom af 6te f. M. for, med bestemt Hensigt at skille Ane Kirstine Jørgensdatter ved Livet, at have tilføiet hende en Vold, der har bevirket hendes Død,

i Overensstemmelse med L. 6—9—1 cfr. Forordningen af 4de October 1833 § 10, jfr. samme Forordnings § 6, idømte Straf af at miste sin Hals og hans Hoved at sættes paa en Stage, imod at han stryges til Kagen og hensættes til Tugthusarbeide for Livstid under streng Bevogtning.

Hans Majestæt Kongen behagede at yttre, at Allerhøistsamme fandt den begaaede Forbrydelse saa oprørende, at i dette Tilfælde Lovens Strengthed maatte ske Fyldest og den paagjældende miste sit Liv.

Justitsministeren [Scheel] bemærkede, at det tilvisse var en meget afskyelig Forbrydelse, der forelaa, men at han dog fandt nogen Betænkelighed ved, at Livsstraffen exequeres, da dels den domfældte er i en saa ung Alder, og der dels dog maa lægges nogen Vægt paa, at en stor Pluralitet af de voterende Høiesteretsassessorer har indstillet ham til at forskaanes for Livsstraffen, endogsaa kun imod at hensættes til Tugthusarbeide paa Livstid uden nogen tilføjet Skjærpelse, medens dog Justitsministeren har allerunderdanigst foreslaaet i tven- de Henseender Skjærpelse i Tugthusstraffen: nemlig Tilføjelse af Kagstrygning og streng Bevogtning.

Premierministeren [Ørsted], *Udenrigsministeren* [Blume], *Krigsministeren* [Hansen], *Finantsministeren* [Sponneck] og *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] udtalte sig allerunderdanigst for, at Livsstraffen i dette Tilfælde bliver exequeret, idet de fremhævede det afskyelige i den begaaede Forbrydelse, Forbryderens Forvorp- nighed og den totale Mangel paa al moralsk Følelse, han har lagt for Dagen, ved Siden af hvilke Momenter, i Forbindelse med den Ugjer- ning han allerede engang tidligere havde gjort sig skyldig i, den Benaadningsgrund, som hentedes fra hans unge Alder, og som var den eneste Benaadningsgrund, der kunde anføres, syntes at maatte bort- falde.

Hans Majestæt behagede derefter allerhøist at resolve, at den idømte Livsstraf bliver at fuldbyrde, dog saaledes, at den domfældte fritages for, at hans Hoved sættes paa en Stage.

Dernæst refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Livsstrafs Eftergivelse for Arrestanten Harry eller Henry Ray, idet han allernaadigst indstillede, at den Arrestanten Harry eller Henry Ray fra St. Thomas ved Høiesterets Dom af 3die f. M., for ved udøvet Vold mod Peter Andersen Særsløvmark at have

været Aarsag i dennes Død, i Henhold til Forordningen af 4de October 1833 § 10, 1ste Membrum, cfr. L. 6—6—1 idømte Straf af at have sit Liv forbrudt maa eftergives ham, mod at han hensættes til Tugthusarbejde paa Hans Majestæts Naade.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades Husmand Jens Christian Jensen af Granholt under Hjørring Amt, hvis tidligere Ægteskab med Else Pedersdatter er ophævet ved allerhøieste Bevilling af 2den April 1849, at indlade sig i Ægteskab med Fruentimmeret Christine Jensdatter af Bangsbostrand, uanset at han med hende har bedrevet Hor.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maatte behage Hans Majestæt allernaadigst at tillade, at Jordbruger Christian Vilhelm Sally af Maglebylille maa indgaa Ægteskab med Fruentimmeret Maren Jensdatter sammesteds, uanset at han med hende har bedrevet Hor.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet d. 17. juli 1853.

Aar 1853, den 17de Juli, var det Geheime-Statsraad samlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse indstilles den af Rigsdagen vedtagne Lov om Indtægts- og Udgifts-Bevilling, indtil Finantsloven for Finantsaaret 1853—54 er given.

Hans Majestæt stadfæstede allernaadigst bemeldte Lov.

Finantsministeren [Sponneck] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maa tillades Arvefæsteren af det saakaldte Vangedshus i Bredstrup By paa Frederiksborg Distrikt, Lars Jensen, at afhænde bemeldte Hus, saaledes at han forbeholder sig den til dette hørende Jord og henlægger og driver denne til

det ham sammesteds endvidere tilhørende Arvefæstehus, Kalvehaughus kaldet, samt at Finantsministeriet allernaadigst maa bemyndiges til, naar Ansøgninger om lignende Gjenstande herefter maatte indkomme, at indvilge samme, saafremt ingen særlige Omstændigheder derimod maatte tale, og Bevilgelsen tilraades af Indenrigsministeriet.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Spønneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at forhenværende Herredsfoged i Ries og Sønderrangstrup Herreder, Justitsraad v. Wardenburg, allernaadigst eftergives den Del af hans til Statskassen skyldige Gjæld, der hidrører fra Forrentningen af Indløsningssummen for Herredsfogedboligen i Toftlund, og som ved afvigte Maanedes Udgang udgjorde til Rest 637 Rbd. 1 Sk.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Spønneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved indstilles til allernaadigst Stadfæstelse den af Rigsdagen vedtagne Lov om Ophævelse af Toldforskjellen mellem Danmark samt Slesvig og Holsten.

Hans Majestæt stadfæstede allernaadigst bemeldte Lov og bifaldt derhos, i Overensstemmelse med Finantsministerens Indstilling, endvidere, at der udgaar tvende allerhøieste Patenter resp. for Hertugdømmerne Slesvig og Holsten, samt at de fornødne Expeditioner, efter forudgaaet Meddelelse til den Storhertugelig oldenborgske Regjering, allerunderdanigst forelægges til allerhøieste Underskrift.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch der Kaufleute Th. Amberg und B. A. Th. Lassen in Hamburg um allergnädigste Übertragung des ihnen durch Königliche Resolution vom 17ten November 1847 erbpachtsweise überlassenen ungefähr 48 Quadratruthen messenden landesherrlichen Grundstückes in Glückstadt zum freien Eigenthum.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruhten Seine Majestät, den Kaufleuten Th. Amberg und B. A. Th. Lassen in Hamburg das ihnen durch die Königliche Resolution vom 17ten November 1847 in Erbpacht gegebene zu Glückstadt neben dem zur dortigen Proviantbäckerei gehörigen Holzstelle gelegene, ungefähr 48 Quadratruthen messende landesherrliche Grundstück zum freien Eigenthum unter Mitfolge der Abgaben und Lasten, sowie gegen die

dem Finanzministerium als Activa zu überweisenden Abhandlungssummen von beziehungsweise 200 Rt. vorm. Cour. oder 320 Rbt. für den zur Zeit noch auf dem Lande ruhenden Canon und 31 Rt. 12 Sk. vorm. Cour. oder 50 Rbt. für den Wegfall der Confirmationsgebühren, nebst der etwanigen Recognition pro facultate alienandi, zum freien Eigenthum allergnädigst zu überlassen und das Ministerium mit der Wahrnehmung des demnach Erforderlichen allerhöchst zu beauftragen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Wirtschaftspläne für die Königlichen Forsten in dem Schwarzenbecker und Brunstorfer Försterrevier im Amte Schwarzenbeck und dem Franzhofer Försterrevier im Amte Lauenburg.

Übereinstimmend mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät* die vorliegenden Wirtschaftspläne für die Schwarzenbecker und Brunstorfer Försterreviere, Amts Schwarzenbeck, und das Franzhofer Försterrevier, Amts Lauenburg, im Allgemeinen und unter Vorbehalt etwaniger Modificationen in dem Detail der Ausführung nachträglich und mit der Bestimmung allerhöchst zu genehmigen, dass nach Verlauf von 10 Jahren eine genaue Revision und etwanige Berichtigung und Vervollständigung der Pläne vorgenommen werde.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Genehmigung von Vermessungsarbeiten, welche das Grossherzoglich mecklenburgische Gouvernement auf dem Gebiete des Herzogthums Holstein, behufs trigonometrischer Vermessung des mecklenburgischen Landes vorzunehmen beabsichtigt, indem er allerunterthänigst beantragte:

- 1) Ob nicht dem Antrage der Grossherzoglich mecklenburg-schwerinischen Regierung zu deferiren und allerhöchst zu gestatten sein möchte, dass die zum Zwecke der trigonometrischen Vermessung des mecklenburg-schwerinischen Landes etwa gewünschten Messungen und Signalisirungen auf holsteinischem Gebiete nach vorgängiger näherer Angabe derselben, sowie des Zeitpunkts, wenn deren Vornahme beabsichtigt werden würde, zur Ausführung gebracht werden dürfen.
- 2) Ob nicht das Ministerium allerhöchst zu autorisiren sein möchte, Seiner Majestät Ministerium der auswärtigen Angelegenheiten be-

hufs der weiteren Mittheilung an die Grossherzoglich mecklenburgschwerinische Regierung vom Inhalte Seiner Majestät allerhöchsten Resolution in Kenntniss zu setzen und das sonst Erforderliche wahrzunehmen.

Beide Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine dem Polizeimeister in Itzehoe beizulegende Befugnis in Beziehung auf die dort vacant werdenden Polizeidienerstellen, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die durch das Patent vom 25ten Juni 1846 den Magistraten beigelegte Befugnis in Beziehung auf die Besetzung der den wohlgedienten Unterofficieren vorbehaltenen Unterbedientenstellen, für die Stadt Itzehoe dem Polizeimeister allerhöchst beizulegen, und demgemäss letzterer zu autorisiren sein möchte, bei eintretenden Vacanzen die vorschriftsmässige Bekanntmachung zu erlassen, sowie demnächst unter Vorbehalt der allerhöchsten Bestätigung unter den Bewerbern den Geeignetsten auszuwählen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt, jedoch dass, ehe das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg, nachdem der Polizeimeister den Geeignetsten unter den Bewerbern in Vorschlag gebracht, wegen der Besetzung der betreffenden Stelle allerunterthänigste Vorstellung erstatte, vorgängige Correspondenz mit dem Kriegsministerium Statt finde.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Aufhebung der in der Stadt Oldenburg bestehenden Einrichtung, wonach für Neubauten und gewisse Hauptreparaturen Baufreijahre bewilligt werden, indem er zur allerhöchsten Resolution allerunterthänigst vorstellte, ob nicht die in der Stadt Oldenburg bestehende und durch das Grossfürstliche Regulativ vom 10ten März 1769 näher normirte Einrichtung, nach welcher für Neubauten und gewisse Hauptreparaturen der Häuser Befreiungen von einigen Communeabgaben zugestanden werden, vom 1sten Januar 1854 an allergnädigst aufzuheben sein möchte, dergestalt, dass künftig für keinen derartigen Bau, welcher nicht schon vor Ablauf des Jahres 1853 vollendet wird, Baufreijahre bewilligt werden dürfen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Re-

ventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Gesuche mehrerer Studirenden an der Kieler Universität um Wiedenzulassung zu dem durch den Besuch auswärtiger Universitäten verlorenen Genusse des academischen Convicts in Kiel, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht ungeachtet des Besuchs auswärtiger Universitäten:

- 1) Dem Studirenden der Theologie Claus Thomsen und dem stud. jur. W. Toosbuy z. Z. in Kiel der Wiedereintritt in den Genuss des dortigen academischen Convicts allerhöchst zu bewilligen; und ob nicht
- 2) Dem stud. theol. P. Claudius in Kiel allergnädigst zu gestatten sein möchte, sich gleich anderen älteren Theilnehmern an dem academischen Convict um den ferneren Genuss desselben gewöhnlichermassen bei dem academischen Consistorio der Kieler Universität demnächst aufs Neue zu bewerben.

Seine Majestät genehmigten allergnädigst diesen Antrag.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Promotion der Candidaten Joh. Carl Witt aus Horst und E. L. A. Lindenhan aus Apenrade zu Doctoren der Philosophie, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der philosophischen Facultät der Universität in Kiel zur Verleihung des philosophischen Doctorgrades an die Candidaten Johann Carl Witt aus Horst und E. L. A. Lindenhan aus Apenrade die allerhöchste Autorisation zu ertheilen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Antrag der medicinischen Facultät der Universität zu Kiel um nachträgliche allerhöchste Genehmigung zur Promotion verschiedener Candidaten der Medicin, indem er zur allerhöchsten Resolution vorstellte, ob nicht die von der medicinischen Facultät an der Universität zu Kiel allerunterthänigst nachgesuchte nachträgliche allerhöchste Genehmigung zur Verleihung des Doctorgrades an die in der Vorstellung namhaft gemachten Candidaten der Medicin aus allerhöchster Gnade zu ertheilen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt, jedoch in Betreff des Candidaten Lorentzen nur insofern es sich bei

genauerer Untersuchung der Acten ergebe, dass er, schon vor dem Ausbruche der Revolution, in den Herzogthümern wohnhaft gewesen, wogegen widrigenfalls die Sache in Betreff seiner aufs Neue zum allerunterthänigsten Vortrage zu bringen sein würde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Hotelbesitzers Bergmann in Rendsburg um Ertheilung der allerhöchsten Erlaubnis, seiner Stieftochter Agnes Margaretha Dülfert adoptiren zu dürfen, und dass letztere den Namen Bergmann Dülfert künftig führen möge.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruhen *Seine Majestät*, dem Bürger und Hotelbesitzer Joseph Franz Christian Bergmann in Rendsburg allergnädigst zu gestatten, seine Stieftochter Agnes Margaretha Dorothea Dülfert zu arrogiren, jedoch mit der Beschränkung, dass die Verwaltung des Separatvermögens der letzteren, bis zu erfolgter Mündigkeit oder Verheirathung derselben, einer besonderen Curatel, in welcher Beziehung von der Obervormundschaft das Erforderliche wahrzunehmen, vorbehalten bleibe; und genehmigten *Seine Majestät* dabei zugleich, dass der gedachten Agnes Margaretha Dorothea Dülfert die Erlaubnis allerhöchst ertheilt werde, in Zukunft den Zu-Namen Bergmann-Dülfert zu führen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Eingesessenen Andreas Behrens zu Wacken, Amts Rendsburg, um allergnädigste Bestätigung in dem Besitze einer zum landesherrlichen Antheile des Vaaler-Moors gehörigen Landmasse von 5 Tonnen, 7 Scheffel, 25 Quadratruthen.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruhen *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, mit dem Eingesessenen Andreas Behrens zu Wacken, Amts Rendsburg, über das in den Besitz desselben bereits übergegangene, 5 Tonnen, 7 Scheffel, 25 Quadratruthen, die Tonne zu 260 Quadratruthen gerechnet, messende, dem landesherrlichen Antheile des Vaaler-Moores gehörige Grundstück, unter Zugrundelegung der seiner Zeit von ihm eingegangenen und aus allerhöchster Gnade als erfüllt anzusehenden Bedingungen, einen Kaufcontract ausfertigen zu lassen und denselben demnächst zur allerhöchsten Sanction allerunterthänigst vorzulegen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Re-

ventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des wegen dritten Diebstahls zu lebenswieriger Zuchthausstrafe verurtheilten Züchtlings Hein Claus Eggerstedt aus Sülldorf um Entlassung aus den Strafanstalten, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der, in Gemässheit Reskripts des Oberappellationsgerichts in Kiel vom 31sten März 1838 wegen nach bereits, dritten Diebstahls halber, erlittener Bestrafung, begangenen Diebstahls zu lebenswieriger Zuchthausstrafe verurtheilte Hein Claus Eggerstedt aus Sülldorf aus allerhöchster Gnade aus den Strafanstalten zu entlassen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die von mehreren Einwohnern der Stadt Ratzeburg und von dem Magistrat der Stadt Mölln erbetenen Chausseebauten, resp. von Ratzeburg und von Mölln bis zur lauenburgischen Grenze in der Richtung auf den mecklenburgischen Ort Zarrentin.

Übereinstimmend mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, die Regierung des Herzogthums Lauenburg zu beauftragen, über die Anlegung einer Chaussee zur Verbindung Zarrentins mit dem Herzogthum Lauenburg über die zweckmässigste Richtung dieser Chaussee und über die Bewilligung einer Beihülfe zu diesem Chausseebau aus der landschaftlichen Kasse, mit der Ritter- und Landschaft des Herzogthums Lauenburg in Communication zu treten.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die im Jahre 1853 an den Domainen, Domaine-Pachtstücken sowie den Königlichen Schlössern und Gebäuden im Herzogthum Holstein vorzunehmenden Bauten und Reparaturen nebst den sonstigen zur Unterhaltung derselben erforderlichen Kosten, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht das Ministerium allergnädigst autorisirt werden möge, die aus den Domanialeinnahmen zu bestreitenden, in der Vorstellung näher angegebenen Arbeiten an den Königlichen Domainen, Pachtstücken, Schlössern und Gebäuden im Herzogthum Holstein während des Jahres 1853 zur Ausführung bringen zu lassen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und*

Lauenburg [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die bei dem Bau der Schiffahrtsschleuse in der Mündung der Stecknitz zum Zweck der Herstellung eines Winterhafens bei der Stadt Lauenburg stattgehabte Überschreitung des Kostenanschlags und die fernere Bewilligung von 6000 Rt. 38 Sk. L. M. zu diesem Zwecke, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht ausser den mittelst allerhöchster Resolution vom 19ten September 1851 für den Bau der Hafenschleuse bei der Stadt Lauenburg bereits bewilligten 8500 Rt. L. M. annoch eine fernere Summe von 6000 Rt. 38 Sk. L. M. aus Königlich-licher Casse allergnädigst zu bewilligen sein möchte, um damit den bei der Ausführung des gedachten Schleusenbaus über die Anschlags-summe entstandenen Kostenbelauf zu decken.

Seine Majestät der König genehmigten allergnädigst diesen Antrag, gaben aber doch zugleich, in Veranlassung der betreffenden Überschreitung des Kostenanschlags, auf den allerunterthänigsten Vorschlag *des Finanzministers* [Sponneck] dem Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg auf, dass von dem zum Deich- und Wasserbaudirector für die gedachten Herzogthümer allerhöchst designirten Stadtbaumeister Scheffer in Lübeck nach seinem Dienstantritt eine Untersuchung der bei der Ausführung des betreffenden Baues in Betracht kommenden Verhältnisse angestellt und von demselben ein Bedenken darüber erstattet werde, ob den Umständen nach Veranlassung sei, wegen der unverhältnismässig grossen Überschreitung des Kostenanschlages Regress-Ansprüche, und gegen wen, geltend zu machen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Genehmigung zur Contrahirung einer Anleihe für die Altenhafener Schleusencommune im Amte Steinburg.

Übereinstimmend mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät*, der Altenhafener Schleusencommune im Amte Steinburg allergnädigst zu gestatten, die Summe von 4800 Rbt. oder 3000 Rt. Courant zur Verwendung bei der diesjährigen Reparatur der Altenhafener Schleuse, unter der Bedingung anzuleihen, dass diese Schuld durch jährliche Abträge von mindestens 533 Rbt. 32 Sk. innerhalb 9 Jahre wiederum getilgt werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betref-

fend die Ertheilung der Erlaubnis an den Optikus Israel Wulff in Kiel, auch ausserhalb der Jahrmarktszeiten von ihm selbst verfertigte optische und meteorologische Instrumente und Waaren in den Städten und Flecken des Herzogthums Holstein in seinen Absteigequartieren zum Verkauf auszustellen und daselbst zu verhandeln.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruhen *Seine Majestät*, dem Optikus Israel Wulff in Kiel die Erlaubnis allergnädigst zu ertheilen, die von ihm verfertigten optischen und meteorologischen Instrumente und Waaren auch ausserhalb der Jahrmarktszeiten in den Städten und Flecken des Herzogthums Holstein in seinen Absteigequartieren zum Verkauf auszustellen und zu verhandeln.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Verpachtung der vor dem Kirchspiel Wesselburen in Norderdithmarschen gelegenen herrschaftlichen Süderdeicher Aussendeichsländereien.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruhen *Seine Majestät*, das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, die Erben des verstorbenen Koogsgevollmächtigten Johann Johannsen im Kronprinzenkoog von den aus dem mit ihrem Erblasser im Jahre 1846 über die herrschaftliche Süderdeicher Aussendeichsländereien abgeschlossenen Pachtcontracte für sie hervorgehenden Verbindlichkeiten zu liberiren, und dagegen die gedachten Ländereien bis zum 1sten Mai 1866 unter denselben Bedingungen, unter welchen der verstorbene Johann Johannsen sie in Pacht gehabt, an den Eingessenen Carl Lempke zum Süderdeicher Aussendeich unter der von ihm angebotenen Bürgschaft wieder zu verpachten.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Genehmigung des Verkaufes eines der Kirchengemeinde auf der Hallig Gröde eigenthümlich gehörigen Landstücks auf der kleinen Hallig Buthwehl s. w. d. a.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass das der Kirchengemeinde auf der Hallig Gröde eigenthümlich gehörende Landstück auf der Hallig Buthwehl von dem dortigen Kirchencollegio verkauft, und die dadurch erlöste Summe zur Bestreitung der Kosten der Neubedachung des Kirchen- und Pastoratgebäudes daselbst verwandt werde.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Kuhhirten und Nachtwächters Detlef Gerhard Hartwig auf Rathmannsdorf um Strafverwandlung.

Übereinstimmend mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät*, die dem Kuhhirten und Nachtwächter Detlef Gerhard Hartwig auf Rathmannsdorf durch das mittelst Erkenntnisses vom 25sten April d. J. publicirte Reskript des Königlichen Appellationsgerichts für das Herzogthum Schleswig vom 14ten desselben Monats wegen dritten kleinen Diebstahls zuerkante zweijährige Zuchthausstrafe, aus allerhöchster Gnade in eine vier wöchentliche Gefängnisstrafe bei gewöhnlicher Gefangenenkost zu verwandeln.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling betræffende Bevilgelsen af et Beløb af indtil 200 Rbd. til Affattelsen af et nyt Landskatregister for Haderslev Vesteramt.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt*, at der af den i Budgettet for Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig for indeværende Finantsaar til »Adskillige Udgifter ved det direkte Skattevæsen« normerede Sum stilles et Beløb af indtil 200 Rbd. til Disposition for Amtsforvalteren for Haderslev Vesteramt til Affattelsen af et nyt Landskatregister; og bemyndigedes Ministeriet allernaadigst til eventuelt at foranstalte det i saa Henseende videre fornødne.

Endvidere refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling betræffende en Forandring af Terminerne for Betalingen af Renter og Capitalafdrag paa Kronens Gjæld til Hans Durchlaughtighed Hertugen af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Augustenburg, idet han allerunderdanigst indstillede, om det ikke allernaadigst maatte bifaldes, at Renterne for og Capitalsafdrag paa Kronens Gjæld til Hans Durchlaughtighed Hertugen af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Augustenburg, istedetfor at betales i Hamborg til de i den allerhøieste Hovedobligation af 11te Juni 1852 fastsatte Terminer, nemlig St. Hansdag og St. Nicolai, hvergang med ialt 75.000 Species, i Fremtiden maa udbetales igjennem Kæmneriet i Altona hvergang den 30. Juni og 31te December med de i den allerunderdanigst vedlagte Amortisationsplan fastsatte Summer, samt at der i hver enkelt Partial-Obligation nævnes den Termin, til hvilken den i Overensstemmelse med foranstaaende vilde blive indløst.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det saaledes indstillede.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Entlassung des Züchtlings Hans Bielefeldt aus dem Zuchthause.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät* allerhöchst zu resolviren, dass der im Jahre 1826 wegen vielfach verübter schwerer Diebstähle zu einer lebenswierigen Zuchthausstrafe verurtheilte Hans Bielefeldt aus den Strafanstalten allergnädigst zu entlassen sei.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende Oprettelsen af et dansk Skolelærerseminarium for Hertugdømmet Slesvig i Kjøbstaden Tønder samt Forlæggelsen af det tydske Skolelærerseminarium sammesteds til et Sted, hvor Skolesproget er udelukkende tydsk, idet han allerunderdanigst indstillede, at det maatte behage *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde, at det tydske Skolelærerseminarium for Hertugdømmet Slesvig maa forlægges fra Kjøbstaden Tønder til et Sted, hvor Skolesproget er udelukkende tydsk, og at derimod det danske Seminarium for bemeldte Hertugdømme, der i Henhold til allerhøieste Resolution af 11te Juni 1847 skulde have været oprettet i Vonsbæk under Haderslev Amt maa anlægges i Kjøbstaden Tønder, saaledes at det derværende Seminariums Bygninger, Inventarium, m. v. anvendes til det nye Seminarium, samt lige allernaadigst at bemyndige Ministeriet til at foretage de i saa Henseende fornødne indledende Skridt, navnlig ogsaa med Hensyn til Afhændelsen af det i Aaret 1848, i Henhold til allerhøieste Resolution af 23de Juli 1847, i Vonsbæk Sogn under Haderslev Provsti til Oprettelsen af et dansk Skolelærerseminarium for Hertugdømmet Slesvig indkjøbte Land, stort 13 Tdr., $5\frac{1}{16}$ Skp., samt Erhvervelsen af de til det tydske Seminarium fornødne Localiteter.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Wiederverpachtung des mit dem 1sten Januar 1854 aus der Pacht tretenden herrschaftlichen Vorufers vor dem Reussenkooge auf 20 Jahre, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht das herrschaftliche Vorufer vor dem Reussenkooge, Amts Bredstedt, den Interessenten des gedachten Koogs auf 20 Jahre, vom 1sten Januar 1854 angerechnet, für eine jährliche Pacht-

summe von 1,333 Rbt. 32 Sk., unter Anderem unter der Bedingung zu überlassen sein möchte, dass die Pächter auf eigenen Kosten die allmähliche Verbesserung des grünen Vorlandes, nach Anweisung des Deichinspectorats, übernehmen; und ob nicht das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, das in dieser Beziehung weiter Erforderliche zu veranstalten.

Beide Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Noch referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ablösung einer dem Amtmann des Amts Husum früher zuständig gewesenen Deputat-Torflieferung gegen eine jährliche Vergütung von 1 Rbt. 57³/₅ Sk. für jedes Tagsgrift Torf.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass die dem Amtmann des Amts Husum früher zuständig gewesene Deputat-Torflieferung gegen eine jährliche Vergütungssumme von 1 Rbt. 57³/₅ Sk. für jedes Tagsgrift Torf abgelöst werde; und autorisirten Allerhöchstdieselben dabei das Ministerium, das in dieser Hinsicht Erforderliche zu veranstalten.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gnaden-gesuch des Deichgrafen Nissen im Christian Albrechts Kog.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Deichgrafen Nissen in Christian Albrechts Kog gegen eine an die Kasse Allerhöchstderselben einzuzahlende Summe von 4800 Rbt. und die Entrichtung der durch das bisherige gerichtliche Verfahren gegen ihn erwachsenen Kosten seine Schuld an die gedachte Kasse zum Betrage 8355 Rbt. 28⁴/₅ Sk. aus allerhöchster Gnade zu erlassen.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse indstilles følgende 4 af Rigsdagen vedtagne Love:

- 1) Lov, som stadfæster den foreløbige Lov af 1ste September 1852 om Udskrivningen til Landkrigstjenesten for Aaret 1853.
- 2) Lov om Udskrivning til Landkrigstjenesten for Aaret 1854.
- 3) Lov indeholdende en nærmere Bestemmelse angaaende de værnepligtige, der under Krigen have tjent som Frivillige i Armeen, og
- 4) Lov, som stadfæster den foreløbige Lov af 6te Februar 1853 om Udskrivningen til Søkrigstjenesten for 1853.

Hans Majestæt stadfæstede allernaadigst bemeldte 4 Love.

Dernæst refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Commission, som under 25de Marts 1852 allernaadigst er nedsat til at tage Boet efter Høisalig Enkedronning Marie Sophie Frederikke under Behandling, maa bemyndiges til at paakjende de Retsspørgsmaal, der maatte opstaa i dette Bo.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Peder Nielsen allernaadigst maa fritages for at sættes under Tiltale i Anledning af den Betleriforseelse, hvori han under et ved Skjoldenæsholms Birks Politiret den 21de Mai d. A. optaget Forhør har vedgaaet at have gjort sig skyldig, mod at han igjen afgives til Institutet paa Flakkebjerg.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der allernaadigst forundes Husmand Johannes Seiersen af Bersholmshus i Estvad Sogn Bevilling til, at det af hans Hustru Bolette Kirstine Nielsdatter, før deres Ægteskabs Indgaaelse, med Tjenestekarl Ib Thomsen udenfor Ægteskab avlede Pigebarn, Ane Ibsen, maa anses som hans ægte Barn, saaledes at det fører Navnet Ane Johannesen og tager Arv efter ham, dog at denne Arv ikke overstiger, hvad han i Medhold af den gjældende Lovgivning rettelig maatte kunne tillægge det ved en testamentarisk Disposition, og saaledes at det ikke berettiges til at tage Arv efter hans Slægtninge.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maa tillades Besidderen af Fideicommissgodset Overgaard imod en Kjøbesum af 2400 Rbd. at afhænde til Fæsterne til fuldkommen Eiendom Englodderne Matr. Nr. 18 e, 18 f, 19 e og 19 f af den udstykkede Gaard Charlottenlund i Udbyneder, tilsammen af Hartkorn 2 Tdr., 6 Skp., 0 Fjdk. og 2 Alb; at der af Kjøbesummen tilstaas Besidderen 15 %, hvorimod den øvrige Del af Kjøbesummen bliver at anse som en med Fideicommisset forbundet Fideicommiskapital, der bliver at udsætte til Forrentning mod den for Umyndiges og offentlige Stiftelsers Midler anordnede Sikkerhed.

Begge disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraadets Møde, idet Allerhøiestsamme befalede et nyt Møde afholdt den følgende Dags

Eftermiddag Kl. 5 til Foretagelse af den af Premierministeren allerunderdanigst nedlagte Forestilling angaaende Udkast til Kongeriget Danmarks Grundlov for dets særegne Anliggender.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet mandag d. 18. juli 1853.

Aar 1853, den 18de Juli, var det Geheime-Statsraad samlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde. Justitsministeren var paa Grund af Sygdom fraværende.

Premierministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling af 15de dennes angaaende Udkast til Kongeriget Danmarks Grundlov for dets særegne Anliggender, idet han allerunderdanigst indstillede, at Hans Majestæt allernaadigst vilde bifalde, at det Forestillingen hoslagte Udkast til den nye Grundlov for Kongeriget Danmark meddeles den nu forsamlede Rigsdag, inden den adskilles, samt at dette Udkast, saasnart Rigsdagen træder sammen i tilstundende October Maaned, forelægges den til Behandling.

Hans Majestæt tilkjendegav allernaadigst, at Allerhøistsamme approberede den foreliggende Indstilling, men at han, med Hensyn til den korte Tid, som han havde havt til at overveie Sagen, ønskede for sin egen Roligheds Skyld, at der, ved Siden af, at Allerhøistsamme paategner selve den allerunderdanigst refererede Forestilling den Resolution: »Indstillingen bifaldes«, tilføres Geheime-Statsraadets Protokol en allerhøieste Resolution, der gaar ud paa, at, skjøndt det paagjældende Grundlovsudkast er forelagt Hans Majestæt saa sent, at Allerhøistsamme langtfra ikke har havt saa lang Tid, som han kunde have ønsket til at overveie denne vigtige Sag, Allerhøistsamme dog i Betragtning af de allerunderdanigst foredragne Omstændigheder vil tillade, at Udkastet meddeles den nu forsamlede Rigsdag, inden den adskilles, og at det forelægges den i October Maaned sammentrædende Rigsdag til Forhandling, idet Allerhøistsamme dog selvfølgelig maa have sig forbeholdt at afgive sin endelige Resolution med Hensyn til de i Udkastet indeholdte Bestemmelser, naar han har modtaget Folkets Repræsentanters Afstemning over samme.

Premierministeren [Ørsted] bemærkede allerunderdanigst, at Hans Majestæt, uden at nogen udtrykkelig Reservation af Allerhøistsamme

tages, altid vil have sin fulde frie Bestemmelse, naar det allerunderdanigst forelagte Grundlovs-Udkast skal i sin Tid, efterat dets Behandling af Rigsdagen er tilendebragt, foretages til endelig Afgjørelse. Han maatte dernæst endnu allerunderdanigst tilføie, at ligesom den foreliggende Sag har af Ministeriet været behandlet med mulig Hensyn saavel til Hans Majestæts som til Statens Interesser, saaledes har det naturligt ingenlunde kunnet ligge i Ministeriets Hensigt, at Sagen skulde komme saa sildigt frem, at Hans Majestæts Tid til at overveie den indskrænkedes saaledes, som Tilfældet er blevet. Men Sagen har i sig havt sine store Vanskeligheder, som have gjort, at det ikke er lykkedes Ministeriet før nu at komme til et endeligt Resultat; i hvilken Henseende han navnlig ogsaa skulde fremhæve, at det, siden Rigsdagen traadte sammen, har været meget besværligt for Ministrene alle at blive samlede til de fornødne Conferencer, ligesom han derhos ogsaa for sit eget Vedkommende endnu maatte bemærke, at han, da han indtraadte i Ministeriet, jo var fremmed for Sagen og først senere kunde lære sine Collegers Anskuelse om den at kjende, hvilket muligen ogsaa kan have bidraget til en Tid noget at standse Sagens Fremme. Hvad det imidlertid egentlig er, som har indskrænket den Tid, Hans Majestæt ellers vilde have havt til at overveie Sagen, er den Omstændighed, at Rigsdagens Slutning, som man tidligere aldeles ikke havde tænkt sig saa nær forestaaende, nu, paa Grund af Cholera-Epidemien og den Hast, som i den Anledning er kommet i Rigsdagen for at komme fra hinanden, er paa eengang bleven sær paatrængende.

Hans Majestæt befalede derefter tilført Protokollen følgende allerhøieste Resolution: »Skjøndt Udkastet til Kongeriget Danmarks Grundlov for dets særegne Anliggender er forelagt Os saa sent, at Vi langtfra ikke have havt saa lang Tid, som vi kunne have ønsket, til at overveie denne for Vort Folk saa vigtige Sag, ville Vi dog i Betragtning af de Os allerunderdanigst foredragne Omstændigheder allernaadigst tillade, at dette Udkast meddeles den nu forsamlede Rigsdag, inden den adskilles, og at det forelægges den i tilstundende October Maaned sammentrædende Rigsdag til Forhandling; idet Vi dog selvfølgelig maa have Os forbeholdt at afgive Vor endelige Resolution, med Hensyn til de deri indeholdte endelige Bestemmelser, naar Vi have modtaget Vort tro Folks Repræsentanters Afstemning om samme.«

Hvornæst Allerhøistsamme allernaadigst paategnede den aller-

underdanigst refererede Forestilling en allerhøieste Resolution, saalydende:

»Indstillingen bifaldes. Eremitagen, d. 18de Juli 1853. Frederik R.«
Premierministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Rigsdagens Slutning.

I Overensstemmelse med Indstillingen forsynede *Hans Majestæt* allernaadigst et Kongeligt Budskab angaaende Rigsdagens Slutning Tirsdagen d. 19de d. M. med sin allerhøieste Underskrift og paalagde derhos allernaadigst Premierministeren at anmode Formændene i begge Rigsdagens Thing om, i Henhold til Allerhøistsammes Befaling om den nu forsamlede Rigsdags Slutning, at afslutte i hvert Thing især Forhandlingerne for nærværende Samlings Vedkommende, saaledes at samtlige Rigsdagsmænd derefter samme Dag samles for af Premierministeren at blive meddelt fornævnte Budskab; hvorhos Hans Majestæt lige allernaadigst tillagde Premierministeren den i Budskabet ommeldte allerhøieste Bemyndigelse til, i Overensstemmelse med samme, i Hans Majestæts Navn at erklære Rigsdagen sluttet.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet lørdag d. 23. juli 1853.

Aar 1853, den 23de Juli, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde.

Hans Majestæt aabnede Mødet med at tilkjendegive, at Allerhøistsammes Hensigt med idag at samle Geheime-Statsraadet var, som dettes Medlemmer allerede bekjendt, at blive udførligt sat i Kundskab om, hvad der i Anledning af Cholera-Epidemien er af Regjeringen hidtil foretaget.

Krigsministeren [Hansen] gav derpaa en detailleret Fremstilling af alt, hvad der siden Choleraens Udbrud var fra Krigsministeriets Side foranstaltet i Anledning af Epidemien.

Marineministeren [Steen A. Bille] foredrog derefter en allerunderdanigst vedlagt Beretning om, hvad der i samme Anledning hidtil er foretaget fra Marineministeriets Side.

Justitsministeren [Scheel] refererede, næst at bemærke, at der i Anledning af Choleraen var strax ved dens Udbrud afgaaet fra Justits-

ministeriet et Cirkulære med Hensyn til Landet og Kjøbstæderne, en fra den overordentlige Sundhedscommission for Kjøbenhavn, der strax constituerede sig, da det var konstateret, at Tilfælde af den asiatiske Cholera her havde vist sig, og hvilken Commission det er overdraget for Hovedstadens Vedkommende at træffe de Foranstaltninger, som gjøres fornødne i Anledning af Epidemien, indhentet Beretning om, hvad der i saa Henseende hidtil er foretaget. Han tilføiede, at denne Commission, under hvilken der igjen staa Sundhedscommissioner for de enkelte Distrikter af Staden, først i de allersidste Dage var indkommet til Justitsministeriet med Andragender om Foranstaltninger, som den ikke selv paa egen Haand kan træffe. Disse Andragender gik navnlig ud paa Tilveiebringelsen af offentlige Lokaler, isærdeleshed til Benyttelse for sunde Familier, som skulde udflyttes fra de befængte Qvarterer af Staden; ligesom han ogsaa ganske nylig havde modtaget et Andragende fra Commissionen om Formindskelse af Troppestyrken her i Staden, angaaende hvilken Gjenstand der allerede tidligere var indkommet et Andragende fra Sundhedscollegiet, som Krigsministeren imidlertid dengang af de Grunde, som vilde være Hans Majestæt bekendte af den af Krigsministeren oplæste Skrivelse til Justitsministeriet, havde fundet Betænkeligheder ved at gaa ind paa. Bemeldte Andragende fra Sundhedscommissionen havde han først igaar modtaget, og det var hans Agt paa det bedste at anbefale det til Krigsministeriet. Endelig havde Justitsministeren idag modtaget en Skrivelse fra Sundhedscommissionen, hvorved den indsender en af Foreningen mod Choleras Udbredelse indgivet Plan, ifølge hvilken Overbestyrelsen af Sundhedsvæsenet under de nærværende Forhold skulde betros een enkelt Mand som overordentlig Regjeringscommissær med extraordinær Myndighed og med 3 Departementschefer under sig. Ligesom imidlertid Commissionen selv ikke ansaa det nødvendigt at gaa ind paa denne Plan, saaledes lod den sig, efter Justitsministerens Formening, heller ikke vel udføre. At sætte een enkelt Mand i Spidsen for Sundhedsvæsenet med uindskrænket Myndighed til at træffe de Foranstaltninger, han fandt for godt, og saaledes at samtlige Ministerier havde derefter at rette sig, kunde naturligvis ikke lade sig gjøre; og i de vigtigste eller de mest paatrængende Tilfælde ligger allerede nu den væsentligste Del af Afgjørelsen og Executionen af, hvad der ligger indenfor Sundhedscommissionens Omraade, under Politidirektøren alene som Commissionens Formand. Forretningerne

ere ogsaa i Commissionen allerede fordelte mellem Medlemmerne efter deres forskjellige Fag, og efter hvad Commissionen selv har erklæret, er alt hidtil gaaet sin uhindrede og ustandsede Gang saavel i Commissionen som i Forholdet til andre Autoriteter. Commissionen savner ikke tilstrækkelig Myndighed, og naar dette er saa, syntes det ham netop det hensigtsmæssigste, at det er en Commission og ikke en enkelt Mand, til hvem det paagjældende Hverv er overdraget. Han fandt saaledes ikke tilstrækkelig Grund til, at der gjøres nogen Forandring, idet det forresten naturligt var en Selvfølge, at Commissionen selv, naar den finder det hensigtsmæssigt, kan fordele de den paa hvilende Forretninger saaledes som foreslaaet i den ommeldte Plan.

Premierministeren [Ørsted] og *Udenrigsministeren* [Bluhme] udtalte sig ligeledes paa det bestemteste imod at overdrage Overbestyrelsen af Sundhedsvæsenet til en overordentlig Regjeringscommissær med extraordinær Myndighed og fremhævede de aldeles overveiende Betæneligheder, som i saa Henseende frembyde sig.

Krigsministeren [Hansen] maatte, af de af ham tidligere refererede Grunde, vedblivende finde det uforsvarligt at imødekomme det Forlangende, der nu paany er blevet stillet om Permittering af saa stor en Del som muligt af den nuværende Garnisonsstyrke, og han maatte i saa Henseende navnlig fremhæve de to Hovedbetragtninger: at ved en saadan Permittering Sluserne ret vilde aabnes for Cholerasygdommens Udbredelse ud paa Landet, og at tillige, da Garnisonen netop for Tiden er angrebet af den contagieuse Øiensygdом, Faren for dette store Ondes Udbredelse og forøgede Udvikling i høi Grad vilde fremmes ved den foreslaaede Hjemsendelse af det udtjente Mandskab. Forsaavidt der dernæst var af Sundhedscommissionen begjært, at offentlige Lokaler maatte stilles til dens Disposition, da maatte han ligeledes erklære sig imod, at nogen af de under Militæretaten hørende Bygninger overlades den. Der haves, hvad navnlig Kaserneerne angaar, ingen Plads at undvære, og han troede heller ikke paa nogen Maade, at der er nogen Nødvendighed for, at Sundhedscommissioenen faar nogen af Kaserneerne til Disposition enten til Indretningen af Hospital eller til Anbringelse af sunde Familier. Commissionen har nemlig i den Hensende flere Ressourcer, som vistnok staa den aabne, naar den kun vil benytte dem, og han skulde saaledes, foruden at henvise til, at der i de 500 Telte, som kunne overlades den, vil kunne rummes 3000 Mennesker, blot nævne, at flere af Hotellerne staa tomme og

ganske vist maatte kunne erholdes, ligesom det samme ogsaa var Tilfældet med flere Pakhuse, med Casino og med Theatret i Kannikestrædet. Han mente, at Commissionen eller Communen selv først maatte se at faa saadanne private Bygninger til Disposition; og forsaavidt det dog skulde blive nødvendigt at ty til offentlige Bygninger, var der da ialtfald flere saadanne, som staa tomme, og som da bedre kunde tages end de militære Bygninger, for hvilke der allerede haves fuldt Brug, saasom Charlottenborg, Universitetsbygningen, Porcelainsfabrikens Gaard paa Christianshavn.

Hans Majestæt Kongen opkastede det Spørgsmaal, om man ikke skulde lægge hele Garnisonen i Leir paa Nørrefæled.

Krigsministeren [Hansen] bemærkede i den Anledning, at foruden hvad der iøvrigt vilde tale derimod, havde Militæretaten heller ikke det dertil fornødne Antal Telte.

Hans Majestæt Kongen forelagde dernæst Marineministeren det Spørgsmaal, om der ikke er store Bygninger paa Holmen, som kunde rømmes og overlades Sundhedscommissionen.

Marineministeren [Steen A. Bille] bemærkede, at en Rømning af nogen af de Bygninger paa Holmen, hvorom der ved denne Leilighed kunde være Tale, i hvert Fald ikke vilde kunne ske uden meget stort Tab for Staten, hvilket han nærmere oplyste.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen henlede Opmærksomheden paa, om ikke nogle af Marinens større Skibe, som ligge aftaklede, maatte kunne benyttes til deri at indrette midlertidig Bolig for endel Familier.

Marineministeren [Steen A. Bille] bemærkede i den Anledning, at efter hans Mening vilde det være et af de usundeste Opholdssteder, man kunde vælge, hvis man vilde give de udflyttede Familier Plads i Orlogsskibene. Skulde imidlertid Sundhedscommissionen ønske nogle af disse stillede til dens Disposition i saa Henseende, da skulde Ønsket blive opfyldt.

Finantsministeren [Sponneck] fremhævede, at det dog nærmest er en Communal-sag at sørge for Tilveiebringelsen af de fornødne Lokaler, som behøves i Anledning af Epidemien, og først naar Sundhedscommissionen ikke kunde faa private Bygninger tilleie, kunde der blive Spørgsmaal om, hvad der fra Statens Side maatte i den Anledning være at gjøre.

Premierministeren [Ørsted] maatte ogsaa, næst iøvrigt at bemær-

ke, at det turde være et Spørgsmaal, om det i det hele er hensigtsmæssigt at udflytte et stort Antal Familier og samle dem i een eller nogle enkelte store Bygninger, da derved skaffes flere foci for Sygdommen, være af den Mening, at Sundhedscommissionen burde henvises til ialtfald at søge saadanne Bygninger tilveiebragt ved frivillig Overenskomst.

Justitsministeren [Scheel] bemærkede dernæst, at der idag var indkommet til ham et Andragende fra Sundhedscollegiet, hvori Collegiet indberetter, at det maa anses nødvendigt at have flere Læger til Disposition dels for at assistere eller remplacere de Læger, som ikke kunne overkomme deres Forretninger, eller som ved Døden bortrives, dels for i mødende Tilfælde at kunne efterkomme de flere Begjæringer, der alt ere indkomne fra Provindserne om Ansættelse af flere Læger, og at det under disse Omstændigheder maa anses for hensigtsmæssigt at lade udgaa en Opfordring til norske og svenske examinerede Læger om at yde den attraaede Hjælp, hvorhos Collegiet yttre, at Antallet af de Læger, man foreløbig kunde behøve, vel kunde anslaaes til 20 à 30, og at der formentlig burde tilsiges dem fri Reise foruden et anstændigt Honorar og Diæter, der neppe turde ansættes lavere end 3 danske Species daglig. Næst i denne Anledning at gjøre opmærksom paa, at for Kjøbenhavns Vedkommende har den overordentlige Sundhedscommission alt gjort forberedende Skridt til at erholde Læger fra Sverige og Norge, hvilken Omstændighed formentlig vilde faa Indflydelse paa Antallet af de Læger, som Sundhedscollegiet maatte anse det nødvendigt at hidkalde, og maaske ogsaa paa Stedet, hvorfra man vilde søge dem, i hvilken sidste Henseende det helst maatte overlades til Sundhedscollegiet at handle med fuldkommen Frihed, tilføiede *Justitsministeren*, at da han først idag havde modtaget Andragendet, havde han endnu ikke kunnet derom brevexle med *Finantsministeriet*.

Finantsministeren [Sponneck] bemærkede, at han intet havde imod, at *Justitsministeren* strax bemyndiger Sundhedscollegiet til at engagere det foreslaaede Antal fremmede Læger paa de proponerede Vilkaar, saaledes at Bekostningerne i den Anledning forskudsvis uddrages af Statskassen, men at det gjøres til Gjenstand for nærmere Brevvexling med *Finantsministeriet*, hvorledes disse endelig blive at afholde.

Videre bemærkede *Justitsministeren* [Scheel], at Sundhedscom-

missionen i den Skrivelse, hvormed den havde indsendt Lægeforeningens Plan om Udnævnelsen af en extraordinær Regjeringscommissær, tillige havde anholdt om, at en passende Sum af Statens Midler allerede nu stilles til Commissionens Raadighed.

Finantsministeren [Sponeck] erklærede sig bestemt imod, at der af Statskassen stilles Pengemidler til Commissionens Disposition. Det maatte i ethvert Fald være Kjøbenhavns Communes Sag, ialtfald foreløbigen, indtil det hele Spørgsmaal senere bliver gjort til Gjenstand for nærmere Forhandling, at udrede de Penge, som Commissionen behøver, og det maatte ogsaa være let for Communen at reise disse.

Efterat Forhandlingerne vare saa vidt fremmede, behagede *Hans Majestæt* at yttre, at Allerhøistsamme ved, forinden han lod Ministeriet sammenkalde til dette Møde, at overtænke, hvad der i Anledning af Choleraepidemien kunde være at foranstalte, og ved i saa Henseende tillige at tage Hensyn til de desangaaende offentligt udtalte Ønsker, havde opsat adskillige Spørgsmaal, om hvilke han ønskede at faa sin Regjerings Mening. Skjønt Allerhøistsamme nu vel allerede havde under de idag stedfundne Forhandlinger tildels faaet disse Spørgsmaal besvarede, ønskede han dog nu at forelægge dem for Geheime-Statsraadet, for end ydermere at kunne staa med frelst Samvittighed.

Det første Spørgsmaal var det, om der ikke er tilstrækkelig Anledning til at nedlægge hele den overordentlige Sundhedscommissions Myndighed i een Mands Haand. Vel indsaa *Hans Majestæt* meget vel, at det var en svær Myndighed at overdrage een enkelt Mand, men naar det var en Mand, som man havde tillid til, troede han dog ikke, at der var saa stor Fare derved.

Justitsministeren [Scheel] bemærkede, at han, hvad dette Punkt angik, maatte henholde sig til, hvad der af ham selv og flere af Geheime-Statsraadets Medlemmer allerede var yttret. Politidirektøren, Conferentsraad Bræstrup, maatte være den Mand, som bedst kunde være skikket til at overtage den af *Hans Majestæt* nævnte Myndighed; men han havde selv erklæret, at han ikke ønskede sig en saadan overdraget, og efter Aftale med Sundhedscommissionens øvrige Medlemmer havde han allerede den Myndighed at kunne paa Commissionens Vegne resolve alene. Justitsministeren maatte saaledes vedblivende være med Hensyn til det nu foreliggende Spørgsmaal af samme Mening, som han allerede tidligere havde udtalt.

Efterat *Hans Majestæt* derpaa havde yttret, at Allerhøistsamme,

efter hvad der af Geheime-Statsraadet var blevet udtalt i den nu omhandlede Anledning, opgav den Tanke at overdrage Sundhedscommissionens hele Myndighed til een enkelt Mand, bemærkede Allerhøjestamme videre, at det næste Spørgsmaal, han havde ønsket at forelægge Geheime-Statsraadet, var, om der ikke burde gives den Mand, som Hans Majestæt havde tænkt sig, at der skulde vælges til i sig at forene den hele Sundhedscommissions Myndighed, Magt til at requirere, dels fra alle Autoriteter, dels fra private (imod fuldstændig Erstatning) den Hjælp og de Gjenstande, som han maatte anse nødvendige.

Justitsministeren [Scheel] bemærkede, at allerede fortiden en saadan Myndighed udøves af Sundhedscommissionens Formand.

Hans Majestæt yttrede fremdeles, at han, ligeledes som med Hensyn til det af ham senest fremsatte Spørgsmaal, under Forudsætning af, at Geheime-Statsraadet havde været enigt i at nedlægge Sundhedscommissionens Myndighed i een enkelt Mands Haand, havde tænkt sig, at der maatte gives denne Mand Bemyndigelse til at paalægge Hoteliere og andre Vedkommende, under daglig passende Mulkt, at udføre alle Foranstaltninger, som anses for nødvendige til Befordring af Renlighed i Huse, Gaarde og Gader samt til at foretage de nødvendige Undersøgelser for at efterspore Kilden til Sygdommen. Hans Majestæt vilde nu spørge, om Sundhedscommissionen har en saadan Autoritet.

Justitsministeren [Scheel] bemærkede hertil, at Commissionen var i Besiddelse af den omspurgte Autoritet, men at Commissionen ikke er dømmende, hvad den heller ikke kan være.

Hans Majestæt forelagde dernæst det Spørgsmaal, om det ialtfald ei maatte være hensigtsmæssigt midlertidigt at befri Conferentsraad Bræstrup for endel af de ham nu paahvilende Forretninger, for at han kan henvende sin Opmærksomhed udelt paa Sundhedspolitiet.

Justitsministeren [Scheel] bemærkede, at dette allerede var sket, saameget Conferentsraad Bræstrup ønskede det.

Fremdeles forelagde *Hans Majestæt*, da han som øverste Befalingsmand for Armeen gjerne vilde ved nærværende Leilighed hjælpe Communen, saa godt han kunde, det Spørgsmaal, om det kan anses nødvendigt eller tilraadeligt at lade Citadellet eller idetmindste Halvdelen af samme snarest muligt rømme, for der at anbringe sunde Familier fra de mest truede Distrikter af Byen.

Krigsministeren [Hansen] maatte i denne Anledning ganske hen-

holde sig til, hvad han allerede tidligere idag havde havt Leilighed til at yttre.

Efterat *Hans Majestæt* havde bemærket, at Allerhøistsamme, efter hvad der her idag var blevet udtalt, ogsaa fandt, at det maaske kunde være bedre ikke at træffe nogen saadan Foranstaltning som den af ham senest nævnte, forelagde Allerhøistsamme videre det Spørgsmaal, om ikke endel Underofficerer kunde gives til Hjælp for at føre Tilsyn med, at de givne Forskrifter til Renligheds Befordring overalt punktligt blive efterlevede.

Krigsministeren [Hansen] maatte bemærke, at Underofficerernes Antal aftager hver Dag, og at der haves megen Vanskelighed med at faa det completeret. Politiet havde ikke i den af Hans Majestæt omspurgte Henseende henvendt sig til Krigsministeriet; ønskede imidlertid Politidirektøren at faa Underofficerer til Hjælp, skulde de staa til Tjeneste, men ligesom de da i ethvert Fald maatte betales alene af Communen, saaledes troede han ogsaa, at Politiet, naar det engang havde faaet dem, helst maatte beholde dem for bestandigt.

Hans Majestæt bemærkede derefter, at Allerhøistsamme fandt det rettest, at Justitsministeren henvendte sig til Politidirektøren med Forespørgsel i den paagjældende Henseende.

Fremdeles forelagde Hans Majestæt det Spørgsmaal, om der ikke kan træffes Foranstaltning til en hurtigere Forretningsgang i Magistraten og Borgerrepræsentationen, saasom derved, at den 1ste Borgermester i Forening med Borgerrepræsentanternes Formand bemyndiges til at bevilge og anvise de fornødne Udgifter af Byens Kasse og i det hele til at tage Beslutning i Sager betræffende de Foranstaltninger, som fra Communens Side bør gjøres.

Efterat Hans Majestæt havde tilføjet, at Allerhøistsamme ved dette Spørgsmaal kun havde Choleratiden for Øie, bemærkede *Justitsministeren* [Scheel], at da de Medlemmer af Magistraten og Borgerrepræsentationen, som have Sæde i Sundhedscommissionen, hidtil have anset sig bemyndigede til at anvise de fornødne Udgifter paa Byens Kasse, var altsaa herved, kun paa en noget anden Maade, opnaaet, hvad Hans Majestæt tilsigtede.

Hans Majestæt yttrede dernæst, at det vilde være meget ønskeligt, om der kunde træffes Foranstaltninger til at forebygge den stinkende og skadelige Uddunstning af Latrinerne. Næst i saa Henseende at bemærke, at det var ham bekjendt, at Forsøg med Chlor vare med Held

blevne anvendte, tilføiede Allerhøistsamme, at han fandt det rigtigst, at Justitsministeren henleder Sundhedscommissionens Opmærksomhed paa denne Gjenstand.

Videre gjorde Hans Majestæt opmærksom paa Vigtigheden af, at der træffes Foranstaltning til en hurtigere og mere hensigtsmæssig Omgang med Ligene af de af Cholera døde og deres Begravelse. Hans Majestæt bemærkede i denne Henseende, at det fra paalidelig Haand var ham forebragt, at Gravene, hvori Ligene nedsættes af den Mængde Mennesker, der nu dør af Cholera, langifra ikke altid have den foreskrevne Dybde, eller at endog to Kister sættes ovenpaa hinanden, og at undertiden Kisterne endogsaa staa ganske lavt under Jordskorpen. Allerhøistsamme mente, at det maatte undersøges, om saadanne Overtrædelser af de gjældende Bestemmelser have fundet Sted, og at det skarpt bør paases, at Ligenes Begravelse sker i alle Maader anordningsmæssigt; og hvis der skulde være Mangel paa Graverkarle, maatte der til Hjælp kunne requireres Mandskab fra Militæretaten.

Krigsministeren [Hansen] bemærkede, at han skulde drage Omsorg for, at der fra Militæretaten blev assisteret ved Gravning af Grave, naar saadant blev forlangt paa Grund af, at der ikke paa anden Maade kunde faas de dertil fornødne Kræfter.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen fremhævede den ganske særdeles presserende Vigtighed af, at der sørges for, at der ovenpaa Gravene eller noget nedenunder Jordskorpen lægges et Overlag af saadan Substans, f. Ex. Kalk, som kan forhindre de stærke Uddunstninger fra Ligene, da man i andet Fald vilde risikere atter til næste Aar at faa Sygdommen igjen.

Justitsministeren [Scheel] bemærkede, at ligesom han i det hele skulde drage Omsorg for, at der i de af Hans Majestæt nysnævnte Henseender blev taget de fornødne hensigtsmæssige Forholdsregler, saaledes var det navnlig hans Agt at anmode Cultusministeriet om at lade de vedkommende Kirkebetjente paalægge nøie at holde sig de givne Forskrifter angaaende Gravenes Dybde efterrettlige, og ligeledes vilde han tilskrive Politidirektionen om at lade paase, at disse Forskrifter overholdes, hvorhos han vilde paalægge ham at lade anstille Undersøgelse om, hvorvidt nogen Overtrædelse maatte være begaaet, for at de skyldige kunne blive dragne til Ansvar, og Omgravning kan finde Sted, hvis saadant af sanitære Hensyn maatte anses tilraadeligt.

Hans Majestæt henledte dernæst fremdeles Geheime-Statsraadets

Opmærksomhed paa, hvilke andre Foranstaltninger der maatte være at træffe for at være forberedt paa at kunne forskaffe saavel syge som sunde fornøden Husly, Pleie og Underholdning, hvis Sygdommen endnu mere skulde gribe om sig. I saa Henseende bemærkede Hans Majestæt, at efter hvad der af Krigsministeren var blevet udviklet, vilde Allerhøistsamme ikke kunne indrømme Brugen af nogen af de militære Bygninger til det nævnte Øiemed, men Allerhøistsamme vidste dog ikke, om det ei skulde være muligt at finde en anden offentlig Bygning, som kunde stilles til Disposition.

Justitsministeren [Scheel] bemærkede, at det var ham bekjendt, at der havde været tænkt paa at søge at faa Døvstummeinstitutets Grund til Disposition til derhen at udflytte sunde, og man havde da ment, at de døvstumme midlertidigt kunde anbringes paa Fredensborg Slot.

Premierministeren [Ørsted] kunde dog ikke tro andet, end at der maatte være private Bygninger at faa for Sundhedscommissionen.

Finantsministeren [Spouneck] bemærkede, at for det Tilfælde, at Cultusministeriet skulde henvende sig til ham om midlertidigt at faa de døvstumme anbragte paa Fredensborg Slot, vilde han kunne fremme Sagen saameget mere, naar han allerede nu turde antage, at Hans Majestæt i det nævnte Tilfælde intet havde imod en saadan Benyttelse af Slottet.

Hans Majestæt erklærede, at det var Allerhøistsammes Ønske, at Fredensborg Slot, naar det i den paagjældende Anledning forlangtes, blev overladt til midlertidig Afbenyttelse for de døvstumme.

Videre henledte Hans Majestæt Opmærksomheden paa, at der bør træffes Foranstaltninger for de øvrige Byer og for Landet, hvis Sygdommen ogsaa skulde udbrede sig der.

Justitsministeren [Scheel] bemærkede i den Anledning, at Sundhedscommissionerne ere allerede over hele Landet traadte i Kraft.

Fremdeles yttrede *Hans Majestæt*, at Allerhøistsamme tror, at der til Publikums Beroligelse bør i de offentlige Blade indrykkes en Meddelelse om, hvad der fra Regjeringens Side er foranstaltet i Anledning af Choleraen, med Forklaring, dels om Grundene dertil, dels hvorfor adskillige af de Forslag, som ere fremsatte i offentlige Blade, maa anses for u hensigtsmæssige og uiværksættelige.

Justitsministeren [Scheel] fandt ikke, at der fra Regjeringens Side vel kunde gjøres andet i den af Hans Majestæt berørte Henseende

end at lade den overordentlige Sundhedscommissions Beretninger publicere, og han skulde drage Omsorg for, at dette skete. At gaa videre kunde han ikke skjønne, at der er Anledning til for Regjeringen, og det maatte ialtfald være en Sag, der maatte være de communale Autoriteter overladt.

Geheime-Statsraadets øvrige Medlemmer sluttede sig til Justitsministeren, og derhos tilføiede endnu *Hans Kongelige Høihed Arveprindsen*, at Høistsamme saa meget mindre fandt, at der var Anledning for Regjeringen til at publicere noget, som det ikke forekom ham, at der idag var i Geheime-Statsraadet taget nogen Beslutning, der ved at offentliggjøres kunde bidrage til Beroligelse.

Endelig forelagde *Hans Majestæt* det Spørgsmaal, om det ikke bør søges godtgjort, at de idelige Klager over Communalbestyrelsen i Kjøbenhavn ere ugrundede eller ialtfald overdrevne.

Premierministeren [Ørsted] maatte i denne Anledning bemærke, at han troede, at det, naar Sundhedscommissionens Rapporter blive publicerede, vil deraf allerbedst fremgaa, at der fra Communalbestyrelsens Side er anvist alt, hvad Commissionen har begjært.

Sluttelig bemærkede *Hans Majestæt*, at Allerhøistsamme havde fra sit Kabinet ladet sætte i den Berlingske Tidende for igaar en Meddelelse til Publikum om, at han havde sammenkaldt Geheime-Statsraadet til idag alene for at tage under Overveielse, hvilke Foranstaltninger der kunde være at træffe i Anledning af Choleraepidemien. Hans Majestæt troede nemlig, at det var godt, at man deraf fik at se, at han selv med sin Regjering tog virksom Del i dette Anliggende, og han vilde derfor nu ogsaa spørge Geheime-Statsraadet, om det ikke maatte anses for hensigtsmæssigt at lade i den Berlingske Tidende og Departementstidenden indrykke en Bekjendtgjørelse af de idag stedfundne Forhandlingers Resultat.

Justitsministeren [Scheel] maatte dog være af den allerunderdanigste Formening, at det maa være nok, at det er bekjendt, at Hans Majestæt har sammenkaldt Geheime-Statsraadet til idag i den omhandlede Anledning; og han frygtede for, at det vilde blive et farligt Præcedens, naar der først begyndes eengang med at indrykke i Bladene, hvad der passerer i Geheime-Statsraadet.

Samtlige Geheime-Statsraadets øvrige Medlemmer vare enige med Justitsministeren i allerunderdanigst at fraraade, at der publiceres noget om, hvad der i Geheime-Statsraadet er passeret.

Hans Majestæt Kongen tilkjendegav, at der da saaledes ikke vilde blive at bekjendtgjøre i Bladene, hvad idag er passeret, men Allerhøist-samme vilde imidlertid dog for den idag forhandlede Sags Vedkommende have Geheime-Statsraadets Medlemmer dispenserede fra den almindelige Forpligtelse, der paahviler dem til at hemmeligholde, hvad der i Geheime-Statsraadet forhandles.

Hans Majestæt befalede derhos endnu Krigsministeren og Justitsministeren at nedlægge de af dem idag givne mundtlige Referater af, hvad der for deres respektive Ministeriers Vedkommende er foranstaltet i Anledning af Choleraepidemien i skriftlige allerunderdanigste Beretninger, for at disse derefter, saavelsom den af Marineministeren idag foredragne Beretning, kunne blive paategnede allerhøieste Resolution om, at Beretningerne have været allerunderdanigst foredragne, og at Hans Majestæt har med allerhøieste Tilfredshed erfaret, hvad der fra det respektive Ministeriums Side saaledes er allerunderdanigst indberettet.

Udenrigsministeren [Bluhme] meddelte, at efterat han i Overensstemmelse med Hans Majestæts Befaling havde igjennem vedkommende Kongelige Gesandtskaber ladet bringe til den svensk-norske, den preussiske og den østerrigske Regjerings Kundskab, at Allerhøist-samme i Tilfælde af en eventuel Krig mellem Rusland og de vestlige Stormagter i Anledning af det orientalske Spørgsmaal, er sindet at iagttage streng Neutralitet, havde han fra Kabinettet i Berlin modtaget igjennem den herværende Kongelige preussiske Gesandt et skriftligt Svar, hvori den preussiske Regjering, idet den udtaler sin Erkjendtlighed for den af den Kongelige chargé d'affaires afgivne Erklæring, udtaler det sikke Haab, at det vil lykkes at udjevne de nærværende Forviklinger, men iøvrigt ikke gaar ind paa selve Sagen. Hvad den østerrigske Regjering angik, da havde den østerrigske Udenrigsminister, idet hans Yttringer iøvrigt bare Præget af det gunstigste Sindelag mod den Kongelige Regjering, erklæret den Kongelige Gesandt i Wien, at det Keiserlige Kabinet ikke fortiden kunde binde sig ved nogen Udtalelse.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Eftergivelse af de paaløbne Restancer af en Eieren af Stubskoven paa Mandbjerg Byes Mark i Henhold til Forordningen af 27de September 1805 § 14 idømt aarlig Mulkt.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-

naadigst, at Eieren af Stubskoven paa Mandbjerg Bys Mark i Skanderborg Amt maa eftergives de hidtil paaløbne og ei indfordrede Restancer af en den daværende Eier ved Høiesterets Dom af 14de Mai 1832 for Overtrædelse af Skovanordningen, i Henhold til Forordningen af 27de September 1805 § 14, idømt aarlig Mulkt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Errichtung eines Contracts über die der Neuhöfer Parcelistencommune in Gemässheit der allerhöchsten Resolution vom 31sten August 1847 überlassene Koppel »Lehmkamp«, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht von einer nochmaligen Entrichtung des Kaufpreises für die der Neuhöfer Parcelistencommune überlassene Koppel »Lehmkamp« abzusehen und das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, das weiter Erforderliche zu verfügen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Überlassung der zum Kieler Amtsbotendienste gehörigen sub No. 104 der Kieler Amts-Charte aufgeführten Dienstwiese in Erbpacht an die Dorfscommune Gaarden, Amts Kieler Antheils.

In Übereinstimmung mit dem Antrage wurde die Überlassung der in der Kieler Amtscharte sub No. 104 aufgeführten Wiese, deren Nutzung bisher zu den Emolumenten des Kieler Amtsbotendienstes gehört, an die Dorfschaft Gaarden, Amts Kieler Antheils, in Erbpacht unter den in der Vorstellung angegebenen näheren Bedingungen von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt, und geruheten dabei Allerhöchstdieselben, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, den desfalls abgeschlossenen Erbpachtscontract zur allerhöchsten Unterschrift allerunterthänigst vorzulegen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Austausch einiger Streuländereien der Kirche zu Hemme in der Probstei Norderdithmarschen, zu einem Arealbelauf von 1 Morgen, 2 Scheffel, 26 Quadratruthen gegen ein entsprechendes Landareal des Hofbesitzers A. Thomsen zu Zennhusen, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der Austausch der sub II, No. 17, 18 und 22 der Charte B zum Hemmer Erdbuch aufgeführten, in der Feldmark Zennhusen gelegenen, Landstücke der Kirche zu Hemme, zusammen 1 Mor-

gen, 2 Scheffel, 26 Quadratruthen gross, gegen ein dem Hofbesitzer Thomsen in Zennhusen gehöriges sub No. 18 der Chartre C zu dem gedachten Erdbuch aufgeführtes arrondirtes Landareal von 1 Morgen, 4 Scheffel, 11 Quadratruthen nach den desfalls stipulirten näheren Bedingungen allergnädigt zu gestatten sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigt genehmigt.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Comtoristen Heinrich Wilhelm Höpfner in Preetz um die Ertheilung der allerhöchsten Erlaubnis, dass er künftig den Familiennamen Heuermann führen dürfe.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allergnädigt zu gestatten, dass der am 25sten September 1824 zu Neustadt unehelich geborene Heinrich Wilhelm Höpfner den Familiennamen Heuermann annehmen und in Zukunft führen dürfe.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ablösung der Jagddienste im Herzogthum Lauenburg.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, der lauenburgischen Regierung den Auftrag zu ertheilen:

- 1) Eine Bekanntmachung zu erlassen, wodurch die Aufhebung der in der Bekanntmachung vom 11ten August 1851 angeordneten einstweiligen Suspension des Jagddienstrechtes, unter Beifügung eines bestimmten Termins, und zugleich die Geneigtheit der allerhöchsten Herrschaft zur Entgegennahme etwaniger Ablösungsanträge in Betreff des Domanii bei den Aemtern, welche zu diesem Behuf mit der nöthigen Instruction versehen worden, ausgesprochen werde.
- 2) Die vier Aemter in Betreff der Entgegennahme von Ablösungsanträgen und der demnächst unter Vorbehalt der allerhöchsten Genehmigung vorzunehmenden Abhandlung nach Massgabe näherer Vorschrift des Ministerii zu instruiren.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Ansøgning fra Jens Christian Ehnstedt i Broager om Confirmation af et Arvefæstebrev paa et ved Brunsnæs beliggende Bryggeri og Brændevinsbrænderi, idet han ind-

stillede, om ikke det her omhandlede, af Hertug Friedrich Hinrich Wilhelm til Glücksborg under 27de Juni 1771 udstedte og senest under 25de October 1843 for Jacob Christian Ehnstedt i Broager, Sønderborg Amt, confirmerede Arvefæstebrev paa et i Brunsnæs, samme Amt, beliggende Ølbryggeri og Brændevinsbrænderi fremdeles maa blive allernaadigst stadfæstet for bemeldte Mand, dog uden den hidtil dertil knyttede Tvangsret og Ret til Kroholdsconcessionering, men imod at der for disse Rettigheders Ophør tillægges Privilegiehaveren Erstatning efter vedkommende Distrikts Taxationsmænds Skjøn, hvilken Erstatning ydes ham, saavidt muligt, ved Eftergivelse i den af ham erlæggende Recognition, og, forsaavidt samme maatte overstige denne til 4 % capitaliserede Recognition, ved Udbetaling af rede Penge, samt om ikke det eventuelt udbetalende Pengebeløb maa afholdes af Hertugdømmets Jordebogsintrader, og endelig om ikke den Forestillingen hoslagte til den Ende af Ministeriet allerunderdanigst udfærdigede Confirmation lige allernaadigst maa blive forsynet med Hans Majestæts allerhøieste Underskrift.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Krigsministeren [Hansen] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at de Hertugdømmerne paahvilende $\frac{2}{5}$ af den i Forestillingen ommeldte, forlangte Sum af 77,600 Rbd. endnu i denne Sommer stilles til Krigsministeriets Disposition, og at de øvrige $\frac{3}{5}$ af Summen maa opføres paa en Tillægsbevilling, som vil blive at forelægge for den Rigsdag, der sammentræder i October førstkommende for Kongerigets Vedkommende.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Krigsministeren* [Hansen] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at de af Armeens Underklasser, der opholde sig i Kjøbenhavn og Jægersborg, fra Dags Dato og indtil en passende Tid efter Cholera-Epidemiens Ophør, tilstaas et Lønnings-tillæg, de Gifte af Underofficersstanden af $6\frac{2}{5}$ Sk., de Ugifte af samme Stand og de Menige af $3\frac{1}{5}$ Sk. daglig.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst tillades, at det under 10de Juni d. A. af Capitain, Grosserer H. P. Lorentzen til den af ham oprettede Stiftelse »H. P. Lorentzens Stiftelse« kaldet, udstedte Skjøde paa Eiendommen No. 503 paa Hjørnet af Rigenegade, Krusemynte-

gade og Meriansgade for en Kjøbesum af 30.000 Rbd. maa passere paa ustemplet Papir.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Dernæst refererede *Finantsministeren* [Spønneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges den af Rigsdagen vedtagne Lov om Vederlag til de forrige Besiddere af Ufrie i de danske Besiddelser i Vestindien.

I Overensstemmelse med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lov.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maatte behage Hans Majestæt at formilde den Arrestantinden Karen Marie Nielsdatter eller Karen Marie Caroline Nielsen ved Høiesterets Dom af 22 f. M. for gjentaget Tyveri samt Bedrageri idømte Straf af 7 Aars Tugthusarbeide til en Straf af 4 Aars Forbedringshusarbeide.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 27. juli 1853.

Aar 1853, den 27de Juli, var det Geheime-Statsraad samlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæts allerhøieste Forsæde.

Hans Majestæt aabnede Mødet med at tilkjendegive, at Allerhøiestsamme havde idag sammenkaldt Geheime-Statsraadet i Anledning af det fra samme igjennem Premierministeren allerunderdanigst forebragte Ønske om Thronfølge-Sagens Foretagelse. Han paalagde derfor nu Premierministeren at foredrage bemeldte Sag.

Premierministeren [Ørsted] refererede derefter den af ham under 15de Juli allerunderdanigst nedlagte Forestilling angaaende Udkast til Thronfølgelov for det danske Monarki, idet han allerunderdanigst indstillede, at det allernaadigst maatte behage Hans Majestæt at approbere det Forestillingen allerunderdanigst vedlagte Udkast til en Thronfølgelov for det danske Monarki, og at det allernaadigst maatte overdrages ham at foranledige det videre fornødne, for at en saadan i Overensstemmelse med Udkastet udfærdiget Lov kan, saavel i dansk som i tydsk Text, blive forelagt til allerhøieste Underskrift.

Efterat det allerunderdanigst forelagte Udkast til bemeldte Lov var saavel i dansk som i tydsk Text blevet oplæst, behagede *Hans Majestæt*

at yttre, at, som enhver ved, Allershøistsamme selv personlig ikke har noget imod den forelagte Lov; men da Hans Majestæt aldrig havde sagt Hans Høihed Prinds Christian noget om, hvad Allershøistsamme vilde gjøre, og da Hans Høihed aldrig har til Hans Majestæt talt om Sagen, kun at han har sagt, at han overlod det ganske til Allershøistsamme, saa havde Hans Majestæt fundet det passende, forinden en for det hele Monarki saa vigtig Lov som den foreliggende udfærdiges, at Hans Høihed fik Leilighed til at sige Allershøistsamme et Par Ord, saameget mere da Allershøistsamme staar til Hans Høihed i Familieforhold, som kvalificerer til, at Hans Høihed giver Allershøistsamme sin Tak. Da Hans Høihed nu ikke, hvad Hans Majestæt vilde have fundet høist passende, er her tilstede, havde Allershøistsamme sendt sin Kabinetssekretær, Geheimeraad Tillisch, til Prindsen for at spørge ham, om han er tilfreds med det, Allershøistsamme har gjort for ham, og om han vil give Allershøistsamme Løfte om at holde alle Love, som ere emanerede under Allershøistsammes Regjering, og ikke deri at gjøre Forandringer til Landets og Folkets Skade.

Hans Majestæt tilføiede derpaa, at Geheime-Statsraadet af, hvad Allershøistsamme nu havde meddelt, vilde se, hvorfor han ikke havde villet lade nærværende Sag komme for, før Allershøistsamme havde talt med sin Fætter. Allershøistsamme gav sin fuldkomne Consens til, at den allerunderdanigst forelagte Thronfølge bliver udfærdiget i dansk og tydsk Text, men Allershøistsamme troede, efter hvad han havde sagt, at det er en simpel Høflighed, han viser sin Fætter Prinds Christian, at han ikke underskriver, førend han har faaet dennes Svar paa det Brev, som han har sendt til ham. Allershøistsamme, som nu idag havde opfyldt det Geheime-Statsraads Ønske om at lade sig Sagen allerunderdanigst foredrage i Geheime-Statsraadet, vilde derfor lade det Geheime-Statsraad samles Dagen efter Geheimeraad Tillisch Tilbagekomst, hvilken han antog allerede at kunne ske paa Mandag.

Premierministeren [Ørsted] maatte tillade sig allerunderdanigst at gjøre opmærksom paa, at naar Hans Høihed Prinds Christian ikke har talt til Hans Majestæt om den paagjældende Sag, noget hvorom Premierministeren ikke tidligere har havt Kundskab, da kunde Premierministeren ikke forklare sig dette af en Mangel paa Erkjendtlighed for Hans Majestæts Naade, men han var overbevist om, at det alene laa i en vis Beskedenhed, og han var vis paa, at Prindsen med Taknemlighed vil erkjende, hvad Hans Majestæt har gjort for ham.

Premierministeren maatte dernæst allerunderdanigst bemærke, at det dog maaske er misligt, efterat Thronfølgesagen nu med stor Anstrenge endelig er bragt til det Punkt, hvorpaa den nu er, at affordre Prindsen nogen Erklæring, som han skal give, førend Thronfølgeloven udfærdiges; og Premierministeren maatte i saa Henseende navnlig fremhæve, at Hans Majestæt ubetinget har for Magterne foreslaaet den Ordning af Thronfølgen, som indeholdes i det nu foreliggende Udkast, og at det ligeledes i det Rigsdagen forelagte Budskab er af Hans Majestæt antydet, at Allerhøistsamme vilde udfærdige Thronfølgeloven, saasnart Sagen var ført igjennem paa Rigsdagen. Geheime-Statsraadet var derfor ogsaa virkelig blevet noget foruroliget ved at erfare, at der nu blev truffet Underhandlinger med Prindsen. At Prindsen i det Øieblik han maatte blive Konge, noget hvis Indtræden jo staar i det uvisse og i hvert Fald kan være meget fjernt, maa erkjende sig bunden til den til den Tid i Kraft værende Lovgivning, som enhver anden Konge, derom kunde ingen Tvivl være, men nu forpligte sig til at holde enhver til den Tid bestaaende Lov kunde han dog ikke.

Hans Majestæt Kongen behagede at udtale, at det var en Geheime-Statsraadet ikke vedkommende Sag, at Allerhøistsamme sendte sin Kabinetssekretær i et privat Ærinde, og at det kun var en Høflighed, naar Allerhøistsamme havde sagt dette her i Geheime-Statsraadet.

Premierministeren [Ørsted] maatte i al Underdanighed bemærke, at Hans Majestæts Kabinetssekretærs Sendelse dog stod i saa nøie Forbindelse med et Statsanliggende, og at det dog ikke kunde være Hans Majestæts Ministre, som ere ansvarlige for Nutid og Fremtid, ligegyldigt, at det, som de i Thronfølgesagen have søgt at haandhæve som Hans Majestæts ubetingede Villie, skulde bero paa en nærmere Erklæring af Prinds Christian.

Hans Majestæt Kongen bemærkede, at Allerhøistsamme allerede havde sagt, at Allerhøistsamme underskrev den omhandlede Lov ubetinget, naar Geheimeraad Tillisch kom tilbage; og Allerhøistsamme gjentog, at han vilde underskrive, hvorledes saa end Prindsens Svar lød, om Hans Høihed sagde Ja eller Nei. Men før Allerhøistsammes Bud kom tilbage, kunde Allerhøistsamme ikke underskrive, da han vilde finde det uhøfligt mod Hans Høihed.

Premierministeren [Ørsted] maatte allerunderdanigst yderligere bemærke, at en saadan Opsættelse af Hans Majestæts Underskrift dog vilde, skjønndt den Prindsen affordrede Erklæring ophører at have den

Charakter at være en Betingelse, naar Hans Majestæt nu har erklæret at ville underskrive, hvorledes saa end Prindsens Svar falder ud, blive fortolket anderledes, og at Allerhøistsammes Kabinetssekretærs Sendelse til Prindsen for at erholde hans Erklæring dog maatte faa Udseende af, at en saadan Erklærings Afgivelse skulde være Betingelse for, at Hans Majestæt vilde lade den nye Thronfølge-Ordning træde ilive.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] erlaubte sich allerunterthänigst zu bemerken, dass die Rücksicht, welche Seine Majestät in Betreff der vorliegenden Sache für Seine Hoheit den Prinzen Christian nehmen wollen, ihm eine zu grosse scheine. Nach dem Gesichtspunkte, woraus Seine Majestät bisher mit grösster Beharrlichkeit die neue Ordnung der Thronfolge durchzuführen gesucht haben, und woraus, wie es ihm allerunterthänigst vorkomme, Seine Majestät auch fortwährend die Sache betrachten müssen, scheine es ihm bei der jetzigen Sachlage durchaus nicht darauf anzukommen, ob der Prinz Christian die Krone haben will oder nicht, ob Seine Hoheit mit dem von Seiner Majestät ausgeführten schönen Werke, für welches Allerhöchstdieselben werden gesegnet werden, wie für manche andere Beweise der Liebe zu Seinen Unterthanen, zufrieden ist oder nicht. Es komme ihm daher auch allerunterthänigst vor, dass Seine Majestät vielleicht besser gethan hätten, dem Prinzen über die Sache gar nichts mitzutheilen. Ganz gewiss seien Seine Majestät selbst Herr darüber, Ihren Cabinetssecretair in Ihrem Auftrage an den Prinzen zu schicken; aber Seine Majestät wollen in Gnade aufnehmen, wenn er sich die allerunterthänigste Bemerkung erlaube, dass Seiner Majestät Geheimer-Staatsrath nicht umhin könne, in einem solchen Schritte in Betreff der vorliegenden Sache, vorgenommen ohne, dass Seine Majestät sich veranlasst gefunden haben, denselben erst darüber allergnädigst zu vernehmen, ein Zeichen des allerhöchsten Misstrauens zu erblicken.

Mit Beziehung darauf, was er allerunterthänigst bemerkt habe, würde er Seine Majestät dringend bitten, dem gefassten Beschlusse, die Vollziehung des Thronfolge-Gesetzes bis nach der Rückkehr des Kabinetssekretairs auszusetzen, nicht zu folgen, sondern, ganz abgesehen von der verlangten Erklärung des Prinzen, das Gesetz allerhöchst zu unterschreiben, was, wie er glaube, grosse Beruhigung hervorbringen würde.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] bemærkede allerunderdanigst, at Hans Majestæt maaske vilde finde nogen Inconseqvents i, hvad han skulde have den Ære at yttre for Allerhøistsamme, men han var sig dog selv bevidst, at han ligesaalidt i nærværende Sag havde været inconseqvent som i nogen anden Sag i Hans Majestæts Tjeneste. Han havde hidtil troet og havde ogsaa Beviser paa, at han havde bestyret sit Embede til Hans Majestæts Tilfredshed; det var ham derfor meget smerteligt at sige, at han var blevet skuffet i denne Tro, som han ikke kunde undvære for at bestyre sit Embede, saaledes som han kunde forsvare det for Hans Majestæt. I det Øieblik Hans Majestæt, uden forud at have givet ham som Minister og Medlem af Allerhøistsammes Geheime-Statsraad Leilighed til allerunderdanigst at yttre sig, anordnede en Mission af den Vigtighed, som Hans Majestæts Kabinetssekretærs omhandlede Sendelse til Hans Høihed Prinds Christian, den vigtigste Mission, som under Hans Majestæts Regjering havde fundet Sted, endnu vigtigere end Kammerherre Reedtzes Sendelse i sin Tid til Warschau, i det Øieblik ansaa han sig som afsat af Hans Majestæt, og naar han efter Hans Majestæts Befaling var her tilstede, var det kun som Undersaat, ikke som Minister. Naar han nu paa den ene Side opfattede sin Stilling saaledes, og naar han desuagtet paa den anden Side havde for det ham anbefoede Ministeriums Vedkommende anmodet Premierministeren om at gjøre de fornødne Skridt hos Hans Majestæt for at foranledige et Geheime-Statsraadmøde snarest muligt sammenkaldt til nærværende Sags Foretagelse, saa kunde der synes heri at ligge noget inconseqvent; dette var imidlertid dog i Virkeligheden ikke Tilfældet, men han havde kun i en Sag af den Vigtighed som den foreliggende ønsket af Hans Majestæts egen Mund at høre det, hvormed det her gjeldte. Ganske vist havde Hans Majestæt Ret og Magt til at gjøre, hvad Hans Majestæt havde gjort; men om ogsaa dette var saaledes, laa det dog tillige i Tingens Natur, og omendskjønt Hans Majestæt ikke udtrykkeligt havde sagt ham det, da han i Januar 1852 blev udnævnt til Minister, havde Hans Majestæt dog sagt ham det ved en tidligere Leilighed, at ingen vigtig Forholdsregel vedkommende hans Embede foretoges, inden han fik Leilighed til at yttre sig.

Hans Majestæt Kongen behagede at yttre, at Allerhøistsamme intet havde at udsætte paa den slesvigske Ministers Embedsførelse. Allerhøistsamme yttrede derhos gjentagende, at naar Allerhøistsamme

sendte sin Kabinetssekretær til sin Fætter i et Familieanliggende, saa var det ingen Statssag, og hvad Allerhøistsamme privat spurgte sin Fætter om, havde Allerhøistsamme ikke at gjøre Geheime-Statsraadets Regnskab for.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] maatte dog allerunderdanigst bemærke, at den foreliggende Sag hidtil havde været behandlet som en Statssag. Iøvrigt kom det jo an paa, hvad det var, at Hans Høihed Prinds Christian skulde erklære.

Hans Majestæt Kongen bemærkede, at Allerhøistsamme allerede havde sagt, hvad det var, han havde spurgt sin Fætter om. Allerhøistsamme ønskede at vide, om Prindsen er fornøjet med, hvad han har gjort for ham. Det var for Allerhøistsammes egen Samvittigheds Skyld, at han havde skrevet til Prindsen; og det vilde være uhøfligt imod Prindsen, naar Allerhøistsamme, efter at have sendt sin Kabinetssekretær til ham med Brev, underskrev den paagjældende Lov, forinden han fik Prindsens Svar.

Justitsministeren [Scheel] henstillede allerunderdanigst til Hans Majestæt, om det dog ikke var rigtigere, naar dog den Akt, hvorved Prinds Christian kaldes til Thronarving, maa fuldbyrdes og ikke mere kan forandres, nu at vise Prindsen den fornødne Tillid. Justitsministeren troede, at det havde været ønskeligt, at den omhandlede Sendelse til Prindsen ikke havde fundet Sted; dette var nu imidlertid engang sket, men langt værre vilde det nu dog være at vente med den paagjældende Akts allerhøieste Udfærdigelse, indtil Prindsens Svar kom. Hans Majestæt vilde derved, naar Prindsen ikke vilde opfylde de ham satte Betingelser, blive sat i en høist ubehagelig Stilling, og Justitsministeren maatte allerunderdanigst gjentage, at naar Hans Majestæt har erklæret at ville i ethvert Tilfælde fuldbyrde den omhandlede Akt, synes der ham ikke at være andet for end at vise Prindsen Tillid.

Hans Majestæt Kongen behagede at yttre, at Allerhøistsamme vil have, at Prindsen skal takke ham, og den Tak vilde Allerhøistsamme have først, inden han underskrev Thronfølgeloven.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen bemærkede, at Prinds Christian jo ganske vist vilde takke Hans Majestæt, men Aarsag til at takke havde han ret egentlig, naar Thronfølgeloven først var underskrevet. Da iøvrigt Hans Majestæt havde erklæret at ville i ethvert Fald underskrive Loven, i hvad saa end Prindsen svarede, forekom det

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen, at det igrunden kunde være Hans Majestæt det samme, om Allerhøistsamme underskrev uden at vente efter Prindsens Svar.

Udenrigsministeren [Bluhme] skulde, efterat han allerede ved Hans Majestæts Tillid havde havt Leilighed til i Allerhøistsammes Kabinet allerunderdanigst at udtale sig, bemærke, at han tror, at der i denne Sag er opstaaet en dobbelt Misforstaaelse, en Misforstaaelse fra Hans Majestæts Side med Hensyn til Ministrene, og maaske ogsaa omvendt, af Ubekjendtskab med Hans Majestæts Villie og Motiver, en Misforstaaelse fra Ministrenes Side med Hensyn til Hans Majestæt. Hans Majestæt havde vistnok i Ministrenes Paaskyndelse af den paa-gjældende Akts Udfærdigelse troet at se en upassende Mistillid til Allerhøistsamme. Det var imidlertid langtfra, at nogen saadan Mistillid havde været Aarsagen til, at Ministrene havde paaskyndet Sagen, og de havde allerunderdanigst forelagt Hans Majestæt de Grunde, af hvilke de efter deres Overbevisning maatte anse Sagens snarest mulige Afgjørelse for at være af største Vigtighed. Paa den anden Side havde Hans Majestæts Ord i nærværende Geheime-Statsraads-Møde jo nu overbevist om, at Ministrene feilagtig havde antaget Allerhøistsammes Kabinetssekretærs Sendelse til Prinds Christian for at være en politisk Mission; men Ministrene havde imidlertid dog nødvendigen maattet blive særdeles foruroligede ved denne Sendelse, da det vilde være høist farligt for den hele Thronfølge-Sag, om den endelige Akts Udfærdigelse endnu yderligere skulde gjøres afhængig af Betingelser, der stilledes Prindsen, og de kunde vel have nogen Anledning til i hint Skridt fra Hans Majestæts Side, foretaget uden at de vare hørte, at se en Mistillid hos Allerhøistsamme til dem. Ved Hans Majestæts Geheime-Statsraadet nu tilkjendegivne Beslutning at ville undertegne den paa-gjældende Statsakt, hvordan end Svaret fra Prindsen blev, var jo forsaavidt Grunden til Ministrenes Uro faldet bort, men han vilde dog allerunderdanigst henstille, om det dog ikke var betænkeligt, hvis Hans Majestæt afventede Prindsens Svar, inden han underskrev Statsakten, og dette Svar i en eller anden Henseende gav Anledning til Utilfredshed. Han vilde saaledes sætte, at Prindsen, hvad han iøvrigt langtfra troede, havde i sit Hjerte laant Øre til, hvad der, som Hans Majestæt bekjendt, er baade i Skrift og Tale blevet sagt om, at det skulde være skadeligt for Landet og stridende mod de vedkommende høie Personers Rettigheder, at Successionen indskrænkes til at blive

agnatisk, og han vilde fremdeles antage, at Prindsen, noget han forresten paa ingen Maade troede at ville ske, med Glæde greb den Leilighed, som Hans Majestæts naadige Sendelse gav ham, til at reservere sine qvindelige Efterkommere Ret til Thronen. Han troede, som bemærket, ikke, at det vilde ske, men hvis det skete, vilde det dog, om det paa en eller anden Maade skulde komme frem, kunne have betænkelige Følger, og det var derfor, at han efter Pligt og Skyldighed allerunderdanigst gjorde opmærksom paa, at det for Hans Majestæt kunde have Betænkeligheder, naar Allerhøistsamme vilde oppebie Prindsens Svar, inden han underskrev.

Krigsministeren [Hansen] bemærkede allerunderdanigst, at naar Hans Majestæt havde havt den Naade at sige Geheime-Statsraadet, at Allerhøistsamme havde sendt en betroet Mand til Prindsen og forelagt ham at sige sin Formening om Anliggender, som Krigsministeren maa betragte som Statsanliggender, og naar Hans Majestæt tillige havde havt den Naade at meddele Geheime-Statsraadet, at Allerhøistsamme ubetinget vil underskrive den omhandlede Statsakt, saa forekom det Krigsministeren, at Hans Majestæt ved saaledes at lade Prindsen udtale sig og siden slet intet Hensyn tage til, hvad Prindsen udtalte, kommer i en halv Stilling. Hans Majestæt havde affordret Prindsen er Erklæring, som Krigsministeren ikke troede, at denne kunde give; Prindsen maatte jo, hvis Skjæbnen kaldte ham til Thronen, handle efter Overbevisning, og at forudsætte, at Prindsen ikke vilde det, var just ikke smigrende for ham. Naar Prindsen da nu gav et undvigende Svar, vilde Hans Majestæt komme i en skjæv og ubehagelig Stilling, og det forekom Krigsministeren, at Hans Majestæt berøvede sig en stor Del af Takken fra Prindsens Side, naar Allerhøistsamme forlangte først at have hans Erklæring, inden Thronfølgeloven udfærdigedes. Krigsministeren maatte allerunderdanigst formene, at det nobleste vilde være, at Hans Majestæt uden at afvente Svaret underskrev, der ved læggende for Dagen, at Allerhøistsamme stoler paa sin Fætter i et og alt.

Finantsministeren [Sponneck] maatte allerunderdanigst bemærke, at han tror, at der, saa mange Mænd der nu i dette Øieblik ere samlede om Hans Majestæt, ikke har hos nogen af dem været forskjellig Opfatning af det Skridt fra Hans Majestæts Side: at have sendt Allerhøistsammes Kabinetssekretær til Prinds Christian. Det var ikke faldet dem ind, at det var et privat Skridt, og han tillod sig at tro, at Mini-

strene, naar Kongen sender sin Kabinetssekretær og forlanger Erklæring af Prindsen om at holde Landets Love, ere forpligtede til deri ikke at se et privat Skridt. Ialtfald have jo Ministrene ikke kunnet opfatte Sagen anderledes, end den stiller sig for dem, og han kunde for sit Vedkommende ikke i hint Skridt se andet end et Statsskridt af den allerstørste Betydning, saaledes at han ikke saa, hvorledes Hans Majestæts Ministerium kan være istand til at paraphere den omhandlede Statsakt, efterat Prindsens Svar først var oppebjet, og hans (Finantsministerens) Stilling var derfor ganske den samme som den slesvigske Ministers.

Marineministeren [Steen A. Bille] var i et og alt enig i; hvad der var sagt. Han saa ikke, at den omhandlede Sendelse til Prinds Christian kan betragtes anderledes end som en Statssag; der er stillet Prindsen den Betingelse at overholde Landets Love, en saadan Betingelse har ikke været forudsat paa Sagens tidligere Stadier, og det har ikke været sagt eller Ministeriet bekjendt, at den vilde blive stillet.

Hans Majestæt Kongen yttrede, at Allershøistsamme, da han har Ansvar for Gud og sit Folk, havde for sin Samvittigheds Skyld ad den private Vei skrevet til Prindsen. Fra den Side tog Allershøistsamme det, hans Brev var aldeles privat, og Prindsens Svar blev ogsaa et Privat-Brev.

Hans Majestæt behagede dernæst at tilkjendegive, at Allershøistsamme, efterat Ministrene nu havde udtalt deres Mening, vilde have Premierministeren paalagt at gjøre allerunderdanigst Melding, naar Expeditionerne af den i Udkast forelagte Thronfølgelov vare færdige, hvorefter Hans Majestæt vilde sammenkalde et Geheime-Statsraads-Møde.

Hans Majestæt paategnede derpaa den af Premierministeren allerunderdanigst refererede Forestilling følgende allershøieste Resolution.

»Indstillingen bevilges. Eremitagen den 27de Juli 1853. Frederik R.«

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori han indstillede, at de i Forestillingen ommeldte, ved afdøde Overkammerjunkers, Grev Yoldis Testament skjænkede Legater til Frederik den Sjettes Asyl og til den katholske Menighed her i Staden allernaadigst maa fritages for den ved Forordningen af 12te September 1792 paabudne 4 % Afgift, hvorimod den ved Forordningen af 8de Februar 1810 paabudne ½ % Afgift bliver paa anordnet Maade at udrede af bemeldte Legater.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der allernaadigst maa forundes Kjøbmand Christopher Jørgen Frederik Appel og Hustru Marie Sophie Appel, født Høngaard, af Maribo, Bevilling til, at det den 12te Mai 1843 døbte Barn Axel Thomsen, hvis Forældre i sin Tid ere opgivne at være Con-
toirist Hans Hansen og Poulina Thomsen, maa anses som bemeldte Ægtefolks ægte Barn, saaledes at det fører Navnet Axel Appel og tager Arv efter dem begge, dog at denne Arv ikke overstiger, hvad de i Medhold af den gjældende Lovgivning rettelig maatte kunne tillægge det ved en testamentarisk Disposition.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den allerhøieste Bevilling af 20de Marts 1795, hvorved det blev tilladt den daværende Besidder af Baroniet Brahetrolleborg at optage et Laan, stort 60.000 Rbd. mod Sikkerhed i Baroniets Revenuer, maa forandres derhen, at der for bemeldte Laans Restbeløb, 30.000 Rbd., maa gives Panteret i de til Baroniet hørende Hovedgaarde Brahetrolleborg, Bernstorffsminde, Sølyst og Brændegaard samt i Baroniets Skove.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maatte allernaadigst tillades, at Mergelgraver Claus Schneekloths fraskilte Hustru Marie Didriksdatter af Nysted maa indgaa nyt Ægteskab med Snedkersvend Lars Larsen sammesteds, uanset at hun med ham har bedrevet Hor.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Hads og Ning Herredsfoged- og Skriverembeds Deling, idet han indstillede:

- 1) At Hads og Ning Herreder under Aarhus Amt deles i to særskilte Jurisdictioner, nemlig a) Hads Herred med Undtagelse af Hvilsted Sogn, og b) Ning Herred med Hvilsted Sogn, hver med sin særskilte Dommer og Skriver, saaledes at Retsbetjenten i førstnævnte Jurisdiction forpligtes til at tage Bopæl i Odder By eller sammes umiddelbare Nærhed, naar et nyt Thing- og Arresthus for Jurisdictionen sammesteds er opført, men indtil da i Aarhus Kjøbstad, hvor ogsaa Retsbetjenten i sidstnævnte Jurisdiction skal have Bopæl.

- 2) At det overdrages førstnævnte Embedsmand indtil videre som constitueret at bestyre Herredsfoged- og Skriverembedet i Ning Herred med Hvilsted Sogn, med Forpligtelse til, at han senest inden Forløbet af to Aar fra hans Bestallings Dato, paa egen Bekostning tilveiebringer Afskrift af Skjøde- og Panteprotokollerne for Hads Herreds Vedkommende (med Undtagelse af Hvilsted Sogn) med tilhørende Registre, indrettede overensstemmende med Forordningen af 28de Marts 1845, samt inden samme Tid foranstalter det fornødne til Herredernes hidtil samlede Overformynderis Deling saaledes, at hver Jurisdictiones Overformynderi-Regnskab indbefatter de under samme hjemmehørende umyndiges Kapitaler saavidt muligt anbragte i Aktiver, hvori ingen af det andet Overformynderis myndige ere lodtagne.
- 3) At merbemeldte Embedsmand tilpligtes strax at anskaffe nye Retsprotokoller af alle Slags til sin Jurisdiction, medens samtlige ældre Protokoller og den Del af Arkivet, som ikke maatte være til udelukkende Brug for Hads Herredsfoged- og Skriverembede, forbliver ved Ning Herred.
- 4) At den Godtgjørelse for Dommerkornet, som maatte blive tilstaaet det samlede Embede, deles saaledes, at $\frac{3}{5}$ tillægges Herredsfogden i Hads Herred og $\frac{2}{5}$ Herredsfogden i Ning Herred.
- 5) At Politikassens Beholdning deles efter samme Forhold imellem de to nye Jurisdictioner.
- 6) At Mandagen bestemmes til Thingdag for Hads Herred, og Løverdagen for Ning Herred, dog at Retten for begge Jurisdictioner holdes under eet om Løverdagen paa Thingstedet i Aarhus, saalænge Ning Herred forbliver under Bestyrelse af Herredsfogden i Hads Herred som constitueret.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet søndag d. 31. juli 1853.

Aar 1863, den 31te Juli, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde.

Premierministeren [Ørsted] forelagde allerunderdanigst til aller-

høieste Underskrift den i Henhold til Hans Majestæts allerhøieste Resolution af 27de dennes og i Overensstemmelse med det ved Samme allernaadigst bifaldte Udkast, udfærdigede Thronfølgelov for det danske Monarki, Lovens danske og tyske Text hver for sig, og hver forsynet med vedhængende Kongeligt Segl i Sølvkapsel.

Efterat den saaledes allerunderdanigst forelagte Thronfølgelov var saavel i dansk som i tydsk Text bleven oplæst, blev den, hver Text for sig, efter Hans Majestæt allerhøieste Befaling parapheret af Hans Kongelige Høihed Arveprindsen og det Geheime-Statsraads samtlige øvrige Medlemmer samt dernæst af Hans Majestæt allernaadigst forsynet med Allerhøiestsammes egenhændige Underskrift.

Udenrigsministeren [Bluhme] meddelte, at, efterat han i Overensstemmelse med Hans Majestæts allerhøieste Befaling havde ladet til den danske Gesandt i Stockholm afgaa en Depeche med Autorisation til at tilkjendegive den Kongelig svensk-norske Regjering Hans Majestæts allerhøieste Hensigt, i Tilfælde af en eventuel Krig mellem Rusland og de vestlige Stormagter i Anledning af det orientalske Spørgsmaal, at iagttage streng Neutralitet, var der, samme Dag som denne Depeche ankom, til Stockholm afgaaet sammestedsfra til den herværende Kongelig svensk-norske Chargé d'affaires en confidential Memorial, der i alle væsentlige Punkter kun er en noget mere detailleret Udvikling af de Meddelelser, som den Kongelige Gesandt i Stockholm allerede var instrueret til at gjøre. I denne Memorial har den svensk-norske Regjering meddelt det Neutralitets-System, som den i Tilfælde af en eventuel Krig mellem hine Magter vil følge, og som skal bestaa i: a) at afholde sig under Krigen fra enhver direkte eller indirekte Deltagelse til Fordel for den ene eller til Skade for den anden af de stridende Parter; b) at tilstede de stridende Parters Krigs- og Handelskibe Adgang til de svenske og norske Krigshavne med de sædvanmæssige Indskrænkninger med Hensyn til Antallet for de førstnævnte Skibes Vedkommende, saavel som i Henseende til de sanitære Forholdsregler, som Omstændighederne maatte gjøre nødvendige; c) at sælge til de krigsførende Magter alle Varer og alt Kjøbmandsgods, som de maatte behøve, med Undtagelse af Krigscontraband; d) at nyde i alle Handelsforbindelser med de krigsførende Magter enhver Sikkerhed for de svenske og norske Fartøier, dog altid under Iagttagelse af, hvad der er gjældende i Tilfælde af en erklæret og effectiv Blokade; e) at forbyde i de svenske og norske Havne Prisers Indbringelse, Condem-

nation og Salg, dog for Indbringelsens Vedkommende med Undtagelse af Nødstilfælde. Disse Grundsætninger, der ganske ere de samme som de, der i Aaret 1834, da lignende Forviklinger fandt Sted med Hensyn til det orientalske Spørgsmaal, indeholdtes i de Erklæringer, der dengang fra svensk-norsk Side meddeltes Kabinetterne i London og Petersborg, vilde den svensk-norske Regjering nu fremsætte for de eventuelle krigsførende Magter med den Erklæring, at den, hvis disse tiltræde dem, er rede til i saa Henseende at afslutte bindende og specielle Overenskomster. Men inden at foretage dette Skridt har Hans Majestæt Kongen af Sverrig og Norge villet træde i Forbindelse med den Kongelige Regjering for at overbevise sig om, at der ingen Meningsulighed finder Sted med Hensyn til den paatænkte Forholdsregel, efterdi de Principer, som fremsættes af den ene af de tvende Regjeringer, den danske eller den svensk-norske, vilde vinde betydeligt i Styrke, naar de deltes af den anden, og naar de formuleredes aldeles identisk. Den svensk-norske Regjering har derfor udbedet sig et klart og bestemt Svar paa følgende tre Spørgsmaal: 1) om de som Basis for den Neutralitet, der vilde være at vedtage for Sverrigs og Norges Vedkommende, af den Kongelig svensk-norske Regjering fremsatte Grundsætninger, forsaavidt dette Systems egentlige Væsen angaar, finder Hans Majestæts Bifald, og om Allershøistsamme er villig til, i den omhandlede Eventualitet, ligeledes at vedtage en Neutralitet grundet paa disse Principer? 2) om Hans Majestæts Regjering ved at antage disse Principer har Bemærkninger at gjøre enten med Hensyn til Formen eller med Hensyn til Enkelthederne; i hvilket Tilfælde den svensk-norske Regjering gjerne vilde lempe sig derefter overalt, hvor saadant ikke maatte stride enten mod Systemets Væsen eller de indre svenske eller norske Forhold? 3) om Hans Majestæts Regjering, dersom det første Punkt besvares bekræftende, med den Kongelig svensk-norske Regjering er enig i, at de Meddelelser, som eventuelt vilde være at gjøre vedkommende Magter, redigeres aldeles enslydende og udgaa samtidigt fra begge Souveræners Repræsentanter?

Efterat have forelæst den omhandlede Memorial fra den svenske Regjering bemærkede Udenrigsministeren videre, at der i 1834 ikke blev fra dansk Side ad skriftlig Vei gjort i London og Petersborg lignende Meddelelser, som de der dengang sammesteds, saaledes som allerede foran bemærket, gjordes fra svensk Side; der skete fra dansk Side, medens der af den danske Regjering svaredes den svenske paa

dens Meddelelse om de paagjældende Skridt, paa den mest forbindtlige og indgaaende Maade, kun en Udtalelse ad mundtlig Vei i London og Petersborg.

Næst endnu at tilføie, at han først igaar havde af den herværende svensk-norske Chargé d'affaires modtaget den omhandlede Memorial, og at han derfor, da han endnu kun havde havt saa kort Leilighed til at behandle Sagen, ikke turde paatage sig det Ansvar allerede idag at foreslaa noget Svar i Hans Majestæts Navn til den svenske Regjering, men at han, da den svenske Regjering saameget ønskede hurtigt at erholde en Meddelelse herfra, troede, at der, idet han antog, at der fra Hans Majestæts Side ikke vil være noget til Hinder for, at Allershøistsamme ialtfald i Almindelighed tiltræder de af den svensk-norske Regjering fremsatte Grundsætninger for Vedtagelsen af et for alle tre nordiske Kongeriger gjældende Neutralitetssystem under en eventuel Krig mellem Rusland og de vestlige Stormagter, i denne Forudsætning intet vilde være imod, at han allerede nu foreløbigen som sin personlige Anskuelse meddeler den Kongelige Gesandt i Stockholm, at han finder hine Grundsætninger skikkede til derpaa at bygge videre til en yderligere Forstaaelse mellem Danmark og de tvende forenede Kongeriger, androg Udenrigsministeren derfor allerunderdanigst paa Hans Majestæts allerhøieste Bemyndigelse til at lade en saadan Skrivelse i sit eget Navn afgaa til den Kongelige Gesandt i Stockholm.

Efterat Udenrigsministeren derpaa havde oplæst et Udkast til en saadan Skrivelse, meddelte *Hans Majestæt* ham allernaadigst Bemyndigelse til at lade Skrivelsen afgaa overensstemmende med Udkastet.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Nedlæggelsen af Aarhus videnskabelige Realskole og om Indførelsen af en særegen Realundervisning ved Aarhus Cathedral-skole fra 23de August 1853 at regne, idet han indstillede:

- 1) At Aarhus videnskabelige Realskole maa nedlægges fra Udgangen af indeværende Skoleaar eller den 22de August næstkommende at regne.
- 2) At Skolens samtlige Eiendele maa tilfalde det lærde Skolevæsen, og at Ministeriet maa allernaadigst bemyndiges til at sælge Skolens Bygninger samt de Dele af Skolens Inventariesager, som ikke kunne anvendes til Brug ved andre lærde Skoler.

- 3) At de Vartpenge, der efter Pensionsloven ville være at tillægge de af Skolens Embedsmænd, der ved Nedlæggelsen entlediges, maa foreløbigen, under Forventning af den dertil fornødne Finantsbevilling, udredes af Sorø Akademies Kasse.
- 4) At Ministeriet maa allernaadigst bemyndiges til, fra næste Skoleaars Begyndelse eller 23de August næstkommende at regne, at indrette en særlig Realundervisning ved Aarhus Kathedralskole ligesom den, der nu finder Sted ved Sorø lærde Skole, dog kun som en foreløbig Foranstaltning, indtil en særlig Realundervisning ved de lærde Skoler bliver ordnet ved Lov samt under Forventning af, at den fornødne Bevilling erholdes ved de respektive Finantslove til Udredelsen af de Udgifter, som Foranstaltningens Iværksættelse vil udkræve mere end det Tilskud, der, som Finantslovudkastet for 1853/54 er vedtaget af den sidst samlede Rigsdag, ventes ved Finantsloven for bemeldte Aar bevilget af Sorø Akademies Kasse til Realundervisning i Aarhus.
- 5) At Ministeriet endvidere maa lige allernaadigst bemyndiges til samtidigt med Realskolens Nedlæggelse at anvise de Lærere ved denne, der kunne benyttes ved Aarhus Kathedralskole, foreløbig Virksomhed i samme Egenskab ved sidstnævnte Skole med Bibehold af deres nuværende Gager, dog ligeledes under Forventning af, at Gagerne ved de paagjældende Finantslove bevilges udredede ved Tilskud fra Sorø Akademies Kasse, samt saaledes, at disse Læreres definitive Ansættelse ved Kathedralskolen udsættes, indtil Lovbemyndigelse haves for Realundervisningens definitive Ordning ved Skolen.

Krigsministeren [Hansen] bemærkede, at naar der ingen Penge var til Vedligeholdelsen af Aarhus videnskabelige Realskole, var det jo vistnok en Selvfølge, at den maatte nedlægges, men dette syntes ham dog at være et stort Tilbageskridt, efterat en saadan Skole for ikke længere end 16 Aar siden var bleven anset for meget nødvendig og nyttig.

Cultusministeren [Ørsted] henholdt sig til, hvad i Forestillingen var udviklet, og troede, at der dog ogsaa allerede, da det i sin Tid blev besluttet, at Skolen skulde anlægges, var mange, som mente, at en saadan Realskole ikke vilde kunne bestaa.

Hans Majestæt opproberede allernaadigst samtlige Cultusministerens Indstillinger.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch der verwitweten Geschwister der Generalin Lise von Rye, geb. von Schultz in Kopenhagen und der Försterin Dorothea Niemann geb. von Schultz in Altona, um Aufhebung der Administration ihres von ihrem verstorbenen Vater ererbten Vermögens.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass die Administration über das von dem in Altona verstorbenen Capitain von Schultz auf seine Töchter, die verwitwete Generalin von Rye in Kopenhagen und die verwitwete Försterin Niemann in Altona in Folge testamentarischer Disposition vererbfälle Vermögen aufgehoben und dieses den letzteren nunmehr zur freien Disposition ausgeliefert werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Überlassung des zu den der Landesherrschaft seiner Zeit reservirten Pertinenzien der vormaligen Festung Ratzeburg gehörigen, am dortigen südlichen Seeufer gelegenen kleinen Exercierplatzes an die Stadt Ratzeburg.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass der zu den der Landesherrschaft seiner Zeit reservirten Pertinenzien der vormaligen Festung Ratzeburg gehörige, am dortigen südlichen Seeufer gelegene kleine Exercierplatz der Stadt Ratzeburg zum Zweck der Aufführung eines Gebäudes für das sogenannte Marienstift daselbst, sowie der Erlangung eines Hofes und Gartens für dasselbe, überlassen werde.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Genehmigung der Ausführung verschiedener Neubauten und Bauarbeiten im Herzogthum Lauenburg pro 1853, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die in der Vorstellung aufgeführten Bauarbeiten im Herzogthum Lauenburg, mit Ausnahme jedoch der veranschlagten Verlängerung des Wirtschaftsgebäudes auf dem Amtshofe zu Steinhorst nebst Anbau eines neuen Schweine- und Federviehstalles und des Baues eines neuen Sprützen- und Materialienhauses daselbst zur Ausführung nach dem aufschlagsmässigen Kostenbelauf für das Jahr 1853 allerhöchst zu genehmigen.

Finantsministeren [Sponneck] maatte, hvad den projecterede nye

Bolig for en zweiter Beamte angik, vedblive sin Formening om, at denne Bygning var meget for stor og luxuriøs for en saadan Embedsmand med den Gage, han har, og han maatte i saa Henseende fremhæve den paafaldende Forskjel mellem den Bygning og Embedsboligerne i Kongeriget for tilsvarende Embedsmænd. Uden i nogen Maade at indlade sig paa at kritisere det gjorte Overslag, hvis Bedømmelse var den vedkommende Fagministers Sag, maatte han derfor, da det tilkom ham som Finantsminister at udtale sig over, hvorvidt det hele paagjældende nye Bygningsforetagende kan indskrænkes, inhærere, hvad han i sin Correspondance med det holstenske Ministerium havde udtalt.

Hans Majestæt yttrede, at Allerhøistsamme dog troede at maatte bifalde den holstenske Ministers foreliggende Indstilling i sin Helhed, og Indstillingen blev saaledes allernaadigst approberet.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Mobilmachung der zur Bedeichung des Dieksander Vorlandes in diesem Jahre annoch ferner erforderlichen Summe von 202.500 Mk. Hamburger Banco.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von der Administration der landesherrlichen Süderdithmarschischen Aussendeichs Ländereien mit dem Conferenzzrath Donner in Altona, Senator Jenisch und Banquier Heine in Hamburg über die Darleihung einer Summe von 202.500 Mk. Banco zu den diesjährigen Dieksander Bedeichungsarbeiten getroffene Vereinbarung allerhöchst zu genehmigen, und die in dieser Beziehung erforderliche Autorisation mittelst allerhöchster Unterzeichnung der angebotenen betreffenden Acte zu ertheilen.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erlassung eines allerhöchsten Patents wegen Anordnung eines theologischen Candidaten-Examens für das Herzogthum Holstein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass nach dem der Vorstellung allerunterthänigst angeschlossenen Entwurf ein Patent betreffend die Anordnung eines theologischen Candidaten-Examens für das Herzogthum Holstein erlassen werde.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende en forandret Bestemmelse med Hensyn til Beregningen i samtlige Tarifer og Taxter, idet han allerunderdanigst indstillede, om ikke Ministeriet allernaadigst maatte bemyndiges til at forelægge Hans Majestæt et med det Forestillingen hoslagte Udkast overensstemmende allerhøieste Patent angaaende en forandret Beregning i samtlige Tarifer og Taxter til allernaadigst Underskrift, og om ikke Ministeriet lige allernaadigst maatte bemyndiges til at foranstalte det Fornødne til Udførelsen af de i dette Patent indeholdte allerhøieste Bestemmelser.

Efterat *Finansministeren* [Sponeck] havde yttret sig derhen, at han vilde anse det ønskeligt, at der intet Patent emanerer, men at *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* alene erholder en allerhøieste Resolution for en saadan forandret Beregning, som i det forelagte Udkast indeholdt, hvilken Resolution da vilde blive at communicere alle paagjældende Ministerier, for at hvert især kunde tage under Overveielse, hvad det for sit Vedkommende vilde foranstalte, og efterat *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] havde erklæret sig enig i, at der forholdes paa denne Maade, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at resolve, at alle i Hertugdømmet Slesvig gjældende Tarifer og Taxter, der bero paa allerhøieste Lovbestemmelser eller Resolutioner eller ere anordnede af Autoriteter, skulle, forsaavidt de indeholde Satsen alene i Courant eller i Courant og Rigsbankpenge, forandres saaledes, at Satsene kun angives i Rigsbankpenge, samt at, saafremt der i de hidtil gjældende Tarifer og Taxter forekommer mindre Brøker end $\frac{3}{5}$ L. Sk., disse Brøker skulle falde bort, hvorimod der istedetfor $\frac{3}{5}$ L. Sk. og alle større Brøker skal sættes en hel Rigsbankskilling, hvorhos alle nye Tarifer og Taxter ere udelukkende at beregne i Rigsbankpenge uden Brøk. Hans Majestæt bemyndigede dernæst Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig til at foranstalte det Fornødne til denne allerhøieste Resolutions snarest mulige Udførelse.

Dernæst refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende den allerhøieste Stadfæstelse af Valget af de Deputerede og Suppleanter til den slesvigske Provindsialstænderforsamling, som behøve allerhøieste Tilladelse.

Overensstemmende med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at meddele samtlige Deputerede og Suppleanter til den slesvigske Provindsialstænderforsamling, hvis Valg behøver allerhøieste Stadfæstelse, med Undtagelse af Lærer ved Døvstumme-Institutet,

Dr. Paulsen, den fornødne Tilladelse til at modtage det paa dem faldne Valg.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling betræffende en Ansøgning fra Thomas Lund i Toftlund, som Medlem af Committeeen for en Folkefest i Mandbjerg Skov, om Tilladelse til at lade forskjellige Haandværksproducter bortlodde ved den Fest, som er berammet at afholdes i denne Skov den 7de August d. A.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det tillades Committeeen for Afholdelsen af bemeldte Folkefest at lade forskjellige Haandværksproducter bortlodde ved den til den 7de August d. A. berammede Fest.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Stadfæstelse paa den af Rigsdagen vedtagne Finantslov for Finantsaaret fra 1ste April 1853 til 31te Marts 1854.

I Overensstemmelse med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Finantslov.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling angaaende allerhøieste Stadfæstelse af den af Rigsdagen vedtagne Lov om Tillægsbevilling til Finantsloven for 1853/54 betræffende Coloniernes Indtægter og Udgifter.

I Overensstemmelse med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lov.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponneck] tvende allerunderdanigste Forestillinger, hvorved de af Rigsdagen vedtagne Love resp. om Jernbane-Anlæg i Jylland og om Eftergivelse og Nedsættelse af Summer, der skyldes til Statskassen for modtagne Forskud paa Gage, Pension og deslige, forelægges til allerhøieste Stadfæstelse.

Overensstemmende med Indstillingerne stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst begge de nævnte Love.

Marineministeren [Steen A. Bille] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt vil allernaadigst approbere det Forestillingen allerunderdanigst vedlagte Udkast til confidentiel Instrux for Commandanten paa Fæstningen Christiansø; og at Hans Majestæt allernaadigst vil bestemme, hvorledes der skal forholdes med Hensyn til Meddelelsen af Instruxen til Commandanten.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst den forelagte confidentielle Instruction for Commandanten paa Fæstningen Christiansø og bemyndigede derhos allernaadigst Marineministeren til, efter nærmere Over-

enskomst med Udenrigsministeren, at underrette Commandanten om, naar denne Instruction, i Henhold til dens § 2, skal træde i Kraft, indtil hvilken Tid Commandanten beordres at holde den aldeles hemmelig.

Fremdeles refererede *Marineministeren* [Steen A. Bille] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles til allerhøieste Approbation:

- 1) At det maa blive bragt under Forhandling i det Geheime-Statsraad, hvorvidt en Observationseskadre skal holdes i Beredskab til eventuelt at kunne krydse i Østersøen, og
- 2) At Ministeriet, forsaa vidt Hans Majestæt allernaadigst maatte befale en saadan Foranstaltning, allernaadigst maa blive bemyndiget til at beordre, at Linieskibet Dannebrog og Corvetten Valkyrien indtil videre forblive armerede for, naar fornødent, at sammendrages med Fregatten Havfruen og Dampskibet Holger Danske i en samlet Eskadre under en Eskadrechefs Commando.

Udenrigsministeren [Bluhme] bemærkede, at da de Skibe, hvoraf den foreslaaede Eskadre skulde sammensættes, ere forhaanden fuldt udrustede, og da Marineministeren, efter hvad der var oplyst, har de fornødne Fonds (ialtfald med Undtagelse af, hvad Cadetcorvetten angaar, for hvis Vedkommende det fornødne Beløb imidlertid, efter hvad der var yttret, ikke kunde blive betydeligt) til at holde en saadan Eskadre indtil Midten af August, saa vilde han allerunderdanigst tilraade Hans Majestæt at befale, at Skibene nu ikke desarmeres, men at til den nævnte Tid nærmere kommer under Overveielse, om Desarmering da skal finde Sted eller ikke. Han vilde, skjøndt han tror paa Freden, saameget mere tilraade Hans Majestæt dette, som han har Anledning til at tro, at den svenske Eskadre skal i nogen Tid ikke desarmeres, og som en øieblikkelig Desarmering af vore Skibe, naar de nu engang haves udrustede, forekom ham at ville kunne udlægges som en Demonstration.

Hans Majestæt bifaldt derefter allernaadigst, at Linieskibet Dannebrog og Fregatten Havfruen skulle, naar de ere blevne inspicerede af Flaade-Inspecteuren, tilligemed Corvetten Valkyrien og Dampskibet Holger Danske samles, indtil medio August, i en Eskadre under en Eskadrechefs Commando, og at til den nævnte Tid Spørgsmaalet om disse Skibes Desarmering nærmere skal bringes under Overveielse.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet søndag d. 14. august 1853.

Aar 1853, den 14de August, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling om allerhøieste Stadfæstelse paa den af Rigsdagen vedtagne Lov om Vartpenge for Rector ved Nykjøbing Cathedralskole Erik Peter Rosendahl.

I Overensstemmelse med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lov.

Dernæst refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om, at Indløsningssummen for Ølsted Præstegaard i Aarhus Stift maa forhøies til 500 Rbd., idet han indstillede, at Indløsningssummen for Ølsted Præstegaard i Aarhus Stift ved dens Aflevering i lovbefalet Stand fra Formand til Eftermand i Embedet allernaadigst maa fastsættes til 500 Rbd.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Bitte des Kirchspielvogts Ahlmann in Krempe, dass einem von ihm behufs der Cautionsbestellung angeliehenen Capital von 3.733 Rbt. 32 Sk. das Vorzugsrecht vor dem der Königlichen Casse zustehenden privilegirten Pfandrecht an den Gütern der Hebungsbeamten eingeräumt werde.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass dem Kirchspielvogt Ahlmann in Krempe die allergnädigste Versicherung ertheilt werde, dass die von ihm behufs der Cautionsbestellung angeliehenen 3.733 Rbt. 32 Sk. den gesetzlich bevorzugten Ansprüchen der Königlichen Casse an die Güter der Hebungsbeamten vorgehen sollen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Überlassung eines herrschaftlichen, 24 Quadratruthen grossen Platzes im sogenannten Mühlenberge bei Lauenburg an die vorstädtische Gemeinde daselbst zur Erbauung eines Armenhauses.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, einen landesherrschaftlichen, 24 Quadratruthen grossen Platz im Mühlenberge bei Lauenburg an die vorstädtische Gemeinde daselbst zur Be-

bauung mit einem Armenhause allergnädigst zu überlassen und das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, das darnach Erforderliche wahrzunehmen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Überlassung des Königlichen Untermessingschlägerteiches an die Armencommune des Fleckens Reinfeld, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der circa 6 Tonnen Land enthaltende Rest des Untermessingschlägerteiches gegen ein Kaufgeld von 160 Rbt. à Tonne, zahlbar zu Martini 1854, 1855 und 1856 in drei gleichen Raten, und einen jährlichen Canon von 4 Rbt. für die Tonne, sowie im Übrigen unter den obgedachten Bedingungen, der Armencommune des Fleckens Reinfeld zur Verbindung mit ihrem Armenhause allergnädigst überlassen, und das Ministerium allerhöchst autorisirt werden möge, das Kaufgeld dem Finanzministerium zu überweisen, sowie das weiter Erforderliche zu veranstalten.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des mosaischen Glaubensgenossen Joseph Ludwig Wallach in Hamburg um Erlaubnis zur Niederlassung im Flecken Pinneberg.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass dem mosaischen Glaubensgenossen Joseph Ludwig Wallach in Hamburg die Erlaubnis, sich im Flecken Pinneberg niederzulassen, unter dem Vorbehalt der vorgängigen Erfüllung der Bedingungen des allerhöchsten Patents vom 5ten November 1841 betreffend die Niederlassung und Versorgung von Ausländern und unter der Verpflichtung allergnädigst ertheilt werde, dass er für die Befreiung von denjenigen Communalämtern, die er seiner Religion wegen nicht übernehmen kann, eine jährliche Recognition von 16 Rbt. an die dortige Fleckencasse entrichte.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Genehmigung der Wahl der Abgeordneten und Stellvertreter, welche der allerhöchsten Erlaubnis bedürfen, indem er allerunterthänigst beantragte:

- 1) Ob nicht dem Canzleirath, Gerichtshalter Matthiessen die Annahme der auf ihn gefallenen Wahl eines Abgeordneten zur holsteinischen

Provinzialstän­deversammlun­g unter der Vorausset­zung allernä­digst zu gestat­ten sein möch­te, dass die ihm übertra­genen Geschäfte eines ersten Mit­gliedes der ausserordent­lichen Untersu­chungs-Com­mission darun­ter kei­nen Abbruch lei­den.

- 2) Ob nicht den übrigen in der Vorstellung namhaft gemachten für die Provinzialstän­deversammlun­g des Herzogthums Holstein ge­wählten Abgeord­neten und Stellvertretern die für selbige in Ge­mässheit des § 3 des allge­meinen Gesetzes wegen Anord­nung von Provinzialstän­den vom 28sten Mai 1831 erforderliche Erlaubnis zur Annahme der auf sie in der be­zeichneten Eigenschaft gefalle­nen Wahl allernä­digst zu ertheilen sein möch­te.
- 3) Ob nicht allerhöchst zu genehmigen sein möch­te, dass des Herrn Landgrafen v. Hessen Hochfürstliche Durchlaucht Sich rücksicht­lich der Hochdemselben als Besit­zer der fürstlichen Hessenstein­schen Fideicommissgüter zustän­digen Virilstimme in der holstei­nischen Stän­deversammlun­g durch den Hofjägermeister v. Buchwaldt zu Helmstorf vertreten lasse.

Sämtliche Anträge wurden von *Seiner Majestät* allernä­digst genehmigt, jedoch dass in Betreff des fungirenden Gerichtshalters d'Aubert in Oldenburg die allerhöchste Beschlussnahme annoch vor­behalten werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betref­fend die Abgabenverhältnisse des Eyfflerschen Hofes in Ottensen, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht das Ministerium aller­höchst zu autorisiren sein möch­te, die Aufhebung des fraglichen Con­curses zu gestat­ten und den Abgang des sogenannten Eyfflerschen Hofes in Ottensen als 1½ Hufenstelle aus den Steuerregistern unter der Vorausset­zung in Aussicht zu stellen, dass unter den Eigenthümern des gedachten Hofes, der Commune Ottensen und den sonst Beikom­menden ein Arrangement zu Stande komme, durch welches die König­liche Casse sowohl hinsichtlich ihrer jetzigen Forderungen als auch wegen des Ersatzes für die künftig wegfallenden pflugzähligen Lasten des Hofes möglichst gesichert werde.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betref­fend die allerhöchste Berufung zweier Geistlicher und eines bei der Universität zu Kiel angestellten Professors für die bevorstehende Pro-

vinzialstän­dever­sam­mlung des Herzogthums Holstein, indem er allerunterthänigst beantragte:

- 1) Ob nicht der Pastor Hasselmann in Altencrempe und der Pastor Chemnitz in Kaltenkirchen als geistliche Mitglieder, und der Professor, Etatsrath Ratjen als Mitglied der Kieler Universität unter den anordnungsmässig festgestellten Bedingungen und unter Vorbehalt der etwa eintretenden Veränderungen allerhöchst zu berufen und
- 2) Das Ministerium allerhöchst zu beauftragen sein möchte, die des­fälligen Berufsreskripte auszufertigen und Seiner Majestät zur gnädigst gefälligen Unterzeichnung allerunterthänigst vorzulegen. Die beiden Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die monatliche Vorausbezahlung der Gagen, Pensionen und Wartegelder für die Branddirectoren im Herzogthum Holstein, indem er beantragte, ob nicht die Bestimmungen der drei ersten Paragraphen des für das Königreich erlassenen und auf die Herzogthümer Schleswig und Holstein demnächst ausgedehnten Gesetzes vom 30sten Juni 1850 betreffend die monatliche Vorausbezahlung der aus Seiner Königlich Majestät Casse zu entrichtenden Gagen, Pensionen und Wartegelder, auch auf die Gagen, Pensionen und Wartegelder der Branddirectoren im Herzogthum Holstein und zwar vom 1sten September d. J. angerechnet in Anwendung zu bringen, und ob nicht das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg allerhöchst zu autorisiren sein möchte, eine des­fällige Bekanntmachung zu erlassen und das weiter in dieser Hinsicht Erforderliche anzuordnen.

Seine Majestät genehmigten allergnädigst diesen Antrag.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Einberufung der Provinzialstän­dever­sam­mlung für das Herzogthum Holstein, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht nach Massgabe des der Vorstellung allerunterthänigst angelegten Entwurfs ein allerhöchstes Patent betreffend die Einberufung der provinzialständischen Versammlung für das Herzogthum Holstein Seiner Majestät zur allerhöchsten Vollziehung vorzulegen sein möchte.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag und geruhten zugleich, den Landdrosten in Pinneberg, Geheimen-Conferenzrath

Scheel zum Königlichen Commissarius für die einzuberufende Versammlung der Provinzialstände des Herzogthums Holstein allergnädigst zu ernennen, da der zu diesem Posten allerhöchst designirte Amtmann v. Kardorff sich entschuldigt gebeten und diese Bitte genügend begründet habe.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Rescript wegen Ernennung des Commissarius für die Versammlung der berathenden Provinzialstände für das Herzogthum Holstein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst den allerunterthänigst vorgelegten Entwurf des gedachten Rescripts.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Districtsschullehrers Hinrich Friedrich Asmussen in Ratzbeck in der Parochin Zarpen um die Verleihung der Vorzugsrechte examinirter Seminaristen bei der Besetzung erledigter Schulstellen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Schullehrer Hinrich Friedrich Asmussen in Ratzbeck in der Parochin Zarpen die Vorzugsrechte examinirter Seminaristen bei der Besetzung erledigter Schulstellen allergnädigst zu ertheilen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die künftige Verwaltung des Luhnstedter Holzvogtsreviers im Bargstedter Forstdistrict, Amts Rendsburg.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, den Verkauf der bisherigen Lehnstedter Holzvogtstelle, unter Reservirung von c. 7 Tonnen des vorhandenen urbaren Landes versuchen und, wenn ein annehmbarer Kaufpreis geboten wird, den erforderlichen, von dem Ministerio zu bestätigenden Kaufcontract abschliessen zu lassen, sowie wegen Etablierung einer neuen Holzwärterstelle auf dem reservirten Lande und Bestellung eines kundbaren, mit 160 Rbt. jährlich zu gagirenden Holzwärters das Erforderliche wahrzunehmen und den nach Abzug der Kosten jener neuen Einrichtung verbleibenden Rest des Kaufgeldes dem Finanzministerio zu überweisen.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein*

und Lauenburg [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Bestätigung des Kaufcontracts über die in Reinbeck gelegene Borgersche, ursprünglich Hinschsche Erbpachtstelle für die Direction der Berlin-Hamburger Eisenbahngesellschaft.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass die Confirmationsurkunde des zwischen Rudolph Gottfried Ferdinand Borger und der Berlin-Hamburger Eisenbahngesellschaft errichteten Kaufcontracts über die dem ersteren bisher zugehörige Erbpachtstelle zu Reinbeck zur allerhöchsten Unterschrift allerunterthänigst vorgelegt werde.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Begnadigung des wegen verübter Brandstiftung zur Enthauptung mit dem Beil verurtheilten Andreas Fr. Liep aus Angelsund zu einer 15jährigen Zuchthausstrafe.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den von dem Appellationsgericht für das Herzogthum Schleswig wegen verübter Brandstiftung zur Enthauptung mit dem Beil verurtheilten Andreas Friedrich Liep aus Angelsund, Kirchspiels Adelbye, zu einer 15jährigen Zuchthausstrafe allergnädigst zu begnadigen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udstedelsen af en definitiv Lov istedetfor den provisorisk emanerede Forordning af 23de Januar 1846 indeholdende nogle nærmere Bestemmelser med Hensyn til Fremgangsmaaden, der bliver at iagttage ved Fastsættelsen af den Erstatning, der skal gives for Afstaaelsen af Grundstykker til Jernbaneanlæg.

Overensstemmende med Indstillingen bemyndigede *Hans Majestæt* allernaadigst Ministeriet til allerunderdanigst at forelægge et i Overensstemmelse med det forelagte Udkast udfærdiget Patent angaaende nogle nærmere Bestemmelser med Hensyn til Fremgangsmaaden, der bliver at iagttage ved Fastsættelsen af den Erstatning, der skal gives for Afstaaelse af Grundstykker til Jernbaneanlæg.

Derefter refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Indkaldelsen af Provindsialstænderforsamlingen for Hertugdømmet Slesvig.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Provindsialstænderne for Hertugdømmet Slesvig indkaldes

til den 5te October d. A., og at Amtmand for Tønder Amt, Grev Reventlow beskikkes til Commissarius ved den forestaaende slesvigske Provindsialstænderforsamling; hvornæst Hans Majestæt lige allernaadigst bifaldt det af Ministeren for Hertugdømmet Slesvig forelagte Indkaldelsespatent og det af ham ligeledes forelagte Commissorium for Commissarius.

Derefter refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling betræffende Udkast til et Patent angaaende Benyttelsen af det danske og det tydske Sprog i Hertugdømmet Slesvigs Provindsialstænderforsamling, idet han indstillede, om ikke Ministeriet allernaadigst maatte bemyndiges til allerunderdanigst at forelægge et i Overensstemmelse med det vedlagte Udkast udfærdiget Patent angaaende Benyttelsen af det danske og det tydske Sprog i Hertugdømmet Slesvigs Provindsialstænderforsamling til allerhøieste Underskrift.

Hvad det forelagte Udkasts § 2 angaar, da blev det fra flere Sider erindret, at Forsamlingens Betænkninger og Andragender saavelsom ogsaa Committeernes Betænkninger burde foreligge i begge Sprog, i hvilken Henseende det imidlertid ikke kunde forlanges af den Mand, som conciperede samme, og som hertil maatte kunne benytte, hvad Sprog han vilde, at han skulde besørge Oversættelsen; og efterat *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] havde erkjendt Rigtigheden af hin Forelæggelse i begge Sprog, da det, med Hensyn til, at Forsamlingen skal efter Committebetænkningerne tage Beslutning, og at den, hvad Forsamlingens Betænkninger og Andragender angaar, skal approbere disse, er nødvendigt, at alle dens Medlemmer maa kunne forstaa samme, behagede det *Hans Majestæt Kongen* allernaadigst at bifalde Udkastets § 2 med den Forandring, at §ens sidste Passus kommer til at lyde saaledes: »ligeledes Committeernes og Forsamlingens Betænkninger og Andragender«.

I Henseende til Udkastets § 3 foreslog *Finantsministeren* [Sponneck], at §ens sidste Membrum, fra Ordet »betjener«, forandres saaledes: »sker Meddelelsen, hvis den efter sin Beskaffenhed behøver strax at ske i begge Sprog, først paa Dansk og dernæst paa Tydsk. Hvor Omstændighederne derimod ikke udkræve saadan Gjentakelse, betjene de Nævnte sig afvekslende eller efter Discussionernes Gang af det ene eller det andet Sprog«. Det kunde nemlig dog ikke, antog han, være Meningen, at Commissarius eller den ham tilforordnede Embeds-

mand ikke skulde udøve nogen parlamentarisk Indflydelse, og en saadan vilde ved den Udstrækning, hvori §ens Bestemmelse er i Udkastet fremsat, og som ogsaa forekom ham at gaa videre, end hvad der følger af Kundgjørelsen af 28de Januar f. A., forhindres, da en sliig Bestemmelse ligefrem vil modvirke enhver parlamentarisk Diskussion, idet det ikke let vil være gjørligt strax mundtlig at gjengive det sagte i samme Sprog, end sige i et andet, og Følgen altsaa vil blive, at Commissarius og den ham tilforordnede Embedsmand saalidet som muligt tage Ordet.

Premierministeren [Ørsted] bemærkede, at det forekom ham tilstrækkeligt, at Commissarius udtrykker sig i eet Sprog, og at kun, hvis det begjæres, det sagte skal af ham eller andre meddeles i det andet Sprog. Han mente dernæst ogsaa, at det kan overlades til Commissarius selv, hvilket Sprog han i det enkelte Tilfælde vil betjene sig af. Forsaavidt det i §en hedder, at Commissarius stedse skal først betjene sig af det danske Sprog, da troede han, at ialtfald en saadan Bestemmelse ikke bør tages, da den vilde give det ene Sprog en Superioritet, og da det derhos i sig er naturligt, at Commissarius svarer i samme Sprog, hvori der i det givne Tilfælde spørges.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] yttrede, at naar der ikke bliver givet en udtrykkelig Bestemmelse om, at Commissarius, naar han tager Ordet i Forsamlingen, skal benytte sig af begge Sprog, vil han blive sat i den allerubehageligste Stilling, idet han, uagtet den bedste Villie, ikke vil kunne undgaa Angreb og Beskyldninger for Partiskhed, snart fra den ene Side og snart fra den anden, alt eftersom han betjener sig af det ene eller af det andet Sprog. Saaledes som § 2 er affattet i Udkastet, ved enhver, hvad han har at vente, og ingen kan klage. Forsaavidt det var blevet yttret, at den paagjældende Bestemmelse vilde hindre Commissarius fra at udøve parlamentarisk Indflydelse paa Forsamlingen, da var det med Hensyn til Forsamlingens Natur og Beskaffenhed netop hans Mening, at Commissarius ingen parlamentarisk Indflydelse skal udøve paa den.

Finantsministeren [Spønneck] maatte bemærke, at saaledes som Forholdet med Hensyn til Stænderinstitutionen har udviklet sig, har der hidtil fundet en parlamentarisk Discussion Sted i Stænderforsamlingerne; Sagen var altsaa forsaauidt ikke integra, og i ethvert Tilfælde forekom det ham mindre rigtigt at benytte den Omstændighed, at der skal gives Normer med Hensyn til begge Sprogs Ligeberettigelse

i Forsamlingen til at træffe en Bestemmelse, hvis Følge maa blive, at den parlamentariske Discussion i Forsamlingen ikke længer kan finde Sted, og som ikke kan siges at være en nødvendig Conseqvents af Tilsgagnet i Kundgjørelsen af 28de Januar f. A.

Premierministeren [Ørsted] fremhævede, hvor ganske særdeles lammende det vil være, naar Commissarius skal tale i begge Sprog; Vexelvirkning mellem Forsamlingen og Commissarius vilde saagodt-som ikke kunne finde Sted, og naar det var saa, troede han, at Stænderforsamlingens Betydning blev aldeles intetsigende.

Efterat *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] paa den ene Side og *Premierministeren* [Ørsted] samt *Finantsministeren* [Sponneck] paa den anden havde yderligere udviklet deres Anskuelser, yttrede *Ministeren for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg* [Reventlow-Criminil]: Er würde besorgen, dass die fragliche Bestimmung des Entwurfs bei dem Commissarius grosse Unlust hervorbringen würde, und er finde es hinreichend, dass es, vielleicht auf instructionsmässigem Wege, bestimmt werde, dass die Eröffnung der Versammlung erst in der dänischen Sprache und danach in der deutschen geschehen solle, wogegen es ihm vorkomme, dass man nachher dem Commissarius überlassen könne, welcher Sprache er sich bedienen wolle.

Justitsministeren [Scheel] mente ogsaa, at det, naar undtages Forsamlingens Aabning, der maa ske først paa Dansk og derefter paa Tydsk, kunde overlades til Commissarius at betjene sig efter Omstændighederne af det ene eller det andet Sprog og, hvis man finder det fornødent, da at sørge for, at det sagte gjengives i det andet Sprog.

Marineministeren [Steen A. Bille] maatte ogsaa være af den Mening, at Commissarius under Discussionerne maa tale det Sprog, der passer ham bedst, og at den i Udkastets § 3 indeholdte Bestemmelse betydeligt vil bidrage til at entrenerer Forhandlingerne og ikke til at give begge Sprog Ligeberettigelse, med Hensyn til hvilken Udkastets to første §§ maatte anses i fuldeste Maade fyldestgjørende.

Efterat *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] yderligere havde bemærket, at han intet fandt imod, at §ens Slutning redigeres saaledes: »betjener han sig derved i ethvert Tilfælde af begge Sprog«, og efterat *Ministeren for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg* [Reventlow-Criminil] havde yttret, at der, naar §en redigeres paa denne Maade, vil være ladet Commissarius frit Raaderum med Hensyn til at

gjengive sit Foredrag i det andet Sprog eller ikke, i hvilken Anledning *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] bemærkede, at det vilde være overladt til Commissarii Conduite, hvorledes han vilde tage det, behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde Udkastets § 3 med den Forandring, at §ens sidste Membrum fra »betjener« kommer til at lyde saaledes: »betjener han sig derved i ethvert Tilfælde af begge Sprog«.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Virilstemmerne i den slesvigske Provindsialstænderforsamling, idet han indstillede:

- 1) Om der ikke allerhøjest maatte meddeles Landraad C. E. v. Ahlefeld paa Olpenitz og Godseier W. H. v. Rumohr paa Rundtoft Dimission fra deres Function som Indehavere af Virilstemmer i den slesvigske Provindsialstænderforsamling.
- 2) Om der ikke allernaadigst maatte meddeles Virilstemmer i den slesvigske Provindsialstænderforsamling til følgende Medlemmer af det slesvigske Ridderskab:
Kammerherre, Hofjægermester Greve F. Reventlow til Reventlow-Sandberg, Ballegaard og Bøgskov, Kammerherre H. C. L. F. v. Ahlefeld til Ludwigsburg, Grev Schack til Seekamp; og
- 3) Om ikke Ministeriet allernaadigst maatte bemyndiges til at forelægge Hans Majestæt de i den ommeldte Anledning fornødne allerhøieste Reskripter til allernaadigst Underskrift.

Der Minister für die Herzogthümer Holsteln und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkte, dass er entschieden zu dem Resultate kommen müsse, dass dem Gutsbesitzer Rumohr die Befugnis, als Inhaber der ihm seiner Zeit allerhöchst ertheilten Virilstimme, in der Provindzialstände-Versammlung zu erscheinen bleibe, nachdem derselbe allergnädigst amnestirt worden. Seiner allerunterthänigsten Ansicht nach handele es sich hier nur um eine dem Gutsbesitzer Rumohr als Privatmann zustehende Berechtigung, und es sei gar kein Beweis des Zutrauens, wenn Seine Majestät diese Berechtigung nicht annulliren.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] maatte bemærke, at han altid havde opfattet Amnestipatentet strengt efter dettes egne Ord, saaledes at det er kun »som private Mænd«, at de paagjældende have faaet Tilladelse til frit og uhindret at vende tilbage til Slesvig, men at derimod alle deres offentlige Egenskaber vare fortabte; og da

han nu ansaa det at være Medlem af Stænderforsamlingen for en offentlig Stilling, havde han, rettende sig efter Amnestipatentets Ord, andraget paa, at Godseier Rumohr maatte meddeles Dimission fra sin Function som Indehaver af Virilstemme i Stænderforsamlingen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkede, dass er nicht einsehen könne, dass nach dem Gesetze Etwas im Wege sei, dass der Gutsbesitzer Rumohr die Virilstimme fortführe, nachdem es demselben gestattet worden, sich in Schleswig als Privatmann aufzuhalten. Er sei nämlich seiner Zeit nur als Privatmann und als Mitglied der Ritterschaft durch allerhöchsten Willen zum Inhaber einer Virilstimme berufen, und ebenso wenig als er die Qualität des Mitglieds der Ritterschaft verloren, ebenso wenig sei Solches der Fall in Betreff der Virilstimme. Dass derselbe früher von der Amnesti ausgeschlossen gewesen, könne seines Erachtens nicht in Betracht kommen, da er jetzt unter die Amnestirten mitbegriffen sei.

Finantsministeren [Sponneck] bemærkede, at det tidligere, ved hvad i den Højsalige Konges Tid passerede, er erkjendt, at Kongen kan paa Grund af en politisk Handling fratage en Mand den ham tillagte Virilstemme i Stænderne; og naar dette saaledes engang er erkjendt, maa det staa til Hans Majestæt at bedømme i det enkelte Tilfælde, hvilke politiske Handlinger fra den paagjældendes Side Allerhøiøstsamme vil lade gaa forud for Fratagelse af Virilstemmen.

Justitsministeren [Scheel] forekom det nødvendigen grundet i Forholdets Natur, at Kongen kan berøve en den ham tillagte Virilstemme. Han troede vel ikke, at Godseier Rumohr har ved at have været udelukket fra Amnestien tabt sin Virilstemme; men naar der nu spørges, om der er tilstrækkelig Grund til at fratage ham den, da fandt Justitsministeren, at saadan Grund foreligger i hin Udelukkelse, og Regjeringen vilde ogsaa, ved at lade ham beholde Virilstemmen, komme i aabenbar Modsigelse med sig selv, da det forud for de sidste Stændervalg i Slesvig blev af det slesvigske Ministerium tilkjendegivet, at ingen, som var i samme Tilfælde som Rumohr at have været udelukket fra Amnestien, maatte optages paa Valglisterne.

Premierministeren [Ørsted] skulde, hvad Spørgsmaalet om Godseier Rumohr angik, blot gjøre opmærksom paa, at den Myndighed, som denne havde som Politiovrighed paa sit Gods, turde have en ligesaa offentlig Charakter som det at være Medlem af Stænderforsamlingen,

men hin Myndighed havde man dog ikke frataget ham. Hvad iøvrigt angik de til at meddeles Virisstemmer i Forslag bragte, da troede han, at Hovedsynspunktet ved denne Udnævnelse maatte være at faa Mænd, om hvem det kunde antages, at de vare nogenlunde taalelige Repræsentanter for den Del af Befolkningen, i hvis Sted de træde. Det forekom ham ogsaa at være en egen Sag, at af de 3 i Forslag bragte vare de to danske Lehnsgrever. I det hele mente han, at man ligesaa gjerne maatte lade Pladserne ubesatte som at tage ringe Capaciteter.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] fremhævede det indskrænkede Udvalg, som der haves at tage af ved Besættelsen af de paagjældende Pladser.

Finantsministeren [Spønneck] bemærkede, at han med Hensyn til Valget af Grev Schack til Seekamp havde nogen Betænkelighed, da denne i 1848 havde compromitteret sig ved at lade sig af Oprørsregimentet intimidere til at lade sig constituere som Herredsfoged, i hvilken Anledning der, saavidt han vidste, senere havde været indledet en foreløbig Undersøgelse, som Finantsministeren imidlertid ikke var nøiere bekendt med.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] bemærkede, at den af Finantsministeren fremhævede Omstændighed med Hensyn til Grev Schack var ham ubekjendt.

Efterat endnu *Krigsministeren* [Hansen] havde udtalt sig for, at Virilstemmen bør fratages Godseier Rumohr, behagede det *Hans Majestæt Kongen* allernaadigst at bifalde samtlige de foreliggende Indstillinger, dog at der, istedetfor Grev Schack til Seekamp, allernaadigst tillægges Major C. A. v. Qualen til Wulfshagen Virilstemme i den slesvigske Provindsialstænderforsamling.

Dernæst refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling betræffende Udnævnelsen af tvende Geistlige og af en Professor fra Kiels Universitet til Medlemmer af den slesvigske Provindsialstænderforsamling, idet han indstillede, om ikke den interimistiske Superintendent og constituerede Provst i Flensborg Provsti Aschenfeldt, Sognepræst ved St. Nicolai Kirke i Flensborg, og den constituerede Provst i Haderslev Provsti Boesen, Sognepræst i Fjelstrup, allernaadigst maatte være at udnævne til geistlige Medlemmer og Professor ved Kiels Universitet, Dr. juris Schmid til Medlem

for Universitetet af den forestaaende slesvigske Provindsialstænderforsamling.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Endvidere refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Reparation og Ombygning af de til Skovfogedboligen i Fobisletlund, Haderslev Amt, hørende Udhuse.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at der i Forbindelse med de i dette Aar ved allerhøieste Resolution af 27de April sidstleden allernaadigst approberede Reparationer ved Vaaningshuset til Skovfogedboligen i Fobisletlund, Haderslev Amt, tillige maa foretages en Ombygning og Reparation af de til samme Bolig hørende Udhuse, samt at den dertil medgaaende Sum af indtil 1228 Rbd. 76 Sk. maa afholdes af Hertugdømmet Slesvigs Forstindtrader for indeværende Finantsaar.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling betræffende Ophævelsen af Bekjendtgjørelsen af 24de September 1850 angaaende Jagtretten Afløsning, idet han indstillede, om ikke Ministeriet allernaadigst maatte være at bemyndige til allerunderdanigst at forelægge *Hans Majestæt* en i Overensstemmelse med vedlagte Udkast udfærdiget Forordning angaaende Jagtretten til allerhøieste Underskrift.

Premierministeren [Ørsted] yttrede, at han dog fandt megen Betænkelighed ved at fratage ved en provisorisk Lov alle de Personer, som ved den overordentlige Regjeringscommissærs Bekjendtgjørelse af 24de September 1850 havde faaet Jagtretten, denne Ret, isærdeleshed da bemeldte Bekjendtgjørelse var i det væsentlige overensstemmende med, hvad der for Kongeriget blev vedtaget i Forordningen 20de Mai 1840; og efter hvad der senere er for Kongerigets Vedkommende sket i Henseende til Jagtlovgivningen, vilde, naar hin Bekjendtgjørelse nu ophæves i Slesvig, Forskjellen imellem begge Landsdele i den paa-gjældende Henseende blive endnu større. Han vilde ikke nægte, at der kunde være Anledning til for Slesvig at restituere noget af den gamle Jagtlovgivning, men dette kunde ske ved en Lov, som først forelagdes Provindsialstænderne, medens, naar den foreliggende Anordning udgik som provisorisk, Sagen dermed allerede igrunnen var afgjort. Emanationen af en saadan Anordning vilde efter hans Overbevisning

vække stor Misfornøielse i Slesvig ligesom ogsaa her i Kongeriget, da man i samme vilde se en Tilbagevenden til ældre Principer; og han maatte for sit Vedkommende anse det for ønskeligt, at den foreliggende Anordning bliver tilbagetaget, eller at den ialtfald først bliver i Udkast forelagt Stænderne, ved hvilken Leilighed det da ogsaa kunde være ønskeligt, at der i Indholdet foretages adskillige Lempninger, for at ikke Forskjellen imellem det hidtilværende og det fremtidige skal blive altfor brat. Det forekom ham ogsaa, at den i den foreliggende Anordning bestemte Maalestok, hvorefter Jagtretten skal afløses, lider af nogen Ufuldkommenhed, og det syntes ham tillige at have endel imod sig, at man ved en Pluralitet skal kunne nødes til at betale for Afløsning af Jagtretten. Adskillig Betænkelighed turde der og være ved den større Troværdighed, som skal tillægges de i Anordningen omhandlede Jægere, ligesom ogsaa ved, at den vidtløftige Jagtanordning af 2den Juli 1784 sættes igjen i Kraft, hvilket vil gjøre Forskjellen mellem den danske og slesvigske Jagtlovgivning endmere afstikkende.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] maatte bemærke, at det ligefrem er sagt i Bekjendtgjørelsen af 24de September 1850, at dens Bestemmelser kun gjælde indtil videre; en Lovbestemmelse er altsaa nødvendig for at hæve den provisoriske Tilstand, og naar da Hans Majestæt, saaledes som det udtrykkeligt er forbeholdt, tager den Allerhøiøstsamme tilhørende Jagtret tilbage, er det ogsaa en Selvfølge, at de Grundeiere, som ved Bekjendtgjørelsen fratages deres Jagtret, og i hvis private Rettigheder der derved virkelig skete et Indgreb, gives samme tilbage. At det theoretisk betragtet var rigtigere først at forelægge den paagjældende Anordning for Provindsialstænderne, var han langt fra at nægte; men han maatte gjentage, hvad han i saa Henseende havde releveret i Forestillingen: at naar Anordningen først forelagdes Stænderne, saa vilde enhver forud være belavet paa, at en saadan Anordning vilde udkomme, og Mellemtiden vilde da blive benyttet til at benytte Jagten saameget som muligt og derved aldeles ødelægge den. Han troede det derfor nødvendigt at give Anordningen provisorisk. Idet han iøvrigt i det hele maatte henholde sig til sin Forestilling, skulde han specielt, hvad angik det af Premierministeren som betænkeligt fremhævede Punkt: at enkelte Grundeiere skulle med Hensyn til Jagtrettens Afløsning kunne bindes ved en Majoritet, bemærke, at det syntes ham aldeles nødvendigt, at der dannes større

Jagtdistrikter, idet ellers Jagtens Udøvelse, navnlig ogsaa med Hensyn til de locale Forhold i Slesvig, vilde give Anledning til Uorden. Heller ikke var det en Pluralitet efter Tallet, men efter Besiddelsernes samlede Skatteværdi, der ifølge den foreliggende Udkast-Anordning skulde kunne binde de enkelte Grundeiere.

Premierministeren [Ørsted] maatte yderligere bemærke, at vel hedder det i Bekjendtgjørelsen af 24de September 1850, at den kun gjælder indtil videre, men man har dog ladet den gjælde i de 3 Aar, som siden den Tid snart nu ere forløbne, og de Personer, som ved Bekjendtgjørelsen fik Jagtret, have indtil nu været i faktisk Besiddelse af den, og de have betragtet den som en Rettighed, de engang have. Nu at tilbageføre med enkelte Indskrænkninger den forrige Jagtlovgivning, som siden 1850 har været sat ud af Kraft, vil derhos, som han fremdeles maatte urgere, komme i særdeles Modsætning med, hvad i Kongeriget finder Sted, og ved de Forandringer i den hidtil gjældende Lovgivning, som udgaa fra Regjeringen, burde dog en saadan Discrepans undgaaes.

Justitsministeren [Scheel] fremhævede ligeledes, at Indvaanerne i Slesvig dog maatte antage, at Bekjendtgjørelsen af 24de September 1850 skulde gjælde som en Lov; der syntes ham dog ingen tilstrækkelig Grund til nu at tage den ved samme givne Ret tilbage, men det forekom ham, at de paagjældende maa beholde denne, indtil Sagen har været forelagt Stænderne, og han vilde finde det uheldigt, om den foreliggende Anordning kom til at udgaa som provisorisk.

Finantsministeren [Sponneck] maatte, næst at bemærke, at Uoverensstemmelsen mellem Danmark og Slesvig i Henseende til Jagtlovgivningen har fundet Sted lige siden 1840, gjøre opmærksom paa, at det eneste Lovgivningsværk, som er Gjendstand for den foreliggende Anordning, er § 3 og Bestemmelserne om den større Troværdighed, der tillægges Jægerne, og at Hans Majestæt kunde lade hele Anordningens øvrige Indhold emanere uden at behøve at lade det forelægges for Stænderne. Han maatte dernæst med Ministeren for Slesvig urgere, at det i den omhandlede Bekjendtgjørelse udtrykkelig er sagt, at den kun skal gjælde indtil videre, og at det af den af bemeldte Minister fremhævede Grund er nødvendigt, at Anordningen udgaa provisorisk.

Hans Majestæt behagede at tilkjendegive, at Allerhøiøstamme ganske tiltraadte Indholdet af det af Ministeren for Hertugdømmet Slesvig forelagte Udkast og bemyndigede ham, overensstemmende med den

foreliggende Indstilling, til at forelægge til allerhøieste Underskrift en i Overensstemmelse med Udkastet udfærdiget Forordning angaaende Jagtretten.

Dernæst refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Indførelsen af bestemte Formularer for den almindelige Kirkebøn, idet han indstillede, om det ikke maatte behage Hans Majestæt allernaadigst at approbere de Forestillingen vedlagte tvende, saavel i det danske som i det tyske Sprog affattede, Udkast til Formularer for den almindelige Kirkebøn med den Bestemmelse, at saavel til Høimesse som til Froprædiken eller Aftensang paa alle Dage, paa hvilke offentlig Gudstjeneste holdes, og for hvilke ikke noget andet særligt maatte være eller blive bestemt, den almindelige Kirkebøn ufravigeligen skal læses fra Prædikestolen efter endt Prædiken i Overensstemmelse med en af disse Formularer, af hvilke det skal være tilladt at benytte den kortere paa almindelige Søndage, hvorpaa ingen Høitidelighed finder Sted, medens det skal være Pligt at bruge den mere udførlige paa Festdage og ved andre højtidelige Leiligheder.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt, dog at i den mere udførlige danske Kirkebøn istedetfor Ordene: »til alle sit Kongelige Embedes Forretninger« sættes: »i alle sine Kongelige Idrætter«.

Noch referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Acquirirung des Pastoratgartens zu St. Johannis in Flensburg für die dortige Stadtcommune behufs der Aufführung einer Kleinkinderschule und anderer Schulgebäude.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass der zum Hauptpastorate zu St. Johannis in Flensburg gehörige Garten, von c. 130 Fuss Länge und 72 Fuss Breite von der dortigen Stadtcommune gegen eine jährliche Vergütung von 48 Rbt. an das Hauptpastorat behufs der Aufführung einer Kleinkinderschule und der eventuellen Erweiterung der Bürgerschulen zu St. Johannis acquirirt werde.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Meddelelsen af Qvittancerne for Centralkassen for Hertugdømmet Slesvig.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt*

allernaadigst at bestemme, at Qvittancerne for Centralkassen for Hertugdømmet Slesvig for Aaret 1852 og fremtidig skulle meddeles af Finantsministeriet ad mandatum.

Udenrigsministeren [Bluhme] refererede, i Continuation af, hvad han allerede i sidste Geheime-Statsraads-Møde foreløbigen havde meddelt om den fra den Kongelige svensk-norske Regjering modtagne confidentialle Memorial angaaende det Neutralitetssystem, som bemeldte Regjering vil følge under en eventuel Krig imellem Rusland og de vestlige Stormagter m. v., en i Anledning af, hvad denne Memorial indeholder, i Forbindelse med enkelte i en senere Depeche fra merbemeldte Regjering til den herværende svensk-norske Chargé d'affaires nærmere omhandlede Punkter, allerunderdanigst nedlagt Forestilling.

I Henhold til, hvad der i denne Forestilling allerunderdanigst var udviklet og i Overensstemmelse med, hvad i Geheime-Statsraadet blev udtalt, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde:

At den Kongelige Gesandt i Stockholm af Udenrigsministeren bebyndiges til at erklære, at Hans Majestæt er rede til for sit Vedkommende at vedtage, som Basis for Danmarks og Sverrig-Norges Neutralitet i en eventuel Krigstilstand mellem østlige og vestlige Magter, de følgende af den Kongelige svensk-norske Regjering fremsatte Grundsetninger:

- A) At afholde sig under Krigen fra enhver direkte eller indirekte Deltagelse til Fordel for den ene eller til Skade for den anden af de stridende Parter.
- B) At tilstede de stridende Parters Krigs- og Handelsskibe Adgang til de svenske og norske Krigshavne med de sædvansmæssige Indskrænkninger med Hensyn til Antallet for de førstnævnte Skibes Vedkommende, saavel som i Henseende til de sanitære Forholdsregler, som Omstændighederne maatte gjøre nødvendige.
- C) At sælge til de krigsførende Magter alle Varer og alt Kjøbmandsgods, som de maatte behøve, med Undtagelse af Krigscontraband.
- D) At nyde i alle Handelsforbindelser med de krigsførende Magter enhver Sikkerhed for de svenske og norske Fartøier, dog altid under Iagttagelse af, hvad der er gjældende i Tilfælde af en erklæret og effectiv Blokade.
- E) At forbyde i de svenske og norske Havne Prisers Indbringelse, Con-

demnation og Salg, dog for Indbringelsers Vedkommende med Undtagelse af Nødstilfælde;

dog med følgende nærmere Bestemmelser:

- 1) At Hans Majestæt, hvad Allerhøistsammes Krigshavne angaar, er tilsinds at afspærre for de eventuelle krigsførende Magter alene Havnen ved Christiansø.
- 2) At, da dette er grundet i denne Havns locale Beskaffenhed, som er forskjellig fra samtlige Hans Majestæts øvrige Krigshavnes, Allerhøistsamme ikke herpaa vil begrunde et Ønske om, at Hans Majestæt Kongen af Sverrig og Norge tager en lignende Beslutning med Hensyn til nogensomhelst af sine Krigshavne.
- 3) At den Kongelig Gesandt i Stockholm instrueres om at søge at gjøre gjældende, at saavel den danske Regjering som den Kongelige svensk-norske forbeholder sig Frihed til at bestemme det fornødne angaaende Antal m.m., Fælleds-Ophold og Overvintring, Leie udenfor eller indenfor en bestemt Linie i Havnen samt alle andre til god Ordens Overholdelse sigtende Forholdsregler, som enhver af de resp. Krigshavnes locale Beskaffenhed efter den vedkommende Regjerings Anskuelse tilsigter.
- 4) At Hans Majestæt med den Kgl. svensk-norske Regjering anser det hensigtsmæssigt, at der ikke ved denne Leilighed søges opstillet et nyt Begreb af Udtrykket »Krigscontraband«, men at man i saa Henseende stiltiende refererer sig til, hvad der hidtil er anset folkeretlig gyldigt.
- 5) At Hans Majestæt med den Kgl. svensk-norske Regjering er enig i, at de Meddelelser, som event. ville være at gjøre de vedkommende Magter, redigeres aldeles enslydende og udgaa samtidig fra begge Souveræner gennem Allerhøistsammes resp. Repræsentanter.
- 6) At Hans Majestæt derhos formener, at disse Notificationer, om hvad der i sig er naturligt og retfærdigt, og de eventuelle krigsførende Magter sandsynligvis ønskeligt, bør, for at forebygge skadelige Misforstaaelser, udgaa, saasnart Omstændighederne foranledige det.
- 7) At Hans Majestæt derimod anser det at være fortiden mindre hensigtsmæssigt at opfordre de eventuelle krigsførende Magter til en conventionel Aerkjendelse eller Vedtagelse af disse de nordiske Magters Beslutninger, da heri fra disses Side kunde synes indeholdt en ubegrundet Tvivl om Beslutningernes Berettigelse.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori den af Finantsministeriet indrømmede Fritagelse for Brug af stemplet Papir til den Obligation, som Kjøbenhavns Magistrat vil have at udstede til Direktionen for Livrente- og Forsørgelsesanstalten af 1842 samt for Livsforsikringsanstalten for et Laan paa 100.000 Rbd. til Bestridelse af Udgifter i Anledning af den herskende Cholera-Epidemi, indstilles til allerhøieste Approbation.

Denne Approbation blev af *Hans Majestæt* allernaadigst meddelt.

Dernæst refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Anordning til at forhindre Løsgjænger i de dansk-vestindiske Besiddelser, og fremdeles refererede *Finantsministeren* en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Anordning angaaende Tyendevæsenet i de dansk-vestindiske Besiddelser.

Premierministeren [Ørsted] yttrede, at skjøndt de tvende i Udkast foreliggende Anordninger vel for en stor Del ere grundede paa særegne locale Forhold, som det vilde være vanskeligt her at indlade sig paa, kunde der dog ved samme være adskilligt at bemærke; men naar der imidlertid skal gaas ud fra det af *Finantsministeren* opstillede Princip, at hvor i saadanne Sager Gouvernementet og Colonialraadet ere enige, skal Regjeringen ikke gjøre nogen Forandring, og da han dog fandt, at bemeldte Udkast-Anordninger have holdt sig saa temmelig til Grundsætningerne i Landets almindelige Lovgivning, skjøndt disse vel i Udkastene ere gennemførte med en Strenghed, som ikke her hjemme finder Sted, skulde han ikke driste sig til at fremsætte de enkelte Bemærkninger, hvortil der ellers kunde være Stof.

Efterat *Finantsministeren* [Sponneck] havde henholdt sig til, hvad han i de refererede Forestillinger havde udviklet med Hensyn til Behandlingsmaaden for de foreliggende og lignende Sager, i hvilken Henseende han navnlig urgerede den absolute Nødvendighed af, at den Minister, hvem Colonierne ere underlagte, maa for saadanne Sagers Vedkommende betragte sin Stilling paa samme Maade, som Hertugdømmernes Ministres Stilling er med Hensyn til de dem underlagte Sager, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde *Finantsministerens* Indstilling om, at de tvende af ham i Udkast forelagte Anordninger tillægges Lovskraft.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet lørdag d. 20. august 1853.

Aar 1853, den 20de August, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde. Finantsministeren var fraværende.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede syv allerunderdanigste Forestillinger, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges følgende af Rigsdagen vedtagne Love, nemlig:

- 1) Lov om Indførelsen af bredfælgede Hjul for større Omnibusser og lignende lukkede Vogne i Kjøbenhavn.
- 2) Lov, hvorved den § 3 i Loven af 16de Marts 1851 angaaende Udredning af Distriktsheste samt om Foderheste til Brug for Hæren vedføjede Fortegnelse forandres.
- 3) Lov, indeholdende nogle Bestemmelser om nye Vandanlæg i Kjøbenhavn.
- 4) Lov om Afstaaelse af Grunde til Vand- og Gasanlæg samt Kloakindretninger i Staden Kjøbenhavn og dens Forstæder.
- 5) Lov angaaende Forpligtelse til Jords Afgivelse til offentlige Biveie.
- 6) Lov angaaende de Arbeider, der til Anlægget af Hovedlandeveis i Nørrejylland blive at udføre i Finantsaaret 1853/54 og at projectere til Udførelse i Finantsaaret 1854/55 for den almindelige Veikasses Regning.
- 7) Lov om Concession til Anlæg og Benyttelse af en Jernbane fra Kjøbenhavn til Helsingør.

Samtlige de saaledes forelagte Love bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst stadfæstede.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkte allerunterthänigst, es habe sich ergeben, dass in der von Seiner Majestät im Geheimen-Staatsrathe den 31sten v. M. allerhöchst unterzeichneten Vollmacht betreffend die Anleihe einer Summe von 202.500 Mk. Banco zu den diesjährigen Dieksander Bedeckungsarbeiten durch ein Missverständnis ein Fehler eingelaufen, und er erlaube sich daher, die gedachte Vollmacht zur allerhöchsten Cassation so wie eine neu ausgefertigte Vollmacht zur allergnädigsten Unterschrift allerunterthänigst vorzulegen.

Seine Majestät geruheten, die oberwähnte frühere Vollmacht allerhöchst zu cassiren und die jetzt zur allerhöchsten Unterschrift vorgelegte Vollmacht allergnädigst zu unterzeichnen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Re-

ventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erlassung eines neuen Reglements für die Verwaltung und den Betrieb des Königlichen Gypsberges bei der Stadt Segeberg.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die Fürstlich Plönsche Verordnung vom 31sten December 1744 betreffend die Verwaltung des Segeberger Kalkberges und den auf den Kalkberg Bezug habenden Inhalt von § 10 des Justizreglements für die vormals Plönschen Aemter vom 27sten August 1762 allerhöchst aufzuheben und das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, das der Vorstellung allerunterthänigst angeschlossene Reglement für die Verwaltung und den Betrieb des Königlichen Gypsberges bei Segeberg zu erlassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Bestätigung des früheren Bürgermeisters d'Aubert in Oldenburg als Gerichtshalter für mehrere Güter, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der Bürgermeister d'Aubert in Oldenburg als Gerichtshalter der holsteinischen oldenburgischen Fideicommissgüter sowie des Allodialguts Mannhagen allergnädigst zu bestätigen und das Ministerium zu beauftragen sein möchte, nach vorgängiger wiederholter Ableistung des Homagialeides, die betreffenden Confirmationspatente für den gedachten Beamten auszufertigen und Seiner Majestät zur Unterschrift allerunterthänigst vorzulegen.

Efterat *Hans Majestæt Kongen* havde opfordret Geheime-Statsraadets Medlemmer til at yttre sig over denne Indstilling, bemærkede *Premierministeren* [Ørsted], at, efter hvad der forelaa, maatte han tiltræde, at forhenværende Borgermester d'Aubert stadfæstes som Justitiarius.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] bemerkte, es schein ihm, dass bei der vorliegenden Sache nur die Frage in Betracht kommen dürfe, ob der frühere Bürgermeister d'Aubert politisch so compromittirt sei, dass er als Gerichtshalter nicht bestätigt werden könne. Dieses könne er nun gar nicht annehmen, denn sonst hätten Seine Majestät nicht die Gnade gehabt, ihn als Bürgermeister mit Pension zu entlassen; und überdies glaube er auch, dass in Holstein mehrere in ihren Aemtern geblieben, die mehr compromittirt gewesen seien als d'Aubert.

Udenrigsministeren [Bluhme] tiltraadte aldeles, hvad af Ministeren for Slesvig var yttret.

Krigsministeren [Hansen] fremhævede den Tvetydighed, som d'Aubert havde lagt for Dagen i sin politiske Færd, og tillige den Trods, han havde vist ved Tilbagesendelsen af sin Kammerjunker-Bestalling.

Marineministeren [Steen A. Bille] og *Justitsministeren* [Scheel] fandt, efter hvad der forelaa, ikke, at der var tilstrækkelig Grund til at nægte den paagjældende Confirmation som Gerichtshalter.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen udtalte sig i samme Retning.

Hans Majestæt Kongen behagede derefter allernaadigst at bifalde den foreliggende Indstilling, og i Henhold til, hvad der endvidere, med Hensyn til det fra et foregaaende Geheime-Statsraads-Møde udsatte Spørgsmaal om allerhøieste Tilladelse for den paagjældende til at indtræde i Ständerforsamlingen, blev i Geheime-Statsraadet udtalt, at, naar han stadfæstedes i sit Embede, saadan Tilladelse ikke vel kunde nægtes ham, behagede Hans Majestæt tillige at meddele ham denne Tilladelse.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte demnächst eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Justizraths Esmarch um allergnädigste Bestätigung in den ihm früher allerhöchst verliehenen Ämtern, in welcher Vorstellung allerunterthänigst beantragt wurde, ob nicht der Justizrath Johann Philip Ernst Esmarch in den ihm früher allerhöchst verliehenen Ämtern eines Bürgermeisters und Stadtsecretairs in der Stadt Segeberg unter der Verpflichtung vorerst den Homagialeid anordnungsmässig zu leisten, allergnädigst zu bestätigen, und ob demselben nicht die allerunterthänigst nachgesuchte Bestätigung der ihm als Gerichtshalter auf den Gütern Kuhlen, Wittmoldt, Margarethenhof, Erfrade, Rohlstorff, Prohnstorff, Nehnten und Dunckelstorff früher allerhöchst ertheilten Confirmation, nach vorher anordnungsmässig geleistetem Homagialeide, allergnädigst zu verleihen sein möchte.

Nachdem der Minister diese allerunterthänigste Vorstellung vortragen hatte, fügte er hinzu, dass es doch von der Erklärung des Kriegsministers hauptsächlich abhängen würde, ob er das gedachte Gesuch des Justizraths Esmarch zur allergnädigsten Bewilligung empfehlen könne.

Premierministeren [Ørsted] sluttede sig til Ministeren for Holsten deri, at det hovedsageligen maa komme an paa Krigsministerens Ud-

talelse over Sagen, om Justitsraad Esmarch kan blive at stadfæste i sine Embeder eller ikke.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] äusserte, dass er dieser Meinung nicht beitreten könne. Der Justizrath Esmarch habe die Thatsache, dass Officiere seines Landesherrn von ihm schlecht behandelt worden, nicht abgeleugnet, und diese Behandlung sei zum Theil so unerhört gewesen, dass, wie ihm vorkomme, in keinem Falle derselbe in seinen Ämtern bestätigt werden könne. Dass er sich, zu seiner Entschuldigung, auf den damaligen Terrorismus in der Stadt Segeberg berufen habe, könne durchaus nicht in Betracht kommen, denn er hätte selbst diesen Terrorismus verschuldet, und jedenfalls hätte er ja sein Amt niederlegen können.

Krigsministeren [Hansen] bemærkede, at Detaillen af den Behandling, som de danske Officerer, der holdtes fangne i Segeberg, havde lidt, ikke i Øieblikket var ham ganske nærværende, men det Indtryk, som Sagen gjorde paa ham, dengang dens Akter forelaa ham i Krigsministeriet, var saadant, at man virkelig maatte komme i Harme over den oprørende Strenghed og Haardhed, som var vist imod hine Officerer. Justitsraad Esmarch kunde aldrig tænke at forsvare sin Fremfærd ved den Leilighed; vel kunde det gjerne være, at han var bleven forledet af andre, og at han personlig havde ladet sig henrive af den Stemning, som dengang var i Segeberg, men i saa Fald havde han da gjort sig skyldig i en med Hensyn til hans Embedsstilling høist utilbørlig Svaghed. Hvad der imidlertid talte til hans Undskyldning var den Behandling, han, Aaret efter at de paagjældende Officerer af Landetaten sad fangne der i Byen, havde vist imod nogle af Marinens Officerer, da han derved syntes at have vist, at han vilde gjøre sin tidligere Opførsel god igjen. Havde han nogen Ære og Samvittighed, maatte han ogsaa i de nu, siden han udviste hint Forhold, forløbne flere Aar have i sit eget Indre lidt en alvorlig Straf; og Krigsministeren skulde, hvis Esmarch er en duelig Embedsmand, ikke fraraade Hans Majestæt, at han stadfæstes i sine Embeder.

Marineministeren [Steen A. Bille] maatte, idet han i eet og alt stemmede med Ministeren for Hertugdømmet Slesvig, og idet han derhos ikke fandt, at hvad der var paaberaabt med Hensyn til Behandlingen af nogle Søofficerer i 1849, kunde komme i nogen afgjørende Betragtning til Fordel for Esmarch, meget fraraade at lade denne blive i sine Embeder. Han havde i ethvert Fald vist sig som en meget

svag Mand, og intet borgede for, at han under andre overordentlige Omstændigheder atter vilde vise en Svaghed, som aldeles ikke kunde forenes med den af ham beklædte Embedsstilling.

Udenrigsministeren [Bluhme] bemærkede, at han med Hensyn til den foreliggende Sag var i nogen Tvivl. Hvad Esmarch havde gjort sig skyldig i, viste ham jo vistnok som en Mand, der enten havde havt fjendtlige Intentioner imod Hans Majestæt, eller der i utilbørlig Grad var svag. Imidlertid havde han den Fordel fremfor mange andre, som idag vare blevne stadfæstede i deres Embeder, at han i Gjærningen, og det allerede langt tilbage, nemlig i 1849 ved sin Behandling af Marinens Officerer havde bevist, at han havde fortrudt sin tidligere Færd. Udenrigsministeren skulde derfor være mest tilbøielig til at slutte sig til Krigsministeren og gjøre Spørgsmaalet om Esmarchs Stadfæstelse afhængigt af, om ikke andet ligger ham til Last fra de forløbne Aar, og om han forresten er en dygtig Embedsmand.

Justitsministeren [Scheel] yttrede, at efter hvad der var fremført, forekom Sagen ham vel tvivlsom. Men det syntes ham dog ikke, at Esmarch kan forsvare sin Adfærd, skjøndt han vel har anført adskillige Undskyldninger for den; og naar Officerer som General Flindt have om den Behandling, de fangne Officerer fik i Segeberg, brugt Udtryk som »oprørende Behandling«, troede Justitsministeren, at Regjeringen dog vanskeligt kan stadfæste Esmarch. Alt vel overveiet maatte han derfor finde Betænkelighed ved at give ham den ansøgte Stadfæstelse.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen troede, efter hvad der forelaa, at det var mest af Svaghed, at Esmarch havde handlet, saaledes som sket var.

Hans Majestæt Kongen behagede derefter at udtale, at Allerhøistamme ifølge de Oplysninger, som forelaa om Justitsraad Esmarchs Comportement under de tro danske Officerers Fangenskab i Segeberg i 1848, medens han som Borgermester var den øverste i Byen, fandt, at han paa en aldeles uforsvarlig Maade havde røgtet sit Embede og ikke alene gjort sig skyldig i Malconduite, men i det hele i en saadan Grad af Svaghed, som afgjørende viser, at han ikke kan bestyre Embedet. Allerhøistamme deciderede sig derfor til, at han ikke stadfæstes.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Re-

ventlow-Criminil] bemærkede, dass es sich dann noch frage, inwiefern der Justizrath Esmarch als Justitiarius bleiben könne.

Hans Majestæt Kongen yttrede, at det var Allerhøistsammes Mening, at han heller ikke skulde stadfæstes som Justitiarius.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] äusserte, er dürfe sich doch zu bemerken erlauben, dass das Verhältniß des Justizraths Esmarch seit dem Jahre 1850 vorzugsweise gut, und er in jeder Beziehung bemüht gewesen, sein Bedauern über sein obenerwähntes tidligere Verfahren an den Tag zu legen. Er würde allerdings glauben, dass die Verweigerung der Bestätigung des Betreffenden als Bürgermeister und Stadtsecretair als eine Strafe anzusehen sei, die er für sein Verhalten in dem Amte, in welchem er sich versehen, verschuldet habe. Und wenn nun demselben sonst Nichts zur Last liege, komme es ihm vor, dass es nicht nöthig wäre, ihn ganz hülflos zu lassen, sondern dass er wohl als Justitiarius könne aus allerhöchster Gnade bestätigt werden.

Premierministeren [Ørsted] bemærkede, at uagtet han efter Sagens Totalitet havde havt Tvivl, om der virkelig var tilstrækkelig Grund til at nægte Esmarch Stadfæstelse som Borgermester, syntes det ham dog ikke at kunne gaa an, naar han berøves dette Embede, at lade ham beholde det andet Embede som Justitiarius. Dette forekom ham at ville være at degradere dette sidstnævnte Embede, som dog maa forudsætte hos den, der beklæder det, de samme moralske Egenskaber, som udfordres med Hensyn til Borgermesterembedet.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] äusserte, dass er der Meinung sei, dass der Justizrath Esmarch sich nicht zum Beamten qualificire, und wenn Seine Majestät demselben die Bestätigung als Bürgermeister verweigert haben, so könne er, seines Erachtens, auch nicht als Justitiarius bleiben.

Krigsministeren [Hansen] bemærkede, at han, under den Forudsætning, at Esmarch forresten var at stole paa, hvad Krigsministeren ikke vidste, da han manglede personligt Kjendskab til ham, havde troet, at Hans Majestæt, da han dog i intet Fald havde været Leder af Bevægelserne i Hertugdømmerne, og det jo dog kunde tænkes, at han, efter engang grovt at have feilet, siden var kommen til fuld Erkjendelse af sin Skyld, kunde lade Naade gaa for Ret og lade ham blive i sine Embeder. Men efterat det nu var afgjort, at han ikke

kunde bruges i det ene af Embederne, kunde han, efter Krigsministerens Mening, heller ikke bruges i det andet af dem.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] glaubte darauf aufmerksam machen zu müssen, dass der Justizrath Esmarch als Justitiarius nur die richterlichen Functionen, keine administrative Polizeiverwaltung, auf den betreffenden Gütern habe.

Marineministeren [Steen A. Bille] maatte efter denne sidste Bemærkning slutte sig til Ministeren for Holsten og være af den Formening, at Esmarch vel kan vedblive som Justitiarius, skjøndt han ikke stadfæstes som Borgermester, da det nemlig er som Politiembedsmand og ikke som Dommer, at han har vist sig uduelig, og da Ministeren for Holsten forresten anbefaler ham.

Justitsministeren [Scheel] troede at kunne slutte sig til samme Mening og fandt, at der, naar man tager Hensyn til den særlige Grund, af hvilken Hans Majestæt ikke har stadfæstet Esmarch i Borgermesterembedet: at han nemlig i denne Stilling har vist en vis Svaghed, vel kunde være Anledning til, ved Siden af, at han taber det Embede, hvori han har forset sig, at stadfæste ham i hans Embede som Justitiarius.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen udtalte sig for, at Hans Majestæt vil lade Naade gaa for Ret og stadfæste Esmarch som Justitiarius.

Hans Majestæt Kongen resolverede derefter allernaadigst, at da Justitsraad Esmarch som Justitiarius kun har dømmende Functioner, vilde Allerhøistsamme lade Naade gaa for Ret og meddele ham Stadfæstelse som Justitiarius paa de i den foreliggende Indstilling nævnte Godser.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte ferner eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Bürgermeisters Wynecken in Lütjenburg um allergnädigste Bestätigung in den ihm früher allerhöchst verliehenen Ämtern, in welcher Vorstellung allerunterthänigst beantragt wurde, ob nicht der Bürgermeister Ludwig August Friedrich Wynecken in den ihm früher allerhöchst verliehenen Aemtern eines Bürgermeisters und Stadtsecretairs in der Stadt Lütjenburg, mit der Verpflichtung vorerst den Homagialeid anordnungsmässig zu leisten, allergnädigst zu bestätigen, und ob nicht dem gedachten Beamten die allerunterthänigst nachgesuchte Bestätigung der ihm unter dem 23sten December 1834 als Gerichtshalter auf den Gütern Grünhaus, Helms-

torf, Kletkamp, Neudorf, Neuhaus und Wittenberg ertheilten Confirmationen nach vorher anordnungsmässig geleistetem Homagialeid allergnädigst zu verleihen sein möchte.

Nachdem der Minister diese Vorstellung referirt hatte, fügte er hinzu, dass, nach der soeben allerhöchst abgegebenen Resolution in Betreff des Justizraths Esmarch, dem bisherigen Bürgermeister Wynecken die Bestätigung als Bürgermeister und Stadtsecretair wohl zu verweigern sein werde.

Premierministeren [Ørsted] bemærkede, at det ogsaa forekom ham, at efter hvad Hans Majestæt havde resolveret med Hensyn til Justitsraad Esmarch, kunde Wyneckens Bestalling som Borgermester ikke stadfæstes, i hvilken Henseende han fremhævede, at det gravevende Forhold, som Wynecken havde vist imod Oberstlieutenant Wörishöffer, fandt Sted i en mere beroliget Tid, og uden at der synes at have været andet Motiv end Uvillie imod de danske Officerer, saa at forsaavidt hans Sag stiller sig værre end Esmarchs.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] äusserte, es scheine ihm, dass Wynecken in einem viel schlimmeren Lichte stehe als Esmarch. Wynecken habe auch während des Aufruhrs an einer Bürgerversammlung Theil genommen und sei als ein politischer Mann aufgetreten. Derselbe habe sein Verhalten nur zu beschönigen gesucht, von Reue liege gar keine Spur vor; und er finde gar keinen Grund, ihn in irgend einem von seinen Ämtern zu lassen, um so weniger, als sein Benehmen gegen den Oberstlieutenant Wörishöffer, was ihm am meisten zur Last komme, ja kein Versehen sei in seiner Stellung als Bürgermeister, aber als Beamter überhaupt.

Krigsministeren [Hansen] henholdt sig aldeles til Ministeren for Slesvig og Premierministeren. Ogsaa han opfattede Wyneckens Forhold værre end Esmarchs og fandt, at der ingen Anledning er til at stadfæste ham i noget af hans Embeder.

Udenrigsministeren [Bluhme] voterede med Ministeren for Slesvig for, at Wynecken sættes ud af sine Embeder baade som Borgermester og Justitiarius.

Marineministeren [Steen A. Bille] var af samme Mening.

Justitsministeren [Scheel] bemærkede, at han ikke kunde bedømme Wyneckens Forhold saa strengt. Det var tre Ting, der lagdes ham til Last: at han havde deltaget i en Borgerforsamling, at han havde nedlagt sin Justitsraadstitel, og at han havde opført sig imod Oberst-

lieutenant Wörishöffer paa den i den refererede Forestilling nærmere ommeldte Maade. Men hvad det første af disse tre Fakta angik, da ser man ikke, hvad den paagjældende Borgerforsamling er gaaet ud paa, og hans Deltagelse i denne kunde altsaa aldeles ikke tages i Betragtning imod ham. Med Hensyn dernæst til, at han havde nedlagt sin Titel, da var der flere, med hvem det samme var Tilfældet, og som dog ere blevne i deres Embeder. Hvad endelig det sidste af hine tre Fakta angik, da kunde Justitsministeren heller ikke lægge saamegen Vægt derpaa, thi vel viste det et slet Sindelag, men i Gjærning var dette Sindelag dog kun meget lidt fremtraadt. Det forekom derfor Justitsministeren meget tvivlsomt, om der var tilstrækkelig Anledning til at anse ham uqvalificeret til at stadfæstes i sine Embeder, og der syntes endogsaa forsaavidt at være en Grund, der kunde tale for at stadfæste ham i dem begge, som mange ere blevne stadfæstede, der stod meget værre end han. Justitsministeren skulde imidlertid, da det syntes, at Ministeren for Holsten mente, at man ikke skulde gaa saa vidt, indskrænke sig til at votere for, at den paagjældende stadfæstes som Justitiarius.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen fandt Wyneckens Forhold værre end Esmarchs og mente, at han maatte sættes ud af begge sine Embeder.

Premierministeren [Ørsted] bemærkede yderligere, at skjøndt han vel havde været af den Mening med Hensyn til Justitsraad Esmarch, at det ikke var consequent at tage det ene Embede fra ham og alligevel lade ham blive i det andet, troede han dog, at det vilde være noget paafaldende, om Wynecken skulde miste begge Embeder, medens hin vedblev som Justitiarius; thi vel forekom Wynecken ham fra Sindelagets Side at staa nok saa slemt som Esmarch, men det Faktum, der forelaa imod ham, var dog kun ubetydeligt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] hob die in der allerunterthänigsten Vorstellung näher erwähnten zwei vorzüglichen Zeugnisse hervor, welche beide dem Bürgermeister Wynecken von Männern gegeben seien, die zu den Loialisten gehören. Diese Zeugnisse haben für ihn grosses Gewicht gehabt, und indem er glaube, dass die Entlassung als städtischer Beamter als eine hinreichende Strafe für Wynecken angesehen werden könne, erlaube er sich wiederholt allerunterthänigst zur gnädigst gefälligen Resolution vorzustellen, dass derselbe als Gerichtshalter aus allerhöchster Gnade bestätigt werde.

Udenrigsministeren [Bluhme] bemærkede, at han ved sit Votum var gaaet ud fra, at det hidtil var blevet betragtet som afgørende for ikke at lade en blive i sit Embede, at han havde nedlagt sin Titel. Da han imidlertid nu havde erfaret, at Folk, med hvem dette var Tilfældet, dog vare blevne i deres Stillinger, vilde han votere for, at der med Hensyn til Wynecken forholdes ligesom med Esmarch, saa at han altsaa stadfæstes som Justitiarius.

Hans Majestæt behagede derefter at yttre, at hvad der egentlig er det graverende i Wyneckens Forhold, er det, at han udviste dette paa en Tid, da der allerede var forløbet 3 Aar siden Oprørets Udbrud. Han havde derfor ogsaa vel fortjent at afsættes fra begge sine Embeder, men Hans Majestæt troede imidlertid dog at kunne lade Naade gaa for Ret og vilde saaledes af allerhøieste Naade lade ham blive i sin Stilling som Justitiarius paa forskjellige Godser.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ausführung einiger erforderlicher Reparaturen an der herrschaftlichen Kornwassermühle zu Neumühlen, Amts Kiel.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, die Ausführung einiger erforderlicher Reparaturen an der herrschaftlichen Kornwassermühle zu Neumühlen, Amts Kiel, bis zum Betrage der dafür veranschlagten Summe von 3087 Rbt. 9³/₅ Sk. anzuordnen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erneuerung eines vom Sturmwind beschädigten und gänzlich unbrauchbar gewordenen Theiles des Daches der Scheune bei der Försterwohnung zu Borstorf, Amts Ratzeburg.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, die Erneuerung des vom Sturmwind beschädigten Theiles des Daches auf der Borstorfer Försterstelle, Amts Ratzeburg, im laufenden Jahre, ausführen und die Kosten von 104 Rbt. 42 Sk. L. M. als nicht budgettirte Ausgabe aus den lauenburgischen Forstintraden entnehmen zu lassen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Überlassung von Holzquantitäten an hilfsbedürftige Insten und Tagelöhner aus den Königlichen Forsten im Herzogthum Holstein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, den feuerungsbedürftigen Insten und Tagelöhnern in denjenigen holsteinischen Districten, welche bereits früher an den stattgehabten Holzausweisungen Theil genommen haben, in der bisher gebräuchlichen Weise, auch in diesem Jahre und in Zukunft, solange solches ohne Nachtheil für die nachhaltige Bewirtschaftung der Königlichen Forsten geschehen kann, die benöthigten Feuerungsquantitäten an Busch und geringeren Holzsortimenten gegen einen ermässigten Preis verabfolgen zu lassen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erlaubnis für den Amtsverwalter Rauert in Ranzau zur Einrichtung künstlicher Wiesenberieselung, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht dem Amtsverwalter Rauert zu Ranzau allergnädigst gestattet werden möge, falls nicht etwa begründete Widerspruchsrechte dritter dagegen geltend gemacht werden, von seinen Dienstwiesen ein Areal von 4 Tonnen, 100 Quadratruthen, inclusive die bereits berieselten Wiesen, der Berieselung zu unterziehen, und sein Diensthfolger verpflichtet werden solle, während eines Zeitraumes von 15 Jahren, von der Vollendung der Berieselung an gerechnet, und unter der Voraussetzung, dass diese stets ordnungsmässig unterhalten worden ist, die aufgewendeten Kosten, jedoch nicht über den Belauf von 300 Rbt. hinaus, in der Weise Rauert oder dessen Erben zu vergüten, dass für jedes Jahr, in welchem der jetzige Nutzniesser selbst die berieselten Wiesen benutzt, ein Fünfzehntel von der gedachten Vergütungssumme abgezogen werde.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Verkauf der Saline Travensalze bei Oldesloe und die desfalls zu treffenden einleitenden Massnahmen, indem er beantragte, ob nicht das Ministerium zu autorisiren sein möchte, einen Verkauf der Saline Travensalze bei Oldesloe entweder als ein Ganzes oder in passenden Parcelen dadurch einzuleiten, dass zunächst unter den etwanigen Kaufliebhabern eine freie Concurrrenz in der vorgeschlagenen Weise eröffnet werde.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling betræffende tvende Ansøgninger fra dimit-

teret Premierlieutenant C. L. H. L. Sames og Bøssemager F. W. Müller i Kjøbenhavn om Erstatning for de dem ved Krigen tilføjede Tab.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at der af den Kongelige Kasse maa udbetales dimitteret Premierlieutenant C. L. H. L. Sames og Bøssemager W. F. Müller hersteds en Godtgjørelse af resp. 213 Rbd. 32 Sk. og 156 Rbd. i Erstatning for de dem ved Krigen tilføjede Tab.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Oprettelsen af en fælleds Thingret for Augustenborg Herred i Sønderborg Amt.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt*, at de i Augustenborg Herred, Sønderborg Amt, hidtil bestaaende 3 Thingretter, nemlig Augustenborg og Rumohrsgaard Thingret, Gammelgaards Thingret og Sønderherreds Thingret, sammendrages til en enkelt fælleds Ret, der afholdes paa Augustenborg, under Navn af Augustenborg Herreds-Thing, samt at denne Ret sammensættes af Herredsfogden og Thingskriveren i bemeldte Herred i Forbindelse med 4 Sandemænd og 4 Synsmænd, saaledes at der fra det hidtilværende Sønderherreds Thingretsdistrikt til hvert Retsmøde tilkaldes 2 Sandemænd og 2 Synsmænd, fra Augustenborg og Rumohrsgaards Thingretsdistrikt 1 Sandemand og 1 Synsmand og fra Gammelgaards Thingretsdistrikt ligeledes 1 Sandemand og 1 Synsmand, dog at derved ingen Forandring sker med Hensyn til Fordelingen af de Sande- og Synsmændene for hvert enkelt Distrikts Vedkommende tilflydte Gebyrer.

Noch referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Wahl des Landsassen v. Rumohr auf Rundhof zum Probsten des St. Johannis Klosters.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass der Priorin des adeligen St. Johannis Klosters eröffnet werde, dass Allerhöchstselben Sich zur allerhöchsten Bestätigung der auf den Landsassen v. Rumohr auf Rundhof gefallenen Wahl zum Probsten des gedachten Klosters nicht veranlasst gefunden, und dass der Couvent daher unverzüglich eine anderweitige Wahl zu treffen habe.

Krigsministeren [Hansen] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Besættelsen af Overlægeposterne i Landmilitæretaten, idet han indstillede, at Bestemmelsen i Instructionen af 15de

Juni 1813 for »det Kongelige medicinsk- chirurgiske Sundhedscollegium i Kjøbenhavn« dens § 25, forsaavidt angaar Overlægeposterne i Landmilitæretaten, forandres derhen, at Hans Majestæt om Besættelsen af disse Poster modtager allerunderdanigst Indstilling fra Krigsministeriet, efterat der for dette Ministerium af Armeens Medicinalstab, efter forudgaaet Bekjendtgjørelse i de offentlige Blade i Kjøbenhavn, Flensborg og Kiel om den stedfindende Vacance, er bragt 3 af de ansøgende i Forslag til Ansættelse i den ledigværende Post.

Justitsministeren [Scheel] yttrede, at den af Krigsministeriet i nærværende Sag, der vedkom ham, forsaavidt Medicinalvæsenet i Kongeriget er underlagt Justitsministeriet, nedlagte Forestilling væsentligen var bygget paa vildfarende Forudsætninger, ligesom han ogsaa troede, at det vilde blive til Skade for selve den militære Lægestand, hvis det fremsatte Forslag toges tilfølg. Naar der for det første er i Forestillingen gaaet ud fra, at det skulde være en Anomali, at Sundhedscollegiet gjør Forslag til Besættelsen af militære Lægeposter, da forholder det sig ikke saa, thi de militære Læger staa, paa samme Maade som de civile Læger, som en Følge af den hele Stilling Sundhedscollegiet har faaet til samtlige Læger i Kongeriget, under Sundhedscollegiet, der jo iøvrigt ingen administrativ Autoritet er, men kun en deliberativ. Ogsaa maa det i Henseende til hin forudsatte Anomali bemærkes, at Stabslægen altid er Medlem af Sundhedscollegiet, saa at han altsaa har Leilighed til der at gjøre sine muligt afvigende Meninger gjældende og indstille, om han vil, 3 andre end dem, Sundhedscollegiets Flertal indstiller. Dernæst maatte Justitsministeren, hvad der forekom ham meget væsentligt, fremhæve, at Krigsministeren er gaaet ud fra, at Sundhedscollegiet gjør Indstilling umiddelbart til Hans Majestæt, men at dette aldrig har været Tilfældet. Sundhedscollegiet har nemlig ingensinde været noget Immediat-Collegium; det gjør kun til Krigsministeriet sit Forslag om de militære Lægeposters Besættelse, og Krigsministeriet gjør da aldeles selvstændig Indstilling. Krigsministeren bliver altsaa paa ingen Maade generet i sin Indstilling, naar den hidtil gjældende Form bibeholdes, og denne er det kun, som Sundhedscollegiet har ønsket at maatte vedblive, idet Collegiet, derunder begge Stabslæger, har erklæret, at dette vilde være det heldigste baade for de civile og de militære Lægers Skyld. Justitsministeren saa heller ikke, at der var indtraadt noget-somhelst, som tilraadede nogen Forandring; Armeen var ogsaa før

1848 fællede, og der er altsaa med Hensyn til den omhandlede hidtil hjemlede Form ikke sket noget nyt derved, at Armeen nu igjen i 1852 er bleven fællede. Det forstaar sig af sig selv, at Sundhedscollegiet ikke kan gjøre Forslag til Besættelsen af de militære Lægeposter, som kunne antages at henhøre til noget af Hertugdømmerne, men at det maa indskrænke sig til Lægeposterne ved de Corpser, der kunne antages at have fast Standkvarter i Kongeriget. Aarsagen, hvorfor Sundhedscollegiet, foruden af den Grund, at der ingen Anledning ses til Forandring, har anset det ønskeligt, at den hidtil brugte Form bibeholdes, er især den, at Collegiet frygter for, at der ellers vil fremkomme et Schisma i Lægestanden og danne sig to isolerede Lægeklasser: den civile og den militære. De militære Overlægeposter ere i det hele taget de bedst lønnede, som gives her i Landet, og disse Poster i Kjøbenhavn have stedse været søgte af de fortrinligste civile Læger (i hvilken Henseende Sundhedscollegiet ogsaa har oplyst, at de Militærlæger, som i Krigen benyttes til de vigtigste Poster, vare umiddelbart gaaede ind som Overlæger), men naar Krigsministerens foreliggende Indstilling skulde gaa igjennem, vilde det kun i ganske extraordinære Tilfælde ske, at en civil Læge kom til at gaa ind som Overlæge, og af Capaciteter vilde ingen blandt de civile Læger mere søge om de Poster. Hidtil har Sundhedscollegiet ogsaa ved sine Indstillinger om Besættelsen af civile Lægeembeder ganske taget samme Hensyn til de militære Læger som til de civile; men naar de militære Læger herefter fik eget Avancement for sig selv, var det naturligt, at Collegiet ikke vilde længere kunne tage saadant Hensyn, og dette vilde da igjen have til Følge, at mange dygtige, som ellers vilde have søgt Underlægeposter, vilde holde sig tilbage fra disse. Efter det saaledes anførte maatte det altsaa antages at ville blive til Fordærv for Militæretaten, om den foreliggende Indstilling toges tilfølg.

Næst endnu, forsaavidt der i 1850 blev udnævnt endel militære Overlæger efter Forslag fra Stabslægen, og uden at Sundhedscollegiet kom til at gjøre nogen Indstilling, at bemærke, at dette skete under extraordinære Forhold, og at Sundhedscollegiet ogsaa strax gjorde sin Protest i den Anledning gjældende, tilføiede Justitsministeren, at der var en Omstændighed, som gjorde ham det noget tvivlsomt, om Hans Majestæt nu idag maatte ville decidere i nærværende Sag. Under 9de December 1850 er der nemlig til den daværende Justitsminister udfærdiget et allerhøieste Rescript, hvori der, da Krigsministeriet i en

over en Ansøgning fra karakteriseret Regimentschirurg Schytz om at udnævnes til Overlæge i Armeen affordret allerunderdanigst Beretning havde berørt den Sundhedscollegiet i sin Tid tillagte Forslagsret til Besættelsen af Armeens Overlægeposter, men Hans Majestæt ikke kunde finde det i saa Henseende anførte begrundet i de citerede Bestemmelser, forlanges Justitsministeriets allerunderdanigste Betænkning herover. Denne Befaling staar imidlertid endnu uopfyldt, da Sagen staar paa Svar fra Krigsministeriet, som endnu ikke er modtaget. Han var først igaar kommet til Kundskab om hint Reskript, og der var altsaa nu Spørgsmaal, om Hans Majestæt, forinden Allerhøistamme resolverer i nærværende Sag, vilde befale den i Reskriptet forlangte allerunderdanigste Betænkning af Justitsministeriet afgivet. Idet han iøvrigt maatte bemærke, at Krigsministeriet havde været ubekjendt med, at hint Reskript var givet, da nemlig dette ikke var blevet nævnt i Justitsministeriets Correspondance med bemeldte Ministerium, udtalte han sluttelig det Haab, at Krigsministeren, da der med Hensyn til de oftnævnte Embeders Besættelse aldeles ikke er Tale om nogen Forestilling fra Sundhedscollegiet til Hans Majestæt, men kun om de indkomne Ansøgnings Oversendelse til Krigsministeriet med Sundhedscollegiets Forslag, saa at Krigsministeren altsaa i ingen Henseende er bunden, men igjennem Collegiets Forslag faar Oplysninger, som han maaske ellers ikke vilde have faaet, og da den af Krigsministeren foreslaaede Forandring vil blive til Skade for Militæretaten selv, maaske vilde finde sig foranlediget til at tage sin Indstilling tilbage.

Krigsministeren [Hansen] maatte bemærke, at han ikke indsaa, at det Prærogativ, som Sundhedscollegiet er i Besiddelse af med Hensyn til de omhandlede Posters Besættelse: at det nemlig hos Krigsministeriet nedlægger Forslag, er andet end en tom Formalitet, thi da Krigsministeren har under sit Ansvar at forsyne Armeen med dygtige Lægekræfter, bliver det jo hans Sag at tage den, som han anser for den dygtigste, og han kan hverken lade sig binde af Sundhedscollegiets eller af Stabslægens Forslag. Han troede derfor heller ikke, at Sundhedscollegiet kan sætte nogen Pris paa at beholde hint Prærogativ. Skulde dette vedblive, saa vilde det ogsaa, paa Grund af de stedfundne Troppe-Forlæggelser, blive meget vanskeligt i det enkelte Tilfælde at bestemme Grændsen for, om Sundhedscollegiet eller Sanitetscollegiet i Kiel skulde gjøre Forslag til Besættelsen; medens denne

Vanskelighed og de Anomalier, der maa komme af, at forskjellige Autoriteter skulle gjøre Forslag om de forskjellige Overlægeposters Besættelse, ville undgaas, naar Forslaget for samtlige disse Posters Vedkommende udgaar fra een fælleds Autoritet, og hertil maa Stabslægen absolut være den competenteste. Sundhedscollegiet kan heller ikke have noget ret Kjendskab til de militære Læger, som søge om Overlægeposterne; navnlig vil det ogsaa savne Competence til at bedømme de iblandt dem, som ere udgaaede fra Kiels Universitet, og det er derfor at vente, at Collegiet fortrinsvis vilde holde sig til dem, som ere examinerede ved Kjøbenhavns Universitet. Men Krigsministeren maatte være af den Mening, at der ikke bør gjøres nogen Distinktion mellem danske eller holstenske Læger, blandt hvilke sidste han havde Grund til at antage, at der vilde være dygtige Subjekter at erholde, og han troede derfor, at Concurrenterne om Lægeposterne bør behandles ens, enten de ere examinerede ved det ene eller ved det andet af Landets Universiteter. Dette var noget, som han isærdeleshed vilde opnaa ved sin foreliggende Indstilling, og saameget mere maatte han da finde, at Stabslægen er den rette Autoritet til at gjøre Forslag om de militære Lægeembeders Besættelse. Stabslægen kjender alle de militære Læger, medens Sundhedscollegiet i hvert Fald saagodtsom intet Kjendskab kan have til deres Tjeneste siden de, fra Civillæger af, traadte ind i Militæretaten, og en noksaa dygtig Civillæge er dog, naar han træder ind i Armeen, at betragte som Rekrut. Ogsaa bør ved Overlægeposternes Besættelse de vedkommende Corpscommandeurs Mening om de militære Underlægers Tjenesteforhold komme i Betragtning, thi ikke enhver Læge er skikket til at være Militærlæge. Vistnok er det saa, at Stabslægen har Sæde i Sundhedscollegiet, men nogen overveiende Indflydelse der kan han dog ikke have, da Collegiet bestaar af saamange Medlemmer, og Krigsministeren maatte ogsaa sætte mere Pris paa, at det kun var een enkelt, fra hvem Forslaget i den omhandlede Henseende udgik, end at det var et talrigt Collegium, thi i hint Fald vidste man, hvem der havde Ansvar. Om Sundhedscollegiet, naar den foreliggende Indstilling blev taget tilfølgende, vilde udelukke de militære Læger fra Concurrencen til de civile Lægeembeder, det blev Collegiets egen Sag; de civile Læger skulde ikke blive udelukkede fra de militære Overlægeposter, idetmindste ikke saa længe han var Krigsminister.

Idet Krigsministeren endnu, i Anledning af, hvad Justitsministeren

havde yttret, tilføiede, at han ikke troede, at det skal mangle paa Capaciteter i Underlægeklassen, og at de militære Læger, om de end, hvad hidtil havde været ham ubekjendt, i visse Henseender staa under Sundhedscollegiet, forsaavidt de skulle gjøre Indberetninger til dette, dog forresten udelukkende staa under Krigsministeriet, maatte han i Militæretatens Interesse fremdeles allerunderdanigst anbefale sin Indstilling.

Justitsministeren [Scheel] bemærkede yderligere, at Stabslægen vistnok bedre end Sundhedscollegiet kjender de militære Underlæger, men Collegiet kan jo dog bedømme de Attester fra Overlægerne og Corpscommandeurerne, som vedlægges Ansøgningerne, og desuden kan jo Stabslægen som Medlem af Collegiet gjøre sin Dissents gjældende i dettes Forslag. At Sundhedscollegiets Forslagsret skulde anses som en tom Formalitet, kunde Justitsministeren paa ingen Maade erkjende, thi dels faar Krigsministeriet derved Leilighed til at kjende de Grunde, som Collegiet har til at anse den ene eller den anden af de ansøgende for den mest qualificerede, og dels er, som allerede tidligere bemærket, den Sundhedscollegiet tillagte Forslagsret en Følge af, at samtlige Læger, baade civile og militære, staa under Collegiet, saaledes som det udtrykkelig er udtalt i Collegiets Instrux af 15de Juni 1813 § 20. Naar Krigsministeren havde yttret, at en civil Læge, der træder ind i Militæretaten, kan betragtes som Rekrut, da var det vel saa, at enkelte Forhold ere nye for ham, men Hovedsagen var dog, at han er en dygtig Læge, og dette er det, som Sundhedscollegiet mener, at der er størst Garanti for, naar som hidtil Forslaget til Besættelsen skal udgaa fra det, idet desuden vistnok ogsaa færre dygtige Folk ville søge igjennem Stabslægen end igjennem Collegiet. At Sundhedscollegiet skulde tage saameget i Betragtning, hvor den paagjældende har taget Examen, var der ingen Grund til at antage, hvorimod det vistnok fornemmelig var den praktiske Virksomhed, hvortil der vilde blive taget Hensyn.

Idet Justitsministeren iøvrigt henholdt sig sit forrige, tilføiede han, at det eneste, som kan gjøre nogen Betænkelse med Hensyn til den omhandlede hidtil hjemlede Form, er, at derved fremkommer en vis Deling i Henseende til Overlægeposternes Besættelse, forsaavidt som Sundhedscollegiet kun kan gjøre Forslag med Hensyn til dem, som henhøre til Kongeriget; men det samme har jo ogsaa tidligere været Tilfældet, medens Armeen var fælleds.

Marineministeren [Steen A. Bille] bemærkede, at hvad der for ham var afgjørende med Hensyn til den foreliggende Sag, der ogsaa vil drage tilfølg for Marinen, var Forholdet til Slesvig og Holsten, hvorfra man kunde ønske Læger optagne i Armeen og Flaaden. Han maatte derfor være enig i Krigsministerens Forslag.

Premierministeren [Ørsted] kunde, idet han i det hele henholdt sig til, hvad Justitsministeren havde anført med Hensyn til den hidtil stedfundne Tingenes Orden, ikke andet end finde det meget betænkeligt nu paa eengang at gjøre Forandring i denne. Han troede, at det er langt fra, at Militæretaten i mindste Maade taber ved, at Sundhedscollegiet skal gjøre Forslag om de paagjældende Embeders Besættelse; al den Erfaring, som begge Stabslægerne have, findes ogsaa i Sundhedscollegiet, da de begge ere Medlemmer af dette, og deres Stemme vil jo vistnok med Hensyn til Forslag angaaende Besættelsen af militære Lægeembeder komme særdeles i Betragtning. De militære Læger vilde efter hans Mening blive de, som bleve mest skadelidende ved, saaledes som det vilde ske, naar Krigsministerens foreliggende Indstilling gik igjennem, at blive isolerede fra de civile Læger, thi heraf vilde følge, at Sundhedscollegiet intet Kjendskab havde til de militære Læger, og Collegiet vilde da ikke længere bringe dem i Forslag til civile Lægeposter, saaledes som det hidtil har gjort. Vilde man isolere de militære Læger fra de civile, maatte man desuden ogsaa isolere begge Militæretaters Læger fra hinanden, og derved vilde Befordringskredsen blive endnu mere indskrænket for disse.

Slutteligen bemærkede han, at den eneste Betænkelighed, der kan være ved Sundhedscollegiets omhandlede Forslagsret, er den, at denne Ret tidligere ikke indskrænkede sig til Lægeposterne ved de Corpser, der garnisonerede i Kongeriget, men omfattede samtlige militære Overlægeposter, hvilket vistnok laa i, at det forrige chirurgiske Akademi var fælleds for det hele Monarki, og han indsaa meget vel, at der nu kunde være Anledning til nogen Modification deri, men saadan kunde ogsaa ske uden at fratage Sundhedscollegiet dets Forslagsret ved Besættelsen af Overlægeposterne ved de Troppeafdelinger, der havde deres egentlige Garnisonssted i Kongeriget.

Krigsministeren [Hansen] henholdt sig til, hvad han forhen havde yttret. Den Ret, som Sundhedscollegiet tidligere havde til at gjøre Indstilling ogsaa for de Troppeafdelingens Vedkommende, som garnisonerede i Hertugdømmerne, kunde umuligt længer vedblive, og at

dele Forslagsretten til samtlige Monarkiets Overlægeposters Besættelse imellem forskellige Autoriter vilde føre til Anomalier, som derimod undgikkes, naar Forslagsretten for hele Monarkiets Vedkommende samledes hos een fælleds Autoritet, hvortil Stabslægen ustridigt var mest competent. Om nogen Isolering af de militære Læger var der ikke Tale, og han vilde ikke betænke sig paa, naar han mellem Ansøgerne fandt en særdeles fremragende civil Læge, at bringe ham i Forslag til en Overlægepost. Det samme troede han, at enhver Krigsminister vil gjøre.

Hans Majestæt Kongen yttrede, at Allerhøiøstsamme personlig ganske var af samme Mening som Krigsministeren med Hensyn til den foreliggende Sag, men han vidste dog ikke, om det ei maaske var bedre og retfærdigere, at man, da det engang udfærdigede allerhøieste Reskript af 9de December 1850 endnu ikke er blevet opfyldt, gaar den i Reskriptet betegnede Vei. Allerhøiøstsamme var derfor i nogen Tvivl, om dette Reskript ikke først, forinden han deciderer i nærværende Sag, bør bringes til Udførelse, saaledes at Justitsministeren afgiver den befalede Betænkning.

Krigsministeren [Hansen] maatte allerunderdanigst bemærke, at han ikke indsaa, hvorledes den foreliggende Sag skulde kunne oplyses yderligere, ved at Reskriptet af 1850 bringes til Udførelse, og han maatte derhos, med Hensyn til den Udsættelse, som Sagen derved vilde lide, fremhæve, at der er Overlægeposter ledige, som meget maa ønskes snart besatte.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] bemærkede, at han maatte finde det aldeles anomalt, at en Minister, naar han under sit eget Ansvar skal gjøre Indstilling til Hans Majestæt, skal paa nogen Maade være bunden med Hensyn til at høre nogen Autoritet, og han var derfor fuldkommen enig med Krigsministeren i, at den omhandlede Sundhedscollegiet indrømmede Forslagsret bør bortfalde.

Udenrigsministeren [Bluhme] fremhævede, at det i stort Omfang er af Vigtighed, at duelige Læger tages til de omhandlede Poster, og da der nu engang i dette Øiemed er ved kongelig Befaling tillagt Sundhedscollegiet Competence til at gjøre Forslag om disse Posters Besættelse, vilde han anse det ikke begrundet med et Collegium, der bestaar af saa ansete Mænd, at tage denne Competence fra det uden at give det Anledning til først at yttre sig. Han vilde tillige anse det skadeligt for Krigsministeren at berøve sig selv den Fordel, som det maa være igennem Sundhedscollegiets Forslag at faa i hvert enkelt

Tilfælde Oplysninger om de søgende, og han vilde, hvis han var Krigsminister, frygte for at komme formeget under sin Stabslæges Indflydelse, naar Forslaget til Besættelsen af Lægeembederne skulde udgaa fra Stabslægen istedetfor som hidtil fra Sundhedscollegiet.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkede, er sei des Erachtens, dass das offerwähnte Vorschlagsrecht unmöglich für die ganze Monarchie auf das Copenhagener Sanitäts-Collegium beschränkt sein könne, da dieses Collegium ja ausschliesslich das Königreich betreffe. Darin sei er einverstanden mit dem Krigsminister, glaube aber, dass es besser wäre, wenn die allerhöchst abzugebende Resolution, statt wie von dem Krigsminister allerunterhänigst beantragt, nur so formulirt würde, dass der Krigsminister hinfüro nicht mehr an den betreffenden §en der Instruction des Copenhagener Sanitäts-Collegiums gebunden sein solle. Übrigens komme es ihm vor, dass es nach dem vorliegenden allerhöchsten Rescript von 1850 am Richtigsten sei, dass dieses Rescript erst zur Ausführung gebracht werde und also das gedachte Sanitätscollegium vernommen.

Krigsministeren [Hansen] var enig i, at den allerhøieste Resolution formuleres saaledes som af Ministeren for Holsten foreslaact, men maatte vedblivende erklære sig imod, at Sagen udsættes, for at Reskriptet af 1850 kan blive bragt til Udførelse.

Marineministeren [Steen A. Bille] maatte, efter hvad der var blevet oplyst med Hensyn til Reskriptet af 1850, finde det retfærdigt, at der først bliver givet Sundhedscollegiet Anledning til at yttre sig, og han ansaa det derfor ønskeligt, at bemeldte Reskript fremmes.

Premierministeren [Ørsted] og *Udenrigsministeren* [Bluhme] fremhævede, at det vistnok vilde gjøre en ubehagelig Sensation, hvis den omhandlede Ret fratages Sundhedscollegiet, uden at der først er givet det Leilighed til at yttre sig.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen erklærede sig enig med Krigsministeren.

Det behagede derefter *Hans Majestæt Kongen* allerhøiest at decide, at Krigsministeren ved sine fremtidige allerunderdanigste Forslag til Besættelsen af Overlægeposterne i Landmilitæretaten ikke skal være bunden ved de Forskrifter, som herom ere givne i den 25de § af Instructionen af 15de Juni 1813 for det medicinsk-chirurgiske Sundhedscollegium i Kjøbenhavn.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Fore-

stilling, hvorved den af Rigsdagen vedtagne Lov angaaende Oprettelsen af en Helbredelsesanstalt for Sindssvage i Østifterne, med Undtagelse af Staden Kjøbenhavn, indstilles til allerhøieste Stadfæstelse.

I Overnsstemmelse med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lov.

Justitsministeren [Scheel] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvorved den af Rigsdagen vedtagne Lov angaaende yderligere Erstatning til Retsbetjente for Ophævelsen af Dommer- og Skriverkorn indstilles til allerhøieste Stadfæstelse.

Overensstemmende med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lov.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der allernaadigst maa forundes Skriver under Justitsministeriet I. H. Halvorsen og Hustru Nicoline, født Dary her af Staden, der ikke selv have Børn tilsammen, Bevilling til, at det af Landmand Egeriis og Christiane Annette Meinecke udenfor Ægteskab avlede, den 2den April 1846 fødte, den 22de s. M. døbte Pigebarn, Henriette Wilhelmine Meinecke, maa anses som bemeldte Ægtefolks ægte Barn, saaledes at det fører Navnet Henriette Wilhelmine Helma Halvorsen samt tager fuld Arv efter Manden og ligeledes efter Hustruen for det Tilfælde, at det Barn, som denne har af et tidligere Ægteskab, maatte være død forinden Moderen uden at efterlade sig Livsarvinger, medens Adoptivbarnet i modsat Fald kun tager en saadan Lod efter Hustruen, som denne ved en gyldig testamentarisk Disposition kunde have tillagt det, hvorhos Arven under alle Omstændigheder først beregnes og afsættes ved den længstlevendes Død.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

A) At *Hans Majestæt* allernaadigst vil bestemme, at det Tilsyn, der ifølge Værnepligtsloven af 12te Februar 1849 § 40 tilkommer Krigsbestyrelsen i Fredstid med Borgervæbningerne i Kongerigets faste Pladser, skal bestaa i Følgende:

1) For Kjøbenhavns Borgervæbnings og Livjægercorpsets Vedkommende:

1) Mønstring eengang aarlig af hele Væbningen, efterat sammes Sommerøvelser ere endte, for den commanderende

General paa Sjælland og Øerne eller den Officer, som Krigsministeriet dertil beordrer, samt derhos Inspektion eengang aarlig over det borgerlige Artilleri af Chefen for den Kongelige Artilleribrigade eller af den Artilleriofficer, som af Krigsministeriet dertil beordres. Denne Inspektion skal gaa ud paa:

- a) Præsentation af Officerer, Underofficerer og Overconstabler samt af Exercerskolen hvert Aar og af den øvrige Styrke hvert 3die Aar, idet een Bataillon præsenteres aarligt.
 - b) Prøver i Skarpskydning, der ved samme Leilighed blive at foretage af den Del af Styrken, som ifølge det ovenanførte er bleven præsenteret.
- 2) Indberetning ved hvert Aars Udgang fra Væbningens Chef til den commanderende General angaaende Væbningens og dennes enkelte Afdelingers Styrke, Afgang og Tilgang, i hvilken Beretning Officererne anføres navnlig og de øvrige summarisk, samt om de i Aarets Løb foretagne Vaabenøvelser og om Armaturens Tilstand.

Lignende Indberetninger vil være at tilstille Chefen for den Kongelige Artilleribrigade for det borgerlige Artilleris Vedkommende.

- 3) Underretning til Kjøbenhavns Commandantskab, naar Væbningen eller nogen Afdeling af samme træder under Vaaben eller der iøvrigt forefalder noget ved Væbningen, som kan indvirke paa Stadens Forsvarsvæsen.

Forsaavidt Mandskab træder under Vaaben i Ildebrandstilfælde, er det tilstrækkeligt, at der eengang for alle meddeles Commandantskabet Underretning om, at Væbningen afgiver saadanne Vagter.

II) For Helsingørs borgerlige Artillericorpses Vedkommende:

- 1) Mønstring eengang aarlig, efterat Corpsets Sommerøvelser ere endte, for den commanderende General paa Sjælland og Øerne eller den Officer, som Krigsministeriet dertil beordrer, samt derhos Inspektion eengang aarlig af Chefen for den Kongelige Artilleribrigade eller den Artilleriofficer, som af Krigsministeriet dertil beordres. Denne Inspektion skal bestaa i:

- a) Præsentation af Officerer, Underofficerer og Overconstabler samt af Exercerskolen hvert Aar og af den øvrige Styrke hvert 2det Aar, idet eet Compagni præsenteres aarligt.
 - b) Prøver i Skarpskydning, der ved samme Leilighed blive at foretage af den præsenterede Styrke.
- 2) Indberetning ved hvert Aars Udgang fra Corpsets Chef til den commanderende General angaaende Væbningens Styrke, Afgang og Tilgang, i hvilken Beretning Officererne anføres navnlig og de øvrige summarisk, samt om de i Aarets Løb foretagne Vaabenøvelser og om Armaturens Tilstand.

Lignende Indberetning vil være at tilstille Chefen for den Kongelige Artilleribrigade.

- 3) Underretning til Kronborg Fæstnings Commandantskab, naar Corpset eller nogen Afdeling af samme træder under Vaaben, eller der iøvrigt forefalder noget ved Corpset, som kan indvirke paa Pladsens Forsvarsvæsen.

Forsaavidt Mandskab træder under Vaaben i Ildebrandstilfælde, er det tilstrækkeligt, at der eengang for alle meddeles Commandantskabet Underretning om, at saadanne Vagter afgives.

III) For Nyborg og Fredericia Borgervæbnings Vedkommende:

- 1) Mønstring eengang aarlig, efterat Væbningens Sommerøvelser er endte, for den commanderende General for Nørrejylland og Fyen eller den Officer, som Krigsministeriet dertil beordrer.
- 2) Indberetning ved hvert Aars Udgang fra den høistcommanderende ved Væbningen til fornævnte commanderende General angaaende Væbningens Styrke, Afgang og Tilgang, i hvilken Beretning Officererne opføres navnlig og de øvrige summarisk, samt om de i Aarets Løb foretagne Vaabenøvelser og om Armaturens Tilstand.
- 3) Underretning til Commandantskabet, naar Væbningen eller nogen Afdeling af samme træder under Vaaben, eller der iøvrigt forefalder noget ved Væbningen, som kan indvirke paa Pladsens Forsvarsvæsen.

Forsaavidt Mandskab træder under Vaaben i Ilde-

brandstifælde, er det tilstrækkeligt, at der eengang for alle meddeles Commandantskabet Underretning om, at saadanne Vagter afgives.

B) At det i Forbindelse med den allerhøieste Bestemmelse angaaende Krigsbestyrelsens Tilsyn med Kjøbenhavns Borgervæbning tillige maa tilkjendegives dennes Chef, at det fremdeles skal have sit forblivende ved den Bestemmelse, som indeholdes i den 5te Post af det allerhøieste Reskript af 17de Mai 1843, i hvis Følge Skarpskydningsøvelserne ved Kjøbenhavns borgerlige Artilleri skulle foretages aarlig af Officerer, Underofficerer, Overconstabler og af Exercerskolen, hvorimod der iøvrigt med Hensyn til den hele Styrke skal alterneres saaledes, at Øvelserne foretages aarlig med een Bataillon; men at fornævnte allerhøieste Reskript forøvrigt skal være ophævet.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Derefter refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der af det for Baroniet Christiansdal substituerede Fideicommis maa tilstaas den nuværende Besidders, Hofjægermester Grev A. W. C. Knuths Hustru, Minna v. Knuth, født v. Buttlar, en Pension paa 800 Rbd. aarlig, saalænge hun efter hans Død maatte blive hensiddende i Enkestand, dog saaledes at denne Pension bliver at nedsætte, forsaavidt der af Fideicommisset paa een Gang bliver at udrede Pension til flere Enker.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades Slagtermester Heiman Jacob Brochhorst af Stege at ægte Fruentimmeret Maren Johanne Wilhelmine Petersen, uanset at han med hende har forset sig, medens han levede separeret i Henseende til Bord og Seng fra sin senere fraskilte og nu afdøde Hustru Ane Kirstine Rasmussdatter.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet fredag den 26. august 1853.

Aar 1853, den 26de August, var det Geheime-Statsraad samlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterhänigste Vorstellung betreffend den Antrag der juristischen Facultät zu Kiel um allerhöchste Autorisation, dem Candidaten der Rechte Schütze aus Uetersen den academischen Grad eines Doctors der Rechte zu verleihen.

Übereinstimmend mit dem Antrage des Ministeriums genehmigten *Seine Majestät* allernädigst, dass der juristischen Facultät der Universität zu Kiel die allerhöchste Autorisation zur Verleihung des Grades eines Doctors der Rechte an den Candidaten der Rechte Theodor Reinhold Schütze aus Uetersen für den Fall, dass derselbe die Doctor-Disputation demnächst ordnungsmässig bestehe, ertheilt werde.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling betræffende Udkast til en Forordning for Hertugdømmet Slesvig angaaende de mosaiske Troesbekjenderes Forhold, idet han indstillede, at bemeldte Udkast, hvis det vinder Hans Majestæts allerhøieste Bifald, maa blive forelagt den nu sammenkaldte Stænderforsamling for Hertugdømmet Slesvig til Betænkning.

I Anledning af, at *Premierministeren* [Ørsted] gjorde opmærksom paa, at Benævnelsen »mosaiske Troesbekjendere« ikke er brugt i de i de senere Aar i Kongeriget udkomne Love, men i dens Sted Benævnelsen »Jøder«, og at det derfor turde synes synderligt for Slesvigs Vedkommende at bibeholde hin efter Kongeriget optage Benævnelse, efterat den er ophævet her, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at resolvere, at i det forelagte Udkasts Overskrift og paa ethvert Sted i Udkastet, hvor de mosaiske Troesbekjendere ere nævnte anderledes end »Jøder«, skal denne Benævnelse sættes istedetfor den i Udkastet brugte.

Forsaavidt Udkastets § 1 bestemmer, at de for den jødiske Ret i Altona svævende Sager skulle gaa over til den Ret, ved hvilken samme efter Udkastets Bestemmelser ville være at behandle, bemærkede *Justitsministeren* [Scheel], at med Hensyn til saadanne allerede anhänggjorte Sager maatte de vedkommende Parter have Ret til at faa dem afgjorte efter de hidtilgjældende Regler, og at Udkastet ikke i denne Henseende kunde gives tilbagevirkende Kraft; ligesom han der-

hos i det hele fandt det correkttest, at disse Sager paakjendtes af den Ret, for hvilken de allerede stode.

Premierministeren [Ørsted] havde ogsaa nogen Betænkelighed ved den paagjældende Passus i § 1, men han antog imidlertid, at det vel kan anses for at følge af almindelige Retsgrundsætninger, at de allerede anhängiggjorte Sager afgjøres efter de hidtil gjældende Regler, saa at der ikke i Udkastet just behøvedes nogen udtrykkelig Bestemmelse derom; og da det dog var Hovedsagen, at disse Sager ikke bleve paadømte efter andre Regler end de, der gjaldt paa den Tid, de bragtes for Retten, vilde han ikke for sit Vedkommende urgere, at Sagerne bleve ved den Ret, hvor de engang vare.

Med Hensyn til Udkastets § 2 blev det fra flere Sider fremhævet, at der ikke turde være tilstrækkelig Føie til, imod hvad der gjælder i Kongeriget, at gjøre den Indskrænkning for Jødernes Vedkommende, at de ikke skulle kunne vælges til deputerede Borgere i Kjøbstæderne; og i Overensstemmelse dermed behagede det *Hans Majestæt* allerhøist at resolve, at i § 2 tilføies efter »Valget af«: »og vælges til deputerede Borgere i Kjøbstæderne«, og at Resten af §en bortfalder.

Udkastets § 3 fandt flere af Geheime-Statsraadets Medlemmer at kunne bortfalde. Efterat imidlertid *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] havde understøttet §en, resolve, at det skulde have sit forblivende ved denne.

Hvad Udkastets § 5 angaar, da blev der fra flere Sider opponeret imod denne §s Bestemmelser som gaaende meget videre, end hvad der ved §en kunde antages tilsigtet; og behagede derefter *Hans Majestæt* at resolve, at den 1ste og 3die Sætning i § 5 skulle bortfalde; at den 2den Sætning i §en forandres derhen, at den kommer til at lyde saaledes: »Jødernes Handelsbøger, naar der skal tillægges disse Beviskraft i Overensstemmelse med Frd. 14. Mai 1783, skulle føres i det danske eller tydske Sprog og skrives med gothiske eller latinske Bogstaver, ligesom ogsaa den ellers i Landet brugelige Tidsregning i samme bør benyttes«; samt at §ens sidste Sætning skal lyde saaledes: »ogsaa skulle alle Embedsprotokoller, Lister og andre offentlige Dokumenter indrettes overensstemmende med denne Forskrift.«

Som Følge af den saaledes allerhøist resolve, at Forandring af § 5 bortfaldt Udkastets § 6.

Ved Udkastets § 28 resolve, at Ordene »der bestemmes af Vort Ministerium for Hertugdømmet Slesvig efter Vedkommendes Erklæring« skulle bortfalde.

I Henseende til § 29 resolverede *Hans Majestæt*, at istedetfor Ordene »fra de ere fulde 6 Aar–13 Aar« sættes: »fra det fyldte 6te til det fyldte 13de Aar«.

Ved § 30 befalede *Hans Majestæt*, at Ordene »i det Gode« skulle bortfalde.

Med Hensyn endelig til Udkastets § 33 blev det fra flere Sider fremhævet, at de i denne § indeholdte Bestemmelser vilde være overordentlig haarde for Jøder, som ere bosatte i Kongeriget.

Med de for anmeldte allerhøist resolverede Forandringer i det foreliggende Udkasts danske Text, til hvilke der vilde være at gjøre tilsvarende Forandringer i den tydske Text, bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Udkastet forelægges den forestaaende Provindsialstændorforsamling for Hertugdømmet Slesvig til Betænkning.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, om ikke de til Anlæggelsen af en underjordisk Rende til Afløb for Vandet fra Husene paa Fiskergaarden ved og Havnetorvet i Flensborg medgaaende Omkostninger til Beløb 218 Rbd. 13 Sk. allernaadigst maa tillades afholdte af de 94.000 Rbd., som i Budgettet for Hertugdømmet Slesvig for indeværende Finantsaar ere calculerede til Udgifter ved Kongelige Forpagtningsstykker, m. v.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Overleveringen af Sønderborg Slot til Krigsministeriet til Afbenyttelse for Militæretaten.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Sønderborg Slot, dog med Undtagelse af den til samme hørende Kirke samt fyrstelige Begravelse allernaadigst maa overleveres til Krigsministeriet, til fremtidig Afbenyttelse for Militæretaten.

Endvidere refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende nogle Forandringer i Patentet af 22de November 1851 angaaende den retsvidenskabelige Embedsexamen for Hertugdømmet Slesvig.

Overensstemmende med Indstillingen bemyndigede *Hans Majestæt* allernaadigst Ministeriet til allerunderdanigst at forelægge et i Overensstemmelse med det Forestillingen vedlagte Udkast udfærdiget Patent betræffende nogle Forandringer i Patentet af 22de November 1851 angaaende den retsvidenskabelige Embedsexamen for Hertugdømmet Slesvig til allerhøieste Underskrift.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges allerunderdanigst Beretning angaaende Fremgangsmaaden af Revisionen under Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig.

Der Finanzminister [Sponneck] referirte eine allerunderthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Unterzeichnung eines Patents betreffend den Anschluss mehrerer lübeckischer Gebietstheile an das Zoll- und Brennsteuer-System des Herzogthums Holstein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst das allerunterthänigst vorgelegte Patent.

Ferner referirte *der Finanzminister* [Sponneck] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Unterzeichnung eines Patents betreffend den Anschluss mehrerer hamburgischer Gebiets-theile an das Zoll- und Brennsteuer-System des Herzogthums Holstein.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst das allerunterthänigst vorgelegte Patent.

Finanzministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den af Forpagter C. Pop i sin Tid indgaaede Forpagtning af Afbyggergaarden Christiansminde, hvilken Forpagtning udløber den 1ste Mai 1854, maa, i Henhold til det ved allerhöieste Resolution af 12te Juli 1844 givne Tilsagn, fornys for en ny Rotation paa 12 Aar at regne fra 1ste Mai 1854 til 1ste Mai 1866, imod at han i denne nye Forpagtningsperiode erlægger en aarlig Afgift af 3000 Rbd. samt desuden udreder de ham hidtil paaliggende Naturalpræstationer af Hø og Græsning eller istedetfor disse tilsvarer, naar det maatte forlanges, et aarligt Beløb af 200 Rbd., og derhos betaler samtlige af Gaarden forfaldende Skatter og Afgifter samt bærer alle Gaarden vedkommende communale Byrder uden nogensomhelst Undtagelse og iøvrigt saaledes, at det ham i den nuværende Forpagtningsperiode tillagte Brændselsdeputat og den ham endvidere fortiden tilkommende Godtgjørelse for det afløste Husmandshoveri aldeles bortfalder under den nye Forpagtning.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Der Finanzminister [Sponneck] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Anwendung des Brennzeichens »Dansk Eiendom« in Bezug auf in Holstein zu Hause gehörende Schiffe, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht, unter Aufhebung der allerhöchsten Resolution vom 11ten Juni v. J., allerhöchst anzuordnen, dass die im Herzogthum Holstein zu Hause gehörenden Schiffe nun-

mehr wiederum mit dem Brennzeichen »Dansk Eiendom« den bestehenden gesetzlichen Vorschriften gemäss zu versehen seien.

Krigsministeren [Hansen] ansaa det for rigtigere, at de paagjældende Skibe paabrændes »Dänisches Eigenthum« istedetfor »Dansk Eiendom«.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkede, dass, was gegen den Antrag des Finanzministers hauptsächlich einzuwenden, sei, dass ganz ausnahmsweise die dänische Sprache im Herzogthum Holstein bei der betreffenden Gelegenheit officiell gebraucht worden. Es sei nun einmal, sonderbar genug, geschehen, dass in Holstein grosses Gewicht hierauf gelegt worden, und er glaube es nicht für zweifelhaft ansehen zu können, dass die Wiedereinführung des Stempels »Dansk Eiendom« grossen Eindruck hervorbringen und von Manchen ganz anders aufgefasst werden werde als beabsichtigt. Dass übrigens die Sache unter das Ressort der Provinzialstände gehöre, glaube er nicht, da die betreffende Bestimmung eine rein polizeiliche sei.

Finantsministeren [Spouneck] maatte, idet han henholdt sig til sin Motivering i Forestillingen, fremhæve, at naar der ikke nu gaas aldeles tilbage til den før 1848 befalede Indbrænding, vil det, da Bestemmelsen om denne har været optaget i den Provindsialstænderne i sin Tid forelagte Toldforordning, være aldeles nødvendigt, at der forelægges den forestaaende Stænderforsamling et Udkast angaaende Forandring i hin Bestemmelse; og at forelægge et saadant, der gik ud paa, at Mærket, der paabrændes, skal være »Dänisches Eigenthum« istedetfor »Dansk Eiendom« forekom ham dog at være noget eget, ligesom heller ingensinde den Modstand, der har været reist imod det befalede Mærke, har dreiet sig om at faa dette forandret fra Dansk til Tydsk.

Efterat *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] havde sluttet sig til *Finantsministeren*, behagede det *Hans Majestæt* allerhøiest at bifalde den foreliggende Indstilling.

Finantsministeren [Spouneck] refererede derefter en af ham, i Henhold til et ham ved tidligere Leilighed af *Hans Majestæt Kongen* allernaadigst givet Paalæg, allerunderdanigst nedlagt Forestilling angaaende til hvilket annuum *Hans Høihed Prinds Christian* til Danmarks fremtidige Appanage rettest maatte være at normere, i hvilken Forestilling *Finantsministeren* yttrede som sin allerunderdanigste

Formening, at den nyligen stedfundne Ordning af Arvefølgen og den Maade, hvorpaa det hele Arrangement er bragt istand, tilsigter, at den Appanage, som allerhøist maatte bestemmes, tilstaa Hans Høihed og Gemalinde Hendes Høihed Prindsesse Louise i Forening, at et aarligt Beløb af 50.000 Rbd. omtrentlig turde være det tilraadeligste for Hans Majestæt allernaadigst at bestemme som Appanage, samt at Appanagen turde være at tilstaa fra 1ste April d. A., som Finantsaarets Begyndelse, af at regne, imod at Prindsens hidtil havde Appanage, medens han endnu var Prinds af Glücksborg, fra samme Tid bespares, og at endelig det vil paaligge Finantsministeriet at fremsætte det fornødne allerunderdanigste Forslag med Hensyn til Erhvervelsen af Rigsdagens grundlovsmæssige Indvilgelse for Kongeriget Danmarks Vedkommende.

Hans Majestæt Kongen behagede at yttre, at det eneste, Allerhøist-samme havde at erindre ved den foreliggende Sag, var, at han, da Thronfølge-loven først er udkommet under 31te Juli, og da det først er ved den, at Hans Høihed Prinds Christian er bleven tillagt den Egenskab, i hvilken den i Forslag bragte Appanage skal gives ham, ikke kunde finde det rigtigt, at denne Appanage tillægges Prindsen fra en tidligere Dato, og at Allerhøistsamme derfor maatte være af den Mening, at Appanagen først fra den 1ste August af at regne bør tilstaa Prindsen.

Finantsministeren [Sponeck] bemærkede, at det vistnok var det correcteste at beregne Appanagen fra den 1ste August, men at dog imidlertid særlige nærliggende Grunde havde bevæget ham til at foreslaa 1ste April som det Tidspunkt, fra hvilket Appanagen skulde regnes.

Efterat det derpaa var af flere blandt Geheime-Statsraadets Medlemmer blevet ytret, at det vilde være correktest, at den paagjældende Appanage tillagdes ikke Prindsen og Prindsessen i Forening, men Prindsen alene, og efterat *Finantsministeren* [Sponeck] endvidere paa dertil given Anledning havde bemærket, at han havde forudsat som en Selvfølge, at der ikke med Hensyn til Udtællingen af den omhandlede Appanage skulde afventes Rigsdagens Indvilgelse for Kongerigets Vedkommende, samt at, hvis mod Formodning denne Indvilgelse ikke skulde blive givet, Appanagens hele Beløb udbetales af de Intrader, hvorover Hans Majestæt har uindskrænket Raadighed, behagede det *Hans Majestæt*, idet Allerhøistsamme gik ud fra denne samme Forud-

sætning, allernaadigst at resolve, at der fra 1ste August d. A. skal tillægges Hans Høihed Prinds Christian til Danmark en Appanage af 50.000 Rbd. aarlig istedetfor de Hans Høihed hidtil tillagte Appanagebeløb, og at i saa Henseende for Kongerigets Vedkommende Rigsdagens grundlovsmæssige Indvilgelse bliver at erhverve. Hans Majestæt befalede derhos Finantsministeren allerunderdanigst at forelægge i næste Geheime-Statsraads-Møde Udkast til den skriftlige Affattelse af den af Allerhøistsamme nu mundtlig afgivne allerhøieste Resolution.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil tillade den nuværende Besidder af Baroniet Brahetrolleborg at afhænde de paa den indsendte Fortegnelse anførte, under Baroniet hørende 5 Bøndergaarde og 7 Boelssteder paa Vilkaar:

- 1) At der idetmindste udbringes 600 Rbd. pr. Td. Hartkorn, dog at Justitsministeriet bemyndiges til, saafremt det i enkelte Tilfælde skulde vise sig, at dette minimum ikke kan opnaas, da efter de forhaanden værende Omstændigheder at meddele særlig Tilladelse til at sælge for en lavere Pris.
- 2) At de øvrige Betingelser fastsættes i Overensstemmelse med dem, der indeholdes i de seneste Salgsbevillinger for Lehn og Stamhuse, dog saaledes, at der stedse betinges en Kornafgift, som radiceres i Eiendommene og ikke maa overstige 1 Tønde, 2 Skjepper Rug, 6 Skjepper Byg og 1 Tønde, 2 Skjepper Havre pr. Td. Hartkorn, der bliver at betale med Penge efter Kapitelstaxten, og at denne Canon paa den Maade beregnes i Kjøbesummen, at der i denne kan afgaa for en aarlig Afgift af 1 Td. Rug 100 Rbd., 1 Td. Byg 75 Rbd. og 1 Td. Havre 50 Rbd.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsraadet fredag d. 2. september 1853.

Aar 1853, den 2den September, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde. Marineministeren var fraværende.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende yderligere Tilladelse for Overkrigscommissær Grü-

ner til at indtage nogen Bondejord under Kjærup Hovedgaard eller anden Anvendelse fri for Fæstetvang, idet han allerunderdanigst indstillede, at det ved Bevilling ad mandatum, som meddeles aldeles gratis gjennem Indenrigsministeriet, allernaadigst maa tillades Eierens af Kjærup Hovedgaard og Gods i Sorø Amt, Overkrigscommissær Grüner, foruden de i Bevilling af 5te October 1847 omhandlede 42 Tdr. Land og iøvrigt paa de i denne Bevilling anførte Vilkaar, endvidere at indtage af Bondejord andre 42 Tdr. Land boniteret Maal til Taxt 24 efter Matrikulstaxationen under Kjærup Hovedgaard eller til anden Anvendelse fri for Fæstetvang, og at det derhos maa tilkjendegives saavel bemeldte Overkrigscommissær Grüner som hans Søn, Jægermester Grüner, at den attraaede Tilladelse til Sammenlægningen og Bortforpagtningen af de omhandlede 3 Gaarde i Eilstrup ikke kan meddeles.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Hinzuziehung eines Militärthierarztes als stimmberechtigten Mitgliedes bei der auf den jährlichen Landmilitärssessionen im Herzogthum Holstein stattfindenden Untersuchung der Districts- oder Nationalpferde, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht allergnädigst zu bestimmen sein möchte, dass ein alljährlich dazu commandirender Militärthierarzt bei der nach Massgabe der Landmilitär- und Remonte-anordnung vom 1sten August 1800 und des Canzleipatents vom 23sten October 1824 mit den jährlichen Landmilitärssessionen verbundenen Musterung der Districts- oder Nationalpferde als stimmberechtigtes Mitglied zu den Landmilitärssessions-Deputationen des Herzogthums Holstein hinzugezogen werden solle.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen der bevorstehenden holsteinischen Provinzialständevsammlung zur Berathung vorzulegenden Entwurf einer Verordnung betreffend die Vornahme gerichtlichen und staatsärztlichen Geschäfte.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät*, dass der vorliegende Entwurf einer Verordnung betreffend die Vornahme gerichtlichen und staatsärztlichen Geschäfte der bevorstehenden Provinzialständevsammlung für das Herzogthum Holstein zur Be-

rathung vorgelegt werde, jedoch mit der von dem *Finanzminister* [Sponneck] allerunterthänigst beantragten Veränderung, dass die Geldansätze in der Weise modificirt werden, dass die Brüche bei den in Reichsbankgeld angegebenen Summen wegfallen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen der bevorstehenden holsteinischen Provinzialstän­deversammlung zur Berathung und Begutachtung vorzulegenden Entwurf einer Hebammen-Ordnung.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät*, dass der vorliegende Entwurf einer Hebammen-Ordnung für das Herzogthum Holstein der bevorstehenden Provinzialstän­deversammlung zur Berathung und Begutachtung vorgelegt werde, jedoch mit der von dem *Finanzminister* [Sponneck] allerunterthänigst beantragten Veränderung, dass die im Entwurfe vorkommenden Geldansätze in der Weise modificirt werden, dass die Brüche bei den in Reichsbankgeld angegebenen Summen wegfallen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die käufliche Überlassung eines Areals von 25 Quadratruthen aus einer zu den Ländereien des Hauptpastorats in Kellinghusen gehörigen Koppel an den Zimmermann Claus Harders daselbst, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die Veräußerung eines Areals von 25 Quadratruthen aus der nördlich unmittelbar vor dem Flecken Kellinghusen gelegenen Koppel des dortigen Hauptpastorats an den Zimmermann Claus Harders gegen einen zum Besten des genannten Pastorats verzinslich zu radicirenden Kaufpreis von 320 Rbt. und gegen eine an die Kellinghusener Kirchencasse zu entrichtende Grundrente von 1 Rbt. 6²/₅ Sk. jährlich, sowie unter den sonst im Interesse der Kellinghusener Kirche annoch aufgestellten näheren Bedingungen, allergnädigst zu gestatten sein möchte.

Seine Majestät genehmigten allergnädigst diesen Antrag.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Errichtung einer Schlachterzunft in der Stadt Oldesloe und die allerhöchste Bestätigung eines Entwurfs zu Zunftartikeln für dieselbe, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht den Schlachtern in der Stadt Oldesloe die Errichtung einer Zunft, jedoch ohne Erthei-

lung von Prohibitivrechten, allergnädigst zu gestatten und der der Vorstellung angeschlossene Entwurf zu Zunftartikeln für dieselbe mit der Bestimmung allerhöchst zu bestätigen sein möchte, dass die Abänderung oder Aufhebung desselben vorbehalten bleibe.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen der bevorstehenden holsteinischen Provinzialstän-
deversammlung zur Berathung und Begutachtung vorzulegenden Entwurf einer neuen Apothekerordnung.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass der vorliegende Entwurf einer Apothekerordnung für das Herzogthum Holstein der bevorstehenden holsteinischen Provinzialstän-
deversammlung zur Berathung und Begutachtung vorgelegt werde, jedoch mit der von dem *Finanzminister* [Sponneck] allerunterthänigst beantragten Veränderung, dass die Geldansätze dergestalt modificirt werden, dass die Brüche bei den in Reichsbankgeld ange-
gebenen Summen wegfallen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Bewilligung einer Gratification an den Hofbesitzer Römer zu Wulfsdorf adeligen Guts Ahrensburg.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Hofbesitzer Römer zu Wulfsdorf, im Gute Ahrensburg, eine Gratification von 200 Rbt. allergnädigst zu bewilligen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Kammerjunkers, Rittmeisters Ludwig Carl Friedrich von Thienen in Copenhagen betreffend die Umsetzung des von Thienen-Grossnordseer Fideicommisscapitals in 4 procentige Königliche Dänische Staatsobligationen und Aufhebung der Administration jenes Fideicommisses, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die Bestimmung des § 3 des von dem Kammerherrn und Landrath von Thienen zu Grossnordsee unterm 10ten Juni 1806 errichteten Testaments, dass das zum Fideicommiss bestimmte Capital-Vermögen des Erblassers in holsteinischen adeligen Gütern auf Zinsen untergebracht werde, allerhöchst aufzuheben und dagegen anzuordnen sein möchte, dass die zum von Thienen-Grossnordseer Fideicommiss gehörigen Capi-

talien in 4 procentige Königliche Dänische Staatsobligationen umgesetzt, diese Obligationen an das Finanzministerium gegen Einschreibeschein abgeliefert, und dieser Einschreibeschein bei dem holsteinischen Obergericht deponirt werde, sowie ob nicht ferner die im § 21 des gedachten Testaments angeordnete Administration dieses Fideicommisses allerhöchst aufzuheben, das holsteinische Obergericht aber zu autorisiren sein möchte, wegen Umsatzes der Capitalien in Königliche Obligationen, wegen Entgegennahme des Einschreibescheins und wegen Autorisation des jedesmaligen Nutzniessers zur Zinsenerhebung in Gemässheit der desfälligen Bestimmungen des Patents vom 4ten April 1835 das den Umständen nach Erforderliche resp. zu veranlassen und wahrzunehmen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Verwandlung einer wider den Schustergesellen Caspar Thiess in Hardebeck wegen Wanderbuchsfälschung erkannten einjährigen Zuchthausstrafe in eine Gefängnisstrafe bei Wasser und Brot.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die wider den Schustergesellen Caspar Thiess in Hardebeck vom Segeberger Amthause unterm 14ten Juni d. J. wegen Wanderbuchsfälschung erkannte einjährige Zuchthausstrafe aus allerhöchster Gnade in eine 2 mal 5 tägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brot zu verwandeln.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Aufhebung des sogenannten Verbittels-, Schutz- und Instengeldes.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass der der Vorstellung angeschlossene Entwurf einer Verordnung betreffend die Aufhebung der unter dem Namen »Verbittels-, Schutz- und Instengeld« an die Königliche Casse zu entrichtende Abgabe der holsteinischen Provinzialstän­deversammlung in ihrer diesjährigen Diät zur Berathung vorgelegt werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Aufhebung der durch die Verordnung vom 23sten September 1762 ausgeschriebenen ausserordentlichen Steuer.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass der der Vorstellung angeschlossene Entwurf einer

Verordnung über die Aufhebung der durch die Verordnung vom 23sten September 1762 ausgeschriebenen ausserordentlichen Steuer der holsteinischen Provinzialstän­deversammlung in ihrer diesjährigen Diät zur Berathung vorgelegt werde.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg anzuordnende Veränderung der Fürbitte für das Königliche Haus im Kirchengebete, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg allerhöchst festzusetzen sein möchte, dass, nach der Fürbitte für Seine Königliche Majestät, für Ihre Majestät die verwitwete Königin Caroline Amalie, für Seine Königliche Hoheit den Erbprinzen Frederik Ferdinand und dessen Gemahlin, Ihre Königliche Hoheit die Erbprinzessin Caroline, sowie für die übrigen Königlichen Prinzen und Prinzessinnen und für das gesamte Königliche Erbhaus gebetet werden solle.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung, worin derselbe und der Minister für das Herzogthum Schleswig, nach vorgängiger vorschriftsmässiger collegialischer Behandlung der betreffenden Sache, ihre divergirenden Anträge in Veranlassung einer von Prälaten und Ritterschaft der Herzogthümer Schleswig und Holstein eingereichten allerunterthänigsten Eingabe vom 14ten Juli d. J., hinsichtlich des unterm 3ten Juni d. J. erlassenen allerhöchsten Patents betreffend die Jurisdiction auf den adeligen Gütern, dem adeligen St. Johannis Kloster und den octroiirten Kögen im Herzogthum Schleswig, allerunterthänigst vortragen und motiviren.

Nachdem noch *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Revenlow-Criminil] die eingesandte Abschrift der gedachten allerunterthänigsten Eingabe verlesen hatte, äusserten *Seine Majestät der König*, dass Allerhöchstdieselben der Meinung des Ministers für das Herzogthum Schleswig seien, dass die von Prälaten und Ritterschaft eingereichte allerunterthänigste Eingabe ungebrochen zurückzuschicken sei; zugleich aber fanden Seine Majestät, dass den Einsendern ein Verweis ertheilt werden müsse, weil die holsteinische Ritterschaft und die schleswigsche sich in Verein in eine Sache gemischt hätten, welche die erstere durchaus Nichts angehe. Seine Majestät seien gegen die Ritterschaft immer sehr gnädig verfahren, ob-

gleich dieselbe Seine Majestät öfters gröblich beleidigt habe; und um so mehr verdiene, wenn alle früheren Vorgänge in Erwägung gezogen werden, der jetzige unzulässige Schritt der Ritterschaft eine ernstliche Zurückweisung.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen kunde ikke andet end finde det ganske særdeles fornærmeligt mod Ridderskabet at sende Brevet uaabnet tilbage.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkede, indem er sich auf die allerunterthänigst vorgetragene Vorstellung bezog, er glaube, dass die Frage, worauf es hier ankomme, die sei, ob die Ritterschaft bei dieser Gelegenheit als eine politiske Corporation optræde, og om Veranledning til den allerunterthänigst indgivne Klage da var. Hvad nu den første angik, kunde han ikke finde, at der her var nogen politisk Handling fra Ritterskabet; derimod var den almindelige Indgivning ingen politisk, og Ritterskabet havde ingen Ansøgning om politiske Rettigheder. Da han nu ogsaa, som han den Sag opfattede, fandt, at man, naar man den angik, som af Regeringen foretaget var, ikke kunde sige, at den almindelige Klage af Ritterskabet var uden alle Veranledning, var han ogsaa af Meening, at den kun at afgjøre var, om i den Form den almindelige Indgivning af Ritterskabet en Protest var; det kunde han dog [til] til en vis Grad, og med Hensyn til den, at Ritterskabet en desfallsig Afgørelse ved den Meddelelse, at den Indgivning den allerhøjest ikke indgaaet kunne være, tildele var.

Premierministeren [Ørsted] maatte være aldeles enig med Ministeren for Holsten og kunde ikke indse, at der paa nogen Maade var noget i sig utiladeligt i, at Ridderskabet var gaaet ind til Hans Majestæt med den paagjældende Andragende. Ridderskabet er jo virkelig blevet stadfæstet af Hans Majestæt i sine Privilegier, kun ikke som nogen politisk Corporation; og de Rettigheder, som Andragendet gik ud paa, ere heller ikke politiske, men alene Rettigheder med Hensyn til Godserne, som i sin Tid ere blevne tilsikrede. At den, som engang har faaet en saadan Rettighed, kan føle sig ilde berørt ved at miste den, er i sig ikke saa unaturligt, ligesaa lidt som at Medlemmerne af den holstenske

Ridderskab deri, at de paagjældende Rettigheder ere blevne ophævede for Slesvigs Vedkommende, have troet at se en Grund til at frygte for, at ogsaa deres Rettigheder vare truede. I den Anledning at henvende sig til deres Konge kan ingenlunde være dem forment; og da han nu ikke fandt, at der i det indgivne Andragende, medens der ogsaa fra Formens Side kun er enkelte Udtryk deri, som kunne være noget stærke, ligger nogen Krænkelser af nogen Ret, burde der efter hans Mening ikke gaas videre end enten at svare Indsenderne, at Hans Majestæt ikke kunde gaa ind paa deres Andragende eller ialtfald at henlægge dette.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] bemærkede med Henhold til, hvad han i den refererede Forestilling havde udtalt, at da det udtrykkeligt er allerhøiest tilkjendegivet, at Ridderskabet ikke gjælder som nogen politisk Corporation, kan det altsaa heller ikke som saadan blande sig i Lovgivningen, thi naar det gjør det, fremtræder det virkelig som politisk Corporation. Ridderskabet var derfor allerede af den Grund uberettiget til at indgive det foreliggende Andragende, og herved var det for Principets Skyld yderst vigtigt, at Regjeringen holdt fast. Men dertil kom endnu, at han paa det allerbestemteste maatte benægte, at Patrimonialjurisdictionen, over hvis Ophævelse i Slesvig det er, at Andragendet indeholder Besværing, er en Ret for Ridderskabet som Corporation betragtet, da det nemlig ikke er Ridderskabet, men de enkelte Godser og Klostre, der ere Eiere af Patrimonialjurisdictionen, hvilken ikke er nævnt iblandt de Gjenstande, som, efter hvad der i sin Tid klart blev oplyst at ligge i Ridderskabets nexus socialis, og efter hvad der i Overensstemmelse dermed blev allerhøiest bifaldt, ere indbefattede under denne nexus socialis. Ridderskabet havde altsaa ogsaa fra den Side været uberettiget til at indgaa med det omhandlede Andragende, idet dette angaar en Regjeringsforanstaltning, som kun vedkommer hver enkelt Godseier, men ikke alle Ridderskabets Medlemmer i Forening; og navnlig havde det holstenske Ridderskab været aldeles uberettiget til ved denne Leilighed at træde op i Forening med det slesvigske, da det, hvorover man besværede sig, var noget, som ikke vedkom Medlemmerne af hint Ridderskab, idet den paagjældende Foranstaltning alene angik Slesvig.

I Henhold til, hvad han saaledes havde yttret, maatte han vedblive sin allerunderdanigste Indstilling.

Krigsministeren [Hansen] sluttede sig til *Ministeren for Slesvig*,

idet det forekom ham klart, at Ridderskabet ved det foreliggende Andragende havde som Corporation paatalt en politisk Ret og saaledes var gaaet uden for Grændserne for dets Bemyndigelse.

Udenrigsministeren [Bluhme] tiltraadte den slesvigske Ministers Indstilling. Vel troede han ikke saa lige, at den Rettighed, som er Gjenstand for Andragendet, kan anses for at være nogen egentlig politisk Ret; men det er en Rettighed, som ikke vedkommer Ridderskabet i Fælledekskab, og da Supplicanterne dog alligevel ere optraadte i Ridderskabets Navn og paa dets Vegne, have de saaledes været uberettigede til at indgive Andragendet. Om det imidlertid skulde være rigtigt, foruden efter den slesvigske Ministers Forslag at sende Andragendet uaabnet tilbage, tillige, saaledes som af Hans Majestæt antydet, at give de paagjældende en Irettesættelse, derom var han noget uvis, og dette skulde han derfor ganske henstille.

Justitsministeren [Scheel] yttrede, at ogsaa han var af den Mening, at de, som havde undertegnet det paagjældende Andragende, ikke havde været berettigede til at fremkomme med dette og det af den Grund, at Gjenstanden for Andragendet ikke vedkommer det holstenske Ridderskab, der ingen Anledning har til at besvære sig over, hvad der er sket i Slesvig (i hvilken Henseende han fremhævede, at det slesvigske og det holstenske Ridderskabs Privilegier ere blevne confimerede hver for sig). Han troede derfor ogsaa, at det vilde være rettest, at Hans Majestæt ikke gaar ind paa Andragendets Indhold. Den mildeste Form i saa Henseende vilde være at henlægge Andragendet; han antog imidlertid heller ikke, at der kunde være noget imod, at Andragendet sendes tilbage, men han vilde for dette Tilfælde dog henstille, at det da tillige tilkjendegives Verbitteren for det adelige Convent i Itzehoe, at Grunden til, at Hans Majestæt ikke vil indlade sig paa Andragendet, er den, at dette angaar noget, som ikke kan vedkomme det holstenske Ridderskab. Naar det blev tilføjet, var det dog en noget mildere Form, end naar Andragendet alene sendes tilbage.

Finantsministeren [Sponneck] bemærkede, at det, hvorpaa det ved nærværende Sag kom an, forekom ham at være, om Gjenstanden for det foreliggende Andragende kunde siges at være en saadan politisk Gjenstand, som ligger udenfor det slesvig-holstenske Ridderskabs nexus socialis. At nu dette Spørgsmaal maatte besvares bekræftende, mente han klart fremgik af, at Andragendets Gjenstand ikke hører til de Ting, som ifølge den i sin Tid afgivne allerhøieste Bestemmelse

om, hvad der ligger i nexus socialis, ere indbefattede under denne; og det forekom ham ogsaa at fremgaa af selve det foreliggende Andragende. Han fandt det derfor at være det rigtigste, at Andragendet sendes uaabnet tilbage med den Tilkjendegivelse fra den holstenske Minister, at det ikke kan modtages, da den Gjenstand, som det angaar, ligger udenfor Ridderskabets nexus socialis. Men dermed troede han ogsaa, at Hans Majestæt kunde lade det for dennegang bero, saa at der altsaa ikke tillige gives Indsenderne af Andragendet nogen Irette-sættelse; thi dels laa der deri, at Andragendet ikke kunde modtages, tilstrækkelig Anvisning om, at de havde feilet, og dels viste den Omstændighed, at der i Geheimstatsraadet havde yttret sig aldeles modsatte Anskuelser om det af Ridderskabet foretagne Skridt, at Sagen var saa tvivlsom, at der i hvert Fald ikke kunde gives de Vedkommende nogen udtrykkelig Tilrettevisning.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] tiltraadte aldeles Finantsministerens Forslag og fandt heller ikke, at man, naar der om Andragendet havde, saaledes som Tilfældet var, yttret sig forskjellige Meninger i Hans Majestæts Statsraad, godt kunde give de Personer, som havde underskrevet det, nogen Tilrettevisning.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] äusserte, dass durch den Vorschlag des Finanzministers die Rücksendung der vorliegenden Eingabe allerdings etwas gemildert würde. Übrigens glaube er noch speciell hervorheben zu müssen, dass er zwar der Meinung sei, die fortwährende Deputation der Prälaten und Ritterschaft hätte nicht mit der oftgedachten Eingabe hervortreten können, dieselbe sei aber auch von Prälaten und Ritterschaft, und nicht von der fortwährenden Deputation, ausgegangen.

Nachdem die vorliegende Sache noch weiter discutirt worden war, geruheten *Seine Majestät der König* allerhöchst zu resolviren, dass, da die an Allerhöchstdieselbe gerichtete allerunterthänigste Eingabe der Prälaten und Ritterschaft der Herzogthümer Schleswig und Holstein vom 14ten Juli d. J., ihrem allerunterthänigst vorgetragenen Inhalte nach, das unterm 3ten Juni d. J. erlassene allerhöchste Patent betreffend die Jurisdiction auf den adeligen Gütern, dem adeligen St. Johannis Kloster und den octroiirten Kögen im Herzogthum Schleswig, mithin einen Gegenstand betrifft, auf welchen der zwischen der schleswigschen und der holsteinischen Ritterschaft bestehende nexus socialis

nicht bezogen werden kann, Allerhöchstdieselben sich zur Entgegennahme dieser Eingabe nicht veranlasst finden können; und beauftragten zugleich *Seine Majestät* das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg, dem Verbitter des adeligen Convents zu Itzehoe dieselbe, unter Eröffnung dieser allerhöchsten Resolution, zurückzusenden.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Errichtung einer Maurerzunft in der Stadt Burg auf Fehmarn, sowie die allerhöchste Bestätigung eines Entwurfs zu Zunftartikeln für selbige, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht den Maurern der Stadt Burg auf Fehmarn die Errichtung einer Zunft, jedoch ohne Beilegung von Prohibitivrechten, allergnädigst zu gestatten, und der der Vorstellung angeschlossene Entwurf zu Zunftartikeln für dieselbe, mit der Bestimmung allerhöchst zu bestätigen sein möchte, dass die Abänderung oder Aufhebung dieser Artikel jeder Zeit vorbehalten bleibe.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt, doch mit der Veränderung des allerunterthänigst vorgelegten Entwurfs, dass alle darin vorkommenden Geldansätze, unter Weglassung der Berechnung derselben nach Courant, lediglich in runden Summen in Reichsbankgeld anzugeben seien.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte ferner eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Genehmigung des speciellen Bauplanes für die Flensburg-Husum-Tönninger Eisenbahn.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem von dem Samuel Morton Peto vorgelegten speciellen Bauplane für die Flensburg-Husum-Tönninger Eisenbahn unter Vorbehalt allerhöchster Beschlussnahme in Ansehung dessen, was die Brücken angeht, bis nach erfolgter Vorlage der desfälligen speciellen Entwürfe, die allerhöchste Genehmigung allergnädigst zu ertheilen, jedoch mit dem Bedeuten, dass es hinsichtlich der Einfriedigung pp nach Massgabe des § 19 der Bekanntmachung vom 18ten Mai 1840 zu verhalten sein werde, und dass die beabsichtigte Anlegung von Telegraphen sich ausschliesslich auf den Gebrauch für Zwecke der Eisenbahn zu beschränken habe, sowie unter Hinzufügung der Modificationen, dass die Wegeübergänge sämtlich mit Steinpflaster belegt, und dass in dem Viaduct über die Angelbostrasse in Flensburg Träger von

Schmiedeeisen angebracht werden, und endlich unter der Bedingung, dass der Eisenbahnunternehmer pflichtig sein solle, die Anlage eines zweiten Bahngleises, sobald solches von Seiner Majestät Regierung im Interesse des Verkehrs für nöthig erachtet werde, sofort zur Ausführung zu bringen.

Finantsministeren [Sponneck] forelagde allerunderdanigst Udkast til den skriftlige Affattelse af den af Hans Majestæt i Geheime-Statsraads-Mødet den 26de August mundtlig afgivne allerhøieste Resolution angaaende Hans Høihed Prinds Christians fremtidige Appanagering.

Det Udkast, saalydende: »Vi ville allernaadigst have tillagt Hans Høihed Prinds Christian til Danmark en Appanage af 50.000 Rbd., aarlig, fra 1ste August d. A. at regne, der træde istedetfor de Hans Høihed hidtil udbetalte Appanagebeløb. Vort Finantsministerium har at foranstalte det fornødne til denne Appanages ufortøvede Udtælling, der foreløbigen bestrides af Overskuddet fra Vore Hertugdømmer, og derefter at fremkomme med allerunderdanigst Forslag angaaende Erhvervelsen af den danske Rigsdags grundlovmæssige Indvilgelse til Overtagelsen af den paa Kongeriget Danmark faldende Del af samme,« blev af *Hans Majestæt* allernaadigst approberet, dog at i Slutningen af Udkastets 1ste Punktum Ordene »der træde« bortfalde.

Finantsministeren [Sponneck] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Statsbudgettet for Finantsaaret fra 1ste April 1853 til 31te Marts 1854.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkede, dass er in einigem Zweifel sei, ob es ganz richtig, wenn die Einnahmen von den Domainen in dem allerunterthänigst vorgelegten Budget-Entwurfe als gemeinschaftlich berechnet sind. Für das Herzogthum Holstein sei der Überschuss der Domaine-Intraden ungefähr das Doppelte gegen den Überschuss für das Königreich, und es sei vorauszusehen, dass dieser Punct in dem Herzogthum Aufsehen machen werde.

Finantsministeren [Sponneck] yttrede, at det egentlig allerede ved Hans Majestæts Approbation af det i Geheime-Statsraadet foredragne Udkast til en Grundlov for Kongerigets særegne Anliggender, som er meddelt Rigsdagen, er afgjort, at Domæne-Indtægterne maa paa Statsbudgettet opføres som fælleds for hele Monarkiet, thi det er en Selvfølge, at hvad der i hint Udkast ikke er betegnet som særligt for Kongeriget, er fælleds. Men der er ogsaa den indre Grund til at be-

regne Domæne-Indtægterne som fælleds, at det er fuldkommen consequent, naar, som sket er, Øresundstolden regnes som fælleds Indtægt; og det er ogsaa, naar man vil opgjøre Regnestykket, klart, at Holsten faar meget mere som sin Part af Øresundstolden, end det afgiver i Overskuddet af sine Domæne-Intrader. Grunden til, at Indtægten af Domænerne i Kongeriget stiller sig saa ringe, ligger iøvrigt for en væsentlig Del deri, at der i Kongeriget er afhændet saameget af Krongodset, at hvad derfor er indkommet findes optaget imellem Aktiverne.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] gjorde opmærksom paa, at de som Beløbet af Landskatten for dette Hertugdømmes Vedkommende opførte 278.850 Rbd. ikkun er Beløbet af denne Skat for 3 Kvartaler, hvilket hidrører fra, at den først gjenindførtes ved allerhøieste Resolution af 23de Februar 1853, og han troede derfor, at der paa det vedkommende Indtægtsbilag til Statsbudgettet burde udtrykkelig tilføies, at hine 278.850 Rbd. kun ere Skatten for 3 Kvartaler. Dernæst troede han ogsaa at burde med Hensyn til Domæne-Indtægterne for Hertugdømmet Slesvig fremhæve, at Balancen er mindre gunstig, end den ellers vilde være, fordi der i bemeldte Indtægter ere fradraget 326.784 Rbd., som udgjør den Rate af Kjøbesummen for de forhenværende augustenborgske Godser, der falder paa Finantsaaret 1853–54, tilligemed Renterne af den ved Erhvervelsen af disse Godser af Hans Majestæt Kongen overtagne Gjæld. Naar den hele Gjæld, der er paadraget i Anledning af Godsernes Kjøb, hvilket jo heller ikke skete alene for Slesvigs Skyld, er om 13 Aar betalt, saa ville altsaa Domæneindtægterne for Slesvig stille sig betydeligt gunstigere, og han fandt derfor, at det kunde være hensigtsmæssigt, at der om dette Punkt gjordes en udtrykkelig Bemærkning i Budgettet.

Finantsministeren [Sponneck] yttrede, hvad det sidstnævnte Punkt angik, at for Fremtiden vil det Beløb, der svarer til hine 326.784 Rbd. blive optaget paa Statsbudgettets Udgiftsside mellem den fælleds Statsgjælds Forrentning og Afbetaling, og at der meget vel kunde paa det nu foreliggende Budgets Indtægtsbilag I gjøres en Tilføining om, at det for Eftertiden vilde ske. Hvad dernæst angik Landskatten for Slesvig, var han enig i, at der optages en saadan Anmærkning som af Ministeren for Slesvig foreslaact. Han troede imidlertid ikke, at det vilde være nødvendigt, at der om disse to Punkter optoges noget i den allerhøieste Resolution.

Hans Majestæt Kongen behagede derefter, i Overensstemmelse med

Finantsministerens foreliggende Indstilling, allernaadigst at approbere som Statsbudget for Finantsaaret fra 1ste April 1853 til 31te Marts 1854 det af Finantsministeren allerunderdanigst forelagte Udkast samt derhos allernaadigst at bemyndige Finantsministeriet til at foranstalte det saaledes approberede Statsbudget tillige med den allerunderdanigste Forestilling, hvormed det var forelagt, og den derpaa afgivne allerhøieste Resolution ved Trykken offentliggjort i det danske og i det tydske Sprog.

Finantsministeren [Sponneck] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Anordning angaaende Reglement for Landskolerne paa de dansk-vestindiske Øer.

Overensstemmende med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at tillægge det forelagte Udkast Lovskraft.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til en Anordning om Næringsdrift i de dansk-vestindiske Besiddelser.

I Overensstemmelse med Indstillingen meddelte *Hans Majestæt* det forelagte Udkast allerhøieste Approbation.

Finantsministeren [Sponneck] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil bifalde det Forestillingen hosfølgende Udkast til et foreløbigt Reglement for Afbenyttelsen af den danske Statstelegraphlinie fra Helsingør til Hamborg samt lige allernaadigst bemyndige Finantsministeriet til at offentliggjøre det allerhøiest approberede Reglement paa Dansk og Tydsk til Efterlevelse og fornøden Iagttagelse for alle Vedkommende.

Hans Majestæt bifaldt det saaledes indstillede, dog at Udkastets § 17 omredigeres saaledes: »Telegraphembedsmændene ere forpligtede til at afvise private Depecher af ulovligt Indhold, eller hvis Befordring maa anses som farlig for Staten og det almindelige Vel«; hvorhos Hans Majestæt allernaadigst resolverede, at det paagjældende Reglement ogsaa bliver at offentliggjøre paa Engelsk.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil bifalde, at det Forestillingen vedlagte Budgetudkast for de med Administrationen og Benyttelsen af den electricke Telegraphlinie fra Helsingør til Hamborg forbundne Indtægter og Udgifter bringes i Anvendelse for den Del af indeværende Finantsaar, i hvilken Linien vil være aabnet, samt at den herefter fremkommende Underbalance dæk-

kes af Øresunds og Strømtoldvæsenets Administrationsfond, mod at Sagen i sin Tid gjøres til Gjenstand for Tillægsbevilling til Finantsloven af 31te f. M.; og at Hans Majestæt lige allernaadigst vil bifalde, at Telegraphvæsenet i det hele underlægges den under Finantsministeriet ressorterede Generalpostdirektør.

Begge disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil bifalde, at der under Annullering af det af den saakaldte Fælledsregjering for Hertugdømmerne Slesvig og Holsten udstedte Reglement af 4de December 1848 vendes tilbage til de før 1848 for Ugevognsbefordringen i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten gjældende Regler, samt at de i saa Henseende fornødne Bekjendtgjørelser udfærdiges igjennem Finantsministeriet.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades Besidderen af Grevskabet Lindenberg, Grev Ernst v. Schimmelmänn, at afhænde til fuldkommen Eiendom det under Grevskabet hørende Bøndergods bestaaende af 295 Fæstegaarde, 277 Huse og 33 ubebyggede Jordlodder samt Møller og Kroer, forsaaviddt disse ligge paa Bondejord, paa følgende Vilkaar:

- 1) At der ved hver Afhændelse udbringes idetmindste følgende Kjøbesummer:
 - a) For Gaarde eller bebyggede Steder med et Tilliggende af 1 Td. Hartkorn og derover saavel som for ubebyggede Grunde 500 Rbd. for hver Td. Hartkorn, forsaaviddt de henhøre under Lindenberg Gods, og 650 Rbd. forsaaviddt de henhøre under Gudumlund Gods.
 - b) For Huse med Jord 300 Rbd. for Bygningerne foruden for Jordtillægget resp. 500 Rbd. og 650 Rbd. pr. Td. Hartkorn, eftersom Jorderne henhøre under Lindenberg eller under Gudumlund Gods.
 - c) For jordløse Huse 200 Rbd. for hvert Hus.
- 2) At det overlades til Justitsministeren efter særlig Indstilling fra Besidderen at fastsætte Vilkaarene for Afhændelsen af de til Grevskabet hørende Møller og Kroer, der ere beliggende paa Bondejord.

3) At Vilkaarene iøvrigt fastsættes overensstemmende med dem, der indeholdes i de senere lignende Salgsbevillinger, dog at Bestemmelsen om, at Kjøbesummerne kunne indbetales i Statskassen, saalænge samme vil modtage dem til 4 Procent Rente, bortfalder, og at Bevillingen kun gjælder til Udgangen af Aaret 1862.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 7. september 1853.

Aar 1853, den 7de September, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde. Hans Kongelige Høihed Arveprindsen var fraværende.

Indenrigsministeren [Ørsted] androg allerunderdanigst paa Hans Majestæts Samtykke til at maatte forelægge til allerhøieste Underskrift et Aabent Brev, hvorved Rigsdagen indkaldes til at træde sammen Mandagen den 3die October d. A.

Hans Majestæt meddelte allernaadigst Samtykke hertil.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling om allerhøieste Stadfæstelse paa Lov angaaende Godtgjørelse for de i Krigsaarene 1848 til 1851 præsterede militære Fribefordringer.

I Overensstemmelse med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allerhøiest bemeldte Lov.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede fremdeles en allerunderdanigst Forestilling om, at en af en dertil nedsat Commission iværksat Opgjørelse af Kjøbenhavns Fattigvæsens Stiftelsers og Legaters Formue maa forsynes med allerhøieste Approbation, idet han allerunderdanigst indstillede, at der til Restitution af de til Kjøbenhavns Fattigvæsen med underliggende Stiftelser forinden Udgangen af Aaret 1835 indkomne men forbrugte Legater og Fonds, som ifølge de for samme gjældende Dispositioner samt Bestemmelserne i den allerhøieste Resolution af 27de Juli 1836 ere befundne at burde conserveres, maa udredes i Erstatning et Totalbeløb af 525.706 Rbd. 72 Sk.

525.706 Rbd. 72 Sk.

at hertil anvendes:

- a) Det til denne Hensigt opsamlede
Dækningsfond 355.712 Rbd. 69 Sk.
- b) Beholdningen af de
Legater og Fonds, som
givne Fattigvæsenet
eller vedkommende
Stiftelse uden Ind-
skrækning i Raadig-
heden over samme,
ere antagne ikke at
behøve at conserveres:
- I Panteobligationer
70.435 Rbd. 65 Sk.
- I offentlige Effecter
89.770 Rbd. 94 Sk.

160.206 Rbd. 63 Sk. 515.919 Rbd. 36 Sk.

samt endelig, at de endnu manglende 9.787 Rbd. 36 Sk.,
betragtes som en Gjæld, der paahviler Fattigvæsenet til dets Stiftelser
og Legater, og til hvis Afbetaling anvendes, hvad Renterne af den alt
restituerede Legatmasse overstiger 12.000 Rbd., dog at saafremt det
imod Formodning skulde vise sig, at noget af de forbrugte Legater og
Fonds ikke ved den stedfundne Opgjørelse er bleven tillagt, hvad der
retteligen tilkommer samme, vil det manglende blive at tilsvare af
Fattigvæsenet.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Ørsted] en allerunder-
danigst Forestilling, hvorved den af Rigsdagen vedtagne Lov om Sogne-
forstanderskabernes og Amtsraadenes Sammensætning og Valg frem-
lægges, og dens allerhøieste Sanction fraraades, idet han indstillede,
at nærværende af Rigsdagen vedtagne Lov om Sogneforstanderskaber-
nes og Amtsraadenes Sammensætning og Valg henlægges uden at
erholde Hans Majestæts allerhøieste Sanction. Fra flere Sider blev det
i Geheime-Statsraadet udtalt, at der efter de af Indenrigsministeren
i Forestillingen udviklede Grunde var tilstrækkelig Anledning til at
nægte den ommeldte af Rigsdagen vedtagne Lov Stadfæstelse, og idet
ligeledes *Hans Majestæt Kongen* udtalte, at Allerhøistsamme ikke vilde
sanctionere bemeldte Lov, bifaldt Allerhøistsamme i Overensstemmelse
hermed Indenrigsministerens Indstilling, hvornæst det da vilde være

forbeholdt nærmere Overveielse og i fornødent Fald allerhøieste Afgjørelse, i hvilken Form denne allerhøieste Nægtelse af Lovens Stadfæstelse vilde være at meddele Rigsdagen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen der bevorstehenden Provinzialstän­deversammlung des Herzogthums Holstein zur Berathung und Begutachtung vorzulegenden Entwurf einer Physicat-Ordnung.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass der bevorstehenden Provinzialstän­deversammlung des Herzogthums Holstein der der Vorstellung anliegende Entwurf einer Physicat-Ordnung zur Berathung und Begutachtung vorgelegt werde, jedoch mit der Abänderung, dass der von der Portofreiheit der Physiци handelnde § 31 ganz ausgehe.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die künftige bessere Einrichtung der Verwaltung des Neumünsterschen Forstdistricts.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, wegen Verkaufs der Holzvogtstellen zu Bönebüttel und Halloh und der Hegereiterstelle zu Brockenlande, wegen Etablirung einer neuen Hegereiterstelle bei Bostedt, Einrichtung eines Holzlagers daselbst und Versetzung des Neumünsterschen Hegereiters dahin, wegen Einrichtung einer festen Holzwärterstelle mit etwa 8 Tonnen Land an einem passenden Platz und Anstellung eines Holzwärters daselbst, sowie eines Holzwärters für das Brockenlander Revier, das Erforderliche zu veranlassen, auch hierzu soweit nöthig, den Erlös aus dem Verkauf der gedachten Forststellen zu verwenden, den etwanigen Überschuss aber dem Finanzministerium zu überweisen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die dem Königlichen Commissair bei der Versammlung der Provinzialstände des Herzogthums Holstein zu ertheilende Autorisation, die Versammlung zur Fassung eines Beschlusses über die Repartition des Beitrages des gedachten Herzogthums zu Chausseebauten aufzufordern.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* aller-

gnädigst zu genehmigen, dass der Königliche Commissair bei der bevorstehenden holsteinischen Ständeversammlung allerhöchst beauftragt werde, diese Versammlung aufzufordern, nach Massgabe des § 69 der Wegeverordnung vom 1sten März 1842 wegen der Repartition des von dem Herzogthum Holstein resp. 1852, 1853 und ferner zu leistenden Beitrags zu den Kosten des Kunststrassenbaues einen Beschluss mit Vorbehalt der allerhöchsten Genehmigung zu fassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Mittheilung einer Übersicht über die im Herzogthum Holstein ausgeführten Chausseebauten und die darauf verwandten Kosten an die Provinzialständeversammlung für das Herzogthum Holstein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass der Königliche Commissarius bei der Provinzialständeversammlung für das Herzogthum Holstein allergnädigst beauftragt werde, derselben die der Vorstellung angeschlossenen Übersichten über die Kosten des Itzehoe-Elmshorner, Kiel-Levensauer, Grevenco-Cremper, Itzehoe-Dammstedter und Dammstedt-Rendsburger Chausseebaues zuzustellen und dabei rücksichtlich der annoch unvollendeten Strecke der Itzehoe-Elmshorner Chaussee der Versammlung eine der Lage der Sache entsprechende Mittheilung zu machen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Verleihung eines fünfjährigen Patents an den Mühlenbauer und Ziegler I. G. Jenckner zu Lieth in der Herrschaft Pinneberg zur Verfertigung von Hohlziegeln oder Löchersteinen in der von ihm angegebenen Form, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht dem Mühlenbauer und Ziegler I. G. Jenckner zu Lieth in der Herrschaft Pinneberg zur ausschliesslichen Verfertigung von Hohlziegeln oder Löchersteinen in der von ihm erfundenen Form, Patente auf fünf Jahre, resp. für das Königreich Dänemark, für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg, sowie für das Herzogthum Schleswig allergnädigst zu bewilligen; und ob nicht das Ministerium allerhöchst zu autorisiren sein möchte, danach resp. dem Ministerio des Innern und dem Ministerio für das Herzogthum Schleswig das Erforderliche mitzutheilen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und*

Lauenburg [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Benutzung der diesjährigen Buchenmast zur Erzielung einer natürlichen Besamung in den zur Verjüngung stehenden Buchenbeständen der Königlichen Forste im Herzogthum Holstein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, behufs Benutzung der diesjährigen Buchenmast zur Erzielung einer natürlichen Besamung in den zur Verjüngung stehenden Buchenbeständen der Königlichen Forste im Herzogthum Holstein, die Summe von 944 Rbt. = 590 Rtl. v. Cour. zu verwenden und als nicht budgettirte Ausgabe aus den holsteinischen Forstintraden vorweg abzuhalten.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Entwurf einer Verordnung über die Vollziehung der Zuchthausstrafe für das Herzogthum Holstein, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der der Vorstellung angeschlossene Entwurf einer Verordnung über die Vollziehung der Zuchthausstrafe für das Herzogthum Holstein der Provinzialstän­deversammlung dieses Herzogthums in der bevorstehenden Diät zur Berathung vorzulegen sein dürfte.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst, dass der allerunterthänigst vorgetragene Entwurf einer Verordnung über die Vollziehung der Zuchthausstrafe für das Herzogthum Holstein der bevorstehenden Provinzialstän­deversammlung dieses Herzogthums zur Berathung vorgelegt werde, mit der Abänderung jedoch, dass die beiden letzten §§ 31 und 32 des Entwurfs in einen § zusammengezogen werden, welchem nachstehende Fassung zu geben.

§ 31.

»Zu den Kosten der nach dem Vorstehenden erforderlichen Erbauung und Einrichtung der neuen Strafanstalten sowohl als auch ihrer ferneren Unterhaltung hat Unser Herzogthum Holstein seinen nach Massgabe des Verhältnisses seiner Bevölkerung zu Unserem Herzogthum Schleswig ausgemittelten Antheil mit 58 Pct des Betrages aufzubringen. Über die Norm, nach welcher die Summe zu repartiren ist, wollen Wir Unseren getreuen Provinzialstän­den Unseres Herzogthums Holstein überlassen haben, vorbehältlich Unserer allerhöchsten Genehmigung, einen Beschluss zu fassen.

Das active und passive Vermögen der Glückstädter Strafanstalten soll unter Vorbehalt der deshalb zu treffenden näheren Bestimmungen auf die neuen Strafanstalten übergehen.

Die Rückzahlung der den Strafanstalten aus der Finanzcasse bis zum Jahre 1848 successive vorgeschossenen 110.200 Rbt. oder 68.875 Rtl. Cour. wollen Wir allergnädigst erlassen haben.«

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung bei [der] Überreichung eines Entwurfs eines Patents betreffend die Erbauung von Kunststrassen im Herzogthum Holstein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass der der Vorstellung anliegende Entwurf eines Patents betreffend die Erbauung von Kunststrassen im Herzogthum Holstein der Provinzialständeversammlung des Herzogthums Holstein zur Berathung vorgelegt werde.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ertheilung eines Patents für den Eisenbahningenieur Oesau in Neumünster auf die Anfertigung eines von ihm erfundenen Apparats zur Tränkung des Holzes mit der Fäulnis und dem Wurmfrass widerstehenden Flüssigkeiten im Königreich Dänemark und im Herzogthum Schleswig, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht dem Supplicanten Eisenbahningenieur Oesau in Neumünster zwei, für die Dauer des ihm unterm 11ten December v. J. für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg auf 10 Jahre allerhöchst ertheilten ähnlichen Patents, Patente resp. für das Königreich Dänemark und für das Herzogthum Schleswig auf die Anfertigung eines von ihm erfundenen Apparats zur Tränkung des Holzes mit der Fäulnis und dem Wurmfrass widerstehenden Flüssigkeiten, unter der Bedingung zu ertheilen sein möchten, dass er binnen 6 Wochen nach Mittheilung der allerhöchsten Resolution Seiner Majestät 4 Zeichnungen und Beschreibungen des gedachten Apparats an das Ministerium einsendet, wovon die zwei Exemplare bei den resp. Ministerien verbleiben, die zwei anderen den resp. Patenten anzuheften sind; ob nicht die event. auszufertigenden Patente dem Supplicanten unentgeltlich auszuliefern sein dürften, und ob nicht das Ministerium zu autorisiren sein möchte, das in dieser Beziehung weiter Erforderliche zu veranlassen.

Sämmtliche Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Dernæst refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Uniformerne for Husfogder samt for Amtsforvaltere og øvrige Oppebørselsembedsmænd i Hertugdømmet Slesvig, idet han allerunderdanigst indstillede, om ikke den for Politimestere i Hertugdømmet Slesvig ved allerhøieste Resolution af 1ste April d. A. reglementerede Uniform ogsaa maatte være at anordne for Husfogderne dersteds, dog med den Forskjel, at der istedetfor de for hine Embedsmænd foreskrevne grønne Kraver og Opslag reglementeres Kraver og Opslag af samme Farve som Frakken, og om det ikke maatte være at tillade Amtsforvalterne og de andre Oppebørselsembedsmænd i bemeldte Hertugdømme at bære den saaledes for Husfogderne reglementerede Uniform, samt om ikke Ministeriet allernaadigst maatte blive bemyndiget til at foranstalte det i denne Henseende videre fornødne.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det saaledes indstillede.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til et allerhøieste Patent angaaende Værnethinget for Politiforseelser, som af Kongeriget Danmarks Beboere begaas i Hertugdømmet Slesvig, eller af Hertugdømmet Slesvigs Beboere i Kongeriget Danmark, samt nogle nærmere Forskrifter for slige Forseelsers retslige Behandling, idet han allerunderdanigst indstillede, om ikke Ministeriet allernaadigst maatte bemyndiges til at forelægge et i Overensstemmelse med det hoslagte Udkast udfærdiget Patent angaaende Værnethinget for Politiforseelser, som af Kongeriget Danmarks Beboere begaas i Hertugdømmet Slesvig, eller af Hertugdømmet Slesvigs Beboere i Kongeriget Danmark, samt nogle nærmere Forskrifter for slige Forseelsers retslige Behandling, til allerhøieste Underskrift.

Efterat det fra flere Sider var, med Hensyn til de siden Udkastets Forelæggelse for Provindsialstænderne forandrede Forhold, blevet allerunderdanigst fraraadet at lade Udkastet emanere som Lov, og efterat *Ministeren for Slesvig* [Moltke], paa dertil given Anledning, havde yttret, at han just ikke ansaa det nødvendigt, at en saadan Lov emanerede, behagede det *Hans Majestæt Kongen* allerhøist at resolve, at Udkastet ikke skal emanere som Lov.

Endvidere refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til en allerhøieste Forordning for Hertugdømmet Slesvig om Ægte-skabsløfters Retsvirkninger.

Premierministeren [Ørsted] bemærkede, at han vilde finde det ønskeligere, at man ikke gik ind paa den af Stænderne foreslaaede Forandring i det dem forelagte Udkasts § 2, da det forekom ham, at denne § i dens oprindelige Skikkelse er mere stemmende med Forholdets Natur.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] troede dog ikke, at man vel kunde lade være at gaa ind paa Stændernes paagjældende Forslag, da dette ikke er af videre Betydenhed.

Hans Majestæt Kongen bifaldt allernaadigst, at en i Overensstemmelse med det af Ministeren for Hertugdømmet Slesvig allerunderdanigst forelagte Udkast udfærdiget Forordning om Ægteskabsløfters Retsvirkning forelægges til allerhøieste Underskrift.

Derefter refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Molke] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til en Forordning betræffende enkelte Forandringer af og Tilsætninger til Forordningen af 9de Mai 1806 angaaende Indqvartering i Tilfælde af overordentlige Troppesamlinger.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det forelagte Udkast forelægges Provindsialstænderforsamlingen for Hertugdømmet Slesvig til Betænkning, dog med den Forandring, at i Udkastets § 8 istedetfor »3 Sk.« og »1½ Sk.« sættes »3½ Sk.« og »1⅓ Sk.«.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling betræffende Anskaffelsen af det til Militærets Forpleining fornødne Magasinkorn og Fourage for Hertugdømmet Slesvigs Vedkommende, samt Frigivelse af og Prisbestemmelsen for de for Aaret 1853 i dette Hertugdømme udskrevne, men ikke in natura requirerede Korn- og Fourage-Quantiteter.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Anskaffelsen af det til Militærets Forpleining fornødne Korn samt Fourage for Hertugdømmet Slesvigs Vedkommende er gaaet over til Krigsministeriet; og bemyndigede Hans Majestæt derhos Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig til at forelægge til allerhøieste Underskrift et i Overensstemmelse med det allerunderdanigst forelagte Udkast i det danske og det tydske Sprog udfærdiget Patent.

Finantsministeren [Sponneck] foredrog en allerunderdanigst Beretning angaaende de paa Tortola stedfundne Uroligheder m. v.

Finantsministeren [Sponneck] refererede dernæst en allerunder-

danigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil udnævne Sognepræst paa St. Croix, ordineret Catechet og første Lærer ved den danske Skole i Frederiksted, Alexander Hans Henrich Brandt til Medlem af Colonialraadet for de dansk-vestindiske Besiddelser, istedetfor den ved Døden afgangne Pastor Hänschell for den tilbagestaaende Del af Raadets første Valgperiode, overensstemmende med § 8 af Colonialloven for de dansk-vestindiske Besiddelser af 26. Marts 1852; samt at Hans Majestæt allernaadigst vil bemyndige Gouvernementet for bemeldte Besiddelser til i Fremtiden at foretage fornøden Udnævnelse i Henhold til Coloniallovens § 21 af de Medlemmer af Colonialraadet, som i Medhold af bemeldte Lovs § 7 udnævnes af Kongen, i saadanne Tilfælde, hvor der vilde foranlediges Ulempe ved det Ophold, som vilde medgaa ved Udnævnelsens umiddelbare Foretagelse af Hans Majestæt.

Begge disse Indstillinger bleve allernaadigst bifaldte.

Finantsministeren [Sponneck] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til en Anordning om Paalæg af en Afgift paa Heste og Baade paa Øen St. Jan til Indtægt for Øens Landkasse.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst det forelagte Udkast.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling angaaende det af Gouvernementet paa de dansk-vestindiske Besiddelser for Colonialraadet forelagte Udkast til en Anordning angaaende Forholdet imellem Landeiendomsbesiddere og Arbeidere i de dansk-vestindiske Besiddelser, idet han allerunderdanigst indstillede, at det foreliggende Udkast til en Anordning angaaende Forholdet imellem Landeiendomsbesiddere og Arbeidere i de dansk-vestindiske Besiddelser ikke gives Lovskraft, men at det overdrages Finantsministeriet at foranledige det sat under Forhandling, hvilke Bestemmelser der blive at fastsætte med Hensyn til Lægetilsyn paa Plantagerne, og hvilke Forholdsregler der bør træffes for at sikre Forsørgelsen af de Personer, som ved Alder eller Sygdom blive uskikkede til Arbejde paa Plantagerne, ligesom iøvrigt at tilkjendegive Gouvernementet det fornødne med Hensyn til de øvrige i Forestillingen berørte af samme fremsatte Forslag til nærmere Bestemmelse af de nu gjældende Regler angaaende hint Retsforhold, hvorhos der i Beskeden til det næste Colonialraad angaaende det sidstafholdtes

Forhandlinger, tilkjendegives samme det fornødne i Overensstemmelse hermed, saavel som at Hans Majestæt, saafremt Colonialraadet maatte fremkomme med et Forslag om særegne Bestemmelser med Hensyn til Arbeidere fra fremmede Steder, vil tage under Overveielse, hvorvidt det kan anses hensigtsmæssigt og fornødent at anordne noget i saa Henseende.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling angaaende det af Gouvernementet for de dansk-vestindiske Besiddelser for Colonialraadet forelagte Udkast til en Anordning angaaende Udvidelse af Lov af 3die Januar 1851 om Pressens Brug samt af Lov af 13de April s. A. om Ægteskabs Indgaaelse mellem Medlemmer af forskellige Troessamfund m. m., dens §§ 8 og 9 til at gjælde for de dansk-vestindiske Besiddelser, idet han indstillede:

- 1) At den allerhøieste Kundgjørelse af 16de April 1851 om den med Kongeriget Belgien den 10de December 1850 afsluttede Convention om gjensidig Udlevering af Forbrydere foranstaltet tinglæst ved Retterne i de dansk-vestindiske Besiddelser.
- 2) At det ved den allerhøieste Besked til Colonialraadet angaaende de af samme afgivne allerunderdanigste Betænkninger tilkjendegives, at Hans Majestæt finder Betænkelighed ved fortiden at udvide Loven af 3die Januar 1851 om Pressens Brug til de vestindiske Besiddelser.
- 3) At lignende allerhøieste Tilkjendegivelse maa ske med Hensyn til Loven af 13de April 1851 om Ægteskab udenfor Folkekirken, men at Gouvernementet bemyndiges til under de almindelige Betingelser for Meddelelsen af Bevillinger til Vielse ved uvedkommende Præst at tillade Vielses Foretagelse af de ved de reformerte Menigheder ansatte Præster, skjøndt Bruden hører til den lutherske Kirke, samt til at meddele Fritagelse for Udstedelsen af det befalede Revers om Børnenes Opdragelse i den lutherske Tro, naar en af Ægtefolkene hører til den catholske Kirke, dog at saadan Fritagelse kun indrømmes, hvor der findes særlige Grunde dertil med Hensyn til Forældrenes Stilling og Børnenes Fremtid.

Samtlige disse Indstillinger blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Finantsministeren [Sponneck] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til et allerhøieste

Reskript til Gouverneuren for de dansk-vestindiske Besiddelser indeholdende en allerhøieste Meddelelse angaaende den Afgjørelse, som de af Colonialraadet i 1852 indgivne allerunderdanigste Betænkninger have ledet til.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allerunderdanigst det forelagte Udkast.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst tillades, at den af Aarhus Amtsraad paa Amtsrepartitionsfondens Vegne under 10de August 1853 til Direktionen for Livrente- og Forsørgelsesanstalten af 1842 for et Laan af 15.000 Rbd. til Bestridelse af Udgifter ved Arbejderne paa de mindre Landeveie i Aarhus Amt, udstedte Obligation maa passere paa ustemplet Papir, imod at den derom gives fornøden Paategning i Finantsministeriet.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det indstillede.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil bifalde, at Stederne Overjulianehede, Damholmshus og Frederiksværk fremtidig maa betragtes som i alle Henseender henhørende til Lysgaard-Hids Herreders Jurisdiction under Viborg Amt.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Justitsministeren [Scheel] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Ægteskabet mellem Jens Jensen af Estvad under Ringkjøbing Amt og Ane Marie Pedersdatter maa være aldeles ophævet, og at det maa tillades ham at indlade sig i nyt Ægteskab.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maatte behage Hans Majestæt at eftergive Skrædermester Salomon Liebmann her af Staden den ham ved Høiesterets Dom af 2den Mai sidstleden for det Tilfælde, at han ikke trøster sig til at aflægge den ved Dommen fastsatte Ed, ifundne Straf af Confiskation til Fordel for Staden Kjøbenhavns Politikasse af 139 Frakker, 8 Klædeskapper og 6 Par Benklæder, mod at han til bemeldte Kasse erlægger en Mulkt af 100 Rbd.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderda-

nigst Forestilling, hvori indstilles, at den i Plakaten af 15de Juli 1836, Post 1, i Slutningen indeholdte Bestemmelse, saalydende: »Naar Sessionen i et District er tilendebragt, har Regimentschirurgen til Stabschirurgens Eftersyn at indsende den af ham overensstemmende med Cancelli-Cirkulære af 23de September 1797 paa Sessionen førte Cassationsprotokol« maa bortfalde.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Derefter refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maa tillades Besidderen af Stamhuset Engestofte at anvende et Beløb af 425 Rbd. 75 Sk. af de ved Afhændelsen af Stamhusets Bøndergods indkomne contante Kjøbesummer til at afløse en Stamhuset paahvilende Kirkelandgilde, stor 5 Tdr., 5 Skp., 1 $\frac{2}{3}$ Fdk. Byg, der udredes til Grevskabet Knuthenborg som Eier af Musse og Døllefjelde Kirker, og at Besidderen af Grevskabet Knuthenborg maa imod det ommeldte Vederlag, der bliver at gjøre frugtbringende blandt Grevskabets Fideicommisskapitaler, paa sammes Vegne udstede en Deklaration, hvorved Stamhuset Engestofte bliver løst fra sin Forpligtelse til at udrede denne Kirkelandgilde, hvorimod Grevskabet overtager Forpligtelsen til at udrede Kirkelandgilden til sig selv som Eier af de nævnte Kirker.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Justitsministeren [Scheel] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil tillade Besidderen af Stamhuset Steensballegaard at afhænde til fuldkommen Eiendom det til Stamhuset hørende Bøndergods, bestaaende af Gaarde, Huse og ubebyggede Jordlodder, paa følgende Vilkaar:

- 1) At de mindste Kjøbesummer blive:
 - a) For Gaardene 600 Rbd. pr. Td. Hartkorn.
 - b) For Husene, der have Jordtilliggende, 200 Rbd., for Bygningerne og for Huslodderne og de ubebyggede Grunde 700 Rbd. pr. Td. Hartkorn; og
 - c) For de Huse, der ere jordløse eller kun have Haveplads, saameget at Renten beregnet til 4 % af Kjøbesummen for hvert Hus, naar herfra er draget den Stamhusbesidderen som privat Eiendom tilfaldende Andel, ikke udgjør mindre end de Indtægter, Stamhuset nu har af Huset, dog at intet Hus sælges under 200 Rbd.
- 2) At de øvrige Betingelser fastsættes i Overensstemmelse med dem, der almindeligvis indeholdes i lignende Salgsbevillinger, dog saa-

ledes, at den Tid, hvori de i Stederne indestaaende Dele af Kjøbesummerne kunne henstaa uopsigelige, fastsættes til 20 Aar, naar første Kjøber eller Enke eller et Barn eller Svigerbarn af den forrige Fæster forbliver saalænge ved Stedet, men at det i modsat Fald maa være overladt til Stamhusbesidderen at opsigse Kapitalen, hvis han finder det i Stamhusets Interesse; at Moderation af Renten af de i Stederne indestaaende Dele af Kjøbesummerne kun skal kunne indrømmes den kjøbende Fæster for hans og dennes Enkes Besiddelsestid; at Panteretten for de ommeldte Dele af Kjøbesummerne skal udstrækkes til Eiendommenes Besætning og Inventarium, og at der i alle Tilfælde kun skal tilfalde Stamhusbesidderen 10 % af Kjøbesummerne.

- 3) At der med Hensyn til den Bestemmelse i Erectionsbrevet, at Stamhusbesidderen aarlig skal udrede 15 Rbd. til Fattige og Nødlidende paa Godset, optages en derhen sigtende Clausul i den Bevilling, der vil blive at udfærdige.

Samtlige disse Indstillinger blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Maltgjører Bertel Andersen her af Staden ved Kjøbenhavns Brandcommissions Dom af 6te Juni d. A. ifundne Straf af Fængsel paa Vand og Brød i 8 Dage allernaadigst maa formildes til en Mulkt af 30 Rbd. til Brandvæsenets ekstraordinære Understøttelsesfond.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det indstillede.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet fredag d. 16. september 1853.

Aar 1853, den 16de September, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde. Hans Kongelige Høihed Arveprindsen var fraværende.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende et Andragende fra Landfoged Randrup paa Færøerne om Tilladelse til at optage et Laan til hans Embedsboligs Forbedring, idet han allerunderdanigst indstillede, at det allernaadigst maa tillades Landfoged paa Færøerne, Randrup til Betaling af de indbemeldte Udgifter ved Anskaffelse af nogle Eiendomshuse m. v. til

Landfogedembedet samt til Forbedringer ved hans Embedsbolig at optage et Laan af indtil 676 Rbd., imod at han ved lovlige Syns- og Vurderingsforretninger i sin Tid godtgjør, at dette Beløb er blevet anvendt til nysnævnte Øiemed, og iøvrigt saaledes, at samme forrentes og afbetales med 6 % aarlig i 28 Aar som en paa Embedet hvilende Gjeld.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldet.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maa allernaadigst tillades Professor, Dr. theol. Martensen at skrive det Program, som det paaligger ham at forfatte som Indbydelsesskrift til Universitetets forestaaende Reformationfest i det danske Sprog istedetfor paa Latin.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] verlas einen Bericht der Administration für die Eindeichung des Diecksands.

Seine Majestät beauftragten allerhöchst das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg, im Namen Allerhöchstderselben, der Administration zu eröffnen, dass Seine Majestät mit Interesse von dem eingegangenen Berichte Kenntniss genommen habe. Zugleich geruheten Seine Majestät, den beiden im Berichte ins Besondere hervorgehobenen, dem Polytechniker Müllenhof und dem mit Wahrnehmung der Polizei auf Diecksand beauftragten Candidaten der Rechte Kjer, in allerhöchster Anerkennung ihrer bei Schliessung des im Bau begriffenen Diecksander Deiches bewiesenen Entschlossenheit, die durch Königliche Resolution vom 24sten Juli 1845 gestiftete Verdienst-Medaille, mit der Erlaubnis dieselbe tragen zu dürfen, allergnädigst zu verleihen und dabei zu genehmigen, dass dem Ersteren das von der Administration in Vorschlag gebrachte Geschenk eingehändigt werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Befreiung der Zollbeamten im Herzogthum Holstein von Erlegung des Chausseegeldes auf Dienstreisen innerhalb der Grenzen ihrer Districte.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allergnädigst zu genehmigen, dass die im § 97 pass. 7 und 10 der

Wegeverordnung vom 1sten März 1842 respective den Oberzollinspectoren und den berittenen Zollbedienten zugestandene Befreiung von Erlegung des Chausseegeldes dahin auszudehnen, dass hinfüro sämtliche Zollbeamte im Herzogthum Holstein auf Reisen in Königlichen Dienstgeschäften innerhalb der Grenzen ihrer Districte von Erlegung des Chausseegeldes zu befreien sind.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Mühlenbauers Wilhelm v. Pein in Pinneberg um Verleihung eines Privilegiums zur Betreibung des Mühlenbaues in den Herzogthümern Holstein und Lauenburg.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allergnädigst zu genehmigen, dass dem Mühlenbauer Wilhelm v. Pein in Pinneberg ein Privilegium zur Betreibung des Mühlenbaues im Herzogthum Holstein mit der Befugnis zur Ausführung der hiebei erforderlichen Handwerksarbeiten Gesellen und Gehülfen von allen einschlagenden Gewerben zu halten, ertheilt werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung bei Überreichung des Entwurfes eines Patents betreffend einige nähere Bestimmungen rücksichtlich des bei Ausmittelung der Entschädigungen für die Abtretung von Grundstücken an Eisenbahn-Anlagen zu beobachtenden Verfahrens für das Herzogthum Holstein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass der der Vorstellung anliegende Entwurf eines Patents betreffend einige nähere Bestimmungen rücksichtlich des bei Ausmittelung der Entschädigungen für die Abtretung von Grundstücken an Eisenbahnanlagen zu beobachtenden Verfahrens für das Herzogthum Holstein der Provinzialstän­deversammlung dieses Herzogthums zur Berathung und Begutachtung vorgelegt werde; und bestimmten zugleich *Seine Majestät* allerhöchst, dass etwanige sonstige für die Herzogthümer Schleswig und Holstein gemeinschaftlich erlassene provisorische Verfügungen in der Form neuer Entwürfe von Verordnungen, welche für das Herzogthum Holstein allein zu erlassen sind, der Provinzialstän­deversammlung des Herzogthums Holstein zur Berathung vorzulegen seien.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte ferner eine allerunterthänigste Vorstellung

betreffend den der Provinzialstän­deversammling des Herzogthums Holstein zur Berathung und Beschlussnahme vorzulegenden Entwurf einer allgemeinen Städteordnung für die Städte des gedachten Herzogthums.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass der der Vorstellung angeschlossene Entwurf einer allgemeinen Städteordnung für die Städte des Herzogthums Holstein der bevorstehenden Provinzialstän­deversammling für das gedachte Herzogthum zur Berathung und Beschlussnahme vorgelegt werde.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Begnadigungsgesuch des wegen Brandstiftung zu lebenswieriger Zuchthausstrafe begnadigten Züchtlings M. F. Ströh, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der Züchtling Marx Friedrich Ströh aus Suxdorf zu dem bevorstehenden Geburtstage Seiner Königlichen Majestät aus den Glückstädter Strafanstalten zu entlassen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Begnadigung des Züchtlings Alexander Heinrich Drews aus Mori, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der gedachte Züchtling unter Erlassung des Restes der wider denselben wegen Brandstiftung in Gemässheit allerhöchst gemilderten Erkenntnisses des Oberappellationsgerichts vom 2ten Juli 1842 erkannten 12 jährigen Zuchthausstrafe aus allerhöchster Gnade zu dem bevorstehenden Geburtstage Seiner Königlichen Majestät aus den Glückstädter Strafanstalten zu entlassen sein möchte.

Seine Majestät genehmigten allergnädigst diesen Antrag.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling betræffende Udkast til en allerhøieste Forordning angaaende Behandlingen af adskillige civile Sager i 1ste Instants, idet han indstillede, om ikke det Forestillingen vedlagte Udkast til en Forordning angaaende Behandlingen af adskillige civile Sager i 1ste Instants turde være at forelægge den nu sammentrædende Provindsialstænderforsamling for Hertugdømmet Slesvig til Overveielse og Betænkning.

Paa Forslag af *Finantsministeren* [Sponeck], der gjorde opmærk-

som paa, at Bestemmelsen i Udkastets § 3 kom i nogen Strid med Toldforordningens § 287, blev det af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldet, at der i 3die Sætning af § 3 efter Ordene »som den Tiltalte« indskydes: »uden Hensyn til Gjenstandens Værdi (Toldforordningen af 1ste Mai 1838, § 287, 2den Passus)«, og at Ordene »naar Sagens Gjenstand overstiger et Beløb af 8 Rbd.« bortfalde, samt at i §ens Slutning efter Ordene »gjældende Regler« tilføies: »idet Toldforordningen af 1ste Mai 1838 § 296 herved ophæves«.

Efterat dernæst *Premierministeren* [Ørsted], næst at bemærke, at han havde havt nogen Tvivl, om det i det hele vilde være hensigtsmæssigt, at Toldsager, ved at gaa til 2den Instants, tabte den blandede Charakter, de hidtil have havt, men at han imidlertid ikke, da Finantsministeren troede, at Toldvæsenet kunde være tjent dermed, skulde derpaa videre indlade sig, havde med Hensyn til Udkastets § 1 gjort opmærksom paa, at der, som det forekom ham, maatte være Tilfælde, hvor et andet Værneting end det personlige kunde være begrundet, saasom Contracts- eller Administrationsværnetinget, men at saadanne Tilfælde udelukkedes ved §en, blev det af *Hans Majestæt* allerhøiest bestemt, at i § 1 efter Ordene »i Fremtiden anlægges ved den« skal indskydes: »vedkommende« og at Ordene »hvor den Indstævnte har sit personlige Værneting« skulde bortfalde.

Med fornævnte allerhøiest resolverede Forandringer bifaldt *Hans Majestæt* derefter allernaadigst, at det forelagte Lovudkast forelægges den nu sammentrædende Provindsialstænderforsamling for Hertugdømmet Slesvig.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Indstilling betræffende Udkast til en Forordning for Hertugdømmet Slesvig angaaende Behandlingen af Criminalsager i 1ste Instants, idet han indstillede, om ikke det Forestillingen vedlagte Udkast til en Forordning angaaende Behandlingen af Criminalsager i 1ste Instants turde være at forelægge den nu sammentrædende Provindsialstænderforsamling for Hertugdømmet Slesvig til Overveielse og Betænkning.

Det forelagte Udkast, med Hensyn til hvilket det iøvrigt blev fra nogle Sider fremhævet, at Garantien turde for Justitien blive langt mindre ved, saaledes som i Udkastet sket, at paalægge Obersachwalteren de Functioner, som i Kongeriget Overøvrighederne udføre, samt at den i Udkastets § 5 satte Tidsfrist var meget indskrænket, blev af *Hans*

Majestæt allerhøiest approberet til Forelæggelse for de slesvigske Provindsialstænder.

Dernæst refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling betræffende Udkast til en Forordning for Hertugdømmet Slesvig angaaende testamentariske Dispositioners Retsgyldighed uden allerhøieste Confirmation, idet han indstillede, om ikke det Forestillingen vedlagte Udkast til en allerhøieste Forordning for Hertugdømmet Slesvig angaaende testamentariske Dispositioners Retsgyldighed uden allerhøieste Confirmation turde være at forelægge den nu sammentrædende Provindsialstænderforsamling for Hertugdømmet Slesvig til Overveielse og Betænkning.

Finantsministeren [Sponneck] kunde ikke finde tilstrækkelig Grund til at lade for Fremtiden Gebyrer bortfalde i de Tilfælde, hvor disse hidtil have været erlagte.

Efterat det paa den ene Side var af *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] og *Premierministeren* [Ørsted] blevet erindret, at det dog ikke forekom dem at kunne gaa an at tage nogen Gebyr, naar der ikke længere bliver nogen Confirmation at meddele, og at det, efter de forviklede Forhold, som finde Sted i Slesvig med Hensyn til de Privilegier, der bestaa i Henseende til Fritagelse for Brug af stemplet Papir, ikke let lod sig gjøre at gaa den Vei, som i Kongeriget følges med Hensyn til Testaments Indsendelse til Omstempling efter Testators Død, samt efterat paa den anden Side *Finantsministeren* [Sponneck] havde bemærket, at han ikke kunde erkjende Gyldigheden af den Grund, der var fremsat imod en lignende Omstempling efter Testators Død som den, der er bestemt i Kongeriget, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde den foreliggende Indstilling.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede fremdeles en allerunderdanigst Forestilling angaaende et Udkast til en provisorisk Værnepligtslov for Hertugdømmet Slesvig, idet han indstillede, om ikke den af *Hans Majestæts* overordentlige Regjeringscommissær for Hertugdømmet Slesvig under 26de August 1850 udstedte provisoriske Værnepligtslov for bemeldte Hertugdømme maa blive forelagt den i indeværende Aar sammentrædende Provindsialstænderforsamling for Hertugdømmet Slesvig til Betænkning, dog med de i det allerunderdanigst vedlagte Udkast gjorte Forandringer samt med den Tilkjendegivelse, at det saaledes modificerede Udkast kun vil emanere som en provisorisk Lov.

Det saaledes indstillede blev, efterat *Krigsministeren* [Hansen] havde yttret, at han ansaa det for at være i Militæretatens Interesse, at det forelagte Udkast erholder allerhøieste Approbation, af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til en Forordning for Hertugdømmet Slesvig angaaende Fuldbyrdelsen af Tugthusstraffen.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allerhøist, at det fremlagte Udkast til en Forordning for Hertugdømmet Slesvig angaaende Fuldbyrdelsen af Tugthusstraffen forelægges den forestaaende Provindsialstænderforsamling for Hertugdømmet Slesvig til allerunderdanigst Betænkning.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvormed forelægges Udkast til en allerhøieste Kundgjørelse for de slesvigske Provindsialstænder.

I Overensstemmelse med Indstillingen bemyndigede *Hans Majestæt* allernaadigst Ministeriet til allerunderdanigst at forelægge en i Overensstemmelse med det forelagte Udkast i det danske og i det tyske Sprog udfærdiget Kundgjørelse for Provindsialstænderne for Hertugdømmet Slesvig angaaende Resultaterne af de Betænkninger, der ere afgivne af den i Aaret 1846 afholdte Provindsialstænderforsamling for Hertugdømmet Slesvig, til allernaadigst Underskrift.

Endvidere refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til et Patent for Hertugdømmet Slesvig angaaende nogle Forandringer i Veiforordningen af 1ste Marts 1842.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det fremlagte Udkast til et Patent for Hertugdømmet Slesvig angaaende nogle Forandringer i Veiforordningen af 1ste Marts 1842 forelægges Provindsialstænderforsamlingen for Hertugdømmet Slesvig til Betænkning.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ausschreibung eines Beitrags zu der allgemeinen Deichkasse für das Herzogthum Schleswig, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht das Ministerium allergnädigst autorisirt werden möge, in Betreff der Ausschreibung eines Beitrags von 2 Rbsk. à Demath Marschlandes zu der allgemeinen

Deichkasse für das Herzogthum Schleswig, nebst einer specificirten Nachricht über die Verwendung der Deichkassengelder seit dem Erlass des Patents vom 22sten September 1852 ein Patent nach Massgabe des hiebei allerunterthänigst angeschlossenen Entwurfs in deutscher und dänischer Sprache zu erlassen.

Seine Majestät genehmigten allergnädigst diesen Antrag.

Derefter refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Meddelelsen af et Privilegium til at oprette og drive et Apothek i Store Quern under Flensborg Amt.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst:

- 1) At Cand. pharm. Johan Georg Keller Jensen i Flensborg meddeles et personligt Privilegium til at anlægge og drive et Apothek i Store Quern, saaledes at deri indføres den Clausul, at Hans Majestæt ved hans Fratrædelse eller dødelige Afgang forbeholder sig gjennem en fri Concurrence af dertil Qvalificerede at udnævne Eftermanden, samt at det vil afhænge af de nærmere Omstændigheder, om det vil kunne tilstedes hans eventuelle Enke at fortsætte Næringen under de i Forordningen 4de December 1672, § 12 foreskrevne Betingelser, og
- 2) At den Recognition, der i Henhold til Cancellipatent af 27de October 1838 vil være at erlægge, fastsættes til 1500 Rbd.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, om ikke den Kongelige Commissarius ved den forestaaende slesvigske Provindsialstænderforsamling allernaadigst maatte bemyndiges til at opfordre Forsamlingen til, i Medfør af §§ 67 og 69 i Veiforordningen af 1ste Marts 1842, dog under Forbehold af allerhøieste Approbation, at tage en Beslutning angaaende den fremtidige Repartition af de Bidrag, der af Hertugdømmet Slesvig ere at udrede til Omkostningerne ved Anlæget af nye Chausseer.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen der nächsten Versammlung der schleswigschen Provinzialstände vorzulegenden Entwurf zu einer Verordnung betreffend die Abfassung einer neuen Matrikel für das Herzogthum Schleswig.

Premierministeren [Ørsted] skulde blot bemærke, at skjøndt de i det forelagte Udkast opstillede Grundsætninger for Matrikuleringen ere i det væsentlige de samme, som i Kongeriget bleve fulgte ved Matrikuleringen, var der dog i visse Henseender Afvigelser, som forekom ham disputable. Dette gjaldt navnlig den i Udkastet indeholdte Bestemmelse, at der ikke blot skal tages Hensyn til Jordernes Productivitet, men ogsaa til deres Beliggenhed, medens ved Matrikuleringen i Kongeriget det Princip, at der skulde tages Hensyn til Beliggenheden, var bleven forkastet, og det, som det forekom ham, der havde gjort sig nøie bekjendt med de i sin Tid om dette Punkt stedfundne Ventilationer, med velgrundet Føie.

Nachdem *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] die von dem Premierminister in Anrege gebrachte Bestimmung des Entwurfs unterstützt hatte, wurde es, in Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage, allerhöchst genehmigt, dass der der Vorstellung anliegende Entwurf einer Verordnung betreffend die Abfassung einer neuen Matrikel für das Herzogthum Schleswig, der diesjährigen Versammlung der schleswigschen Provinzialstände zur allerunterthänigsten Begutachtung vorgelegt werde.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Lov angaaende Kongerigets Andel i Appanagen for Hans Kongelige Højhed Prinds Christian til Danmark.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Lovudkast forelægges den i næste Maaned sammentrædende Rigsdag.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det den sidst forsamlede Rigsdag forelagte Forslag til Lov angaaende Pensioneringen af de i Høiselig Enkedronning Marie Sophie Frederikkes Tjeneste staaende Hofbetjente m. Fl. maa i uforandret Form paany forelægges Rigsdagen.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Finantsministeriet allernaadigst bemyndiges til at forelægge den først sammentrædende Rigsdag det Forestillingen vedlagte Udkast til Lov om den svævende Statsgjeld.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunder-

danigst Forestilling, hvori indstilles, at Finantsministeriet, efter Direktionens med Generalforsamlingens Bifald derom gjorte Andragende, allernaadigst bemyndiges til at overtage Overbestyrelsen af det private Livrente-Societet af 1775, istedetfor Societetets Direktion og Generalforsamling, med alle disses Rettigheder og Pligter, og forøvrigt under samme Bestemmelser med Hensyn til Societetet og dets øvrige Bestyrelse, som hidtil have fundet Sted; alt saaledes, at deraf ikke opstaar nogensomhelst ny Udgift for Finantserne.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Besidderen af de grevelige Schackske Fideicommissgodser, Kammerherre Grev Knud Bille Brockenhuus-Schack, maa for Aaret 1852 fritages for at erlægge yderligere Afdrag end de allerede betalte 6400 Rbd. paa den Gjeld, der paahviler de slesvigske Godser med subsidiær Sikkerhed i de sjællandske Godsers Revenuer.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet søndag d. 18. september 1853.

Aar 1853, den 18de September, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde. Hans Kongelige Høihed Arveprindsen var fraværende.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling om, at endel i det store Kongelige Bibliothek værende Karter over norske Egne og Grundtegninger af norske Byer maa gennem det Kongelige norske Kirke- og Undervisningsdepartement tilbydes Universitetet i Christiania.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Overbibliothekaren ved det store Kongelige Bibliothek, Conferentsraad Dr. Werlauff gennem den Kongelige norske Regjerings Departement for Kirke- og Undervisningsvæsenet tilbyder Universitetet i Christiania en i bemeldte Bibliothek værende Samling af ca. 30 tegnede Karter over norske Egne og Grundtegninger over norske Byer.

Fremdeles refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om Salg af en Ribe Cathedralskole tilhørende Fæstegaard i Drostrup By, idet han indstillede, at det maa allernaadigst

tillades, at den Ribe Cathedralskole tilhørende Fæstegaard, Mølgaard kaldet, i Drostrup By, Læborg Sogn, som Jacob Pedersen ifølge Fæstebrev af 22de Mai 1835 har i Fæste, maa, naar Fæsteren uden Erstatning frafalder sin Fæsteret, afhændes til Selveiendom til Daniel Johansen for en Kjøbesum af 1000 Rbd., saaledes at af denne $\frac{1}{3}$ Del strax udbetales, og Resten forbliver indestaaende med 1ste Prioritet i Eiendommen, og at Kjøberen udreder alle med Salgets Berigtigelse og Obligationens Udstedelse m. v. forbundne Omkostninger.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den der nächsten Provinzialstän­deversammlung zur Berathung vorzulegenden Gesetzes-Entwurf einer Verfassung für das Herzogthum Holstein, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der gegenwärtige Entwurf einer Verordnung betreffend die Verfassung des Herzogthums Holstein der bevorstehenden Provinzialstän­deversammlung, mit Ausschluss jedoch der ersten fünf Paragraphen, zur Berathung vorzulegen sein möchte.

Hans Majestæt Kongen behagede, med Hensyn til Udkastets § 8 at yttre, at der ikke forekom ham tilstrækkelig Grund til at tillægge Kieler Universitetet Ret til af sin Midte at vælge Een til Medlem af Ständerforsamlingen. Det var efter Allerhøistsammes Mening noget ganske andet, at Kongen selv hidtil havde udnævnt en Universitetsprofessor til at tage Sæde i Ständerforsamlingen; naar der derimod for Fremtiden indrømmedes Professorerne selv at vælge Een af deres Midte til Medlem af Forsamlingen, syntes det *Hans Majestæt*, at deri vilde ligge en Erkjendelse af, at de udgjøre en politisk Stand, og som saadan kunde Allerhøistsamme paa ingen Maade anse dem.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkte, dass der hauptsächliche Grund der von Seiner Majestät in Anrege gebrachten Bestimmung des Entwurfs nur darin liege, dass die Universität bisher in der Stän­deversammlung vertreten worden; auch komme es ihm nicht vor, dass dadurch, dass das betreffende Recht der Universität beigelegt werde, die Professoren als ein politischer Stand anerkannt werden.

Udenrigsministeren [Bluhme] forekom det heller ikke klart, at en saadan Erkjendelse ligger deri, at Universitetet kommer til at vælge et Medlem til Ständerforsamlingen.

Premierministeren [Ørsted] bemærkede, at saavidt han vidste, var det Tilfældet i alle tyske Stænderforsamlinger, at Professorer ved de vedkommende Universiteter havde Sæde deri; og *Finantsministeren* [Sponeck] fremhævede, at det vel turde være hensigtsmæssigt for Holstens Vedkommende at følge i den omhandlede Henseende Analogien af, hvad der gjælder i andre tyske Stater, ogsaa af den Grund, at det maaske netop kunde være en Fordel at lade paa den Maade fremtræde den Forskjel, der er mellem de to Landsdele Holsten og Slesvig.

Nachdem noch *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] bemerkt hatte, dass er glaube, dass die Redaction der betreffenden Bestimmung des Entwurfs so gestellt werden könne, dass daraus hervorgehe, dass die Universität nicht als ein politischer Stand betrachtet werde, geruheten *Seine Majestät*, auf desfälligen allerunterthänigsten Vorschlag allerhöchst zu resolviren, dass dem letzten Satze des § 8, unter Hinweglassung der Ziffer 7, folgende Fassung zu geben sei: »Endlich wollen Wir dem academischen Consistorio der Kieler Universität gestatten, unter Leitung des jedesmaligen Rectors der Universität, ein Mitglied aus seiner Mitte zu wählen.«

Med Hensyn til Udkastets § 19 fandt *Hans Majestæt* det noget eget, at Jøderne ikke skulle være valgbare til Stænderforsamlingen; efterat det imidlertid var blevet fremhævet, i hvor høi en Grad Forholdene i Holsten endnu er, hvad Jødernes Stilling i det hele angaar, forskjellige fra Kongeriget, behagede *Hans Majestæt* at give Udkastets Bestemmelse sit allerhøieste Samtykke.

Ved Udkastets § 7 gjorde *Justitsministeren* [Scheel] den Bemærkning, at der dog ikke syntes ham at være Anledning til den Indskrænkning, der i §en gjøres med Hensyn til Petitionsretten, og at ad Omveie det selvsamme vil kunne opnaas, som man vil forebygge ved §en. Han troede derfor, at hele den første Del af §en indtil »den Gerichten« o. s. v. helst kunde gaa ud. Skulde det imidlertid have sit Forblivende ved §ens Bestemmelser, mente han, at hin første Del af den burde gjøres til en egen § for sig, da den ikke har noget videre Sammenhæng med den sidste Del af §en.

Nachdem *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] sich damit einverstanden erklärt hatte, dass der § 7 mit den letzten Worten des ersten Absatzes »oder lithographirten Eingaben strafbar« zu schliessen und ein neuer § mit den Worten des zweiten Absatzes »den Gerichten in Unserem« anzufangen

sei, wurde eine solche Trennung des § 7 von *Seiner Majestät* genehmigt.

Hinsichtlich des neuen § 8 geruheten *Seine Majestät* in Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Vorschlag des *Justizministers* [Scheel] allerhöchst zu bestimmen, dass dem ersten Satze des gedachten §en nach den Worten »ein Urtheil zu fällen« hinzuzufügen sei: »insoweit nicht specielle gesetzliche Bestimmungen oder allerhöchste Resolutionen eine Ausnahme hiervon zulassen«.

In Betreff des § 10 des Entwurfs bestimmten *Seine Majestät* allerhöchst, dass zu mehrerer Deutlichkeit dem angezogenen § 3 die Worte »verglichen jedoch« hinzuzufügen seien.

Da nach No. 5 des § 18 des Entwurfs ein ununterbrochener Aufenthalt während der zwei letzten Jahre vor der Wahl innerhalb des betreffenden Wahldistricts als Bedingung des Wahlrechts gefordert war, so erachteten *Seine Majestät* auf den allerunterthänigsten Vorschlag des *Justizministers* [Scheel], welchem *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] beipflichtete, es für hinreichend, dass in den sub. No. 6,7 und 8 aufgeführten Wahlclassen der Besitz des Grundstücks und resp. des Bürgerrechts oder der Betrieb eines bürgerlichen Nahrungs-Zweiges oder der Landwirtschaft für eigene Rechnung innerhalb des betreffenden Wahldistricts zur Zeit der Wahl, nicht aber auch während der beiden letzten Jahre vor derselben, nachgewiesen werde; und in Übereinstimmung hiemit bestimmten *Seine Majestät* allerhöchst, dass die Schlussworte der Nummern 6,7 und 8 »und während der beiden letzten Jahre vor derselben« wegzulassen seien, sowie dass gleicherweise auch der Schlusssatz des § 18 »in Vererbungsfällen u. s. w.« wegfällig werden.

Med Hensyn til No. 4 i § 18 yttrede endnu *Justitsministeren* [Scheel], at det forekomme ham, at den deri indeholdte Bestemmelse om, at den, der i de Valget forudgaaende 2 Aar har staaet i privat Tjenesteforhold, skal være udelukket fra Valgretten, meget vel kunde bortfalde, naar ses hen til de øvrige Fordringer, som §en gjør.

Seine Majestät genehmigten danach, dass der allerunterthänigst vorgetragene Entwurf einer Verordnung betreffend die Verfassung des Herzogthums Holstein der bevorstehenden Provinzialstände-Versammlung zur Berathung, mit Ausschluss jedoch der ersten fünf Paragraphen derselben, und abgeändert in Übereinstimmung mit den vorstehenden allerhöchsten Beschlüssen, vorgelegt werde.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] foredrog allerun-

derdanigst et Udkast til en Forordning angaaende Hertugdømmet Slesvigs Forfatning, idet han indstillede, at bemeldte Udkast med dets Tillæg Ltr. A–C maa forelægges Hertugdømmet Slesvigs næstkommende Provindsialstænderforsamling til allerunderdanigst Betænkning over sammes §§ 5–25 samt Tillæg Ltr. A–C.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling, dog saaledes, at der i det forelagte Udkast sker følgende Forandringer:

At i § 2, tredie Sætning, efter Ordene »Geheime-Statsraad og ved de« indskydes: »hine«.

At i samme §'s samme Sætning istedetfor »forskjellige fælleds Intrader« sættes: »de for hele Monarkiet fælleds adskillige Intrader«.

At i § 9, første Sætning, efter Ordene »Politiforanstaltningens Retmæssighed« gjøres en lignende Tilføjning som den i Forfatnings-Udkastet for Holsten allerhøist resolverede, nemlig: »forsaavidt ikke særegne Love eller allerhøieste Resolutioner tilstede nogen Undtagelse«.

At i § 12 Parenthesen, istedetfor: »(§§3, 13 og 14)«, kommer til at lyde saaledes: »(jevnfør dog § 2)«.

At i § 19, Slutningssætningen, Ordene »en Eiendomserhvervelse ved« og »hvortil ogsaa den fideicommissariske Succession bliver at henføre« bortfalde; medens det derimod iøvrigt vilde have sit Forblivende ved §'s Bestemmelser, hvilke *Ministeren for Slesvig* [Moltke] inhærerede i Anledning af, at *Justitsministeren* [Scheel] fremhævede, at der, naar de bleve uforandrede, vilde, efterat den tilsvarende § i det holstenske Forfatningsudkast er allerhøist befalet forandret, fremkomme en Uoverensstemmelse med sidstnævnte Udkast.

At § 26 sluttet med Ordene »i Afstemningen«.

At § 27 kommer til at lyde saaledes: »Den almindelige Lov af 28de Mai 1830, forsaavidt den angaar Vort Hertugdømme Slesvig, er herved ophævet«.

At Udkastets § 27 saaledes bliver § 28.

Endvidere refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udkast til en Forordning om Behandlingen af syphilitiske Syge.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det Forestillingen vedlagte Udkast til en Forordning for Hertugdømmet Slesvig om Behandlingen af syphilitiske Syge forelægges den forestaaende Provindsialstænderforsamling.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det Forestillingen vedlagte Lovudkast angaaende Portofrihed i Finantsaaret 1854/55 maa forelægges den forestaaende Rigsdag.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at de Forestillingen hosfølgende tre Udkast til Patenter, nemlig:

- 1) Patent angaaende Ophævelse af Indførselstolden for Kornvarer og Rapssæd samt Nedsættelsen i samme for Gryn og Mel.
- 2) Patent angaaende en forandret Redaction af § 243 i Toldforordningen af 1ste Mai 1838.
- 3) Patent, hvorved Land- og Søtransporten af Varer med Hensyn til Tilbagebetalingen af Laste- og Fyrpenge stilles lige.

allernaadigst maa forelægges den i October Maaned d. A. sammentrædende Stænderforsamling for Hertugdømmet Slesvig.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling, forsaavidt de tvende førstnævnte Udkast-Patenter angik, hvorimod Allerhøist-samme fandt det unødvendigt, at der forelægges Stænderforsamlingen Patent-Udkastet, hvorved Land- og Søtransporten af Varer med Hensyn til Tilbagebetalingen af Laste- og Fyrpenge stilles lige, eftersom samme ikke kan komme til Anvendelse i Hertugdømmet Slesvig.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Ministeriet maa bemyndiges til fremdeles, fra 1ste Januar næste Aar at regne, at søge det Bernstorffske Palais med Park og den dertil hørende Avling paa bedste Maade bortleiet.

Hans Majestæt behagede allernaadigst at resolve, at Allerhøist-samme vilde have sig forbeholdt nærmere allerhøieste Bestemmelse angaaende Anvendelsen af det Bernstorffske Palais med Park og derfor overdrog Finantsministeriet i Overensstemmelse hermed at varetage det fornødne ved Udarbeidelsen af det Finantsforslag for Kongeriget, som skal forelægges den først sammentrædende Rigsdag.

Marineministeren [Steen A. Bille] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Bestemmelsen i det Forestillingen allerunderdanigst vedlagte, paa Dansk og Tydsk affattede, Udkast til Plakat angaaende Afprikning af det Farvand, der fører fra Rheden ved Burgtiefe ved Fehmarn til den saakaldte Binnensee, og angaaende den

Afgift, som derfor bliver at erlægge til Lodsens ved Burgtiefe, men hvad Afgiften vedkommer, forelægges den først sammentrædende Forsamling af Hertugdømmet Slesvigs Provindsialstænder til allerunderdanigst Betænkning; og at Hans Majestæt allernaadigst vil bemyndige Ministeriet til at foranstalte dette Udkast strax sat i Kraft som interimistisk Plakat.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst, at det forelagte Udkast forelægges de slesvigske Provindsialstænder med den Forandring, at Afgiften for Skibe ikke hjemmehørende i Burg ansættes til 4 Sk. pr. Commercelæst istedetfor 3 Sk.; hvorimod Allerhøistsamme, da Stændernes Sammentræden er saa nær forestaaende, ikke fandt tilstrækkelig Anledning til, at Udkastet emanerer provisorisk.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Arrestanten Jens Carl Frederiksen ved Højesterets Dom af 29de August d. A. for Meddelagtighed i Indbrudstyveri idømte Straf af 6 Aars Tugthusarbeide allernaadigst maa formildes derhen, at han, istedetfor at lide efter Dommen, hensættes til Forbedringshusarbeide i 2 Aar.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Udkast til Lov om Udvidelse af nogle for Danmark udkomne almindelige Anordninger og Love til Færøerne igjen uforandret maa forelægges den i næste Maaned sammentrædende Rigsdag.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Endelig refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades, at et Gagetillæg af 200 Rbd. for den 2den Assessor i den islandske Overret maa blive opført paa Finantsloven for 1854/55.

Finantsministeren [Sponeck] yttrede, at han vedblivende maatte erklære sig imod det foreslaaede Gagetillæg, da Island koster Statskassen betydeligt, og han, om det end kunde være, at den paagjældende Embedsmands Gage er temmelig knap, maatte, idet han heller ikke kunde forbigaa at fremhæve, at den islandske Overret er talrigt besat, finde det ganske naturligt, at alle saadanne Gagetillæg ikke bevilges, saalænge Island ikke har faaet sine Forhold ordnede saaledes, at det kan yde noget til de fælleds Statsudgifter.

Justitsministeren [Scheel] kunde ikke indrømme, at det med Grund kan siges, at Island har en for talrig besat Overret, og idet han endnu maatte fremhæve, at den 2den Assessor er tillige Justitssekretær, inhærederede han sin Indstilling.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst Justitsministerens Indstilling.

Auf dazu von dem Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] gegebene Veranlassung geruheten *Seine Majestät* allergnädigst auszusprechen, dass die von dem Polizeibeamten Kjer früher ausgewiesene politische Wirksamkeit, über welche, als Seine Majestät in der letzten Sitzung des Geheimen-Staatsraths demselben die Verdienst-Medaille allergnädigst verliehen, Nichts vorlag, diesem allerhöchsten Gnadenbeweise kein Hindernis in den Weg lege.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet fredag d. 23. september 1853.

Aar 1853, den 23de September, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Slottet Eremitagen under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved Kirke- og Undervisningsministeriets Budget-Forslag for Finantsaaret 1854/55 forelægges til allerhøieste Approbation, med Undtagelse af den Del af bemeldte Budgetforslag, som angaar de under Ministeriet sorterende Instituter med egne Fonds, hvilken Dels Referat udsættes til et følgende Møde.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst den allerunderdanigst forelagte Del af Kirke- og Undervisningsministeriets Budgetforslag for Finantsaaret 1854/55, dog at, da Hans Majestæt endnu ikke har taget allerhøieste Beslutning med Hensyn til den af bemeldte Ministerium, i en desangaende nedlagt allerunderdanigst Forestilling, i Forslag bragte Ordning af Forholdene ved den chronologiske Samling paa Rosenborg Slot, de, under Forudsætning af, at saadan Ordning indtræder, paa fornævnte Budget under Ltr. E, c anførte tvende Udgiftssummer til bemeldte Samling, til Beløb ialt 800 Rbd., udgaa, og at som Følge heraf Statskassens Tilskud til merbemeldte Ministerium ikkun bliver 220.493 Rbd. 57 Sk.

Paa dertil af *Justitsministeren* [Scheel] given Anledning blev det tillige allerhøiest bestemt, at da Overskuddet af de under Domænebestyrelsen forvaltede og paa dennes Budget opførte, af Staten overtagne Bispestols-Tiender, maa betragtes som en Kongeriget særlig vedkommende Indtægt, vil dette Overskud blive at tage til Indtægt paa Finantslovforslaget under Budgetcontoen »adskillige Indtægter« istedetfor, at det hidtil har været optaget under Overskuddet af Domænerne, hvilket sidste nu er en fælleds Indtægt.

Fremdeles refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Confirmation paa et Udkast til en ny Fundats for Sjællands Stifts geistlige Hjælpeenkekasse, idet han indstillede, at der maa udfærdiges en ny Fundats for den geistlige Hjælpeenkekasse for Sjællands Stift, overensstemmende med det medfølgende Udkast, dog at § 9 affattes saaledes:

»Skulde der opstaa Spørgsmaal, som Direktionen formener ei at kunne afgjøres efter nærværende Fundatses Bestemmelser, blive de at afgjøre ved det samlede Landemode efter Stemme flerhed. Hvis Sagen ikke taaler Opsættelse, kan Voteringen ogsaa ske skriftligt.

Forandring i nærværende Fundatses Bestemmelser skal kun finde Sted, efterat Præsteskabets Formening har været indhentet, og Sagen har været drøftet af en Committee, som udnævnes af det samlede Landemode eller, hvis Sagen ikke taaler Opsættelse, af Direktionen. Forslaget bliver derefter med Direktionens Erklæring at indstille til allerhøieste Afgjørelse.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Nutzungs-, Cultur- und Reparatur-Vorschläge in Ansehung der Königlichen Forsten im Herzogthum Holstein für das Forstjahr vom 1sten October 1853 bis 1854, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die vorliegenden Nutzungs-, Cultur- und Reparatur-Vorschläge in Ansehung der Königlichen Forsten im Herzogthum Holstein für das Betriebsjahr 1853/54 zur Ausführung gebracht, und die danach erforderlichen Cultur- und Reparaturkosten mit Inbegriff der Ausgaben für den Ankauf von Sämereien bis zu den Summen von resp.: 26.661 Rbt. 68⁴/₅ Sk. oder 16.663 Rtl. 27¹/₂ Sk. Cour., 7.928 Rbt. 24 Sk. oder 4.955 Rtl. 7¹/₂ Sk. Cour. und 4.673 Rbt. 29³/₅ Sk. oder 2.920 Rtl. 39¹/₄ Sk. Cour., also im Ganzen bis zu einem Belaufe von

39.263 Rbt. 26²/₅ Sk. oder 24.539 Rtl. 26¹/₄ Sk. Cour. seiner Zeit aus den Forstintraden angewiesen werden dürfen.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ernennung eines ausserordentlichen Beisitzers des Oberappellationsgerichts in Kiel, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der ordentliche Professor der Rechte, Johann Julius Wilhelm Planck in Kiel zum ausserordentlichen Beisitzer des Oberappellationsgerichts in Kiel mit den im § 19 der provisorischen Gerichtsordnung für das Oberappellationsgericht vom 15ten Mai 1834 für solche Mitglieder festgesetzten Functionen allerhöchst zu ernennen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch der geschiedenen Ehefrau Margaretha Gebert geb. Jungbloth in Brunsbütteler Hafen um Dispensation von dem Reste der ihr auferlegten 3jährigen Wartezeit zur Wiederverheirathung.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, der geschiedenen Ehefrau Margaretha Gebert, geb. Jungbloth, in Brunsbütteler Hafen, unter Dispensation von dem Reste der ihr obliegenden gesetzlichen Wartezeit zur Wiederverheirathung, allergnädigst zu gestatten, sich sofort wieder zu verheirathen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Züchtlings Heitmann um restitutio famæ.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem wegen Raubes zum Tode verurtheilten und zu lebenswieriger Zuchthausstrafe nach vorgängigem Staupenschlage unterm 27sten Mai 1828 allerhöchst begnadigten Züchtling Christian Heitmann die durch den erlittenen Staupenschlag verlorene bürgerliche Ehre aus allerhöchster Gnade wiederherzustellen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Begnadigung der Züchtlinge Wulf Faibusiwitz und Moses Elias, indem er allerunterthänigst beantragte:

- 1) Ob nicht die unterm 30sten December 1824 wegen gravirender Umstände des Raubmordes zu lebenswieriger Zuchthausstrafe ver-

urtheilten Züchtlinge Wulf Faibusiwitz und Moses Elias aus Polen, jedoch mit der ihnen als Ausländern aufzuerlegenden Verpflichtung zur Landesräumung, zu Seiner Königlichen Majestät bevorstehendem Geburtstage aus den Strafanstalten zu entlassen.

- 2) Ob nicht gleichzeitig das Oberinspectorat zu beauftragen sein möchte, bei Entlassung dieser beiden Züchtlinge wegen der ihrerseits intendirten Übersiedelung nach Amerika, das den Umständen nach weiter Erforderliche wahrzunehmen, auch sie bei dieser Gelegenheit vor der Rückkehr in die hiesigen Lande mit der Androhung zu verwarnen, dass sie für solchen Fall ohne weiteres Verfahren ihre Wiederablieferung an die Strafanstalt behufs Abhaltung der wider sie bereits früher erkannten lebenswierigen Zuchthausstrafe zu gewärtigen haben würden.

Die beiden Anträge wurden von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Resultate der ersten ordentlichen Revision der Trittauer, Reinbecker-Tremsbüttel-Rethwischer, Reinfeld-Traventhaler, Cismarschen, Plöner, Neumünsterschen, Segeberger und Ahrensböcker Forstpläne.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von dem holsteinischen Forst- und Jagdamt eingereichten Resultate der ersten ordentlichen Revision der Trittauer, Reinbecker-Tremsbüttel-Rethwischer, Reinfeld-Traventhaler, Cismarschen, Plöner, Neumünsterschen, Segeberger und Ahrensböcker Forstpläne im Allgemeinen und unter Vorbehalt etwaniger Modificationen im Detail der Ausführung zu genehmigen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die definitive Beschränkung der Competenz des Oberappellationsgerichts in Kiel auf die Herzogthümer Holstein und Lauenburg, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der der Vorstellung angeschlossene Entwurf einer Verfügung betreffend die definitive Beschränkung der Competenz des Oberappellationsgerichts in Kiel auf die Herzogthümer Holstein und Lauenburg der holsteinischen Ständeversammlung in ihrer nächsten Diät zur Berathung und Begutachtung vorzulegen sein möchte.

Finantsministeren [Sponneck] bemærkede, at han havde forstaaet Udkastet saaledes, at der, naar samme ophøjes til Lov, dog ikke vil være noget tilhinder for, at der ad administrativ Vei vil kunne blive bestemt en Indskrænkning i Tallet af Overappellationsrettens Medlemmer, og under den Forudsætning, at saadant kan antages at ligge i Udkastet, havde han i finantsiel Henseende intet at erindre.

Premierministeren [Ørsted] kunde ikke indse, at det er nødvendigt at sætte Tallet af Rettens Medlemmer saa stort, som Tilfældet er efter Udkastet.

Nachdem *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] sich mit der von dem Finanzminister ausgesprochenen Voraussetzung einverstanden erklärt hatte, wurde der vorliegende allerunterthänigste Antrag von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erlassung eines allerhöchsten Patents für das Herzogthum Holstein über die Aufbringung einer Summe von 4.500.000 Mk. oder 2.400.000 Rbt. zu Amortisirung der holsteinischen Kassenanweisungen, indem er allerunterthänigst beantragte, dass Seine Majestät den der Vorstellung angeschlossenen Entwurf eines allerhöchsten Patents für das Herzogthum Holstein betreffend die Amortisirung der in Gemässheit Bekanntmachung der unterm 2ten Februar 1851 zur Verwaltung des Herzogthums Holstein eingesetzten obersten Civilbehörde vom 4ten November 1851 remittirten Kassenanweisungen zu genehmigen, und das Ministerium allerhöchst zu autorisiren geruhen wollen, denselben der nächsten holsteinischen Provinzialständeversammlung zur Berathung und Begutachtung vorlegen zu lassen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erlassung einer Marktstädteordnung für den Flecken Elmsborn, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der allerunterthänigst angeschlossene Entwurf einer Marktstädteordnung für den Flecken Elmshorn allergnädigst zu genehmigen sein möchte.

Seine Majestät geruheten, dem Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg allergnädigst zu überlassen, die allerunterthänigst vorgetragene Marktstädteordnung für den Flecken Elmshorn,

sowie in Zukunft gleichartige Anordnungen ohne vorgängige desfällige allerunterthänigste Vorstellung ad mandatum resp. zu erlassen und zu genehmigen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den der bevorstehenden Provinzialstände-Versammlung des Herzogthums Holstein zur Berathung vorzulegenden Entwurf eines Patents wegen Ausdehnung des Hökerhandels in den Land-districten des gedachten Herzogthums auf das Feilbieten von Caffé, Thee und Zucker.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass der der Vorstellung angeschlossene Entwurf eines Patents betreffend die Ausdehnung des Landhökerhandels auf das Feilbieten von Caffé, Thee und Zucker der bevorstehenden Provinzialstände-Versammlung des Herzogthums Holstein zur Berathung vorgelegt werde.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das der holsteinischen Ständeversammlung zur Begutachtung vorzulegende provisorische Wehrpflichtgesetz vom 20sten November 1852, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht allerhöchst zu genehmigen sein möchte, dass der holsteinischen Ständeversammlung in ihrer nächsten Diät mit dem provisorischen Wehrpflichtgesetz für das Herzogthum Holstein vom 20sten November 1852 zugleich die in margine des der Vorstellung angeschlossenen Exemplars dieses Gesetzes bemerkten Abänderungen desselben zur Berathung und Begutachtung vorgelegt werden.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt, jedoch dass, in Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Vorschlage des *Kriegsministers* [Hansen], am Schlusse des § 10 des provisorischen Wehrpflichtgesetzes noch hinzuzufügen sein werde: »Officiere, sowie diejenigen Unterofficiere und Gemeinen, die einen achtjährigen beständigen Dienst übernommen haben, sind, so lange sie in der Armee dienen, von dem Erscheinen und der Behandlung auf der Session befreit«, und in dem ersten Absatze des § 22 die Worte »nach Abhaltung der Session« auszulassen seien.

Udenrigsministeren [Bluhme] refererede en allerunderdanigst

Forestilling angaaende Udenrigsministeriets Budget for Finantsaaret 1854/55.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at Finantsloven for Finantsaaret 1853/54, § 18, i eet og alt tages til Følge ved Udarbeidelsen af det nye Finantslovforslag, der vil blive at forelægge den i October Maaned d. A. sammentrædende Rigsdag.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved Udkast til Justitsministeriets Budget for Finantsaaret 1854/55 forelægges til allerhøieste Approbation.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at bemeldte Budget og Forslag optages paa det Forslag til Finantslov for Finantsaaret 1854/55, som bliver at forelægge næste ordentlige Rigsdag.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved Udkast til en Tyendelov for Kongeriget Danmark paany forelægges, idet han indstillede, at bemeldte ved allerhøieste Resolution af 14de November f. A. til Forelæggelse for Rigsdagen approberede Lovudkast, som i den sidste Rigsdags session ikke kom videre end til 1ste Behandling i et af Thingene, paany maa forelægges den til den 3die næste Maaned sammenkaldte Rigsdag.

Premierministeren [Ørsted] bemærkede, at han fandt sig i en ganske egen Stilling med Hensyn til det foreliggende Lovudkast, da han i sin Tid som Medlem af det i Landstinget til dets Behandling nedsatte Udvalg havde erklæret sig bestemt imod samme, idet han troede, at dette Udkasts Ophøielse til Lov ikke vilde forbedre den nuværende Tingenes Tilstand, men snarere vilde forværre den. Hvad han først havde at indvende mod Udkastet, var, at dette er saa aldeles doctrinært, hvorved det baade har faaet en lidet ønskelig Vidtløftighed og tillige er kommet til at indeholde flere Bestemmelser, der ikke synes svarende til Samfundets Tarv. Han troede dernæst navnlig ogsaa, at den husfaderlige Myndighed over Tyendet vil, hvis Udkastet bliver Lov, svækkes betydeligt, da det ikke kan feile, at det, at Hustugten proklameres som ophævet, vil gjøre et særdeles Indtryk paa Meningen, idet man vil føle, at Husbonden da saagodtsom ingen Myndighed har over Tyendet; og den Succurs, Husbonden skulde finde gennem Tyendepolitiet, er det blevet saameget vanskeligere for ham at opnaa,

efterat i de senere Aar to Foranstaltninger ere blevne trufne, som ikke kunne andet end have skadelig Indflydelse i saa Henseende, for det første nemlig Ophævelsen af Overpolitiretterne, hvor Tyendesagerne dog bleve paakjendte paa en mere summarisk Maade og med mere Kjendskab til Forholdene, og for det andet Tilladelsen til at lade møde ved Prokuratorer i disse Sager. En væsentlig Hovedforandring i det hidtil bestaaende er det og, at Udkastet tillader at fæste sig paa saa kort Tid, man vil, og det turde vistnok være et Spørgsmaal, om ikke, naar en saadan Frihed for Tyendet ved Lov proklameres, dette vil i moralsk Henseende have betydelige skadelige Virkninger for Tyendeklassen, og navnlig frygtede han for, at hin Frihed vilde for det qvindelige Tyende kunne blive meget demoraliserende. Endnu mange andre Punkter var der i Udkastet, som kunde opvække Betænkelighed, men han skulde imidlertid indskrænke sig til kun at fremhæve Forandringen i de hidtil gjældende Regler om Skudsmaalsvæsenet, og saa mangelfuld den nuværende Skudsmaals-Indretning end kan være, saa troede han dog, at den har saamange gode Virkninger, at det vil være betænkeligt at give Slip paa samme. Han havde blot tilladt sig at fremsætte disse Bemærkninger, fordi han, som sagt, befandt sig i en ganske egen Stilling til det foreliggende Lovudkast, idet han som Rigsdagsmand havde erklæret sig saa bestemt imod, hvad der nu andrages paa at skulle forelægges Rigsdagen som Regjeringsudkast, medens han nu selv er Medlem af Regjeringen, og hans tidligere udtalte Overbevisning om Udkastet er uforandret. For sin Del skulde han tro, at det vilde være det bedste, at Lovudkastet bliver holdt tilbage, eller at det ialtfald vil være ønskeligt, at det først bliver omarbejdet. Med disse Yttringer maatte han allerunderdanigst henstille til allerhøieste Afgjørelse, om Lovudkastet nu skal bringes frem igjen for Rigsdagen.

Justitsministeren [Scheel] yttrede, at han fremdeles maatte andrage paa, at det omhandlede Lovudkast forelægges den forestaaende Rigsdag. Alle de Punkter, paa hvilke Premierministeren havde henvendt Opmærksomheden, vare, dengang Lovudkastet i sin Tid blev foredraget i Geheime-Statsraadet, blevne tagne under Overveielse, intet af Geheime-Statsraadets Medlemmer havde dengang noget imod Udkastet at erindre, og det blev approberet af Hans Majestæt. Det vilde derfor, forekom det ham, blive en egen Stilling for de Ministre, som dengang vare Medlemmer af Geheime-Statsraadet, om dette Lovudkast,

der ikke har nogen politisk Betydning, nu skulde holdes tilbage, og den Omstændighed, at en enkelt ny Minister er i Mellemtiden traadt ind i Regjeringen, maatte dog, troede han, ikke kunne have en saadan Forandring til Følge. Paa en Omarbejdelse af Lovudkastet kunde han ikke gaa ind, thi skjøndt der vistnok vil kunne foretages Rettelser og Forbedringer i samme, troede han dog fremdeles, at der, naar en Tyendelov skal udarbejdes, maa i det væsentlige gaas netop den Vei, han har fulgt, og at en saadan Lov bør bygges paa de Grundsætninger, hvorpaa det foreliggende Udkast er bygget. Ogsaa var det hans Overbevisning, at der er Trang for en ny Tyendelov, og at i hvert Fald nødvendigvis enkelte Afsnit af den nu maa bringes frem.

Idet han dernæst kortelig imødegik de af Premierministeren fremhævede Anker, vedblev han sin foreliggende Indstilling.

Krigsministeren [Hansen] maatte for sit Vedkommende bemærke, at forsaavidt han med Hensyn til Lovforslag, der passere det Geheime-Statsraad, ikke finder Anledning til at tage videre Del i Discussionen over disse, fordi han ikke anser sig at have saadan Sagkundskab, at han kan gjøre sin Mening gjældende, da har han dermed paa ingen Maade billiget ethvert saadant Lovforslag, hvilken Bemærkning fandt sin Anvendelse ogsaa paa det foreliggende Lovudkast.

Efterat endnu *Premierministeren* [Ørsted] og *Justitsministeren* [Scheel] yderligere havde udtalt sig, og efterat tillige *Finantsministeren* [Sponneck] havde yttret, at skjøndt vistnok under de foreliggende Omstændigheder Ministeriets constitutionelle Stilling bliver noget vanskelig ved det omhandlede Lovudkasts Forelæggelse for Rigsdagen, troede han dog, at saadan Forelæggelse vel kunde ske, behagede det *Hans Majestæt*, da Allerhøistsamme i sin Tid har engang approberet det nu foreliggende Lovudkast til at forelægges Rigsdagen, allernaadigst at bifalde Justitsministerens Indstilling om, at Udkastet maa forelægges den nu forestaaende Rigsdag.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet tirsdag d. 27. september 1853.

Aar 1853, den 27de September, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde. Hans Kongelige Højhed Arveprindsen var fraværende.

Cultusministeren [Ørsted] refererede den fra forrige Geheime-Statsraads-Møde tilbagestaaende Del af Kirke- og Undervisnings-Ministeriets Budgetforslag for Finantsaaret 1854/55, nemlig Budgetforslagene for de under Ministeriet sorterende Instituter med egne Fonds.

I Overensstemmelse med *Cultusministerens* Indstilling approberede *Hans Majestæt* allernaadigst de forelagte Budgetforslag.

Fremdeles refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Student ved Universiteterne i Halle og Kiel, Friedrich Heinrich Carl Ludvig Hoeck maa allernaadigst fritages for at underkaste sig den ved Kongelig Resolution af 22de November 1833, bekjendtgjort under 20de December s. A., foreskrevne Præliminærexamen for Studerende fra fremmede Universiteter, imod at han, forinden han indstiller sig til Embedsexamen, tager den ved allerhøieste Resolution af 1ste September 1850, bekjendtgjort under 7de s. M., anordnede almindelige philosophiske Prøve.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om Afhændelse af en Stiftsprovste-Embedet i Ribe tilhørende Gaard i Guldager.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Stiftsprovste-Embedet i Ribe tilhørende Fæstegaard i Guldager Sogn af Hartkorn 2 Tdr., 5 Skpr, 0 Fdk., 1½ Alb., der fortiden haves i Fæste af Niels Stephensens Enke, afhændes til hendes Søn Stephen Nielsen, imod at der af Eiendommen svares en aarlig Afgift til Stiftsprovste-Embedet af 4 Tdr. Byg, der perpetueres i samme med første Prioritets Panteret og betales med Penge efter hvert Aars Kapitelstaxt, samt at Kjøberen erlægger en Kjøbesum af 900 Rdb., der bliver at inddrage iblandt Stiftets offentlige Midler og at frugtbjergjøre til Fordel for Embedet, foruden at han afholder alle af Salget flydende Omkostninger.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg (Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die vom Marineministerium beantragte Committirung eines Marineofficiers zur Theilnahme an den annoch bevorstehenden Verhandlungen der wegen Einreichung von Vorschlägen zur Regulirung der Verhältnisse des astronomischen Observatorii zu Altona allerhöchst bestellten Commission, indem er allerunterthänigst beantragte, ob

nicht ein von dem Marineministerium dazu als qualificirt zu designirender Marineofficier von der mittelst allerhöchster Resolutionen vom 18ten März und 5ten Juni d. J. zur Einreichung von Vorschlägen wegen Regulirung der Verhältnisse des astronomischen Observatorii zu Altona bestellten Commission für die annoch bevorstehenden, auf die Vertheilung der daselbst befindlichen Instrumentensammlung sich beziehenden Verhandlungen zuzuziehen; und ob nicht das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg allergnädigst zu autorisiren sein möchte, die in dieser Hinsicht erforderlichen Anordnungen zu treffen.

Diese Anträge wurden von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg (Reventlow-Criminil) referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen der bevorstehenden Provinzialstän­deversammlung des Herzogthums Holstein zur Begutachtung vorzulegenden Entwurf eines Gesetzes wegen Aufhebung des Mühlenzwanges s. w. d. a.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruhen *Seine Majestät* allerhöchst zu genehmigen, dass der bevorstehenden Provinzialstän­deversammlung des Herzogthums Holstein der der Vorstellung anliegende Entwurf eines Gesetzes betreffend die Aufhebung des Mühlenzwanges s. w. d. a. zur allerunterthänigsten Begutachtung vorgelegt werde.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Verkauf der Dienstwohnung des vormaligen Hegereiters zu Grossen-Flintbeck, Amts Bordesholm, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht das Ministerium allerhöchst zu autorisiren sein möchte, die Dienstwohnung, sowie die Dienstländereien des vormaligen Hegereiters zu Grossen-Flintbeck, Amts Bordesholm, in öffentlicher Licitation, unter Zugrundelegung angemessener Bedingungen, nach vorgängiger desfallsiger Bekanntmachung verkaufen zu lassen, und die Kaufsumme *Seiner Majestät* Finanzministerio zur Aufnahme unter die Activen zu überweisen.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst den beantragten Verkauf und autorisirten dabei das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg, die Kaufsumme dem Finanzministerio zu überweisen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg (Re-

ventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erlassung einiger näherer Anordnungen für das Herzogthum Holstein in Ansehung der Ausübung des Jagdrechts.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, den der Vorstellung angeschlossenen Entwurf einer Verordnung für das Herzogthum Holstein betreffend einige nähere Bestimmungen in Ansehung der Ausübung des Jagdrechts der nächsten holsteinischen Provinzialständeversammlung zur Berathung und Begutachtung vorlegen zu lassen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Entwurf eines Patents wegen einiger Modificationen des der Wegeverordnung vom 1sten März 1842 angehängten Verzeichnisses der Haupt- und Nebenlandstrassen im Herzogthum Holstein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass der der Vorstellung anliegende Entwurf eines Patents betreffend einige Modificationen des der Wegeverordnung vom 1sten März 1842 angehängten Verzeichnisses der Haupt- und Nebenlandstrassen im Herzogthum Holstein der Provinzialständeversammlung dieses Herzogthums zur Berathung vorgelegt werde.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Revenlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Milderung der wider die Inculpatin Elisabeth Catharina Paulsen aus Stubbendorf wegen Kindesmordes beschlossenen Todesurtheils.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das von dem Oberappellationsgericht in Kiel wider die Inculpatin Elisabeth Catharina Paulsen aus Stubbendorf wegen Kindesmordes dahin beschlossene Urtheil, dass dieselbe mit dem Beile vom Leben zum Tode zu bringen sei, aus allerhöchster Gnade bis auf eine 10jährige Zuchthausstrafe allergnädigst herabzusetzen, mit der Bestimmung jedoch, dass diese Milderung ihr erst nach Verkündigung des Urtheils mitzutheilen ist.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Anvendelsen af Bestemmelserne i § 50 af Forordningen af 15de Mai 1834 angaaende Provindsialstændernes Indretning i den forestaaende Provindsialstændersforsamling for Hertugdømmet Slesvig, idet han indstillede, om ikke den Kongelige

Commissarius ved den forestaaende Provindsialstænderforsamling for Hertugdømmet Slesvig allernaadigst maatte være at bemyndige til, saafremt Omstændighederne maatte gjøre saadant tilraadeligt, at tilstede Afvigelser fra den Fortolkning af Bestemmelserne i § 50 i Forordningen af 15de Mai 1834 angaaende Provindsialstænders Indretning, der er indeholdt i den allerhøieste Instrux af 14de October 1846 for den Kongelige Commissarius ved Provindsialstænderforsamlingen for Hertugdømmet Slesvig i Aaret 1846 og i de senere paa-gjældende allerhøieste Resolutioner.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Overdragelsen af den 4de Virilstemme i Provindsialstænderforsamlingen for Hertugdømmet Slesvig til Godseier Conrad v. Qualen til Damp.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at der meddeles Godseier Conrad v. Qualen til Damp en Virilstemme i Provindsialstænderforsamlingen for Hertugdømmet Slesvig.

Dernæst refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Benaadning af Tugthusfange Jørgen Christensen Møller af Kettingskov.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at forunde den ved Dom af Overappellationsretten i Kiel af 8de December 1838 til Tugthusstraf paa Livstid dømte Fange Jørgen Christensen Møller af Kettingskov Benaadning, saaledes at han løslades af Straffeanstalterne paa Allerhøistsammes forestaaende Fødselsdag d. 6te October d. A.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Eisenbahnunternehmers S. M. Peto in London um allergnädigste Abänderung der Bestimmung in der ihm ertheilten allerhöchsten Concession, dass die Seitenbahn von Husum nach Rendsburg erst nach Vollendung des Baus der Hauptbahn von Flensburg über Husum nach Tönning in Angriff genommen werden dürfe.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Eisenbahnunternehmer Samuel Morton Peto in London allergnädigst zu erlauben, nach Vollendung der Erdarbeiten auf der von Flens-

burg über Husum nach Tönning zu erbauenden Hauptbahn mit den Erdarbeiten auf der Seitenbahn von Husum nach Rendsburg, und gleichfalls nach Vollendung des Oberbaues auf der Hauptbahn mit dem Oberbau auf der Seitenbahn, jedoch unter der Bedingung zu beginnen, dass der hiernach zulässige Zeitpunkt für den jedesmaligen Anfang der bezüglichen Arbeiten auf der Seitenbahn von der Bestimmung des Königlichen Commissairs abhängen solle.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Eisenbahnunternehmers Samuel Morton Peto in London um die allerhöchste Genehmigung der Verlegung der auf der Bahnstrecke zwischen Flensburg und Husum projectirten Zwischenstation bei der Dorfschaft Frörup nach der Dorfschaft Tarp.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, an die Stelle der bisher projectirten Zwischenstation bei dem Dorfe Frörup auf der Bahnstrecke von Flensburg nach Husum die in Vorschlag gebrachte Zwischenstation bei dem Dorfe Tarp allergnädigst zu genehmigen.

Derefter refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling betræffende de af det slesvigske Forst- og Jagtamt indsendte Forstriftsforslag for de Kongelige Skove i Hertugdømmet Slesvig og paa Øen Als pro 1853/54, idet han indstillede, om ikke de foreliggende Benyttelses-, Cultur- og Reparatur-Forslag for de Hans Majestæt tilhørende Skove i Hertugdømmet Slesvig og paa Øen Als for Forstriftsaaret 1853/54 maa blive bragte til Udførelse, og de derefter fornødne Skovnings-, Cultur- og Reparaturomkostninger, med Indbegreb af Indkjøbet af de fornødne Frøsorter, indtil en Sum af resp. 20.931 Rbd. 88 Sk., 6337 Rbd. 27 Sk. og 7738 Rbd. 23 Sk. anviste af Forstintraderne.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldet.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Verkauf des herrschaftlichen bei Cappeln gelegenen Landstücks »Lütjenfeld« an den Flecken Cappeln, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht das Seiner Königlichen Majestät zuständige, bei Cappeln gelegene Landstück »Lütjenfeld«, dem Flecken Cappeln für einen Kaufpreis von 1000 Rbt. eigenthümlich überlassen, und das Ministerium allergnä-

digst autorisirt werden möge, das in dieser Veranlassung weiter Erforderliche zu veranstalten.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Endvidere refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling betræffende Behandlingen af de Sager, som vedkomme den for Hertugdømmet Slesvig anordnede Navigationsexamen.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at de Sager, der vedkomme den i Cancelli-Patent af 7de September 1839 omhandlede Navigationsexamen, dog herfra undtaget den i Patentets § 1 sidste Passus indeholdte Bestemmelse, for Hertugdømmet Slesvigs Vedkommende for Fremtiden underlægges Marine-ministeriet, og at Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig bemyndiges til i Forening med Marineministeriet at foranstalte det i saa Henseende fornødne.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Ophævelsen af den St. Jørgens Hospital ved Sønderborg tilkommende Jurisdiction.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at den St. Jørgens Hospital ved Kjøbstaden Sønderborg tilkommende Jurisdiction ophæves, og at de bemeldte Jurisdiction hidtil underlagte Fæstesteder i Ulkebøl og Sundeved Distrikt henlægges respektive under Augustenborg og Nybøl Herreder.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die nachträgliche allerhöchste Genehmigung der Brückenbauten auf der Flensburg-Husum-Tönninger Eisenbahn.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den auf der Flensburg-Husum-Tönninger Eisenbahn mit Zustimmung des Commissairs *Seiner Majestät* ausgeführten Brückenbauten die nachträgliche allerhöchste Genehmigung allergnädigst zu ertheilen.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Planen for det 107de Kongelige kjøbenhavnske Klasselotteri i Aaret 1854.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at Planen for indeværende Aars Klasselotteri approberes til at gjælde ogsaa for det 107de Kongelige kjøbenhavnske Klasselotteri i Aaret 1854.

Der Finanzminister [Sponeck] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine Vereinbarung mit der Nationalbank über die Mitwirkung derselben zur Einlösung der holsteinischen Kassenanweisungen, indem er zur allerhöchsten Resolution allerunterthänigst vorstellte, dass Seine Königliche Majestät das Finanzministerium allergnädigst zu autorisiren geruhen, auf die in der Vorstellung allerunterthänigst beantragte Weise mit der Nationalbank in Kopenhagen über die Mitwirkung derselben, under möglichst billigen Bedingungen, zur Einlösung der im Herzogthum Holstein coursirenden Kassenanweisungen durch Bankzettel, eine Vereinbarung zu treffen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkte, dass er, indem es überhaupt doch eine Frage sein dürfe, ob es rigtig sei, dass die Regierung Auszahlungen im Herzogthum Holstein in den Zetteln der Nationalbank leiste, welche Zettel daselbst gesetzlich keinen gezwungenen Cours gegenwärtig haben können, glaube, dass die grossen Kosten der von dem Finanzminister in Vorschlag gebrachten Operation, welche ja ganz im Interesse der Nationalbank sei, einen üblen Eindruck in dem Herzogthum machen werden.

Finantsministeren [Sponeck] erindrede, at det er Holstens egen Interesse, at Kasseanvisningerne snarest skaffes bort, og at han derfor, da det, efter hvad den tidligere Finantsbestyrelse har paa det bestemteste udtalt, vilde være stridende mod Nationalbankens Seddelprivilegium, om Regjeringen selv til Indløsning af Kasseanvisninger udstedte nye Sedler, havde til Maalets Opnaaelse foreslaaet den af ham i Forestillingen betegnede Vei. Den af Bankdirektionen nævnte Provision af 2½ % fandt han ikke ubillig, men forøvrigt gik hans Indstilling ogsaa kun ud paa Bemyndigelse til paa de billigst mulige Vilkaar at træffe det paagjældende Arrangement. Nationalbankens Sedler kunne vel ikke i Holsten have nogen tvungen Cours, men der er intet til Hinder for, at Regjeringen præsterer Udtællinger i Hertugdømmet i disse Sedler, naar Vedkommende finde sig tjente med at modtage dem.

Paa dertil af *Justitsministeren* [Scheel] given Anledning yttrede dernæst *Finantsministeren* [Sponeck], at der ikke endnu i Øieblikket er Spørgsmaal om, hvem der skal betale den Provision, som Banken skal have.

Efterat endnu *Premierministeren* [Ørsted] havde bemærket, at der

ikke forekom ham at være fra den retlige Side noget imod det Arrangement, som Finantsministeren i sin Forestilling havde bragt i Forslag, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde den foreliggende Indstilling.

Ferner referirte *der Finanzminister* [Sponneck] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend zwei der Provinzialstände-Versammlung des Herzogthums Holstein vorzulegende Patent-Entwürfe.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass der am 5ten October d. J. zusammentretenden Provinzialstände-Versammlung des Herzogthums Holstein die der allerunterthänigsten Vorstellung angefügten beiden Entwürfe zu Patenten für das Herzogthum Holstein, nämlich, Patent betreffend die Aufhebung des Einfuhrzolles für Kornwaren und Rappsaat sowie die Aufhebung desselben für Grütze und Mehl, und Patent betreffend die Gleichstellung des Land- und Wassertransports von Waren hinsichtlich der Rückzahlung von Last- und Feuergeldern, zur Berathung vorgelegt werden.

Finantsministeren [Sponneck] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Finantsloven for 1853/54 forsaavidt angaar 1) Contoen »til Statsgjældens Forrentning og Afbetaling«, 2) Contoen »den svævende Statsgjæld«.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst, at de forelagte Udkast lægges til Grund for det Finantslovsforslag, der vil være at forelægge den til October sammentrædende Rigsdag.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Budget for Indtægter og Udgifter ved Øresunds- og Strømtoldvæsenet i Finantsaaret 1854/55.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst, at Positionerne i det forelagte Budgetudkast lægges til Grund for det Finantslovsforslag, der bliver at forelægge den forestaaende Rigsdag.

Derefter refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Budget for 1854/55 for Statsactivernes Vedkommende.

Ogsaa med Hensyn til dette Budgetudkast bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det lægges til Grund for det Finantslovsforslag, der vil være at forelægge den nu sammentrædende Rigsdag.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunder-

danigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til et Budget for Kongerigets Domæner for Finantsaaret 1854/55.

Ligeledes dette Budgetudkast blev af *Hans Majestæt* allernaadigst approberet til at lægges til Grund for Finantslovsforslagets Positioner for Finantsaaret 1854/55.

Justitsministeren [Scheel] refererede en i Anledning af Hans Majestæts forestaaende Fødselsdag nedlagt allerunderdanigst Forestilling om Benaadning for forskellige i Straffeanstalterne hensiddende Forbrydere, idet han indstillede:

- I) a. At Forbedringshusfangerne i Kjøbenhavns Tugt-, Rasp- og Forbedringshus Hans Espersen, Christen Poulsen Bjergby, Marthe Marie Rasmusdatter, Frederikke Marie Foght eller Voigt, Inger Margrethe Stabel og Jens Wilhelm Larsen eller Beyer allernaadigst maa forundes Friheden, dog at det inden Løsladelsen tilkjendegives dem, at de, saafremt de paany gjøre sig skyldige i nogen Forbrydelse, der ikke medfører større Straf, eller de oftere overtræde de Regler, som Politiet for at sikkre sig deres ordentlige Forhold, finder sig foranlediget til at foreskrive, uden videre Dom ville blive gjenindsatte til Tugthusarbeide paa Livstid.
- b. At uærlig Rasphusfange Christen Christiansen Uggerløse allernaadigst maa forundes Opreisning paa Æren.
- II) At Tugthusfangerne i Odense Tugt- og Forbedringshus Maren Hansen og Kirstine Adamsdatter allernaadigst maa forundes Friheden, dog at det inden Løsladelsen tilkjendegives sidstnævnte, at hun, saafremt hun paany gjør sig skyldig i nogen Forbrydelse, der ikke medfører større Straf, eller hun overtræder de Regler, som Politiet, for at sikkre sig hendes ordentlige Forhold, finder sig foranlediget til at foreskrive, uden videre Dom vil blive gjenindsat til Strafarbeide i Tugthuset paa Kongens Naade.
- III) At Forbedringshusfangerne i Viborg Tugt- og Forbedringshus Ane Elisabeth Brinkmann, Ane Cathrine Christensdatter, Maren Thomsen og Jens Lorentzen allernaadigst maa forundes Friheden, dog paa den Betingelse, at de, saafremt de paany gjøre sig skyldige i nogen Forbrydelse, der ikke medfører større Straf, eller de overtræde de Regler, som Politiet, for at sikkre sig deres ordentlige Forhold, maatte foreskrive, uden videre Dom ville blive

gjenindsatte, den første og sidste til Tugthusarbeide for Livstid, og de to andre til Forbedringshusarbeide paa Kongens Naade.

- IV) At Fæstningsslaverne Johan Christian Odense, Jens Michael Pihl, Hans Jensen Høiland, Abraham Larsen Løth, Rasmus Svendsen Lise og Roland Christian Hansen allernaadigst maa forundes Friheden, dog at det inden Løsladelsen tilkjendegives dem, med Undtagelse af Rasmus Svendsen Lise, at de, saafremt de paany gjøre sig skyldige i nogen Forbrydelse, der ikke medfører større Straf, eller de oftere overtræde de Regler, som Politiet, for at sikre sig deres ordentlige Forhold, maatte foreskrive, uden videre Dom ville blive indsatte til Tugthusarbeide paa Livstid.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Skomagersvend Thord Nattestad Joensen af Qvalbø paa Suderø blandt Færøerne ved Færøernes Sorenskriveris Extrarets Dom af 3die Januar d. A. idømte Straf for paa ulovlig Maade til bemeldte Øer at have indført og der forhandlet et Parti Handelsvarer, allernaadigst maa formildes saaledes, at han forskaanes for de i Dommen omhandlede Varers og Penges Confiskation, imod at han, foruden den idømte Mulkt af 20 Rbd. til Færø Amts Fattigkasse samt Processens Omkostninger, betaler i Fragtafgift til den Kongelige færøske Handels Kasse for bemeldte Varer et Beløb af 38 Rbd. 73 Sk.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet fredag d. 30. september 1853.

Aar 1853, den 30te September, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Hans Kongelige Høihed Arveprindsen var fraværende.

Hans Majestæt Kongen tilkjendegav, at Allerhøistsamme fra Premierministeren havde modtaget en allerunderdanigst Forestilling, hvori Ministeriet andrager paa, at det maatte behage Allerhøistsamme ikke i egen Person at aabne den forestaaende Rigsdag, men at befuld-

mægtige Premierministeren til at aabne den og i Allerhøistsammes Navn at meddele den et allernaadigst Budskab, til hvilket der er vedlagt Forestillingen et Udkast.

Hans Majestæt maatte i denne Anledning bemærke, at da Allerhøistsamme hidtil ved de afholdte Rigsdags-Sessioner havde i allerhøist egen Person aabnet Rigsdagen, naar ikke Upasselighed havde forhindret ham, saa fandt han ogsaa, at han dennegang, da Sygdom ikke afholder ham, selv bør aabne den forestaaende Rigsdag. Allerhøistsamme troede, at hans danske Undersaatter vilde se en Tilside-sættelse deri, at Allerhøistsamme ikke dennegang vilde værdige dem selv at tale fra Thronen til dem. Hans Majestæts Undersaatter ere vante til at høre deres Konges Røst, og han vilde i det Øjeblik, at han, skjøndt han befinder sig fuldkommen vel, og skjøndt Grundloven endnu ikke er forandret, lod Ministeriet tale fra Thronen paa en Maade fornærme sit Folk, som vilde tro, at Hans Majestæt derved viste det en Mangel paa Attention.

Af den anførte Grund troede derfor Hans Majestæt at burde selv aabne Rigsdagen og holde Throntalen. Et andet Spørgsmaal var imidlertid, om der overhovedet behøvedes nogen Throntale, thi var det tilstrækkeligt, at Ministeriet uden nogen Throntale alene erklærede i Hans Majestæts Navn Rigsdagen for aabnet, saa vilde Allerhøistsamme ogsaa være enig i, at der forholdes paa den Maade. Men ansaas det derimod nødvendigt, at en Throntale holdes ved Aabningen, troede Hans Majestæt, at Allerhøistsamme selv maatte aabne Rigsdagen og holde Throntalen.

Hvad dernæst angik det Udkast til Throntalen, som ved Premierministerens allerunderdanigste Forestilling var blevet Hans Majestæt forelagt, da fandt Allerhøistsamme meget vel at kunne gaa ind paa dette Udkast, naar der kun i dets tredie Punktum efter Ordene »kan gives, maa« indskydes: »saaledes som det er bebudet ved Kundgjørelsen af 28de Januar 1852«, hvilken Tilføjning Hans Majestæt maatte anse for rettest.

Premierministeren [Ørsted] maatte allerunderdanigst bemærke, at da Hans Majestæt i 1850 ikke selv aabnede Rigsdagen, hed det i det allerhøieste Reskript, hvorved Premierministeren bemyndigedes til at aabne den, kun, at da det ikke var Hans Majestæts Agt, selv at aabne Rigsdagen, vilde han have Premierministeren meddelt den i saa Henseende fornødne Bemyndigelse, og der var ikke i bemeldte Reskript,

saaledes som det derimod er Tilfældet med det Reskript, hvorved Hans Majestæt i 1852 bemyndigede Premierministeren til at aabne Rigsdagen, anført den Grund, at Hans Majestæt var forhindret ved Upasselighed. Saaledes som Sagen ligger for, er der altsaa et tidligere Præcedents for, at Hans Majestæt uden at være afholdt ved Sygdom ikke selv har aabnet Rigsdagen, og Premierministeren troede ogsaa, at det var noget selvfølgerigt, at det maatte være forbeholdt Hans Majestæt, ligesom Tilfældet er med alle constitutionelle Monarker, ikke selv at aabne Rigsdagen, naar Allerhøistsamme fandt for godt. Fra den Side existerede der saaledes ikke den Betænkelighed ved at overlade Rigsdagens Aabning til Ministeriet, som Hans Majestæt antog, at der var; og Premierministeren troede ogsaa, at det er godt, at den Frihed for Kongen vedligeholdes, selv at aabne Rigsdagen eller ikke, ganske som Allerhøistsamme finder for godt. Det forekom ham derfor ogsaa netop meget passende, at Hans Majestæt ikke dennegang aabner Rigsdagen, for at det ikke skal blive nogen indgroet Mening, at Hans Majestæt i egen Person aabner Rigsdagen, naar ikke en særlig Forhindring er tilstede.

Til hvad han saaledes havde yttret, maatte han endnu føie, at han ikke kunde finde det hensigtsmæssigt at aabne Rigsdagen uden nogen Throntale, hvilket vilde faa et eget Udseende, da der hidtil bestandig har været holdt Throntale ved Rigsdagens Aabning, og da ogsaa Throntale er det sædvanlige i constitutionelle Stater.

Hans Majestæt Kongen behagede yderligere at bemærke, at Danmark er et ungt constitutionelt Land, og at det danske Folk har fra Arilds Tid været vant til at høre dets Konge fra Thronen. Naar Hans Majestæt nu ikke var syg, forekom det Allerhøistsamme dog at være en egen Ting, at han ikke selv holdt Throntalen, uden at han havde nogen forhindrende Grund; og Allerhøistsamme maatte derfor vedblivende være af den Mening, at enten bør der ingen Throntale holdes og Ministeriet alene erklære i Kongens Navn Rigsdagen for aabnet, eller ogsaa bør Hans Majestæt selv holde Throntalen.

Udenrigsministeren [Bluhme] bemærkede allerunderdanigst, at ligesaalidet som Hans Majestæt i 1850 havde givet nogen Grund, hvorfor Allerhøistsamme ikke selv vilde aabne Rigsdagen, men kun havde udtalt, at det ikke var Allerhøistsammes Agt at aabne den, ligesaalidet kunde der nu dennegang blive Spørgsmaal om at anføre nogen særlig Grund for, at Hans Majestæt ikke vilde aabne den forestaaende Rigs-

dag. Det var et af Hans Majestæts Prærogativer, af Kongelig Magtfuldkommenhed, uden nogensomhelst Motivering, at tilkjendegive sin allerhøieste Villie, og der laa heller ikke efter hans allerunderdanigste Formening paa nogen Maade den mindste Uuhøflighed fra Kongens Side imod Rigsdagen deri, at Hans Majestæt lod Premierministeren aabne den og holde Throntalen. At Rigsdagen aabnes, uden at der holdes en Throntale, kunde han ikke allerunderdanigst tilraade, da Throntalen, saaledes som den i de constitutionelle Lande opfattes, har Betydningen af et Program af Kongens Regjering, og da det derfor, naar det hidtil har været Brug at aabne Rigsdagen med en Throntale, ikke vilde være ønskeligt eller stemmende med Hans Majestæts Politik, nu ved den forestaaende Rigsdags-Aabning at afskaffe det Program, som ligger i Throntalen.

Finantsministeren [Sponeck] maatte af de Grunde, paa hvilke Hans Majestæts Ministre havde igjennem Premierministeren allerunderdanigst andraget paa, at det maatte behage Hans Majestæt ikke Selv at aabne Rigsdagen, allerunderdanigst fastholde, at han anser det utilraadeligt og betænkeligt, at Allerhøistsamme i egen Person aabner den; og han var for sit Vedkommende endogsaa i Tvivl, om det ikke var bedre, at der aldeles ingen Throntale holdes, end at Hans Majestæt selv aabner Rigsdagen, ihvorvel han maatte erkjende, at det ikke var ønskeligt, at ingen Throntale holdtes. Han maatte, forsaavidt Hans Majestæt, efter sin Følelse, frygtede for at saare sit Folk ved ikke selv at aabne Rigsdagen og holde Throntalen, allerunderdanigst bemærke, at ogsaa dette Punkt havde været Gjenstand for Ministeriets modneste Overveielse; og skjøndt det jo vistnok var muligt, at samtlige Ministre have kunnet tage Feil i det Resultat, hvortil de vare komne, laa der dog efter hans allerunderdanigste Skjøn deri, at alle Ministrene ere af den Mening, at det er ønskeligt, at Hans Majestæt ikke aabner Rigsdagen, noget Bevis for, at Hans Majestæt ikke behøver at frygte de Følger, som Allerhøistsamme tror, at det vil have, naar Rigsdagens Aabning overlades til Ministeriet. Han maatte ogsaa tillade sig at henlede Hans Majestæts allerhøieste Opmærksomhed paa, at af de 4 Rigsdagssessioner, der hidtil have været afholdte, har Allerhøistsamme ikke aabnet de 2, og at det, som af Premierministeren allerede fremhævet, den ene af disse Gange kun blev i det paa-gjældende Reskript udtalt, at det ikke var Hans Majestæts Agt at aabne Rigsdagen. Han kunde heller ikke paa nogen Maade tro, at

nogen kunne deri, at Hans Majestæt ikke selv aabner Rigsdagen, søge en Mangel paa Opmærksomhed. Det vilde efter hans bestemte Overbevisning være saa langt fra, at man vilde undre sig over, at Hans Majestæt ikke selv aabner Rigsdagen, at omvendt maaske meget snarere flere kunde studse over, at Allershøistsamme, saalænge Monarkiets Forfatningsforhold ikke ere endelige ordnede, i egen Person aabnede Rigsdagen. Han maatte derhos ogsaa fremhæve, at hvadenten Hans Majestæt selv aabnede Rigsdagen eller ikke, vilde Hans Majestæts allershøieste Person blive holdt udenfor Kritiken, og det var, hvad der ogsaa var i sin Orden, kun Ministeriet, der vilde blive Gjenstand for samme.

Idet han saaledes allerunderdanigst maatte udtale som sit indstændige Raad, at Hans Majestæt ikke selv aabner Rigsdagen, maatte han endnu tilføie, at da det vilde være noget ganske nyt at aabne Rigsdagen uden Throntale, vilde han finde dette betænkeligt, og det saameget mere, som Throntalen tillige er en Slags Besked til Rigsdagen, og det navnlig dennegang vilde have et paafaldende Udseende, om Rigsdagen aabnedes, uden at der gaves den Besked om de to vigtige Sager: Thronfølge-loven og Forfatningssagen for Kongeriget.

Marineministeren [Steen A. Bille] maatte ligeledes vedholdende allerunderdanigst andrage paa, at Hans Majestæt ikke selv aabner den forestaaende Rigsdag.

Hans Majestæt behagede derefter at udtale, at Allershøistsamme vilde have Sine Ministre paalagt at tage nærmere under Overveielse Spørgsmaalet om Nødvendigheden af en Throntale ved Rigsdagens Aabning og derhos tillige at overveie den Forandring, som Allershøistsamme, efter hvad han allerede havde meddelt Geheime-Statsraadet, ansaa det for rettest, at der foretoges i det allerunderdanigst forelagte Udkast til Throntalen; og idet Hans Majestæt i dette Øiemed tilbageleverede Premierministeren den af ham nedlagte allerunderdanigste Forestilling med Bilag, befalede Allershøistsamme, at Sagen, efterat en saadan nærmere Overveielse fra Ministrenes Side havde fundet Sted, skulde paany foretages i et Geheime-Statsraads Møde førstkommende Søndag Kl. 9, hvor Hans Majestæt da vilde afgive sin allershøieste Decision.

Cultusministeren [Ørsted] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maa allernaadigst tillades, at der i Udkastet til Finantsloven for Finantsaaret 1854/55, der skal forelæg-

ges den i næste Maaned sammentrædende Rigsdag, maa, under Sorø Akademis Forstbudget optages et yderligere Beløb af 4850 Rbd. til Opførelsen af et nyt Stuehus ved Skovriderstedet paa Akademiets 2det Skovriderdistrikt.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det indstillede, forsaavidt den paagjældende Post endnu lader sig anbringe paa Finantslovforslaget, da dette, efter hvad *Finantsministeren* [Sponneck] oplyste, allerede er under Trykken. Saafremt den ikke maatte kunne anbringes paa samme, bemyndigede Hans Majestæt Cultusministeren til paa anden Maade at foranledige, at bemeldte Post kommer under Rigsdagens Overveielse som Tillæg til Ministeriets allerede allernaadigst bifaldte Budgetforslag.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende allerhøieste Approbation paa Udkastet til Indenrigsministeriets Budget for Finantsaaret 1854/55.

Med Hensyn til den paa dette Udkast til Udgifter ved Veivæsenet opførte Sum bemærkede *Finantsministeren* [Sponneck], at han, da Finantslovforslaget for næste Finantsaar vil vise en Underbalance, fandt det meget betænkeligt under saadanne Omstændigheder at forlange til den nævnte Branche en Udgiftsforøgelse af 14.000 Rbd., imod hvad der i indeværende Finantsaar er bevilget, og der forekom derfor ham skjellig Grund til i næste Aar at indskrænke Veiarbejderne saaledes, at der ikke til dem forlanges en større Sum end iaar, saameget mere som det dog alligevel er meget betydeligt, der vil medgaa til Veiudgifter.

Indenrigsministeren [Ørsted] bemærkede, at Indenrigsministeriet havde fra sit Standpunkt ikke kunnet opføre Udgifterne til Veivæsenet med et ringere Beløb end paa Udkastet sket er, da det ved den under 20de August f. A. emanerede Lov er bestemt, hvilke Veiarbejder der skulle projecteres til Udførelse i næste Finantsaar for den almindelige Veikasses Regning, og Calculen over Veivæsenets Udgifter saaledes har maattet gjøres i Henhold til denne Lov. Heller ikke har der foreligget Indenrigsministeriet Data, af hvilke Nødvendigheden, fra det finantsielle Standpunkt af, for en Indskrænkning i de ved Loven bestemte Veiarbejder fremgaar, hvilket Punkt ogsaa nærmest maa høre under Finantsministerens Bedømmelse.

Efterat *Finantsministeren* [Sponneck], i Henhold til hvad han forhen havde anført, havde inhæreret den af ham paapegede Nedsættelse

i de paagjældende Udgifter, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at approbere, at det af Indenrigsministeren forelagte Budgetudkast lægges for Indenrigsministeriets Vedkommende til Grund for det Forslag til Finantsloven for 1854/55, der bliver at forelægge den forestaaende Rigsdag, dog saaledes, at den i bemeldte Udkast til Udgifter ved Veivæsenet opførte Sum nedsættes til omtrent det samme Beløb som for Finantsaaret 1853/54, samt at de til Opførelsen af et Sygehus i Randers foreslaaede 30.000 Rbd., der er indbefattede under den til Godtgjørelse til bequarterede Kjøbstæder for ordinær Indquartering i Udkastet opførte Sum, bortfalde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch der Eheleute Kähler in Alt-Heickendorff um Begnadigung ihres wegen Unterschlagungen und Fälschungen zu 4 jähriger Zuchthausstrafe verurtheilten Sohnes Hinrich Detlef Kähler.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den Rest der wider den Züchtling Hinrich Detlef Kähler aus Alt-Heickendorff unterm 6ten September 1850 erkannten 4 jährigen Zuchthausstrafe aus allerhöchster Gnade zu erlassen und allerhöchst zu genehmigen, dass derselbe zu Seiner Majestät bevorstehendem Geburtstage aus den Strafanstalten entlassen werde.

Krigsministeren [Hansen] refererede en allerunderdanigst Forestilling betræffende Krigsministeriets Budget for Finantsaaret 1854/55, idet han indstillede, at de 2 foreliggende Budgetter allerhøist approberes, dog saaledes, at i Budgettet for Krigsministeriet: a) de for en Lokalintendantur beregnede Udgifter udgaa; b) de for Fourage beregnede Priser nedsættes til 3 Rbd. 48 Sk. pr. Td. Havre, 20 Sk. pr. Lispund Hø og 14 Sk. pr. Lispund Halm; c) den paa Conto 15 k opførte Sum af 20.000 Rbd. til nye Kystaffutagers Anskaffelse nedsættes til 10.000 Rbd.

Finantsministeren [Sponeck] bemærkede, at det for ham ikke er indlysende, at det er nødvendigt at holde i Hertugdømmerne Tropperne paa Cantonnementsfod og i et saa stort Tal som nu; kunde Troppernes Antal formindskes, vilde dette blive af ganske særdeles væsentlig Indflydelse paa det hele foreliggende Budget, der er baseret paa, at den nærværende Tilstand skal vedblive.

Hans Majestæt Kongen behagede at yttre, at Allerhøistsamme maatte være fuldkommen enig med Krigsministeren i den Forudsæt-

ning, hvorfra det foreliggende Budget gaar ud, at Troppestyirken i Hertugdømmerne ikke endnu kan formindskes. Saalænge nemlig ikke Hans Majestæts Plan med Hensyn til Monarkiets Enhed er fuldstændig gennemført, saalænge troede Allerhøistsamme ogsaa, at det er nødvendigt, at der i Hertugdømmerne, efterat der ikke endnu er forløbet længere Tid, siden de kom lige ud af en Revolution, haves saamange danske Tropper tilstede, at der er Garanti for, at, hvis noget skulde komme paa, man er istand til strax at sætte en tilstrækkelig Styrke derimod.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkte, dass, obgleich es sehr schwer sei, schon jetzt, so lange im Voraus darüber eine entschiedene Meinung zu haben, wie die Sachen sich stellen werden, es doch auch nach seinem Dafürhalten am Vorsichtigsten sein werde, in Betreff der im nächsten Finanzjahre in den Herzogthümern zu haltenden Truppenzahl es bei dem Vorschlage des Kriegsministers bleiben zu lassen, so dass der gegenwärtige Zustand der massgebende werde. Zwar glaube er die allergegründetste Hoffnung hegen zu können, dass jetzt Ruhe und Gesetzlichkeit im grössten Theil der Bevölkerung des Herzogthums Holstein sei; er halte aber dafür, dass die ganzen Verhältnisse in Europa im jetzigen Augenblick, mit Rücksicht auf die Folgen, welche ein Ausbruch des Krieges überall haben könne, es wünschenswerth machen, keine geringere Truppenstärke zu sofortiger Disposition zu haben als die gegenwärtige, indem es ja immer möglich sein werde, wenn die Voraussetzung, von welcher man bei der Beibehaltung der jetzigen Truppenzahl ausgehe, sich nachher hinfällig zeige, eine Verminderung dieser Zahl eintreten zu lassen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] maatte være aldeles af samme Mening som Ministeren for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg, og han ansaa det aldeles nødvendigt, at Troppestyirken i Slesvig ikke for det første formindskes. Om der i det hele behøves i Slesvig en Troppestyrike for at holde Befolkningen i Ro, derom skulde han ikke yttre sig; men nogen Troppestyrike maa der dog være i Hertugdømmet, og det bør da være en saadan, at den imponerer. Det militære maa optræde saaledes, at ingen vover at angribe det; det bør derfor, efter hans Mening, aldrig detacheres i smaa Commandoer, da det, naar dette sker, og Militæret ikke kan optræde med sin hele Styrke, let kan komme til meget ubehagelige Følger. For den civile

Administrations Skyld vilde han meget hellere, end at det militære detacheres i smaa Commandoer, slet intet Militær have. Flensborg, Slesvig, Eckernförde og Husum vare de 4 Punkter, hvorfra det hele Hertugdømme kunde i fornødent Fald holdes i Orden, og paa hvert af disse Steder burde der ikke ligge mindre end 1 Bataillon.

Krigsministeren [Hansen] troede det heller ikke i nogen Henseende raadeligt at formindske den nuværende Styrke, som han snarere antog at være for svag end for stor. Han maatte ogsaa bemærke, at en Formindskelse i Styrken kan indtræde, naar det skal være, men at en Forøgelse, naar Styrken først engang er formindsket, gjør Opsigt. Idet han dernæst henviste til de Yttringer, som vare fremførte af begge Ministrene for Hertugdømmerne, og som bestyrkede hans Anskuelse om Nødvendigheden af, at den nærværende Troppestyrke ikke formindskes, og idet han tillige i Forbigaaende bemærkede, at den slesvigske Ministers ham allerede tidligere bekjendte Ønske om at faa en Bataillon til Eckernförde vil blive opfyldt, naar der er skredet videre frem med Rendsborgs Sløifning, fremhævede han endnu, at i alle Lande, hvor der har været revolutionære Bevægelser, har man forøget Krigsstyrken meget betydeligt, og at, efter hans Mening, den danske Krigsmagt aldrig har været organiseret efter saa svag en Maalestok, som den er nu. Sluttelig tilføiede han, at naar ikke finansielle Grunde havde afholdt ham, vilde han have foreslaaet Hans Majestæt at lægge endnu 1 dansk Bataillon og 1 dansk Cavalleriregiment til Holsten, da han troede, at det har god Virkning, at der ligger dansk Militær der.

Finantsministeren [Spouneck] bemærkede, at efter det, som var udtalt af de to Ministre, som have den indre Bestyrelse af Hertugdømmerne, fandt han ikke at burde udtale sig imod, at den nuværende Tilstand med Hensyn til Troppestyrken i Hertugdømmerne lægges, saaledes som sket er i det foreliggende Budget, til Grund for Udgifts-Calculerne for næste Finantsaar. Han maatte imidlertid dog bemærke, at nogle af de for Bibeholdelsen af samme Troppestyrke som iaar anførte Grunde gaa videre end til næste Aar, og at navnlig saadanne Tilbagevirkninger, som Ministeren for Holsten har sigtet til, kunne komme til at vare meget længe, medens der netop under Monarkiets nærværende Forhold maa tages særdeles Hensyn til ikke paa Udgiftssiden at opstille Udgifter, som ikke kunne holde Skridt med de Indtægter, der haves.

Hvad dernæst angik den paa det foreliggende Budget til fortificatoriske Arbejder og Bygningsforetagender opførte Sum af 200.000 Rbd., bemærkede Finantsministeren, at han maatte vedblive sin for Krigsministeren tidligere udtalte Formening, at det er tilstrækkeligt, at der ligesom for iaar bevilges 100.000 Rbd. Han skulde ikke modsige, at de foreslaaede Arbejder ere i sig hensigtsmæssige, men han fandt det ikke godtgjort, at det er nødvendigt, at de ske i næste Aar, og det forekom ham, at man saameget hellere burde holde sig til den for iaar bevilgede Sum, som der hertil maa være en særlig Grund deri, at i næste Aar en extraordinær Udgift af 500.000 Rbd. skal udredes i Erstatning for under Krigen afgivne militære Fribefordringer, og at som Følge heraf Finantslovforslaget vil komme til at udvise en Underbalance. Heller ikke var det, efter hvad der i sidste Rigsdagssession skete, at vente, at Rigsdagen nu vilde gaa ind paa at bevilge til fortificatoriske Arbejder og Bygningsforetagender mere end iaar, og Hertugdømmernes finansielle Kræfter vilde ikke række saa vidt, at det vilde være muligt af de Midler, som Hans Majestæt derfra har at raade over, at tage synderligt til at supplere, hvad Rigsdagen af hine 200.000 Rbd. ikke maatte bevilge. Sluttelig maatte han ogsaa endnu stærkt fremhæve, hvorledes de almindelige Vanskeligheder i finansiell Henseende, som Forholdene efter en Krig frembyde, forøges ved vore nuværende Forfatningsforhold, og hvor rigtigt det er, saalænge den Overgangsperiode, hvori disse befinde sig, varer, at kunne undgaa at udskrive nye Skatter.

Efter alt, hvad han saaledes havde anført, troede han derfor, at der virkelig er Grund til for næste Aar at indskrænke sig til et lignende Omfang af fortificatoriske Arbejder som iaar.

Krigsministeren [Hansen] søgte at vise, at de af ham for næste Aar calculerede fortificatoriske Arbejder og Bygningsarbejder ere forstørstedelen af paatrængende Vigtighed, og han troede, at det i sig var det mest oekonomiske og i det heles velforstaaede Interesse, at disse Arbejder ikke udsættes længere. Navnlig fremhævede han i saa Henseende, hvor overordentlig langt vort Kaserneringsvæsen staar tilbage, og hvor ønskeligt det ikke alene for Militæretaten, men for Samfundet i det hele er, at der opføres Kaserner, hvor Militæret kan indkvarteres. Han kunde derfor ikke andet, end, naar de finansielle Hensyn paa nogen Maade tillade det, meget anbefale, at den paagjældende paa Budgettet opførte Sum af 200.000 Rbd. ikke nedsættes.

Premierministeren [Ørsted] bemærkede, at de af Finantsministeren anførte Grunde vistnok ere af stor Vigtighed, og at paa den anden Side de Grunde, som Krigsministeren har gjort gjældende, heller ikke ere uden Betydenhed. Imidlertid troede han, at Resultatet vilde i Virkeligheden blive det samme for Krigsministeren, enten de 200.000 Rbd. opføres paa Budgettet, eller der kun opføres 100.000, thi Rigsdagen vilde dog i første Fald, efter hvad der tidligere er passeret, ganske sikkert nedsætte Beløbet til sidstnævnte Sum; og da ifølge den idag tagne Beslutning de ved en speciel Lov bestemte Veiarbeider for næste Aar maa af finantsielle Hensyn indskrænkes inden snævrere Grændser, end denne Lov har sat, forekom det ham dog heller ikke, at det vel lod sig gjøre, ved Siden deraf at opføre til de nu omhandlede Arbeider under Krigsministeriet en større Sum, end der iaar er med-gaaet dertil.

Efterat ogsaa *Udenrigsministeren* [Bluhme] havde udtalt sig for den af Finantsministeren foreslaaede Nedsættelse, og efterat ligeledes *Ministeren for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg* [Reventlow-Criminil] havde yttret sig i den Retning, at ihvor ganske særdeles ønskeligt han end maatte anse det for at være, at det militære i Holsten kunde snarest blive kaserneret, troede han dog, i Henhold til hvad Finantsministeren havde udtalt og navnlig ogsaa med Hensyn til den af Premierministeren fremhævede Beslutning, der idag er taget om de ved Lov bestemte Veiarbeiders Indskrænkning i næste Aar, at maatte tilraade den omhandlede Nedsættelse i det paagjældende Beløb, behagede det *Hans Majestæt Kongen*, idet Allerhøistsamme forøvrigt approberede Krigsministerens foreliggende Indstilling, allerhøist at resolve, at den paa Budgetudkastet under Conto 16 c til fortificatoriske Arbeider og Bygningsforetagender opførte Sum af 200.000 Rbd. nedsættes til 100.000 Rbd., hvornæst Hans Majestæt, da *Krigsministeren* [Hansen] udbad sig allerhøieste Tilladelse til at maatte til Foraaret igjen bringe frem i det Geheime-Statsraad Spørgsmaalet om de fornødne Pengemidler til Udførelsen af de af ham calculerede Arbeider, til hvilke den nu opførte Sum af ikkun 100.000 Rbd. ikke kan strække, og med Hensyn til hvilke der i ethvert Fald vil temmelig sikkert være aldeles nødvendig Anvendelse for 60 à 70.000 Rbd., allernaadigst meddelte Krigsministeren saadan Tilladelse.

Krigsministeren [Hansen] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling om Benaadning for nogle ved Landmilitæretatens Juris-

diction dømte Straffanger, idet han allerunderdanigst indstillede, at ærlig Slave i Kjøbenhavns Fæstning Christian Brasch Bachus eller Christian Heinrich Behr allernaadigst forundes Friheden og derefter, som Udlænding, behandles efter Plakat af 19de April 1805; at Forbedringshus-Livsfangerne Lars Johansen Quærkebye og Peter Ludvig Eckert allernaadigst forundes Friheden, imod at det forinden i et Forhør betydes dem, at de uden Dom paany ville blive indsatte til Arbeide paa Livstid i Tugthuset, saafremt de maatte gjøre sig skyldige i nogen Forbrydelse, der ikke medfører større Straf, eller oftere maatte overtræde de Regler, som Politiet, for at sikkre sig deres ordentlige Forhold, finder sig foranlediget til at foreskrive dem; samt at Tugthus-Livsfangerne Søren Sørensen Udstrup og Jens Pedersen overflyttes fra Tugthuset i Forbedringshuset.

Idet *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt denne Indstilling, behagede Allerhøistsamme med Hensyn til den i den refererede Forestilling ommeldte Tugthusfange paa Kongens Naade Carl Peter Frederich Joachim Greve af Platen at bemærke, at han havde lovet den hannoveranske Staldmester Grev Platen, som, da han i sin Konges Ærinde var her i Staden, havde bedet om, at bemeldte Fange, med hvem han er beslægtet, maatte blive benaadet og sendt til Hannover til sin Familie, som da vilde tage sig af ham, at ville have denne Fange i Erindring; og da nu flere menige Soldater, som havde været aldeles i samme Kategori som bemeldte Fange, og som ligeledes havde været indsatte i Straffeanstalten paa Kongens Naade, allerede tidligere vare blevne benaadede, saa fandt Allerhøistsamme, at der er Anledning til nu at skjænke merbemeldte Fange Friheden.

Justitsministeren [Scheel] bemærkede, at da Hans Majestæt, som af Allerhøistsamme allerede anført, havde benaadet flere, der havde gjort sig skyldige i samme Forbrydelse som Platen, i hvilken Henseende Justitsministeren navnlig fremhævede, at en tjenstgjørende Slesviger, som, medens Fredericia blev beleiret, var under meget qualificerende Omstændigheder deserteret fra Fæstningen, var, efter kun at have siddet 1 Maaned i Tugthuset, bleven benaadet efter Indstilling af den daværende Regjeringscommissær for Slesvig, troede Justitsministeren, at det vilde komme til at staa i Harmoni med den Naade, som Hans Majestæt havde vist andre, om det maatte behage Allerhøistsamme nu at skjænke Platen Friheden.

Krigsministeren [Hansen] maatte være af den Formening, at det nu foreliggende Tilfælde ikke bør betragtes og bedømmes efter nogen Analogi fra andre Tilfælde, men alene efter sin egen Beskaffenhed, og han kunde da ikke andet end finde, at 1½ Aars Tugthusarbeide ikke kan anses som en tilstrækkelig Straf for den af Platen begaaede Forbrydelse. Fordi Hans Majestæt har engang i lignende Tilfælde gjort en Undtagelse fra den Regel, som hidtil var fulgt, og som maa anses for god, er denne Undtagelse ikke bleven ophøiet til Norm for Fremtiden, hvad han vilde anse for saare uheldigt.

Efterat endnu *Udenrigsministeren* [Bluhme] havde henholdt sig til Justitsministeren, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at resolve, at den ommeldte Tugthusfange Carl Peter Frederich Joachim Greve af Platen bliver at løslade til Allerhøistsammes forestaaende Fødselsdag.

Samme Naade behagede det *Hans Majestæt* at lade tilflyde den i Krigsministerens Forestilling ommeldte Tugthusfange paa Kongens Naade Christian Ludvig Eduard Petersen, efterat *Krigsministeren* [Hansen] med Hensyn til denne Fange havde fremhævet, at hans Forbrydelse ikke var nær saa stor som den, hvori den nys benaadede Fange Platen havde gjort sig skyldig.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Budgetforslag for Finantsaaret 1854/55:

- a) For de selve Finantsministeriet vedkommende Udgifter, der i Overensstemmelse med det allerhøist approberede Statsbudget for 1853–54 ville være at anse som fælleds for hele Monarkiet.
- b) For de ligeledes selve Finantsministeriet vedkommende Udgifter, der i Medfør af bemeldte Statsbudget ville være at afholde ene af Kongerigets Intrader.
- c) For den almindelige Enkekasse; og
- d) For Livrente- og Forsørgelsesanstalten af 1842 samt Livsforsikringsanstalten i Kjøbenhavn, samt endelig
- e) For det Kongelige Ordenscapituls Fonds.

Hans Majestæt bifaldt overensstemmende med Indstillingen, at de allerunderdanigst forelagte Budgetudkast lægges til Grund ved Udarbeidelsen af det Finantsforslag for 1854–55, der vil være at forelægge Kongerigets førstsammmentrædende Rigsdag.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Pensionsvæsenets Budget for Finantsaaret fra 1ste April 1854 til 31te Marts 1855.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Positionerne i dette Budgetudkast lægges til Grund ved Udarbejdelsen af det Finantsforslag, der vil være at forelægge den først sammentrædende Rigsdag.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til et Budget for Indtægterne og Udgifterne ved Kongerigets Toldvæsen i Finantsaaret fra 1ste April 1854 til 31te Marts 1855.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at dette Budget lægges til Grund for det Finantslovforslag, der vil være at forelægge den i næste Maaned sammentrædende Rigsdag.

Dernæst refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Postvæsenets Budget for Finantsaaret fra 1ste April 1854 til 31te Marts 1855.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst Finantsministerens Indstilling om, at dette Budgetudkast maa lægges til Grund ved Udarbejdelsen af det Finantsforslag, der vil være at forelægge den først sammentrædende Rigsdag.

Endelig refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Indtægtssiden paa Finantsforslaget for 1854–55.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at dette Udkast gjøres til Gjenstand for Forelæggelse for Kongerigets Rigsdag.

Marineministeren [Steen A. Bille] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til Marinens Budget for Finantsaaret 1854/55.

Efterat *Finantsministeren* [Sponneck] havde gjort opmærksom paa den mindre rigtige Maade, hvorpaa Priserne for Kostportionerne til Natural-Forpleiningen ere beregnede og derhos havde fremhævet Ønskeligheden af, at der i saa Henseende følges fra Marineministeriets Side samme Beregningsmaade som den, de andre Ministerier i deres Budgetter bruge ved Ansættelsen af Priserne for de Naturalpræstationer, de behøve, erklærede *Marineministeren* [Steen A. Bille], at han

skulde tage dette Punkt under Overveielse med Hensyn til Udarbejdelsen af det næste Budget, og *Finantsministeren* [Sponneck] bemærkede derefter, at han under denne Forudsætning ikke skulde have noget imod, at det i den paagjældende Henseende har med Hensyn til det foreliggende Budget sit Forblivende ved den deri brugte Beregningsmaade.

Hans Majestæt behagede dernæst, i Overensstemmelse med Marineministerens Indstilling, allernaadigst at approbere det foreliggende Budgetudkast til at optages i det Finantslovforslag, som bliver at forelægge den forestaaende Rigsdag.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet søndag d. 2. oktober 1853.

Aar 1853, den 2den October, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde. Hans Kongelige Høihed Arveprindsen var fraværende.

Hans Majestæt Kongen befalede foredraget den i forrige Geheime-Statsraads-Møde ommeldte af Premierministeren nedlagte allerunderdanigste Forestilling, hvori Ministeriet andrager paa, at det maatte behage Allerhøistsamme ikke i egen Person at aabne den forestaaende Rigsdag.

Efterat derpaa *Premierministeren* [Ørsted] havde oplæst bemeldte Forestilling, til hvilken han henholdt sig, tilføiede han tillige, at Hans Majestæts Ministre havde i Overensstemmelse med den i forrige Geheime-Statsraads-Møde givne allerhøieste Befaling taget under Overveielse den Forandring, som Allerhøistsamme havde anset det for rettest, at der foretages i det allerunderdanigst forelagte Udkast til Throntalen: at der nemlig i dets 3die Punktum efter Ordene »kan gives, maa«, indskydes: »saaledes som det er bebudet ved Kundgjørelsen af 28de Januar 1852«, og at, saaledes som han alt igaar allerunderdanigst havde indberettet, Ministrene intet havde fundet mod denne Forandring at erindre; hvornæst han endnu bemærkede, at Ministrene, som ligeledes allerunderdanigst meldt, havde anset det ønskeligt, at der i Udkastets 2det Punktum sker den Redaktionsforandring, at Ordene »forudgaaende Betingelser« udgaa.

Hans Majestæt behagede derefter, næst at bemærke, at Allerhøist-

samme intet fandt imod denne Redaktionsforandring, at yttre, at Allerhøistsamme troede det rigtigst, at der i Throntale-Udkastets 2det Afsnits næstsidste Punktum efter Ordene »Grundlov for Kongeriget« tilføies: »Danmarks særegne Anliggender«.

Efterat der ikke fra Ministrenes Side var fundet noget herved at erindre, bemærkede *Hans Majestæt* videre, at Allerhøistsamme, med Tilføielse af de nævnte Ord, aldeles intet havde imod den allerunderdanigst foreliggende Throntale. Med Hensyn til det Alternativ, enten Selv i egen Person at aabne den forestaaende Rigsdag eller at lade Premierministeren aabne den i Allerhøistsammes Navn, tilføiede dernæst *Hans Majestæt*, at han kun vilde sige saameget, at det er et personligt Ønske hos ham, selv at aabne Rigsdagen, idet han nemlig sætter Pris paa, fra sin Throne at tale til sit Folk. Var der imidlertid saa vigtige Grunde imod, at *Hans Majestæt* selv aabnede Rigsdagen, at dette kunde lede til Ulemper mellem Allerhøistsamme og hans Ministerium, vilde han renoncere derpaa, men skulde Ministeriet kunne, uden at støde an mod sin Embedspligt, rette sig efter hans Kongelige Ønske, vilde *Hans Majestæt* anse det som et Velvillies-Bevis, om Ministeriet gik ind paa, at Allerhøistsamme selv aabner Rigsdagen.

Da ingen af Ministrene udtalte sig, og *Hans Majestæt* dernæst havde behaget at yttre, at Allerhøistsamme i deres Taushed vilde se et Bevis paa, at de gik ind paa Allerhøistsammes Ønske, deciderede *Hans Majestæt*, da alle taug, sig til selv at aabne den forestaaende Rigsdag og ved den Leilighed holde den allerunderdanigst foreliggende Throntale.

Hans Majestæt tog dernæst, efter allernaadigst at have givet Geheime-Statsraadets Medlemmer Leilighed til at yttre sig, i Overensstemmelse med, hvad der blev udtalt, allerhøist den Beslutning, naar Allerhøistsamme aabner Rigsdagen kun at være ledsaget af de Mini-
stre, som ere ansvarlige for denne, og af sin daglige Hof-Suite.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Forelæggelse for Kongerigets Rigsdag af Udgiftssiden paa Finantslovforslaget for 1854—55, idet han specielt foredrog de Dele af bemeldte Udgiftsside, som ikke allerede ved de tidligere allerhøist approberede Specialbudgetter havde erholdt *Hans Majestæts* Billigelse.

Forsaavidt der af *Finantsministeren* var andraget paa, at tvende af Indenrigsministeriet begjærte Summer til Bøgestrømmens Oprens-

ning og til en fuldstændig Uddybning af Frederikshavns Havn til et samlet Beløb af 65.288 Rbd. ikke optages paa Finantslovforslaget, blev det af *Marineministeren* [Steen A. Bille] fremhævet, at Oprensningen af Bøgestrømmen er en Foranstaltning, der vil medføre betydelig Fordel og Lettelse for den indenrigske Skibsfart, og at der ligeledes er en høi Grad af Ønskelighed for, at der bliver taget fat paa Uddybningen af Frederikshavns Havn, samt at det efter hans Overbevisning vilde være særdeles ønskeligt, at Regjeringen til Udførelse af disse og de flere andre Opmudringsarbeider, for hvilke der haves Trang, selv bliver Eier af en ny dygtig Dampmuddermaskine, da den Dampmuddermaskine, som allerede haves ved Glückstadt, ikke er tilstrækkelig for hele Landet, og da den private Entrepreneur, som eier Dampmuddermaskine, og hvem flere Opmudringsarbeider have været overdragne af Regjeringen, er dyr at bruge, og hans Maskine desuden ikke er solid, saa at der ofte af den Grund maa standses med Arbeidet.

Efterat *Finantsministeren* [Sponneck] havde bemærket, at ogsaa han tror, at een Dampmuddermaskine for hele Monarkiet er for lidet for Regjeringen at have, yttrede *Indenrigsministeren* [Ørsted], at da Bøgestrømmens Opmudring er et Arbeide, som allerede i en lang Række af Aar har været anset nødvendigt, vilde det, efter hvad der om denne Sag alt forhen er forhandlet mellem Regjeringen og Rigsdagen, synes synderligt, om Regjeringen ikke for næste Finantsaar begjærede af Rigsdagen nogen Sum til Arbeidets videre Fremme, men for dette Aar rent opgav et Formaal, som den selv har anset for ønskeligt. Ligeledes troede han og, at det er af Vigtighed, at der gjøres noget for Uddybningen af Frederikshavns Havn, og han kunde i saa Henseende ogsaa henvise til *Marineministerens* [Steen A. Billes] Ytringer, der bekræftede dette.

Efter yderligere Discussion, under hvilken *Hans Majestæt*, støttende sig paa sit eget Lokal-Kjendskab, fremhævede den paatrængende Nødvendighed af den omhandlede Forbedring af Seilløbet mellem Sjælland og Møn, behagede det Hans Majestæt, da ogsaa Allerhøist-samme antog, at det vilde være hensigtsmæssigt af Hensyn saavel til de tvende foreliggende Opmudringsarbeider som til andre lignende Arbeider, for Statskassens Regning at anskaffe en Dampmuddermaskine, allernaadigst at resolve, at Indenrigsministeriet vil igjen have at optage til Behandling og derefter allerunderdanigst foredrage det i saa Henseende allerede tidligere under Omventilation bragte

Spørgsmaal om Hensigtsmæssigheden af en saadan Maskines Anskaffelse for Statskassens Regning. Med Hensyn hertil bifaldt Hans Majestæt derfor tillige, at der i Øieblikket ikke paa Finantslovforslaget optages noget Beløb til Forbedring af det ommeldte Seilløb og til en fuldstændig Uddybning af Frederikshavns Havn. Hans Majestæt approberede dernæst, at Finantsforslaget for 1854–55 forelægges den forestaaende Rigsdag med den af Finantsministeren allerunderdanigst foredragne Udgiftsside.

Dernæst foredrog *Finantsministeren* [Sponeck] en allerunderdanigst Beretning, hvormed det af Statsbogholderiets Bøger uddragne Stats-Regnskab for Kongerigets Vedkommende for Aaret fra 1ste April 1852 til 31te Marts 1853 allerunderdanigst forelægges.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades Besidderen af Baroniet Brahetrolleborg, Kammerherre Greve Ditlef Christian Ernst Reventlow til Bestridelse af Omkostningerne ved Opførelsen af nye Bygninger til den Baroniet tilhørende Avlsgaard Høbbet at optage et Laan stort 9000 Rbd., med Sikkerhed i Baroniets Substants, paa Vilkaar:

- 1) At Laanet afbetales med 500 Rbd. aarligt, som første Gang erlægges i December Termin 1854, og
- 2) At han ved en lovlig Synsforretning godtgjør for Justitsministeriet, at de nye Bygninger ere hensigtsmæssigt indrettede og forsvarligt opførte, samt derhos godtgjør, at de til Brandforsikkring ere tegnede til en Værdi af idetmindste 12000 Rbd.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades Administrationen for det saakaldte Gersdorffske eller Ussinggaardske Fideicommis at afhænde de bemeldte Fideicommis tilhørende Jorder paa Horsens Kjøbstads Mark Matr. No. 84, 85 og 87 paa følgende Vilkaar:

- 1) At hver Quadratalen Jord udbringes til en Kjøbesum af idetmindste 12 Sk.
- 2) At der, saafremt der ikke kan opnaas en Pris af idetmindste 24 Sk. pr. Quadratalen, skal erhverves Justitsministeriets Approbation paa Salget, forinden dette finder Sted.
- 3) At de ved Salget indkommende Kjøbesummer udsættes til Forrent-

ning med den for Umyndiges og offentlige Stiftelsers Midler anordnede Sikkerhed.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst Indstillingen.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 5. oktober 1853.

Aar 1853, den 5te October, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Udkast til Lov om Færøernes Lagthing igjen uforandret maa forelægges den d. 3die October d. A. sammentraadte Rigsdag.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Udkast til Lov om Ordningen af Skole- og Undervisningsvæsenet paa Færøerne igjen uforandret maa forelægges den nærværende Rigsdag.

Ogsaa denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg (Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Anschaffung des zur Verpflegung des Militairs im Herzogthum Holstein erforderlichen Magazinkorns und der Fourage, die künftige Ausschreibung desselben sowie die Freigebung und Bestimmung der Preise der für das Jahr 1853 ausgeschriebenen in natura nicht requirirten Korn- und Fouragequantitäten, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die nach der allerhöchsten Bekanntmachung vom 28sten Januar 1852 dem Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg obliegende Anschaffung des Magazinkorns und der Fourage für das im Herzogthum Holstein stationirte Militair dem Krigsministerium zu übertragen sein möchte, ingleichen ob nicht künftig bei den Ausschreibungen des Magazinkorns, Heus und Strohs die Bestimmung aufzunehmen sein möchte, dass die ausgeschriebenen Quantitäten in natura nicht geliefert, sondern mit Geld vergütet werden sollen, und endlich ob nicht das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, das der Vorstellung im Ent-

wurf angeschlossene Patent betreffend die Ausschreibung des Magazin-korns und der Fourage im Herzogthum Holstein für das Jahr 1854 wie auch die Bestimmung der Preise für die im Jahre 1853 in natura nicht gelieferten Quantitäten desselben, Seiner Königlichen Majestät zur allerhöchsten Unterzeichnung allerunterthänigst vorzulegen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen Antrag des Färbers August Hinrich Meyer in Oldesloe auf Überlassung eines zu der Saline Travensalze gehörigen, an der Trave hinter dem früheren Canalhause gelegenen Grundstücks von 74 Quadratruthen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, dem Färber August Hinrich Meyer in Oldesloe den an seinen Garten grenzenden, hinter dem früheren Canalhause an der Trave gelegenen und zur Saline Travensalze gehörigen, 74 Quadratruthen messenden Platz nebst Einfahrt und dem in denselben aus dem genannten Flusse eingreifenden kleinen Canale gegen ein Kaufgeld von 500 Rbt. oder 312 Rtl. 12 Sk. v. Cour., sowie unter sonstigen angemessenen Bedingungen zum freien Eigenthum zu überlassen und die Kaufsumme Seiner Majestät Finanzministerium zu überweisen.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Landmilitairpflichtigen Hinrich Carstens aus Michaelisdonn in der Landschaft Süderdithmarschen um Erlassung der wegen Entweichens wider ihn erkannten Gefängnisstrafe von 4 Monaten event. um eine Ermässigung derselben auf 8 Tage.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die wider den Landmilitairpflichtigen Hinrich Carstens aus Michaelisdonn wegen Entweichens von der Süderdithmarschischen Landvogtei unterm 15ten März d. J. erkannte einfache Gefängnisstrafe von 4 Monaten aus allerhöchster Gnade auf 4 Wochen herabzusetzen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allunderdanigst Forestilling angaaende Inderste i Almstedskov under Sønderborg Amt Mikkel Knudsens døvstumme Datter, Ane Marie Knudsens Optagelse paa Døvstumme-Institutet i Kjøbenhavn.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde, at der af Døvstumme-Institutet i Slesvig maa udbetales et Beløb af 192 Rbd. aarlig til Bestridelse af Udgifterne ved Inderste i Almstedskov under Sønderborg Amt Mikkel Knudsens døvstumme Datters, Ane Marie Knudsens Underholdning og Oplærelse i Døvstumme-Institutet i Kjøbenhavn, samt lige allernaadigst at bemyndige Ministeriet til for Fremtiden efter foregaaende lovbestemt collegial Forhandling med Ministeriet for Hertugdømmet Holsten og Lauenborg i lignende forekommende Tilfælde at approbere saadanne Udbetalinger af det i Slesvig værende Døvstumme-Instituts Kasse uden at indhente allerhøieste Resolution.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den beabsichtigten Verkauf der 3 herrschaftlichen Mühlen auf Sylt.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allergnädigst zu genehmigen, dass die drei herrschaftlichen Kornwindmühlen auf Sylt, dem Landesgevollmächtigten Hans Peter Köster zu Tinnum für einen Kaufpreis von 3200 Rbt. unter der Bedingung, dass er für die richtige Einzahlung dieser Summe genügende Bürgschaft stelle, eigenthümlich überlassen werden, und das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, das in dieser Beziehung weiter Erforderliche zu veranstalten.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Spørgsmaalet, om for Regnskaberne over Ud- og Afmønstringsgebyrerne i Kjøbenhavn Revisionen med dertil hørende Decision og Qvittance paahviler Finantsministeriet eller Justitsministeriet, idet han, da dette Spørgsmaal ikke ved Brevvexling mellem begge Ministerier havde kunnet bringes til Afgjørelse, indstillede samme til Hans Majestæts allerhøieste Afgjørelse.

Finantsministeren [Sponneck] maatte modsætte sig, at Revisionen af de paagjældende Regnskaber, med hvad dertil hører, paabyrdes Finantsministeriet, da han ikke kunde erkjende, at den paahviler dette Ministerium. Han troede i saa Henseende at kunne ganske holde sig til den rent formelle Side af Sagen, idet han bemærkede, at den hele ved Loven af 23de Marts 1851 skete Forandring, som det er, der har givet Anledning til, at det nu foreliggende Spørgsmaal er opstaaet, aldeles ikke er foranlediget ved noget Skridt fra Finantsministeriets Side, at det ved bemeldte, igjennem Justitsministeriet emanerede Lov,

er overdraget dette Ministerium at anordne de nærmere Forholdsregler, som maatte være fornødne, for at Loven kunde træde i Kraft, og at det hele Punkt om Revisionen ikke har i mindste Maade været berørt i den Correspondance fra Justitsministeriets Side med Finantsministeriet, som gik forud for bemeldte Lov. Naar der da nu ikke foreligger nogen udtrykkelig Bestemmelse for, at Revisionen af de vedkommende Regnskaber skal besørges af Finantsministeriet, forekom det ham saaledes allerede fra den formelle Side betragtet at være det nærmest liggende og ene naturlige, at det Ministerium, som har bevirket det Lovudkast, hvorved de forhaanden værende Vanskeligheder, som Ministeriet dengang ikke tænkte paa, ere foranledigede, selv maa se at komme ud af disse Vanskeligheder uden at paabyde et andet Ministerium et Arbeide, med Hensyn til hvilket der i sin Tid, da det hele Forhold blev skabt, aldeles ikke har været givet det nogen Leilighed til at yttre sig over, om det vilde være istand til at overtage det.

Men heller ikke hvad Realiteten angik, kunde Finantsministeren erkjende, at der, naar ses hen til den, er nogen Grund, der taler for, at de omhandlede Forretninger underlægges Finantsministeriet. Af dette Ministeriums tvende Generaldecisioner for Regnskabsvæsenet har Generaldecisionatet for det direkte Skattevæsen ingen Forretning, som har fjerneste Analogi med det her omspurgte Arbeide, og hvad Generaldecisionatet for det indirekte Skattevæsen angaar, da staa heller ikke de Regnskaber, hvorom her nu er Spørgsmaal, i Forbindelse med Toldvæsenet, og der lader sig ikke igjennem Toldregnskaberne føre nogen fuldkommen Control med det, der er Gjenstand for hine Regnskaber. At den i Justitsministerens Forestilling paaberaabte Kongelige Resolution af 20de August f. A. angaaende Quarantaine-Regnskabernes Revision af Generaldecisionatet for det indirekte Skattevæsen, var begrundet i de almindelige Forhold, kunde han paa ingen Maade erkjende; og at det ved denne Resolution bestemtes, at der med Hensyn til Revisionen af disse Regnskaber skulde fremdeles forholdes som hidtil, havde kun sin Grund i et udtrykkeligt Forlangende fra Justitsministerens Side, som Finantsministeren ikke troede at burde modsætte sig, ligesom Forholdet med disse Regnskaber er ogsaa i det hele et andet end med dem, hvorom der nu er Spørgsmaal. Derimod havde Justitsministeren i sin Forestilling selv paavist, at en Regnskabs-Revision, hvortil den under Omhandling værende passer,

allerede nu finder Sted under Justitsministeriet, nemlig Revisionen af Regnskaberne for de af Sessionerne dikterede Mulkter og for Gebyrerne for Styrmandspatenter og Sætteskipper-Bevillinger.

Justitsministeren [Scheel] kunde ikke ved det af Finantsministeren fremførte finde omstødt de Grunde, som i den refererede Forestilling ere udviklede til Støtte for, at de omhandlede Regnskabers Revision retteligen maa paahvile Finantsministeriet. Vistnok er Loven af 23de Marts 1851 udfærdiget igjennem Justitsministeriet, og vel er det i dens § 7 sagt, at dette Ministerium bemyndiges til at anordne de nærmere Forholdsregler, som maatte være fornødne, for at Loven ogsaa iøvrigt kunde snarest muligt træde i Kraft, men denne § siger kun til, hvad der maatte vise sig fornødent i Henseende til Udskrivningsdistrikternes Omordning og de øvrige i selve Loven paabudne Forandringer, og disse Foranstaltninger ere i Henhold til bemeldte § forlængst truffene, idet Loven er traadt i Kraft den 1ste Juli 1851. Derimod har §'en aldeles ikke Hensyn til en Revision af det særlige Regnskab, som blev en Følge af en i Loven truffen Forandring og med Hensyn til hvilket det er, at der nu er Spørgsmaal. Der var heller ikke i sin Tid, da Justitsministeriet brevvexlede med Finantsministeriet angaaende den senere ved bemeldte Lov fastsatte Omordning af Udskrivningsvæsenet, og derunder var foreslaaet, at Bestyrelsen af de Forretninger, der vedkomme de Søfarendes Ud- og Afmønstring i Kjøbenhavn, skulde underlægges en egen Embedsmand med fast Gage, imod at de med Forretningerne forbundne Sportler skulde tilflyde Statskassen, nogen Anledning for Justitsministeriet til at bringe det Punkt, om hvorledes der skulde forholdes med Revisionen af Regnskaberne for disse Sportler under særlig Forhandling, thi man maatte gaa ud fra den almindelige Regel, at Revisionen af Regnskaber over Indtægter, der umiddelbart tilflyde Statskassen, var at foretage i de Collegier, hvorunder Skattevæsenet har været henlagt, og at den altsaa, efterat Finantsministeriet blev oprettet, maatte paahvile dette. Det vilde derfor, naar der med Hensyn til det nu handlede Regnskab skulde gjøres en Undtagelse fra denne ved flere Leiligheder anerkjendte almindelige Regel, have været Finantsministeriets Sag at begjære en saadan Undtagelse; men dette er ikke sket, og der vilde heller ikke have været Grund til at indrømme en slig Undtagelse. At det virkelig har været erkjendt som en almindelig Grundsætning, at Revisionen af Regnskaberne for egentlige Kongelige Intrader hørte

under de Regjerings-Autoriteter, hvorunder Skattevæsenet var henlagt, uden Hensyn til med hvilke Forretninger Indtægterne vare forbundne, eller ved hvilke Embedsmænd de oppebares, var i den allerunderdanigste foredragne Forestilling nærmere eftervist. Navnligen var ogsaa hin almindelige Grundsætning bleven anerkjendt ved den allerhøieste Resolution af 20de August f. A. angaaende Revisionen af Regnskaberne for Quarantaine-Indtægterne, og han maatte i saa Henseende, idet han paa det bestemteste maatte modsige Finantsministerens Opfatning af denne Resolution, bemærke, at hans Begjæring om, at hin Revision ved Quarantainevæsenets Overgang til Justitsministeriet skulde forblive hos Finantsministeriet, hidrørte fra, at han ansaa saadant begrundet i Sagens Natur og de vedtagne Grundsætninger. Heller ikke finder der, som ligeledes oplyst i Forestillingen, i Justitsministeriet nogen Revision Sted, hvormed den under Spørgsmaal værende er analog; vel revideres undtagelsesvis Regnskaberne for Sessions-Mulktter samt for Styrmandspatents- og Sætteskipperbevillings-Gebyrer i Udskrivningsvæsenets Revisionscontoir, men ikke at tale om, at det dog, som det forekom Justitsministeren klart, vilde være ganske ubeføiet at lade den Omstændighed, at Justitsministeriet i sin Tid, for at spare Statskassen en Udgift, tilbød Finantsministeriet at lade bemeldte Contoir overtage hin Revision, drage til Følge, at ogsaa andre Regnskaber lægges ind derunder, saa var der ogsaa med Hensyn til hine Regnskaber den Grund tilstede, at Udskrivningsvæsenets Revision ved at undersøge hver enkelt Værnepligtiges Behandling tillige uden synderlig Uleilighed kunde føre Tilsyn med, at de af Udskrivningscheferne oppebaarne Mulktter og Gebyrer bleve indbetalte i Statskassen, medens derimod det nu under Spørgsmaal værende Regnskab er udenfor al Forbindelse med Udskrivningsvæsenets Revision.

Finantsministeren [Spønneck] søgte yderligere at imødegaa Justitsministeren, idet han navnligen isærdeleshed dels urgerede den tidligere fremhævede formelle Side af Sagen, og vedblivende modsatte sig, at eet Ministerium skal ved en Lov, som det udvirker, kunne paabyrde et andet Ministerium Forretninger, uden at dette forud har havt Kundskab derom og faaet Leilighed til at bedømme, om det vilde være det muligt at overtage samme, dels ikke kunde indrømme Rigtigheden af, at det skulde være en almindelig anerkjendt Regel, at Revisionen af Regnskaber over Indtægter, der tilflyde Statskassen, maatte høre under Finantsministeriet.

Justitsministeren [Scheel] udviklede yderligere sit forhen anførte og fremhævede navnlig, at Finantsministeriet dog af den Correspondance, som i sin Tid Justitsministeriet indledede med det, havde havt Leilighed til at erfare den Forandring, der tilsigtedes med Hensyn til Bestyrelsen af de Forretninger, der vedkomme de Søfarendes Ud- og Afmønstring i Kjøbenhavn, og at Finantsministeriet saaledes ogsaa, skjøndt ikke det Punkt om Revisionen af Regnskaberne for de paagjældende Sportler dengang specielt var berørt af Justitsministeriet, havde havt Anledning til at blive opmærksomt paa dette Punkt.

Efterat *begge de nævnte Ministre* [Sponneck] og [Scheel] nærmere havde discuteret Sagen, bemærkede *Premierministeren* [Ørsted], at han vilde finde det allerønskeligst, at det foreliggende Spørgsmaal kunde afgjøres paa den Maade, at de paagjældende Gebyrer for Udfærdigelsen af Skibsbemandingslisten og for Paategningen af Listen ved Udmønstringen aldeles bortfalde, da denne Afgift i sig er unaturlig og ubillig. Da der imidlertid ikke i Øieblikket vil kunne tages nogen Beslutning om dens Bortfalden, maatte man saaledes gaa ud fra, at Afgiften idetmindste indtil videre skulde vedblive, og det forekom ham da, at den foreliggende Sag, skjøndt den ikke er af stor Vigtighed, virkelig har temmelig betydelig Vanskelighed. Dog syntes det ham, at da de paagjældende Gebyrer er en Indtægt, som interesserer Finantserne, er Finantsministeriet nærmest til at overtage de omspurgte Forretninger. Simplest forekom det ham, at en Mand særlig lønnedes for at besørge den omhandlede Revision, og maaske kunde da hans Honorar anses som en med den vedkommende Indtægts-Oppebørsel forbunden Udgift, der ligefrem forlods kunde afholdes af samme, uden at der i den Henseende behøvede at optages noget særligt Forslag paa Finantsloven.

Finantsministeren [Sponneck] bemærkede, at han, naar Revisionen og Decisionen foregaar i Justitsministeriet, aldeles intet har imod, at et Revisions-Honorar forlods afholdes af de paagjældende Intrader, skjøndt dette jo vel i Formen var mindre rigtigt og heller ikke vilde kunne gaa an, naar en saadan Udgift skulde være constant.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg (Reventlow-Criminil] äusserte, dass er in Betreff der vorliegenden Sache der Ansicht sei, dass auf der Seite des Finanzministers das formelle Recht (weil das Gesetz vom 23sten März 1851 vom Justitsministerium ausgegangen und der Finanzminister über den in Frage stehenden

Punkt seiner Zeit nicht vernommen) auf der Seite des Justizministers dagegen das materielle Recht sei (weil das Princip feststehen müsse, dass die Revision der Rechnungen von Staatsintraden im Finanzministerium vorgehe, wenn keine ausdrückliche Ausnahme gemacht sei). Seiner Meinung nach würde er dafür stimmen, dass in dem vorliegenden Fall dem materiellen Rechte der Vorzug gegeben werde.

Ministeren for Slesvig [Moltke] kunde ikke indrømme, at det er en almindelig Regel, at Revisionen af Regnskaberne over de Intrader, som indflyde i den Kongelige Kasse, skal besørgeres af Finantsministeriet, i hvilken Henseende han kunde paaberaabe sig, at flere saadanne Regnskaber baade for Slesvigs og for Holstens Vedkommende revideres i de respektive Ministerier for disse Hertugdømmer. Det syntes ham dernæst at være en Selvfølge, at det Ministerium, som hos Hans Majestæt andrager paa en Foranstaltning, ogsaa, naar der ikke særlig bliver noget bestemt, besørger de Forretninger, som Foranstaltningen medfører; og da nu Loven af 23de Marts 1851 er emaneret igjennem Justitsministeriet, og dette Ministerium ikke før Lovens Emanation har corresponderet med Finantsministeriet om den nu omspurgte Revision, fandt han det derfor selvfølgelig, at den bliver at besørge af Justitsministeriet, men det var da igjen heraf en nødvendig Følge, at de dertil fornødne Pengemidler maa bringes tilveie.

Justitsministeren [Scheel] maatte dog bemærke, at den Omstændighed, at der i Ministerierne for Hertugdømmerne revideres Regnskaber over Statsintrader, ikke kan komme i Betragtning med det af ham som almindeligt gjældende opstillede Princip for Revisionen af saadanne Regnskaber, thi de vedkommende Forhold ere i Kongeriget ganske anderledes end for Hertugdømmerne. Han maatte dernæst endnu fremhæve, at selv om der ogsaa var i sin Tid begaaet en Feil i Formen fra Justitsministeriets Side (noget han imidlertid i Henhold til sit forhen anførte ikke kunde indrømme), saa syntes dog nu det i Realiteten rigtige med Hensyn til det foreliggende Spørgsmaal at burde gjøre Udslaget.

Krigsministeren [Hansen] yttrede sig derhen, at da den Foranstaltning, som det er, der giver Anledning til det forhaanden værende Spørgsmaal, er sket i Udskrivningsvæsenets Interesse, og den ikke har til Formaal nogen fiskalsk Interesse for Statskassen, maa den paa gjældende Regnskabs-Revision nærmest høre under Justitsministeriet.

Justitsministeren [Scheel] maatte i denne Anledning bemærke, at

Søfolks Ud- og Afmønstring i Kjøbenhavn, i Anledning af hvilken de paagjældende Gebyrer erlægges, netop ikke staar i nogen Forbindelse med Udskrivningsvæsenet.

Udenrigsministeren [Bluhme] maatte, næst at bemærke, at det forekom ham at ligge i Tingens Natur, at der i sin Tid burde af Justitsministeriet have været corresponderet med Finantsministeriet angaaende den omhandlede Revision, foreslaa, at der kommes ud over den forhaanden værende Vanskelighed paa den Maade, at der, indtil det vedkommende Forhold kan blive ordnet anderledes, af de paagjældende Intrader indtil videre forlods, og uden at derom til Rigsdagen stilles nogen særlig Begjæring paa Finantsforslaget, afholdes et Honorar for den omhandlede Revision, hvilken da tilligemed Decisionen overtages af Justitsministeriet.

Marineministeren [Steen A. Bille] bemærkede, at han i Søfartens Interesse helst maatte ønske, at den omhandlede Afgift, der er bebyrdende for de Søfarende, kunde aldeles falde bort. Indtil da forekom det ham bedst, at der forholdes som af Udenrigsministeren foreslaaet, idet han dog maatte tilføie, at forsaavidt det maatte være et bestemt anerkjendt Princip, at Revisionen af Regnskaber over Indtægter, der umiddelbart tilflyde Statskassen, skal foregaa i Finantsministeriet, syntes der ham ikke at have været Grund for Justitsministeriet til i sin Tid at correspondere med Finantsministeren om den under Spørgsmaal værende Revision.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen udtalte sig i samme Retning som Marineministeren.

Efterat yderligere Discussion havde fundet Sted, behagede det *Hans Majestæt* allerhøiest at resolvare, at Revisionen og Decisionen af de omhandlede Regnskaber skal indtil videre foregaa i Justitsministeriet, imod at et Revisions-Honorar af 50 Rbd. aarligt afholdes af de i Statskassen indkommende Gebyrer; hvorhos *Hans Majestæt* tillige allernaadigst befalede, at det skal tages under Overveielse, om de omhandlede Gebyrer ikke for Fremtiden ganske kunde falde bort.

Justitsministeren [Scheel] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allerhøieste Reskript af 14de September 1742, hvorved det blev tilladt, at en Jordlod paa Falstrup Mark i Galthen Sogn, af Hartkorn 2 Td., 7 Skpr., 2 Fdkr., 3 Alb., der pro officio var tillagt Provsten ved Aarhus Domkirke, maatte overdrages Eieren af Bidstrup Gaard og Gods, imod at denne erlagde til bemeldte

Provst aarlig 2½ Td. Rug, 3 Td. Byg, 5 Td. Havre, 1 Otting Smør, 1 Svin, 1 Lam, 1 Gaas og 2 Høns, og imod at Afgiften blev perpetueret i bemeldte Gaard og Gods fremfor al anden Gjæld, forandres derhen, at Bidstrup Gaard og Gods maa fritages for den nævnte Afgift, naar den Fæstegaard i Galthen, med hvilken Jordlodden paa Falstrup Mark, med Undtagelse af et til en Gaard i Jeberg henlagt Stykke Eng, af Hartkorn 1 Td., 2 Skpr., 1 Fdk., 1¼ Alb., er forenet, afhændes til Eien-dom paa Vilkaar, at Afgiften prioriteres fremfor al anden Gjæld i Gaarden i Galthen, der med Fradrag af Engstykket er ansat til nyt Matrikuls Hartkorn 5 Td., 2 Skpr., 3 Fdkr., ¼ Alb.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet lørdag d. 8. oktober 1853.

Aar 1853, den 8de October, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, hvorvidt det maatte behage Hans Majestæt at indrømme Hans Høihed Prinds Christian af Danmark Afbenyttelsen af Kong Frederik den Sjettes Palais paa Amalienborg under Forudsætning af, at det af ham nu beboede Palais i Amaliegaden uden al for stor Bekostning lader sig indrette paa saadan Maade, at Høiesteret i samme kan forskaffes et passende Lokale, eller om det skal have sit Forblivende ved Hans Majestæts Resolution af 22de Juli f. A., i hvilket Tilfælde der allerunderdanigst foreslaas, at Hans Høihed overlades Benyttelsen af den til Frederik den Sjettes Palais hørende Vognremisebygning, og at de af Bygningsdirektøren foreslaaede Forandringer ved Palaiet i det hele iværksættes, samt at der hertil maa enten ved et Ændringsforslag under Behandlingen af den Rigsdagen forelagte Finantslov eller ved et Forslag til en Tillægsbevilling for 1853/54 be-gjæres 7000 Rbd. bevilget af Rigsdagen.

Hans Majestæt Kongen behagede at yttre, at Allerhøiestsamme alle-rede cengang havde bestemt, at Høiesteret skulde have sit Lokale i Frederik den Sjettes Palais paa Amalienborg, og at det skulde have sit Forblivende ved den i saa Henseende under 22de Juli f. A. afgivne

allerhøieste Resolution, for hvis snarest mulige Udførelse han paalagde Indenrigsministeren at drage Omsorg. At Benyttelsen af den til bemeldte Palais hørende Vognremisebygning overlades til Hans Høihed Prinds Christian, og at de af Bygningsdirektøren foreslaaede Forandringer ved det af Prindsen nu beboede Palais i Amaliegaden i det hele iværksættes, deri var Hans Majestæt enig.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen troede, at det, ogsaa naar der ses hen til, hvad den af Bygningsdirektøren foreslaaede nødvendige Indretning af det af Prinds Christian nu beboede Palais vil komme til at koste, vilde være ønskeligere, om det maatte behage Hans Majestæt at overlade Prindsen Frederik den Sjettes Palais paa Amalienborg.

Finantsministeren [Sponneck] bemærkede, at han alene skulde tillade sig at fremhæve de Betragtninger, der med Hensyn til den foreliggende Sag gjøre sig gjældende fra det finansielle Standpunkt. Han maatte da, skjøndt det vel efter Bygningsdirektørens foreløbige Overslag hed, at de Forandringer, der vilde blive at gjøre, naar Prinds Christian skulde vedblive at bebo Palaiet i Amaliegaden, og under Forudsætning af, at Vognremisebygningen ved Frederik den Sjettes Palais overlades ham, vilde koste 7000 Rbd., holde sig aldeles forvisset om, at der, naar man først kommer til at røre ved de gamle Lokaler, vil gaa meget mere med, og han fandt det meget sandsynligt, at der, inden det hele bliver fuldfærdigt, vil gaa henved 20.000 Rbd. med, da ogsaa det indvendige af Palaiet trænger til Restauration. Dertil kom, at det, som man ser ved at tage for sig den foreliggende Tegning over de Forandringer, der skulle gjøres for at sætte Palaiet i Forbindelse med den til Frederik den Sjettes Palais hørende Vognremisebygning m.v., vil blive noget underligt sammenblandet, der kommer ud af den hele Forandring, og at denne aldrig vil kunne føre til noget ordentligt helt. Men naar alt dette forholder sig saaledes, turde det dog virkelig være et Spørgsmaal, om ikke de Penge, der nu skulde sættes paa Palaiet i Amaliegaden, vilde være at betragte for saagodtsom rent spildte, og det saameget mere, som det dog er en Betragtning, der frembyder sig, at Hans Majestæt alligevel om faa Aar maaske maatte ville finde sig foranlediget til, paa Grund af Palaiets Utilstrækkelighed, at indrømme Prindsen et andet Palais til Beboelse.

Paa hvad han saaledes allerunderdanigst havde bemærket, ansaa han det som Finantsminister for sin Pligt at henlede Opmærksomheden.

Premierministeren [Ørsted] bemærkede, at han havde den samme Formodning som Finantsministeren, at det, naar der først begyndtes paa Forandringerne ved Palaiet i Amaliegaden, vilde vise sig, at der kom til at gaa en langt større Sum med end efter det foreløbige Over-
slag. Hvad han imidlertid med Hensyn til nærværende Sag ansaa for endnu mere afgjørende, var, at Palaiet i Amaliegaden dog om kort Tid, naar Prindsens Børn traadte ud af den barnlige Alder, vilde blive aldeles utilstrækkeligt for Prindsens Familie.

Hans Majestæt Kongen tilkjendegav, at da Allerhøistsamme engang havde taget sin Bestemmelse med Hensyn til Anvendelsen af Frederik den Sjettes Palais paa Amalienborg, skulde det derved have sit Forblivende, og den allerhøieste Resolution af 22de Juli f. A. saaledes fremdeles blive staaende ved Magt, idet Hans Majestæt iøvrigt allernaadigst bifaldt Indenrigsministerens Indstilling om den til Frederik den Sjettes Palais hørende Vognremisebygning og de af Bygningsdirektøren foreslaaede Forandringer ved Palaiet i Amaliegaden.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg (Reventlow-Criminil] verlas allerunterthänigst einen Bericht des Königlich-Commissarius für die Provinzialstände-Versammlung des Herzogthums Holstein betreffend die Eröffnung derselben m. m.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das allerunterthänigste Gesuch des Cassirers bei der Centralcasse in Rendsburg, Generalkriegscommissairs Fischer, um Erlass seiner rückständigen Rangsteuer für die Zeit vom 1sten April 1848 bis zum 1sten April 1852, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die von dem Cassirer bei der holsteinischen Centralcasse, Generalkriegscommissair Fischer in Rendsburg für die 4 Jahre vom 1sten April 1848 bis zum 1sten April 1852 in Rückstand gelassene Rangsteuer zum Gesamtbetrage von 160 Rbt. demselben aus allerhöchster Gnade erlassen werden möge.

Dieser Antrag wurde, nachdem der *Finanzminister* [Sponeck] denselben unterstützt hatte, von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg (Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Fabrikanten Johannes Friedrich Kaltschmidt in Neumünster um Erlaubnis zur Arrogation des unehelichen Sohnes seiner Ehefrau, Namens Carl Heinrich Rudolph Kaltschmidt.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Fabrikanten Johannes Friedrich Kaltschmidt in Neumünster allergnädigst zu gestatten, den ausserehelich geborenen Sohn seiner Ehefrau Ernestine Johanna Kaltschmidt geb. Philipp, Namens Carl Heinrich Rudolph Kaltschmidt zu arrogiren.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Antrag der Ämter Kiel und Cronshagen, die im Namen dieser Amtscommunen zur Deckung der sogenannten Zwangsanleihen contrahirten Schuldpöste als eine Communeschuld verzinsen und abtragen zu dürfen, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht das Ministerium allerhöchst zu autorisiren sein möchte, es zu genehmigen, dass die Communen der Ämter Kiel und Cronshagen beantragtermassen die zur Verzinsung und zum Abtrag der in den Jahren 1849 und 1850 im Namen der gedachten Ämter contrahirten sogenannten Zwangsanleihen erforderlichen Summen nach dem Steuerwerth der Ländereien und dem Brandkassenwerth der haussteuerpflichtigen Gebäude repariren und aufzubringen.

Seine Majestät der König geruheten, das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg allerhöchst zu autorisiren, den allerunterthänigst vorgetragenen Antrag der Ämter Kiel und Cronshagen, wegen Verzinsung und Abtragung der als einer Communeschuld anerkannten, im Namen dieser Amts-Communen zur Deckung der sogenannten Zwangsanleihen contrahirten Schuldpöste zu genehmigen, so wie auch in Zukunft alle gleichartigen Anträge in Betreff der Verzinsung und des Abtrags der von den Communen des Herzogthums Holstein in den Jahren 1849 und 1850 geforderten sogenannten Zwangsanleihen zu erledigen, insofern es vorgängig constatirt worden ist, dass die Anerkennung der zu obgedachtem Zwecke Namens der Communen contrahirten Anleihen als einer Commune-Schuld durch ordnungsmässig gefasste Commune-Beschlüsse Statt gefunden hat.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen Antrag der Pinneberger Landdrostei wegen Bestellung zweier Districtstaxatoren für die Ortschaften Blankenese und Mühlenberg.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allerhöchst zu genehmigen, dass in Zukunft für das Kirchspiel Nienstädten

in der Herrschaft Pinneberg vier beständige Taxatoren und zwar zwei aus der Dorfschaft Blankenese mit Mühlenberg und zwei aus dem übrigen Theile des Kirchspiels bestellt werden.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Trennung der früheren Kirchspielvogteiwohnung in Nortorf, Amts Rendsburg, von dem zur dortigen Kirchspielvogteibedienung gehörigen Grundbesitz und Überlassung desselben an das Kirchspiel Nortorf, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die ehemalige Dienstwohnung des Kirchspielvogts in Nortorf nebst Scheune und Backhaus sowie derjenige Theil des Hofplatzes, welcher östlich von der Scheune liegt bis zur Ecke der Tanckschen Scheune, von dem der Nortorfer Kirchspielvogteibedienung zugelegten Grundbesitz getrennt, und ob nicht der Verkauf des in Frage stehenden Areals nebst den betreffenden alten Baulichkeiten der Kirchspielscommune als theilweiser Ersatz der auf den Bau der neuen Dienstwohnung nebst Zubehör verwandten Kosten allergnädigst gestattet werden möge.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Entwurf eines Patents betreffend die Benutzung der öffentlichen Wege durch Fuhrwerk für das Herzogthum Holstein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass der der Vorstellung anliegende Entwurf eines Patents betreffend die Benutzung der öffentlichen Wege durch Fuhrwerk für das Herzogthum Holstein der Provinzialstän­deversammlung dieses Herzogthums zur Berathung vorgelegt werde.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Genehmigung zur Ausschreibung der Amtsanlagen im Amte Reinfeld nach einem von der dortigen Amtstube ausgearbeiteten Tonnenzahl-Register.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, es zu genehmigen, dass bei der Ausschreibung der Amtsanlage im Amte Reinfeld das von der dortigen Amtstube ausgefertigte Tonnenzahl-Register, vorbehältlich etwaniger Rectificationen desselben im Einzelnen, vorläufig und bis weiter zu Grunde gelegt werde.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] foredrog allerunderdanigst en Beretning fra den Kongelige Commissarius ved Provindsialstænderforsamlingen for Hertugdømmet Slesvig angaaende denne Forsamlings Aabning m. v.

Finantsministeren [Sponeck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast resp. til Lov og til Patenter angaaende den direkte Indførsel fra andre Verdensdele samt angaaende Tarifen for Lastpenge, idet han indstillede, at Hans Majestæt allernaadigst vilde bifalde, at bemeldte Udkast forelægges Rigsdagen samt Provindsialstænderforsamlingerne i Hertugdømmet Slesvig og i Hertugdømmet Holsten paa disses nuværende Samlinger.

Premierministeren [Ørsted] var aldeles enig i de af Finantsministeren udviklede Grundsætninger, hvorfra denne ved Behandlingen af den foreliggende Sag er gaaet ud, og der forekom ham intet at kunne være at gjøre fra Regjeringens Side uden netop det, som i den refererede Forestilling er allerunderdanigst bragt i Forslag. Han havde vel fra først af havt den Betænkelighed, om man ikke med Hensyn til Øresundstolden kunde komme i Collisioner ved at tilstaa Godtgjørelse af denne Told for de paagjældende Importer, thi det var ham vel bekjendt, at der i en ældre Periode viste sig Frygt for, at man, ved en direkte Afkortning af Øresundstolden, vilde præjudicere de andre Nationer, og navnlig var det ogsaa senere i Aarene 1835 og 1836 det daværende Generaltoldkammer- og Commerce-Collegiums Mening, at en saadan direkte Afkortning lod sig af det nævnte Hensyn ikke gjøre. Da imidlertid den nu i Forslag bragte Godtgjørelse af den erlagte Sundtold kun skal komme de Varer tilgode, der importeres til Consum i selve Landet, men derimod ikke skal finde Sted med Hensyn til de Varer, der gjenudføres til fremmede Steder, saa forekom ham her hin Frygt for Collisioner med fremmede Stater i Henseende til Øresundstolden ubegrundet, idet disse ikke præjudiceres ved det i Forslag bragte; og da ogsaa Udenrigsministeren har erklæret, at der i de traktatlige Forhold angaaende Sundtolden ikke ligger nogen Hindring for den foreslaaede Foranstaltning, forekom Sagen ham saaledes fra den omhandlede Side ubetænkelig. Ogsaa syntes det ham, at Finantsministeren fyldestgjørende havde løst den Tvivl, der paa Grund af den særdeles Stilling, hvori Lovgivningen, under den nuværende Overgangsperiode i Monarkiets Forfatningsforhold, befinder sig, kunde opkastes med Hensyn til den foreliggende Sag. Hvad Formen angik,

da havde han kun en mere underordnet Bemærkning at gjøre, den nemlig, at det forekom ham rigtigere, at der bliver to forskellige Lovforslag: det ene om Nedsættelse i Lastepengene, det andet om det øvrige.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkede, dass er sich dem Premierminister durchaus anschliessen könne und die Sache ihm ganz klar scheine, wenn wirklich nur für die eingeführten Producte, welche ein Gegenstand des Consums im Lande selbst werden, die vorgeschlagene Kürzung des erlegten Sundzolles werde Statt finden können. Insofern aber diese Kürzung auch denjenigen Producten werde zu Gute kommen, welche als roh eingeführt und, nachdem sie hier im Lande veredelt worden, wiederum nach auswärtigen ostseeischen Häfen ausgeführt werden, zum Beispiel eingeführtem Roh-Zucker, der hier raffinirt werde, finde er allerdings die Sache bedenklich, indem er besorge, dass doch die gedachte Kürzung, da durch dieselbe in solchem Falle die ausländischen Fabrikanten, welche die directe eingeführten Roh-Producte veredeln, offenbar ungünstiger gestellt werden in der Concurrenz mit den betreffenden aus dänischen Häfen eingeführten veredelten Producten, sehr leicht im Auslande die Aufmerksamkeit auf sich ziehen werde, und er fürchte, dass wirklich Schwierigkeiten werden entstehen können. Schliesslich füge er noch hinzu, dass auch er die von dem Premierminister schon gemachte formelle Bemerkung habe vorbringen wollen.

Finantsministeren [Spønneck] maatte, hvad den ved det foreliggende Lovforslag gjorte formelle Bemærkning om dets Adskillelse i to Dele angik, fremhæve, at det vilde være vanskeligt at skille Motiverne ad, og da heller ikke Discussionen over hine to Dele vilde kunne sondres, havde han troet, at det var bedre at tage det hele samlet i eet Lovforslag, især da dog ogsaa Motivet til det hele er den nuværende Toldremissions Ophør. Med Hensyn dernæst til den Betænkelighed, som Ministeren for Holsten havde fundet i den Begunstigelse, som vore Fabrikanter, naar de Raaproducter, med Hensyn til hvilke Afkortningen af Sundtolden har fundet Sted, igjen udføres i forædlet Stand, ville paa Grund af denne Afkortning have fremfor de vedkommende Fabrikanter i det Land, hvortil slig Udførsel sker, da maatte Finantsministeren, næst i Almindelighed at bemærke, at den fra denne Betragtning hentede Indvending træffer i langt større Grad den nu

bestaaende Remission, specielt fremhæve, at hvad navnlig Sukker angaar, der er den Artikel, hvorom der i den nævnte Henseende væsentligst kan blive Spørgsmaal, da tog man ved de Beregninger, som anstilledes dengang den Godtgjørelse, som tilstaaes for her i Landet raffineret Sukker ved Udførelsen herfra, blev for ikke længe siden nedsat, ved denne Nedsættelse blandt andet netop ogsaa Hensyn til den nuværende Remission af 25 %, og naar nu denne Remission afløses med de foreslaaede Afgiftslettelser, der ikke ere af den Betydning, kan det altsaa saameget mindre siges, at de her raffinerede Sukkere ville blive begunstigede.

Udenrigsministeren [Bluhme] yttrede, at han stedse havde fundet, at der i de traktatlige Bestemmelser om Sundtolden ikke ligger nogen Rets-Forhindring fra at afgjøre den foreliggende Sag paa den af Finantsministeren foreslaaede Maade, som altid var forekommet ham at være den eneste retfærdige: at nemlig den erlagte Sundtold kommer til Afkortning i Indførselstolden, hvorved Importeuren i Landets forskjellige Havne stilles under samme Betingelse. Heller ikke troede han, at en saadan Afkortning af Sundtolden vilde gjøre nogen særdeles stor Opsigt hos de fremmede Magter, thi det er jo, naar Finantsministerens Forslag bifaldes, kun paa en Del af den Toldindtægt, som Hans Majestæt ellers skulde have af Landets egen Consum, at der derved renonceres, og den samme Moderation, som i saa Henseende tilstaaes de danske Importeurer, tilstaaes jo ogsaa enhver anden Magts Undersaatter, som under de givne Forhold indføre de paagjældende Produkter, saa at det altsaa er en Moderation i Sundtolden, som vil være gavnlig for hele den handlende Verden.

Hvad den af Ministeren for Holsten opkastede Betænkelighed angik, da kunde han ikke finde denne begrundet og maatte ganske henholde sig til Finantsministeren.

Det behagede derefter *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde Finantsministerens foreliggende Indstilling.

Derefter refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at de under 17de Juni d. A. emanerede tvende Patenter resp. for Hertugdømmet Slesvig og for Hertugdømmet Holsten angaaende Postforsendelser maa blive forelagte de nu sammentraadte Provindsialstænderforsamlinger for bemeldte Hertugdømmer.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Lovudkast om Udvidelse af Forordningen 21de Mai 1845 til Færøerne maa forelægges for den den 3die October d. A. sammentraadte Rigsdag.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet tirsdag d. 25. oktober 1853.

Aar 1853, den 25de October, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde.

Premierministeren [Ørsted] refererede efter allerhøieste Befaling en af ham under 18de dennes, i Anledning af adskillige ham ved allerhøieste Reskript af 14de næstforhen tilstillede Andragender om, at der fra Regjeringens Side maatte træffes Foranstaltninger til at afværge den Nød, som den herskende Dyrtid vil medføre, nedlagt allerunderdanigst Beretning.

Efterat have foredraget denne Beretning tilføiede han, at blandt det mere, som han til Bestyrkelse af det Resultat, hvortil han i Beretningen var kommen: at nemlig de i de foreliggende Andragender i Forslag bragte Midler ikke vilde svare til Hensigten, men snarere faa en modsat Virkning, kunde anføre, var den Erfaring, som havdes fra 1826. I dette Aar var der nemlig, da Sommeren havde været ualmindelig tør, opstaaet en almindelig Frygt her i Landet for Dyrtid eller endog Kornmangel. Kornpriserne vare vel ikke dengang komne saa høit, som Tilfældet nu er, men de vare mere forskrækkende, fordi man i flere Aar havde været vant til meget lave Kornpriser. De høie Priser opvakte derfor en almindelig Frygt, isærdeleshed da det var notorisk, at de grundede sig paa en slet Høst, og det saaledes var at vente, at Trykket vilde blive endnu større. Kjøbenhavns Kommunalbestyrelse indgik da med et Andragende om, at Kornudførsel maatte blive hemmet enten ved et umiddelbart Forbud eller ved Hjælp af en Udførselstold, der havde lige Virkning med et Forbud. Dette Andragende blev nøie overveiet af de forskjellige vedkommende Collegier; i Cancelliet vare nogle Medlemmer, blandt hvis Tal han dog ikke hørte, mere tilbøielige for saadanne Forholdsregler, medens derimod især-

deleshed Rentekammeret og Toldkammeret bestemt vare imod disse. Kongen gik heller ikke ind paa Andragendet, men gav i dets Sted Communalbestyrelsen Bemyndigelse til paa Communens Vegne at gjøre et Indkjøb af 20.000 Tdr. Korn. Af det saaledes tilladte Qvantum blev dog kun omtrent $\frac{2}{3}$ kjøbt; Kornpriserne faldt i Vinterens Løb, thi, som det almindelig gaar, Frygten for Kornmangel er større end Manglen og fremkalder den tildels; og Følgen blev, at den af Communalbestyrelsen indkjøbte Beholdning maatte realiseres med et Tab for Stadens Kasse af vistnok omtrent 30.000 Rbd.

Det vigtigste Middel til at overvinde en Dyrtings og befrygtet Kornmangels Følger, bemærkede Premierministeren videre, er i Almindelighed Selvforsorg, hvortil der vistnok, foruden at selvfølgelig Fattigvæsens-Bestyrelserne maa ved de Midler, der efter Lovgivningen staa til deres Raadighed, kunne træffe Foranstaltninger til at være forsynede med det fornødne Qvantum Korn, kan under særdeles Omstændigheder være god Anledning til, at der kommer Foranstaltninger paa Communens Bekostning til, at der haves Kornqvanta tilstede, som til taalelig Pris kunne overlades dem, som, uden at være indskrevne under Fattigvæsenet, ikke ere istand til at købe Kornet til de høje Priser. Men han maatte anse det høist ønskeligt, at de enkelte Communer først selv tage Initiativet til saadanne Foranstaltninger, thi udgaa disse fra Regjeringen, opstaar let almindeligen den Tanke, at man ikke behøver at sørge for sig selv. Han havde ogsaa allerede, i sin Egenskab af Indenrigsminister, fra Communalbestyrelsen i Nakskov modtaget et meget forstandigt og vel motiveret Andragende om Bemyndigelse til at optage et Laan af 4000 Rbd. til dermed at opkjøbe et Forraad af omtrent 500 Tdr. Rug til at forsyne den uformuende Del af Indvaanerne med Korn til en efter Omstændighederne taalelig Pris. Dette Andragende gik navnlig ud fra den lokale Omstændighed, at Rugavlen altid er noget indskrænket paa Lolland og iaar har været særdeles uheldig; og da Andragendet vidnede om, at Communalbestyrelsen vilde vide med fornøden Klogskab at udføre hint Foretagende, ligesom ogsaa da hvad der kunde risikeres at tabes ved dette, ikke kunde blive særdeles føleligt for en Commune som Nakskov, havde han uopholdelig bifaldt den paagjældende Foranstaltning.

Han troede ogsaa, at der fra Dyrtingen i 1847 haves bestemte Erfaringer for, at Staten ikke bør under saadanne Omstændigheder som de nuværende, der ere temmelig lignende dem, som dengang fandt

Sted, gribe til nogen særdeles Forholdsregel og allermindst paabyde en Udførselstold af Kornvarer. Med det System, som Regjeringen under hin Dyretid fulgte, havde man heri Landet dengang den Lykke at være fri for de voldsomme Bevægelser, som andre Steder skete i Anledning af de høie Kornpriser. Hvad specielt angaar Spørgsmaalet om en Udførselstold, saa vilde den vel, hvis den i rette Øieblik kunde paa-bydes, ingen videre Skade kunne have, skjønt den som extraordinær Forholdsregel dog altid kunde have sin Betænkkelighed. Men Tingen er netop, at i det Øieblik, man griber ind med at paalægge en Udførselstold, have allerede mange kjøbt Korn, mange solgt deres Korn, og dette gjør naturligvis, at Tabet ved Udførselstolden overføres ganske vilkaarligh og uforholdsmæssigt. Det er jo heller aldeles ingen ulovlig Egennytte at opkjøbe og tilbageholde større Kornqvanta; og det maa ikke glemmes, hvilket Erhverv der er Livskilden for al Industri, eller at det dog er Landmandens Velstand, hvorfra Velstanden maa udbrede sig til alle Sider, saaledes som det ogsaa her i Landet har vist sig.

Hvad sluttelig isærdeleshed Kjøbenhavn angik, da troede Premierministeren, at det er den Commune, hvor man under saadanne Omstændigheder, som de nærværende, allermindst skal gribe til extraordinære Foranstaltninger, og hvor de ogsaa mindst behøves, da Kjøbenhavns Torv dog altid er saa temmelig forsynet. Hvis der i Kjøbenhavn blev Korn at faa til nedsat Pris, og det ikke blot for Fattiglemmer eller dem, der staa paa Overgangen dertil, men ogsaa for andre, som efter deres Stilling ikke formededes at have Raad til at kjøbe til de høie Priser, vilde der komme en ganske overordentlig Mængde af Andragender, og det vilde ikke let være muligt med nogen Sikkerhed at bedømme disse. Vilde man, som i Krigens Tid i Aarene 1807, forsyne Bagerne med Korn til nedsat Pris, saa vilde det, ligesom dengang have til Følge, at Landboerne vilde finde deres Fordel ved at kjøbe Brød, som her var udbagt; hvad der dengang derfor ogsaa gav Anledning til, at der kom det i sig unaturlige, skjøndt i de daværende Omstændigheder vistnok fuldkommen begrundede, Forbud, at bagt Brød ikke maatte udføres fra Kjøbenhavn.

Efter alt, hvad han saaledes havde yttret, maatte han, idet han endnu kun kortelig oplyste om den Sags Stilling, der angaaende Dyr-tiden er bragt ind for Rigsdagen fra nogle af dennes egne Medlemmers Side, udtale som sin Mening, at der ikke fra Regjeringens Side bør tages Initiativet til saadanne Foranstaltninger, der skulde have til

Øiemed Forsyning med Kornvarer i Anledning af Dyrtiden eller i det hele taget gribe ind i Tingenes naturlige Gang.

Hans Majestæt Kongen yttrede, at naar Regjeringen er af den Mening, at der ikke skal fra dens Side tages noget Initiativ til Foranstaltninger i Anledning af Dyrtiden, saa vilde Allerhøistsamme holde sig dertil; men han fandt dog i ethvert Fald, at der bør gives et Svar paa den Mængde Andragender, der ere indkomne. Forøvrigt kunde Allerhøistsamme ikke andet end henlede Opmærksomheden paa de gavnlige Resultater, som de Foranstaltninger havde havt, hvortil han under Dyrtiden i 1847 havde som daværende Gouverneur i Fyn taget Initiativet, idet han navnlig igjennem samtlige Sogneforstanderskaber og Kjøbstad-Communalbestyrelser havde virket til, at disse i deres respektive Communer satte sig i Spidsen for ved frivillige Sammenskud at tilveiebringe Understøttelse dels af Korn dels af Penge til dermed at komme den Trængende til Hjælp. Navnlig blev der sørget for, at der havdes Korn i Behold, hvoraf der for en moderat Pris overlodes til de mindre Formuende. Der blev paa denne Maade afhjulpet megen Nød, og Hans Majestæt troede at burde fremdrage dette Exempel, for om der ikke nu kunde paa lignende Maade være at gaa frem med at opfordre den formuende Del af Samfundet til under de nuværende Tidsomstændigheder at komme paa hensigtsmæssigste Maade den trængende Del til Hjælp og med at give Anvisning til Communerne om at virke til dette Maal. Men hvorom alting imidlertid var, maatte Hans Majestæt, som allerede bemærket, anse det nødvendigt, at Allerhøistsamme giver paa alle de mange Petitioner i Anledning af Dyrtiden, som allerede foreligge, et beroligende Svar; og i denne Henseende ønskede han nu at høre sit Geheime-Statsraad.

Premierministeren [Ørsted] maatte være af den allerunderdanigste Mening, at Hans Majestæt ikke kan inklade sig paa at svare paa de indkomne Petitioner, som i sig selv ikke ere af stor Betydenhed. Ingen af disse Petitioner er kommet fra nogen Communalbestyrelse, og de have ikke større Værd end alle de andre Petitioner, som man i de senere Aar har bragt tilveie ved at faa en hel Del enkelte Mennesker til at underskrive.

Om det iøvrigt kunde være hensigtsmæssigt, at der fra vedkommende Ministerium, som da maatte være Indenrigsministeriet, udgik i den Form, som nærmere maatte findes mest passende, en Opfordring til Communerne om at tage Forholdsregler overensstemmende med,

hvad der under Dyrtiden i 1847 blev fulgt heri Landet og dengang navnlig ogsaa i Fyn, saaledes som det fremgik af, hvad Hans Majestæt nu havde havt den Naade at meddele, blev udført i et større Omfang, hvortil jo vistnok Hans Majestæts Exempel ikke lidet har bidraget, kunde jo ialtfald blive at gjøre til Gjenstand for dette Ministeriums nærmere Overveielse.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkede, dass er sich der ausführlichen Entwicklung des Premierministers durchaus anschliessen könne, und dass es auch ihm vorkomme, dass keine Veranlassung sei, extraordinaire Massregeln zu ergreifen. Er sei daher des Dafürhaltens, dass brevi manu von dem Cabinette Seiner Majestät die vorliegenden Eingaben dem betreffenden Ministerium zur Erledigung zuzustellen sein werden, und er sehe um so weniger einen Grund, von diesem gewöhnlichen Geschäftswege abzuweichen, als es sich ergebe, dass die allermeisten der eingereichten Eingaben nach demselben Formular gedruckt seien. Dieser Umstand mache nämlich, wie ihm schein, die ganze Sache verdächtig und deute darauf hin, dass man hier eine Art Agitationsmittel habe benutzen wollen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] yttrede, at han aldeles kunde slutte sig til de tvende foregaaende, idet han derhos bemærkede, at han, efter alt hvad foreligger, fandt, at der var al Grund til strengt at lade undersøge, hvorledes det er gaaet til med Tilveiebringelsen af Underskrifterne paa de indkomne Andragender, og hvem det er, der har staaet i Spidsen for den hele Sag. Skulde der gives et Svar paa Andragenderne, da burde det tilvisse være meget djærvt.

Premierministeren [Ørsted] vilde dog ikke tilraade, at der anstilles nogen Undersøgelse i Anledning af disse Andragender.

Udenrigsministeren [Bluhme] bemærkede, at han, hvad Sagens Realitet angik, kunde aldeles henholde sig til Premierministeren, og skulde blot tilføie, at det var en Sag, som han troede var allerede i Aarene 1846 og 1847 bleven udprocederet og paa en Maade paadømt. Dengang blev den samme Sag udførligt fra alle Sider discuteret i Geheime-Statsraadet, og medens adskillige af de daværende Medlemmer af dette, saavel som ogsaa den høisalige Konge selv, i Begyndelsen virkelig havde Sympathi for slige Forholdsregler, som dem, hvorom der i de foreliggende Andragender anholdes, endte det med, at de alle eenstemmigen kom til det Resultat, at samme burde forkastes. Med

Hensyn til de praktiske Følger af det System, som Regjeringen saaledes dengang fulgte, da har det ogsaa vist sig, at den danske Credit blev saa grundfæstet, at Finantserne i de følgende Aar kunde skaffe tilveie saadanne Moyens i Form af Laan, som der maaske ellers vilde have været Vanskelighed ved at tilveiebringe.

Hvad dernæst angik det Spørgsmaal, om der skulde svares paa Andragenderne, da fandt han det, næst at bemærke, at det er en For sømmelse af de i Lovgivningen paabudte Former, at disse Andragender ikke ere blevne indgivne gennem vedkommende Øvrighed, hverken begrundet i Hensigtsmæssighedshensyn eller i den hidtil bestaaende Praxis, at Petitionerne faa noget Svar, og han troede navnlig, at Hans Majestæt, hvis Allerhøiestsamme vilde vise den Naade, selv at svare dem, vilde opmuntre til Andragender af lignende Natur som de foreliggende, medens dog netop Hans Majestæt allerede har ved forskjellige Leiligheder tilkjendegivet sin Misbilligelse af det hele Under skrivningsvæsen, hvorved saadanne Andragender bringes istand.

Krigsministeren [Hansen] sluttede sig ganske til de Ministre, som allerede havde talt, og troede ikke, at der her i Landet er nogen Trang til Udførselsforbud eller Udførselstold paa Kornvarer, i hvilken Henseende han fremhævede, at Landet jo størstedels bestaar af Producenter. Hvad angik den Maade, hvorpaa de foreliggende Petitioner ere fremkomne, da troede han, at det hele var en Agitation, som var udgaaet fra nogle enkelte; og det rette Svar paa Andragenderne vilde efter hans Mening være at henlægge dem.

Finantsministeren [Spønneck] ansaa det i Henseende til Sagens Realitet ikke nødvendigt for sig at føie noget til, hvad der allerede var anført. Hvad specielt de foreliggende Andragender angik, da maatte han udtale som sin Formening, at der med dem intet videre burde gjøres end tage dem ad acta. Det samme var ogsaa allerede sket med en stor Del lige Andragender, som brevi manu vare blevne ham tilstillede fra Hans Majestæts Kabinet. Han havde vel været tvivlsom, om han skulde tage disse til hans Afgjørelse sendte Andragender ad acta, eller om han skulde henvende sig til Justitsministeriet for at foranledige anstillet Undersøgelse om, hvorledes det var gaaet til med disse Andragenders Tilbliven, og hvem der var Ophavsmændene til det hele, idet han nemlig kunde være tilbøielig til at tro, at der under Foretagendet skjulte sig en politisk Agitation. Hvad der imidlertid havde bevæget ham til ikke at gjøre noget saadant Skridt hos Justitsministeriet, var,

at man i alt, hvad der angik Toldvæsenet, og eet af Punkterne i Andragenderne faldt ind derunder, er vant til at se fremsat de allerurimeligste Begjæringer, at Andragenderne altsaa forsaavidt slet ikke vare noget nyt, og at der dog saaledes virkelig var nogen Grund for at antage, at der ikke stod nogen politisk Agitation bagved, hvorfor ogsaa den Omstændighed talte, at aldeles intet var rygtedes om Ophavsmændene til Andragenderne, hvilket ellers dog pleier at ske i saadanne Tilfælde. Han havde derfor i Overensstemmelse med den bestaaende Forretningsorden, at nemlig ethvert Andragende, som brevi manu sendes fra Hans Majestæts Kabinet, afgjøres af det vedkommende Collegium selv, naar dette ikke finder sig foranlediget til at forelægge Kongen Sagen, ladet de paagjældende Andragender, der, vel fordi et af Punkterne i dem nærmest vilde høre til Finantsministeriets Ressort, vare brevi manu sendte til ham, allerede førend Hans Majestæt havde ved Reskript tilstillet Premierministeren de nu foreliggende, tage ad acta; og idet han ikke fandt, at der er Anledning til at gaa videre med Hensyn til disse eller endog blot værdige dem noget Svar, troede han at burde allerunderdanigst tilraade, at Hans Majestæt indskrænker sig til at lade samme fra sit Kabinet brevi manu tilstille vedkommende Ministerium, og Indenrigsministeriet vilde da, ikke i Anledning af disse Andragender, men med Hensyn til den herskende Dyretid i Almindelighed, kunne tage nærmere under Overveielse, om der i Anledning af denne maatte fra dets Side være nogen Foranstaltning at træffe. At der i Anledning af disse Andragender anordnes nogen Undersøgelse, kunde han i Henhold til, hvad han allerede havde bemærket, heller ikke tilraade, da der dog ikke foreligger noget, som bestemt tyder paa, at de have deres Grund i en politisk Agitation.

Marineministeren [Steen A. Bille] sluttede sig til de Ministre, som allerede havde udtalt sig, idet han troede, at man netop ved enhver Modstand, som man for at fremkunste Godtkjøb gjør den frie Handel og Vandel, fremkunstler Dyretid. Han mente ogsaa, at der ikke burde gives Svar paa Andragenderne, men han vilde tillige meget stemme for, at der igjennem Justitsministeriet, uden at dog nogen criminel Undersøgelse anstilledes, indhentedes Underretning fra Øvrighederne i Byerne, om de havde nogen Kundskab om, fra hvem de paagjældende Andragender hidrørte.

Justitsministeren [Scheel] bemærkede, at han meget maatte fra-raade enhver Undersøgelse om Ophavsmændene til de paagjældende

Andragender, idet der ikke forekom ham at være mindste Anledning til at foretage noget som helst i den Retning, og idet han navnlig fremhævede, at den Omstændighed, at Andragenderne ikke ere indsendte igjennem vedkommende Øvrighed, efter Anordningerne kun kan have den Følge, at de henlægges. Han skulde dernæst være af den allerunderdanigste Formening, at der intetsomhelst Svar bør gives paa disse Andragender, hverken et direkte eller et indirekte, idet han nemlig ogsaa vilde finde det meget uheldigt og farligt, om der derved skulde gives Anledning til, hvad sikkert var at forudse, at ligesom Tilfældet var, da Sagen om Foranstaltninger imod Choleraen havde været under Forhandling i Geheime-Statsraadet, og det forud var bragt til Publikums Kundskab, at dette vilde ske, det hele bliver udlagt, som om Hans Majestæt selv gjerne vil, at der fra Regjeringens Side gjøres noget, men at Allerhøistsammes Ministre ikke ville, saa at Sagen paa den Maade bliver benyttet som et politisk Agitationsmiddel. Han maatte derfor allerunderdanigst henstille, om Hans Majestæt ikke vilde resolve overensstemmende med, hvad Finantsministeren havde foreslaaet, saaledes at de paagjældende Andragender, over hvilke allerunderdanigst Betænkning allerede foreligger, blive at behandle paa sædvanlig Maade efter den bestaaende Forretningsorden.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen udtalte sig derefter over Sagen, idet Høistsamme fandt det ønskeligt, om der itide kunde gjøres noget fra Regjeringens Side for at forebygge, at Dyrtiden bliver endmere trykkende, end den allerede er, og for ialtfald noget at afværge dens haarde Følger.

Hans Majestæt Kongen yttrede, at Allerhøistsamme fremdeles maatte komme tilbage dertil, at det dog forekom ham, at der burde givets et Svar paa de talrige indkomne Andragender, og at der ialtfald syntes ham at være Anledning til, at der i Departementstidenden optages en Notits, hvoraf man kan se, at Dyrtidssagen har været under Forhandling i Geheime-Statsraadet.

Efterat Sagen derpaa yderligere var bleven discuteret, og efterat det allerunderdanigst var bleven yderligere fraraadet, at der paa de foreliggende Andragender gives noget som helst Svar, ligesaa avelsom ogsaa at det, saaledes som af Hans Majestæt antydet, bringes til Publikums Kundskab, at Dyrtidssagen har været forhandlet i Geheime-Statsraadet, behagede det *Hans Majestæt*, næst at udtale, at Allerhøistsamme vilde lade de foreliggende Andragender brevi manu fra sit

Kabinettssekretariat tilstille vedkommende Ministerium, allernaadigst at resolve, at Allerhøiøstsamme vilde have Indenrigsministeriet overladt at tage under nærmere Overveielse, hvorvidt der i Anledning af den herskende Dyretid maatte fra sammes Side være noget at foretage, i hvilken Henseende der, forsaavidt i noget Tilfælde Hans Majestæts egen allerhøieste Resolution gjordes fornøden, vilde af bemeldte Ministerium være at nedlægge allerunderdanigst Forestilling, ligesom Ministeriet ogsaa eventualiter vilde have at gjøre allerunderdanigst Beretning om de af det trufne Foranstaltninger.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende Bortleien paa hel- eller halvårlig Opsigelse af en under Gisselfeldt Klosters Gods beliggende Gaard.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at en under Gisselfeldt Klosters Gods hørende Gaard i Braaby med Tilliggende af Hartkorn 2 Tdr., 4 Skpr., 0 Fdk., 2¼ Alb. maa bortleies paa Opsigelse med et helt eller halvt Aars Varsel, saalænge samme benyttes til Bolig for en examineret Dyr læge.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, om et Udkast til en Jagtlov for Færøerne maa forelægges Rigsdagen.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det Forestillingen vedlagte Lovudkast maa forelægges den nærværende Rigsdag.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om, at et Udkast til Lov, hvorved Rentefoden i visse Tilfælde frigjøres, og Straffen for Aager forandres m. v., allernaadigst maa approberes til Forelæggelse for Rigsdagen.

Efterat *Justitsministeren* [Scheel] havde gjort den formelle Bemærkning, at der, skjøndt denne Sag dog er af meget stor Vigtighed, ikke, saaledes som det er den almindelige Regel, havde været tilstillet Geheime-Statsraadets Medlemmer Exemplarer af det af Indenrigsministeren foredragne Lovudkast, og at der heller ikke forud havde angaaende Aagerstraffens Forandring været corresponderet med Justitsministeriet, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at resolve, at den af Indenrigsministeren foredragne Sag bliver at udsætte, indtil den berørte Correspondance med Justitsministeriet har fundet Sted, og derefter Exemplarer af det paagjældende Lovudkast ere blevne tilstillede Geheime-Statsraadets Medlemmer.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende, at der maa forelægges Rigsdagen et Lovforslag om Pension til afdøde Professor ved det Kongelige Akademi for de skjønne Kunster Eckersbergs efterladte uforsørgede Døttre.

Finantsministeren [Spønneck] fandt det i Almindelighed meget betænkeligt, efterat nu engang Pensionsloven har givet den Bestemmelse, at Embedsmænds Døttre ikke kunne faa Pension længere end til det 18de Aar, at gjøre Undtagelse herfra. Pensionsloven forudsætter heller ingenlunde som noget ordinarium, at Lovforslag til undtagen Pension skulde forelægges, hvor Billighedsgrunde maatte tale derfor, og Regjeringen har ogsaa hidtil været meget streng i den Henseende og kun i to ganske særdeles Tilfælde indbragt Forslag om undtagen Pension. Han troede heller ikke, at det Navn og den Betydning, afdøde Eckersberg har som Kunstner, kunne være stor nok til at begrunde et saadant Forslag som det foreliggende, og det forekom ham navnlig ikke, at Eckersberg staar høiere end mange af Hans Majestæts fortjente Embedsmænd, hvis Efterladte maa finde sig i at behandles efter de almindelige Pensionsregler. Han maatte derfor, da Sagen staar saaledes, at det kun er ved Lov, at der kan gjøres Undtagelse fra disse Regler, erklære sig imod, at der i nærværende Tilfælde gjøres et saadant Skridt som det af Cultusministeren foreslaaede, hvortil han ikke fandt tilstrækkelig Grund.

Cultusministeren [Ørsted] var aldeles enig i, at man skal være varsom med at gjøre Undtagelse fra Pensionslovens almindelige Regler, og han var ogsaa enig i, at Eckersberg som Kunstner ikke staar saa høit, at derfor alene, hvis ikke andre Omstændigheder concurrerede, var Grund til udenfor hine Regler at bevirke hans efterladte Døttre en Pension. Men da saadanne andre Omstændigheder virkelig her ere tilstede, saaledes som nærmere paavist i den refererede Forestilling, og da Indbringelsen af det foreliggende Lovforslag ikke vilde komme til at staa i nogen Disharmoni med Pensionsloven eller de Forhandlinger om denne, som i sin Tid fandt Sted paa Rigsdagen, saa syntes han dog, at Eckersbergs Navn og Betydning maa her, hvor blot er Spørgsmaal om at give hans mange efterladte Døttre en yderst tarvelig Understøttelse, være stort nok til, at det foreslaaede Skridt gjøres.

Finantsministeren [Spønneck] bemærkede yderligere, at hvad der forekom ham især at være Anledning til at lægge Vægt paa, var, at

det Udfald, som nærværende Sag fik, vilde være af temmelig betydelige Følger for Fremtiden; thi hvis Hans Majestæt tillod, at der i dette Tilfælde maatte gjøres Forslag til undtaget Pension, saa han ikke, hvor Grændsen var. Han maatte i saa Henseende ogsaa fremhæve, at en Kunstner, naar denne ikke har gjort sit Fædreland berømt, dog i det hele staar i et langt løsere Forhold til Staten end Embedsmanden, som har ofret sit hele Liv til Statens Tjeneste.

Justitsministeren [Scheel] forekom det heller ikke lidet betænkeligt at gaa frem med den foreliggende Sag. Vistnok er det jo en haard Bestemmelse for Embedsmænds Døttre, at de ikke kunne faa Pension længere end til deres 18de Aar, men naar den nu engang er der, og det i Henhold dertil er blevet almindelig Mening i Embedsstanden, at det aldeles ikke kan nytte, at deres efterladte Døttre søge om Pension, men at Embedsmændene selv maa se paa anden Maade i levende Live at sørge for deres Børns Fremtid, fandt han, at der ikke bør gjøres Undtagelse fra den almindelige Lovregel, naar ikke ganske særdeles Fortjenester ere der, som tale derfor, og dette forekom ham ikke at være Tilfældet her. Han ansaa det ogsaa, efter tidligere Præcedentser aldeles klart, at Rigsdagen ikke vilde gaa ind paa det foreliggende Lovforslag.

Cultusministeren [Ørsted] bemærkede, at han vel havde indset, at Sagen kunde have sin Betænkelighed, men han havde fra sit Standpunkt ikke troet andet, end at han maatte foredrage den for Hans Majestæt, da Akademiet for de skønne Kunster med særdeles Varme havde udtalt sig om Eckersberg og om en Pension for hans efterladte trængende Døttre.

Hans Majestæt Kongen behagede derefter at udtale, at Allerhøistamme ikke fandt tilstrækkelig Anledning til at bevirke undtagen Pension for afdøde Eckersbergs efterladte Døttre, og at Allerhøistamme saaledes ikke kunde bifalde Cultusministerens foreliggende Indstilling.

Derefter refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om Salg af en Aarhus Cathedralskole tilhørende Fæstegaard i Mallings By, idet han indstillede, at den Aarhus Cathedralskole tilhørende, i Mallings By beliggende Gaard, Præstegaarden eller Annexgaarden kaldet, som Eske Hansens Enke, Kirsten Hansdatter har i Fæste, maa afhændes til hende til Selveiendom for en Kjøbesum af 3.800 Rdl., der bliver at forrente med 4 % p. a. fra den

Dag at regne, da Handelen afsluttes, samt imod at hun svarer til bemeldte Skole alle 3 den tilhørende Tiender af Stedet, saaledes som dette er Tilfældet med de andre Gaardbrugere i bemeldte By, og udreder alle med Salgets Berigtigelse forbundne Omkostninger.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldet.

Sluttelig refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om Salg af en Aarhus Cathedralsskole tilhørende Fæstegaard i Fladstrup By, idet han indstillede, at det maa allernaadigst tillades, at den Aarhus Cathedralsskole tilhørende Fæstegaard Matr. No. 5 a i Fladstrup By, Lyngby Sogn, som Christen Jensen Colind har i Fæste, maa, naar Fæsteren uden videre Erstatning giver Afkald paa sin Fæsteret, afhændes til Selveiendom til hans Søn Anders Christensen Colind, fra 1ste Januar 1853 at regne, for en Kjøbesum af 2800 Rdl., imod at af denne 2000 Rdl. forblive indestaaende imod 1ste Prioritets Panteret i Eiendommen med Besætning, Inventarium og Afgrøde og de øvrige 800 Rdl. udbetales enten fuldt strax eller de 400 Rdl. strax og den anden Halvdel, mod at betryggende Selvskyldnercaution derfor stilles, til 11te December Termin 1854, samt imod at Kjøberens udreder alle med Salgets Berigtigelse og Obligationens Udstedelse m. v. forbundne Omkostninger.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Med *Hans Majestæts* Tilladelse forlode derpaa Premierministeren og Justitsministeren Geheime-Statsraadet, da Forhandlingerne paa Rigsdagen krævede deres Nærværelse.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ertheilung von Concessionen zur Vornahme von Bohrungen behufs näherer Ausmittelung der im Herzogthum Lauenburg befindlichen Braunkohlenlager sowie eventualiter zur Ausbeutung derselben.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die Ansicht des Ministeriums, dass die Regalität in Beziehung auf etwanige im Herzogthum Lauenburg befindliche Braunkohlenlager nicht in Anspruch zu nehmen sein werde, allerhöchst zu billigen, und das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, die auf Ertheilung von Concessionen zur Gewinnung von Braunkohlen gerichteten Anträge in Übereinstimmung hiermit zu erledigen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Re-

ventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Feststellung der mit der Ablieferung der Chausseegeldeinnahmen an die Hebungsbehörden verbundenen Kosten und die Abhaltung derselben aus den Chausseeinnahmen.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass die den Chaussee-Einnehmern an den für Rechnung der Finanzcasse administrirten Hebestellen der Herzogthümer Holstein und Lauenburg zu erstattenden monatlichen Kosten für die Ablieferung der Chausseeinnahmen an die Hebungsbehörden von dem Ministerium auf eine feststehende Summe bestimmt und als Hebungs-kosten aus den Chausseeinnahmen abgehalten werden.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Aufhebung der durch allerhöchstes Reskript vom 2ten December 1743 den wirtschafttreibenden Eingesessenen in Bahrenfeld, Othmarschen und Övelgönne, ertheilten Erlaubnis, gegen Erlegung einer jährlichen Recognition von 2 Rtl. Courant an Sonn- und Festtagen Musik in ihren Häusern zu haben, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die den wirtschafttreibenden Eingesessenen in Bahrenfeld, Othmarschen und Övelgönne mittelst allerhöchsten Reskripts vom 2ten December 1743 ertheilte Erlaubnis, gegen Erlegung einer jährlichen Recognition von 2 Rtl. Courant an Sonn- und Festtagen in ihren Häusern Musik zu haben, wiederum aufzuheben sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Aufhebung der durch allerhöchstes Reskript vom 11ten Juni 1745 den wirtschafttreibenden Eingesessenen in Ottensen ertheilten Erlaubnis, gegen Erlegung einer jährlichen Recognition von 2 Rtl. Courant an Sonn- und Festtagen Musik in ihren Häusern zu haben.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruhen *Seine Majestät*, die den wirtschafttreibenden Eingesessenen in Ottensen mittelst allerhöchsten Reskripts vom 11ten Juni 1745 ertheilte Erlaubnis, gegen Erlegung einer jährlichen Recognition von 2 Rtl. Courant an Sonn- und Festtagen in ihren Häusern Musik zu haben, wiederum aufzuheben.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und*

Lauenburg [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch der Dorfschaft Oldenhütten, Kirchspiels Nortorff in der Probstei Rendsburg, um allergnädigste Bewilligung einer Beihülfe von 373 $\frac{1}{2}$ Rbt. aus der Königlichen Casse zur Errichtung einer eigenen Districtsschule.

Übereinstimmend mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät*, der Dorfschaft Oldenhütten, Kirchspiels Nortorff in der Probstei Rendsburg, zur Einrichtung einer eigenen Districtsschule aus dem zur Unterstützung einzelner Kirchen- und Schulcommunen ausgesetzten Conto des diesjährigen Budgets für das Herzogthum Holstein eine Beihülfe von 373 $\frac{1}{2}$ Rbt. allergnädigst zu bewilligen.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Grossherzoglich mecklenburgischen Oberjägermeisters und Kammerherrn, Landsassen v. Bülow zu Kühren, um die Erlaubnis zur Anlegung einer Grabcapelle auf seinem genannten Gute.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Grossherzoglich mecklenburgischen Oberjägermeister und Kammerherrn v. Bülow die Anlegung einer von dem beikommenden Prediger einzuweihenden Familien-Grabcapelle auf seinem Gute Kühren unter der Bedingung allergnädigst zu gestatten, dass bei vorkommenden Beerdigungsfällen sowohl die erforderlichen Anzeigen behufs Eintragung in die Kirchenbücher der Preetzer Gemeinde beschafft als auch an die betreffenden Kirchenbedienten die inventarienmässigen Gebühren, sowie an die Kirche die allgemeinen Kirchen- und Kirchhofslasten, gewöhnlichermassen entrichtet werden.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling om et Dyrtdistillæg til trængende Embedsmænd og Betjente, idet han indstillede, at Hans Majestæt allernaadigst vil bifalde, at det fornødne ved Finantsministeriet indledes med Hensyn til et Dyrtdistillæg i indeværende Vinter for de ringere aflagte Klasser Embedsmænd og Betjente, og at Finantsministeriet til den Ende bemyndiges til, som det første Skridt, der i den Anledning vil være at foretage, at forelægge den danske Rigsdag det indbemeldte Lovudkast, hvornæst Sagen i sin Tid vil være allerunderdanigst at foredrage Hans

Majestæt i sin Almindelighed til endelig allerhøieste Resolutions Afgivelse.

Krigsministeren [Hansen] henledte Opmærksomheden paa Secondlieutenants-Klassen, der saagodtsom slet ikke vilde komme til at nyde godt af det foreslaaede Dyrtidstillæg. Han skildrede, hvor høist uheldig denne Klasse er stillet paa Grund af den ringe Gagering, der, under de høiere Priser, hvortil alt efterhaanden er steget, og som i det hele neppe kunne ventes at ville igjen blive betydeligt lavere, gjør det aldeles umuligt for den at komme ud af det, og han troede, at den haarde Nødvendighed er der til at forbedre denne Klasses Kaar. Han vilde derfor foreslaa, at der gives de Secondlieutenanter, som staa paa ældst Gage, et Tillæg af 30 Rbd. om Aaret, og dem, der staa paa yngst Gage, et aarligt Tillæg af 60 Rbd.

Marineministeren [Steen A. Bille] henledte ligeledes Opmærksomheden paa det uheldige i, at Secondlieutenanternes Gagerings-Forhold ere saa ringe, og han mente, ligesom Krigsministeren, at det er nødvendigt, at deres Kaar blive forbedrede, hvilket han nærmere oplyste.

Finantsministeren [Spouneck] maatte bemærke, at, naar Talen var om Secondlieutenanternes Kaars Forbedring udover den nuværende Dyrtid og altsaa om et permanent Gagetillæg, da var dette jo et almindeligt finantsielt Spørgsmaal, som det selvfølgeligen ikke kunde gaa an at bringe ind under nærværende Sag, der ikke gaar videre end Dyrtiden. Naar imidlertid begge de militære Ministre udtalte det som en virkelig Nødvendighed at komme i Anledning af Dyrtiden Secondlieutenanterne til Hjælp, uagtet de ere ugifte, da vilde han dog hellere foreslaa, at Lovudkastet i saa Henseende modtager en Ændring, som ogsaa de mange Civile, der staa paa samme Trin som hin Klasse, komme til at nyde godt af; og mente han, at Øiemedet kunde naas paa den Maade, at i § 4 udgaar No. 4, og at i § 1 efter Ordene »overstige 800 Rbd.« tilføies: »eller, naar Vedkommende ikke er gift eller Familieforsørger, 500 Rbd.«.

Hans Majestæt Kongen bifaldt allernaadigst den af Finantsministeren saaledes foreslaaede Ændring af det foreliggende Lovudkast, men fandt tillige, at det hele Punkt om et permanent Tillæg til Secondlieutenants-Klassen maa ialtfald til næste Aar bringes frem.

Marineministeren [Steen A. Bille] gjorde opmærksom paa, at i 1847 fik Marinens Underklasser, som tildels lønnes med Naturalpræ-

stationer, ikke det da tilstaaede Dyrtidstillæg, men der blev senere ved en allerhøieste Resolution extraordinært tilstaaet en Sum af 8000 Rbd. til Fordeling imellem dem. Forsaavidt nu Bestemmelsen i Lovudkastets § 4 om, at de ere udelukkede fra Dyrtidstillægget, som have deres Hovedindtægt af Naturalydelse, skal komme til Anvendelse paa Marinens Underklasser, da ville netop de fattigste af disse Klasser blive rammede af denne Bestemmelse, og det vil saaledes komme til at gaa ud over dem, der mindst kunne taale det.

Finantsministeren [Spønneck] bemærkede, at det ikke lod sig gjøre at tilpasse Lovudkastets almindelige Regler efter det af Marineministeren fremhævede specielle Forhold ved Marinen, og at der ikke var andet for, end ialtfald at optage et Beløb til de paagjældende Klasser paa en Tillægsbevilling.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] yttrede, at han troede, at, hvad angik det Lovforslag, som for Kongerigets Vedkommende skal forelægges Rigsdagen, Sagen vilde stille sig meget simple, naar Rigsdagen kun blev opfordret til at bevilge en bestemt Sum til Dyrtidstillæg for Embedsmændene, saaledes at denne Sum blev at fordele efter nærmere Bestemmelse af Finantsministeren eller af Hans Majestæt selv. Om der end kunde være Anledning for Finantsministeren til at gjøre Rigsdagen bekendt med de Grundsætninger, han ved den Leilighed agtede at følge, saa ville dog paa den Maade undgaas alle de Vanskeligheder, som kunne opstaa af, at disse Grundsætninger bestemmes ved Lov og altsaa ikke senere ad den administrative Vei kunne forandres.

Finantsministeren [Spønneck] erkjendte Rigtigheden af, hvad den slesvigske Minister havde bemærket, men var efter sin Erfaring fuldkommen overbevist om, at Rigsdagen ikke vilde lade sig nøie med et Lovudkast, hvori ikke indeholdtes de specielle Regler for Fordelingen af den forlangte Sum.

Efterat *Hans Majestæt* derpaa havde ved den ovenmeldte allernaadigst bifaldte Ændring i det forelagte Lovudkast bifaldt Finantsministerens foreliggende Indstilling, hævdede Allerhøistsamme Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 26. oktober 1853.

Aar 1853, den 26de October, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling om allernaadigst Approbation paa et Udkast til Mægler-Artikler for Kjøge Kjøbstad.

I Overensstemmelse med Indstillingen meddelte *Hans Majestæt* det forelagte Udkast allerhøieste Approbation.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede endvidere en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Københavns Magistrat maa meddeles Bemyndigelse til af Overskuddet af de oplagte Renter af Brygger Jens Nielsen Halds ved Testamente af 2den Januar 1687 oprettede Legat til Hjælp for Københavns trængende Indvaanere i Indkvarteringen at anvende et Beløb af 4000 Rbd. til en Reparation af Vor Frelsers Kirkes Orgel.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Herabsetzung der wider Sophie Catharina Magdalena Hansen aus Fredericia wegen heimlicher Geburt eines totgefundenen Kindes erkannten lebenswierigen Zuchthausstrafe.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die mittelst Reskripts des Appellationsgerichts für das Herzogthum Schleswig vom 20sten September d. J. wider Sophie Catharina Magdalena Hansen aus Fredericia wegen heimlicher Geburt eines totgefundenen Kindes erkannte lebenswierige Zuchthausstrafe bis auf eine fünfjährige Zuchthausstrafe allergnädigst herabzusetzen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Ansøgning fra Peter Johannsen af Broager om Tilladelse til at forandre sit Navn til Peter Clausen Thiessen.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det tillades Peter Johannsen af Broager at forandre sit Navn til Peter Clausen Thiessen.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch der Christians-

garde in Flensburg um allerhöchste Bestätigung ihrer im Laufe der Zeit veränderten Uniform.

In Übereinstimmung mit dem Antrage wurde die in der allerunterthänigsten Vorstellung beschriebene Uniform für die Königliche Christiansgarde in Flensburg von Seiner Majestät allergnädigst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ausschreibung einer extraordinären Steuer in der Stadt Schleswig für das Jahr 1853, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht in der Stadt Schleswig für das Jahr 1853 eine ausserordentliche Ausschreibung von $\frac{1}{4}$ % des Brandkassenwerths sämtlicher Häuser mit Ausnahme der Kirchen und sonstiger öffentlicher Gebäude unter der Bedingung allergnädigst genehmigt werden möchte, dass die solchergestalt ausgeschriebene Summe zur Abtragung auf die unterm 25sten August 1850 von dem ausserordentlichen Regierungscommissair genehmigte Anleihe von 26.666 Rbt. 64 Sk. verwandt werde.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Fremdeles refererede *Ministereren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Meddelelsen af en Oversigt over de i Hertugdømmet Slesvig udførte Chausseeanlæg og de derpaa anvendte Omkostninger til Provindsialstænderforsamlingen for Hertugdømmet Slesvig.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Kongelige Commissarius ved Provindsialstænderforsamlingen for Hertugdømmet Slesvig bemyndiges til at tilstille Forsamlingen de allerunderdanigst forelagte sex Generaloversigter.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling om de til Møntvæsenets Ordning i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten fornødne Foranstaltninger, idet han indstillede:

- 1) At Hans Majestæt allernaadigst vil bestemme, at Benævnelsen: Species ved fremtidige Udmøntninger skal bortfalde, og denne Mønt for Fremtiden benævnes: Dobbelttrigsbankdaleren og udmøntes med Paaskrift: 2 Rigsbankdaler.
- 2) At Angivelsen af Courantværdien paa Rigsbankmønterne ved fremtidige Udmøntninger maa bortfalde.
- 3) At Finantsministeriet allernaadigst maa bemyndiges til at foranstalte udpræget halve Rigsbankdalere eller 48 Rbsk. Stykker efter Rigsbankmøntfoden.

- 4) At det Forestillingen hosfølgende Udkast til Patent angaaende de Møntsorter, hvori Betalinger til de Kongelige Kasser saavel som mellem Mand og Mand ere at præstere, maa forelægges resp. i det danske og det tydske Sprog for Hertugdømmet Slesvigs og i det tydske Sprog for Hertugdømmet Holstens nu forsamlede Provindsialstænder til allerunderdanigst Betænkning.

Efterat *Premierministeren* [Ørsted], *Ministeren for Holsten* (Reventlov-Criminil] og *Ministeren for Slesvig* [Moltke] havde fremhævet Ønskeligheden af, at det i den refererede Forestilling antydede Punkt angaaende Forandring af Benævnelsen »Rigsbankdaler« til »Rigsdaler« sættes i Forbindelse med det foreliggende Forslag, behagede det *Hans Majestæt* at udtale, at Allerhøistsamme, forinden han afgav Resolution paa den foredragne Forestilling, hvis Indstillingspunkter han iøvrigt bifaldt, vilde have Finantsministeriet paalagt om hint Punkt, angaaende snarest mulig Forandring af Benævnelsen »Rigsbankdaler« til »Rigsdaler«, at indlede Brevveksling med de paagjældende Ministerier, hvornæst der om Resultatet af det saaledes indledede og Muligheden af sammes Combination med det foreliggende Forslag fra Finantsministerens Side vilde, saasart ske kunde, være at gjøre allerunderdanigst Beretning og Forslag.

Finantsministeren [Sponneck] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at de Forestillingen vedlagte Udkast, resp. til Lov for Kongeriget Danmark og til Patent for Hertugdømmet Holsten angaaende Ophævelsen af de ifølge Forordningen af 1ste Mai 1838 vedblevne Toldbegunstigelser maa forelægges resp. den danske Rigsdag og den holstenske Provindsialstænderforsamling i disses nuværende Samlinger.

Premierministeren [Ørsted] bemærkede, at han, hvad angik de i Danmark bestaaende Toldexemptioner, som foreslaas ophævede ved det af Finantsministeren forelagte Lovforslag, vel ikke troede, at der med Hensyn til disse, som i sig ere ubetydelige og neppe heller ere givne i Privilegiums Form (med Undtagelse af den Raadvaddam indrømmede Toldfrihed, der imidlertid ved Confirmations-Privilegiet af 1841 udtrykkeligt er indskrænket til kun at gjælde indtil videre) kan være nogen Betænkelighed ved at ophæve samme uden Erstatning. Men med Hensyn til Principet i Almindelighed, da kunde han ikke andet end finde meget store Betænkeligheder ved den af Finantsmini-

steren opstillede Paastand, at saadanne Privilegier, hvorved Toldbegunstigelser ere indrømmede, kunne vilkaarlig hæves uden Erstatning, forsaavidt de ikke ere correct erhvervede. Hvad der er givet i Privilegiums Form indeholder jo nemlig et formeligt Tilsagn, og dette maa hævdes, naar det ikke indeholder ligefremme Conflicter med Statsvellet. Det er en i den almindelige Retsbevidsthed grundet Sætning, at Privilegier ikke vilkaarligen kunne hæves, uden at der gives Erstatning; den maa ligesaa vel gjælde Toldprivilegier som andre Privilegier, uden at den Forskjel, som Finantsministeren havde villet opstille imellem, hvad der er givet for eller uden Vederlag, kan være afgjørende, og at fravige hin almindelige Retssætning troede han kunde have betænkelige Følger.

Finantsministeren [Sponneck] kunde ikke indrømme Anvendeligheden paa de Privilegier, hvorved Toldbegunstigelser ere tilstaaede, af den almindelige Retssætning, som gjøres gjældende med Hensyn til, at Privilegier ikke kunne ophæves uden Erstatning, og idet han i saa Henseende navnlig paaberaabte sig den i den refererede Forestilling fremhævede allerhøieste Resolution af 1841, maatte han vedblivende reservere Legislaturens fuldkomne og ubundne Frihed paa Toldgebetet.

Justitsministeren [Scheel] troede ikke, at man paa den omhandlede allerhøieste Resolution af 1841 kan bygge en saadan Paastand, som Finantsministeren har villet gjøre gjældende, men maatte være af den bestemte Formening, at de samme Regler, som fra det retslige Standpunkt anses gjældende med Hensyn til Privilegier i Almindelighed, ogsaa maa være anvendelige paa Toldgebetet. Imidlertid fandt han, at man, uden at der paaberaabes, hvad Finantsministeren har villet hævde som en almindelig Sætning, kunde uden Betænkelighed gaa ind paa det foreliggende Forslag, og navnlig ansaa han det heller ikke videre betænkeligt, at den paagjældende Toldfrihed for Frederiks Hospital ophæves, thi da Hospitalet dog aarligt har Tilskud af Finantserne, vil Følgen kun blive, at dette Tilskud maa, om fornødent, blive saameget større.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkede, indem er sich übrigen auf seine Correspondenz mit dem Finanzminister bezog, dass er doch jedenfalls glaube, es sei am Richtigsten, im Entwurfe des Patents für das Herzogthum

Holstein die Worte »ohne Entschädigung der Betheiligten« wegzulassen, da bei der Aufhebung der Altonaer Zollprivilegien eine solche ausdrückliche Hinzufügung nicht Statt gefunden habe.

Finantsministeren [Sponneck] fandt det ogsaa af den af Ministeren for Holsten anførte Grund rettest, at de omspurgte Ord udgik af Patent-Udkastet, og troede, at det da saa ogsaa vilde være bedst at gjøre en tilsvarende Forandring i Lovforslaget for Kongeriget. I Realiteten vilde disse Forandringer imidlertid ingen Betydning have.

Hans Majestæt behagede derefter allernaadigst at bifalde *Finantsministerens* foreliggende Indstilling, dog saaledes, at i Patent-Udkastet for Holsten Ordene »ohne Entschädigung der Betheiligten« udelades, og at Lovudkastet for Kongeriget § 1 kommer til at lyde: »Følgende efter Forordningen 1ste Mai 1838 § 52 vedblevne Toldbegunstigelser ophøre den 1ste Januar 1855: 1) den Eierne af Raadvaddams Mølle osv.«, samt at samme Udkasts § 3 herefter bortfalder.

Ferner refererte *der Finanzminister* [Sponneck] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Vereinigung der zwei Zollhebungscontrollen zu Klein-Wesenberg.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die Vereinigung der seither in Klein-Wesenberg getrennt bestandenen Zollcontrollen für den Landverkehr und für den Wasserverkehr, unter Aufhebung des separaten Zollcontours für den Wasserverkehr, in eine Hebungscontrolle allergnädigst zu genehmigen und die Verwaltung derselben dem bisherigen Hebungscontrolleur für den Wasserverkehr, Andreas Johannsen, zu übertragen. Letzterem auch in dieser Veranlassung eine jährliche Gegenzulage von 300 Rbt. allergnädigst zu bewilligen.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

- 1) At *Hans Majestæt* allernaadigst vil bifalde, at *Gouvernementet* for de dansk-vestindiske Besiddelser bemyndiges til, saalænge der ingen Ulemper derved vise sig, at lade Forbrydere, der ifølge Plakaten af 22de Juli 1848 ville være at hjemsende til Moderlandet for at udstaa de dem idømte Straffe i Straffeanstalterne der, foreløbig paabegynde Straffens Udstaaelse i Arresterne i Vestindien, indtil Resolution fra Regjeringen i Moderlandet kan modtages, naar *Gouvernementet* ikke efter Omstændighederne, navnlig Forbrydelsens Grovhed eller Delinqventens Personlighed, maa anse det hensigtsmæssigt at hjemsende nogen strax.

- 2) At de i Straffeanstalterne i Vestindien hensiddende Forbrydere Peter af Plantagen Margsfancy, William Mahony af Plantagen Longford, Daniel Clarke af Plantagen Barrenspot, Bona James af Plantagen Goodhope, Bastian af Plantagen la Vallée, Robert af Plantagen Barrenspot, John Jurell af Plantagen Cornhill, Harry af Plantagen Orangegrove, Toddy af Plantagen Humbug, Johannes Willivik af Plantagen Monbijou, Joseph af Plantagen Wintberg og Georg af Plantagen Two Williams, der ere dømte til forskjelligt Strafarbeide i Danmark, maa udstaa deres Straf i Straffeanstalterne i Colonierne.
- 3) Samt af den ovenomhandlede Resolution, der i de enkelte Tilfælde vil være at indhente med Hensyn til Stedet, hvor Forbrydere skulle udstaa de dem idømte Straffe, for Fremtiden vil være at afgive af Finantsministeriet, naar der fra Justitsministeriets Side ikke haves noget at erindre derimod.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maatte behage Hans Majestæt allernaadigst at bifalde:

- 1) At Embedet som Herredsskriver i Elbo, Holmans og en Del af Brusker Herreder forenes med Embedet som Herredsfoged i samme Herreder og som Følge deraf overdrages den nuværende Herredsfoged, Kammerjunker, Overauditeur Peter Carl Christian Holck, Ridder af Dannebrog.
- 2) At Embedet som Kongelig Raadmand i Fredericia nedlægges fra 1ste November d. A. at regne, og at den dette Embede tilkommende Andel i Indtægterne af Fuglsang Skov samt af Aalefiskeriet udfor Byens Grund og Færgerettigheden til Strib fra samme Tid overdrages Fredericia Kjøbstads Commune uden Vederlag, men imod at samtlige Indtægter af Fuglsang Skov for Fremtiden ikke indgaa i Byens almindelige Kæmnerkasse, men forsaavidt de ikke behøves til Skovens Cultur og det Vederlag, der ifølge allerhøieste Resolution af 27de Marts 1851 skal svares for den Borgermesteren og Byfogden tidligere tilkommende Andel i bemeldte Skov, udelukkende anvendes til Byens og Omegnens Forskjønnelse eller andre lignende Øiemed; at fremdeles af de øvrige Raadmandsindtægter Godtgjørelse af Statskassen for Accise, til Beløb 2 Rbd. 18 Sk., bort-

falder, og at det samme overensstemmende med det forrige danske Cancellies Skrivelse af 12te Januar 1828 bliver Tilfældet med Raadmandens Andel af Renterne af den saakaldte Veierbodsfond, til Beløb 8 Rbd. 74 Sk., samt at den Raadmanden hidtil tillagte faste Løn af Communens Kasse 125 Rbd. aarlig og hans Andel af den saakaldte Officersmarksafgift 12 Rbd. 26 Sk. inddrages til Fordel for Communen.

- 3) At Embedet som By- og Raadstueskriver i bemeldte Kjøbstad med de samme tillagte Indtægter, dog med Undtagelse af Andel i Officersmarksafgiften, 5 Rbd. 44 Sk., Godtgjørelse af Communen for Skrivematerialier, 8 Rbd. og de saakaldte Branddouceurer, hvilke Indtægter samtlige bortfalde, forenes med det ligeledes ledige Embede som Borgermester og Byfoged sammesteds.

Premierministeren [Ørsted] bemærkede, at han vel ikke tror, at man, da man saa til i de senere Aar har forladt Principet om Adskillelsen mellem Dommer- og Skriver-Embedet, nu med nogen Virkning kan holde paa denne Adskillelse i enkelt Tilfælde, naar iøvrigt Foreningen af begge Embeder findes hensigtsmæssigt til Arrondering; men han kunde dog ikke undlade at udtale, at det efter hans Tanker er uheldigt at forene hine Embeder, da derved tilintetgjøres de Garantier, som haves i, at Dommer og Skriver ikke er samme Person.

Justitsministeren [Scheel] troede, at de Garantier, som Adskillelsen af Dommer- og Skriver-Embedet giver under den nærværende Retsforfatning, ere saa godt som ingen, i hvilken Henseende han navnlig fremhævede, at, saaledes som det nu engang er blevet Praxis, møder ved Extraretten Skrивeren saa godt som aldrig selv, men sender sin Fuldmægtig. Heller ikke er der i det hele nu, efterat Retsvidneinstituttet er blevet organiseret, saa megen Grund til at holde paa Adskillelsen af hine Embeder, som der tidligere var. For sit eget Vedkommende var han iøvrigt ikke meget tilbøielig til at forene disse Embeder, hvor de kunde paa passende Maade holdes fra hinanden, idet han nemlig fandt det ønskeligt, at der havdes endel Skriverembeder, hvori man kunde anbringe dels saadanne, som ikke kunde befordres til Dommerembeder, dels Dommere, som formedelst fremrykket Alder eller af anden Grund, ikke længere vare istand til at bestyre deres Embeder, saaledes som det var at ønske.

Udenrigsministeren [Bluhme] troede, at de Garantier, man har villet søge i Adskillelsen af Dommer- og Skriverembedet, skal man

søge andre Steder, og fremhævede tillige, at det i høi Grad tjener til at fremme Forretningerne, at begge Embeder ere forenede.

Det behagede derefter *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde Justitsministerens foreliggende Indstillinger.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

- 1) At Borgervæbningerne i Kjøbstæderne Kallundborg, Skjelskør, Stubbekjøbing, Nakskov, Nysted, Rudkjøbing, Thisted, Veile, Kolding, Ribe og Varde maa ophæves.
- 2) At det har sit forblivende derved, at ingen Borgervæbning findes i Kjøbstæderne Præstø, Vordingborg, Rødby, Saxkjøbing, Frederikshavn, Skagen, Sæby, Nibe, Nykjøbing paa Morsø, Skive og Lemvig.
- 3) At der i hver af de Kjøbstæder, hvor ingen Borgervæbning haves, organiseres, forsaavidt dette ikke allerede er sket, et forenet Brand- og Politicorps, og at det Mandskab, der henhører til Politiafdelingen, forsynes med Geværer.
- 4) At de i ommeldte Kjøbstæder værende Borgervæbningsfonds maa ophæves som saadanne og henlægges under Brandfondene; og
- 5) At Justitsministeriet allernaadigst maa bemyndiges til for de Kjøbstæder, hvori Brand- og Politicorps'er findes eller indrettes, at approbere Reglementer for disse Corpser, forsaavidt hensigtsvarende Reglementer ikke allerede haves.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst samtlige Indstillinger.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet fredag d. 28. oktober 1853.

Aar 1853, den 28de October, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde. Hans Kongelige Høihed Arveprindsen var fraværende.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine Veränderung der allerhöchst genehmigten Nutzungs-Vorschläge in Ansehung der Königlichen Forsten im Herzogthum Holstein für das Forstjahr vom 1sten October 1853 bis dahin 1854.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, an den Verjüngungsorten des Geheges Jettbrock, Amts Bordesholm, in dem Forstjahre 1853/54

100 Faden Kluft-, 20 Faden Knüppel- und 60 Haufen Busch- und Abfallholz mehr, als nach den, mittelst allerhöchster Resolution vom 23sten September d. J., genehmigten Vorschlägen in dem gedachten Jahre zur Nutzung kommen werden, aufhauen zu lassen, und die desfallsigen Kosten seiner Zeit auf die Forstintraden anzuweisen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte demnächst eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Entwurf eines Patents wegen einstweiliger Erhöhung der von den Communen zu den Strafanstalten in Glückstadt zu leistenden Beiträge für das Herzogthum Holstein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass der der Vorstellung angeschlossene Entwurf eines Patents betreffend die Erhöhung der von den Communen zu den Strafanstalten in Glückstadt zu leistenden Beiträge für das Herzogthum Holstein der holsteinischen Provinzialständeversammlung in ihrer gegenwärtigen Diät zur Berathung vorgelegt werde.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des stud. theol. Karl Christian August Juhl aus Neustadt um Wiederezulassung zu dem durch den Besuch auswärtiger Universitäten eingebüsstem Genusse des academischen Convicts in Kiel.

Übereinstimmend mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät*, ungeachtet des stattgehabten Besuchs auswärtiger Universitäten, dem Studirenden der Theologie Karl Christian August Juhl aus Neustadt, z. Z. in Kiel, den Wiedereintritt in den Genuss des dortigen academischen Convicts allergnädigst zu bewilligen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Promotion des Candidaten Ernst Adolph Bleyer aus Altona zum Licentiaten, sowie des Candidaten Theodor Sophus Otto Hager aus Glückstadt zum Doctor der Medicin.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, der medicinischen Facultät der Universität in Kiel zur Verleihung des Grades eines Licentiaten der Medicin an den Candidaten Ernst Adolph Bleyer aus Altona, sowie der medicinischen Doctorwürde an den Candidaten Theodor Sophus Otto Hager aus Glückstadt die allerhöchste Autorisation zu ertheilen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen Antrag des Kirchspielvogts v. Sievers in Kaltenkirchen, Amts Segeberg, auf Genehmigung der Verpachtung eines Theils seiner Dienstländereien.

Übereinstimmend mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von dem Kirchspielvogte von Sievers in Kaltenkirchen, Amts Segeberg, auf 10 Jahre und resp. auf 3 Jahre von Michaelis d. J. angerechnet, vorgenommene Verpachtung der zu seinen Dienstländereien gehörigen Grundstücke »Achttert Haidland« und »Norden Sprengmoor Camper Feld« allergnädigst zu genehmigen.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erhebung einer Communal-Betriebs- und Einkommensteuer in der Stadt Altona für das Jahr 1854.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät* der König, das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, die Erhebung einer ausserordentlichen Communal-Betriebs- und Einkommensteuer in der Stadt Altona nach Massgabe des für die Erhebung dieser Steuer in diesem Jahre erlassenen Regulativs auch für das Jahr 1854 anzuordnen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Uniformen for Branddirektørerne i Hertugdømmet Slesvig, idet han indstillede, om ikke den ved allerhøieste Resolution af 7de September d. A. for Husfogderne foreskrevne Uniform allernaadigst turde være at reglementere for Branddirektørerne.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldet.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling om Fordelingen af Forretninger og Indtægter mellem Hovedpræsten og Diaconus i Sørup Sogn.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst:

- 1) At for Fremtiden de geistlige Embedsforretninger i Sørup Sogn under Flensborg Provsti fordeles saaledes mellem Hovedpræsten og Diaconus, at de skiftevis prædike saavel Dansk som Tydsk efter en i fornødent Fald af Kirkevisitatoriet approberet Turnus, at hver af dem med Hensyn til Forrettelsen af Ministerialia har sin Uge,

at Inspektionen over Skolerne saavel som Confirmationen vexler hvert andet Aar, og at den, der ei har Skolevæsenet, saalænge bestyrer Fattigvæsenet, hvorimod Hovedpræsten vedbliver at føre Kirkebøgerne, udstede Attester m. m. og beholder de derfor faldende Gebyrer.

- 2) At der med Hensyn til de ommeldte geistlige Embedsmænds Lønninger for Fremtiden indtræder den Forandring, at Offer og Accidentser deles lige mellem dem.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Bitte des Eisenbahnunternehmers S. M. Peto in London, dass an den Wegeübergängen auf der Flensburg-Husum-Tönninger Eisenbahn statt des Steinpflasters Bohlenbelag angebracht werden dürfe.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruhten *Seine Majestät*, es dem Samuel Morton Peto allergnädigst freizustellen, auf der Flensburg-Husum-Tönninger Eisenbahn zu den Wegeübergängen mit Ausnahme der Chaussee-Übergänge und des Übergangs der Schleswig-Husumer Nebenlandstrasse statt des Steinpflasters Bohlenbelag zu verwenden.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til en Forordning for Hertugdømmet Slesvig angaaende Ophævelsen af den ved Forordningen af 23de September 1762 i bemeldte Hertugdømme paa budne extraordinære Skat.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at der allerunderdanigst forelægges en i Overensstemmelse med det forelagte Udkast udfærdiget Forordning til allerhøieste Underskrift.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til en Forordning for Hertugdømmet Slesvig angaaende Ophævelsen af Inderte- og Forbedelsespenggeafgiften.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at der allerunderdanigst forelægges en i Overensstemmelse med det forelagte Udkast udfærdiget Forordning til allerhøieste Underskrift.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det Forestillingen vedlagte Forslag til

Lov om Tillægsbevilling for Finantsaaret 1853/54 forelægges Kongerigets nærværende Rigsdag.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Spouneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil bifalde, at der paa det allerunderdanigste forelagte Forslag til Lov om Tillægsbevilling for 1853/54, under sammes § 10.3., til forlods Udreedelse af Postintraderne, under fornøden Forklaring i Motiverne, optages et Beløb af 15.000 Rbd. til for indeværende Finantsaar at tilstaa Postcontrahenterne i Kongeriget et passende Tillæg i den kontraktmæssige Betaling samt lige allernaadigst tillade, at der ligeledes for indeværende Finantsaar tilstaaes Contrahenterne om Postbefordringerne i Hertugdømmet Slesvig en passende Forhøielse i den kontraktmæssige Betaling, og at dertil af bemeldte Hertugdømmes Postintrader anvendes et Beløb af indtil 6000 Rbd.

Begge disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Spouneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Approbation forelægges Bekjendtgjørelse angaaende Indkaldelsen af de endnu i Omløb værende rentebærende Creditbeviser.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst den forelagte Bekjendtgjørelse.

Marineministeren [Steen A. Bille] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori andrages paa allerhøieste Bemyndigelse til at forelægge Rigsdagen Udkast til Lov om Opkrævelsen af Prikkepenge af Skibe, som befare en Del af Limfjorden.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst, at bemeldte, Forestillingen vedlagte Lovudkast, forelægges den nu forsamlede Rigsdag, dog at Marineministeren forinden foretager saadan Redactionsforandring, som kan tjene til større Tydeliggjørelse af det, der er Udkastets Mening.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 2. november 1853.

Aar 1853, den 2den November, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste

Forsæde. Udenrigsministeren var paa Grund af Sygdom fraværende.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlov-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Aufhebung des sogenannten Verbittels-, Schutz- und Instengeldes, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die unter dem Namen von Verbittels-, Schutz- und Instengeld bisher an die Königliche Casse zu erlegenden persönlichen Abgaben aufzuheben und das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, die im Entwurfe angeschlossene, desfällige Verordnung Seiner Königlichen Majestät zur gnädigst gefälligen Unterzeichnung allerunterthänigst vorzulegen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlov-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Aufhebung der durch die Verordnung vom 23sten September 1762 ausgeschriebenen ausserordentlichen Steuer, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die durch die Verordnung vom 23sten September 1762 angeordnete ausserordentliche Steuer im Herzogthum Holstein aufzuheben und das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, die im Entwurfe angeschlossene desfällige Verordnung Seiner Königlichen Majestät zur allerhöchsten Unterzeichnung allerunterthänigst vorzulegen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlov-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ernennung des ausserordentlichen Professors der Botanik an der Universität in Kiel, I. E. Nolte, zum Adjuncten des holsteinischen Sanitätscollegiums.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät*, den ausserordentlichen Professor der Botanik an der Kieler Universität I. E. Nolte, unter Hinweisung auf die Instruction für das Sanitätscollegium vom 8ten Juni 1804 und die Instruction für die Adjuncten dieses Collegiums vom 20sten December v. J., zum Adjuncten des holsteinischen Sanitätscollegiums allergnädigst zu ernennen und ihn dabei insbesondere zu beauftragen, in dieser Eigenschaft an der allerhöchst angeordneten Prüfung der Apotheker nach Massgabe der Bekanntmachung des Sanitätscollegiums vom 16ten Juli 1805 unter der näheren Bestimmung Theil zu nehmen, dass ihm

sowohl ein Votum bei der Entscheidung über die stattgehabten Prüfungen als auch das Recht der Mitunterschrift der nach § 10 der citirten Bekanntmachung auszustellenden Prüfungsattestats gleich den Mitgliedern des Sanitätscollegiums beigelegt, und gleich diesen ein Antheil an dem für die Prüfung der Pharmaceuten nach § 12 jener Bekanntmachung zu entrichtenden Honorar bewilligt werde.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die den beiden Conducteuren des Deich- und Wasserbaudirectors beizulegende Gage und die Aufbringung der Gagen des Deich- und Wasserbaudirectors und der Conducteure.

Übereinstimmend mit dem allerunterthänigsten Antrage geruhen *Seine Majestät*, den beiden Conducteuren des Deich- und Wasserbaudirectors eine Gage mit Einschluss der Vergütung für Comtoirhaltung von resp. 900 und 700 Rbt. allerhöchst beizulegen und dabei allergnädigst zu genehmigen, dass von der zur Gagirung des Deich- und Wasserbaudirectors und der beiden Conducteure jährlich erforderlich werdenden Summe von 5600 Rbt. aus dem Budget des Herzogthums Lauenburg 560 - aus der holsteinischen Deichkasse 1620 - und aus dem Budget des Herzogthums Holstein 3270 - abgehalten werden.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen Antrag des zweiten Jägercorps, dass es dem Officierscorps desselben allergnädigst gestattet werden möge, bei einzelnen festlichen Gelegenheiten die obere Etage des sogenannten Thurmhauses in Glückstadt zu benutzen.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruhen *Seine Majestät*, dem Officierscorps des zweiten Jägercorps für einzelne festliche Gelegenheiten die Benutzung der oberen Etage des sogenannten Thurmhauses in Glückstadt allergnädigst zu gestatten und das Ministerium mit der Anordnung des danach Erforderlichen allerhöchst zu beauftragen.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Wiederverpachtung der herrschaftlichen Mühlen cum pert. zu Crumesse, Amts Ratzeburg.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium, unter allergnädigster nachträglicher Genehmigung der Seitens desselben vorgenommenen Prolongation der dem Müller Heinrich Julius David Dräger seiner Zeit überlassenen Pacht der landesherrlichen Mühlen cum pert. zu Crumesse auf 1 Jahr, allerhöchst zu autorisiren, die gedachten Mühlen cum pert. vom 1sten Mai 1854 an gerechnet dem Müller Johann Gottfried Brede aus Reinbeck für die auf der am 24sten September d. J. abgehaltenen Licitation gebotene jährliche Pachtsumme von 572 Rtl. L. M., unter den dieser Licitation zu Grunde gelegten Bedingungen, auf die Zeit vom 1sten Mai 1854 an bis dahin 1860 in Pacht zu überlassen, sowie das danach Erforderliche zu verfügen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Indførelsen i Hertugdømmet Slesvigs Almueskoler af den af Stiftsprovst Balslev udgivne Catechismus, idet han indstillede, at det maa behage Hans Majestæt allernaadigst at bifalde, at den af Stiftsprovst Balslev udgivne Lærebog for den uconfirmerede Ungdom »Luthers Catechismus med en kort Forklaring« autoriseres til Brug i Almueskolerne og ved Confirmationsundervisningen i Hertugdømmet Slesvig, saaledes at Ministeriet for bemeldte Hertugdømme allernaadigst bemyndiges til at meddele Tilladelse til dens Indførelse der, hvor det efter nærmere Forhandling med vedkommende geistlige Autoriteter maatte findes rigtigt.

Cultusministeren [Ørsted] bemærkede, at han dog fandt nogen Betænkelighed ved det foreslaaede, da det var en Foranstaltning, som kunde opvække adskillig Bevægelse, som Tilfældet i sin Tid havde været i Kongeriget, da Balles Lærebog befalede indført.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] fremhævede, at den foreliggende Indstilling ikke gaar ud paa en Befaling til, at den paagjældende Lærebog almindeligt skal indføres i Hertugdømmet.

Cultusministeren [Ørsted] troede dog, at i grunden blev det en Befaling til Lærebogens Indførelse.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] henholdt sig til sit forrige; og den foreliggende Indstilling blev derefter af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Geneh-

migung des speciellen Bauplans für die von der Flensburg-Husum-Tönninger Eisenbahn abzweigende Seitenbahn von Oster-Ohrstedt nach Rendsburg.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruhen *Seine Majestät*, dem von dem Samuel Morton Peto vorgelegten speciellen Bauplan für die von der Flensburg-Husum-Tönninger Eisenbahn abzweigende Seitenbahn von Oster-Ohrstedt nach Rendsburg unter Vorbehalt allerhöchster Beschlussnahme in Ansehung dessen, was die Brücken angeht, bis nach erfolgter allerunterthänigster Vorlage der desfälligen speciellen Entwürfe, sowie unter fernerem Vorbehalt allerhöchster Beschlussnahme hinsichtlich der vor oder in Rendsburg anzulegenden Station, die allerhöchste Genehmigung allergnädigst zu ertheilen, jedoch mit dem Bedeuten, dass es hinsichtlich der Einfriedigung pp nach Massgabe des § 19 der Bekanntmachung vom 18ten Mai 1840 zu verhalten sein werde, und dass die beabsichtigte Anlegung von Telegraphen sich ausschliesslich auf den Gebrauch für Zwecke der Eisenbahn zu beschränken habe, sowie unter Hinzufügung der Modificationen, dass die in dem Bauplane sub 1–14 incl. und sub 16–18 incl. aufgeführten Steigungen auf das Verhältniß von wenigstens 1:150 und die Steigung sub 15 auf das Verhältniß von wenigstens 1:160 reducirt, sowie dass die Wegeübergänge sämtlich nach Anweisung des Königlichen Commissairs entweder mit Steinpflaster oder mit Bohlen belegt und die obere Schicht der Ballastauflage wenigstens bis auf 6 Zoll aus wirklichem Kies herstellig gemacht werde, und endlich unter der Bedingung, dass der Eisenbahnunternehmer pflichtig sein solle, die Anlage eines zweiten Bahngleises, sobald solches von der Königlichen Regierung im Interesse des Verkehrs für nöthig erachtet werde, sofort zur Ausführung zu bringen.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das wider den Inculpaten Claus Hinrich Friedrich Bohnensack wegen Mordes vom Appellationsgerichte für das Herzogthum Schleswig beschlossene Todesurtheil.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruhen *Seine Majestät*, die wider den Claus Hinrich Friedrich Bohnensack aus Ringsdorf, adeligen Guts Coselau im Herzogthum Holstein, wegen eines an dem Eingesessenen Paul Wohler zu Sartjendorf auf der Insel Fehmarn verübten Mordes erkannte qualificirte Todesstrafe in eine

einfache Todesstrafe mittelst Enthauptung mit dem Beile allerhöchst zu verwandeln.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Genehmigung einer Abänderung der nach dem allerhöchst approbirten speciellen Bauplan für die Flensburg-Husum-Tönninger Eisenbahn projectirten Steigungsverhältnisse auf einer Strecke vor Flensburg.

Übereinstimmend mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Eisenbahnunternehmer Samuel Morton Peto allergnädigst zu gestatten, auf der Strecke von dem Flensburger Mühlenteich bis Steikersdamm, anstatt der nach dem allerhöchst genehmigten speciellen Bauplan für die Flensburg-Husum-Tönninger Eisenbahn projectirten Steigungsverhältnisse folgende Steigungen anzubringen, nämlich auf der ersten, 70 Ruthen langen Strecke eine Steigung von 1:110, auf der darauf folgenden Strecke von 220 Ruthen Länge eine Steigung von 1:80, sowie endlich nach einer horizontalen Strecke von 60 Ruthen auf der noch übrigen Strecke von 250 Ruthen Länge eine Steigung von 1:104.

Derefter refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udskrivningen af Magasinkorn, Hø og Halm i Hertugdømmet Slesvig for Aaret 1854, idet han allerunderdanigst indstillede, om Ministeriet ikke maatte være at bemyndige til at forelægge til allerhøieste Underskrift et i Overensstemmelse med det Forestillingen vedlagte Udkast i det danske og det tydske Sprog udfærdiget Patent angaaende Udskrivningen af Magasinkorn, Hø og Halm i Hertugdømmet Slesvig for Aaret 1854.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Vererbpachtung des bei Nübbel gelegenen mit No. 34 bezeichneten Kanalpachtstückes.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Dingvogt Bock in Nübbel als Pluslicitant das bei Nübbel gelegene mit No. 34 bezeichnete Kanalpachtstück, gross 6 Tonnen 12 Ruthen, gegen eine Kaufsumme von 140 Rbt. für die Tonne, im übrigen aber unter den der Licitation zu Grunde gelegten Bedingungen in Erbpacht zu überlassen, und dabei das Ministerium zu autorisiren, das in dieser Beziehung weiter Erforderliche zu veranlassen.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling betræffende en Ansøgning fra Bestyrelsen for den i Byen Sønderborg bestaaende Stiftelse for forsømte Børns Frelse om Fritagelse for Collateralskattens Erlæggelse af en samme legeret Kapital.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at forunde den i Byen Sønderborg bestaaende Stiftelse til forsømte Børns Frelse Fritagelse for Collateralskattens Erlæggelse af den samme af afdøde Skibscapitain Kuss legerede Kapital af 2495 Rbd. og at bemyndige Ministeriet til at foretage det i denne Henseende fornødne.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Vererbpachtung des der allerhöchsten Landesherrschaft wieder anheim gefallenen, z. Z. zu einer Baumschule eingerichtet gewesenen Theils des sogenannten Erdbeerenberges bei Schleswig, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der Seiner Königlichen Majestät wieder anheim gefallene, seiner Zeit von dem vormaligen Landcommissair, Etatsrath Jochims, zu einer Baumschule eingerichtet gewesene Theil des sogenannten Erdbeerenberges bei Schleswig dem Peter Jacob Rober gegen Erlegung eines Kaufgeldes von 1400 Rbt. und eines jährlichen Canons von 6 Rbt., sowie übrigens unter den sonstigen der deshalb abgehaltenen Licitation zu Grunde gelegten Bedingungen in Erbpacht zu überlassen, und das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, den deshalb event. zu entrichtenden Erbpachtscontract zur allerhöchsten Unterschrift allerunterthänigst vorzulegen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt. *Hans Majestæt* hævede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 9. november 1853.

Aar 1853, den 9de November, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde. Krigsministeren og Udenrigsministeren vare paa Grund af Sygdom fraværende.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betref-

fend das Gesuch des Johann Christian Hinckelmann in Plön um Ertheilung der Erlaubnis zur Adoption eines unehelichen Kindes seiner Ehefrau.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, 1) dass es dem Arbeitsmann Johann Christian Hinckelmann in Plön gestattet werde, den unehelichen Sohn seiner jetzigen Ehefrau Anna Elisabeth, verwitwet gewesen Gerck, geb. Krützfeld, Namens Ernst Heinrich Christian, zu adoptiren; und 2) dass die desfällige Concession dem Arbeitsmann Hinckelmann ohne Entrichtung einer Expeditions-Gebühr ausgehändigt werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Erlass einer von mehreren Korn-Müllern im Kirchspiele Marne, der Landschaft Süderdithmarschen, jährlich entrichtenden Mühlenabgabe.

Übereinstimmend mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät*, den Kornmüllern im Kirchspiele Marne, der Landschaft Süderdithmarschen, Peter Wilkens zu Kattrepel, Friedrich Witt zu Helse, Johann Behrens in Fahrstedt, Johann Peter Hues daselbst und Paul Henning Boden zu Dieckhusen die auf ihren Mühlen seit dem Jahre 1754 ruhende jährliche Recognition von 19 Rbt. 19 $\frac{1}{5}$ Sk. oder 12 Rth. v. C. sowie dem Korn- und Graupenmüller Hans Bielenberg am Westerdeich selbigen Kirchspiels, die von ihm zufolge der seinem Vorbesitzer Jürgen Kruse unterm 7ten October 1768 ertheilten Concession zur Erbauung einer Kornmühle mit einem Graupengange zu entrichtende jährliche Abgabe von gleichfalls 19 Rbt. 19 $\frac{1}{5}$ Sk. oder 12 Rth. v. C., Beides vom 1sten Januar d. J. an gerechnet, allergnädigst zu erlassen, und den gedachten Müller Bielenberg gleich seinen Nachfolgern im Besitze der am Westerdeich gelegenen Korn- und Graupenmühle der Verpflichtung zur Ausbringung allerhöchster Confirmationen der erwähnten, nunmehr für cassirt zu erachtenden Concession, aus allerhöchster Gnade zu entheben.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Verkauf des neben dem Kieler Schlosse gelegenen sogenannten Wasserstalles zum Abbruche, indem er zur allerhöchsten Resolution vorstellte, ob nicht das Ministerium allergnädigst zu beauf-

tragen sein möchte, den zwischen dem Kieler Schlosse und der von der Stadt Kiel nach Düsternbroock führenden Wasserallee gelegenen, zu jenigem Schlosse gehörigen sogenannten Wasserstall zum Abbruche unter angemessenen Bedingungen veräussern zu lassen, und das darnach sonst Erforderliche wahrzunehmen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des mosaichen Glaubensgenossen, Gold- und Silberwarenfabrikanten Hermann Löwenstein in Altona um Erlaubnis zur Niederlassung im Flecken Pinneberg.

Übereinstimmend mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem mosaichen Glaubensgenossen, Gold- und Silberwarenfabrikanten Hermann Löwenstein in Altona die Erlaubnis, sich im Flecken Pinneberg niederzulassen, unter dem Vorbehalt der vorgängigen Erfüllung der Bedingungen des allerhöchsten Patents vom 5ten November 1841 betreffend die Niederlassung und Versorgung von Ausländern und unter der Verpflichtung allergnädigst zu ertheilen, dass er für die Befreiung von denjenigen Communalämtern, welche er seiner Religion wegen nicht übernehmen kann, eine jährliche Recognition von 16 Rbt. an die dortige Fleckenskasse entrichte.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Canzleisecretairs und Landschreibers Fischer-Benzon in Crempe um Ertheilung der Erlaubnis zur Verpfändung der Landschreiberei-Wohnung.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Landschreiber der Cremper Marsch, Canzleisecretair Fischer-Benzon in Crempe allergnädigst zu gestatten, zur Sicherheit wegen der von demselben zur Einlösung der Landschreibereiwohnung zu contrahirenden Anleihe von 3200 Rbt. oder 2000 Rth. Courant die gedachte Wohnung cum. pert. verpfänden und die desfällige Obligation auf dem Folio dieses Geweses in dem Schuld- und Pfandprotocoll der Stadt Crempe protocolliren lassen zu dürfen mit der Bestimmung jedoch, dass von der fraglichen Schuld in den nächstfolgenden 10 Jahren jährlich 120 Rbt. oder 75 Rth. Courant abzutragen sind und, dass Solches geschehen, alljährlich und zwar zuerst im Januar Monat 1855 dem Steinburger Amtshause nachzuweisen ist.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling om allerhøieste Approbation paa et til Forelæggelse for Rigsdagen bestemt Lovudkast angaaende Anlægget af nye Hovedlande-veistrækninger i Jylland i Finantsaaret 1854/55 og Forarbejder til Anlæg i 1855/56.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst det forelagte Lovudkast til Forelæggelse for den nu sammen værende Rigsdag.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om Approbation paa et Udkast til en Lov indeholdende nogle Forandringer i § 2 i Loven af 26de Marts 1852 angaaende Redningsvæsenet paa de danske Kyster.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* de forelagte Lovudkast til Forelæggelse for den nu sammen værende Rigsdag.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om Approbation paa et Udkast til en Lov, hvorved den hidtil brugte Benævnelse »Rigsbankmønt« forandres til »Rigsmønt«, idet han indstillede, at bemeldte Lovudkast maa blive allernaadigst approberet til Forelæggelse for den nu sammen værende Rigsdag.

Finantsministeren [Sponneck] androg allerunderdanigst paa, at denne Sag maatte blive udsat til et følgende Geheime-Statsraads-Møde, hvor han kunde blive istand til at forelægge de til det nu foreliggende Lovudkast svarende Forslag for Hertugdømmernes Vedkommende, hvilke Forslag det ved Brevveksling med de tvende resp. Ministerier for Hertugdømmerne var blevet ham overladt at forelægge. Han skulde imidlertid, da han havde nogle Betænkeligheder ved det af Indenrigsministeren forelagte Lovudkast, tillade sig allerede nu at fremsætte disse, og det vilde da maaske være hensigtsmæssigt, at Indenrigsministeren og han derefter i den Anledning nærmere confererede med hinanden.

Hvad saaledes Udkastets § 1 angik, da maatte han bemærke, at det ikke blot er selve Mønten, hvis Benævnelse forandres, men Møntfodens Benævnelse forandres ogsaa, og en Redaktionsforandring i denne § vilde derfor blive nødvendig. Dernæst kunde han med Hensyn til § 2 ikke være enig i den deri indeholdte Bestemmelse, at det skulde være tilladt Undersaatterne for Fremtiden at benytte den afskaffede Be-

nævne Rigsbankmønt, thi naar Møntfoden forandres, er det en Selvfølge, at alle Forpligtelser, der for Fremtiden indgaas, maa indgaas i den nye Mønt, og der maa nødvendigvis med Hensyn til Rigmønten gives samme Bestemmelse, som i Forordningen 5te Januar 1813 § 19 er givet med Hensyn til Rigsbankmønten.

Sluttelig maatte han, hvad det fra Nationalbankens Direktion indhentede Samtykke angik, bemærke, at han ikke kunde erkjende, at det til den paatænkte Forandring er nødvendigt at have Bankens Samtykke, og han ansaa derfor ogsaa den til dette Samtykke knyttede Reservation for aldeles irrelevant overfor Regjeringen.

Indenrigsministeren [Ørsted] kunde intet have imod den af Finantsministeren antydede Redaktionsforandring i § 1, skjøndt han egentlig ikke troede, at nogen saadan behøves. Derimod kunde han aldeles ikke tilraade, at det skulde forbydes i Fremtiden at bruge Benævnelser Rigsbankmønt. Dels ansaa han nemlig et saadant Forbud for aldeles uforholdent, da det kun er en nominel, ingen reel Forandring, som her er Tale om, og da der intet kan være imod, at der ved Stiftelsen af en Forpligtelse siges, at den indgaas i Rigsbankdalere, naar Vedkommende dog bliver nødt til at modtage Pengene i Rigsdalere; og dels vilde, hvis der gaves en Lov, som med nogen Betydning skulde forbyde hin Benævnelse, dette medføre mangfoldige Retstab, da det paa ingen Maade er saa let i daglig Handel og Vandel at vænne sig til Brugen af den forandrede Benævnelse. Med Hensyn til den af Finantsministeren allegerede § 19 i Forordningen 5te Januar 1813, da blev heller aldrig, naar en indgik en Contrakt under en anden Benævnelse end Rigsbankmønt, Contrakten erklæret ugyldig, den paagjældende skulde kun gjøre sin Paastand for Domstolene i Rigsbankpenge, og §en havde ikke den Betydning, at man ved i en Contrakt at bruge nogen anden Benævnelse skulde lide noget Retstab.

I Henseende til, hvad Finantsministeren havde erindret om Bankens Samtykke, da troede heller ikke Indenrigsministeren, at et saadant er nødvendigt til, hvad under denne Sag paatænkes gennemført. Han havde iøvrigt ogsaa blot anmodet Justitsministeren om i Egenskab af Bankcommissær at give sin Betænkning, men han fandt det forresten meget rimeligt og forsigtigt, at denne Minister, hvis Sag det var at bedømme, om det var nødvendigt at indhente Bankdirektionens Betænkning, havde hørt Direktionen.

Finantsministeren [Spønneck] bemærkede yderligere, at det natur-

ligvis ikke var hans Mening, at Bestemmelsen i Forordningen 5te Januar 1813 § 19 skulde gennemføres paa strengere Maade med Hensyn til Rigmønten end i Praxis sket er med Hensyn til Rigsbankmønten, og han skulde, naar Indenrigsministeren fandt det betænkeligt at indskærpe bemeldte i Øieblikket legale Bestemmelse, aldeles intet have imod, at der af denne Bestemmelse kun optages i det foreliggende Forslag, hvad der af samme er praktisk gjort gjældende. Men at den Møntfod, som skal være Monarkiets, maa hævdes i sin Ret som Rigmøntfod, derpaa lagde han den allerstørste Vægt, og til Støtte for samme mente han derfor ogsaa, at Bestemmelsen for Hertugdømmerne i Forordningen 19de October 1813 § 6, hvorefter hypothekariske Forpligtelser til Pengepræstationer ikke skulle kunne indføres i Skyld- og Panteprotokollerne, naar de ikke lyde paa Rigsbankpenge, bør gjøres gjældende for hele Monarkiet med Hensyn til den nye Rigmønt. Han vidste iøvrigt meget vel, at det i Forhold til Kongeriget er temmelig ligegyldigt, om det bliver forbudt for Fremtiden at bruge den gamle Møntbenævnelse, men med Hensyn til Hertugdømmerne er det af største Vigtighed, at der med Strenghed sørges for, at i dem den gamle Benævnelse ikke bruges, og naar det altsaa er nødvendigt dér strengt at forbyde den, er der, naar man stiller sig paa det Standpunkt, at den hele Forholdsregel, hvormed her er Spørgsmaal, er af megen Vigtighed for hele Monarkiet, ingen Grund, hvorfor det samme ikke ogsaa skulde forbydes i Kongeriget.

Indenrigsministeren [Ørsted] maatte bemærke, at han vilde finde det yderst betænkeligt at gjøre gjældende med Hensyn til hypothekariske Dokumenter, at de, naar de lød paa Rigsbankdaler, ikke skulde kunne thinglæses, inden først en Rectification i denne Henseende havde fundet Sted, hvilket vilde give Anledning til en Standsning, der kunde medføre uopretteligt Tab for den paagjældende. Han maatte dernæst gjentage, at det, hvad Kongeriget angik, forekom ham aldeles uskadeligt, om den gamle Benævnelse ogsaa fremdeles blev brugt i et Dokument, og han kunde ikke tænke sig nogen Grund, hvorfor nogen med Forsæt skulde bruge den; blev den brugt, vilde det være af ren Vanc.

Justitsministeren [Scheel] yttrede, at han med Indenrigsministeren maatte anse det meget betænkeligt i det foreliggende Lovudkast at tilføie en Bestemmelse om, at Dokumenter ikke maa modtages til Thinglæsning, naar den ved dem stiftede Forpligtelse er indgaaet i

Rigsbankmønt, thi Dokumenterne kunde derved betages deres Virkning; om det for Hertugdømmernes Skyld skulde findes nødvendigt udtrykkelig at tilføie en saadan Bestemmelse i de Love, som skulle gives for dem, var en anden Sag. Derimod antog han det heller ikke heldigt, at det i selve den foreliggende Lov antydes, at man fremdeles kan bruge den gamle Benævnelse, og han troede, at det for Kongerigets vedkommende vilde være aldeles tilstrækkeligt, at Loven blot udtaler, at Møntfoden skal for Fremtiden benævnes Rigs mønt, og at alle Forpligtelser, som tidligere ere indgaaede i Rigsbankmønt, skulle gjælde som indgaaede i den nye Mønt, idet han nemlig troede, at det maatte antages at følge ganske af sig selv, at de Forpligtelser, som for Fremtiden indgaas, ikke kunne tabe deres Gyldighed, fordi den gamle Benævnelse maatte være brugt. Imidlertid kunde der efter hans Mening heller intet være imod i Loven at tilføie, at alle Domme og offentlige Dokumenter skulde lyde paa Rigs mønt.

Hans Majestæt Kongen behagede derefter at tilkjendegive, at Allerhøistsamme ansaa det rettest, at der om nærværende Sag fandt en Conference Sted mellem Indenrigsministeren og Finantsministeren, og Allerhøistsamme befalede derfor Sagen udsat til et følgende Møde.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst approberes:

- 1) At efternævnte Fæstere af 3 Tæbring, Ovtrup og Rakkeby Sognekald i Aalborg Stift tilhørende Fæstesteder maa erholde disse til Eiendom, nemlig:
 - a) Johan Andersen en Parcel af Rakkeby nedlagte Præstegaards Jorder af Hartkorn 1 Td., 2 Skp., 3 Fdk., $\frac{3}{4}$ Alb., imod en aarlig Afgift af 4 Tdr. Byg, foruden en Kjøbesum af 450 Rbd.
 - b) Christen Andersen, en Parcel af samme Præstegaard, af Hartkorn 5 Skp., 1 Fdk., $\frac{1}{4}$ Alb. imod en aarlig Afgift af 3 Tdr. Byg, foruden en Kjøbesum af 325 Rbd., og
 - c) Jens Mikkelsen et Fæstehus i Tæbring med Tilliggende, af Hartkorn 3 Skpr., 3 Fdk., $2\frac{3}{4}$ Alb., imod en aarlig Afgift af 2 Tdr. Byg, foruden en Kjøbesum af 250 Rbd.
- 2) At de ovenmeldte Kornafgifter perpetueres i de vedkommende Steder med 1ste Prioritets Panteret, og Kjøbesummerne inddrages iblandt Stiftets offentlige Midler for at frugtbargjøres til Fordel for Kaldet, dog saaledes at der tilstaas Kjøberens af det sidstnævnte Sted, Jens Mikkelsen, saalænge den Eiendommen paahvilende Af-

tægt vedvarer, en Nedsættelse til 2 % af Renterne af den Del af Kjøbesummen, der ifølge Lovgivningen om Udlaan af offentlige Stiftelsers Midler vil kunne forblive indestaaende i bemeldte Eien-
dom.

- 3) At Kjøberne afholde alle med disse Afhændelser forbundne Omkostninger.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Fremdeles refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om Afhændelse af et Bogense og Skovby Sognekald i Fyen tilhørende Boelsted i Kjærby, idet han indstillede, at det maatte behage Hans Majestæt allernaadigst at approbere, at et Bogense og Skovby Sognekald i Fyen tilhørende Boelsted i Kjærby, af Hartkorn 2 Tdr., 4 Skpr., 2 Fdk., 2³/₄ Alb. maa overdrages Fæsteren af samme Jens Hansen til Selveiendom paa følgende Vilkaar:

- 1) At han betaler en i Stedet med første Prioritet sikkret aarlig Afgift af 2 Tdr. Rug, 2 Tdr. Byg og 2 Tdr. Havre, at betale med Penge efter Kapitelstaxten.
- 2) At han erlægger en Kjøbesum af 1350 Rbd., der behandles efter Lovgivningen om offentlige Stiftelsers Midler.
- 3) Afholder alle af Afhændelsen flydende Omkostninger, og
- 4) At han vedbliver at svare alle 3 Tiender til Sognepræsten.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det indstillede.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] forelagde en allerunderdanigst Beretning angaaende de den 31te Marts 1853 udestaaende Restancer ved Oppebørselsstuerne for de direkte Skatters Optrævning i bemeldte Hertugdømme.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori til allerhøieste Sanction indstilles et af Rigsdagen vedtaget Forslag til Lov angaaende Toldbegunstigelser med Hensyn til Vand- og Gasledninger samt andre store Anlæg for Communernes Regning, og derhos endvidere indstilles, at Finantsministeriet maa allernaadigst bemyndiges til, paa derom indgivne Andragender, at tilstaa Communer i Hertugdømmerne samme Begunstigelse med Hensyn til Fortoldningen af Materialier, Maskiner og Redskaber til Vand- og Gasledninger, Kloakindretninger samt lignende store Anlæg for en Communes Regning som den, der herefter vil tilkomme Communer i Kongeriget.

Efterat Finantsministeren havde bemærket, at den foreliggende Sag ikke vilde før 1848 være bleven gjort til Gjenstand for Provindsialstændernes Beraadslagning, i hvilken Henseende han navnlig paa-beraabe sig Bekjendtgjørelsen af 1840 angaaende Jernbaneanlæg, hvorved der gaves Toldbegunstigelser for ethvert Jernbaneanlæg, som kom ind under de i Bekjendtgjørelsen opstillede Betingelser, og at han derfor heller ikke havde anset det nødvendigt, at der forelægges Hertugdømmernes Provindsialstænder noget Lovudkast angaaende de Toldbegunstigelser, hvorom der nu med Hensyn til Gasanlæg o. s. v. er Spørgsmaal; samt efterat det paa den anden Side var af *Ministeren for Holsten* [Reventlow-Criminil], *Ministeren for Slesvig* [Moltke] og *Justitsministeren* [Scheel] bleven yttret, at Hensigtsmæssighedsgrunde dog syntes at gjøre det ønskeligt, at der om de paagjældende Toldbegunstigelsers Indrømmelse, som for Kongerigets Vedkommende bliver Gjenstand for Lov, ogsaa forelægges Hertugdømmernes Provindsialstænder et Lovforslag, hvilket navnlig og er correktest fra den Side, at Monarkiet nu har een Toldlovgivning, og at, naar Communerne faa en vis bestemt almindelig Ret til at indføre visse Materialier med en nedsat Told, dette er en Forandring i Toldsatserne, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at resolvere, at skjøndt det efter de i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten bestaaende Forfatningsforhold, saaledes som af Finantsministeren antaget, ikke kan anses nødvendigt, ad Lovgivningsveien at ordne det forhaanden værende Anliggende for disses Vedkommende, fandt Allerhøistsamme det dog hensigtsmæssigt ikke i denne Sag at tage Beslutning for Kongerigets Vedkommende, forinden Provindsialstænderne i bemeldte Hertugdømmer have havt Leilighed til at ytre sig angaaende et Udkast til et Patent af samme Indhold som det allerunderdanigst forelagte, af Kongerigets Rigsdag vedtagne Lovforslag, og overdrog Hans Majestæt derfor Finantsministeriet i Overensstemmelse hermed at foranstalte det videre fornødne.

Dernæst refererede *Finantsministeren* [Sponeck] en allerunderdanigst Forestilling angaaende allerhøieste Stadfæstelse af den af Rigsdagen vedtagne Lov angaaende Portofriheden.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allerhøist at stadfæste bemeldte Lov.

Zufolge allerhöchsten Befehls referirte *der Finanzminister* [Sponeck] eine allerunterthänigste Vorstellung wegen Bewilligung einer Entschädigung an Beamte, welche zur Zeit des Ausbruchs der Insur-

rection im März 1848 in den Herzogthümern angestellt waren oder dort garnisonirten und wegen verweigerten Anschlusses an dieselbe ihre amtliche Stellung einstweilen aufzugeben sich genöthigt sahen; in welcher Vorstellung allerunterthänigst beantragt wurde, ob nicht den in der Vorstellung erwähnten Beamten, in Veranlassung der von ihnen in Folge ihrer unfreiwilligen Entfernung von ihren Ämtern erlittenen Verluste, nachgedachte respective aus den Intraden des Herzogthums Schleswig und des Herzogthums Holstein abzuhaltende Entschädigungen allergnädigst zu bewilligen sein möchten, nämlich:

A. Herzogthum Schleswig:

1) dem Kammerherrn, Amts- und Stempelpapierverwalter v. Holstein in Flensburg	1000 Rbt.
2) dem Justizrath Boldt, Kassirer bei der Centralkasse in Flensburg	500 —
3) dem Justizrath, Amtsverwalter Krogh in Schleswig ..	200 —
4) dem Pastor Feilberg in Ulderup	200 —
5) dem Pastor Hertel in Moltrup	260 —
(sowie zu Liquidiren ein empfangener Vorschuss von 160 Rbt.)	
6) dem Pastor Stephensen in Broager	300 —
7) dem Pastor Krogh-Meyer in Satrup	» —
8) dem Leuchtfeuerinspector Major Svenssen auf Fehmarn	200 —
9) dem Garnisonsartz Lund in Eckernförde	200 —
10) dem Hegereiter Warner in Apenrade	200 —
11) dem Commandanten der Festung Kronburg, Oberst Renouard	300 —
12) dem Oberst Ræder in Fredericia	300 —
13) dem Capitain Schnitter in Kopenhagen	100 —
14) dem Capitain Hallas in Sonderburg	50 —
15) dem Capitain Bentzen in Schleswig	100 —
16) dem Contoirchef und Revisor Schack-Steenberg in Flensburg	» —
17) dem Privatschullehrer Frank in Beftoft	100 —
18) dem Oberpolizeidiener Rasmussen in Tondern.....	100 —
19) dem Amtsverwalter Gähler in Nordborg	» —

4110 Rbt.

B. Herzogthum Holstein:

1) dem Comittirten, Justizrath, Dr. Poulsen in Kopenhagen	500 Rbt.	
2) dem Amtsverwalter, Major Moritzen in Pinne- berg	1200	—
3) dem Gutsinspector, Jägermeister, Grafen Schulin zu Drage	1000	—
4) dem Zollinspector, Major Höhling in Glückstadt (zu liquidiren in einem ihm bewilligten Vorschusse)	450	—
5) dem Zollverwalter, Capitain Heltberg in Büsum	200	—
6) dem Controleur Späth in Ottensen	100	—
7) dem Postmeister, Kammerjunker Meyeren in Preetz 1500 Rbt. nach Abzug bereits empfangene- ner 700 Rbt.	800	—
8) dem Postführer Riis in Schleswig	283	— 32 Sk.
(zu liquidiren in einer Vorschusschuld von gleichem Betrage)		
9) dem Oberförster, Kammerjunker Moltke in Sonderburg	500	—
(woran 104 Rbt. 48 Sk. zur Berichtigung rück- ständiger Bestallungsgebühr zu verwenden sind)		
10) dem Enrollirungschef, Capitain Schumacher in Altona	1500	—
11) dem Salineinspector, Kammerrath Kabell in Oldesloe	1500	—
(worin zu liquidiren):		
a) aus der Salinekasse entnommene	750 Rbt.	12 Sk.
b) ein ihm ausbezahlter Vorschuss	300 Rbt.	3 Sk.
	1050 Rbt. 12 Sk.	
12) dem Bergcontroleur Hammer in Segeberg	600	—
13) dem Bauinspector Bindesbøll in Kopenhagen ..	400	—
14) dem Wegeinspector Petersen in Præstø	160	—
(zu liquidiren in einer Vorschusschuld desselben von gleichem Betrage)		

15) dem Major Krieger in Altona	800 Rbt.
(zu liquidiren in einer Vorschusschuld desselben von gleichem Betrage)	
16) dem Capitainwachtmeister Middelboe in Rendsburg	100 –
17) dem Premierlieutenant Nielsen in Fredericia..	200 –
18) dem Secondlieutenant, Dessinateur Meinung in Kopenhagen	
19) dem Oberarzt Dr. Baumann in Husum	500 –
	<hr/>
	10993 Rbt. 32 Sk.

Im Ganzen. 15103 Rbt. 32 Sk.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt, jedoch mit der Modification, dass die dem Capitain Hallas in Sonderburg und dem Zollinspector, Major Höhling in Glückstadt zuzubilligende Entschädigung von den für diese Supplicanten in Vorschlag gebrachten resp. 50 Rbt. und 450 Rbt. auf resp. 80 Rbt. und 500 Rbt. erhöht werde. Seine Majestät geruheten daneben allerhöchst zu bestimmen, dass die Frage wegen Bewilligung einer Entschädigung an den Amtsverwalter Gähler in Nordborg von dem Ministerium für das Herzogthum Schleswig für sich zu behandeln sein werde, zu welchem Zweck ein betreffender Extract der allerunterthänigst vorgetragenen Vorstellung des Finanzministers dem gedachten Ministerium mitzutheilen sei.

Marineministeren [Steen A. Bille] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori andrages paa allerhøieste Bemyndigelse til at udstede og ved Trykken kundgjøre den Forestillingen vedlagte Plakat om Afprikningen af Farvandet fra Rheden ved Burgtiefe ved Femern til den saakaldte Binnensee og den Afgift, der herfor bliver at erlægge til Lodsens ved Burgtiefe.

Det behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at resolve, at et Patent, hvori den af Marineministeren forelagte Plakat optages affattet i det danske og tydske Sprog, bliver at forelægge til allerhøieste Underskrift.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til en Lov angaaende Udskrivningen til Landkrigstjenesten for Aaret 1855.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Lovudkast forelægges den nu forsamlede Rigsdag.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved fremlægges Udkast til en Lov angaaende Udskrivningen til Søkrigstjenesten for Aaret 1854.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Lovudkast forelægges den nu forsamlede Rigsdag.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved fremlægges Udkast til Lov angaaende Af-tjening af Værnepligt ved Tjeneste i den dansk-vestindiske Hærstyrke.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for Rigsdagen under dens nærværende Samling.

Derefter refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det Afdrag, som Besidderen af Grevskabet Gyldensten, Kammerherre og Hofjægermester Grev Hans Hartvig Ernst Bernstorff Gyldensten ifølge det allerhøieste Reskript af 29de September 1837 er forpligtet til aarlig at erlægge paa den paa Grevskabet hvilende Prioritetsgjæld, maa, under Forudsætning af, at vedkommende Creditorer dertil give deres Samtykke, fra 1ste Januar d. A. at regne nedsættes til 1000 Rbd., der betales med 500 Rbd. i hver 11te Juni og hver 11te December Termin.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Arrestantinden Ane Marie Nielsdatter ved Høiesterets Dom af 18de f. M. for Indbrudstyveri idømte Straf af 6 Aars Tugthusarbejde allernaadigst maa formildes derhen, at hun istedetfor at lide efter Dommen hensættes til Forbedringshusarbejde i 2 Aar.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det indstillede.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet fredag d. 11. november 1853.

Aar 1853, den 11te November, var Geheime-Statsraadet forsamlet paa Christiansborg Slot under *Hans Majestæt* Kongens allerhøieste

Forsæde. Udenrigsministeren og Justitsministeren vare paa Grund af Sygdom fraværende.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling om, at Restbeløbet 1700 Rd. af et Etatsraad, Professor Dr. Madvig allernaadigst bevilget rentefrit Laan af Universitetets Kasse maa henstaa afdragsfrit mod at blive rentebærende.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Restbeløbet 1700 Rd. af det Professor ved Kjøbenhavns Universitet Dr. J. N. Madvig ved allerhøieste Resolution af 25de Marts 1843 allernaadigst bevilgede rentefrie Laan af Universitetets Kasse maa henstaa afdragsfrit, mod at Etatsraad Madvig forrenter samme med 4 % pro anno, fra 11te December Termin 1853 at regne, og til Sikkerhed for Kapitalens Tilbagebetaling pantsætter en for hans Livstid gjældende, i den herværende Livsforsikringsanstalt tegnet Livsforsikringspolice af et lige Beløb, samt saaledes, at de aarlige Renter af Laanet saavel som Præmierne for Livsforsikringen indeholdes i hans Gage eller eventualiter Pension.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling om nogle til Møntforholdenes Ordning i Hertugdømmerne sigtende Foranstaltninger, idet han indstillede, at det Forestillingen vedfølgende Udkast til Patent angaaende en forandret Benævnelse af den bestaaende Møntfod samt angaaende de Møntsorter, i hvilke Betalinger til de Kongelige Kasser saavel som mellem Mand og Mand ere at yde, maa forelægges resp. i det danske og tyske og i det tyske Sprog alene Hertugdømmerne Slesvigs og Holstens nu forsamlede Provindsialstænder; hvorhos han, i Overensstemmelse med sin tidligere allerunderdanigste Forestilling af 17de October sidstleden, paany allerunderdanigst indstillede:

- 1) At Hans Majestæt allernaadigst vil bestemme, at Benævnelsen Species ved fremtidige Udmøntninger skal bortfalde, og denne Mønt for Fremtiden benævnes Dobbelttrigsdaleren og udmøntes som 2 Rigsdaler eller 2 Daler Rigsmønt.
- 2) At Angivelsen af Courantværdien ved fremtidige Udmøntninger bortfalder.
- 3) At Finantsministeriet allernaadigst maa bemyndiges til at foranstalte udpræget halve Rigsdalere eller 48 Skilling-Stykker efter Rigsmøntfoden.

Indenrigsministeren [Ørsted] foredrog derefter sit, efter nærmere

Conference med Finantsministeren, omredigerede Udkast til Lov for Kongeriget, hvorved den hidtil brugte Benævnelse »Rigsbankmønt« forandres til »Rigsmønt«.

Finantsministeren [Spouneck] bemærkede, at han for sit Vedkommende havde fundet det ønskeligt, at der i Patent-Udkastene for Hertugdømmerne var med Hensyn til den nye Mønt blevet gjentaget Bestemmelsen i Forordningen 19de October 1813 § 6 saaledes, at altsaa ingen hypothekariske Forpligtelser til Pengepræstationer skulde kunne indføres i Skyld- og Panteprotokollerne, medmindre de lød paa Rigsmønt; men da der var fra Indenrigsministerens Side fundet saa stor Betænkelse ved for Kongerigets Vedkommende at optage en tilsvarende Bestemmelse i det Udkast, der skal forelægges Rigsdagen, havde Finantsministeren troet det bedre at opgive udtrykkelig at nævne hin Bestemmelse i Udkastene for Hertugdømmerne, for ikke at lade Foranstaltningen fremtræde i en strengere Form for disse end for Kongeriget.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] yttrede, at da, som han troede, hele Hensigten med den paagjældende Foranstaltning kun er at forandre Benævnelsen af Møntfoden og Mønten, og altsaa alt, hvad der ikke vedkommer Benævnelsen, bliver ved det gamle, saa fandt han det naturligt og simplest, at der i de foreliggende Udkast ligefrem alene henvises til de nugjældende Bestemmelser, saa at det i Udkastene for Hertugdømmerne kun siges, at Bestemmelsen i Forordningen 19de October 1813 § 6 skal i Fremtiden være anvendelig med Hensyn til den nye Rigsmønt, og at ligeledes ogsaa i Udkastet for Kongeriget siges, at de i Henseende til Rigsbankmønten gjældende Bestemmelser skulde herefter være anvendelige paa Rigsmønten.

Finantsministeren [Spouneck] fandt, at dette vilde være det ønskeligste og tillige det correktteste.

Indenrigsministeren [Ørsted] maatte, næst at bemærke, at han kun, for at komme i Overensstemmelse med Finantsministerens Udkast for Hertugdømmerne, havde beqvemmet sig til i den Form, hvori hans tidligere Lovudkast for Kongeriget nu foreligger i det af ham idag forelagte omredigerede Udkast at forelægge dette Udkast, i højeste Maade erklære sig imod, at der i Udkastet sættes en saadan Passus, som af Ministeren for Slesvig foreslaaet: at nemlig de med Hensyn til Rigsbankmønten nugjældende Bestemmelser i Kongeriget skulde for Fremtiden være anvendelige paa Rigsmønten. Som han allerede

i forrige Geheime-Statsraads-Møde havde bemærket, vilde, hvis nogen i Kongeriget herefter i et Dokument indgik en Forpligtelse i Rigsbankmønt istedetfor i Rigsmønt, dette ikke gjøres i ond Hensigt, men kun af Vane; det havde heller ingen skadelige Følger, og det vilde derfor være den største Uretfærdighed, om det skulde have ødelæggende Følger for nogens Velfærd, at han saaledes af Vane havde skrevet »Rbd.« istedetfor »Rd.«. Det vilde have ødelagt mange, hvis man havde holdt sig lige til Bogstaven i de paagjældende Bestemmelser i Forordningen 5te Januar 1813, og han kunde umuligt forelægge Rigsdagen et Lovudkast for Kongeriget, hvori der henvises til disse Bestemmelser som herefter gjældende med Hensyn til den nye Mønt, ligesom han heller ikke paa nogen Maade troede, at saadant vilde gaa igjennem paa Rigsdagen. At lade det for Kongerigets Vedkommende blive ved det af ham forelagte Udkast, men derimod i Udkastene for Hertugdømmerne at optage en saadan Bestemmelse som af Ministeren for Slesvig foreslaaet, var jo noget andet, men han kunde dog ikke finde en saadan Forskjel imellem disse Udkast ønskelig.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] maatte erindre, at hvad der lægges Vægt paa jo kun er, at man for Fremtiden skal have med Hensyn til Rigsmønten de samme Bestemmelser, som nu gjælde for Rigsbankmønten, altsaa kun det nu faktisk gjældende og intet strengere.

Indenrigsministeren [Ørsted] bemærkede yderligere, at naar Loven kom til at indeholde en almindelig simpel Henvisning til Bestemmelserne i Forordningen 5te Januar 1813, vilde Folk lægge mere deri og tro, at der stak noget under, som kunde ødelægge deres Velfærd.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkede, dass man die von dem Minister für das Herzogthum Schleswig vorgeschlagene Redaction des betreffenden Puncts richtiger finden könne, dass es aber in der Sache keinen Nachtheil habe, die Redaction des § 2, wie sie in den Gesetz-Entwürfen vorliege, beizubehalten, denn was durch jene Redaction erreicht werden sollte, liege schon im jetzigen § 2, und er würde, was ihn betreffe, gar kein Bedenken haben, wenn das Gesetz, wie allerunterthänigst vorgelegt, publicirt worden, nachher zu verfügen, dass in den Schuld- und Pfandprotokollen Nichts protocollirt werden könne, was nicht in Reichsmünze contrahirt sei. Da nun der Minister des Innern erklärt habe, von seiner Redaction des § 2 nicht abweichen zu können, und

da doch Übereinstimmung in dem betreffenden Punkte der Gesetzentwürfe für das Königreich und die Herzogthümer sein zu müssen scheine, dünke es ihm das Einfachste, den § 2 zu lassen, wie derselbe in den Entwürfen jetzt vorliege, was ihm vollkommen hinreichend vorkomme.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] bemærkede, at da det hele Skyld- og Panteprotokols-Institut er i Hertugdømmerne indrettet paa en anden Maade end i Kongeriget, saa han heller ikke noget til Hinder for, at der, naar Enhed i Redactionen af det omhandlede Punkt i de foreliggende Udkast ikke kan opnaas, bliver den Forskjel, at den i Forordningen 19de October 1813 § 6 indeholdte Bestemmelse om Dokumenters Indførelse i Skyld- og Panteprotokollerne bliver gjort anvendelig paa Rigmønten for Hertugdømmernes Vedkommende, uden at nogen tilsvarende Bestemmelse optages i Udkastet for Kongeriget.

Finantsministeren [Spouneck] maatte, hvis det ikke skulde findes at kunne gaa an, at det af Ministeren for Slesvig omhandlede Værn for den nye Møntfod, hvilket Finantsministeren strax fra Begyndelsen havde anset for ønskeligt, optoges i Udkastene for Hertugdømmerne, naar ikke det samme Værn ogsaa indførtes i Udkastet for Kongeriget, henstille en Udvei til at opnaa Enhed i Udkastene i den paagjældende Henseende, en Udvei, som han rigtignok fandt noget tvivlsom, den nemlig, at man i § 2 udelader den hele Passus om Værnet med Hensyn til Dokumenter, saa at det altsaa blev at underforstaa, at hvad der nu gjælder med Hensyn til Rigsbankmønten ogsaa kommer til at gjælde med Hensyn til Rigmønten. Han troede det imidlertid, naar hin Passus skulde udgaa, dog sikkrere at udelade hele § 2 i alle Udkastene.

Ministeren for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg [Reventlow-Criminil] og *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] tiltraadte, at hele § 2 udelades, og erklærede, at de, uagtet Udkastene intet kom til at indeholde om Værnet for den nye Mønt, betragtede det som en Selvfølge, at Bestemmelserne i Forordningen 19de October 1813 § 6 maa for Fremtiden ligesaa godt gjælde med Hensyn til Rigmønten, som de nu gjælde i Henseende til Rigsbankmønten.

Indenrigsministeren [Ørsted] havde ikke noget imod, at § 2 udgik, hvorved det forresten dog syntes ham, at Lovudkastet for Kongeriget vilde faa en ganske underlig Skikkelse. Han bemærkede dernæst, at da hvad der blev tilbage af Udkastet, naar hin § udelades, egentlig

var en ren finantsiel Gjenstand, troede han det rigtigere, at Finantsministeren forelagde Udkastet for Rigsdagen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkede, er würde glauben, dass aller Grund sei, dass der betreffende Gesetz-Entwurf für das Königreich von dem Finanzminister dem Reichstage vorgelegt werde, da derselbe die Gesetz-Entwürfe für die beiden Herzogthümer den Provinzialständeversammlungen vorlege. Übrigens würde er, was den von dem Finanzminister vorgetragenen Patent-Entwurf betreffe, wünschen, dass in dem § 1 desselben das Wort »eingeführt« mit »angeordnet« substituirt werde, da, wie er die Sache auffasse, in den Herzogthümern durch die Verordnung vom 5ten Januar 1813 kein neuer Münzfuss eingeführt, nur aber eine andere Eintheilung der Münze, under Beibehaltung des bisherigen Münzfusses, vorgenommen worden.

Finantsministeren [Sponeck] bemærkede, at han maatte være af en modsat Anskuelse, idet han paa det bestemteste antog, at Møntfoden i Hertugdømmerne virkelig blev forandret i 1813. Han skulde imidlertid ikke have noget imod, at der i Patent-Udkastets § 1 sættes »anordnet« istedetfor »indført«, da der ved hint Udtryk ikke udelukkes, at der i bemeldte Aar blev indført en ny Møntfod i Hertugdømmerne.

Hans Majestæt Kongen behagede derpaa, efter yderligere stedfunden Discussion, allernaadigst at bifalde samtlige Finantsministerens ovennævnte allerunderdanigste Indstillinger, dog med følgende Forandringer i det forelagte Patent-Udkast:

- 1) At i § 1 istedetfor Ordet »indførte« sættes »anordnede«.
- 2) At i samme §s sidste Punktum af 1ste Passus de Ord »eller Daler Rigmønt« udelades, hvorimod efter »inddeles« sættes Comma, og efter »som hidtil« indskydes »Rigsbankdaleren«.
- 3) At § 2 ganske udelades og de følgende §§s Nummerfølge derefter forandres.
- 4) At i § 6, eller nu § 5, Slutningen »indtil Vi anderledes derom til-sige« bortfalder.

Med de saaledes foretagne Forandringer i de for Hertugdømmerne Slesvig og Holsten bestemte Udkast fandt *Hans Majestæt* det derhos rigtigst, at det til sammes Begyndelse svarende Lovudkast for Kongeriget Danmark som en ren finantsiel Gjenstand forelægges den danske Rigsdag af Finantsministeren, istedetfor af Indenrigsministeren, som

oprindelig paatænkt, og overdrog derfor Allerhøistsamme Finantsministeren at forelægge den nu forsamlede danske Rigsdag Udkast til en Lov for Kongeriget Danmark angaaende en forandret Benævnelse for den bestaaende Møntfod af samme Indhold som Patentudkastene for Hertugdømmerne § 1, med de fornødne Redactionsforandringer.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet søndag d. 27. november 1853.

Aar 1853, den 27de November, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde. Krigsministeren var paa Grund af Sygdom fraværende. Da den fungerende Statssekretær havde erholdt allernaadigst Reisetilladelse paa nogle Dage, overtog Justitsministeren Protokollens Førelse i dette Møde.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil meddele Samtykke til, at den nu forsamlede Rigsdag forbliver sammen udover den i Grundlovens § 24 fastsatte Tid af 2 Maaneder.

Hans Majestæt fandt, at Forlængelsen burde indskrænkes til 1 Maaned.

Finantsministeren [Sponeck] antog, at man dennegang ikke burde nægte Prolongation, da Hertugdømmernes Provindsialstænder-Forsamlinger ikke vilde kunne blive færdige i den bestemte Tid; men ved Rigsdagens næste Session kunde det efter hans Mening være hensigtsmæssigt strax fra Begyndelsen at lade den vide, at den ikke vilde erholde nogen Forlængelse.

Udenrigsministeren [Bluhme] mente, at man dennegang burde holde sig til, hvad der tidligere har været Brug.

Hans Majestæt Kongen behagede derefter allernaadigst at bifalde Indenrigsministerens Indstilling.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvorved den af Rigsdagen vedtagne Lov, hvorved Communalbestyrelserne bemyndiges til ved overordentlig Understøttelse at lindre Dyrtidens Tryk paa de Uformuende, indstilles til allerhøieste Sanction.

Hans Majestæt stadfæstede allernaadigst bemeldte Lov.

Frémdeles refererede *Indenrigsministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved den af Rigsdagen vedtagne Lov, hvorved det tillades Landboerne under Dyrtiden at bage, indføre og falholde Brød i Kjøbstæderne, og Kjøbstadbagerne at have Udsalgssted af Brød paa Landet, indstilles til allerhøieste Sanction.

Hans Majestæt stadfæstede allernaadigst bemeldte Lov.

Endelig refererede *Indenrigsministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved fremlægges Udkast til Lov angaaende, at Charlottenlund Skov skal henregnes til de offentlige Lysthaver.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Lovudkast forelægges den nu forsamlede Rigsdag, dog at efter *Justitsministerens* [Scheel] Forslag Ordene »næste Aar at regne« forandres til »1854« og Ordene »forrige Aar« til »1852«.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Entwurf einer Verfügung wegen Bestrafung der Vergehen gegen die Sicherheit des Betriebes der Telegraphenanstalten des Staats für das Herzogthum Holstein, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der der Vorstellung angeschlossene Entwurf einer Verfügung betreffend die Bestrafung der Vergehen gegen die Sicherheit des Betriebes der Staats-Telegraphenanstalten für das Herzogthum Holstein, der holsteinischen Provinzialstän­deversammlung in ihrer gegenwärtigen Diät zur Berathung vorzulegen sein möchte.

Finantsministeren [Sponeck] formente, at Bøderne burde sættes høiere, end Tilfældet er i det forelagte Udkast, i hvilken Henseende han bemærkede, at Justitsministeren havde meddelt ham et foreløbigt Udkast til Lov for Kongeriget angaaende Straffen for at beskadige de electricke Telegraphhindretninger, hvorefter Bøderne for forsættlige Beskadigelser vare fra 50 til 500 Rbd. og for uagtsomme Beskadigelser fra 10 til 100 Rbd. Han troede ogsaa, at der i det hele burde bestemmes større Straf for de uagtsomme Beskadigelser af Telegraphhindretningerne end i det foreliggende Udkast foreslaaet, og han mente saaledes, at der ogsaa burde kunne, som Tilfældet er efter Justitsministerens fornævnte foreløbige Udkast, anvendes simpelt Fængsel indtil 1 Maaned og Fængsel paa Vand og Brød indtil 2 Gange 5 Dage. Endvidere antog han ogsaa, at der i Udkastet maaske udtrykkeligt burde nævnes Beskadigelse af Prøvekasserne; ligesom han endelig ogsaa foreslog, at der tilføies en egen § angaaende Skadeserstatning.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemerkte, er glaube, dass die Geldbussen nicht höher bestimmt werden können als in dem vorliegenden Entwurf geschehen, da die in der Verordnung betreffend die Beschädigungen der Eisenbahnen festgestellten Brüchen nicht grösser seien. Gefängnisstrafe bei Wasser und Brot wegen durch Fahrlässigkeit verursachten Schadens anzuwenden, könne er nicht anrathen. Der Ausdruck des Entwurfs »Apparate und sonstigen Zubehörungen« sei so umfassend, dass er annehme, dass der von dem Finanzminister genannte specielle Gegenstand darunter einbegriffen sei.

Finanzministeren [Sponneck] maatte, i Anledning af, hvad Ministeren for Holsten havde yttret, gjøre den Bemærkning, at Beskadigelser af Jernbanerne ere lettere at opdage end Beskadigelser af Telegraphhindretninger.

Justitsministeren [Scheel] bemærkede, at Forordningen 5te Mai 1847 om Straffen for Beskadigelser af Jernbaner vel ikke fastsætter større Bøder, end der er bestemt i det foreliggende Udkast, men at hine Bøder angaa saadanne Tilfælde, hvor ingen Ulykke kan forarsages, og at der er Anledning til at sætte større Bøder for Beskadigelser af Telegraphhindretningen, fordi med Hensyn til denne Slags Beskadigelser ikke lettelig anden Straf vil blive anvendt.

Seine Majestät der König geruheten danach, den allerunterthänigsten Antrag des Ministers für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg allerhöchst zu genehmigen, jedoch dass der vorgetragene Gesetz-Entwurf in folgender Weise abgeändert werde:

- 1) Im § 1 ist die Geldbusse von 50 Rbt. bis zu 500 Rbt. zu bestimmen.
- 2) Im § 2 gehen die Worte »Verweis oder« aus; die Geldbusse ist von 10 Rbt. bis zu 100 Rbt. zu bestimmen; und es ist hinzuzufügen: »oder einfache Gefängnisstrafe bis zu einem Monat«.
- 3) Es ist ein dritter § hinzuzufügen des Inhaltes, »In allen in den §§ 1 und 2 gedachten Fällen ist ausser der Strafe zugleich auch der Ersatz des vorsätzlich oder durch Fahrlässigkeit verursachten Schadens zu erkennen«.

Danach referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen Antrag der Prediger der Probstei Rendsburg auf Abänderung einzelner für die dortige Prediger-Witwen-Zulagecasse geltender Bestimmungen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allergnädigst zu genehmigen:

- 1) Dass durch den Ankauf von Königlichen Obligationen zum Belauf von 1400 Rbt. für die Rendsburger Prediger-Witwen-Zulagecasse ein festes Grundcapital dieser Anstalt, und aus den jährlichen Zinsen dieses Capitals nach Massgabe der Verordnung vom 17ten Februar 1755 ein Reservefonds gebildet werde; und
 - 2) Dass über die von den Predigern jährlich zu leistenden Beiträge zu der Rendsburger Prediger-Witwen-Zulagecasse, so lange sie nicht zur Bestreitung der Ausgaben dieser Casse erforderlich sind, jährlich von dem Probst und den Predigern der Probstei Rendsburg unter Genehmigung des dortigen Kirchenvisitorii zum Besten bedürftiger Prediger-Kinder der genannten Probstei verfügt werde.
- Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die fernere Verpachtung der landesherrlichen Kornwassermühle cum pert. zu Neumühlen im Amte Kiel.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die Allerhöchstdenselben zuständige Kornwassermühle bei Neumühlen im Amte Kiel dem bisherigen Pächter derselben, Weinnoldt, für die von ihm gebotene jährliche Pachtsumme von 6720 Rbt. oder 4200 Rth. v. Courant und resp. 2688 Rbt. oder 1680 Rth. v. Courant vom Zeitpuncte der gänzlichen Aufhebung des Mühlenzwanges angerechnet, auf 5 Jahre, also bis Martini 1858, unter den von demselben angenommenen Bedingungen allergnädigst in Pacht zu überlassen und das Ministerium mit der Wahrnehmung des darnach Erforderlichen allerhöchst zu beauftragen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Anlegung eines directen Weges von dem in der Herrschaft Pinneberg gelegenen Esingen Gehege nach dem Dorfe Kummerfeld.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, im nächsten Jahre einen directen Weg von dem in der Herrschaft Pinneberg gelegenen Esingen Gehege im Anschlusse an den in dieser Richtung bereits vorhandenen Feldweg der Dorfschaft Kummerfeld, unter Innehaltung der Anschlagssumme von 371 Rbt. 57³/₅ Sk. oder 232 Rth. 12 Sk. v. Courant

anlegen zu lassen und die desfallsigen Kosten in das pro 1854/55 aufzustellende Budget aufzunehmen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Stadthauptmanns, Advocaten Dahm in Mölln, als gerichtlich bestellten Curators des abwesenden Kammerjunkers und Capitains a. D. Frederik v. Bülow, um Ertheilung des lehnsherrlichen Consenses zur Aufnahme einer Lehnsschuld auf Kogel.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die mittelst allerhöchster Resolution vom 7ten Juni 1851 allergnädigst ertheilte Bewilligung zur Contrahirung einer Lehnsschuld auf dem Lehnsgute Kogel cum pert. dahin allerhöchst zu erweitern, dass im Ganzen 133.000 Rth. L. M. in dem Lehnsgute Kogel cum pert. radicirt werden, mit der Bestimmung jedoch, dass von dieser Schuld 33.000 Rth. L. M. in den nächsten 30 Jahren wieder abzutragen sind; so wie auch das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, das in dieser Beziehung so wie namentlich auch das zur Sicherung des Wiederabtrags der fraglichen 33.000 Rth. L. M. weiter Erforderliche wahrzunehmen und zu veranlassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Schustermeisters Johann Offer zu Ratzeburg um Ertheilung der Erlaubnis zur Wiederverheirathung.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Schustermeister Johann Offer in Ratzeburg von dem ihm mittelst Erkenntnisses des lauenburgischen Consistorii vom 27sten März 1850 auferlegten Cölibat allerhöchst zu dispensiren und demselben allergnädigst zu gestatten, die Henriette Kühlewind, mit welcher er die Ehe gebrochen, zu heirathen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Auftheilung der in der Nähe der Stadt Lauenburg gelegenen sogenannten Buchhorster Berge, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die Auftheilung der in der Nähe der Stadt Lauenburg gelegenen sogenannten Buchhorster Berge, wie dieselbe bereits zur Ausführung gekommen und in der von dem Amte Lauenburg am 5ten Januar 1852 von der Dorfschaft Buchhorst der Stadt Lauenburg und

der Unterberger Weide-Interessentschaft vollzogenen Acte näher angegeben ist, mit den späteren betreffenden Modificationen derselben allergnädigst nachträglich zu genehmigen und das Ministerium mit der Wahrnehmung des danach Erforderlichen allerhöchst zu beauftragen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Aufhebung der Bestimmungen der allerhöchsten Resolution vom 22sten Januar 1842 in Ansehung der Berechnung der Brüche bei Umsetzung von Courantsummen auf Reichsbankgeld, sowie die Erlassung einer Anordnung über die Umsetzung der öffentlichen Taxen und Tariffe auf Reichsbank-(Reichs-) Münze, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht unter Aufhebung der Bestimmungen der allerhöchsten Resolution vom 22sten Januar 1842 das Ministerium allerhöchst zu autorisiren sein möchte, wegen Einrichtung des Hebungs- und Rechnungswesens auf den durch den § 10 der Verordnung vom 13ten October 1813 angeordneten Fuss das Nöthige zu veranlassen, auch den vorliegenden Entwurf eines allerhöchsten Patents betreffend die Umsetzung der öffentlichen Taxen und Tariffe auf Reichsbank-(Reichs-) Geld der diesjährigen holsteinischen Provinzialständeversammlung zur Berathung und Begutachtung vorlegen zu lassen.

Ministeren for Slesvig [Moltke] bemærkede, at den Forandring, der er Gjenstand for det foreslaaede Patent, er i Slesvig i indeværende Aar iværksat ifølge en Kongelig Resolution, uden at nogen almindelig Bekjendtgjørelse er udgaaet eller noget forelagt Stænderne.

Finantsministeren [Sponneck] antog ikke, at det foreslaaede Patent burde forelægges Stænderne, i hvilken Henseende han navnlig bemærkede, at da Bestemmelsen i Forordningen 19de October 1813 § 10 var bleven forandret ved den Kongelige Resolution af 22de Januar 1842 uden Forhandling med Stænderne, maatte den ogsaa igjen kunne sættes i Kraft ved en Kongelig Resolution uden Forhandling med Stænderne. I det hele fandt han heller ikke, at noget Patent burde udgaa.

Seine Majestät der König geruheten, den allerunterthänigsten Antrag des Ministers für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg allerhöchst zu genehmigen, jedoch dass der allerunterthänigst vorgetragene

Patent-Entwurf den Provinzialständen des Herzogthums Holstein zur Berathung nicht vorgelegt werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Genehmigung des Regulativs für die Aufbringung der Kirchenanlagen in den Kirchspielen Sieck und Alt-Rahlstedt in der Probstei Stormarn auf fernere 10 Jahre.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das mittelst allerhöchster Resolution vom 28sten April 1843 für die folgenden 10 Jahre genehmigte Regulativ für die Repartition der Kirchenanlagen in den Kirchspielen Sieck und Alt-Rahlstedt auf fernere 10 Jahre allerhöchst zu genehmigen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Altonaer Industrievereins um Erlaubnis zur Veranstaltung einer Verlosung von Gegenständen der um Weinachten d. J. daselbst stattfindenden Ausstellung dortiger Industrieerzeugnisse.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Industrieverein in Altona allergnädigst zu gestatten, eine Verlosung von Gegenständen der um Weinachten d. J. daselbst stattfindenden Ausstellung dortiger Industrieerzeugnisse zu veranstalten.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Antrag der Provinzialstän­deversammlung des Herzogthums Holstein auf allerhöchste Genehmigung der für das gedachte Herzogthum zu erlassenden allgemeinen Städteordnung in der von der Versammlung beschlossenen Fassung, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der jetzt versammelten Provinzialstän­deversammlung des Herzogthums Holstein durch Seiner Königlichen Majestät Commissarius zu eröffnen, dass Allerhöchstdieselben Sich nicht veranlasst gefunden, der allgemeinen Städteordnung für das Herzogthum Holstein in der von der Stän­deversammlung beschlossenen Fassung die allerhöchste Genehmigung zu ertheilen, und zwar mit Rücksicht auf die zu den Paragraphen 23 und 26 beschlossenen Zusätze und die mit den Paragraphen 10, 34 und 35 vorgenommenen Modificationen; dass Seine Königliche Majestät jedoch, in dem allerhöchsten Wunsche, die Weiterungen, welche sich der seit einer Reihe von Jahren bereits beabsichtigten und für zweckmässig erachteten Erlassung einer all-

gemeinen Städteordnung für das Herzogthum Holstein bisher entgegengestellt haben, beseitigt zu sehen, allergnädigst geruht haben, im Übrigen zu den von der Provinzialstän­deversammlung beschlossenen Modificationen des derselben vorgelegten Entwurfs einer allgemeinen Städteordnung die allerhöchste Zustimmung zu ertheilen, und ferner zu gestatten, dass der Provinzialstän­deversammlung zu einer ferneren Beschlussnahme in Betreff der gedachten §§ 10, 23, 26, 34, 35 und 56 des Entwurfs nach Massgabe der in der Vorstellung näher dargelegten Vorschläge Gelegenheit gegeben werde.

Seine Majestät geruheten, das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg allerhöchst zu autorisiren, nach Massgabe der auf die weitere Behandlung der für das Herzogthum Holstein zu erlassenden allgemeinen Städteordnung gerichteten allerunterthänigsten Anträge und Vorschläge, der holsteinischen Provinzialstän­deversammlung zu einer ferneren des­fälligen Beschlussnahme Gelegen­heit zu geben, dabei aber zugleich allerhöchst zu bestimmen, dass der von der Stän­deversammlung zum § 23 beschlossene Zusatz als eine derjenigen Veränderungen des vorgelegten Entwurfs bezeichnet werde, der *Seine Majestät* die allerhöchste Genehmigung zu ertheilen Sich bewogen finden werden.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Übertragung des Vorsit­zes im Commerzcollegio der Stadt Altona an den Oberpräsidenten, Kammerherrn, Baron v. Scheel-Plessen, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der Oberpräsident der Stadt Altona, Kammerherr, Baron v. Scheel-Plessen durch ein allerhöchstes Reskript zu autorisiren sein möchte, den Vorsitz im Commerzcollegio der gedachten Stadt zu übernehmen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Prolongation der gegenwärtigen Versammlung der holsteinischen Provinzialstän­de.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das der Vorstellung angeschlossene Reskript an den Königlichen Commissarius bei der holsteinischen Provinzialstän­deversammlung allerhöchst zu vollziehen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en aller-

underdanigst Forestilling angaaende allerhøieste Approbation til Anvendelse af et Beløb af 168 Rbd. 51 Sk. til Foretagelsen af nogle nødvendige Reparationsarbejder ved Løverodde Skovriderbolig i 4de Haderslev Skovdistrikt.

I Overensstemmelse med Indstillingen sanctionerede *Hans Majestæt* allernaadigst det af Ministeriet givne foreløbige Samtykke til Anvendelsen af et Beløb af 168 Rbd. 51 Sk. til Udførelsen af endel forskellige Reparationsarbejder ved den af Svamp angrebne Skovriderbolig i Løverodde i 4de Haderslev Skovriderdistrikt, og tillod Hans Majestæt lige allernaadigst, at Beløbet afholdes af Hertugdømmet Slesvigs Forstintrader for indeværende Finantsaar.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den beabsichtigten Verkauf des der Jungfrau Christiane Cecilie Homann zuständigen, vormals herrschaftlichen Hauses in Husum.

Übereinstimmend mit dem allerunterthänigsten Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass bei dem von der Jungfrau Christiane Cecilie Homann beabsichtigten Verkauf des ihr gehörigen, vormals herrschaftlichen Hauses in Husum für die Kaufsumme von 10.000 Rbt. auf das Allerhöchstdemselben zuständige Vorkaufsrecht verzichtet, dabei jedoch dieses Recht für künftige etwanige Verkäufe ausdrücklich reservirt werde.

Endvidere refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Tilladelse for forhenværende Amtsforvalter og Toldforvalter i Sønderborg, Etatsraad Manthey til terminsvis at afdrage et Beløb af 307 Rbd. 45 Sk., som han paa Grund af sin Amtstuefuldmægtigs Utroskab har at tilsvare den Kongelige Kasse.

I Overensstemmelse med Indstillingen tillod *Hans Majestæt* allernaadigst, at Etatsraad, forhenværende Amtsforvalter og Toldforvalter i Sønderborg, Manthey, maa afdrage det Beløb af 307 Rbd. 45 Sk., hvilket han vil have at tilsvare den Kongelige Kasse med 100 Rbd. ved Slutningen af indeværende Aar og fra 31te Januar næste Aar med maanedlige Afdrag paa 10 Rbd., der event. vil være at indeholde af den ham allernaadigst tillagte Pension.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Bevilgelsen af

en Understøttelse til Skuespildirektør M. W. Brun af Odense, fortiden i Flensborg.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at der bevilges Skuespildirektør Brun af Odense, fortiden i Flensborg, en Understøttelse af 500 Rbd. af den til Kunsters og Videnskabers Fremme i Hertugdømmet Slesvig allerhøjest normerede Sum.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Forlængelse i 1 Maaned for Provindsialstænderforsamlingen for Hertugdømmet Slesvig.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at der til Fuldendelsen af de Provindsialstænderforsamlingen paahvilende Arbejder bevilges samme endnu 1 Maaned udover den i det allerhøieste Patent af 14de August 1853 fastsatte Tid.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved den af Rigsdagen vedtagne Lov angaaende Pensioneringen af de i Høiselig Enkedronning Marie Sophie Frederikkes Tjeneste staaende Hofbetjente med flere indstilles til allerhøieste Stadfæstelse.

Det behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at stadfæste bemeldte Lov.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Vognmandstaxten for Kongeriget allernaadigst tillades fastsat fra 1ste Januar 1854 og indtil videre saaledes:

- 1) For en stemplet Postvogn eller Fjedervogn med 2 Heste til 6 Mk. 8 Sk. pr. Mil.
- 2) For en mindre Vogn med 2 Heste samt enkelt Hest til Estafette til 5 Mk. 8 Sk. pr. Mil.
- 3) For et Par Forspandsheste i Henhold til Pl. 25de Decbr. 1838, 2 Passus, resp. til 6 Mk. 8 Sk. pr. Mil eller 5 Mk. 8 Sk. pr. Mil; og
- 4) For en Enspænderbefordring eller en enkelt Hest til Forspand til 4 Mk. 8 Sk. pr. Mil.
- 5) Samt at Finantsministeriet allernaadigst maa blive bemyndiget til at bringe det fornødne herom til offentlig Kundskab.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det indstillede.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades, at de Obligationer, som af Aarhus Amtsraad paa Amtsrepartitionsfon-

dens Vegne blive at udstede for et med Subskription af endel Beboere i Hads Herred tilveiebragt Laan, stort 28.100 Rbd., til Fuldførelse af Chausseearbejderne paa den mindre Landevei til Odder maa udfærdiges paa ustempet Papir, paa Vilkaar, at det i Obligationerne udtrykkelig indføres, dels at de, i Henhold til Hans Majestæts allerhøieste Resolution, ere skrevne paa ustempet Papir, dels at eventuelle Transporter af samme blive at udstede paa anordningsmæssigt stemplet Papir.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Derefter refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den ved Cancelli-Patent af 1ste Marts 1842 bekjendtgjorte Kongelige Resolution af 22de Januar s. A. angaaende Beregningen af Brøker ved Omsætninger fra Courant til Rigsbankpenge sættes ud af Kraft for Hertugdømmet Slesvigs Vedkommende, samt at Finantsministeriet allernaadigst bemyndiges til derom at udstede Bekjendtgjørelse.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling, saaledes at den paagjældende Kongelige Resolution af 22de Januar 1842 ogsaa sættes ud af Kraft for Hertugdømmet Holstens Vedkommende, og at de fornødne Bekjendtgjørelser udstedes resp. af Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig og Ministeriet for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg, til hvilket Øiemed nærværende allerhøieste Resolution bliver af Finantsministeriet at meddele disse tvende Ministerier.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved fremlægges tre Lovudkast om Salget af nogle Domænceiendomme, nemlig Domænen Jægerspris, Forpagtergaarden Fauherholm og Udesundby Mølle.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at de af Finantsministeren allerunderdanigst fremlagte tre Lovudkast maa forelægges Rigsdagen, dog at § 1 i Lovforslaget angaaende Afhændelse af Domænen Jægerspris ændres saaledes, at istedet for Slutningen af §en fra »overgaa med« sættes: »bemyndiges Finantsministeriet til at afhænde underhaanden for en Kjøbesum af 600.000 Rbd.«.

Marineministeren [Steen A. Bille] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil approbere, at Søetatens Lægestab fra 1ste April 1854 sammensættes af følgende Læger:

1 Overhospitalslæge, der tillige fungerer som Stabslæge, med 1300 Rbd. aarlig Gage, 2 Qvarterlæger, hver med 1000 Rbd. aarlig Gage, 2 Overskibslæger, hver med 800 Rbd. aarlig Gage, 4 Skibslæger, hver med 500 Rbd. aarlig Gage, 6 Underskibslæger, hver med 350 Rbd. aarlig Gage, og at de tre sidstnævnte Klasser ansættes med Forpligtelse til at gjøre Tjeneste saavel iland som ombord i de udrustede Krigsskibe, naar befales, og at Qvarterlægerne ansættes med Forpligtelse til at gjøre Tjeneste tilsøs i Krigstid; at der for Tjenstboligerne i Hospitalet indeholdes for Overlægens Bolig 240 Rbd. aarlig, for hver af de to andre Lægeboliger 80 Rbd. aarlig; at Lægerne, der gjøre Tjeneste tilsøs, erholde Søgagetillæg: Overskibslægerne som Capitainlieutenanter, Skibslægerne som Premierlieutenanter og Underskibslægerne som Secondlieutenanter; at Hans Majestæt allernaadigst vil bemyndige Ministeriet til at bevirke de heraf følgende Forandringer i Marineministeriets Budget for Finantsaaret 1854-55 foretagne saavel paa Medicinalcontoen som paa de øvrige Conti, paa hvilke den forandrede Organisation vil faa Indflydelse, dog saaledes, at den forandrede Gagering for Overhospitals- og Stabslægepostens Vedkommende event. først træder i Kraft ved Vacance, og at imidlertid den nuværende Stabslæges Indtægter opføres under samme Benævnelser og Inddelinger som hidtil.

Samtlige Marineministerens Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved Udkast til Lov om Lønning for de under visse Domstole ansatte Embedsmænd forelægges.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Lovudkast forelægges den nu forsamlede Rigsdag.

Justitsministeren [Scheel] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst tillades Pottemager Frederik Lassen af Mosbjerg Sogn under Hjørring Amt at indgaa Ægteskab med Fruentimmeret Mariane Pedersdatter, uanset at han med hende har bedrevet Hor.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maatte behage Hans Majestæt at eftergive Niels Christensen Voulundshus af Rind

Sogn under Ringkjøbing Amt den ham ved Hammerum Herreds Extra-rets Dom af 3die April f. A. for Overtrædelse af et ham ved Amtets Resolution af 30te Januar 1851 givet Tilhold om at entholde sig fra Niels Christian Christensens fraskilte Hustru Christine Marie Christensdatter idømte Straf af at hensættes til Fængsel paa Vand og Brød i 4 Dage, imod at han til Ringkjøbing Amts Fattigkasse erlægger en Mulkt af 5 Rbd.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maatte behage Hans Majestæt allernaadigst at formilde den Husmand Anders Olsen af Hallagermagle ved Høiesterets Dom af 9de November d. A. for ulovlig Disposition over udlagt Gods idømte Straf af at hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 2 Gange 5 Dage derhen, at han, istedetfor at lide efter Dommen, hensættes i simpelt Fængsel i 8 Dage.

Det indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Derefter refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Tiltalte Jeppe Olsen Sommer ved Høiesterets Dom af 8de d. M. for Efterskriven af anden Mands Navn tilfundne Straf af 8 Maaneders Forbedringshusarbeide allernaadigst maa formildes derhen, at han, istedetfor at lide efter Dommen, hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Arrestantinden Johanne Andersdatter, Indsieder Jens Pedersens Enke, af Grønholt, allernaadigst maa eftergives den hende ved Høiesterets Dom af 9de d. M. for at have født i Dølgemaal og derefter ombragt sit Barn, i Overensstemmelse med Lovens 6-6-7 idømte Straf af at miste sin Hals og hendes Hoved at sættes paa en Stage, mod at hun hensættes til Tugthusarbeide paa Livstid.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det indstillede.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet tirsdag d. 6. december 1853.

Aar 1853, den 6te December, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Gesuche der mit allerhöchsten Bestellungen oder Wahlconfirmationen versehenen Prediger im Herzogthum Holstein um allergnädigste Bestätigung in den ihnen früher allerhöchst verliehenen Ämtern, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht in Übereinstimmung mit den in der Vorstellung enthaltenen allerunterthänigsten Anträgen die namhaft aufgeführten Prediger in den ihnen früher allerhöchst verliehenen Ämtern, unter der Verpflichtung vorerst den Homagialeid ordnungsmässig zu leisten, allergnädigst zu bestätigen; und ob nicht die seit dem Monat März 1848 bis zur vollständigen Wiederherstellung der landesherrlichen Gewalt Seiner Königlichen Majestät im Herzogthum Holstein ordinirten Geistlichen, die zur Zeit in der Probstei Norderdithmarschen und die auf Klösterlichen und Guts-Patronatsstellen fungirenden Prediger, welche weder mit einer allerhöchst vollzogenen Bestallung noch mit einer allergnädigst ausgestellten Wahlconfirmation versehen sind, anzuweisen sein möchten, Seiner Königlichen Majestät den Homagialeid nach den verschiedenen deshalb vorgeschriebenen Formularen allerunterthänigst zu leisten, wobei sämtlichen vorgedachten Predigern, soweit selbige sich bei der Unterschrift der in den Jahren 1849 und 1850 an die damalige Geistlichkeit des Herzogthums Schleswig erlassenen Beistimmungs-Adressen betheilig haben, das allerhöchste Missfallen Seiner Königlichen Majestät über dies Verhalten zu erkennen zu geben sein würde.

Seine Majestät der König geruheten, diese Anträge unter der Beschränkung allergnädigst zu genehmigen, dass Allerhöchstdieselben sich die allerhöchste Beschlussnahme in Betreff der allergnädigsten Bestätigung des Pastors Decker zu Klein-Wesenberg, des Pastors Buchardi in Heiligenhafen, des Compastors Gardthausen in Barmstedt und des Pastors Bahnsen in Oldesloe in ihren geistlichen Ämtern bis dahin vorbehalten, dass die durch das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg von den genannten Predigern in

Veranlassung ihres früheren politischen Verhaltens einzuziehenden Erklärungen allerunterthänigst vorgelegt sein werden.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend diejenigen Predigerstellen, welche in der Zeit vom 24sten März 1848 bis zur vollständigen Wiederherrstellung der allerhöchsten landesherrlichen Gewalt im Herzogthum Holstein vacant geworden oder als vacant angesehen sind, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, den betreffenden Predigern, sowie den beikommandirten Kirchen-Patronaten zu eröffnen, wie Seine Königliche Majestät die Gnade gehabt, allerhöchst zu gestatten, dass der frühere Diaconus Lauritz Ludwig Adolph Sveistrup als Pastor zu Collmar, der Prediger Christoph Hermann Piening als Diaconus daselbst, der frühere Rector Christian Daniel Rode als Pastor zu Neuendorf, der Prediger Carl Heinrich Hadenfeld als Diaconus in Neuenkirchen, der frühere Diaconus Gerhard Gloyer als Pastor zu Breitenberg, der Prediger Jürgen Nicolaus Friis als Diaconus zu Heiligenstedten, der Prediger Carl Magnus von der Heyde als Pastor zu Nortorf, der Prediger Johann Heinrich Ziese als Diaconus an der St. Laurentii Kirche zu Itzehoe, fortfungiren mögen, obwohl die Erwählung der gedachten Geistlichen zufolge einer nicht allerhöchst bestätigten Präsentation stattgehabt, und in Betreff des Predigers Friis zu Heiligenstedten zugleich mit dem Bemerken, wie demselben, obwohl er von einem Examinations-Collegio, welches nicht unter allerhöchster Autorität fungirt habe, geprüft sei, die Beibringungen eines anderweitigen Examen-Zeugnisses allergnädigst nachgesehen worden; ferner ob nicht dem früheren Archidiaconus Matthias Hansen als erwähltem Hauptprediger in der Stadt Wilster, dem Licentiaten der Theologie Georg Heinrich Wilhelm Schwartz als erwähltem Diaconus daselbst, dem früheren Rector Johann Christian Delfs als erwähltem Archidiaconus in der Stadt Oldenburg, dem Pastor Ludwig Christian Schradder als erwähltem Archidiaconus an der St. Nicolai Kirche zu Kiel, dem Prediger Johann Christian Ludwig Japsen als erwähltem Pastor zu Seester, dem Prediger Hans Friedrich Neelsen als erwähltem Diaconus zu Ütersen, dem Prediger Theodor Anton Schröder als erwähltem Diaconus zu Süderau, dem Prediger Carl Eduard Mau als erwähltem Pastor zu Burg in Süderdithmarschen, dem Prediger Georg Christian

August Cartheuser als erwähltem Pastor in Norderhastedt, dem Prediger Hans Friedrich Biesterfeld als erwähltem Pastor auf St. Michaelisdonn, die allerhöchste Wahlconfirmation allergnädigst zu verleihen;

Ob nicht dem früheren Diaconus Wilhelm Heinrich Martens in Wilster zu eröffnen, wie Nichts dagegen zu erinnern, dass derselbe dem Herkommen gemäss in das vacante Archidiaconat daselbst einrücke; ferner

Ob nicht der Prediger Heinrich Conrad Petersen zum Rector und Diaconus in der Stadt Heiligenhafen, unter dem Vorbehalt, dass er sich die demnächst etwa allerhöchst angeordnete Trennung der jetzt combinirten beiden Bedienungen, ohne desfälligen Anspruch auf Entschädigung gefallen zu lassen habe, der Prediger Ludwig Carl Friedrich Schmidt zum Pastor zu Neuenbrock, der Prediger Peter August Dieckmann zum Diaconus zu Borsfleth, der Prediger Gustav Adolph Johannes Siewerts zum Hospitalsprediger und Catecheten in Elmsborn, der Prediger Matthias Hansen Hinrichsen zum Pastor in Bordesholm, der Prediger Jürgen August Gottfried Waltzel zum Pastor zu Sieck, der Prediger August Eduard Asmus Detlefsen zum Pastor in der Stadt Neustadt, zugleich mit der Verpflichtung, falls solches erforderlich befunden werden möchte, auf seine Kosten einen ordinirten Gehülften zu halten, der Prediger Carl Nicolaus Kähler zum Pastor zu Brügge, der Prediger Johann Christian Martin Jessen zum Pastor zu Grömitz, der Prediger Volquardt Georg Friedrich Haack zum Pastor in Zarpen, der Prediger Heinrich Raphael Harries zum ersten Compastor an der evangelisch-lutherischen Hauptkirche in der Stadt Altona, der Prediger Claus Friedrich Döring zum Pastor in Eichede, und der Prediger Georg Johann Friedrich Lüdemann zum Pastor zu Hamberge, allergnädigst zu ernennen; endlich ob nicht dem früheren Zucht- hausprediger Friedrich August Gleiss als erwähltem Pastor in Curau eine allerhöchste Wahlconfirmation zu ertheilen sein möchte; wobei sämtlichen vorgedachten geistlichen Beamten die Verpflichtung, vorerst den Homagialeid ordnungsmässig zu leisten, aufzuerlegen und soweit selbige sich bei der Unterschrift der in den Jahren 1849 und 1850 erlassenen, die Verhältnisse der damaligen Geistlichkeit des Herzogthums Schleswig betreffenden Adressen und Erklärungen betheilt haben, die desfällige Weisung in Gemässheit früherer allerhöchster Anordnungen zu ertheilen sein wird.

Seine Majestät der König geruheten, diese allerunterthänigsten Anträge mit nachstehenden Abänderungen allerhöchst zu genehmigen:

- 1) Dass Allerhöchstdieselben sich nicht veranlasst finden, den Prediger Volquardt Georg Friedrich Haack und den Prediger Heinrich Raphael Harries zu den geistlichen Ämtern, in denen sie zur Zeit respective zu Zarpen und in Altona fungiren, allerhöchst zu ernennen.
- 2) Dass Seine Majestät den früheren Zuchthausprediger Friedrich August Gleiss, welcher im Jahre 1849 in nicht zu Recht bestehender Weise zum Prediger in Curau erwählt worden, für diesmal und ohne Folgen für die Zukunft aus allerhöchster Gnade zum Pastor daselbst ernennen wollen.
- 3) Dass Seine Majestät sich die allerhöchste Beschlussnahme in Betreff der allerunterthänigst beantragten Verleihung der allerhöchsten Wahlconfirmation an den Prediger Ludwig Christian Schrader als erwählten Archidiaconus an der St. Nicolai Kirche zu Kiel, sowie in Betreff der allerunterthänigst beantragten Ernennung des Predigers Matthias Hansen Hinrichsen zum Pastor in Bordesholm und des Predigers Jürgen August Gottfried Waltzel zum Pastor in Sieck, bis dahin vorbehalten, dass die durch das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg von den genannten Predigern in Veranlassung ihres früheren politischen Verhaltens einzuziehenden Erklärungen allerunterthänigst vorgelegt sein werden.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch des Eisenbahnunternehmers S. M. Peto in London um allerhöchste Erlaubnis zur Eröffnung einer Actienzeichnung zum Behuf der Erbauung und Benutzung einer Eisenbahn von Flensburg über Husum nach Tönning nebst Seitenbahn nach Rendsburg, indem er allerunterthänigst beantragte, ob es nicht dem Eisenbahnunternehmer S. M. Peto in London allergnädigst zu erlauben sein dürfte, zur Actien-Zeichnung behufs Bildung einer Gesellschaft zu der mittelst allerhöchster Concession vom 8ten September v. J. ihm bewilligten Erbauung und Benutzung einer Eisenbahn von Flensburg über Husum nach Tönning nebst Seitenbahn nach Rendsburg aufzufordern und zwar unter den von ihm in seinem allerunterthänigsten Gesuche vom 11tem November d. J. sub. 1 bis 8 incl. angegebenen Bedingungen, jedoch mit der ausdrücklichen Bestim-

mung, dass der Generalbevollmächtigte in Flensburg wohnen soll, und unter der Modification, dass die sub. 1 erwähnte Brüche von 900 Rbt. täglich eintritt, sobald die Eisenbahnanlagen mit alleiniger Ausnahme der Bahnhöfe an den drei Endstationen bei Flensburg, Tønning und Rendsburg, nicht innerhalb eines Jahres und diese drei Bahnhöfe nicht innerhalb zweier Jahre vom Tage der eventuellen allerhöchsten Vollziehung der Concession für die Actiengesellschaft angerechnet vollendet sein sollte, und dass es Seiner Majestät Regierung freistehen soll, zum Zweck der eventuellen Beitreibung der Brüche sich mit Ausschluss eines jeden Rechtsganges an die Eisenbahn nebst Zubehör zu halten; und ob nicht dem Eisenbahnunternehmer zugleich zu eröffnen sein dürfte, dass wenn er innerhalb dreier Monate vom Datum dieser allerhöchsten Erlaubnis nach Massgabe des § 3 der Bekanntmachung der vormaligen Eisenbahn-Commission vom 18ten Mai 1840 nachgewiesen haben werde, dass das auf 540.000 Lst. oder circa 4.860.000 Rbt. festgesetzte Actiencapital gezeichnet und die Gesellschaft nach einem unter den Actienzeichnern vereinbarten, zur allerhöchsten Bestätigung einzureichenden Statut wirklich zusammengetreten alsdann werde gegenwärtigen können, dass eine im Übrigen mit der ihm unterm 8ten September v. J. allerhöchst verliehenen Concession übereinstimmende Concession der Actiengesellschaft allergnädigst werde ertheilt, sowie dass der Letzteren die Rechte einer Corporation werde verliehen und ein Statut allergnädigst werde genehmigt werden.

Diese Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.
Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet torsdag d. 8. december 1853.

Aar 1853, den 8de December, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæts allerhøieste Forsæde.

Cultusministeren [Ørsted] bemærkede, at der fra Kjøbenhavns Præsteconvent, som med en enkelt Undtagelse bestaar af alle Præster, var, da det følte sig foruroliget ved alle de Love af kirkeopløsende Tendents, der paa den nærværende Rigsdag vare indbragte i Folke-

thinget af Thingets Medlemmer, og der alle synes at have afgjort Stemning for sig i Thinget, til Cultusministeriet indkommet et Andragende, som gaar ud paa, at der maatte foretages noget til den i Grundlovens § 80 tilsagte Ordning af Folkekirkens Forfatning ved Lov; i hvilken Henseende Conventet, der vidste, at den nuværende Cultusminister ikke er stemt for i det Øiemed at sammenkalde en Kirkeforsamling, saaledes som det var hans Formænds Plan, har ment, at man dog ogsaa paa anden Maade kunde forberede en Ordning af Kirkens Anliggender, ved nemlig at sammenkalde nogle dygtige og paalidelige verdslige og geistlige Mænd til at raadslaa herom og indkomme med Forslag. Han for sit Vedkommende troede ogsaa, at det kunde være hensigtsmæssigt at lade en saadan Commission sammentræde, som ikke skulde undersøge, hvorledes en kirkelig Forfatning skal gives, men som skal gjøre Forslag til de Love og Foranstaltninger, som maa anses nødvendige og gavnlige til Folkekirkens Opretholdelse. Han mente og, at naar Commissionen sammensattes af indsigtfulde Mænd, som have alvorlig Interesse for Stat og Kirke, vilde man fra den faa et Arbejde, som man kunde benytte, og at den vilde kunne styrke Ministeriet imod de kirkeopløsende Bestræbelser, som gaa ud fra Folkethinget. Han var derfor betænkt paa at samle en saadan Commission, som med Sjællands Biskop som Formand skulde bestaa af to af Landets øvrige Biskopper (i hvilken Henseende han troede at burde foretrække Biskopperne Brammer og Engelstoff), to af det theologiske Facultets Medlemmer (hvortil han havde udset Professorerne Clausen og Martensen), eet Medlem af det juridiske Facultet og eet Medlem af det philosophiske, nogle af Hovedstadens Geistlige (blandt hvilke han havde tænkt at tage Stiftsprovsten og Conventets Formand, Slotspræst Paulli), enkelte verdslige Embedsmænd, som ved deres kirkelige Sands maatte findes særdeles skikkede til det Hverv, et Par af Hovedstadens Borgere samt endelig ogsaa to af det Grundtvigske Partis mere moderate Tilhængere, Dr. Rørדם og Lic. F. Fenger. Mindre talrig troede han ikke, at Commissionen vel kunde være. Oprindeligt havde han vel troet, at man maaske kunde undgaa at tage nogen af det Grundtvigske Parti, men alle, med hvem han havde talt om Sagen, havde ment, at dog nogle af dette Parti burde være Medlemmer af Commissionen, og navnlig havde Biskop Mynster, der, som allerede bemærket, skulde være Commissionens Formand, og der er den stær-

keste Modstander af alle stats- og kirkeopløsende Partier, raadet dertil.

Det var nu, bemærkede Cultusministeren videre, ikke hans Hensigt med at foredrage denne Sag i det Geheime-Statsraad at udvirke en allerhøieste Sanction paa det af ham paatænkte Skridt eller at ville kaste noget af Ansvaret for samme over paa Hans Majestæt eller paa Geheime-Statsraadets Medlemmer. Sagen hører egentlig ogsaa ganske under Cultusministeriets Afgjørelse, thi det er det Ministerium, som ifølge Finantsloven har Dispositionen over det for indeværende Aar, til at forberede den fremtidige Lovgivning om Folkekirkens Forfatning, bevilgede Beløb af 5000 Rbd. (et Beløb, som hidtil stadigt har været optaget paa hvert Aars Finantslov, medens han derimod ikke har optaget det paa det Finantslovforslag, som, efterat han er bleven Cultusminister, er forelagt for næste Finantsaar, da han ikke fandt det passende at opføre det, saalænge han endnu ikke havde nogen klar Anskuelse om, paa hvilken Maade han vilde benytte en saadan Sum). Han havde imidlertid troet, at Sagen var af den Beskaffenhed, at der dog var god Anledning til at foredrage den i Geheime-Statsraadet, uden at han iøvrigt havde gjort den til Gjenstand for nogen allerunderdanigst Forestilling; og det vilde være ham særdeles kjært, om Hans Majestæt og Geheime-Statsraadets Medlemmer bifaldt det af ham paatænkte Skridt, ligesom han og vilde finde det overmaade ønskeligt, om det maatte behage Hans Majestæt allerhøiest at underskrive den paagjældende Commissorial-Befaling, hvorved han troede, at den hele Commission vilde faa større Anseelse. Han tilføjede endnu, at da det var et Spørgsmaal, om Commissionen vilde kunne blive færdig inden nærværende Finantsaars Udgang, vilde det, medens han ikke vilde komme til at bruge det hele forannævnte for iaar bevilgede Beløb af 5000 Rbd., blive nødvendigt for ham at begjære bevilget ved Finantsloven for næste Finantsaar et mindre Beløb til Bestridelse af de Udgifter, som Commissionen vilde medføre.

Ingen af Geheime-Statsraadets Medlemmer fremsatte nogen Erintring imod det af Cultusministeren paatænkte Skridt, og *Hans Majestæt Kongen* behagede allernaadigst at udtale, at naar det paagjældende Commissorium bliver ham allerunderdanigst forelagt, vil han forsyne det med sin allerhøieste Underskrift.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Fore-

stilling angaaende Afhændelse af en Sjørring Sognekald tilhørende Annexgaard, idet han indstillede, at den Sjørring og Taarsted Sognekald i Aalborg Stift tilhørende Annexgaard af Hartkorn ny Matrikul 3 Tdr., 4 Skpr., 0 Fdk., $\frac{3}{4}$ Alb. maa afhændes til den nuværende Fæster af samme Jens Christiansen eller Mauritzen paa følgende Vilkaar:

- 1) At han erlægger en Kjøbesum af 1350 Rbd., der bliver at inddrage blandt Stiftets offentlige Midler til Forrentning til Fordel for Kaldet.
 - 2) At der perpetueres i Gaarden med 1ste Prioritets Panteret en aarlig Afgift af 2 Tdr. Rug, 2 Tdr. Byg og 2 Tdr. Havre, at betale med Penge efter hvert Aars Kapitelstaxt.
 - 3) At Kjøberen vedbliver at svare alle 3 Tiender og Smaaredsel af Gaarden.
 - 4) At der forbeholdes Præsten, naar han i Embedsforretninger kommer til Annexet, Aftrædelseslocale og Staldrum i Gaarden, og
 - 5) At Kjøberen afholder alle af Afhændelsen flydende Omkostninger.
- Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Fremdeles refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det for Indløsningssummen af Veiløe Præstegaard mellem Formand og Eftermand i Embedet hidtil fastsatte Beløb af 375 Rbd. maa forhøies til 500 Rbd.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Endvidere refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om Afholdelse af en Concurrence om et Lectorat i det lægevidenskabelige Facultet ved Københavns Universitet.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst:

- 1) At chirurgisk Pathologi henlægges som Lærefag til det ved det lægevidenskabelige Facultet fortiden ledigværende Lectorat.
- 2) At i Henhold til Universitetets Fundats af 7de Mai 1788, Cap. I § 13 en Concurrence aabnes om det ledige Embede i November Maaned 1854, saaledes at Ansøgningerne om Tilladelse til at deltage i denne skulde være indleverede til Facultetets Decanus inden 1ste October næstkommende, og at Concurrencen afholdes efter Facultetets indbemeldte Forslag og iøvrigt efter samme Regler, som

ved allerhøieste Resolutioner af 21de Mai 1842, 9de Juni 1843 og 23de Januar 1846 i lige Tilfælde allernaadigst ere bifaldte, navnlig med Hensyn til Bedømmelsen af Prøverne og Adgangen til at deltage i samme.

Veranlasst durch ein Schreiben des Königlichen Commissarius der holsteinischen Provinzialstände-Versammlung trug *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] allerunterthänigst darauf an, dass Seine Majestät der König, wie früher in ähnlichem Falle verfahren worden, allergnädigst geruhen wollen, mittelst eines allerhöchsten Reskripts an den Königlichen Commissarius der gedachten Ständeversammlung denselben zu autorisiren, erforderlichen Falles, wenn die schon allergnädigst bewilligte Verlängerung der Sitzungszeit der Versammlung sich als nicht völlig hinreichend zur Beendigung ihrer Arbeiten herausstellen möchte, eine fernere Verlängerung von 3 Tagen zu gewähren.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Reform der inneren Verfassung des Herzogthums Lauenburg, namentlich in Hinsicht der Landesvertretung, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der der Vorstellung angelegte modificirte Entwurf eines allerhöchsten Patents betreffend die innere Verfassung des Herzogthums Lauenburg, namentlich in Hinsicht der Landesvertretung, zur allerhöchsten Unterzeichnung allergnädigst vorzulegen und demnächst als Gesetz für das Herzogthum Lauenburg zu verkündigen sein möchte.

Finantsministeren [Sponeck] yttrede, at han havde Betænkelighed ved § 1 i det foreliggende Patent-Udkast. Vel maatte han erkjende, at Tidspunktet til at fremsætte sine Bemærkninger mod denne § nu var mindre gunstigt, da §en er overensstemmende med den tilsvarende § i det Udkast, som for to Aar siden forelagdes Ridder- og Landskab; men han maatte dog paa den anden Side bemærke, at Tiden dengang ikke havde tilladt, at dette Udkast, forinden Sagens Foretagelse i Geheime-Statsraadet, var blevet meddelt de enkelte Medlemmer, og i ethvert Fald troede han, at, naar der virkelig kan være nogen Betænkelighed ved hin §, det er bedre, at en saadan nu hæves, end at §en bliver som den er. Den Betænkelighed, han havde ved §en, var, at

man ved samme let kommer til at give Ridder- og Landskab en større Ret, end der kan tilkomme det. Det er nemlig i sig et tvivlsomt Spørgsmaal, om Hans Majestæt er berettiget til ensidigt, uden at indhente Ridder- og Landskabs Samtykke, at give Toldbestemmelser for Lauenborg; og ligesom dette Spørgsmaal hidtil har været holdt aabent, saaledes ønskede han ogsaa, at det fremdeles maa staa aabent. Men giver Hans Majestæt nu en § af saadant Indhold som den foreliggende § 1, vil Spørgsmaalet derved blive præjudiceret. Det hele Raisonnement, som fra Finantsministeriets Side, støttet til den ældre tyske Rigsret, kunde gjøres gjældende imod, at der under den Skattebevillingsret, som er indrømmet Ridder- og Landskab, er indbefattet Told, vilde ikke kunne opstilles, naar Landrecessens Bestemmelser om denne Skattebevillingsret gjenoptages i det foreliggende Patent, saaledes som Tilfældet er i den omhandlede § 1, thi efter den nuværende legale Sprogbrug vilde det være afgjort, at der under saa almindelige Udtryk, som de paa-gjældende, der findes i §en, maa være indbefattet en Berettigelse for Ridder- og Landskab til ogsaa, hvad Toldafgifter angaar, at have en besluttende Medvirkning. Men naar det var saa, maatte han frygte for, at det med det samme maatte anses som for stedse afskaaret at faa Lauenborg tilsluttet til det danske Toldsystem. At fraskrive sig Ret hertil vilde kunne blive af stor Betydning; og han troede derfor, i Henhold til alt, hvad han havde bemærket, at burde andrage paa, at § 1 udelades af Udkastet, hvilken Udeladelse han ogsaa fandt korrekt, forsaavidt der nu virkelig ikke er Tale om at give Lauenborg en ny Forfatning. Hvorvidt imidlertid en saadan Forandring af Udkastet kunde anses saa betydelig, at i den Anledning først en ny Communication med Ridder- og Landskab maa finde Sted, kunde han ikke bedømme; men selv hvis en saadan maatte anses nødvendig, vilde han dog hellere foreslaa, at den finder Sted, end at Patentet skulde emanere med § 1, saaledes som det nu foreligger.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkede, es scheine ihm in formeller Hinsicht schwer, nachdem der § 1 des Patent-Entwurfs der Ritter- und Landschaft vorgelegt und von derselben dankbar acceptirt worden, jetzt diesen § wegzulassen, und in jedem Falle könne solch eine Veränderung nicht geschehen, ohne dass aufs Neue Communication mit Ritter- und Landschaft eingeleitet werde, was aber doch in mehreren Bezie-

hungen nicht wünschenswerth wäre. In Betreff der Sache selbst glaube er, dass der gedachte § mit dem Landesrecesse auch damit, wie dieser Recess von den hiesigen Autoritäten früher aufgefasst worden, übereinstimmend sei. Er glaube, man sei früher der Ansicht gewesen, dass die Zustimmung der Ritter- und Landschaft, was den Einfuhr- oder Ausfuhrzoll beträfe, nothwendig wäre, und er glaube nicht, dass man sagen könne, dass die Frage, ob nicht das der Ritter- und Landschaft zustehende Steuerbewilligungsrecht auf die direkten Steuern beschränkt sei, bisher offen gehalten worden. Einer Argumentation aus dem deutschen Reichsrechte könne man, seiner Meinung nach, in der Realität kein Gewicht beilegen, und es komme ihm vor, dass die ganze Bedeutung des der Ritter- und Landschaft zugestandenen Steuerbewilligungsrechtes fast wegfallt, wenn dasselbe die indirekte Besteuerung nicht umfasse. Wohl glaube er, dass die Bewerbstellung eines Anschlusses des Herzogthums Lauenburg an das dänische Zollsystem mit Schwierigkeiten verbunden sein können, wenn die Zustimmung der Ritter- und Landschaft erforderlich sei; er meine aber doch, dass ihre Zustimmung zu erhalten sein werde, wenn überwiegende Gründe vorliegen, und in der Sache werde Nichts verändert werden durch die Weglassung des ofterwähnten § 1, denn Ritter- und Landschaft würde ja doch auf ihr vermeintliches Recht der Zustimmung halten, und ein von der Regierung einseitig bewerkstelligter Anschluss an das dänische Zollsystem würde zu den unangenehmsten Verhandlungen führen.

Hans Majestæt Kongen fandt, at det ikke vel kunde gaa an, at Allerhøistsamme, naar han først havde ladet et Lovudkast forelægge for en Landsdels Repræsentanter, siden, naar det kom tilbage fra dem, lod en §, hvormed de havde erklæret sig tilfredse, saaledes som den var forelagt, falde bort. Hans Majestæt troede derfor heller ikke, saaledes som Sagen nu staar, at kunne gaa ind paa Finantsministerens Andragende om Udeladelse af § 1 i det foreliggende Udkast, om end Allerhøistsamme vilde finde det ønskeligt, at denne § oprindeligen ikke havde været optaget i Udkastet. I ethvert Fald vilde det, naar § 1 skulde udgaa, blive nødvendigt, at hele Sagen først igjen gik tilbage til Ridder- og Landskab.

Finantsministeren [Spønneck] bemærkede yderligere, at han, idet han vel erkjendte Vægten af den af Hans Majestæt anførte Grund,

maatte for det Tilfælde, at § 1 bliver staaende, allerunderdanigst tilraade, at det hele foreliggende Patent ikke emanerer.

Udenrigsministeren [Bluhme] skulde, uden for Øieblikket at gaa nærmere ind paa Sagen, blot bemærke, at han troede, at de samme, i de siden det paagjældende Patent-Udkasts første Forelæggelse for Ridder- og Landskab forandrede Forhold liggende Grunde, som retfærdiggjøre den Forandring, som nu er sket i Patentets Indledning, gjøre sig gjældende, for at § 1 kan falde bort. Tidligere gik man nemlig ud fra, at den før Marts 1848 bestaaende Forfatning i Lauenborg var kastet overende, og som Følge deraf var det nødvendigt, at Recessens Bestemmelser om den lauenborgske Repræsentations reale Rettigheder, forsaavidt de i Fremtiden skulle staa ved Magt, maatte optages i Patentet; senere derimod er man gaaet ud fra den Forudsætning, at hin tidligere Forfatning endnu bestaar, og saa behøves da heller ikke hine Recessens Bestemmelser at gjenoptages, thi hele Recessen eksisterer jo endnu og er ikke ophævet. Sluttelig maatte han endnu tilbagekalde i Erindringen, at da første Gang den lauenborgske Forfatningssag var for i Geheime-Statsraadet, blev der ved den allerhøieste Resolution, med hvilken det da forelagte Forfatnings-Udkast approberedes, udtrykkelig taget et Forbehold med Hensyn til den Dagen forud publicerede allerhøieste Kundgjørelse af 28de Januar 1852.

Premierministeren [Ørsted] yttrede, at det forekom ham i sig selv meget tvivlsomt, hvorvidt den Fortolkning af Recessen, at der ikke behøves Ridder- og Landskabs Samtykke til at underkaste Lauenborg Indførsels- og Udførselstold, kan bestaa. At det vistnok i sig selv kunde, med Hensyn til Lauenborgs Indlemmelse i det fælleds Toldsystem, være nyttigt, om man kunde holde det Spørgsmaal aabent, om Ridder- og Landskab har en Skattebevillingsret, som ogsaa kan anvendes med Hensyn til Told, vilde han gjerne tilstaa; men dels forekom der ham dog ikke at være megen Sandsynlighed for, at man med Rette vil kunne gjøre den Paastand gjældende, at Told er udelukket fra den Ridder- og Landskab tilkommende Skattebevillingsret, og dels syntes det ham heller ikke, at det, efter hvad der allerede er sket, nu godt gaar at udelade § 1 af det foreliggende Udkast. Men dertil kom ogsaa, at selv om denne § nu udelades, saa vil den dog alligevel, da den nu engang er bleven forelagt af Regjeringen, blive betragtet som indeholdende en Tilkjendegivelse af, hvorledes Regjeringen selv

har forstaaet den Ridder- og Landskab ved Recessen tillagte Berettigelse, og §en vil altsaa paa den Maade beholde stor Vægt som Regjeringens egen Fortolkning af Recessen.

I Henhold til alt anførte maatte han derfor, som Sagen nu staar, være stemt for, at § 1 bibeholdes, saaledes som den foreligger.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] äusserte, dass er glaube, sich dem Finanzminister anschliessen zu müssen. Die Fassung des § 1, wie er vorliege, würde die Folge haben, dass auch in Zukunft, wenn der eventuelle Anschluss des Herzogthums Lauenburg an das dänische Zollsystem schon stattgefunden haben werde, keine Veränderung im Zollwesen vorgenommen werden könne ohne die Zustimmung der Ritter- und Landschaft. Die Repräsentation des sogar kleinsten Theils der dänischen Monarchie würde also nach dem gedachten §en das Recht haben, jede Veränderung im Zollwesen derselben durch ihre Verweigerung unmöglich zu machen, während die Vertretungen der drei anderen Landestheile Nichts mit dem Zollwesen zu thun haben sollen, dieses aber einem gemeinschaftlichen Organ der ganzen Monarchie überwiesen werden. Er glaube aber doch, dass es nicht gut angehe, auf die Weise der speciellen Vertretung des Herzogthums Lauenburg eine entscheidende Stimme in Zollangelegenheiten, und damit einen entscheidenden Einfluss darauf, was die ganze Monarchie umfasse, einzuräumen, wenn die speciellen Vertretungen der übrigen Landestheile ein solches Recht durchaus nicht haben. Wenn also der Finanzminister der Ansicht sei, dass es sich als wünschenswerth und ausführbar herausstelle, dass das Herzogthum Lauenburg dem dänischen Zollsysteme einverleibt werde, scheine ihm die soeben hervorgehobene Betrachtung so wichtig, dass er es am Richtigsten finde, den gedachten § 1 des vorliegenden Patent-Entwurfs wegfallen zu lassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemerkte, es scheine ihm, dass der Minister für das Herzogthum Schleswig von der Ansicht ausgehe, dass durch den § 1 der Ritter- und Landschaft ein neues Recht eingeräumt werde. Es drehe sich aber eben darum, ob wirklich der Ritter- und Landschaft durch diesen § ein Recht eingeräumt worden, das nach dem Landesrecesse derselben nicht zustehe. Nach seiner Auffassung lege der § 1 der Ritter- und Landschaft kein neues Recht bei; er glaube, dass das

ihr zustehende Steuerbewilligungsrecht ein völlig illusorisches sein würde, wenn der Aus- und Einfuhrzoll von demselben ausgeschlossen wäre, und er halte es ganz für undenkbar, dass solch eine Steuer sollte ohne Zustimmung der Ritter- und Landschaft eingeführt werden können, was die allerunangenehmsten Verhandlungen veranlassen würde. Damit aber, dass ein Anschluss des Herzogthums Lauenburg an das dänische Zollsystem nur durch Zustimmung der Ritter- und Landschaft geschehen könne, sei ja gar nicht gesagt, dass, wenn der Anschluss Statt gefunden habe, hinsichtlich künftiger Veränderungen im Zollwesen das Zustimmungsrecht der Ritter- und Landschaft fortbleibe; vielmehr müsse ja dieselbe, wenn das Herzogthum Lauenburg in der gemeinsamen Verfassung der ganzen Monarchie vertreten werde, in Betreff der gemeinsamen Angelegenheiten sich ihrer speciellen Rechte begeben.

Premierministeren [Ørsted] kunde heller ikke indse, at den af Ministeren for Slesvig paa pegede Vanskelighed med Hensyn til fremtidige Toldforandringer finder paa nogen Maade Sted, thi en Overenskomst om Lauenborgs Tilslutning til det danske Toldsystem kan jo ikke finde Sted uden under fornuftige Betingelser, og dersom Ridder- og Landskab ikke vil gaa ind paa saadanne, vil Lauenborg ikke blive optaget i Toldsystemet.

Justitsministeren [Scheel] bemærkede med Hensyn til den af Finantsministeren reiste Discussion angaaende § 1, at Sagen forekom ham at være meget tvivlsom og væsentlig at afhænge af, hvad der i den omhandlede Henseende er gjældende Ret. Imidlertid syntes det ham, at da der ved den allerhøieste Resolution af 29de Januar 1852, første Gang da den lauenborgske Forfatningssag foretoges i Geheime-Statsraadet, var taget et almindeligt Forbehold med Hensyn til Gjennemførelsen af den ved Kundgjørelsen af 28de s. M. bebudede Fælledsforfatning, maatte et saadant Forbehold ogsaa nu tages i Præmisserne til det foreliggende Patent.

Finantsministeren [Spønneck] maatte, næst at fremhæve, at der virkelig mellem Patent-Udkastets § 1 og Kundgjørelsen af 28de Januar 1852 er en Collision, da Kundgjørelsen jo ligefrem forudsætter, at Lauenborg skal tilsluttes et fælleds Toldsystem for Monarkiet, bemærke, at han vilde finde, at alle de Betæneligheder, han havde havt ved den nævnte §, fuldkommen faldt bort, naar der i Indledningen til

Patentet tages et saadant almindeligt Forbehold med Hensyn til bemeldte Kundgjørelse, som af Justitsministeren nævnt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] brachte allerunterthänigst in Vorschlag, dass hinsichtlich des § 1 heute keine allerhöchste Resolution gefasst, ihm aber in Betreff derselben ein näherer allerunterthänigster Vortrag in einer folgenden Sitzung des Geheimen-Staatsraths vorbehalten werde.

Seine Majestät der König geruheten danach, mit Rücksicht auf die in Veranlassung des § 1 des allerunterthänigst vorgetragenen Patent-Entwurfs Statt gehalten Erörterungen, dem Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg allergnädigst aufzugeben, in dieser Beziehung näheren allerunterthänigsten Vortrag zu erstatten. Im Übrigen genehmigten Seine Majestät allergnädigst den gedachten Patent-Entwurf, indem Allerhöchstdieselben Sich wegen des Zeitpunkts, mit welchem die erste Wahlperiode (§ 13 des Entwurfs) ihren Anfang zu nehmen haben wird, die schliessliche allerhöchste Bestimmung annoch vorbehalten.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Barbiers Johannsen in Wandsbeck um Erlassung einer wegen Verleumdungen wider ihn erkannten 4 × 5 tägigen Gefängnisstrafe bei Wasser und Brot.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von dem Wandsbecker Justitiariat unterm 10ten August 1849 wider den Barbier J. Johannsen in Wandsbeck wegen Verleumdung der Ehefrau Stoffert erkannte 4 × 5 tägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brot in eine Brüche von 24 Rbt. oder 15 Rth. Courant allergnädigst zu verwandeln.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das allerhöchst unmittelbar eingereichte allerunterthänigste Gesuch mehrerer Roggenwindmüller in Altona um allergnädigste Erlassung ihrer rückständigen Canonsgelder und bald möglichste Reorganisation des Altonaer Mühlenbetriebes, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht den Roggenmüllern I. C. F. Wernicke, H. H. O. Kloppenburg, den Witwen S. Pringnitz und C. W. Wernicke

in Altona zu eröffnen sein möchte, dass auf ihr allerunterthänigstes Gesuch um allergnädigste Erlassung ihrer rückständigen Canongelder zwar nicht eingetreten werden könne, dass jedoch unter Vorbehalt demnächstiger Regulirung der Verhältnisse ihres Mühlenbetriebes und der dafür zu erlegenden Recognition, von ihren Rückständen die pro 1849 und 1850 annoch unberichtigten Canonsgelder unter der Bedingung ihnen erlassen werden mögen, dass sie neben prompter Berichtigung des diesjährigen Canons den Belauf der Rückstände pro 1851 und 1852 in vierteljährigen Terminen, vom 1sten Januar kommenden Jahres angerechnet, abtragen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Veräußerung eines Areals des herrschaftlich reservirten Gemeinheitslandes auf der Feldmark der zur Herrschaft Pinneberg gehörigen Dorfschaft Rissen, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die stattgehabte Überlassung eines Landareals von 641^{10/20} Himpten aus den herrschaftlich reservirten Gemeinheitsgründen der Dorfschaft Rissen in der Herrschaft Pinneberg an den in Dockenhuden possessionirten hamburgischen Bürger Caesar Godeffroy unter den von demselben eingegangenen betreffenden Bedingungen allerhöchst zu genehmigen, dabei aber von der Erlegung eines Kaufgeldes für dieses Landareal abzusehen sein möchte.

Seine Majestät geruheten allergnädigst zu resolviren, dass Allerhöchstdieselben Sich nicht veranlasst finden, die an den hamburgischen Bürger Caesar Godeffroy stattgehabte Überlassung des betreffenden Landareals zu genehmigen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den von der holsteinischen Provinzialstän­deversammlung begutachteten Entwurf einer allerhöchsten Verordnung für das Herzogthum Holstein betreffend einige nähere Bestimmungen in Ansehung der Ausübung des Jagdrechts.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass eine dem der Vorstellung allerunterthänigst angeschlossenen Entwurf entsprechende Verordnung für das Herzogthum Holstein betreffend einige nähere Bestimmungen in Ansehung der

Ausübung des Jagdrechts zur allerhöchsten Unterzeichnung vorgelegt und das Gesetz demnächst publicirt werde.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ertheilung des allerhöchsten Consenses zum Verkauf des im Herzogthum Lauenburg gelegenen Kunkel-Lehnguts Dalldorf, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die allerhöchste landes- und lehnherrliche Genehmigung zu dem öffentlichen Verkauf des im Herzogthum Lauenburg gelegenen Kunkel-Lehnguts Dalldorf an den Meistbietenden unter der Bedingung allergnädigst zu ertheilen sein möchte, dass unter den drei Höchstbietenden der allerhöchsten Lehnsherrschaft die Wahl reservirt bleibe, und dass die demnächstige Belehnung auf eben so viele Augen als gegenwärtig Lehnsfähige vorhanden sind, nur einem solchen Licitanten ertheilt werde, welcher innerhalb 6 Wochen nach dem Licitationsstermin dem lauenburgischen Hofgericht nachgewiesen haben werde, dass er drei Viertel des Kaufgeldes aus eigenem Vermögen zu bezahlen im Stande ist.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved den af Rigsdagen vedtagne Lov om den svævende Statsgjæld forelægges til allerhøieste Stadfæstelse.

I Overensstemmelse med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allerhøiest bemeldte Lov.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Forelæggelse for Rigsdagen af Forslag til en Lov om Tillægsbevilling for Finantsaaret 1853–54 af de Kongeriget paahvilende $\frac{3}{5}$ af en Sum, stor 77,600 Rbd., til Anskaffelse af Munderingsstykker for Reserve- og Forstærknings-Afdelingerne.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Lovforslag forelægges Rigsdagen i dens nærværende Session.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved Udkast til Lov angaaende Straffen for at beskadige de elektriske Telegraphindretninger forelægges.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Udkast forelægges den nu forsamlede Rigsdag,

dog at i § 2 Ordene: »eller Fængsel paa Vand og Brød indtil 2 Gange 5 Dage« udgaa.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Niels Christensen, med Tilnavnet Sort, ved Høiesterets Dom af 10de f. M. for 1ste Gang begaaet Tyveri idømte Straf af 2 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød allernaadigst maa formildes derhen, at han hensættes i simpelt Fængsel i 8 Dage.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldet, dog at Straffen nedsættes til 4 Dages simpelt Fængsel.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den i Odense Straffeanstalt hendsiddende Forbedringshusfange Peder Hansen, som ved Høiesterets Dom af 1ste October 1851 for Indbrudstyveri om Natten i Henhold til Forordningen 11te April 1840 § 12, 2det Membrum, blev idømt en Straf af 6 Aars Tugthusarbeide, men hvem det ved allerhøieste Resolution af 4de November s. A. blev tilladt at udstaa Straffen i Forbedringshuset, maa løslades af bemeldte Straffeanstalt.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Besidderen af det Gersdorffske Fideicommiss, Jens Peter Gersdorff, af de contante Kjøbesummer, der indkomme for de bortsolgte Eiendomme Boltinggaard, det dertil tidligere henhørende Bøndergods samt Ringe Sogns Konge- og Kirketiende, i 11te December Termin d. A. maa forundes et Laan, stort 20.000 Rbd., samt at han maa fritages for videre Ansvar for uberettiget at have disponeret over en Fideicommisset tilhørende Bankaktie, der var udstedt for den indfrie Bankheftelse, stor 833 Rbd. 69 Sk., af de ovennævnte Eiendomme, mod at han tilsvare Fideicommisset 1000 Rbd., alt paa følgende Vilkaar:

- 1) At han med Værge for det samlede Beløb 21.000 Rbd. udsteder lovformelig Obligation, der forsynes med Paategning af Successor med Curator, hvorved han forpligter sig og tilkommende Besiddere af Fideicommisset til at forrente Beløbet med 4 % pro anno og afbetale samme med 500 Rbd. aarligt.
- 2) At han bemyndiger Overformyndieriet i Odense til i hver af de halvaarlige Omslagsterminer, første Gang til 11te Juni 1854, at

indeholde af den ham eller Successorer tilfaldende Andel af Fideicommissets Indtægter et saa stort Beløb, som udfordres til Dækning af de til den Tid forfaldne Renter og Kapitalafdrag.

- 3) At han til yderligere Sikkerhed for Gjælden deponerer hos Odense Overformynderi som haandfaaet Pant tvende ham tilhørende Livsforsikringspolicer, hver paa 10.000 Rdb., den ene i Livsforsikringsanstalten her i Staden, den anden i det tyske Livsforsikringselskab i Lübeck, samt bemyndiger bemeldte Overformynderi til af hans Andel af Fideicommissets Indtægter endvidere at indeholde, hvad der behøves til Betaling af de aarlige Præmier for de nævnte Livsforsikringspolicer.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 14. december 1853.

Aar 1853, den 14de December, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en af ham, efterat den af ham i Geheime-Statsraadet tidligere foredragne Sag angaaende Rentefodens Frigjørelse i visse Tilfælde m. v. havde, i Overensstemmelse med Hans Majestæts dengang afgivne allerhøieste Bestemmelse, været gjort til Gjenstand for Brevvexling med Justitsministeriet, nedlagt allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det Forestillingen vedlagte Udkast til en Lov, hvorved Rentefoden i visse Tilfælde frigjøres og Straffen for Aager forandres m. v. allernaadigst maa blive approberet til Forelæggelse for Rigsdagen.

Justitsministeren [Scheel] yttrede, at han havde megen Betænkelighed ved det foreliggende Lovudkast og vilde allerunderdanigst tilraade, at dette ikke approberes. Vel var det ham noksom bekjendt, at Statsoekonomenne ere i Theorien komne til det Resultat, at Rentefoden bør være fri, men i Praxis syntes man ikke at finde sig vel under de Resultater, som dette fører til. Man var ogsaa i flere Lande

veget tilbage igjen fra en Opgivelse af Rentefoden, efterat en saadan Opgivelse først var bleven indført, i hvilken Henseende han navnlig skulde paaberaabe sig, hvad der var sket i Norge; og han troede, at Samfundet i det hele er bedst tjent med at have en lovbestemt Rente. Vel var det saa, at den nugjældende Bestemmelse om en lovbunden Rentefod kan paa mange Maader omgaas, men han antog dog ikke, at dette medfører den Skade, som en fri Rentefod vilde gjøre. Vistnok var det ogsaa misligt, at der idelig skal ad Bevillingsveien gjøres Undtagelse fra den nugjældende Lov, men det samme er dog ogsaa Tilfældet med flere andre Love.

Afset fra de almindelige Betragtninger, som gjøre sig gjældende imod Rentefodens Frigjørelse, forekom det ham dernæst ogsaa, at Regjeringen skulde undgaa at komme frem med en Reform af saa høist indgribende Beskaffenhed i en Rigsdags-session, paa hvilken allerede Forhandlingerne ere saavidt fremskredne, som Tilfældet er med den nuværende; og det kunde dog være, at, naar Rigsdagen fik mere Tid til at behandle denne betydende Sag, de Grunde, som kunne tale imod den paagjældende Reform, mere vilde komme frem og blive veiede.

En væsentlig Grund for ham imod den af Indenrigsministeren foreslaaede Middelvei, hvorefter den nuværende Rentefod fremdeles skulde gjælde for Udlaan i faste Eiendomme, var den, at han troede, at en saadan Bestemmelse vilde under Omstændigheder, som ikke ere ordinære, medføre en betænkelig Rystelse for Besidderne af denne Slags Eiendomme, idet der netop, naar der indtraadte en saadan Krisis, at Penge holdes tilbage, vilde kunne gjøres meget betydelig Fordel ved at trække sine Kapitaler ud af de faste Eiendomme og anbringe dem mod den langt højere Rente end 4 %, der paa anden Maade vilde med Lethed kunne erholdes. Han troede derfor ogsaa, at det, hvis en saadan Lov, som af Indenrigsministeren foreslaaet, skulde udgaa, vilde, naar Besidderne af de faste Eiendomme ikke skulde udsættes for altfor store Rystelser, være næsten uundgaaeligt, at Regjeringen maatte have Myndighed til at dispensere fra den for Prioritetslaan lovbestemte Rente af 4 %; men en saadan Myndighed vilde Regjeringen, efterat en sliig ny Lov, der indeholdt en almindelig Regel for Renten af Udlaan i faste Eiendomme, var udgivet, være udelukket fra, naar den ikke udtrykkelig hjemledes ved selve Loven.

Hvad han iøvrigt havde at bemærke ved de enkelte Paragrapher i Udkastet indskrænkede sig, saaledes som dette nu forelaa, til, at da de Vedkommende maa i den Contract, de indgaa med hinanden, kunne komme overens om Erstatningsrentens Størrelse, kunde det vistnok ikke, med hvad der i § 2 indeholdes, være Mening, at, hvor saaledes en højere Erstatningsrente contractmæssigt er bestemt, den paagjødende skulde lade sig nøie med den i §en fastsatte ringere, og han troede derfor, at det, for at hæve al Uklarhed i saa Henseende, vilde være rettest, efter Ordet »Lovgivningen« i §ens Begyndelse at tilføie: »eller en med Loven stemmende Contract«. Kun naar intet er i Contracten vedtaget om Erstatningsrenten, bør denne være den almindelige, og det mente han at maatte være 4 %, da denne Rente ogsaa for Fremtiden, uagtet Loven kommer ud, maa betragtes som den ordinære. I Overensstemmelse med, hvad han saaledes havde yttret med Hensyn til § 2, mente han, at denne § burde modificeres, ligesom han ogsaa troede, at det maaske kunde være forsigtigst noget at ændre Redaktionen af 2den Passus i § 3.

Indenrigsministeren [Ørsted] maatte i Anledning af, hvad Justitsministeren havde yttret, bemærke, at han ingenlunde havde bygget sit Forslag paa de almindelige statsoekonomiske Deductioner af, at der bør være en fri Rentefod, idet han netop i den refererede Forestilling havde udviklet, hvorledes det i høieste Grad vilde være betænkeligt at give dem Anvendelse paa det Slags Laan, der ere forbundne med Pantesikkerhed i faste Eiendomme. Forsaavidt Justitsministeren specielt havde paaberaabt, at man ogsaa i Norge er gaaet tilbage igjen fra den Frigivelse af Rentefoden, som der var bleven indført, da maatte han bemærke, at han, efter det nærmere Kjendskab han just havde havt Leilighed til at have til den Sag, har den fuldkomneste Overbevisning om, at de dygtigste Mænd i Stortinget og Regjeringen ikke erkjendte den Forestillingsmaade, der laa til Grund for det Forslag, som i 1851 blev bragt frem om, at Loven af 1842, ifølge hvilken Rentefoden var i visse Tilfælde bleven fri, igjen maatte blive sat ud af Kraft. Men Loven af 1842 var dengang bleven brugt som et virksomt Agitationsmiddel af de i Norge opstaaede Arbejderforeninger, og den meget store Bevægelse, der viste sig for Ophævelsen af denne Lov, hvilken det Tryk med Urette tilskreves, hvorunder der i flere Distrikter blev lidt med Hensyn til de ublu Renter, som Pengebesidderne for en

stor Del i det smaa betingede sig af dem, der trængte til Laan, troede man at maatte give efter for, og den foreslaaede Lovforandring fik Stemmeflerhed i Stortinget og blev stadfæstet af Kongen. Ved den nye Lov blev imidlertid aldeles ikke afskaaret Leilighed til at tage høiere Renter, thi dels gjordes der i Norge, endog i Landdistrikterne, som det syntes, udstrakt Brug af den Frihed, som Pl. 6te December 1799 giver til ved Discontering ikke blot af Vexler, men og af Vexelobligationer at betinge sig hvilkensomhelst Rente, en Frihed, som man ikke dristede sig til at foreslaa ophævet, og dels er der desuden ogsaa ved Lov givet den ene Laaneindretning efter den anden Frihed til at tage høiere Rente, noget som endog skete ved to Love, der udgaves under s. D. som den, hvorved Loven af 1842 sattes ud af Kraft. Han troede saaledes, efter hvad han nu havde bemærket, at det, der i 1851 passerede i Norge, ikke indeholder nogen Grund til at finde Betænkelighed ved den af ham foreslaaede Lov.

Næst endnu at bemærke, at han troede, at det, at man aabent kan tage en høiere Rente, vil være en Beskyttelse mod saadanne ublu Renter, som nu ofte skjules under kunstige Indklædninger, og at han heller ikke kunde tillægge den Betænkelighed, som imod den foreslaaede delvise Ophævelse af Rentebegrænsningen hentes fra Frygten for, at samme kunde lede til, at Kapitalerne trækkes ud af faste Eendomme, nogen særdeles Vægt, i hvilken Henseende han henholdt sig til, hvad han i sin Forestilling havde udviklet, tilføiede han, at den Omstændighed, at Rigsdagen nu allerede saa længe har været samlet, snarere var, troede han, en Grund for nu at forelægge den det omhandlede Lovforslag, end til at holde dette tilbage, thi Rigsdagen vilde sikkert ikke blive færdig med dets Behandling i indeværende Session, og Sagen vilde altsaa paa den Maade kunne blive saameget omhyggeligere overveiet, naar den allerede i denne Session forelagdes.

Hvad dernæst endvidere angik Spørgsmaalet om den fremtidige Adgang til Dispensationer fra den for Prioritetslaan lovbestemte Rente, da vilde han efter sin Overbevisning finde det rigtigst, at saadanne Dispensationer, hvis Loven skulde blive vedtaget i den nærværende Rigsdags-Session, bortfaldt fra 11te Juni Termin n. A., saa at udover denne Termin ingen slige Dispensationer længer skulde kunne faas. Han havde imidlertid ikke i selve Lovforslaget optaget noget om den Bemyndigelse, Regjeringen saaledes skulde til næste

Juni Termin have til at meddele disse Dispensationer, idet Rigsdagen, naar Opmærksomheden blev i Motiverne henledet paa dette Punkt, vilde faa Leilighed til at tage det under Overveielse og komme til en Beslutning derom; men han vilde iøvrigt gjerne erkjende, at det kunde være nok saa korrekt, at der i den paagjældende Henseende optages en Tilføining i selve Lovforslaget.

Hvad endelig § 2 angik, da forekom det ham fremdeles, at der dog er god Grund til at sikkre Creditor en noget høiere Erstatningsrente end den sædvanlige, i hvilken Henseende man navnlig maatte have for Øie den store Masse Tilfælde, hvor der aldeles ikke er oprettet nogen udtrykkelig Forskrivning. Forsaavidt Justitsministeren havde foreslaaet en Redaktionsforandring i Begyndelsen af samme §, troede Indenrigsministeren ikke, at samme var nødvendig, og det forekom ham, at Lovforslagets Udtryk var aldeles adæqvate.

Finantsministeren [Sponneck] bemærkede, at han ikke havde fundet, at de Betæneligheder, han tidligere havde med Hensyn til Tidspunktet havt ved, at der skete Forandring i Lovgivningen om Rentefoden, nu vare tilstede imod at gaa frem med denne Sag. Dog maatte han tilstaa, at den hele Retning, som Pengemarkedet havde, siden han afgav sin Betænkning over Sagen til Indenrigsministeriet, taget i Anledning af det orientalske Spørgsmaal, nu kunde gjøre det noget betænkeligt for Regjeringen at komme frem med det foreliggende Lovforslag. Imidlertid skulde han dog alligevel have tilraadet nu at gaa frem med Sagen, naar han ikke fandt den af Justitsministeren fremhævede Grund, at Rigsdagen allerede nu saalænge har været samlet, afgjørende derimod, thi tænkeligt var det dog, at Rigsdagen, for at faa Loven hurtigt ud, skyndte sig med i nærværende Session at vedtage den i det væsentlige, saaledes som den af Regjeringen var forelagt, og i saa Fald vilde det dog være en egen Sag, at en Lov af den Betydenhed var bleven behandlet i den Skynding.

Idet han derfor, som Sagen nu staar i det hele, og navnlig ogsaa med Hensyn til den Stilling, som det orientalske Spørgsmaal har for Øieblikket, troede, at der er skjellig Grund for Regjeringen til ikke nu at fremkomme med det foreliggende Lovforslag, maatte han, for det Tilfælde, at Resultatet blev, at Forslaget skulde forelægges den nuværende Rigsdag, dog anse det meget ønskeligt, at Regjeringens Bemyndigelse til at meddele Dispensation fra den for Prioritetslaan

lovbestemte Rente vedbliver ogsaa udover 11te Juni Termin n. A., hvilket vilde kunne naas derved, at § 1 redigeres paa saadan Maade, at Loven indskrænker sig til at ophæve den gjældende Rentefods-Lovgivning for andre Laan end Laan i faste Eiendomme, hvoraf da følger, at det med Hensyn til disse sidste Laan hidtil bestaaende forbliver uforandret, og at altsaa ogsaa Grundlovens § 32 staar for deres Vedkommende fremdeles ved Kraft.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkede, dass es ihm vorkomme, dass bei einem Gesetz-Entwurfe, der so grosse Wichtigkeit habe wie der vorliegende, die Frage, ob überall derselbe vorzulegen sei, erst näher von den Ministern des Königreichs unter einander erwogen werden müsse, ehe die Sache in dem Geheimen-Staatsrathe weiter behandelt werde.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] schloss sich dieser Bemærkung an.

Udenrigsministeren [Bluhme] sluttede sig til Justitsministerens principale Votum, at det omhandlede Lovudkast ikke bør forelægges den nærværende Rigsdag, i hvilken Henseende han ogsaa henholdt sig til, hvad Finantsministeren havde bemærket om Pengemarkedets Usikkerhed. Idet han tillige var af den Mening, at hele Lovforslaget let kunde blive en Brandfakkel i Rigsdagen, mente han endvidere ogsaa, at Forslaget angaar en saa vigtig Sag, at der med Hensyn til samme bør søges tilveiebragt en Assimilering af Forholdene her i Kongeriget og i Hertugdømmerne, og han henstillede derfor, om det ikke var meget rigtigt, at Ministrene for Hertugdømmerne tage Sagen under nærmere Overveielse. Sluttelig bemærkede han endnu, hvad § 1 i det foreliggende Udkast angik, at han med Justitsministeren ansaa det nødvendigt, at der ved §en udtrykkeligt maa hjemles Regjeringen Magt til fremdeles at give med Hensyn til Prioritetslaan Dispensationer fra den for dem lovbestemte Rente.

Indenrigsministeren [Ørsted] bemærkede, at efter de mange Tvivl, som fra flere Sider i Geheime-Statsraadet vare blevne yttrede med Hensyn til det foreliggende Lovforslag, kunde han nu ikke engang ønske, at det blev forelagt den nu forsamlede Rigsdag. Iøvrigt maatte han, naar Udenrigsministeren havde ment, at man ved den nærværende Sag maatte tænke paa en Lighed i Lovgivningen mellem Danmark og Hertugdømmerne, gjøre opmærksom paa, at den paagjæl-

dende Lovgivning hidtil ikke har været den samme, og at man ved det foreslaaede Lovudkast mere nærmer sig Lovgivningen i Hertugdømmerne end fjerner sig fra den.

Krigsministeren [Hansen] yttrede, at han, efter alt hvad foreligger, troede det rettest, at Lovudkastet ikke forelægges Rigsdagen. Forresten skulde han med Hensyn til § 3 bemærke, at saaledes som denne § er redigeret, kan den, imod dens Hensigt, let have til Følge, at Aagerstraffen for Fremtiden bliver større end hidtil, idet jo Mulkten af det Fire- til det Tyvedobbelte af den ulovligt oppebaarne Fordel kan blive større end selve Kapitalen.

Marineministeren [Steen A. Bille] fandt de Grunde, som vare blevne fremsatte imod, at det omhandlede Lovudkast approberes til Forelæggelse for Rigsdagen, saa vægtige, at ogsaa han maatte tiltræde dem.

Hans Majestæt Kongen behagede derefter allerhøist at decidere, at det af Indenrigsministeren allerunderdanigst refererede Lovforslag ikke skal forelægges den nu forsamlede Rigsdag.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maatte behage Hans Majestæt allernaadigst at entledige den suspenderede Sognepræst for Linaa og Dallerup Menigheder i Aarhus Stift Wilhelm Øllgaard fra det ham overdragne Embede samt i Forbindelse dermed allernaadigst at tilstaa ham en Pension af Statskassen af 300 Rbd., eller 200 Rbd., aarlig fra Naadensaarets Udløb at regne.

Finantsministeren [Sponneck] maatte bemærke, at da der, siden der om denne vanskelige Sag var bleven corresponderet med Finantsministeriet, var forløbet en meget lang Tid, og det derfor ikke længere stod ganske klart for hans Erindring, hvorledes Sagen havde dengang stillet sig for Ministeriet, hvis Svarskrivelse til Cultusministeriet heller ikke idag er tilstede, samt da der siden hin Correspondance var, som han af den refererede Forestilling erfarede, indtraadt et nyt Moment, som maaske kunde være bestemmende for Finantsministeriet til nu at gaa ind paa Cultusministeriets Forslag, det Moment nemlig, at der er afsagt en Dom, hvorved vedkommende Angiver er bleven dømt og de af ham om den paagjældende Sognepræst brugte Udtryk blevne mortificerede, saa troede han, næst endnu at tilføie, at han ikke kunde erkjende den hele Deduction, som i den refererede Forestilling er givet af Pensionslovens Bestemmelser, allerunderdanigst at burde andrage

paa, at Sagen, forinden allerhøieste Resolution tages, først maa paany gjøres til Gjenstand for Correspondance med Finantsministeriet.

Justitsministeren [Scheel] bemærkede, at da nærværende Sag ikke er nogen Geheime-Statsraadssag, undtagen forsaavidt der om Pensionerings-Spørgsmaalet er Dissents mellem Finantsministeren og Cultusministeren, saa troede han, at der, efter hvad Finantsministeren nu havde yttret, intet andet var for end at udsætte Sagen, indtil yderligere Brevvexling mellem begge Ministre har fundet Sted; idet han iøvrigt tilføiede, at han, saaledes som Sagen nu stod, ansaa det for aldeles umuligt nu at begynde offentlig Sag mod den paagjældende Præst, og at det vistnok ikke kan undgaas, at Statskassen overtager hans Pensionering.

Cultusministeren [Ørsted] ansaa det aldeles evident, at den paagjældende Præst ikke kan afgaa uden Penison, og kunde ikke erkjende, at Sagens Standpunkt er bleven forandret, siden der af Cultusministeriet brevvoxledes med Finantsministeriet.

Hans Majestæt behagede derefter at befale Sagen udsat, for at der først kan blive givet Finantsministeren Leilighed til at yttre sig over denne paa dens nærværende Standpunkt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Apothekers Marcus Claus Wilhelm Lütke in Poppenbüttel um Ertheilung eines Privilegiums zur ferneren Haltung der von ihm daselbst eingerichteten Apotheke.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Pfarmaceuten Marcus Claus Wilhelm Lütke zur ferneren Haltung der von ihm, mit Bewilligung der sogenannten gemeinsamen Regierung, in Poppenbüttel angelegten Apotheke ein Privilegium ohne Entrichtung einer Recognition allergnädigst zu ertheilen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Inculpaten Hans Carstens jun. aus Aasbüttel, im Gute Hanerau, um Erlassung einer wegen Beihülfe bei einem Pferde-diebstahl wider ihn erkannten einjährigen Zuchthausstrafe.

Übereinstimmend mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von dem Inspectorat des Kronprinzenkoogs, in Gemässheit Rescripts des holsteinischen Obercriminalgerichts vom

12ten September d. J., unterm 16ten s. M. wider den Inculpaten Hans Carstens jun. aus Aasbüttel wegen Beihülfe zum Pferdediebstahl erkannte 1-jährige Zuchthausstrafe aus allerhöchster Gnade zu erlassen und in eine 6×5 tägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brot zu verwandeln, dabei zugleich die Untersuchungsbehörde allerhöchst zu autorisiren, in Beziehung auf die letztgedachte wider den zur Zeit noch nicht 18jährigen Inculpaten zur Vollziehung zu bringende Gefängnisstrafe bei Wasser und Brot von den entgegenstehenden Bestimmungen der Verordnung vom 20sten Juli 1816 abzusehen.

Danach referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Veräusserung eines zum Diaconat in St. Margarethen gehörigen Kirchenlandstücks der sogenannten Flätje gegen Eintauschung eines entsprechenden Privatlandstücks.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die Veräusserung des durch den Wilstermarsch-Chausseebau abgeschnittenen, südlich von der Chaussee in St. Margarethen gelegenen, zum dortigen Diaconate gehörigen Kirchen-Landstücks der sogenannten Flätje von, Grabenantheile ungerechnet, $48\frac{2}{10}$ Quadratruthen Grösse, gegen Eintauschung eines mit dem pag. 50 sub. No. 3 des Kircheninventars aufgeführten Diaconatlande, in Verbindung zu setzenden gleichen Areals von dem angrenzenden Weidelande des Gastwirths Jacob Wiggers in St. Margarethen, unter den desfälligen, im Interesse der Kirche näher appunctuirten Tauschbedingungen allergnädigst zu gestatten.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine veränderte Bestimmung in Ansehung des Anfanges der Landmilitairsessionen in den Herzogthümern Holstein und Lauenburg.

Übereinstimmend mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät* allergnädigst zu genehmigen, dass die Landmilitairsessionen in den Herzogthümern Holstein und Lauenburg für die Zukunft bis weiter am 1sten Februar jeden Jahrs ihren Anfang nehmen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des bisherigen Schullehrers Hans Hinr. Studt zu Bargfeldt um die Erlaubnis, ohne die vorgängige vorschriftsmässige

Vorbereitung auf der Universität dem theologischen Amtsexamen sich unterwerfen zu dürfen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem bisherigen Schullehrer zu Bargfeldt, adeligen Guts Jersbeck, Hans Hinr. Studt aus Mielsdorf im Amte Traventhal, allergnädigst zu gestatten, ohne die vorschriftsmässige Vorbereitung auf der Akademie absolvirt zu haben, sich im Herbste künftigen Jahrs dem für das Herzogthum Holstein allerhöchst angeordneten Oberconsistorial-Examen der Candidaten des Predigtamtes unterwerfen zu dürfen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] bei Überreichung des allerunterthänigsten Gutachtens der holsteinischen Provinzialständeversammlung betreffend eine allgemeine allerunterthänigste Bitte für diejenigen, welche in Folge der beklagenswerthen Ereignisse der verflossenen Jahre sich mit den Ihrigen in einer hülflosen oder in einer ungewissen Lage befinden, eine allerunterthänigste Vorstellung, worin das Ministerium sich beschränkt, dieses Gutachten zu Seiner Majestät Kenntnis zu bringen, ohne einen besonderen Antrag daran zu knüpfen.

Hans Majestæt Kongen behagede at afgive paa den allerunderdanigst refererede Forestilling sin allerhøieste Resolution derhen, at den holstenske Stænderforsamlings paagjældende allerunderdanigste Andragende har været Allerhøistsamme forelagt.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die einstweilige Erhöhung der für die aus der Stadt Flensburg, dem Herzogthum Lauenburg und aus anderen mit den Glückstädter Strafanstalten in keiner Verbindung stehenden Districten in die gedachten Strafanstalten gesandten Züchtlinge zu entrichtenden jährlichen Kostgelder.

Übereinstimmend mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät* allerhöchst zu bestimmen:

- 1) Dass das für die aus der Stadt Flensburg, dem Herzogthum Lauenburg und aus anderen mit den Glückstädter Strafanstalten in keiner Verbindung stehenden Districten in die gedachten Strafanstalten gesandten Züchtlinge zu entrichtende, im § 5 der Verordnung vom 19ten Dezember 1837 betreffend die Regulirung der von den Communen zu den Strafanstalten in Glückstadt zu leistenden Beiträge pp: bis weiter auf 64 Rbt. jährlich festgesetzte Kost-

geld für die nach dem 1sten Januar 1854 aus den erwähnten Districten an die gedachten Strafanstalten abgelieferten Sträflinge bis weiter auf 80 Rbt. oder 50 Rth. Courant im Jahr erhöht werde.

- 2) Dass die gedachten Kostgelder für die Zukunft mit einem gleichmässig erhöhten Beitrage auch für alle diejenigen Sträflinge zu erlegen seien, die resp. aus der Stadt Flensburg und dem Herzogthum Lauenburg bereits vor dem 1sten Januar 1854 an die Strafanstalten abgeliefert worden sind.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gnadengesuch des Obergerichtsadvocaten Müller in Oldesloe.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruhen *Seine Majestät*, die 45.180 Rbt. 89 Sk. betragende Schuld des Obergerichtsadvocaten Müller in Oldesloe, welche dadurch, dass derselbe als fungirender Landschreiber für den Ostertheil der Landschaft Eiderstedt seit der Installirung der Landesverwaltung für das Herzogthum Schleswig, Königliche Steuern zum gedachten Belauf an die sogenannte schleswig-holsteinische Hauptcasse in Rendsburg abgeliefert hat, erwachsen ist, dem gedachten Supplicanten mit Rücksicht auf die vorliegenden, besonderen mildernden Umstände aus allerhöchster Gnade zu erlassen.

Danach referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Verkauf der beiden bei Tönning gelegenen herrschaftlichen Windmühlen cum pertinentiis, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die *Seiner Majestät* zuständigen, bei Tönning gelegenen Windmühlen cum pert. dem S. M. Peto in London für einen Kaufpreis von 20.010 Rbt. unter den der desfälligen Licitation zu Grunde gelegten Bedingungen, als unbeschränktes Eigenthum zu überlassen und das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, sowohl den alsdann zu errichtenden Kaufcontract *Seiner Majestät* zur allerhöchsten Bestätigung allerunterthänigst vorzulegen als auch das sonst in dieser Veranlassung weiter Erforderliche zu veranstalten.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Genehmigung eines von dem Eisenbahnunternehmer S. M. Peto vorgelegten Planes zu den Hauptgebäuden der Personen-Bahnhöfe dritter

Klasse auf der Flensburg-Husum-Tönninger Eisenbahn nebst Seitenbahn nach Rendsburg.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem von dem Eisenbahnunternehmer S. M. Peto allerunterthänigst vorgelegten Plane zu den Hauptgebäuden der Personen-Bahnhöfe dritter Klasse auf der Flensburg-Husum-Tönninger Eisenbahn nebst Seitenbahn nach Rendsburg die allerhöchste Genehmigung allergnädigst zu ertheilen.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Uhrmachers Peter Jacob Matthiesen in Garding, um allerhöchste Confirmation einer unterm 13ten September d. J. zum Zwecke der Adoption seines Stiefsohns Wilhelm August Peters s. w. d. a. errichteten Acte.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Uhrmacher Peter Jacob Matthiesen in Garding die Erlaubnis allerhöchst zu ertheilen, das uneheliche Kind seiner jetzigen Ehefrau Maria Elisabeth Schardelmann, den Knaben Wilhelm August Peters zu adoptiren und demselben seinen Familiennamen Matthiesen beizulegen.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte einen allerunterthänigsten Bericht betreffend den Fortgang der Irrenanstalt bei Schleswig während der Zeit vom 1sten October 1850 bis dahin 1852.

Noch referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch der Gebrüder Chr. Friedr. Matzen in Schörderup und Claus Heinrich Matzen in Wohldede um allerhöchste Bestätigung des zwischen Letzterem und dem früheren Königlichen Erbpachtsmüller Hans Heinr. Sebelin über die Wohlder Erbpachtsmühle errichteten Kaufcontracts.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät*, Christian Friedrich Matzen von der Ausbringung einer Concession pro facultate alienandi in Betreff der Wohlder Erbpachtsmühle allergnädigst zu befreien, und den Erbpachtscontract über die gedachte Mühle auf den Claus Heinrich Matzen gegen Erlegung der dreifachen Expeditionsgebühr allergnädigst zu confirmiren, sowie das Ministerium zu autorisiren, das hiernach weiter Erforderliche zu veranstalten.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Abbre-

chung und demnächstige Versetzung des zu der Dienstwohnung des Lotseninspectors und Packhausverwalters in Tönning gehörenden Stallgebäudes, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht das zu der Dienstwohnung des Lotseninspectors und Packhausverwalters in Tönning gehörende, zwischen dieser und der Eider gelegene Stallgebäude abzubrechen und demnächst nach einer anderen Stelle zu versetzen und die hiedurch erwachsenden Kosten von 300 Rbt. von der in dem diesjährigen Budget für das Ministerium für das Herzogthum Schleswig zu Reparaturen bei dem Kanalpackhause normirten Summe abzuhalten, und ob nicht das Ministerium zu autorisiren sein möchte, das in dieser Beziehung weiter Erforderliche zu veranstalten.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Skipper Niels Peter Hansen og Styrmand Knud Larsen, der ved Højesterets Dom af 4de f. M. for Tyveri ere tilfundne hver en Straf af 3 Aars Forbedringshusarbeide, maa forskaanes for at lide efter Dommen, mod at de hensættes i Fængsel paa Vand og Brød hver i 6 Gange 5 Dage.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Dernæst refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Tugthusfange Ane Kirstine Hansdatter af Rude under Sorø Amt allernaadigst maa forundes Friheden, dog at det inden Løsladelsen tilkjendegives hende, at hun, saafremt hun paa ny gjør sig skyldig i nogen Forbrydelse, der ikke medfører større Straf, eller hun overtæder de Regler, som Politiet for at sikkre sig hendes ordentlige Forhold, maatte finde sig foranlediget til at foreskrive, atter bliver at gjenindsætte til Tugthusarbeide paa Hans Majestæts Naade.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Arrestanten Niels Larsen Juel for Mord og Arrestantinden Maren Pedersdatter eller Maren Wibekes for Deltagelse i denne Forbrydelse ved Høiesterets Dom af 14de f. M. tilfundne Livsstraf allernaadigst befales fuldbyrdet, dog saaledes, at de skjærpente Tillæg om, at Førstnævntes Hoved skal sættes paa en Stage og Sidstnævnte lægges paa Steile og Hjul, maa bortfalde.

Hans Majestæt bifaldt allerhøist denne Indstilling.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet lørdag d. 17. december 1853.

Aar 1853, den 17de December, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Afhændelse af en Nyborg Sognekald tilhørende Annexgaard i Aunslev.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Nyborg Sognekald tilhørende Annexgaard i Aunslev, af Hartkorn 9 Tdr., 2 Skp., $\frac{3}{4}$ Alb., maa afhændes til den nuværende Fæster af samme, Rasmus Rasmussen, mod at han, foruden at erlægge en Kjøbesum af 5500 Rbd., der bliver at inddrage iblandt Stiftets offentlige Midler, forpligter sig og efterfølgende Eiere af Gaarden at svare til Sognekaldet en aarlig Afgift af 7 Tdr. Rug, 7 Tdr. Byg og 7 Tdr. Havre, at betale med Penge efter hvert Aars Kapitelstaxt og iøvrigt paa Vilkaar, at Kjøberen afholder alle af Salget flydende Omkostninger, samt at Kaldets Ret til Tienderne af Gaarden forbeholdes.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling om, at et Areal af Skagen Kjøbstads Fælledsjorder forinden Udskiftningen maa udlægges til Fyrvæsenet og fritages for Erlæggelse af Jordskyld m. v.

Overensstemmende med Indstillingen bemyndigede *Hans Majestæt* allernaadigst Indenrigsministeriet til at tillade, at et Areal af c. 25 Tdr. Land af Skagen Kjøbstads Fælledsjorder maa, forinden disses Udskiftning i Overensstemmelse med allerhøieste Resolution af 5te Juni 1853, forlods udlægges Fyrvæsenet paa Vilkaar, som nærmere blive at bestemme, og derunder navnlig, at dette Areal fritages for at deltage i Udredelsen af den ved allerhøiest bemeldte Resolution af 5te Juni fastsatte Jordskyld af 300 Rbd. samt for at erlægge de ved Forordningen 18de October 1811 bestemte Afgifter og Recognitioner, saaledes som disse nærmere ere modificerede ved den anførte allerhøieste Resolution.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte, mit Beziehung auf die in dem Geheimen-Staatsrathe vom 8ten d. M. gefasste allerhöchste Resolution, eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die lauenburgische Verfassungssache, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der der

Vorstellung angeschlossene modificirte Entwurf eines allerhöchsten Patents betreffend die innere Verfassung des Herzogthums Lauenburg, namentlich in Hinsicht der Landesvertretung, Seiner Majestät zur allerhöchsten Unterzeichnung allerunterhänigst vorzulegen und demnächst als Gesetz für das Herzogthum Lauenburg zu verkündigen sein möchte.

Finantsministeren [Sponneck] erklærede, at han, med Hensyn til det Øiemed han havde havt med i næstforrige Geheime-Statsraads-Møde at foreslaa § 1 udeladt, fandt sig meget mere beroliget ved, at det i den allerhøieste Resolution af 29de Januar 1852 tagne Forbehold i Henseende til Gjennemførelsen af Fælledsforfatningen nu var blevet gjentaget i Indledningen til det foreliggende Patent, end ved om bemeldte § var faldet bort. For ham stillede Sagen sig nu saaledes, at det nævnte Forbehold hjemler Hans Majestæt Ret til uanset Recessen af 1702 at lade den i Kundgjørelsen af 28de Januar 1852 bebudede Fælledsforfatning komme til at omfatte Lauenburg, og naar dette i Medfør af hint Forbehold er sket, og altsaa derefter de Anliggender, der skulle være fælleds for hele Monarkiet, kun skulle komme til Forhandling med et Fælleds-Organ, da, og ogsaa først da, vil et fælleds Toldsystem kunne udvides til Lauenborg uden Ridder- og Landskabs Samtykke, saa at den Hindring, der i Recessen af 1702, saaledes som den nu er fortolket i det foreliggende Patents § 1, ligger iveien for uden et saadant Samtykke at indføre Told- og Brænderiafgift i Lauenborg, kun gjælder, indtil Lauenborg er kommet ind under Fælledsforfatningen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkede, das Königreich und das Herzogthum Lauenburg gehen, was die Einführung einer gemeinsamen Verfassung für die gemeinsamen Angelegenheiten der ganzen Monarchie betreffe, vollkommen pari passu; die der Einführung einer solchen Verfassung vorhergehenden Schritte, welche im Königreich dem Reichstage gegenüber nothwendig erachtet worden, müssen daher auch im Herzogthum Lauenburg der Ritter- und Landschaft gegenüber geschehen.

Finantsministeren [Sponneck] bemærkede, at han ikke forstod det i Indledningen til det foreliggende Patent gjentagne Forbehold paa den Maade, men hvorledes det var at forstaa, var jo noget, som først senere vilde blive at afgjøre.

Premierministeren [Ørsted] yttrede, at det ogsaa forekom ham, at dermed, at det i den allerhøieste Resolution af 29de Januar 1852 tagne

Forbehold nu gjentages i Indledningen til det foreslaede Patent, maatte Sagen for Øieblikket være afgjort, og om der i Forbeholdet ligger det ene eller det andet, vilde jo i sin Tid nærmere komme under Overveielse.

Seine Majestät der König geruheten danach allerhöchst zu genehmigen, dass der vorliegende Entwurf eines allerhöchsten Patents betreffend die innere Verfassung des Herzogthums Lauenburg, namentlich in Hinsicht der Landesvertretung unter der für die Einleitung desselben durch die allerunterthänigst vorgetragene Vorstellung in Vorschlag gebrachten Modification, zur allerhöchsten Vollziehung allerunterthänigst vorgelegt und demnächst als Gesetz für das Herzogthum Lauenburg verkündigt werde. Zugleich geruheten *Seine Majestät*, die mittelst der allerhöchsten Resolution vom 8ten d. M. annoch vorbehaltene Bestimmung in Betreff des Zeitpuncts, mit welchem die erste Wahlperiode (§ 13 des Entwurfs) ihren Anfang zu nehmen haben werde, dahin zu treffen, dass dieser Zeitpunct mit dem 1sten März 1854 eintreten soll.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch der von Bülow-Gudower Vormundschaft vom 16ten September d. J. um Ernennung eines Vicelandmarschalls für die Zeit der Vacanz.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage wurde die Präsentation des Grafen L. v. Kielmannsegge zu Gültzow zum Vicelandmarschall im Herzogthum Lauenburg für die Zeit der Vacanz des Landmarschallamtes von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Entlassung der Züchtlingin Christina Eggers aus Schlichting aus den Strafanstalten, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der Züchtlingin Christina Eggers aus Schlichting der Rest der 10 jährigen Zuchthausstrafe, mit welcher dieselbe zufolge allerhöchsten Rescripts vom 22sten Mai 1847 wegen absichtlicher Tötung ihres neugeborenen unehelichen Kindes belegt worden, aus allerhöchster Gnade zu erlassen und dieselbe nunmehr aus den Strafanstalten zu entlassen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstel-

lung betreffend die Erlassung einer declaratorischen Verfügung hinsichtlich der Wirksamkeit einer von der vormaligen obersten Civilbehörde für das Herzogthum Holstein erteilten Befugnis zur gerichtlichen Verhandlung gewisser auf die interimistische Verwaltungsperiode dieser Behörde sich beziehender Steuersachen, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht nach Massgabe des der Vorstellung angeschlossenen Entwurfs eine declaratorische Verfügung betreffend die Wirksamkeit einer von der vormaligen obersten Civilbehörde für das Herzogthum Holstein erteilte Ermächtigung zur gerichtlichen Verhandlung gewisser auf die interimistische Verwaltungsperiode dieser Behörde sich beziehender Steuersachen allerhöchst zu erlassen sein möchte.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] bemerkte, er finde, was die Angelegenheit betreffe, welche den vorliegenden Patent-Entwurf veranlasst, dass die Direction der Kiel-Altonaer Gesellschaft vollkommen Recht habe, denn es stehe ausdrücklich in der Bekanntmachung wegen der Eisenbahnen, dass die Gesellschaft als solche zur Steuer nicht gezogen werden könne. Er glaube daher, dass die Gesellschaft mit Recht und Erfolg sich an den Bundestag wenden können, und sein Votum gehe dahin aus, dass der betreffende Belauf der Eisenbahngesellschaft von der Regierung ausbezahlt, gleichzeitig aber das vorliegende Patent erlassen werde, wodurch weiteren Reclamationen würde vorgebeugt werden.

Finanzministeren [Sponeck] maatte bemærke, at det Beløb, som Jernbanedirektionen vil reklamere fra Hans Majestæts Kasse, er Penge, som ere indbetalte i en Periode, da Hans Majestæts landsherrelige Myndighed i Holsten ikke var tilstede; og erkjender først Hans Majestæt i dette Tilfælde, at Jernbaneselskabet er uretteligen bleven beskattet, og at de erlagte Penge derfor bør betales tilbage, vil dette kunne drage ganske særdeles til Følge. Hvad han maatte isærdeleshed lægge Vægt paa ved det foreslaaede Patent, er det Princip, som ligger til Grund for samme: at den legitime Regjering ikke er bunden ved den øverste Civil-Behørdes Beslutninger ud over den Tid, for hvilken dens Mandat gjaldt. Han havde fra sin Side stadigen fulgt dette Princip; at det nu omstødes, maatte han fraraade, idet han modsatte sig det paagjældende Beløbs Udbetaling og sluttede sig til den holstenske Ministers Indstilling.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] bemerkte, dass er, wenn Seine Majestät nicht geruhen wollen, der Eisenbahn-

direction den betreffenden Belauf ausbezahlen zu lassen, anraten würde, das vorliegende Patent zu erlassen, der Direction aber die gerichtliche Erörterung der betreffenden Steuersache zu bewilligen.

Udenrigsministeren [Bluhme] yttrede, at det foreliggende Patent forekom ham ikke alene hensigtsmæssigt, men nødvendigt, og ligesom den Grundsætning, der ligger deri, at nemlig den øverste Civilbehørde ikke kunde udover den Tid, dens Mandat varede, forpligte den legitime Regjering, ogsaa hidtil er bleven erkjendt, saaledes er den navnlig heller ikke fra Forbundsdagens Side bleven bekjæmpet. Ham forekom det heldigt, at Patentet udgaar, men at tillige dette paa det omhandlede Tilfælde med Kiel-Altonaer Jernbaneselskabet gives den Anvendelse, som i Patentets Slutning udtales: at det nemlig paa Ansøgning tillades de Vedkommende at faa det paagjældende Spørgsmaal afgjort ved Retten.

Justitsministeren [Scheel] bemærkede, at han vel troede, at det vilde være meget farligt i Almindelighed at anerkjende, at de Beslutninger, som vare tagne af den øverste Civilbehørde, skulde have Gyldighed udover den Tid, for hvilken dens Mandat gjaldt, men paa den anden Side troede han heller ikke, at man kan statuere, at ingen af dens Beslutninger skal være forpligtende udover den Tid, thi nogle af dens Beslutninger maa efter deres Beskaffenhed være det. Naar den øverste Civilbehørde i en Sag som den, det foreliggende Patent har for Øie, har maattet tage en Beslutning og gyldigen har henvist det paagjældende Spørgsmaal til Domstolenes Afgjørelse, saa forekom det ham, at man ikke nu bør ophæve den saaledes gyldigen givne Resolution, ligesom han i det hele altid fandt det noget betænkeligt ved en saadan autentisk Fortolkning, som den hvorom der her er Tale, at afgjøre, at noget ikke hører under Domstolene. Han skulde derfor tilraade, at det foreliggende Patent ikke udgaar, og at det tilledes Jernbaneselskabet at gaa frem ad Rettens Vei.

Premierministeren [Ørsted] bemærkede, at han var mest tilbøielig til at slutte sig til Justitsministerens Forslag. At følge dette vilde mest stemme med de her i Kongeriget gjældende Retsbegreber, og Tilladelser for Jernbaneselskabet til at søge Rettens Vei var givet af den øverste Civilbehørde paa en Tid, da denne var berettiget til at give den.

Nachdem noch *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] sich im Wesentlichen darauf, was er in der allerunterthänigst referirten Vorstellung näher entwickelt hatte, beziehend, seinen allerunterthänigsten Antrag zur allerhöchsten

Genehmigung empfohlen hatte, dergestalt, dass die allerunterthänigst vorgetragene declaratorische Verfügung erlassen, zugleich aber das Ministerium allerhöchst autorisirt werde, in der Sache, welche dieselbe veranlasst hat, den Betreffenden die Betretung des Rechtsweges zuzugestehen, geruheten *Seine Majestät der König* allerhöchst zu genehmigen, dass der allerunterthänigst vorgetragene Entwurf einer declaratorischen Verfügung zur allerhöchsten Vollziehung vorgelegt und demnächst in dem Herzogthum Holstein publicirt werde. Zugleich autorisirten *Seine Majestät* das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg, nach seinem Ermessen der Direction der Kiel-Altonaer Eisenbahngesellschaft die Bewilligung zur gerichtlichen Verhandlung der Angelegenheit zu ertheilen, welche zu der Beantragung der Erlassung einer allerhöchsten Declaration Veranlassung gegeben hat.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved den af Rigsdagen vedtagne Lov angaaende Kongeriget Danmarks Andel i Appanagen for Hans Høihed Prinds Christian til Danmark forelægges til allerhøieste Underskrift.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at stadfæste bemeldte Lov.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der ved allernaadigst Bevilling, der bliver at udlevere aldeles gratis, maa forundes Foreningen for Bygningsforetagendet paa Østerfælled i Anledning af Cholera Fritagelse for Brug af stemplet Papir dels til Adkomstdokumentet paa den Jord, som af Kjøbenhavns Commune er skjænket til Foretagendets Iværksættelse, dels til de Obligationer, som blive at udstede for den Bygge-Kapital, som agtes erhvervet ved Laan, paa Vilkaar, at det i Obligationerne udtrykkeligen indføres, at de i Henhold til Bevillingen ere skrevne paa ustemplet Papir, samt at der til eventuelle Transporter af samme bliver at bruge anordningsmæssigt stemplet Papir.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Indsidders Niels Sørensen Baggers Hustru Johanne Marie Rasmusdatter af Ramten i Ørum Sogn under Randers Amt ved Grenaa Kjøbstads og Nørre- samt en Del af Sønder Herreders Extrarets Dom af 7de f. M. for falsk Vidnesbyrd efter Forordningen af 15de April 1840 § 4 ikjendte Straf af 8 Maaneders Forbedringshusarbejde allernaadigst maa formildes derhen, at hun, istedetfor at lide

efter Dommen, hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Bestemmelserne i den 6te Post af Erectionspatentet af 21de September 1813 for Grevskabet Roepstorff ikke skulde være til Hinder for, at der meddeles Lehnsbesidderen Tilladelse til at sælge det Grevskabet underliggende Bøndergods til Brugerne selv paa saadanne Vilkaar, som han med dem kan komme overens om.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt. *Hans Majestæt* hævdede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 4. januar 1854.

Aar 1854, den 4de Januar, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Opkrævningen af Staden Kjøbenhavns Communeafgifter for Aaret 1854, idet han indstillede:

A) At der til Dækning af Kjøbenhavns Communeafgifter for Aaret 1854 maa opkræves følgende Afgiftsbeløb:

- 1) Den samlede Grundskat, hvoraf Udgifterne til Borgervæbningen, Indqvarteringen, Renovationsvæsenet, Vægter- og Lygtevæsenet udredes med 145.000 Rbd.
- 2) Brolægningsskatten med 36 Sk. pr. Quadrat-Favn af Stenbroen.
- 3) Vandskatten med $\frac{3}{4}$ Sk. pr. Quadrat-Alen af Stadens skattepligtige Forhusbygninger og $\frac{1}{2}$ Sk. pr. Quadrat-Alen af Side- og Tverbygninger for dem, som have Pumpevand, og iøvrigt under Iagttagelse af Bestemmelserne i Anordningen af 21de April 1812 §§ 8 og 10, hvortil endnu kommer den særskilte Afgift, der svares af visse Næringsbrug.
- 4) Næringsskatten med 90.000 Rbd.; og
- 5) Fattigskatten med Areal-skattens oprindelige Beløb, $3\frac{1}{4}$ Gange taget; samt

B) At disse Communeafgifter i Aarets Løb forøges med 15.000 Rbd.,

der blive at anvende til Amortisation af de hos Livrente og Forsørgelsesanstalten i Anledning af Choleraen optagne Laan, og om hvis Udredelsesmaade nærmere allerhøieste Resolution forbeholdes. Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling om, at Gaarden Matr. No. 5 i Starreklinte under Baroniet Adalersborg maa fritages for Fæstetvang.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at tillade, at Gaarden Matr. No. 5, Starreklinte By, Vallekilde Sogn, Holbæk Amt, under Baroniet Adalersborg, som i boniteret Areal udgjør $30 \frac{8420}{14000}$ Td. Land, frigjøres for Fæstetvang, mod at en tilsvarende boniteret Areal fra Matr. No. 4 og 5 i Ordrup By, Faareveile Sogn, hvorpaa Fæstetvanget er hævet ved allerhøieste Bevilling af 18de Februar 1841, atter undergives samme.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Ophævelsen af det allerhøieste Reskript af 29de Juli 1803 betræffende en særskilt Bestyrelse for Vemmetofte Kloster-Gods's Fattigvæsen.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det allerhøieste Reskript af 29de Juli 1803 angaaende en særskilt Bestyrelse for Vemmetofte Kloster-Gods's Fattigvæsen ophæves fra 1ste Januar 1854 at regne, saa at der fra bemeldte Tidspunkt med Bestyrelsen af Fattigvæsenet i de Sogne, i hvilke Vemmetofte adelige Jomfrukloster i Sjælland har Bøndergods, bliver at forholde efter Lovgivningens almindelige Forskrifter.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om Ophævelse af de for Samsø og Thunø særligt bestaaende Fattig- og Skoledirectioner, idet han indstillede, at de for Øerne Samsø og Thunø særligt bestaaende Skole- og Fattigdirectioner ophæves, og at bemeldte Øer i disse Henseender i et og alt henføres under det Amt, hvorunder de iøvrigt i verdslig Henseende høre, saaledes at Skoledirectionen for Thunø kommer til at bestaa af Aarhus Amtmand og Øernes fælleds Provst, og for Samsø af samme Provst og Amtmanden over Holbæk Amt, at Fattigvæsenets overordnede Bestyrelse for Thunø's Vedkommende underlægges Aarhus Amtsraad og for Samsø Holbæk Amtsraad, samt at de fælleds Kasser, Amtsfattig-

kassen og Skolelærer Hjælpekassen deles i et af Indenrigsministeriet nærmere bestemmende passende Forhold.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Student ved Universitetet i Kiel Hans Peter Duborg maa allernaadigst fritages for at underkaste sig den ved Kongelig Resolution af 22de November 1833, bekjendtgjort under 20de December s. A., foreskrevne Præliminærexamen for Studerende fra fremmede Universiteter, imod at han, forinden han indstiller sig til Embedsexamen, tager den ved allerhøieste Resolution af 1ste September 1850, bekjendtgjort under 7de s. M., anordnede almindelige philosophiske Prøve.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt, idet Allerhøistsamme tillige bemyndigede Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet til for Fremtiden at meddele lige Tilladelse som den indstillede for dem, der efter at være immatrikulerede ved andre Universiteter lade sig indskrive ved Kjøbenhavns Universitet, naar de samme Betingelser finde Sted som de, der i den foreliggende Sag vare tilstede.

Fremdeles refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Afhændelsen af den i Forestillingen ommeldte, Sorø Akademi tilhørende Grund paa 694 Quadrat-Alen til Sorø Kjøbstads Communalbestyrelse imod en Kjøbesum af 200 Rbd., maa blive allernaadigst approberet.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Confirmation der Zunftartikel der Kupferschmiedezunft in Kiel und gleichzeitige Abänderung des Artikels I.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die unterm 31sten August 1846 allerhöchst bestätigten Zunftartikel der Kupferschmiedezunft in der Stadt Kiel mit der in der Vorstellung allerunterthänigst beantragten Abänderung des 3ten Passus des Artikels I allergnädigst zu confirmiren.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Verpachtung der Ländereien des König-Christian-Koges für das Jahr 1854.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, von der, behufs diesjähriger Verpachtung der Ländereien des König-Christian-Koges, zu verfügender öffentlichen Licitation einige kleine, zusammen 22 Morgen, 1 Scheffel, 29 Ruthen messende Parcelen auszuschliessen und dieselben den zur Klasse der Tagelöhner gehörigen Einwohnern der Dorfschaften Barsfleth und Ketelsbüttel für das Jahr 1854 gegen eine auf 26 Rbt. 64 Sk. à Morgen zu bestimmende Pachtsumme, sowie unter sonstigen angemessenen Bedingungen, zu überlassen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gutachten der Provinzialstänversammlung des Herzogthums Holstein über die bei derselben eingebrachte Proposition wegen Vereinigung der verschiedenen Jurisdictionen-Antheile der Stadt Itzehoe zu einer gemeinschaftlichen Stadt-Commune.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allerhöchst zu beauftragen, auf Veranlassung der betreffenden allerunterthänigsten Eingabe der Provinzialstänversammlung des Herzogthums Holstein, wegen der in Anrede gekommenen Combinirung der verschiedenen Theile der Stadt Itzehoe vorerst die erforderlichen gutachtlichen Äusserungen der beikommenden Localbehörden einzuziehen und demnächst das Weitere zur Förderung dieser Angelegenheit wahrzunehmen.

Demnächst referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des mosaischen Glaubensgenossen und Fabrikanten Julius Horwitz in Hamburg um die Erlaubnis, im Flecken Pinneberg Grundeigenthum zu erwerben.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem mosaischen Glaubensgenossen und Fabrikanten Julius Horwitz in Hamburg die Erlaubnis allergnädigst zu ertheilen, im Flecken Pinneberg das von dem dortigen Fabrikanten und mosaischen Glaubensgenossen Joseph Ludwig Wallach käuflich erstandene Grundstück als Miteigenthümer zu erwerben und dasselbe im Schuld- und Pfandprotocoll der Herrschaft Pinneberg mit auf seinen Namen umschreiben zu lassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betref-

fend das Gesuch des stud. juris. Alfried Carl Leopold Frandsen aus Altona, z. Z. in Kiel, um Dispensation von dem akademischen biennio.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Studiosus der Rechte Alfried Carl Leopold Frandsen aus Altona allergnädigst zu verstatten, zu Ostern k. J., ohne den vorgeschriebenen zweijährigen Aufenthalt auf der Kieler Universität vollendet zu haben, sich zu dem juristischen Amtsexamen bei dem Oberappellationsgerichte in Kiel zu stellen, mit der Verpflichtung jedoch, pro dispensatione an die Kasse der Kieler Universitäts-Bibliothek eine Recognition von 16 Rbt. zu erlegen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine dem Erbpachtsmüller Johann Kruse in Elmshorn zuzubilligende Vergütung, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht dem Erbpachtsmüller Johann Kruse zu Elmshorn, mit Rücksicht auf den ihm im Jahre 1847 aus der mittelst allerhöchster Resolution vom 7ten Mai v. J. gestatteten temporären Mehleinfuhr in die Zwangsdistricte erwachsenen Schaden, eine Summe von 500 Rbt. in seinen Canonsrückständen aus dem Jahre 1847 unter der Bedingung abgeschrieben werden möge, dass die übrigen Rückstände dieses Jahres von ihm sofort berichtet werden.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Resultate der ersten ordentlichen Revision der Forstpläne der Steinhorster- und Linauer-Försterreviere, Amtes Steinhorst, sowie der Borstorfer- und Coberger-Försterreviere, Amtes Ratzeburg.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die vorliegenden, die Resultate der ersten ordentlichen Revision der Steinhorster-, Linauer-, Borstorfer- und Coberger Forstpläne enthaltenden Additamente zu diesen Forstplänen, im Allgemeinen und unter Vorbehalt etwaniger Modificationen im Detail der Ausführung allerhöchst zu genehmigen.

Danach referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die von dem Hofjägermeister v. Varendorff, dem Hofjägermeister Baron v. Pechlin und dem Kammer-, Forst- und Jagdjunker Clausewitz nachgesuchte Bestätigung in ihren innegehabten Ober-

förster-Bedienungen, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der Hofjägermeister, Baron v. Pechlin als Oberförster der vormals Stormarnschen Oberförster-Inspection mit einer Pension von 1838 Rbt. und der Kammer-, Forst- und Jagdjunker Clausewitz als Oberförster der vormals Plöner Oberförster-Inspection mit einer Pension von 1088 Rbt. in Gnaden allerhöchst zu entlassen sein möchten.

Finantsministeren [Sponneck] maatte finde det meget betænkeligt, især under de nærværende Forfatningsforhold, at gjøre Undtagelse fra de gjældende almindelige Pensioneringsregler. De Vanskeligheder, der i nærværende Tilfælde vare, saaledes som af den refererede Forestilling fremgik, fremsatte fra Finantsministeriets Side imod den holstenske Ministers Forslag, vare fuldkommen grundede i de ældre Regler, som vare fulgte før 1848, og som endnu fremdeles have Gyldighed for Hertugdømmernes Vedkommende. Vel forholdt det sig rigtigt, hvad den holstenske Minister havde bemærket om, at ved Reductioner Embedsmænd vare gaaede af med deres fulde Embedsindtægter, men dels var der ogsaa Tilfælde, hvor de kun vare gaaede af med $\frac{2}{3}$ af deres Indtægter, og dels kunde han paa ingen Maade erkjende, at der her er Spørgsmaal om nogen Afgang paa Grund af Reduction. De to paagjældende Embedsmænd gaa af, fordi de paa Grund af Udygtighed ikke kunne bruges i deres Tjenester eller i anden tilsvarende, og der er derfor ingen Anledning til her at gjøre nogen Undtagelse og lade dem gaa af med større Pension end den almindelige, som Kongelige Embedsmænd, der entlediges i Naade, erholde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] hob hervor, dass sein allerunterthänigster Antrag mit den bisher befolgten Regeln in keinem Widerspruch stehe. Er glaube auch, dass in dem vorliegenden Falle die Rücksicht entscheidend in Betracht kommen müsse, dass die betreffenden Beamten jetzt die vollen Einnahmen ihrer Ämter ziehen und dieselben in den verflossenen Jahren, seit sie ausser Function gesetzt, genossen haben. Er glaube zugleich, man könne sagen, dass es ihnen an gutem Willen und Eifer nicht gefehlt habe, und sie seien in politischer Hinsicht in keiner Weise compromittirt. Es wäre doch sehr hart, wenn sie in Zukunft nicht ohne grosse Sorgen sollten leben können, und dieses würde, wenn die Ansicht des Finanzministers hinsichtlich ihrer Pensionirung befolgt werde, namentlich mit dem Kammerjunker Clausewitz der Fall werden. Er glaube daher, dass nach sämtlichen sich

darbietenden Umständen Veranlassung sein könne, die von ihm allerunterhänigst beantragte Pension zu bewilligen, und zwar in Betreff des Kammerjunkers Clausewitz um so mehr, als er, nach dem, was ihm referirt worden, glaube, dass derselbe, wenn die Insurrection im März 1848 nicht ausgebrochen wäre, eine Gage-Zulage von 500 Rbt. würde bekommen haben.

Finantsministeren [Sponneck] troede ikke, at det ved denne Leilighed kunde gjøres gjældende til Fordel for de paagjældende Embedsmænd, at de insurrectionelle Autoriteter havde ladet dem i de forløbne Aar, uagtet de vare blevne satte ud af Function, nyde deres fulde Indtægter; thi de staa jo endnu i deres Embeder, da de ikke ved nogen af Hans Majestæt truffen Foranstaltning ere satte ud af disse, og de maa, naar de nu skulle gaa af, finde sig i at behandles efter de samme Regler som alle andre Kongelige Embedsmænd, uden at det i den Henseende kan fra Statens Side komme i Betragtning, om de paagjældende ville kunne subsistere ved den Pension, der tillægges dem. Hvad Hofjægermester Pechlin angik, da kunde Finantsministeren aldeles ikke finde nogen endog blot Billighedsgrund til for hans Vedkommende at gjøre Undtagelse fra de sædvanlige Regler, medens derhos saadan Undtagelse vilde kunne drage til Følger, der kunde blive overordentlig farlige. Med Hensyn til Kammerjunker Clausewitz vilde han ikke have noget imod at, naar det virkelig kan siges, at han paa Grund af Insurrectionen har mistet et Gagetillæg, som han ellers efter al Sandsynlighed vilde have faaet, dette kommer i Betragtning, saaledes at dette Gagetillæg tages med ved Pensionens Beregning.

Premierministeren [Ørsted] bemærkede, at det var aldeles principmæssigt og overensstemmende med de hidtil fulgte Regler, at Pensionen for de paagjældende bestemmes, saaledes som af Finantsministeren urgeret. Som almindeligt Princip har det nemlig ikke været antaget, at Embedsmænd, som uden Ansøgning afskedigedes enten paa Grund af Reduction, eller fordi man ikke troede at kunne være længer tjent med dem, skulde have deres fulde Gage i Pension. Han maatte ogsaa være enig med Finantsministeren i, at det kunde være noget betænkeligt nu at afvige fra de sædvanlige Regler; og der kunde, naar Undtagelse skete i Hertugdømmerne, medens saadan ikke kan ske i Kongeriget, være Anledning for dem til at klage derover. Idet han derfor ikke troede det vel gjørligt under de nuværende Forhold at indrømme større Pension end den, Finantsministeren havde sam-

tykket i, fandt han det imidlertid dog meget billigt, at Kammerjunker Clausewitz efter de særegne af Ministeren for Holsten foredragne Grunde behandles, som om han havde faaet det Tillæg, som han vilde have erholdt, hvis ikke Insurrectionen var udbrudt.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] bemærkede, at han ikke kunde nægte, at han, naar de to paagjældende Embedsmænd skulde gaa af, aldeles maatte tiltræde Finantsministerens og Premierministerens Mening med Hensyn til deres Pensionering; men han vilde dog, da Sagen nu engang var kommen paa Bane, henstille til allerhøieste Overveielse, om de skulde gaa af, et Spørgsmaal, som han iøvrigt erkjendte ikke at være nogen Geheime-Statsraads-Sag. Da hine to Embedsmænd nemlig havde tjent Hans Majestæt med Troskab og aldeles ikke vare compromitterede i politisk Henseende, fandt han det af politiske Grunde meget betænkeligt, medens Hans Majestæt har maattet beholde i sin Tjeneste Hundreder af Embedsmænd, som ikke have været ham tro, nu at lade disse to tro Embedsmænd gaa af, alene fordi de skulde være mindre duelige. I det forrige Rentekammers Tid var der af den daværende Overforstmester oftere blevet andraget paa Kammerjunker Clausewitz' Entledigelse paa Grund af Uduelighed, men Kammeret havde aldrig villet gaa ind derpaa, fordi der intet forelaa, som var tilstrækkeligt til at qualificere ham til Entledigelse; og han troede heller ikke, at der nu vilde være opstaaet Tanke om at indstille disse to Embedsmænd til Afskedigelse, naar de ikke af Oprørsregjeringen engang vare blevne satte ud af deres Embeder. I Anledning af Reduction var det jo ikke, at de nu skulde gaa af, thi de vare jo blevne staaende i deres Tjenester, efterat den af Hans Majestæt bestemte Forandring i Forstvæsenet i Holsten havde fundet Sted.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkede, er könne sagen, dass die vorliegende allerunterthänigste Vorstellung ihm grosse Überwindung gekostet habe. Sein erstes Gefühl sei gewesen, die beiden betreffenden Beamten in ihren Ämtern zu lassen; er habe sich aber den Gründen, welche dagegen geltend gemacht worden, nicht verschliessen können. Was den Kammerjunker Clausewitz betreffe, gehe die allgemeine Meinung Aller, die die Verhältnisse beurtheilen können, es seien Freunde, es seien Feinde, dahin, dass er ganz unfähig sei; und ungefähr so verhalte es sich auch mit dem Hofjägermeister Pechlin. Es seien jetzt

mehrere Jahre verfließen, seit sie ausser Function gesetzt worden, und er halte es weder für den Dienst Seiner Majestät unbedenklich, noch für die Betreffenden selbst glücklich, dass sie in ihre Functionen wieder eintreten. Wenn aber die allerhöchste Resolution dahin gehen sollte, dass sie nicht mit ihren vollen Einnahmen entlassen werden, würde ihm zwar der Antrag auf ihre Entlassung sehr erschwert.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen fandt det bedst, at de to paagjældende Embedsmænd blive i deres Embeder.

Krigsministeren [Hansen] yttrede, at der, forudsat at de paagjældende skulle gaa af, dog syntes ham at kunne være Anledning til at gjøre Undtagelse fra de sædvanlige Regler, saaledes at de betragtes lige med dem, som gaa af ved Reduction, og at de entlediges med deres fulde Gage.

Udenrigsministeren [Bluhme] bemærkede, at han, naar de paagjældende nu skulle entlediges, ikke kunde antage, at der kan gives dem større Pension end den, som af Finantsministeren var indrømmet, med den Modification hvori denne for Kammerjunker Clausewitzes Vedkommende havde samtykket. Det forekom ham imidlertid sørgeligt, om disse to Mænd, der vare blevne Hans Majestæt tro, skulde entlediges paa Grund af Uduelighed, thi deres Entledigelse kunde saa let i den offentlige Mening faa en anden Charakter, og han vilde derfor anse det ønskeligt, at de idetmindste i nogen Tid kunde blive i deres Embeder, inden de afskedigedes.

Marineministeren [Steen A. Bille] henholdt sig med Hensyn til Spørgsmaalet om Pensionens Størrelse ganske til Finantsministeren og Premierministeren. Hvad selve Spørgsmaalet om de paagjældendes Entledigelse angik, da forekom det ham, at det, naar der foreligger en saadan Erklæring, som den af den holstenske Minister afgivne om deres Uduelighed, dog ikke vel gik an, i det Øieblik der er Tale om at besætte Embeder som Resultat af en foretaget Omorganisation, at tage hertil disse Mænd, som ere erklærede for uduelige.

Justitsministeren [Scheel] sluttede sig til Marineministeren og mente, at, efterat de to paagjældende Embedsmænd vare af Ministeren for Holsten indstillede til Afsked, denne Indstilling ogsaa maatte følges. Han kunde heller ikke se noget betænkeligt i, at de nu afskediges, i hvilken Henseende han fremhævede, at der jo er forløbet en rum Tid, siden Hans Majestæt igjen overtog Regjeringsmyndigheden i Holsten. At lade dem paa kort Tid komme ind i deres Embeder, syntes ham at have nogen Betænkelighed.

Finanzministeren [Sponeck] bemerkede yderligere, at han vilde foreslaa Kammerjunker Clausewitzes Pension afrundet til 1000 Rbd.

Nachdem noch *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] bemerkt hatte, dass es ihm ausserordentlich nahe gehen würde, wenn die beiden betreffenden Beamten mit einer geringeren Pension als der von ihm allerunterthänigst beantragten sollten entlassen werden, und dass er auf ihre Entlassung nicht würde angetragen haben, wenn er gewusst hätte, dass eine solche Pension nicht würde bewilligt werden, geruheten *Seine Majestät* allergnädigst zu resolviren, dass Allerhöchstdieselben in Betreff der eventuellen Entlassung der beiden Oberförster, des Hofjägermeisters, Baron v. Pechlin und des Kammer-, Forst- und Jagdjunkers Clausewitz, dem näheren, allerunterthänigsten Vortrage des Ministeriums für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg annoch entgegensehen, mit Rücksicht auf die für dieselben event. in Vorschlag zu bringende Pension aber allerhöchst bestimmt haben wollen, dass dieselbe mit 1109 Rbt. für den ersteren und 1000 Rbt. für den letzteren allerunterthänigst zu beantragen sein würde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erlassung einer Verfügung wegen der Bestrafung der Vergehen gegen die Sicherheit des Betriebes der Staats-Telegraphenanstalten für das Herzogthum Holstein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass nach Massgabe des der Vorstellung angeschlossenen Entwurfs eine Verfügung betreffend die Bestrafung der Vergehen gegen die Sicherheit des Betriebes der Staats-Telegraphenanstalten für das Herzogthum Holstein allerhöchst erlassen werde.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlov-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erlassung eines Patents wegen Erbauung von Kunststrassen im Herzogthum Holstein.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass nach Massgabe des der Vorstellung anliegenden Entwurfs ein Patent betreffend die Erbauung von Kunststrassen im Herzogthum Holstein erlassen werde.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstel-

lung betreffend die Vertheilung des zu den Kosten des Kunststrassenbaues für die Jahre 1852, 1853 und ferner aufzubringenden Beitrages für das Herzogthum Holstein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allergnädigst zu genehmigen, dass nach Massgabe des der Vorstellung anliegenden Entwurfs ein Patent betreffend die Vertheilung des zu den Kosten des Kunststrassenbaues für die Jahre 1852, 1853 und ferner aufzubringenden Beitrages für das Herzogthum Holstein erlassen werde.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udførelsen af den ved allerhøieste Resolution af 22de Mai 1807 allerhøiest befalede Forandring med Hensyn til Jurisdictionen paa de til Helligaands-Hospitalet i Flensborg hørende Besiddelser.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Bestemmelserne i den allerhøieste Resolution af 22de Mai 1807, forsaavidt den vedkommer Ophævelsen af Patrimonialjurisdictionen paa de til Helligaands-Hospitalet i Flensborg hørende Besiddelser, nu bringes til Udførelse saaledes, at Forstæderne Nørre- og Sønder-St. Jørgen undergives Staden Flensborgs Jurisdiction; at Hospitalets øvrige Undergivne med Hensyn til Jurisdictionen paa følgende Maade indlemmes i de respective Herreder og Amter: de i Adelby, Grumtofte, Hyrup og Nylskov Sogne boende i Husby Herred; de i Stenbjerg Sogn boende i Ny-Herred; de i Store- og Lille-Solt Sogne boende i Uggel Herred; de i Store-Vie og Vanderup Sogne boende i Vies Herred; de i Leck og Medelby Sogne boende i Kjær Herred og de i Brecklum Sogn boende i Bredsted Amt.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte ferner eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das von dem Advocaten Clausen in Burg, Namens und im Auftrage des Inculpaten Claus Hinrich Friedrich Bohnensack, eingereichte Gesuch um fernere Milderung der für ihn wegen Mordes mittelst allerhöchster Resolution festgesetzten Todesstrafe, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht dem Ministerium die Autorisation allergnädigst zu ertheilen sein dürfte, auf das von dem Advocaten Clausen in Burg Namens und im Auftrage des Inculpaten Claus Hinrich Friedrich Bohnensack aus Ringsdorf, adeligen Guts Coselau, eingereichte Gesuch um fernere Milderung der für ihn wegen Mordes mittelst allerhöchster Resolution

vom 2ten November v. J. festgesetzten einfachen Todesstrafe, demselben einen abschlägigen Bescheid zu ertheilen, und ob nicht dem Ministerium die allgemeine Autorisation allergnädigst zu ertheilen sein dürfte, wenn nach erfolgter Publication eines allerhöchst bestätigten Todes-Urtheils ein Begnadigungs-Gesuch, in welchem neue Momente nicht vorgebracht worden, eingehen sollte, alsdann ohne vorgängigen, abermaligen allerunterthänigsten Vortrag die Vollstreckung der Todesstrafe zu verfügen.

Diese Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Ophævelsen af den bestandige Deputation for Prælater og Ridderskab ifølge Regulativet af 6te October 1838 for de fælleds Valg af Districtsdeputerede tilkommende Ret til at lede Valgene af Districtsdeputerede.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allerhøist, at Bestemmelserne i det allerhøieste Regulativ for Valgene af de Districtsdeputerede af 6te October 1838 Tit. I. § 1 Ltr. B, C og H angaaende den bestandige Deputation af Prælater og Ridderskab tilkommende Ret til ved et af sine Medlemmer at beramme og lede de ovennævnte Valg ophæves; hvorhos *Hans Majestæt* bemyndigede Ministeriet til at foranstalte det fornødne med Hensyn til Valget af Districtsdeputerede i Hertugdømmet Slesvig paa den i Forestillingen foreslaaede Maade.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Ansøgning for Appellationsraad, Kammerjunker H. v. Wöldike om at forundes Privilegium til at udgive et juridisk Ugeskrift for Hertugdømmet Slesvig.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at der meddeles Appellationsraad, Kammerjunker H. v. Wöldike i Flensborg et allerhøieste Privilegium til Udgivelsen af et juridisk Ugeskrift for Hertugdømmet Slesvig, dog med den udtrykkelige Bestemmelse, at han, forinden han i bemeldte Ugeskrift optager nogen af Appellationsretten for Hertugdømmet Slesvig afsagt Dom, hver Gang forud har at forelægge samme for Præsidenten for bemeldte Appellationsret, samt med den Clausul, at Privilegiet til enhver Tid uden videre vil kunne tilbagesendes.

Finantsministeren [Sponeck] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Salget af Frederiksgave Hovedgaard med Til-

behørende, idet han allerunderdanigst indstillede, at Finantsministeriet maa allernaadigst bemyndiges til at forelægge Rigsdagen det Forestillingen vedlagte Udkast til Lov om Afhændelse af Frederiksgave Hovedgaard med Tilhørende.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

- 1) At den af Rigsdagen vedtagne Lov angaaende et overordentligt Lønningstillæg for de ringere aflagte offentlige Bestillingsmænd maa erholde allerhøieste Stadfæstelse; og
- 2) At de deri indeholdte Bestemmelser maa gives Anvendelse saavel paa de under Finantsministeriet sorterende Embedsmænd og Betjente i Hertugdømmerne, som ogsaa paa de under de øvrige Ministerier sorterende civile og militære Embedsmænd og Betjente sammesteds, forsaavidt dertil af vedkommende Ministerium findes Trang.

Begge disse Indstillinger blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges den af Rigsdagen for Kongerigets Vedkommende vedtagne Lov og af tvende Patenter resp. for Hertugdømmet Slesvig og for Hertugdømmet Holsten angaaende Toldbegunstigelser med Hensyn til Vand- og Gasledninger samt andre store Anlæg for Communernes Regning.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at stadfæste bemeldte Lov og Patenter.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Forslag til Lov om Eftergivelse og Nedsættelse af Summer, der skyldes til Statskassen for modtagne Forskud paa Gage, Pension og deslige.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at bemeldte Lovforslag forelægges den nu forsamlede Rigsdag.

Marineministeren [Steen A. Bille] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil bifalde, at en Dok anlægges paa Nyholm i Overensstemmelse med den af den engelske Ingenieur Alfred Giles forfattede Tegning; og at Hans Majestæt allernaadigst vil bemyndige Ministeriet til at disponere over

de til dette Anlæg fornødne Pengemidler, der ere beregnede at ville andrage 787.446 Rbd., saaledes at $\frac{1}{3}$ af den fornødne Sum bliver at udrede i hvert af de 3 førstkommende Finantsaar; samt at Ministeriet allernaadigst maa blive bemyndiget til at forelægge Rigsdagen det Forestillingen allerunderdanigst vedlagte Udkast til Lov om Kongeriget Danmarks Andel i Udredelsen af Omkostningerne ved Anlægget af en Dok for Orlogsflaaden.

Efterat *Marineministeren* [Steen A. Bille] paa dertil af *Finantsministeren* [Sponneck] given Anledning havde erklæret, at Meningen af det første Indstillingspunkt ikke var at erholde allerhøieste Bemyndigelse til at disponere over de til det paagjældende Anlæg fornødne Pengemidler, ogsaa for det Tilfælde, at Rigsdagen ikke skulde bevilge Udredelsen af Kongerigets Andel i Omkostningerne, men at i saa Fald Sagen paany vilde være at forelægge Hans Majestæt; og efterat endvidere *Finantsministeren* [Sponneck] havde bemærket, at ligesom han fandt det betænkeligt, i det Lovudkast, der skal forelægges den danske Rigsdag, udtrykkelig at sige, at Arbeidet skal udbydes i Entreprise, saaledes behøvedes i hvert Fald en saadan Tilføining ikke, da det i Udkastets Motiver ligefrem er udtalt, at det er Marineministerens Hensigt at udbyde Arbeidet i Entreprise, behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at approbere Marineministerens Indstillinger, dog saaledes, at af det allerunderdanigst forelagte Lovudkast den Passus »hvilket Arbeide – forskellige Dele« udgaar.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den af Rigsdagen vedtagne Lov om Udvidelse af Forordningen 21de Mai 1845 til Færøerne allernaadigst maa stadfæstes.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det indstillede.

Justitsministeren [Scheel] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den af Rigsdagen vedtagne Lov om Udvidelse af nogle for Danmark almindelige Anordninger og Love til Færøerne allernaadigst maa stadfæstes.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Fæstningsslave paa Livstid Johan Christian Brede istedetfor at udstaa den ham ved Høiesterets Dom af 25de October 1852 for Tyveri tilfundne Straf af 2 Gange 27 Slag Kat maa hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 4 Gange 5 Dage.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Tugthuslivsfange i Københavns Tugt-, Rasp- og Forbedringshus Peter Frederik Sørensen allernaadigst maa forundes Friheden, dog at det inden Løsladelsen tilkjendegives ham, at han, saafremt han paany maatte gjøre sig skyldig i nogen Forbrydelse, der ikke medfører større Straf, eller han oftere maatte overtræde de Regler, som Politiet for at sikkre sig hans ordentlige Forhold finder sig foranlediget til at foreskrive ham, uden videre Dom vil blive gjenindsat til Tugthusarbeide for Livstid.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Derefter refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Arrestanten, Smed Frederik Hansen Kjær af Knabstrup under Holbæks Amt allernaadigst maa eftergives den ham ved Højesterets Dom af 28de November f. A. for med Overlæg at have ombragt et af ham med Pigen Christiane Rasmusdatter avlet uægte Barn, tilfundne Straf af at miste sin Hals og hans Hoved at sættes paa en Stage, mod at han hensættes til Tugthusarbeide paa Livstid under streng Bevogtning.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Justitsministeren [Scheel] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Arrestanten Søren Wilhelm Kjær her af Staden ved Højesterets Dom af 15de November f. A. for Falsk tilfundne Straf af 3 Aars Forbedringshusarbeide allernaadigst maa formildes derhen, at Straffetiden forkortes til 8 Maaneder.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades, at den Gjæld stor til Rest 4300 Rbd., som Statskassen ifølge en af afdøde Commandeurcapitain Mühlensteht under 30te December 1834 udstedt Obligation har indestaende mod Pant i det Svanenskjoldske Fideicommisses Eiendele, Ourø Kirke m. m., maa paahvile Fideicommisset næstefter 2500 Rbd. paa følgende Vilkaar:

- 1) At den nuværende Besidder af Fideicommisset Martine Nicoline Marie Johanne Mühlensteht, født Svanenskjold, Enke efter nysnævnte Commandeurcapitain Mühlenstedt, fritages for at afbetale Gjælden eller erlægge Afdrag paa samme, saalænge hun lever og besidder Fideicommisset, naar hun betaler Renterne af Gjælden til Forfaldstid.
- 2) At hun frafalder al Ret til at benytte den hende under 28de Sep-

tember 1813 meddelte Bevilling til at sælge Fideicommissets Eien-
dele.

- 3) At Gjælden fra den Tid, Fideicommisset gaar over paa en ny Besid-
der, afbetales med passende Afdrag, hvis Størrelse til den Tid vil
være nærmere at fastsætte.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst
bifaldte.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst
Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst tillades, at Besidde-
ren af det Lindencroneske Fideicommis, Kammerjunker, Oberstlieute-
nant Cai Ditlev v. Hegermann-Lindencrone, Commandeur for det 2det
Dragonregiment, Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd, der ifølge
Bestemmelsen i den 2den Post af den allerhøieste Bevilling af 9de Juni
1850, hvorved det tillodes den daværende Fideicommisbesidder, til
Sikkerhed for et Laan paa 10.000 Rbd., i Nationalbanken at pantsætte
en Del af Fideicommissets Aktiver, i 11te December Termin sidstleden
skulde have erlagt det første Afdrag af 1000 Rbd. aarlig paa bemeldte
Laan med 500 Rbd., først begynder de i Bevillingen bestemte Afdrag
paa Gjælden i December Termin 1854.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det saaledes indstillede.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 11. januar 1854.

Aar 1854, den 11te Januar, var det Geheime-Statsraad forsamlet
paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste
Forsæde.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Fore-
stilling om Afhændelsen af en Skyum og Hørðum Sognekalde i Aalborg
Stift tilhørende Annexgaard i Hørðum.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-
naadigst, at den Skyum og Hørðum Sognekalde i Aalborg Stift tilhø-
rende Annexgaard i Hørðum, staaende for Hartkorn ny Matr. 3 Tdr.,
4 Skpr., 3 Fdk., $\frac{1}{4}$ Alb., maa overdrages Fæsteren af samme, Jens
Nielsen, til Eiendom paa følgende Vilkaar:

- 1) At han erlægger en Kjøbesum af 1300 Rbd., der inddrages blandt
Stiftets offentlige Midler til Forrentning til Fordel for Kaldet.

- 2) At han svarer en aarlig Afgift af 8 Tdr. Byg at betale med Penge efter Kapitelstaxten, hvilken Afgift perpetueres i Gaarden med 1ste Prioritets Panteret.
- 3) At han forbliver som hidtil at svare alle 3 Tiender af Gaarden; og
- 4) At han afholder alle af Afhændelsen flydende Omkostninger.

Dernæst refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om Afhændelsen af to Starup og Vester-Nebel Sognekald i Ribe Stift tilhørende Annexhalvgaarde.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at tvende Starup og Vester-Nebel Sognekald i Ribe Stift tilhørende Annexhalvgaarde, staaende for Hartkorn resp.: 2 Tdr., 7 Skpr., 1 Fdk., 1¼ Alb. og 2 Tdr., 3 Skpr., 1 Fdk., 2¼ Alb. og med et Fællehartkorn af 2¾ Alb., maa overdrages til de nuværende Fæster-skers, Hans Mikkelsens og Anders Mikkelsens Enkers to Sønner, resp. Christen Hansen og Søren Andresen til Eiendom paa følgende Vilkaar:

- 1) At der i disse Gaarde perpetueres med 1ste Prioritet en aarlig Afgift af 20 Tdr. Byg eller af 6 Tdr. Rug, 8 Tdr. Byg og 6 Tdr. Havre, at betale med Penge efter Kapitelstaxten.
- 2) At der af de paagjældende erlægges en Kjøbesum af 4000 Rbd., der indsættes blandt Stiftets offentlige Midler til Forrentning til Fordeel for Kaldet; saaledes at begge disse Poster blive at fordele paa de paagjældende Gaarde i Forhold til deres Hartkorn og for Fællehartkornet at dele lige.
- 3) At der forbeholdes Præsten, naar han paa Embedsreiser kommer til Annexet, Aftrædelseslocale og Staldrum i en af Gaardene.
- 4) At den Gaardene tillagte Ret til Tørveskjær i Præstegaardens Mose for Fremtiden bortfalder.
- 5) At Eierne vedblive at svare alle 3 Tiender af Gaardene; og
- 6) At alle af Afhændelsen flydende Omkostninger blive Kaldet uvedkommende.

Fremdeles refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om Afskaffelse af Prædiken ved Communion paa Ugedagene i Kirkerne i Kjøbenhavn samt Indførelsen af en Ugedagsgudstjeneste om Onsdagen i een af Stadens Kirker.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst:

- 1) At herefter Prædiken ved Communion paa Ugedagene maa bortfalde ved Kirkerne her i Staden.

- 2) At derimod en Ugedagsgudstjeneste maa afholdes med Prædiken, Sang og Messe ligesom ved Aftensangen, og som bliver at holde i een af Stadens Kirker efter dette Ministeriums nærmere Bestemmelse hver Onsdag i Maanederne fra 1ste Mai til 31te October om Morgenen Kl. 9, men i Maanederne fra 1ste November til 30te April om Aftenen Kl. 7, dog at denne Ugedagsgudstjeneste bortfalder i Fastetiden, og naar en Helligdag indtræffer paa en Onsdag.
- 3) At ved denne Gudstjeneste Prædiken maa besørges af de Præster, hvilke det hidtil har paaligget at besørge Prædiken ved Communionen paa Ugedagene, samt
- 4) At de sædvanlige Tavler fremdeles ombæres ved Communionerne, men at ingen Tavler ombæres ved den ommeldte Ugedagsgudstjeneste, hvorimod Bøsser udsættes ved Kirkens Døre, og hvad deri indkommer anvendes til Godtgjørelse for Organister og andre Kirkebetjente.

Hans Majestæt tog af denne Sag Anledning til, med Hensyn til, at der var blevet allerunderdanigst forebragt Allerhøiøstsamme flere Ønsker fra Indvaanere i Hovedstaden om, at dennes Kirker maatte staa aabne om Dagen, at paalægge Cultusministeren at indhente i denne Henseende Betænkning fra Biskoppen over Sjællands Stift.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa behage *Hans Majestæt* at bemyndige Indenrigsministeriet til at give forhenværende Land- og Byfoged, Kammerraad Christian Christiansson Udsigt til ved forefaldende Leilighed at komme i Betragtning med Hensyn til Embedsansættelse paa Island.

Efterat det var bragt under Spørgsmaal, om der ikke maatte være Anledning til at lade Kammerraad Christiansson ved en Erklæring forpligte sig til for Fremtiden at afholde sig fra saadanne politiske Retninger som dem, hvori han før har deltaget, behagede det *Hans Majestæt*, i Henhold til, hvad Indenrigsministeren havde foredraget om, at han, efter hvad der for ham forelaa, maatte holde sig overbevist om, at Kammerraad Christiansson har, i Erkjendelse af det urigtige i hans tidligere vildfarende politiske Ideer, nu opgivet disse, allernaadigst at meddele Indenrigsministeriet en saadan Bemyndigelse som af det allerunderdanigst andraget, uden at Christiansson afgiver nogen saadan Forpligtelse som forommeldt.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Fore-

stilling, hvori indstilles, at Betalingen for de syge, som indlægges paa Eneværelser eller de saakaldte Officiantværelser paa det Kongelige Frederiks Hospital i Kjøbenhavn, maa forhøies fra 1 Rbd. daglig til 1 Rbd. 32 Sk. daglig, naar der gives dem eet Værelse, og til 2 Rbd. 32 Sk. daglig for den af 2 Værelser bestaaende Leilighed.

Efterat *Finantsministeren* [Sponneck] havde udtalt, at der, da Statskassen giver Tilskud til Frederiks Hospital, forekom ham endel at tale for, at Udlændinge ikke bør admitteres til Hospitalet uden mod at erlægge en saadan Betaling, hvorved Hospitalets Udgifter dækkes, og at altsaa for deres Vedkommende Betalingen for at ligge paa Officiantværelserne bør forhøies, behagede det *Hans Majestæt*, idet Allerhøistsamme bifaldt den foreliggende Indstilling, tillige at paalægge Justitsministeriet at tage under Overveielse, hvorvidt der kunde være Anledning til, saaledes som af *Finantsministeren* bragt under Omhandling, at forhøie for Udlændinges Vedkommende Betalingen for Benyttelse af Officiantværelserne.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

- 1) At der under Navn af Silkeborg Birk oprettes en egen Jurisdiction, bestaaende foreløbig af Silkeborg Handelsplads samt Sognene Linaa, Tvilum, Gjern og Skanderup af Gjern Herred og Sognene Rye og Them for Thyrsting-Vrads Herreder, med en egen Dommer og Skriver, der skal være forpligtet til at bo paa Silkeborg Handelsplads og varetage de Functioner denne vedkommende, som ved Reguleringen af Pladsens communale Forhold nærmere maatte blive bestemt, dog at Retshandlinger vedkommende den ommeldte nye Jurisdiction fremdeles indtil 1ste Mai 1854 uden nogen Indskrænkning udføres af dem, der fungere som Herredsfogder og Skrivere resp. i Hjlemslev-Gjern Herreder og Thyrsting-Vrads Herreder.
- 2) At Tirsdagen bestemmes til ordinær Thingdag for den nye Jurisdiction.
- 3) At de, der ansættes som Herredsfogder og Skrivere i Hjlemslev og Gjern Herreder og i Thyrsting og Vrads Herreder, skulle være forpligtede til inden Forløbet af resp. 1½ og 1 Aar fra deres Bestalingers Dato at tilveiebringe Afskrifter af Skjøde- og Panteprotocollerne med tilhørende Registre for de Sogne, som fra deres Jurisdictioner skulle henlægges til Silkeborg Birk mod at erholde

- Halvdelen af de dertil medgaaende Udgifter refunderet af den ved Finantsloven til ekstraordinære Udgifter ved Justits- og Politivæsenet bevilgede Sum, hvorhos mernævnte Herredsfogder skulle være forpligtede til uden Betaling at levere Birkedommeren Udskrifter og Extracter af andre Embedsprotokoller, som han maatte behøve.
- 4) At det maa overdrages Retsbetjentene i de tvende nævnte Herreds-Jurisdictioner hver, forsaavidt angaar de Sogne, som af dem afgives til Birket, indtil de ommeldte Afskrifter af Skjøde- og Panteprotokollerne ere tilvejebragte, at bestyre Pantevæsenet i den nye Jurisdiction, saaledes at de Dokumenter, der vedkomme denne, blive, efter at være læste ved sammes Thing, uden Udgift eller Uleilighed for vedkommende private, paa de respektive Herredsfogders Bekostning at forsende til dem for at indføres i den paa-gjældende Panteprotokol, ligesom ogsaa vedkommende Herredsfoged indtil denne Tid vil have i sit Navn og paa sit Ansvar at underskrive Paategninger paa bemeldte Dokumenter samt udstede Attester og bekræfte Afskrifter af Skjøde- og Panteprotokollerne for Silkeborg Birk, alt mod at oppebære de derfor anordnede Gebyrer, saa at i det omhandlede Tidsrum kun det egentlige Thinglæsningsgebyr tilfalder Birkets Retsbetjent.
 - 5) At der indtil videre ikke opføres noget særligt Thing- og Arresthus for Birket, men at derimod de fornødne Rets- og Arrestlokaler samt Bolig for en Arrestforvarer tilveiebringes ved Leie af private Bygninger under saadanne nærmere Bestemmelser, som af Justitsministeriet findes passende.
 - 6) At Udgifterne herved, saavel som ved Ansættelsen af Retsvidner i Birket og af en Arrestforvarer, udredes af Silkeborg Handelsplads og det under Birket hørende Landdistrikt i Forening efter Folkemængden ifølge den til enhver Tid sidst afholdte almindelige Folketælling, og at Landdistriktets Andel af disse Udgifter lignes paa Hartkornet, medens Handelspladsens Andel, samt Lønnen til en Politibetjent for Pladsen, udredes paa samme Maade, som nærmere maatte blive bestemt med Hensyn til Handelspladsens øvrige Udgifter med Undtagelse af Udgifterne til Skole- og Fattigvæsenet, og indtil saadan Bestemmelse er given, alene lignes efter Formue og Leilighed.
 - 7) At den Erstatning for Ophævelsen af Dommer- og Skriverkornet, som er tillagt Herredsfogderne i Hjelslev og Gjærn Herreder og i

Thyrsting og Vrads Herreder, nemlig respektive 198 Rbd. 54 Sk. og 222 Rbd. 28 Sk., maa fordeles saaledes, at Birkedommeren i Silkeborg Birk faar $\frac{2}{7}$ og $\frac{1}{6}$ eller resp. 56 Rbd. 70 Sk. og 37 Rbd. 4 Sk., og Resten tilfalder de nævnte Herredsfogder.

- 8) At der af Beholdningen af Hjlemslev-Gjern Herreders og Thyrsting-Vrads Herreders Politikasser maa tilstaaes Silkeborg Birk en Andel efter samme Forhold.
- 9) At den ved allerhøieste Resolution af 20de Juli 1847 Godsforvalteren paa Silkeborg Domæne tillagte Myndighed som Politiinspektør paa Handelspladsen og de denne Embedsmand som Følge heraf paalagte Pligter ophøre fra 1ste Mai 1854, og at til samme Tid den Politiinspektøren tilstaaede aarlige Løn af Statskassen 200 Rbd. tillægges Birkets Retsbetjent.

Premierministeren [Ørsted] troede, at det vilde være noget paa-faldende, at der for den nye Jurisdiction, der skal oprettes, bruges Benævnelsen Birk og ikke Herred.

Justitsministeren [Scheel] bemærkede i den Anledning, at saavidt ham bekjendt havde man ved Oprettelsen af nye Jurisdictioner aldrig optaget nye Herredsnavne.

Hans Majestæt bifaldt samtlige Justitsministerens Indstillinger.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen allerunterthänigsten Antrag der holsteinischen Provinzialständeversammlung auf allerhöchste Erlassung eines provisorischen Gesetzes zur Regulirung der Wasserlösungsverhältnisse für das Herzogthum Holstein.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruhten *Seine Majestät* allergnädigst zu genehmigen, dass die gedachte allerunterthänigste Eingabe der holsteinischen Provinzialständeversammlung dem Ministerium mit der Auflage zu remittiren sei, nach Kräften angewandt zu sein, die auf den Gegenstand des ständischen Antrages bezüglichen Fragen einer bald möglichen Erledigung zuzuführen und demnächst allerunterthänigst näheren Vortrag darüber zu erstatten, in welcher Weise die Wasserlösungsverhältnisse für das Herzogthum Holstein durch gesetzliche Vorschriften zu ordnen sein möchten.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung

betreffend die Herstellung einer directen Wegeverbindung zwischen dem im Amte Segeberg gelegenen Gehege Kisdorfer Wohld und der nach der schiffbaren Alster führenden Segeberg-Rethfurther Chaussee.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, eine directe Wegeverbindung zwischen dem im Amte Segeberg gelegenen Gehege Kisdorfer Wohld und der nach der schiffbaren Alster führenden Segeberg-Rethfurther Chaussee unter Innehaltung der Anschlagssumme von 964 Rbt. 89³/₅ Sk. herstellen zu lassen und die desfallsigen Kosten als eine von den holsteinischen Forstintraden abzuhaltende Ausgabe in das pro 1854/55 aufzustellende Budget aufzunehmen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende nogle Forandringer i Bekjendtgjørelsen af 18de Februar 1851 angaaende Oprettelsen af et Gensdarmeri i Hertugdømmet Slesvig, idet han indstillede:

- 1) Om ikke Bestemmelserne i den foreløbige Organisationsplan for Gensdarmeriet i Hertugdømmet Slesvig af 18de Februar 1851 § 3 allerhøist turde være at forandre derhen, at Corpset for Fremtiden kun udgjør tvende Afdelinger, og at dets Styrke, foruden Gensdarmeri-Inspektøren, dennes Adjutant, der tillige er Regnskabsfører, samt den til Contoirforretningernes Besørgelse antagne Corpskriver, kommer til at bestaa af 2 Ritmestere som Afdelingscommandeurer, 2 Premierlieutenanter, 4 Secondlieutenanter, 4 Quartermestere, 25 Vagtmestere, 5 Sergeanter, 150 beredne og 20 uberedne Gensdarmer; om ikke derhos den i den nævnte Organisationsplans § 2, 5 og 10 »Regjeringscommissæren« tillagte Myndighed allernaadigst turde være at meddele Ministeriet; samt om ikke Bestemmelserne i Organisationsplanens § 5, passus 2, og § 6 om Overtoldinspektørens og Toldgrændseinspektørens Myndighed med Hensyn til Gensdarmeriet allernaadigst turde være at ophæve.
- 2) Om ikke Gageringsplanen for Gensdarmeriet allernaadigst turde være at undergive følgende Forandringer og Modificationer: at den til den 3die Afdelingscommandeur opførte Gage af 1600 Rbd. udgaar; at der optages en Bestemmelse om, at den som Militærcommandeur fungerende ældste Afdelingscommandeur erholder et aarligt Tillæg af 200 Rbd., at Bestemmelsen i Gageringsplanen om Diæter for Gensdarmeri-Inspektøren og Officerer, naar de i Forretningsreiser ere nødsagede til at tage Nattequarter udenfor Sta-

tionsstedet, forklares derhen, at der ikke tilkommer dem Diæter for flere Dage end for dem, for hvilke de tillige nødsages til at tage Nattequarter udenfor Stationsstedet, og at Diæternes Beregning sker paa den Maade, at Fraværelse fra Stationsstedet i mindre end 24 Timer anses for een Dag, i en Tid fra 24 til 48 Timer for 2 Dage, og saa fremdeles; samt at Ministeriet bemyndiges til at bevilge Underofficerer og Gensdarmer Diæter, naar de have været nødsagede til i 24 Timer at være fraværende fra deres Stationssted, om de end ikke have taget Nattequarter udenfor samme, og til i paakommende Tilfælde, hvor de lokale Forhold maatte gjøre det nødvendigt, at tilstaa enkelte Gensdarmer en midlertidig Forhøielse af deres Lønning eller en overordentlig Godtgjørelse.

- 3) Om ikke Ministeriet turde være allerhøist at bemyndige til efter Omstændighederne, og naar fornødent gjøres, at forandre de i Bekjendtgjørelse af 18de Februar 1851 optagne Instructioner for Gensdarmeri-Inspektøren, Afdelingscommandeurerne, Lieutenanterne og Gensdarmerne og at meddele nye Instructioner.
- 4) Om ikke, saafremt de ovenanførte allerunderdanigste Forslag maatte finde allerhøieste Bifald, Ministeriet turde være allerhøist at bemyndige til ved en Bekjendtgjørelse at bringe saavel de saaledes trufne Bestemmelser som de ved tidligere allerhøieste Resolutioner bevirkede Forandringer i Bekjendtgjørelsen af 18de Februar 1851 angaaende Oprettelsen af et Gensdarmeri i Hertugdømmet Slesvig til almindelig Kundskab.

Samtlige Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til en Forordning for Hertugdømmet Slesvig om Behandlingen af syphilitiske syge, idet han indstillede, at en i Overensstemmelse med bemeldte Udkast udfærdiget Forordning maa forelægges til allerhøieste Underskrift.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til en provisorisk Forordning for Hertugdømmet Slesvig angaaende Værnepligten, idet han indstillede, at en i Overensstemmelse med bemeldte Udkast udfærdiget provisorisk Forordning maa forelægges til allerhøieste Underskrift.

Efterat Referatet af denne Sag var naaet til Udkastets § 37, forlod, med Hans Majestæts allernaadigste Tilladelse, Indenrigsministeren og Justitsministeren Geheime-Statsraadet, da Forhandlingerne paa Rigsdagen krævede deres Nærværelse.

Den af Ministeren for Slesvig allernaadigst nedlagte Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldet.

Endvidere refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Fordelingen af det Bidrag, der af Hertugdømmet Slesvig skal udredes til Omkostningerne ved Kunstveianlæg.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at et i Overensstemmelse med det Forestillingen vedlagte Udkast affattet Patent angaaende Fordelingen af det Bidrag, der skal udredes til Omkostninger ved Kunstveianlæg for Hertugdømmet Slesvig, forelægges til allerhøieste Underskrift.

Noch referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Genehmigung der Zeichnungen zu sämtlichen auf der Eisenbahn von Flensburg über Husum nach Tönning vorkommenden Brückenbauten, m. M.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruhten *Seine Majestät*, den vorliegenden Zeichnungen zu den sämtlichen auf der Flensburg-Husum-Tönninger Eisenbahn vorkommenden Brückenbauten, soweit die letzteren nicht bereits mittelst allerhöchster Resolution vom 27sten September v. J. genehmigt worden, mit Ausnahme der Zeichnung für den von dem Mühlenteich vor Flensburg bis zu der Angelbostrasse daselbst projectirten Viaduct, die allerhöchste Genehmigung allergnädigst zu ertheilen und es dabei dem Eisenbahnunternehmer zur Pflicht zu machen, zu dem gedachten Viaducte – statt des Holzes – Erdschüttung, Mauerwerk, geschützte Eisenconstructions oder ein sonstiges feuerfestes Material zu verwenden, sowie auch den Eisenbahnunternehmer von der sofortigen Anschaffung des nöthigen Areals für ein zweites Geleis in Ansehung der die Häuserreihe der Angelbostrasse in Flensburg durchschneidenden Bahnstrecke unter dem Bedeuten allergnädigst einstweilen zu dispensiren, dass er darum nichts desto weniger zur demnächstigen eventuellen Anlage eines zweiten Geleises auch hinsichtlich dieser Bahnstrecke verpflichtet bleibe.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig*

[Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Müllers W. von der Heide und des Heinrich Lindemann um Erlaubnis zur Veräußerung des auf der Hemme bei Schwabstedt, Amts Husum, gelegenen Erbpachthofes.

Übereinstimmend mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät*, der Maria Catharina von der Heide geb. Muhl und den Erben der Christina Elisabeth Lindemann geb. Muhl, gegen Entrichtung einer Recognition von 96 Rbt. pro facultate alienandi allerhöchst zu gestatten, den ihnen zuständigen Erbpachthof auf der Hemme bei Schwabstedt, Amts Husum, an den Eingesessenen Marx Hensen in Süderhöft zu veräußern, und das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, die desfalls auszufertigende Concession zur Veräußerung zur allerhöchsten Unterzeichnung allerunterthänigst vorzulegen.

Marineministeren [Steen A. Bille] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori andrages paa Hans Majestæts Bestemmelse for, hvorledes den allerhøieste Resolution af 18de Marts f. A. om Tillægspensioner til de Officerer, der i sin Tid have bidraget til den militære Pensionskasse, skal bringes i Udførelse, og hvorefter Størrelsen af disse Tillægspensioner vil være at bestemme.

Finantsministeren [Sponeck] bemærkede, at da den allerhøieste Resolution af 18de Marts f. A. intet indeholder om Maaden, hvorpaa de omspurgte Tillægspensioner kunne i de enkelte Tilfælde udvirkes de paagjældende, forstaar det sig, at dette maa ske efter de sædvanlige Regler, altsaa for Kongerigets Vedkommende ved Lov. Skulde det kunne ske uden Lov, maatte det udtrykkelig være tilføiet i Resolutionen, men en saadan Resolution maatte han som Finantsminister bestemt have fraraadet. Han havde derfor ogsaa nu, da Marineministeren havde brevvet med ham om den eventuelle Pension for en Officer, som agtes indstillet til allernaadigst Entledigelse, erklæret, at denne Officer ikke kunde, med Hensyn til, at han i sin Tid havde bidraget til den nu i Statskassen inddragne militære Pensionskasse, erholde nogen Tillægspension, uden at der desangaaende forelægges Rigsdagen et Lovforslag; og af det saaledes nu foreliggende specielle Tilfælde var det, at Marineministeren, som Finantsministeren nu imod Forventning erfarede, havde taget Anledning til at gjøre en allerunderdanigst almindelig Indstilling angaaende Forstaelsen af Resolutionen af 18de Marts f. A., et Skridt som iøvrigt fra Marineministeriets Side

ikke er korrekt, da den nævnte Resolution er erhvervet af Finantsministeren paa en af denne nedlagt Forestilling; fra hvilken Incorrekthed Finantsministeren imidlertid gjerne skulde se bort.

Efterat *Marineministen* [Steen A. Bille] yderligere havde udviklet, hvad i den refererede Forestilling var anført til Begrundelse af hans Mening om, at der til Udvirkelse af de omhandlede Tillægspensioner ikke udfordres Forelæggelse af noget Lovforslag for Rigsdagen, og efterat samtlige Geheime-Statsraadets øvrige Medlemmer havde sluttet sig til Finantsministeren, behagede det *Hans Majestæt* i Overensstemmelse hermed allernaadigst at resolve, at den allerhøieste Resolution af 18de Marts f. A. skal forstaas saaledes, at der for hvert enkelt indtrædende Tilfælde bliver af Marineministeren at gjøre allerunderdanigst Forslag, om hvorvidt og da tillige hvor stort et Tillæg i Pension der maatte være at tilstaa saadanne eventuelt afgaaende Officerer, som have ydet Bidrag til den nu i Statskassen inddragne sømilitære Pensionskasse, hvorefter Sagen bliver at fremme paa sædvanlig Maade i Henhold til de bestaaende Love og Bestemmelser.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet fredag d. 13. januar 1854.

Aar 1854, den 13de Januar, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde.

Generalauditeuren for Søetaten, *Conferentsraad Koefoed*, indfandt sig og refererede en allerunderdanigst Relation angaaende Arrestanten, Tømmermand af 2den Divisions 2det Compagni No. 145 Jens Wilhelm Iversen, der for udøvet Blodskam med sine tvende Døtre er ved Søetatens combinerede Rets Dom af 21de December f. A. tilfunden at straffes paa Livet, og hans Krop, naar han er halshugget, kastes paa en Ild og brændes; hvilken Dom Generalauditeuren allerunderdanigst indstillede til at formildes derhen, at Arrestanten hensættes til Tugthusarbejde paa Livstid.

Marineministeren [Steen A. Bille] henholdt sig til Generalauditeurens Indstilling.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst Indstillingen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung

betreffend die Genehmigung eines Landtausches zwischen den Eingesessenen H. L. Kibbel und L. Hein in Curau und der damit zusammenhängenden Veränderung der Landeshoheitsgrenze zwischen dem Herzogthum Holstein und dem Gebiete der freien Stadt Lübeck.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den in Rede stehenden Austausch von 43 Quadratruthen Land zwischen den Eingesessenen H. L. Kibbel und L. Hein in Curau und die damit zusammenhängende Verlegung der Landeshoheitsgrenze zwischen dem holsteinischen und dem lübeckischen Anteil des gedachten Dorfes allerhöchst zu genehmigen und das Ministerium zu beauftragen, wegen der weiteren formellem Erledigung dieser Angelegenheit das Erforderliche wahrzunehmen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Publication eines Beschlusses der deutschen Bundesversammlung hinsichtlich der Standesverhältnisse der gräflichen Familie Bentinck.

Übereinstimmend mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät* allerhöchst zu genehmigen, dass der von der deutschen Bundesversammlung unterm 12ten Juni 1845 hinsichtlich der Standesverhältnisse der gräflichen Familie Bentinck gefasste Beschluss durch das im Entwurf angeschlossene Patent in den Herzogthümern Holstein und Lauenburg publicirt werde.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erlassung eines Patents wegen einiger Modificationen des der Wegeverordnung vom 1sten März 1842 angehängten Verzeichnisses der Haupt- und Nebenlandstrassen im Herzogthum Holstein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät*, dass nach Massgabe des der Vorstellung anliegenden Entwurfs ein allerhöchstes Patent erlassen werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Genehmigung zur Ertheilung der philosophischen Doctorwürde an den Candidaten Gottfried Heinrich Handelsmann aus Altona.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, der philosophischen Facultät der Universität in Kiel zur Verleihung

der philosophischen Doctorwürde an den gedachten Candidaten die allerhöchste Autorisation zu ertheilen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch der Buchdruckereibesitzer H. W. Köbner und Ad. Lehmkuhl in Altona um Verleihung eines 10 jährigen Patents zur ausschliesslichen Anfertigung und zum Verkauf von Buchdruckerpressen nach einer von ihnen erfundenen Construction.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den Buchdruckereibesitzern H. W. Köbner und Ad. Lehmkuhl in Altona zur ausschliesslichen Anfertigung von Buchdruckerpressen nach der von ihnen erfundenen Construction Patente auf 10 Jahre resp. für das Königreich Dänemark, für das Herzogthum Schleswig und für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg allergnädigst zu verleihen und das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, danach resp. dem Ministerium des Inneren und dem Ministerium für das Herzogthum Schleswig das Erforderliche mitzutheilen.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Besitzers der privilegirten Bauervogts- und Hufenstelle in Schiffbeck, Amts Reinbeck, Caspar Friedrich Siemers um die Erlaubnis, seiner Stelle den Namen »Siemers Hoff« beilegen zu dürfen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allerhöchst zu genehmigen, dass der dem Caspar Friedrich Siemers gehörigen privilegirten Bauervogts- und Hufenstelle in Schiffbeck, Amts Reinbeck, der Name »Siemers Hoff« beigelegt werde. Zugleich autorisirten Allerhöchstdieselben das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg in Zukunft allerunterthänigste Gesuche um die Erlaubnis, einem Grundstücke einen neuen Namen beilegen oder eine Veränderung des Namens vornehmen zu dürfen, insofern solche Gesuche zur Gewährung geeignet befunden werden möchten, ad mandatum zu erledigen; und gaben dabei *Seine Majestät* dem gedachten Ministerium auf, von dieser allerhöchsten Resolution das Ministerium für das Herzogthum Schleswig zur gleichmässigen Nachachtung und Wahrnehmung des Erforderlichen abschriftlich Mittheilung zu geben.

Udenrigsministeren [Bluhme] oplæste den belgiske Regjerings Svar paa den danske Regjerings Note angaaende Neutralitets-Erklæringen. Ligeledes oplæste han det fra den preussiske Regjering modtagne foreløbige Svar paa samme Note.

Marineministeren [Steen A. Bille] refererede efter allerhøieste Befaling en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

- 1) At det maatte behage Hans Majestæt at afgive allerhøieste Resolution for, at den i den Forestillingen vedlagte allerunderdanigste Ansøgning fremsatte Begjæring fra en Underofficer og en Soldat af Fæstningen Christiansø's Garnison efter de af Marineministeriet oplyste Forhold ikke kan bevilges.
- 2) At det maatte behage Hans Majestæt allernaadigst at bemyndige Ministeriet til at foranstalte de paa Fæstningen Christiansø boende Pensionister og Fattiglemmer successive og efter Omstændighederne bortflyttede fra Fæstningen, og
- 3) At enhver saaledes bortflyttende Person erholder en passende Godtgjørelse udbetalt af Fæstningens Kasse for den ikke-flyttelige Eiendom, han efterlader sig.

I Overensstemmelse med, hvad fra flere Sider i det Geheime-Statsraad allerunderdanigst blev tilraadet, bestemte *Hans Majestæt* allernaadigst, at der, forinden allerhøieste Resolution i nærværende Sag tages, skal, med Hensyn til Christiansø's eiendommelige Stilling som Forsørgelsescommune, af Marineministeriet corresponderes med Indenrigsministeriet, hvorefter Sagen da paany vil være allerunderdanigst at foredrage.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 1. februar 1854.

Aar 1854, den 1ste Februar, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Protokollerne for Geheime-Statsraadets Møder fra 1ste September 1852 til 22de s. M. incl. bleve oplæste og ratihaberede.

Marineministeren [Steen A. Bille] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil bemyndige Ministeriet til hos Justitsministeriet, Ministeriet for Hertug-

dømmet Slesvig og Ministeriet for Hertugdømmet Holsten at forlange udskrevet et Antal af 1000 Mand Søværnepligtige, fordelte paa sædvanlig Maade paa Kongerigets og Hertugdømmernes Udskrivningsmasser.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Justitsministeren [Scheel] refererede tre allerunderdanigste Forestillinger, hvorved til allerhøieste Sanction forelægges trende af Rigsdagen vedtagne Love resp. om Udskrivningen til Landkrigstjenesten for Aaret 1855, om Udskrivningen til Søkrigstjenesten for Aaret 1854 og angaaende Aftjening af Værnepligt ved Tjeneste i den dansk-vestindiske Hærstyrke.

Hans Majestæt behagede allernaadigst at stadfæste bemeldte tre Love.

Justitsministeren [Scheel] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvorved fremlægges Udkast til Lov angaaende en forøget Udskrivning til Søkrigstjenesten for Aaret 1854.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for den nu forsamlede Rigsdag.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved fremlægges Udkast til Lov indeholdende nogle Bestemmelser i Henseende til Bygninger, der opføres i Staden Kjøbenhavn og dens nærmeste Omegn.

Overensstemmende med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* bemeldte Lovudkast til Forelæggelse for den nu forsamlede Rigsdag, dog at der, for at fjerne enhver Tvivl, gjøres i Udkastets § 1 en udtrykkelig Tilføjning om, at de under No. 1 og 2 givne Regler ikke finde Anvendelse paa det Terrain, som ligger mellem Fæstningsværkerne og den ved Lov af 6te Januar 1852 bestemte Demarcationslinie.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Afhændelse af en Sulsted og Aistrup Sognekald i Aalborg Stift tilhørende Gaard i Aistrup.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Sulsted og Aistrup Sognekald i Aalborg Stift tilhørende Gaard i Aistrup, Kirkegaarden kaldet, af Hartkorn 3 Tdr., 4 Skpr., 2 Fdk., 2 $\frac{3}{4}$ Alb. maa overdrages Fæsteren af samme Niels Christian Thomsen til Selveiendom paa følgende Vilkaar:

1) At der med 1ste Prioritet perpetueres i Gaarden en aarlig Afgift af 7 Tdr. Byg, at betale med Penge efter Kapitelstaxten.

- 2) At Kjøbereren erlægger en Kjøbesum af 1450 Rbd., der indbetales blandt Stiftets offentlige Midler til Forrentning til Fordel for Embedet, og hvoraf en saa stor Del kan forblive indestaaende i Eendommen, som Lovgivningen om Sikkerheden for offentlige Midler tilsteder.
- 3) At han vedbliver som hidtil at svare alle 3 Tiender og St. Hans Rente af Gaarden; og
- 4) At han afholder alle af Afhændelsen flydende Omkostninger.

Dernæst refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om allerhøieste Approbation paa det ved Auktionen over en Aarhus Domkirke tilhørende Udmarkslod gjorte høieste Bud.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at approbere Afhændelsen af den Aarhus Domkirke tilhørende Udmarkslod No. 8 B i Møllevangen, af Hartkorn 4 Tdr., 1 Skp., 0 Fdk., $\frac{3}{4}$ Alb. for den ved Auktionen over samme d. 12te October f. A. af Boghandler Basse af Aarhus budne Kjøbesum af 3705 Rbd., foruden en aarlig Afgift af 40 Tdr. Byg, der bliver at betale med Penge efter hvert foregaaende Aars Kapitelstaxt, og som bliver at sikkre Domkirken med 1ste Prioritets Panteret i Jorden med Afgrøde og Bygninger, samt iøvrigt paa de ved bemeldte Auktion fremlagte Conditioner.

Fremdeles refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om Afhændelsen af en Egtved og Ødsted Sognekald tilhørende Annexgaard i Vesterby, idet han indstillede, at den Egtved og Ødsted Sognekald tilhørende Annexgaard i Vesterby, af Hartkorn 4 Tdr., 2 Skp., 1 Fdk., $2\frac{1}{4}$ Alb. Ager og Eng og $1\frac{1}{2}$ Alb. Skovskylde, foruden ubestemt Andel i Matr. No. 18, af Hartkorn 2 Fdk., $2\frac{1}{2}$ Alb., maa afhændes til sammes nuværende Fæsterske Else Kirstine Petersen paa følgende Betingelser:

- 1) At der af hende og efterfølgende Eiere af Gaarden svares til Sognekaldet en aarlig Afgift af 16 Tdr., 2 Skp. Byg, som perpetueres i Gaarden med 1ste Prioritets Panteret.
- 2) At hun erlægger en Kjøbesum af 3400 Rbd., som inddrages under Stiftets offentlige Midler og forrentes til Fordel for Kaldet.
- 3) At Tienderne af Gaarden forbeholdes Kaldet med deres virkelige Værdi; samt
- 4) At Kjøberinden udreder alle af Afhændelsen flydende Omkostninger.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Endvidere refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om Afhændelse af en Nørreaaby og Indslev Sognekald tilhørende Fæstegaard i Indslev-Taarup, idet han indstillede, at den Nørreaaby og Indslev Sognekald i Fyens Stift tilhørende Fæstegaard i Indslev-Taarup, af Hartkorn 5 Tdr., 6 Skpr., 3 Fdk., 2 Alb., maa afhændes til den nuværende Fæsters Søn Niels Madsen paa følgende Vilkaar:

- 1) At der i Gaarden perpetueres en aarlig Afgift til Kaldet af 4 Tdr. Rug, 4 Tdr. Byg og 4 Tdr. Havre at betale med Penge efter hvert Aars Kapitelstaxt.
- 2) At der til Indsættelse blandt Stiftets offentlige Midler indbetales en Kjøbesum af 3100 Rbd.
- 3) At Kjøberen afholder alle Omkostninger i Anledning af Afhændelsen; og
- 4) At der af Gaarden vedbliver at svares alle 3 Tiender til Kaldet.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Cultusministeren [Ørsted] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling om Afhændelsen af en Oure og Veistrup Sognekald i Fyens Stift tilhørende Annexgaard i Veistrup.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Oure og Veistrup Sognekald i Fyens Stift tilhørende Annexgaard i Veistrup, af Hartkorn 3 Tdr., 6 Skpr., 1 Fdk., 0 Alb., med tilhørende Besætning maa overdrages den nuværende Fæsterske, Jens Mikkelsens Enke, Ane Katrine Nielsdatter paa følgende Vilkaar:

- 1) At der i Gaarden perpetueres med 1ste Prioritet en aarlig Afgift af 8 Tdr. Byg, at betale med Penge efter Kapitelstaxten.
- 2) At der erlægges en Kjøbesum af 3900 Rbd., der indsættes blandt Stiftets offentlige Midler til Forrentning til Fordel for Kaldet.
- 3) At alle 3 Tiender forbeholdes dette.
- 4) At Præsten bliver berettiget til at aftræde i Gaarden og til Husrum for Heste og Vogn, naar han paa Embedsvegne kommer i Sognet, samt
- 5) At Kjøberen afholder alle med Afhændelsen forbundne Omkostninger.

Derpaa refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om Afhændelse af en Hassing og Villerslev Sognekald tilhørende Annexgaard i Villerslev til Fæsteren Lars Christensen.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-

naadigst, at en Hassing og Villerslev Sognekald i Aalborg Stift tilhørende Annexgaard i Villerslev maa overdrages til den nuværende Fæster af samme Lars Christensen til Eiendom paa følgende Vilkaar:

- 1) At han erlægger en Kjøbesum af 1250 Rbd., der bliver at inddrage blandt Stiftets offentlige Midler til Forrentning til Fordel for Kaldet.
- 2) At der svares en aarlig Afgift af 12 Tdr. Byg, der perpetueres i Eiendommen med 1ste Prioritet og betales med Penge efter Kapi-telstaxten dog med et Afslag af 3 Tdr. Byg, saalænge den for Tiden paa Gaarden hvilende Aftægt til en tidligere Fæsterske vedbliver at erlægges.
- 3) At Kjøbereren afholder alle af Afhændelsen flydende Omkostninger, samt
- 4) At der vedbliver at svares alle 3 Tiender af Gaarden; og
- 5) At Sognepræsten beholder Ret til Aftrædelse samt til Staldrum i Gaarden, naar han paa Embedsvegne kommer i Annexet.

Sluttelig refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der allernaadigst maa forundes constitueret Lærer ved Grindsted Sogns vestre Skole, Carl Henrik Folkmann, Adgang til Ansættelse i Skolelærer-Embedet lige med Seminarister, der have erholdt saadan Charakter, at de strax kunne ansættes som faste Skolelærere, dog at han forinden Ansættelsen godtgjør at have aflagt fyldestgjørende Prøver i Kirkesang og Gymnastik.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Confirmation paa nogle af Direktionen for Sparekassen for Ringsted og Omegn vedtagne Regler for et Legat, som agtes oprettet af endel af Renterne af bemeldte Kasses Formues Conto, idet han indstillede, at der maa meddeles allernaadigst Confirmation paa de Forestillingen vedlagte af Direktionen for Sparekassen for Ringsted Kjøbstad og Omegn vedtagne Regler for det Legat, som agtes oprettet af Renterne af den ved bemeldte Kasse opsparede Formuesconto; ligesom og, at den i saa Henseende fornødne Expedition maa tillades udleveret uden Erlæggelse af Gebyr.

Begge Indstillinger blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den af Rigsdagen vedtagne Lov om Indfødsret for polytechnisk Candidat Christopher Hansen Sødring

maa blive forsynet med Hans Majestæts allerhøieste Stadfæstelse; at der allernaadigst maa forundes ham Indfødsret i det danske Monarchi; og at de for Hertugdømmerne Slesvigs og Holstens Vedkommende i saa Henseende fornødne Patenter maa foranlediges udfærdigede gjen- nem Ministerierne for bemeldte Hertugdømmer og derefter forelægges Hans Majestæt til allerhøieste Underskrift.

Efterat *Finantsministeren* [Sponneck] og *Krigsministeren* [Hansen] havde udhævet det betænkelige i at give en Mand Indfødsret, som derved, saaledes som det fremgaar, at Tilfældet netop er med den under nærværende Sag omspurgte, blot attraar at blive sat istand til at concurrere til Embeder her i Landet, og efterat *Indenrigsministeren* [Ørsted] i den Anledning havde udtalt som sin bestemte Overbevisning, at den paagjældende er et Individ, der efter de tidligere gjældende Regler vilde have faaet Indfødsret, ligesom ogsaa baade *Ministeren for Slesvig* [Moltke] og *Ministeren for Holsten* [Reventlow-Criminil], med hvem der var corresponderet om Sagen, vare gaaede ud fra samme Forudsætning; samt efterat endvidere begge de sidstnævnte Ministre havde udtalt sig for, at der for Hertugdømmernes Vedkommende ikke udfærdiges Patenter angaaende Indfødsrets Meddelelse til den paagjældende, men at der blot til Efterretning sker fra Indenrigsministeriets Side Communication til de tvende Ministerier for Hertugdømmerne om, at Indfødsret i Monarchiet er meddelt den Vedkommende, uden at der af disse Ministerier foretages nogen Udfærdigelse i den Anledning, hvilket ogsaa tiltraadtes af *Indenrigsministeren* [Ørsted], behagede det *Hans Majestæt*, næst allernaadigst at stadfæste den af Indenrigsministeren forelagte Lov og forunde polytechnisk Candidat Christopher Hansen Sødring Indfødsret i det danske Monarchi, lige allernaadigst at paalægge Indenrigsministeren herom til Efterretning at gjøre Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig og Ministeriet for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg Meddelelse.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet torsdag d. 2. februar 1854.

Aar 1854, den 2den Februar, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Protokollerne for det Geheime-Statsraads Møder fra 24de September 1852 til 15de October s. A. incl. bleve oplæste og ratihaberede.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den in Gemässheit allerhöchster Resolution vom 30sten August 1853 der holsteinischen Provinzialstän­deversammlung zur Berathung und Begutachtung vorgelegten Entwurf einer Apotheker-Ordnung für das Herzogthum Holstein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass nach Massgabe des vorliegenden Entwurfs unter Berücksichtigung der von dem Ministerium allerunterthänigst empfohlenen Modificationen eine Apotheker-Ordnung für das Herzogthum Holstein als Gesetz allerhöchst erlassen werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Anträge der Provinzialstän­deversammlung des Herzogthums Holstein betreffend die Richtung der Heide-Friedrichstadter Hauptlandstrasse und die dem Gute Mori zu bewilligende Beihülfe zu den Kosten der Instandsetzung einer Strecke der Segeberg-Lübecker Nebenlandstrasse.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass nach Massgabe des der Vorstellung angeschlossenen Entwurfs ein Patent betreffend den zu den Kosten der ersten Instandsetzung der im Gute Mori gelegenen Strecke der Nebenlandstrasse von Segeberg nach Lübeck aufzubringenden Beitrag für das Herzogthum Holstein erlassen werde.

Darauf referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erbauung einer concessionirten Chaussee von Elmshorn nach Barmstedt.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*:

- 1) Dem Wegedistricte der Grafschaft Rantzau die Chaussirung der Nebenlandstrasse von Elmshorn nach Barmstedt nach Massgabe des von dem Major v. Wenck eingesandten unterm 2ten Juni v. J. revidirten Bauprojectes mit einer Steinschlagbahn von 14 Fuss Breite unter Vorbehalt etwaniger abseiten des Ministerii näher zu verfügender Modificationen dieses Projectes allerhöchst zu gestatten und demselben zur Ausführung dieses Baues eine mit 17,600 Rbt.

aus den Domanialintraden und mit 2400 Rbt. aus den speciellen Intraden des Herzogthums Holstein abzuhaltende, in das Budget für das Finanzjahr vom 1sten April 1854 bis ult. März 1855 aufzunehmende Beihülfe von 20.000 Rbt. unter der Bedingung allergnädigst zu bewilligen, dass der Wegedistrict demnächst die Unterhaltung der Chaussee nebst Zubehör ohne fernere Beihülfe aus Königlicher Kasse zu übernehmen habe.

- 2) Dem Wegedistricte der Grafschaft Rantzau nach beschaffter Chausurirung des Weges die Erhebung eines Wegegeldes an der bei der Offenauer Brücke zu errichtenden Hebestelle nach dem zufolge allerhöchsten Patents vom 19ten Januar 1844 bestimmten Chaussee-Geld-Tarife für eine Meile unter dem Vorbehalte allergnädigst zu gestatten, dass auf diese Wegegeldhebung die im § 97 der Wegeverordnung vom 1sten März 1842 über die Befreiung von Erlegung des Chausseegeldes enthaltenen Vorschriften und diejenigen Abänderungen und näheren Bestimmungen, welche hinsichtlich des Tarifs und der Befreiungen für die Königlichen Chausseen etwa getroffen werden möchten, zur Anwendung zu bringen seien.
- 3) Das Ministerium zu autorisiren, in Beziehung auf die weitere Ausföhrung dieses Chausseebaues, die Erhebung des Wegegeldes und die Expropriation, sowie in Beziehung auf die fernere Unterhaltung und Verwaltung des Weges, das den Umständen nach weiter Erforderliche anzuordnen und zu verfügen.
- 4) Allergnädigst zu genehmigen, dass es allerhöchst verfügt werde, dass die dem Wegedistricte zufallenden Kosten des Baues und der Unterhaltung nach denjenigen Bestimmungen über die einzelnen Communen zu vertheilen und in diesen Communen weiter zu sub-repartiren seien, welche mittelst allerhöchsten Patents vom 12ten d. Mts. für die Vertheilung des zu den Kosten des Kunststrassenbaues von dem Herzogthum Holstein aufzubringenden Beitrages erlassen worden; und
- 5) Das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, den Communen des Wegedistricts der Grafschaft Rantzau auf deren etwaniges näheres Ansuchen zur vorläufigen Bestreitung der Baukosten, sowie es erforderlich, die Contrahirung von Anleihen unter Feststellung angemessener Abträge zu gestatten.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betref-

fend die Erlassung eines Patents wegen einiger näherer Bestimmungen rücksichtlich des bei Ausmittelung der Entschädigungen für die Abtretung von Grundstücken an Eisenbahn-Anlagen zu beobachtenden Verfahrens, für das Herzogthum Holstein.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass nach Massgabe des der Vorstellung angelegten Entwurfs ein Patent betreffend einige nähere Bestimmungen rücksichtlich des bei Ausmittelung der Entschädigungen für die Abtretung von Grundstücken an Eisenbahn-Anlagen zu beobachtenden Verfahrens für das Herzogthum Holstein erlassen werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Verkauf der mit der Bedienung eines Hausvogtes für das Amt Bordesholm verbundenen Hufenstelle cum. pert. zu Schmalstede.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, die mit der Bedienung eines Hausvogtes für das Amt Bordesholm verbundene Hufenstelle cum pert. zu Schmalstede unter angemessenen Bedingungen in öffentlicher Licitation verkaufen zu lassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Häuerlings Johann Wohlers und der Gesche Aue in Stellau um allerhöchste Erlaubnis, des von ihnen begangenen Ehebruchs ungeachtet, die Ehe miteinander eingehen zu dürfen, indem er zur allerhöchsten Resolution vorstellte:

- 1) Ob nicht dem Johann Wohlers in Wrist die Erlaubnis allergnädigst zu ertheilen sein möchte, die Gesche Aue in Stellau, mit welcher er die Ehe gebrochen, zu heiraten.
- 2) Ob nicht die desfällige Concession unentgeltlich auszufertigen sein dürfte.

Die beiden Anträge wurden von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erhöhung der in der Fundationsacte für das Reinfeld der vormals Fürstlich Plönsche Armenstift vom 4ten November 1754 normirten Praebenden, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht unter allergnädigster Genehmigung der Verwendung von 33 Rbt. 16 Sk.

Courant oder 53 Rbt. 32 Sk. aus dem Kassenbehalte des Reinfelder Armenstifts zu ausserordentlichen Unterstützungen an die Praebendigten des Stifts für die gegenwärtige Teurungszeit zugleich die Kirchenvisitatoren der Parochie Reinfeld als Provisoren der genannten Stiftung allerhöchst zu autorisiren sein möchten, aus den jährlichen Überschüssen der Stiftungskasse durch specielle Bewilligung regelmässig wiederkehrender oder ausserordentlicher Zulagen die stiftungsmässigen Geld-Praebenden von 11 Rbt. Courant bis zu dem Belaufe von 15 Rbt. Courant oder 24 Rbt. S. M. zu erhöhen, dergestalt jedoch, dass die Gesamtsumme der Zulagen den Betrag von 33 Rbt. 16 Sk. Courant oder 53 Rbt. 32 Sk. nicht überschreite, und dass im Übrigen hinsichtlich der Capitalisirung der Überschüsse die betreffenden Bestimmungen des § 23 der Stiftungsacte vom 4ten November 1754 fernerhin zur Anwendung kommen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Veräusserung einer zum Pastorat in Bramstedt gehörigen Wiese, genannt Gosewiese, an den Besitzer des adeligen Gutes Bramstedt, Grafen v. Kielmannsegge auf Gültzow.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, zum Zwecke der Erwerbung eines zur Anlegung eines neuen Kirchhofes geeigneten Areals aus der Guts-Koppel »Hechtskamp« der Bramstedter Kirchengemeinde die Veräusserung der sogenannten Gosewiese von der Pastorathufe zu Bramstedt an den Besitzer des adeligen Gutes gleichen Namens gegen Auferlegung einer an das betreffende Pastorat zu entrichtenden Grundhüer von jährlich 8 Rbt. und unter den sonst stipulirten näheren Bedingungen allergnädigst zu gestatten.

Darauf referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des stud. theol. Ernst Holm in Kiel um Wiederzulassung zu dem durch den Besuch auswärtiger Universitäten eingeübten Genusse des akademischen Convicts der Kieler Universität.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass ungeachtet des stattgehabten Besuchs auswärtiger Universitäten dem Studirenden der Theologie Ernst Holm der Wiedertritt in den Genuss des akademischen Convicts der Universität der Stadt Kiel allergnädigst bewilligt werde.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Pastors Scharffenberg zu Warnsdorff im Königreich Sachsen, sich einem ausserordentlichen theologischen Examen unterwerfen zu dürfen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Pastor Johann Scharffenberg aus Glückstadt, zur Zeit Fürstlich und Gräflich Schönburgschem Pfarrer zu Warnsdorff im Königreich Sachsen, allergnädigst zu gestatten, sich einem ausserordentlichen theologischen Examen bei dem für das Herzogthum Holstein allerhöchst angeordneten theologischen Examinations-Collegio zu unterwerfen, und dabei das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, hinsichtlich dieses ausserordentlichen Examens, unter angemessener Modification der über die Prüfung theologischer Candidaten im Allgemeinen bestehenden gesetzlichen Bestimmungen, die behufigen Anordnungen zu treffen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch der Witwe Gretchen Ramm in Breyholz und des Claus Sievers in Lütjenwestedt um allerhöchste Erlaubnis, des von ihnen begangenen Ehebruchs ungeachtet, die Ehe mit einander eingehen zu dürfen.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Claus Siewers in Lütjenwestedt und der Witwe Gretchen Ramm geb. Wiese in Breiholz die Erlaubnis allergnädigst zu ertheilen, des von selbigen begangenen Ehebruchs ungeachtet, die Ehe mit einander einzugehen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Veräusserung des Königlichen Lottogebäudes in Altona, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht das in Altona auf der grossen Freiheit sub No. 3 gelegene Königliche Lottogebäude unter Vorbehalt allerhöchster Genehmigung öffentlich zu verkaufen und das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, das in dieser Beziehung sowie event. wegen Herstellung eines anderweitigen Locals für die Altonaer Kämmeri Erforderliche zu veranstalten.

Seine Majestät genehmigten allergnädigst diesen Antrag, indem Allerhöchstdieselben zugleich allerhöchst befahlen, dass dem Kriegs-

ministerium von dieser allerhöchsten Resolution für den Fall Kunde gegeben werde, dass dasselbe die Erwerbung des Lottogebäudes für militairische Zwecke beabsichtigen sollte.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Verwandlung einer wider den Rade- und Stellmacher-gesellen Hans Christian Hingst aus Bramstedt wegen Fälschung seines Wanderbuchs erkannten 1 jährigen Zuchthausstrafe in eine Wasser und Brotstrafe.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die wider den Rade- und Stellmachergesellen H. C. Hingst aus Bramstedt wegen begangener Fälschung seines Wanderbuches vom Magistrat der Stadt Plön unterm 30sten December v. J. erkannte 1 jährige Zuchthausstrafe aus allerhöchster Gnade in eine 2 mal 5 tägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brot zu verwandeln.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erlassung der allgemeinen Städteordnung für die Städte des Herzogthums Holstein, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht den von der Provinzialständevsammlung des Herzogthums Holstein in Betreff des ihr vorgelegten Entwurfs einer allgemeinen Städteordnung für die Städte des gedachten Herzogthums gefassten Beschlüssen die allerhöchste Genehmigung zu ertheilen, und ob nicht diesem zufolge das betreffende Gesetz in Übereinstimmung mit dem der Vorstellung allerunterthänigst angeschlossenen Entwurf zu erlassen und Seiner Königlichen Majestät zur allerhöchsten Vollziehung vorzulegen sein möchte.

Die beiden Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet fredag d. 3. februar 1854.

Aar 1854, den 3die Februar, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Premierministeren [Ørsted] berettede allerunderdanigst, at han i

Overensstemmelse med Hans Majestæts Befaling havde meddelt sine Colleger, hvad Allerhøjstsamme havde behaget at tilkjendegive ham i Anledning af den allerunderdanigste Forestilling af Dags Dato, som han paa Ministeriets Vegne havde, ifølge allerhøieste Reskript af Gaars Dato, allerunderdanigst nedlagt i Fortsættelse af den tidligere allerunderdanigste Forestilling af 19de f. M. angaaende Geheime-Arkiivar, Conferentsraad Wegeners Entledigelse; hvilken Sag nu saaledes var afgjort.

Hans Majestæt Kongen behagede allernaadigst at takke sine Mini-
stre for, hvad de havde gjort for Allerhøjstsamme i den paagjældende af Premierministeren ommeldte Sag.

Protokollerne for det Geheime-Statsraads Møder fra 19de October 1852 til 10de November s. A. incl. bleve oplæste og ratihaberede.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betref-
fend die Veräusserung von 181 Tonnen, 226 Quadratruthen landes-
herrlicher Wandsbecker Gutsländereien an den Flecken Wandsbeck.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*,
das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, der Wandsbecker Fleckens-
commune die im Jahre 1848 überkommenen, dortigen 181 Tonnen,
226 Quadratruthen landesherrlichen Gutsländerien, unter den der
Zeit festgesetzten Bedingungen zum freien Eigenthume zu überlassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betref-
fend den in Gemässheit allerhöchster Resolution vom 7ten September
1853 der holsteinischen Provinzialstän-
deversammlung zur Berathung
und Begutachtung vorgelegten Entwurf einer Physikats-Ordnung für
das Herzogthum Holstein.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den
von der holsteinischen Provinzialstän-
deversammlung der Berathung
und Begutachtung unterzogenen Entwurf einer Physikats-Ordnung für
das Herzogthum Holstein, nachdem solcher vorgängig nach Massgabe
in der Vorstellung näher entwickelter allerunterthänigster Vorschläge
des Ministerii einer Abänderung unterzogen worden, zum Gesetz zu
erheben.

Darauf referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und
Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstel-
lung betreffend den Entwurf einer Verfügung wegen difinitiver Be-

schränkung der Competenz des Oberappellationsgerichts in Kiel auf die Herzogthümer Holstein und Lauenburg.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass nach Massgabe des der Vorstellung angeschlossenen Entwurfs eine Verfügung betreffend die definitive Beschränkung der Competenz des Oberappellationsgerichts in Kiel auf die Herzogthümer Holstein und Lauenburg für das Herzogthum Holstein ausgefertigt und Seiner Majestät zur Vollziehung vorgelegt werde.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den in Gemässheit allerhöchster Resolution vom 2ten September v. J. der holsteinischen Provinzialständeversammlung zur Berathung und Begutachtung vorgelegten Entwurf einer Verordnung betreffend die Vornahme gerichtlichen- und staatsärztlichen Geschäfte, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht nach Massgabe des der Vorstellung angeschlossenen Entwurfs und unter Berücksichtigung der von dem Ministerium empfohlenen Abänderungen eine Verordnung betreffend die Vornahme gerichtlichen- und staatsärztlichen Geschäfte für das Herzogthum Holstein allerhöchst zu erlassen sein möchte.

Seine Majestät geruheten, diesem Antrage die allerhöchste Genehmigung zu ertheilen, jedoch mit der Bestimmung, dass dem Antrage der Provinzialständeversammlung zum § 13 Folge zu geben und dieser § in Übereinstimmung mit demselben abzufassen sei.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Entwurf eines Patents wegen einstweiliger Erhöhung der von den Communen zu den Strafanstalten in Glückstadt zu leistenden Beiträge für das Herzogthum Holstein.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allergnädigst zu genehmigen, dass nach Massgabe des der Vorstellung angeschlossenen Entwurfs ein Patent betreffend die einstweilige Erhöhung der von den Communen zu den Strafanstalten in Glückstadt zu leistenden Beiträge für das Herzogthum Holstein erlassen werde; und geruheten dabei Allerhöchstdieselben, das Ministerium zu autorisiren, das Ministerium für das Herzogthum Schleswig von der desfalls getroffenen Verfügung behufs Wahrnehmung des Erforderlichen mit Rücksicht auf das Herzogthum Schleswig in Kenntniss zu setzen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und*

Lauenburg [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den in Gemässheit allerhöchster Resolution vom 2ten September v. J. der holsteinischen Provinzialstän­deversammlung zur Be­rathung und Begutachtung vorgelegten Entwurf einer Hebammen­ordnung für das Herzogthum Holstein, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht nach Massgabe des vorliegenden Entwurfs und unter Berücksichtigung der von dem Ministerium empfohlenen An­träge eine Hebammenordnung für das Herzogthum Holstein als Gesetz allerhöchst zu erlassen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt, jedoch mit der Bestimmung, dass die im § 25 des Entwurfs festge­setzten Gebühren in deren Berechnung in Courant dahin zu rectifici­ren, dass sie dem Ansätze in Reichsbankgeld genau entsprechen.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vor­stellung betreffend den Antrag der städtischen Collegien der Stadt Altona wegen Verleihung eines Privilegiums an den dortigen Bürger Günther Ludwig Stuhlmann und dessen Associé Johann Simon Lowe, hinsichtlich der Fabrication von Gas daselbst.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, den städtischen Collegien der Stadt Altona bei Genehmigung des von denselben an das Ministe­rium eingesandten Entwurfs zu einem mit dem Bürger Günther Lud­wig Stuhlmann in Altona und dessen Associé Johann Simon Lowe betreffend die Erleuchtung der Stadt Altona mit Steinkohlengas und Versorgung derselben mit gereinigtem Elbwasser, abzuschliessenden Contracte zugleich zu eröffnen, wie demnächst nach Vollziehung der fraglichen Vereinbarung die genannten Unternehmer auf desfallsiges Ansuchen die allergnädigste Verleihung eines Privilegiums hinsicht­lich der Fabrikation von Gas in Übereinstimmung mit dem § 23 des Contracts würden gewärtigen können.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet lørdag d. 4. februar 1854.

Aar 1854, den 4de Februar, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste

Præsidium. Protokollerne for det Geheime-Statsraads Møder fra 12te November 1852 til 8de December s. A. bleve oplæste og ratihaberede.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Herabsetzung der dem Viehtreiber Magnus und dessen Ehefrau zuerkannten Strafe.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die wider den Viehtreiber Martin Christian Magnus in Cappeln erkannte 18 monatliche Zuchthausstrafe auf eine Gefängnisstrafe von 120 Tagen bei gewöhnlicher Gefangenenkost und die wider die Ehefrau desselben Maria Catharina Magnus geb. Boysen erkannte 2 mal 5 tägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brot auf eine 10 tägige Gefängnisstrafe bei gewöhnlicher Gefangenenkost allergnädigst herabzusetzen.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Umlegung der Jurisdiction über einige resp. zum Amte Gottorff und zum adeligen Gute Rundhof gehörende Landstücke.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allergnädigst zu genehmigen, dass mit Rücksicht auf die von dem Hufner Asmus Petersen in Wittkiel und dem Käthner Johann Jürgen Petersen beabsichtigte Vermögensschiftung eines dem Erstgenannten gehörenden zu 2 Heitscheffel, 3 Schipp, 20 Ruthen bonitirten, zur Schlies- und Füsing Harde des Amtes Gottorff gehörenden Landstücks, Westersfeldkoppel genannt, gegen ein dem Letztgedachten gehöriges Parcelenlandstück in dem adeligen Gute Rundhof von der nämlichen Bonität die Jurisdiction dieser Landstücke umgelegt und dieselben resp. der Cappeler Harde und der Schlies-Füsing Harde zugelegt werden.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til en Forordning for Hertugdømmet Slesvig angaaende testamentariske Dispositioners Retsgyldighed uden allerhøieste Confirmation, idet han indstillede, om ikke en i Overensstemmelse med det vedlagte forandrede Udkast affattet Forordning for Hertugdømmet Slesvig angaaende testamentariske Dispositioners Retsgyldighed uden allerhøieste Confirmation turde allerunderdanigst forelægges til allerhøieste Underskrift.

Premierministeren [Ørsted] bemærkede, at han, da det i Slutningen af § 2 i det Provindsialstænderne forelagte Udkast hedder, at de

hidtil gjældende Forskrifter blive at følge i Henseende til det stempede Papir, som skal benyttes til testamentariske Dispositioner, havde forudsat, at disse vilde blive at skrive paa stemplet Papir af 1ste Klasse, da dette Slags Papir hidtil har været lovbealet for de i Slesvig oprettede Testamenter, som ikke have behøvet Confirmation, og det altsaa er naturligt, at denne Regel, naar nu for Fremtiden ingen Testamenter skal behøve Confirmation, kommer til Anvendelse paa alle Testamenter. Han saa ingen indvortes Grund til for Slesvigs Vedkommende at forandre den i den paagjældende Henseende hidtil bestaaende Lighed med, hvad der finder Sted i Kongeriget og i Holsten derhen, at der, saaledes som nu i det til allerhøieste Approbation forelagte modificerede Udkast foreslaaet, herefter kun skal bruges stemplet Papir af 2den Klasse No. 6, og det forekom ham, at naar man i Kongeriget og i Holsten gjør Paastand paa for Fremtiden at slippe med dette samme Slags ringere stemplet Papir, ikke vel kan nægte det, men derved var dog Betænkelighed.

Efterat det i denne Anledning var fra flere Sider, og navnlig ogsaa af *Ministeren for Slesvig* [Moltke], erindret, at saaledes som Sagen i sin Tid blev allerunderdanigst foredraget i det Geheime-Statsraad og af Hans Majestæt allerhøiest afgjort, og saaledes som den derefter er bleven forelagt Stænderne, fremgik det, at Meningen har været, at der til testamentariske Dispositioner herefter kun skulde bruges det i det nu foreliggende Udkasts § 5 nævnte Slags ringere stemplet Papir, og at, naar det nu, ifølge Stændernes Andragende, udtrykkeligt er i bemeldte § udtalt, at Testamenter for Fremtiden kun skulle skrives paa stemplet Papir af 2den Klasse No. 6, saa er dette kun en Tydeliggjørelse af, hvad der var Meningen med det oprindelige Udkast, ihvorvel selve dette Udkast, naar man holder sig til samme, saaledes som det er redigeret, indeholder noget andet, saaledes som af Premierministeren bemærket, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at bifalde den slesvigske Ministers foreliggende Indstilling.

Fremdeles refererede *Ministeren for Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Meddelelsen af 3 Aars Eneret for Stolemager Hans Johannsen i Sønderborg paa at forfærdige Dørdrivere efter en af ham angiven Instruction.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Stolemager Hans Johannsen i Sønderborg, paa de for

Eneretsbevillinger sædvanlige Vilkaar, meddeles 3de allerhøieste Patenter for et Tidsrum af 3 Aar resp. for Kongeriget Danmark, Hertugdømmet Slesvig og Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg paa at forfærdige Dørdrivere efter en af ham angiven Construction, der nærmere er fremstillet i en af ham indsendt Tegning og Beskrivelse.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die von dem Erbpachtsmüller Johann Jessen zu Klein-Grödesbye, Amts Gottorff, nachgesuchte Erlaubnis zur Veräusserung der daselbst gelegenen Erbpachtswassermühle.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Erbpachtsmüller Johann Jessen zu Klein-Grödesbye die erbetene Erlaubnis zur Veräusserung der daselbst gelegenen Königlichen Erbpachtsmühle an seine Tochter Maria Margaretha und deren Ehemann Hinrich Thomsen gegen Erlegung einer Recognition von 26 Rbt. 64 Sk. allerhöchst zu ertheilen und das Ministerium für das Herzogthum Schleswig zu autorisiren, die desfalls auszufertigende Concession zur allerhöchsten Unterschrift allerunterthänigst vorzulegen.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet mandag d. 6. februar 1854.

Aar 1854, den 6te Februar, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Finantsministeren var fraværende paa Grund af Sygdom.

Protokollerne for Geheime-Statsraadets Møder fra 10de December 1852 til 7de Januar 1853 blev oplæste og rathaberede.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udstedelsen af et allerhøieste Patent angaaende Oprettelsen af en øverste Domstol for Hertugdømmet Slesvig.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at et i Overensstemmelse med det allerhøieste Patent af 5te Mai 1852 angaaende Oprettelsen af en øverste Domstol for Hertugdømmet Slesvig, med de i den refererede allerunderdanigste Forestilling angivne Forandringer, affattet Patent allerunderdanigst forelægges til allernaadigst Underskrift.

Dernæst refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udstedelsen af et allerhøieste Patent angaaende Jurisdictionen paa de adelige Godser, det adelige St. Johanneskloster og i de octroierede Koge i Hertugdømmet Slesvig.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at et i Overensstemmelse med det allerhøieste Patent af 3die Juni f. A. angaaende Jurisdictionen paa de adelige Godser, det adelige St. Johannesklosters Besiddelser og i de octroierede Koge i Hertugdømmet Slesvig med de i den refererede Forestilling angivne Forandringer affattet Patent angaaende Jurisdictionen paa de adelige Godser, det adelige St. Johanneskloster og i de octroierede Koge i Hertugdømmet Slesvig forelægges til allerhøieste Underskrift.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udstedelsen af en Forordning for Hertugdømmet Slesvig angaaende adskillige Civilsagers Behandling i første Instants.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at en i Overensstemmelse med det forelagte uforandrede Udkast affattet Forordning for Hertugdømmet Slesvig angaaende adskillige Civilsagers Behandling i første Instants forelægges til allerhøieste Underskrift.

Endvidere refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udstedelsen af en Forordning for Hertugdømmet Slesvig angaaende Behandlingen af Criminalsager i første Instants, idet han indstillede, om ikke en i Overensstemmelse med det foreliggende forandrede Udkast affattet Forordning for Hertugdømmet Slesvig angaaende Behandlingen af Criminalsager i første Instants turde være at forelægge til allerhøieste Underskrift.

Premierministeren [Ørsted] bemærkede, at der vel var adskillige Bestemmelser, hvori han kunde være mere tilbøielig til at slutte sig til Stænderforsamlingens Minoritet end til det slesvigske Ministerium, ligesom han i det hele ikke yndede den i Udkastet Oversagsfører-Institutet tillagte Betydning, men antog, at den paagjældende Control med Criminalsager langt bedre er hos Amtmændene. Det var imidlertid ikke for paa Sagens nærværende Stadium at reise nogen Discussion i den omhandlede Henseende, at han udtalte dette, men blot for at

tilkjendegive, at hans egentlige personlige Overbevisning ikke er imod alle de Ændringsforslag, som fra Stændernes Minoritets Side ere gjorte.

Hans Majestæt bifaldt den slesvigske Ministers foreliggende Indstilling.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udstedelsen af en Forordning for Hertugdømmet Slesvig betræffende enkelte Forandringer af og Tilsætninger til Forordningen af 9de Mai 1806 angaaende Indqvartering i Tilfælde af overordentlige Troppesamlinger.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at en i Overensstemmelse med det foreliggende forandrede Udkast affattet Forordning for Hertugdømmet Slesvig betræffende enkelte Forandringer af og Tilsætninger til Forordningen af 9de Mai 1806 angaaende Indqvartering i Tilfælde af overordentlige Troppesamlinger forelægges til allerhøieste Underskrift.

Derefter refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udstedelsen af et Patent for Hertugdømmet Slesvig angaaende nogle Forandringer i Veiforordningen af 1ste Marts 1842.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at et i Overensstemmelse med det foreliggende forandrede Udkast affattet Patent for Hertugdømmet Slesvig angaaende nogle Forandringer i Veiforordningen af 1ste Marts 1842 forelægges til allernaadigst Underskrift.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Ansøgning fra Arbeidsmand N. C. Petersen og Pigen Bodil Schack om Tilladelse til at maatte indgaa Ægteskab med hinanden.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at meddele Arbeidsmand Niels Christian Petersen og Pigen Bodil Schack i Nørrelygum Tilladelse til at maatte indgaa Ægteskab med hinanden, uagtet de have begaaet Ægteskabsbrud.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den der 7ten Versammlung der Provinzialstände für das Herzogthum Schleswig früher vorgelegt gewesenen Entwurf einer Verordnung betreffend die Abfassung einer neuen Matrikel.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass die Erlassung einer Verordnung für das Herzogthum Schleswig betreffend die Abfassung einer neuen Matrikel, sowie die von den Provinzialständen allerunterthänigst in Vorschlag gebrachte Vermessung sämtlicher Ländereien in dem gedachten Herzogthum, bis weiter ausgesetzt werde.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Udstedelsen af en allerhøieste Forordning angaaende Mølletvangens Ophævelse i Hertugdømmet Slesvig, idet han indstillede, om ikke en i Overensstemmelse med den allerhøieste Forordning af 21de November 1852 angaaende Mølletvangens Ophævelse i Hertugdømmet Slesvig med de i den refererede Forestilling angivne Forandringer affattet Forordning angaaende Mølletvangens Ophævelse i Hertugdømmet Slesvig turde være at forelægge til allerhøieste Underskrift.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkede, er glaube, dass das von dem Minister für das Herzogthum Schleswig angerathene Amendement der Ständeversammlung zum §en 2 sich nicht zur Aufnahme eigne. Es schein ihm nämlich nothwendig, alle Leistungen, die mit dem Mühlenzwange in Verbindung stehen, als eine unmittelbare und nothwendige Folge desselben anzusehen, und er fürchte, dass die aus der Königlichen Kasse zu entrichtende Vergütung für den Wegfall des Mühlenzwanges in ausserordentlich hohem Grade vermehrt werden könne, wenn alle solche Leistungen zugleich entschädigt werden sollen. Er finde daher die Aufnahme des betreffenden Amendements sehr bedenklich und glaube, dass es einer Untersuchung in jedem einzelnen Falle vorbehalten werden müsse, was mit dem Mühlenzwange in nothwendiger Verbindung stehe und mit demselben als aufgehoben anzusehen sei.

Justitsministeren [Scheel] fremhævede ligeledes, at der jo kan være mange Præstationer, som virkelig ikke ere knyttede til Mølletvangen, men som, om de end staa i Forbindelse med denne, have en ganske egen Oprindelse, noget, som, naar der i det enkelte Tilfælde reises Tvivl derom, vil finde sin Afgjørelse ved Domstolene.

Efterat *Ministeren for Slesvig* [Moltke] havde bemærket, at saadanne Præstationer, naar de ere begrundede paa andre Forhold end Mølletvangen, ikke kunne komme med i Betragtning ved dennes Ophævelse, men at der iøvrigt, naar man troede, at Hans Majestæts

Kasse kunde komme til at lide Tab ved, at det omhandlede Amendement optages i Forordningen, fra hans Side intet var imod, at det forbliver ved Udkastet, behagede det *Hans Majestæt Kongen* allernaadigst at bifalde den foreliggende Indstilling, dog saaledes, at i Forordningens § 1 Ordene: »med alle dertil hørende Præstationer (Haand- og Spandtjeneste, Vedligeholdelse af Dæmninger, Oprensning af Mølledamme o. s. v.)« udgaa, samt at der i samme § istedetfor Ordet »Førdrag« sættes: »Contrakt«.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møder i geheimestatsrådet onsdag d. 8. februar 1854.

Aar 1854, den 8de Februar, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Finantsministeren var paa Grund af Sygdom fraværende.

Protokollerne for det Geheime-Statsraads Møder fra 12te Januar 1853 til 18de Februar s. A. incl. bleve oplæste og ratihaberede.

Udenrigsministeren [Bluhme] forelæste en Depeche af 30te Januar fra den Kongelige Gesandt i St. Petersborg i Anledning af en Forespørgsel til denne fra den derværende engelske Gesandt, om der kunde være noget til Hinder for, at i Tilfælde af et Brud mellem England og Rusland de i det russiske Rige værende Englændere stilles under Beskyttelse af det danske Gesandtskab, i hvilken Henseende Udenrigsministeren bemærkede, at der ikke forekom ham at kunne være noget imod, at den danske Gesandt i Petersborg autoriseres til at opfylde den engelske Gesandts Begjæring om at maatte i det paagjældende Tilfælde stille de i Rusland sig opholdende Englændere under hans Beskyttelse, en Begjæring som Udenrigsministeren ogsaa troede, at det, naar den er stillet, vilde i Forhold til England være anstødeligt at sige nei til, og som desuden igrunnen kun gaar ud paa en Formalitetssag.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkede, es scheine ihm, dass es nicht leicht möglich wäre, dass ein günstiger Umstand hinsichtlich der Neutralität Seiner Majestät hätte eintreffen können als das vorliegende Verlangen des englischen Gesandten, denn dasselbe enthalte die bestimmteste Anerkennung der Neutralität Seiner Majestät, und die Erklärung des

Grafen Nesselrode, dass Nichts gegen die Erfüllung dieses Verlangens sein könne, beståtigue noch mehr diese Ansicht.

Efterat *Udenrigsministeren* [Bluhme] havde sluttet sig til Ministeren for Holsten i, at den omhandlede Begjæring er en fuldkommen Anerkjendelse af Hans Majestæts Neutralitet, og efterat ligeledes Premierministeren [Ørsted] og *Ministeren for Slesvig* [Moltke] havde udtalt sig i samme Retning som Udenrigsministeren, behagede det *Hans Majestæt Kongen* at give sit allerhøieste Samtykke til, at den Kongelige Gesandt i Petersborg instrueres af Udenrigsministeren saaledes som af denne allerunderdanigst foreslaaet.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Emaneringen af en Forordning for Hertugdømmet Slesvig angaaende Jødernes Forhold, idet han indstillede, at det maa behage Hans Majestæt allernaadigst at lade emanere en Forordning for Hertugdømmet Slesvig angaaende Jødernes Forhold, affattet overensstemmende med det Provindsialstænderforsamlingen for Hertugdømmet Slesvig i Henhold til allerhøieste Resolution af 26de August f. A. til Betænkning forelagte Udkast, dog med følgende Modificationer i samme:

- 1) Ad § 2, at der til Slutningen af denne § tilføies: »dog ere de udelukkede fra al Deltagelse i saadanne Sager, som angaa Kirke og Skole«.
- 2) Ad § 21, at der efter Ordene »Drenge og Piger« indskydes: »i samme Sprog«.
- 3) Ad § 22, at denne § forandres derhen: »Denne Prøve foretages i Synagogen af den Geistlige. For at kunne antages til Prøven, der kan finde Sted to Gange om Aaret, i den første Uge af Mai og November, maa Drengene have fyldt det 15de og Pigerne det 14de Aar, medmindre der iforveien fra Vort Ministerium for Hertugdømmet Slesvig er erhvervet Tilladelse til at aflægge Prøven i en tidligere Alder«.
- 4) Ad § 28, at Begyndelsen af denne § forandres saaledes: »Forældre og Pleieforældre af den jødiske Religion ere forpligtede til at lade deres Børn eller Pleiebørn fra det fyldte 6te til det fyldte 15de Aar for Drengene og 14de Aar for Pigerne tage Del o. s. v.«
- 5) Ad § 29, at der til 1ste Membrum af §en tilføies: »af Forældrene eller Pleieforældrene, der have at bevise, at det sker«.
- 6) Ad § 32, at Begyndelsen af denne § forandres saaledes: »Jøder,

som ei have Hjemstedsret i Vort Hertugdømme Slesvig, maa ikke under en Pengestraf fra 10 til 500 Rd. opholde sig længere end 14 Dage sammesteds, medmindre de have udtrykkelig Tilladelse dertil o. s. v.«

- 7) Ad § 33, at denne § forandres saaledes: § 33. Fremmede Jøders Forpligtelse til at anmelde deres Ankomst for Politivrighederne og Menighedsforstanderne. Enhver fremmed Jøde har under en Mulkt fra 10 til 50 Rd. eller anden vilkaarlig Straf strax at anmelde sin Ankomst for Politivrigheden som og for Menighedsforstanderne, hvor saadanne findes.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det indstillede, dog saaledes:

- 1) At i § 13 No. 5 efter Ordene »ved Agerbrug (§ 12)« tilføies: »og derhos beviser, at han har erhvervet sig Midler dertil eller ved Kjøb eller Forpagtning af det dertil fornødne Landgods«, samt at der i samme § No. 6 istedetfor »i sidste Tilfælde« sættes: »i dette Tilfælde«; og
- 2) At i § 33 Ordene »eller anden vilkaarlig Straf« udgaa.

Dernæst refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende et projecteret Magelæg af et Slotspræst Paulsen paa Augustenborg, til Benyttelse i hans Embedstid, overdraget Stykke Jord i Augustenborg Slots Have med et andet Arcal dersteds, saavel som hint Jordstykkets Overdragelse til Kjøbmand Otzen i Arveforpagtning.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det Slotspræst Paulsen paa Augustenborg, til Benyttelse i hans Embedstid overdragne, paa det i Forestillingen ommeldte Rids med No. 4 betegnede Stykke Havejord allernaadigst maa magelægges med den under No. 3 paa Ridset betegnede Have og derefter under Reservation af Hans Majestæts Forkjøbsret overdrages i Arveforpagtning til Kjøbmand Otzen imod Erlæggelse af en aarlig Canon af 26 Rbd., samt at til Istandsættelsen af det Stykke Jord, der saaledes overdrages Slotspræst Paulsen saavel som til Opførelsen af et lidet Skur til Opbevaring af Haveredskaber, maa af Hertugdømmet Slesvigs Jordebogsintrader anvendes et Beløb af indtil 20 Rbd., og endelig, at Ministeriet allernaadigst bemyndiges til at foranstalte det i ovennævnte Hensender fornødne, navnlig i sin Tid allerunderdanigst at forelægge den med Otzen oprettede Arveforpagtningscontract til allerhøieste Confirmation.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling betræffende Udstedelsen af en allerhøieste Forordning for Hertugdømmet Slesvig angaaende Jagtretten.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at en, i Overensstemmelse med den allerhøieste provisoriske Forordning for Hertugdømmet Slesvig af 14de August 1853 angaaende Jagtretten med de i Forestillingen allerunderdanigst foreslaaede Forandringer, affattet Forordning for Hertugdømmet Slesvig angaaende Jagtretten forelægges til allernaadigst Underskrift.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Verpachtung der Stentener Kornwassermühle im Amte Hütten, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die zu Stenten im Amte Hütten gelegene Königliche Wassermühle dem Carl H. F. Carstens auf 6 Jahre, vom 1sten Mai 1854 angerechnet, für eine jährliche Pachtsumme von 2620 Rbt. allergnädigst in Pacht überlassen werden möge.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen von dem früheren Lotseninspector in Tönning Capitain Rathsach nachzulegenden Mangelposten von 180 Rbt. 72 Sk.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem früheren Lotseninspector in Tönning, Capitain Rathsach, den von demselben nachzulegenden Mangelposten von 180 Rbt. 72 Sk. allergnädigst zu erlassen.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling betræffende Erstatning for Krigsskade i Hertugdømmet Slesvig, idet han indstillede:

- 1) Om ikke de i den Forestillingen sub A hoslagte Fortegnelse opførte 422 Individuer af Hans Majestæts Kasse maatte være at tilstaa i Erstatning for de dem ved Krigen tilføjede Tab de ved hver især anførte Summer, ialt 42.615 Rbd. 26 Sk.
- 2) Om der endvidere ikke af Hans Majestæts Kasse maatte være at stille til Ministeriets Disposition et Beløb af indtil 4400 Rbd. til eventuel Fordeling efter Ministeriets Skjøn mellem de ved Krigen skadelidte Beboere af Hertugdømmet Slesvig, for hvis Vedkommende de behørige Oplysninger endnu ikke foreligge.

- 3) Om ikke de i den Forestillingen sub B hoslagte Fortegnelse opførte 64 Individder, der ikke kunne forvente i Medfør af den allerhøieste Resolution af 7de Januar 1853 at modtage Erstatning for den dem ved Krigen paaførte Skade, af Hans Majestæts Kasse maatte være at tilstaa som extraordinære Gratificationer de ved hver især anførte Summer, ialt til Beløb 18.350 Rbd. 87 Sk.
- 4) Om der ikke desuden af Hans Majestæts Kasse maatte være at stille til Ministeriets Disposition et Beløb af indtil 1500 Rbd. til eventuel Fordeling mellem de Beboere af Hertugdømmet Slesvig, der ikke kunne forvente i Medfør af den allerhøieste Resolution af 7de Januar 1853 at modtage Erstatning for den dem ved Krigen paaførte Skade og dog paa Grund af Omstændighederne kunde være qualificerede til at erholde en extraordinær Understøttelse, uden at saadant paa Grund af de manglende fornødne Oplysninger for Øieblikket lader sig afgjøre.
- 5) Og om ikke samtlige disse Erstatningssummer maa udbetales af Hans Majestæts Kasse med de fulde Beløb contant; samt endelig
- 6) Om ikke Ministeriet maatte være at bemyndige til at foranstalte det herefter videre fornødne.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Samme Dags Aften var det Geheime-Statsraad atter forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Protokollerne for det Geheime-Statsraads Møder fra 23de Februar 1853 til 18de Marts s. A. incl. bleve oplæste og ratihaberede.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Approbation til Forelæggelse for Rigsdagen fremlægges Udkast til Lov om Handel og Skibsfart paa Island.

Med Hensyn til Udkastets §§ 1–3 blev det, i Anledning af, at der fra flere Sider yttredes, at der syntes at være nogen Uklarhed mellem disse §§, allernaadigst paalagt *Indenrigsministeren* at tage nærmere

under Overveielse, hvorvidt bemeldte §§ kunne ved Sammendragning eller paa anden Maade gøres tydeligere.

Ligeledes blev det ved § 5, da *Finantsministeren* [Sponneck] gjorde opmærksom paa, at der, saaledes som Slutningen af §en er affattet, ikke er tænkt paa det Tilfælde, at Skibet gaar til Altona, hvor intet Toldkammer er, allernaadigst paalagt Indenrigsministeren at tage dette Punkt under nærmere Overveielse.

I Henseende til § 6 blev det efter *Finantsministerens* [Sponnecks] Forslag for at undgaa den Incorrekthed, der, saaledes som §ens sidste Punktum var redigeret, ligger deri i Forhold til Hertugdømmerne, for hvilke Loven ikke bliver, naar den i sin Tid emanerer, publiceret, allerhøist resolveret, at de Ord »som udføres fra Danmark eller Hertugdømmerne« udgaar af bemeldte Punktum.

Med Hensyn til § 7 blev det, i Overensstemmelse med *Udenrigsministerens* [Bluhmes] Forslag, der tiltraadtes af *Indenrigsministeren* [Ørsted], allerhøist resolveret, at i §ens 1ste Punktum Ordene »overlades det til Kongen at bestemme« forandres til: »bestemmer Kongen«, og at §en derhos indskrænkes til bemeldte Punktum, saa at det øvrige udgaar.

I Henseende til § 8, 2det Afsnit, blev af *Finantsministeren* [Sponneck] bemærket, at den der opstillede Modsætning mellem indenlandsk Toldsted og fremmed Sted ikke er udtømmende, da Skibet jo ogsaa kan udgaa fra indenlandsk Sted, hvor der ikke er Toldsted; og med Hensyn hertil blev Indenrigsministeren allernaadigst bemyndiget til at foretage den i den Anledning fornødne Redaktionsforandring i §en.

Ved § 10 blev det, i Anledning af, at det fra flere Sider blev bemærket, at det vel kunde være ønskeligt, at Affattelsen af den i §en ommeldte Extract af de væsentligste for Handelen paa Island givne Bestemmelser ikke indskrænkes, som Tilfældet er efter §en, til det danske og franske Sprog, allerhøist bestemt, at Ordene »i det danske og franske Sprog affattet« skulle udgaa af §en, hvorefter det altsaa vil blive Indenrigsministeriets Sag at foranstalte Extracten affattet i de Sprog, som maatte være fornødne.

Med Henhold til de forommeldte ved Udkastets enkelte §§ tage allerhøieste Bestemmelser behagede det derefter *Hans Majestæt* allernaadigst at approbere det af Indenrigsministeren fremlagte Udkast til Forelæggelse for Rigsdagen.

Krigsministeren [Hansen] bemærkede, at efterat *Hans Majestæt*

havde ved Marineministeren ladet forberede forskjellige Foranstaltninger for det Tilfælde, at det skulde komme til Krig i Norden, troede han, at det nu paaligger Krigsministeriet at bringe i Forslag, hvad der, med samme Eventualitet for Øie, er for Landforsvarsvæsenets Side at gjøre. At træffe egentlig Foranstaltning til den sjællandske Øgruppes Forsvar antog han paa Grund af de eventualiter krigsførende Magters Erklæringer, der lade formode, at Danmarks Neutralitet vil blive respekteret, ikke nødvendigt. Imidlertid befandt Forsvarsvæsenet i Sjælland sig i Øieblikket i en saadan Tilstand, at det ikke engang vilde være tilstrækkeligt til paa de Steder, hvor det vil behøves, naar de krigsførende Flaader ere her i Farvandet, at haandhæve det fornødne Politi. Der er med Hensyn til Garnisonsstyrken paa Sjælland fortiden ikke at regne paa stort over 3000 Combattanter. Dette Antal troede han var aldeles utilstrækkeligt, naar der skulde være en nogenlunde passende Garnison i Kjøbenhavn, paa Kronborg, i Helsingør og Korsør, og han vilde derfor andrage paa en Forøgelse af bemeldte Styrke, idet han havde tænkt sig, at Styrken paa Sjælland ikke godt kunde være under 9000 Mand, hvilket da altsaa vilde gjøre en Forøgelse af 6000 Mand nødvendig. Denne Forøgelse skulde bevirkes paa den Maade, at de 22 Batailloner Infanteri, som Armeen nu har, skulde alle bringes paa en Styrke af 480 Mand (hvilket gjør 3 Aldersklasser), og Fordelingen af denne hele Infanteristyrke skulde da blive saaledes, at i Holsten, hvor der nu er 7 Batailloner, skulde der være 6 (1 i Kiel, 1 i Rendsborg, 1 i Glückstadt, 2 i Altona og 1 i Ratzeborg) eller, ifald Omstændighederne skulde gjøre det nødvendigt at trække endnu 1 Bataillon bort fra Holsten, hvilket da maatte blive den i Ratzeborg, hvorhen der i saa Fald maatte afgives Detachment fra de 2 Batailloner i Altona, kun 5. I Slesvig kunde der ikke være ringere, end hvad der nu er: 3 Batailloner, nemlig 1 i Flensborg, 1 i Byen Slesvig og i Eckernførde og 1 i Husum og Tønningen. I Jylland skulde Styrken reduceres fra 3 Batailloner til 2, saaledes at der blev 1 i Fredericia og 1 i Aalborg. I Fyn vilde der, som nu, blive 1 Bataillon, nemlig i Nyborg. Paa Sjælland, hvor der nu kun er 9 Batailloner (Garden iberegnet), skulde der være 11 eller 12. Hvad Cavalleriet angaar, da skulde de 2 Dragonregimenter, som nu garnisonere i Hertugdømmerne, forblive der og med uforandret Styrke. Fra Jylland skulde tages de 2 Dragonregimenter, som nu ligger der, og det ene af dem skulde forlægges til Fyn, hvor der fortiden intet Cavalleri ligger, og

det andet til Sjælland, hvor der fortiden kun er 4 Eskadroner Dragoner, 2 Eskadroner Husarer og 1 Eskadron Livgarde. Samtidigt med disse Foranstaltninger havde Krigsministeren ogsaa troet, at Tiden nu var kommet til at formere det 1ste Dragonregiment, idet det var hans Tanke for det første kun at oprette dette Regiments Stab med 2 Eskadroner, men senere successivt at lade de to Husareskadroner gaa ind og i deres Sted formere de 2 andre Eskadroner af det nye Dragonregiment; Udgifterne vilde paa den Maade ikke blive synderlig forøgede, da Husarerne koste betydeligt mere end den tilsvarende Styrke Dragoner. De 3 Dragonregimenter i Sjælland og Fyn skulde bringes paa en Styrke af 360 Mand (3 Aars Mandskab), og de 2 nye Eskadroner Dragoner skulde blive af samme Styrke som Eskadronerne ved hine 3 Regimenter.

Den hele Forøgelse af den nuværende Styrke vilde efter den af Krigsministeren saaledes paatænkte Plan blive 4000 Mand Infanteri og 1000 à 1100 Mand Cavalleri, hvortil endnu vilde komme for Artilleriets Vedkommende 800 Mand og for Ingenieurtroppernes 120 à 130 Mand. Tidspunktet, naar dette Mandskab skulde indkaldes, vilde jo meget komme til at bero paa Tidsbegivenhedernes Gang, men han maatte i saa Henseende imidlertid dog gjøre opmærksom paa, at det synes, at man kan være beredt paa et meget tidligt Foraar, og at altsaa de krigsførende Flaader tidligt ville kunne ventes her i Farvandedene. Hvad han allerede i nærværende Møde vilde andrage paa at erholde Hans Majestæts Autorisation til strax at indkalde var 600 Mand Artilleri, 130 Mand Ingenieurtropper og 600 Heste; denne Forøgelse af Styrken maatte være her fra 1ste Marts, medens det derefter vilde bero paa Omstændighederne, naar den øvrige af ham proponerede Troppeforøgelse skulde indkomme.

Hvad angik Omkostningerne ved den af Krigsministeren paatænkte Plan, da havde han hidtil kun gjort et foreløbigt Overslag over disse, efter hvilken Calcule den forøgede Udgift for det personelles Vedkommende kunde anslaaes til c. 100.000 Rbd. om Maaneden; men det kunde imidlertid dog maaske være nødvendigt at calculere paa en Udgift af 4000 Rbd. om Dagen. Dernæst vilde der til det materielle behøves adskilligt. Det hele Fortificationsvæsen er nemlig saa aldeles tilbage, at det vil være nødvendigt at træffe nogle defensive Foranstaltninger. Nyborg Fjord er saaledes ganske uden Forsvar, og dette er ligeledes Tilfældet med Fredericia imod Søsiden; til fortificatoriske

Arbejder begge disse Steder kan regnes at ville medgaa 32.000 Rbd. Til at forfærdige Telte for Tropperne til at campere i vil det blive nødvendigt at anvende en Bekostning af 10.000 Rbd. Fremdeles vil der til adskillige Fortificationsarbejder m. m. i Citadellet Frederikshavn blive en Udgift af 8000 Rbd. Endvidere troede Krigsministeren, at da Rigsdagen har nægtet at bevilge Kongerigets Andel 47.000 Rbd. af den Sum, der af ham var forlangt til Klæde, vil det være nødvendigt at optage dette Beløb under den extraordinære Pengebevilling, hvorom her nu er Tale. Hvorvidt det fremdeles vil nu være nødvendigt at træffe nogen Foranstaltninger til Fortificationen af den Linie, der omkring Kjøbenhavn strækker sig fra Damhuset over Emdrup til Tuborg, saaledes som Planen til denne Linies Fortification er bleven udkastet af den Commission, der har været nedsat til at gjøre Forslag angaaende Monarkiets Befæsningsvæsen, skulde han ikke i Øieblikket udtale sig afgjørende om; men ialtfald maatte der dog til adskillige Rectificationsarbejder ved Vandløbene paa denne Linie calculeres 6000 Rbd.

Alt i alt vilde, bemærkede Krigsministeren sluttelig, den hele Materialconto for den af ham paatænkte extraordinære Rustnings Vedkommende komme til at variere mellem 130.000 og 200.000 Rbd.; og paa Personalcontoen vilde der, naar man gik ud fra en Rustning af 4 Maaneder (saaledes som Marineministeren havde gjort ved Beregningen af den extraordinære Pengebevilling, han havde forlangt for Søforsvarsvæsenets Vedkommende) falde en Mer-Udgift af 480.000 Rbd.

Finantsministeren [Sponneck] skulde alene bemærke, at denne hele Sag ikke kan være Gjenstand for allerhøieste Resolution, før Correspondance med Finantsministeriet har fundet Sted fra Krigsministeriets Side, og Nødvendigheden af en extraordinær Rustning i et saadant Omfang, som af Krigsministeren foreslaet, først er bleven godtgjort, hvilket sidste han ikke kunde anse for at være sket ved Krigsministerens Foredrag.

Marineministeren [Steen A. Bille] yttrede, at de militære Ministres Stilling i Henseende til Spørgsmaalet om en eventuel Krig er overmaade vanskelig, thi Begivenhederne staa saaledes spændte i Europa, at det virkelig ikke staa klart for nogen, hvad der kan ske. Det kan paa den ene Side meget godt hælde sig, at man ved at træffe extraordinære Foranstaltninger kan bringe Landet i en Udgift, som bagefter viser

sig at kunne have været sparet; men paa den anden Side falder Ansvarret for, hvad der i militær Henseende undlades at gjøre, og som senere, saaledes som Omstændighederne stille sig, menes at burde have være gjort, paa de militære Ministre; og det forekom ham derfor, at her i Geheime-Statsraadet maa nu Spørgsmaalet, om der skal ske Rustninger, besvares. Blev der da Meningen for, at der ikke skal rustes, skulde han underordne sig denne Mening, men at der nu tages i Geheime-Statsraadet en Bestemmelse til Besvarelse af hint Spørgsmaal, ansaa han for absolut nødvendigt.

Udenrigsministeren [Bluhme] bemærkede, efterat *Hans Majestæt* havde paalagt ham at ytre sig over den foreliggende Sag, at han allerede havde fuldstændigt, efterhaanden som det var kommet til hans Kundskab, forelagt Allerhøistsamme alt, hvad han er i Besiddelse af til at kunne give Oplysning til Spørgsmaalet om Krig eller Fred, og at han gjentagende havde gjort opmærksom paa, at der ikke er Sandsynlighed for, at *Hans Majestæt* behøver at ruste sig til Krig. Saadan Rustning kunde *Udenrigsministeren* derfor ikke tilraade; han troede, at den vilde være næsten ligesaa slem som Krig, og at man da hellere maa tage aktivt Parti. En anden Slags Rustning var der derimod: den at sætte sig istand til at kunne benytte de Forsvarsmidler, man har, mod hvilkensomhelst coup de main, som kunde indtræde, og ligeledes at have paa de Steder, hvor det i Anledning af de fremmede Flaaders Nærværelse kan behøves, saameget Mandskab tilstede, som udfordres til at haandhæve Politi. Om vi nemlig ogsaa vedblivende gaa ud fra den Forudsætning, at vor fredelige Tilstand ikke bliver rokket, fordrer dog ligefrem et Velanstændighedshensyn, at man har saa meget Mandskab tilstede, som behøves til at kunne benytte de for hele Verden notoriske Defensionsanstalter, som *Hans Majestæt* har paa visse Steder i sine Lande, og ligeledes er det en Nødvendighed, at, som bemærket, Mandskab haves til at udøve fornødent Politi paa de Steder, hvor det behøves. Saadan Rustning troede han derfor, at man allerede nu, saaledes som Sagen ligger for, bør være beredt paa, men paa nogen Detail i saa Henseende kunde han, da den laa udenfor hans Ressort, ikke gaa ind; og han maatte slutteligen blive staaende ved, hvad han havde begyndt med, at han paa ingen Maade tror, at nogen Krigsrustning skal gjøres, hvorved man gaar ud fra, at *Hans Majestæts* Neutralitet ikke vil i Gjerningen blive respekteret.

Finantsministeren [Spønneck] urgerede den store Forskjel, der er

mellem de af Marineministeren forberedede Rustninger, som kun ere at betragte som fornødne Politiforanstaltninger, og de af Krigsministeren nu i Forslag bragte Landrustninger, som i hvert Tilfælde forekom Finantsministeren at gaa ud paa noget meget mere, end hvad baade de fornødne Politihensyn og de af Udenrigsministeren fremhævede Velanstændighedshensyn kræve.

Krigsministeren [Hansen] maatte bemærke, at der i den paagjældende Henseende er en uhyre Forskjel mellem Marinens og Landmilitæretatens Stilling. Han troede, at der maa tages ganske andre Forholdsregler fra Landforsvarsvæsenets Side end fra Søforsvarsvæsenets, og han fremhævede paany, at Sjælland er i en aldeles blottet Tilstand, og at vi ikke kan yde Forsvar der paa nogetsomhelst Punkt. Om saadanne Rustninger, som af ham foreslaaet, ere nødvendige eller ikke, og naar Øieblikket til at lade dem indtræde er der, var et Spørgsmaal, som han havde anset det for sin Pligt at henlede Hans Majestæts Opmærksomhed paa i det Geheime-Statsraad, for at det der kunde blive bedømt.

Udenrigsministeren [Bluhme] bemærkede, at da de nu under Omhandling værende Forhold første Gang kom under Overveielse i det Geheime-Statsraad, blev der af Krigsministeren fremsat en Mening, som Udenrigsministeren maatte lægge megen Vægt paa. Krigsministeren yttrede sig nemlig i den Retning, at det, naar en af de store Magter vilde tage Sjælland, egentlig vilde være umuligt at forhindre det, at der i ethvert Fald for at sætte Sjællands Forsvarsmidler i saadan Stand, at der kunde tænkes paa at skulle kunne afslaa et sligt Angreb, vilde kræves saadanne pekuniære Ofre, at det vilde overstige Finantsernes Kræfter, medens det dog endda neppe vilde forslaa til det Øiemed, man stillede sig, og at, hvis en saadan Begivenhed som det nævnte Angreb kunde forudse, man næsten hellere maatte lade være at forberede sig paa den. Udenrigsministeren kunde ikke nægte, at der var megen Sandhed i, hvad Krigsministeren saaledes havde udtalt, og naar man da nu gik ud herfra, mente han, at man netop maatte komme til, hvad han nylig udtalte sig for: at gjøre den Rustning, som Politi- og Velanstændighedshensyn fordrer, men intet mere; hvis videre Rustning foretages, vilde det være en halv Measure, som var kostbar, men ikke nyttig.

Krigsministeren [Hansen] yttrede, at naar Talen er om, hvad der udfordres til et Forsvar, saa er det første Spørgsmaal, med hvilken

Styrke man vil blive angreben; og naar det ikke blev en ganske isoleret Kamp imod en Kolos, antog han det nok muligt at forsvare Sjælland med en Styrke af 30.000 Mand. Forsaavidt han skulde have erklæret, at det ikke var muligt at forsvare Sjælland, da var dette kun under den Forudsætning, at de to Lande, England og Danmark, stode aldeles isoleret i Kamp, og at England kunde anvende sin fulde Styrke paa hint ene Punkt. Endnu maatte han bemærke, at han troede, at naar der paa Sjælland haves en Styrke af 9000 Mand, vil det senere være muligt at completere den for det Tilfælde, at England skulde detachere et Troppecorps for at besætte Sjælland. Den Styrke, han havde bragt i Forslag, havde han nævnt som et Minimum af, hvad der behøves for at have Forsvarsvæsenet paa Sjælland i en vis Respekt.

Udenrigsministeren [Bluhme] maatte yderligere bemærke, at naar man gaar ud fra den Mening, hvorfra Hans Majestæt er gaaet ud, og som har faaet en vis Fasthed i Europa, at Hans Majestæts Lande skulde blive neutrale, saa kan man ikke vente noget Overfald paa disse. Men forudsat Muligheden af, at et saadant Overfald kom fra Rusland eller fra England-Frankrig, saa vilde det til den Tid vides af disse Magter, om vi kun har 2 à 3000 Mand paa Sjælland; og har vi 9000 Mand, saa vil det ogsaa vides, og saa vilde Magterne sende en saa stor Styrke, som behøves for at overvinde den større Besætning. At de ville kunne sende en saa stor Styrke, som udfordres, nærede han ingen Tvivl om, og han ansaa det ikke for rimeligt, at de ikke skulde kunne undvære den. Men i saa Fald vilde altsaa den Forudsætning ligge for, under hvilken Krigsministeren havde erklæret, at Forsvaret af Sjælland vilde blive unyttigt; og Udenrigsministeren maatte derfor vedblive, at naar Landet ikke med sine Ressourcer kan opstille og vedligeholde en saadan Styrke, som vil kunne afslaa et saadant Overfald, bør der ikke nu ske nogen Rustning til Krig, hvilket kun vilde være en halv Mesure.

Marineministeren [Steen A. Bille] bemærkede, at det syntes klart, at der fra Krigsministerens Side ikke var, ved hvad han havde foreslaaet, Tale om Krigsrustninger, men at hvad der af ham var bragt i Forslag netop gik ud paa, hvad de af Udenrigsministeren fremhævede Politi- og Velanstændighedshensyn fordrede.

Finantsministeren [Sponneck] maatte komme tilbage paa, at der ikke kan fattes nogen Resolution i denne Sag, hvor der er flerartede Hensyn at tage, forinden der paa forskriftsmæssig Maade er blevet

brevvexlet af Krigsministeren med Finantsministeriet angaaende det finansielle Punkt, og dette Ministerium har havt Leilighed til nærmere at overveie Sagen.

Krigsministeren [Hansen] yttrede, at han egentlig ikke saa, hvad Oplysning Finantsministeren mere kunde faa af en skriftlig Meddelelse end af, hvad han idag mundtlig havde nøiagtigt opgivet. I Anledning af, hvad Udenrigsministeren havde yttret, maatte han dernæst bemærke, at han tror, at et kort Overfald, som det engelske i 1807, kan, naar noget Nys haves derom iforveien, imødegaaes, at han fremdeles antager det som muligt med en Styrke af 30.000 Mand at forsvare Sjælland en Sommer over, men at han ikke antager, at Landet kan udholde en fortsat Krig med en Kolos som England. Sluttelig tillod han sig gjentagende at gjøre opmærksom paa, at det synes, som om Krigens Udbrud er nær forestaaende, og som om det vil blive et tidligt Foraar, saa at vel allerede medio Marts fjendtlige Skibe ville kunne ventes her i Farvandet, og skulde Hans Majestæt ikke finde sig foranlediget til at gaa ind paa, hvad han i den Anledning allerunderdanigst havde foreslaaet, vilde han bede Allerhøistsamme have i allernaadigst Erindring, at han havde gjort opmærksom paa de mulige Følger deraf.

Hans Majestæt Kongen behagede at yttre, at Allerhøistsamme var enig med Krigsministeren i de af ham foreslaaede Foranstaltninger, og at hvad der var nødvendigt for Landets Forsvar, maatte der skaffes Penge til, men at der dog først, forinden nogen allerhøieste Beslutning tages, maa af Krigsministeren corresponderes med Finantsministeriet.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] henstillede, om ikke Sagen kunde ordnes paa en ganske simpel Maade uden at bebyrde Finantserne, ved at man nemlig nu indkalder den hele Styrke af 4 Aars Mandskab, som til Øvelse skulde efter Armees-Planen først indkaldes til September, og at man saa nærmere afventer, hvad der videre maatte vise sig at behøves, samt at man opretter det manglende 1ste Dragonregiment, hvortil det, da dette Regiment hører til Armeens Plan, ikke er nogen overordentlig Udgift, der er Spørgsmaal om.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkede, er glaube, dass die vorliegende Sache am Besten werde erledigt werden können, wenn Seine Majestät zuerst wollen zu befehlen geruhen, dass der Kriegsminister, der Finanzminister, der Marineminister und der Minister des Auswärtigen zusammen-

treten, um in einer mündlichen Conferenz die Sache in Erwägung zu ziehen. Es komme ihm vor, dass auf die Weise alle in Betracht kommenden Gesichtspunkte werden erwogen werden können, und er glaube, dass es zu dem Resultate führen werde, dass die verschiedenen Ansichten sich einander sehr nähren dürften.

Finantsministeren [Sponeck] troede ogsaa, at en saadan mundtlig Forhandling, som af Ministeren for Holsten foreslaaet, vilde være nødvendig ved Siden af, at Krigsministeriet skriftligt meddeler sine Beregninger over de Omkostninger, der vilde være forbundne med de af samme paatænkte Foranstaltninger, i hvilken Henseende han endnu skulde bemærke, at det af Krigsministerens Foredrag idag ikke fremgaar, hvad den mindre Rustning, Krigsministeren nu idag nærmest andrager paa, vil koste.

Efterat *Krigsministeren* [Hansen] havde urgeret, at det er ganske nødvendigt, at der som snarest tages allerhøieste Beslutning om, hvad der skal rustes, og naar det skal ske, samt at de Artilleri- og Ingenieur-tropper, hvis Indkaldelse gjøres behov, maa være inde 1ste Marts, behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at paalægge Krigsministeren, Marineministeren, Udenrigsministeren og Finantsministeren snarest muligt at træde sammen til en Conference angaaende den idag omhandlede Sag og derefter saa hurtigt ske kan allerunderdanigst forelægge Hans Majestæt i Geheime-Statsraadet Resultatet af deres Forhandlinger.

Finantsministeren [Sponeck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved de af Rigsdagen vedtagne Love om Afhændelsen af Domænen Jægerspris og om Afhændelsen af Udesundby Mølle ved Frederikssund forelægges til allernaadigst Approbation.

Hans Majestæt behagede allernaadigst at sanctionere bemeldte tvende Love.

Finantsministeren [Sponeck] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende allernaadigst Stadfæstelse af resp. Lov for Kongeriget og Patenter for Hertugdømmet Slesvig og for Hertugdømmet Holsten angaaende den direkte Indførsel fra andre Verdensdele samt angaaende Tarifen for Lastepenge.

Hans Majestæt behagede allernaadigst at stadfæste de bemeldte, Forestillingen vedlagte, Love og Patenter.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponeck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

- 1) At den af den danske Rigsdag vedtagne Lov angaaende en forandret Benævnelse for den bestaaende Møntfod allernaadigst stadfæstes.
- 2) At de ved allerhøieste Resolution af 11te November 1853 approberede Udkast til Patent angaaende en forandret Benævnelse af den bestaaende Møntfod samt angaaende de Møntsorter, i hvilke Betalinger til de Kongelige Kasser, saavel som mellem Mand og Mand, ere at yde, maa erholde endelig allerhøieste Stadfæstelse og forelægges til allerhøieste Underskrift resp. i det danske og tydske Sprog for Hertugdømmet Slesvig og i det tydske Sprog alene for Hertugdømmet Holsten.
- 3) At Finantsministeriet allernaadigst bemyndiges til ved en Bekjendtgørelse at bringe til almindelig Kundskab i Kongeriget Danmark de i ovennævnte allerhøieste Resolution af 11te November 1853 indeholdte Bestemmelser om, at Benævnelsen Species ved fremtidige Udmøntninger skal bortfalde, og denne Mønt for Fremtiden benævnes: Dobbelttrigsdaler og udmøntes som 2 Rigsdaler, at Angivelsen af Courantværdien ved fremtidige Udmøntninger bortfalder, og at der vil blive udpræget halve Rigsdalere eller 48 Skillingstykker efter Rigsmøntfoden eller 37 Stykker paa den fine Mark. Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Sluttelig refererede *Finantsministeren* [Sponeck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades, at den Obligation, som af Havnecommissionen i Horsens Kjøbstad vil blive udstedt til Directionen for Livrente- og Forsørgelsesanstalten af 1842 for et Laan, stort 50.000 Rbd. til Bestridelse af Udgifterne ved et nyt Havneanlæg samt en Fordybning og Udvidelse af Indløbet til Kjøbstadens Havn, maa udfærdiges paa ustempet Papir, imod at det i Obligationen indføres, at den i Henhold til allerhøieste Resolution er udfærdiget paa ustempet Papir.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling om, at Tiltale maa bortfalde mod Skipper C. C. Lauritzen.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at Tiltale mod Skipper Carl Christian Lauritzen af Troense for ved de i hans Logbog forefundne, i et ved Thorseng Birks Politiret d. 26de November f. A. optaget Forhør nærmere angivne Raderinger

og Rettelser, at have overtraadt Forordningen 10de Januar 1840 § 7 cfr. § 3 maa bortfalde, mod at han erlægger en Mulkt af 20 Rbd. til Svendborg Amts Fattigkasse.

Justitsministeren [Scheel] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafformildelse for forhenværende The- og Porcellainshandler V. Hansen.

Overensstemmende med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at formilde den forhenværende The- og Porcellainshandler Villads Hansen her af Staden ved Høiesterets Dom af 14de December f. A. for 2den Gang begaaet Qvaksalveri i Henhold til Forordningen 5te September 1794 § 5 tilfundne Straf af 6 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød til 60 Dages simpelt Fængsel.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

- 1) At den Ribe Stiftsphysikat tilhørende Gaard i Vester-Vested, som senest har været bortfæstet til Hans Jørgen Hansen, men nu er fæsteledig, maa bortsælges til fuldkommen Eiendom ved offentlig Auktion, og at det overlades Amtmanden over Ribe Amt at approbere saavel Auktionsconditionerne som det eventuelle Auktionsbud, der maatte findes passende.
- 2) At det maa overlades til Justitsministeriet, naar detailleret Regnskab indsendes over Indtægter og Udgifter ved Gaarden, siden den forrige Fæster blev udsat af dens Besiddelse, at afgjøre, om der af den indkomne Kjøbesum kan tilstaaes den nuværende Stiftsphysikus nogen Godtgjørelse for det Tab, som det maatte vise sig, at han har havt, medens Gaarden saaledes har henstaaet.
- 3) At Kjøbesummen for Gaarden med Fradrag af, hvad der i Henhold til foregaaende Post maatte tilstaaes Stiftsphysikus, tilfalder Embedet og inddrages under Ribe Stiftsøvrigheds Bestyrelse paa samme Maade, som Tilfældet er med de Embedet allerede tilhørende Kapitaler, saa at den bestyres umiddelbart af Stiftsøvrigheden, kun med den Indskrænkning, at Erklæring fra Stiftsphysikus indhentes, hvergang den anbringes i et nyt Pant.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

- 1) At det allernaadigst maa tillades den nuværende Besidder af Grev-

skabet Ledreborg, Kammerherre, Hofjægermester, Grev Christian Ezard Moritz Holstein at indtræde som 2det Medlem af Administrations-Commissionen for bemeldte Grevskab, og at som Følge deraf den Bestemmelse maa bortfalde, som indeholdes i den allerhøieste Resolution af 29de December 1848, om hvorledes der skulde forholdes, naar der i Bestyrelsesanliggender maatte opstaa Meningsulighed imellem Grevskabets Besidder og den daværende Ene-Administrator.

- 2) At det fornævnte Kammerherre, Grev Holstein tilkommende annuum af Grevskabet forhøies til 8000 Rbd., at regne fra den 5te Juli f. A., da han ved sin Faders Død tiltraadte Grevskabets Besiddelse, foruden de ham hidtil indrømmede Naturalpræstationer og det Beløb 700 Rbd. aarlig, der har været ham tilstaaet til Vedligeholdelse af Haven ved Ledreborg, og at der ved Siden deraf anvendes et Beløb af mindst 1000 Rbd. aarlig til Berigtigelsen af hans Gjæld til Grevskabet, der til 11te Juni Termin f. A. udgjorde 6416 Rbd. 32 Sk., hvorimod han fra det ovennævnte Tidspunkt vil af det ham tillagte annuum have selv at afholde Renter, Afdrag m. m. af den Gjæld, han skylder til Statskassen, og
- 3) At det for de nærmest forestaaende 5 Aar, fra 1ste Mai 1854 indtil 1ste Mai 1859, maa have sit Forblivende ved, at der som Afdrag paa Grevskabets Gjæld erlægges et Beløb af 5000 Rbd. aarlig, hvorimod der ved Udløbet af dette Tidspunkt bliver at tage nærmere Bestemmelse om, hvilken Forhøielse der saa skal indtræde i det aarlige Gjældsafdrag.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst samtlige disse Indstillinger.

Derefter refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Strafs Eftergivelse for Ane Christensdatter af Underup.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at eftergive Fruentimmeret Ane Christensdatter af Underup under Skanderborg Amt, nu i Ægteskab med Indsidders Hans Sørensen i Nim, den hende ved allerhøieste Reskript ad mandatum af 3die September 1852 for med tre forskjellige Mandspersoner at have avlet uægte Børn dicterede Straf af 7 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Justitsministeren [Scheel] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling om Livsstrafs Fuldbyrkelse paa Arrestanten Niels Rasmussen Tolleruphus.

Overensstemmende med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at befale den Arrestanten Niels Rasmussen Tolleruphus ved Høiesterets Dom af 6te f. M. for Mord tilfundne Livsstraf fuldbyr- det, dog saaledes at det skjærpænde Tillæg, om at hans Hoved skal sættes paa en Stage, bortfalder.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Arrestanten Søren Pedersen Smørpøth ved Hillerslev Handborg Herreders Extrarets Dom af 18de November f. A. for 3die Gang begaaet Qvaksalveri tilfundne Straf af 1 Aars Forbedringshusarbeide allernaadigst maa formildes derhen, at han istedetfor at lide efter Dommen hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 6 × 5 Dage.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Dorthe eller Dorthea Andreasdatter af Aas, Ølsted Sogn under Veile Amt, ved Høiesterets Dom af 19de f. M. for Barnefødsel i Dølgemaal og Fostermord i Henhold til L. 6-6-7 idømte Straf af at miste sin Hals og hendes Hoved at sættes paa en Stage maa eftergives hende, mod at hun hensættes til Tugthusarbeide for Livstid.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet fredag d. 10. februar 1854.

Aar 1854, den 10de Februar, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Protokollerne for det Geheime-Statsraads Møder fra 18de Marts 1853 (Aftenmødet) til 6te April s. A. incl. blev oplæste og ratihaberede.

Udenrigsministeren [Bluhme] forelæste en Copi af den franske Regjerings Svar til dens herværende Gesandt i Anledning af Danmarks Neutralitets-Notification.

Indenrigsministeren [Ørsted] bemærkede, at han, efter at have med Vedkommende nærmere taget under Overveielse, hvilke Forandringer der, i Anledning af, hvad der i sidste Geheime-Statsraads-Møde blev erindret ved §§ 1-3 samt § 5 i det af ham allerunderdanigst frem-

lagte Udkast til Lov om Handel og Skibsfart paa Island, kunde være at foretage med Hensyn til disse §§, var kommet til det Resultat allerunderdanigst at foreslaa: at § 2 affattes saaledes: »Ogsaa uden at være befragtede af danske Undersaatter skal det være tilladt, at fremmede Skibe anløbe følgende Havne o. s. v.« efter §en, samt at der til Slutningen af § 5 føies: »og forsaavidt Altona vedkommer, til Overpræsidiat«.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst de af Indenrigsministeren foreslaaede Forandringer i bemeldte Lovudkast.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til en Forordning angaaende Hertugdømmet Slesvigs Forfatning, idet han indstillede, om ikke Ministeriet allernaadigst maatte bemyndiges til allerunderdanigst at forelægge et i Overensstemmelse med det i Forestillingen indeholdte Forslag forandret Udkast til en Forordning angaaende Hertugdømmet Slesvigs Forfatning til allernaadigst Underskrift.

Med Hensyn til Udkastets § 5 blev det af *Premierministeren* [Ørsted], til hvem *Ministeren for Holsten* [Reventlow-Criminil], *Udenrigsministeren* [Bluhme] og *Justitsministeren* [Scheel] sluttede sig, bemærket, at der syntes at være al Grund til at følge ogsaa den første Del af det Forslag, som er tiltraadt af alle Stænderforsamlingens Medlemmer, med Undtagelse af de to geistlige, saa at det for at kunne være Skole- og Kirkepatron o. s. v. ikke skal være nødvendigt at være evangelisk-luthersk Christen. Ligesom det er den gjældende Ret i Slesvig, at en reformeret kan udføre de nævnte Functioner og deltage i den øvrige i bemeldte § omhandlede Bestyrelse, saaledes syntes der heller ikke at kunne være noget til Hinder for at lade det fremdeles forblive herved, da her jo ikke er Spørgsmaal om Kirkens og Skolens indre Anliggender. Ved at gaa ind paa Stændernes Forslag bliver Loven ogsaa mere overensstemmende med den i Kongeriget bestaaende Tingenes Orden, ligesom heller ikke efter det holstenske Forfatnings-Udkast reformerte skulle for Fremtiden være udelukkede fra, som hidtil, at udøve de fornævnte Rettigheder.

Efterat *Ministeren for Slesvig* [Moltke], til hvis Indstilling *Krigsministeren* [Hansen] og *Finantsministeren* [Sponneck] henholdt sig, havde yderligere begrundet samme, behagede det *Hans Majestæt* at bestemme sig for at tage Stændernes Majoritets Forslag til Følge og

i Overensstemmelse hermed at resolve, at i Udkastets § 5 første Linie og i den af Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig indstillede Tilsætning til denne § sættes »evangeliske« istedetfor »evangelisk-lutherske«.

Ved § 8 bemærkede *Justitsministeren* [Scheel] i Anledning af, at Stændernes Majoritet havde indstillet, at denne § maatte bortfalde, at han maatte anse §'ens Bestemmelser for altfor strenge, og at der neppe gives nogetsomhelst Land, hvor det er forbudt at indgive i Fælleddsskab Petitioner om offentlige Anliggender. At der kan ske Misbrug af Petitionsretten fandt han ikke at kunne retfærdiggjøre §'ens Indhold.

Premierministeren [Ørsted] udtalte sig i samme Retning.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] holdt, idet han henviste til, hvad han i den refererede Forestilling havde fra den nyeste Tid oplyst om de Misbrug, der i Slesvig ske ved Petitioner, paa, at §'en bliver staaende, da ellers Agitationen vilde vedblive at drive sit Spil.

Finantsministeren [Spønneck] troede heller ikke, at det gik an nu at lade §'en udgaa, efterat den engang er bleven optaget i Forfatningsudkastet. Han antog ogsaa, at det er erkjendt, at der for Øieblikket er Trang til Indskrænkning af den Misbrug, der gjøres af Petitionsretten, og at det ikke gaar an at lade denne Ret bestaa ubunden. Om det end kunde være Gjenstand for Tvivl, hvorvidt den paagjældende Bestemmelse bør staa i Forfatningen, troede han dog, at det vel kan forsvares, at den har faaet sin Plads der, da jo Forfatningens Bestemmelser kunne forandres paa samme Maade som alle andre Love, og da nu engang almindelige Bestemmelser om Petitionsret o. s. v. ere blevne optagne i den nyere Tids Forfatninger.

Hans Majestæt Kongen resolve, at det skal have sit Forblivende ved § 8 i Udkastet.

Med Hensyn til Udkastets § 10 sammenholdt med § 19 yttrede *Hans Majestæt*, at Allerhøistsamme ved nøiere at eftertænke Sagen havde faaet Betænkeligheder ved, at efter Udkastet Ridderskabets Adgang til Valgret og Valgbarhed ikke længere skal være knyttet til Besiddelse af Grundeiendom i det slesvigske. Han fandt nemlig, at naar en Repræsentation skal sammensættes af de forskjellige Stænder, bør man ved at opstille Belingelserne for Valgret og Valgbarhed gaa ud fra samme Princip, og med Henhold hertil ansaa han det for rig-

tigst, at det, da efter det foreliggende Udkast Grundeiendom er en almindelig Betingelse for at kunne udøve hine Rettigheder, ogsaa bør for Ridderskabets Vedkommende forblive ved den nugældende Bestemmelse, at der i den omhandlede Henseende udfordres, at dets Medlemmer skulle have Grundeiendom i det slesvigske.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] maatte dog herimod allerunderdanigst fremhæve een Betragtning, som syntes ham at være af nogen Vægt, at nemlig Geistligheden er efter Udkastet repræsenteret i Stænderforsamlingen, hvad han ansaa aldeles nødvendigt, og at det, da denne Stands Medlemmer ikke som saadanne have nogen Grundeiendom, er udførligt med Hensyn til den at gennemføre Principet om, at Valgret og Valgbarhed skal være knyttet til Grundeiendom. Men naar der saaledes er en anden Stand end Ridderskabet, hvor alene det at høre til Standen giver fornøden Qualification i den paagældende Henseende, syntes der ham forsaavidt heller intet imod, at Ridderskabets Valgret og Valgbarhed ikke gjøres afhængig af Grundeiendoms-Besiddelse.

Premierministeren [Ørsted] bemærkede, at han vilde anse det bedre, om Ridderskabet skulde være possessioneret for at kunne udøve Valgret og Valgbarhed til Provindsialstænderforsamlingen. Saavidt han vidste, har heller ikke efter nogen af de nyere tyske Forfatninger Adel eller Ridderskab Ret til som saadant, uden at være i Besiddelse af Grundeiendom, at repræsenteres paa vedkommende Landdag eller at deltage i Valget til denne; og da der efter Anordningen 28de Mai 1831 fordres Grundeiendom i Forbindelse med Fødselen for, at Ridderskabet skal kunne udøve de omhandlede Rettigheder til Provindsialstænder-Forsamlingen, saa kunde han ikke indse Nødvendigheden af nu at gaa tilbage derfra. Han vilde derfor, som sagt, anse det ønskeligt, at Ridderskabets Ret skulde fremdeles være knyttet til at være possessioneret, men som Sagens Stilling nu er, efterat det Stænderforsamlingen forelagte Forfatningsudkast ikke har fordret Grundeiendoms Besiddelse, og heller ikke Forsamlingen har i denne Henseende gjort nogen Indstilling, troede han, at det nu maatte have sit Forblivende ved Udkastet, saaledes som det er forelagt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkte – indem er sich darauf bezog, was der Minister für das Herzogthum Schleswig schon geäußert –, dass in dem der holsteinischen Ständeversammlung vorgelegten Verfassungs-Ent-

wurf dieselbe Bestimmung hinsichtlich der Ritterschaft enthalten und von der Ständeversammlung unbedingt angenommen sei. Er glaube auch, dass diese Bestimmung die richtige und aus politischen Rücksichten zu empfehlen sei. Seiner Meinung nach sprächen nämlich bedeutende politische Gründe dafür, dass die Ritterschaft als ein Stand betrachtet werde, da er darin das Mittel sehe, es endlich dazu zu bringen, dieselbe an das Land zu fesseln. Namentlich glaube er es politisch richtig, die Ritterschaft, je nachdem sie in dem einem oder dem andern Herzogthum wohnhaft sei, an die Institutionen zu knüpfen, welche für jedes Herzogthum eingeführt würden, um dahin zu wirken, dass sie sich als dem respectiven Herzogthum zugehörig ansehe. Auch abgesehen aber von dieser Betrachtung habe es seines Erachtens sehr Viel für sich, es bei der Bestimmung des Entwurfs bleiben zu lassen, was er im allgemeinen Interesse richtig glaube.

Justitsministeren [Scheel] troede dog ikke, at hvad den holstenske Minister havde anført kunde tale for, at Udkastets Bestemmelser i den paagjældende Henseende ere i sig selv heldige, og navnlig maatte han bemærke, at den Betingelse, at Ridderskabets Medlemmer for at kunne udøve Valgret og Valgbarhed skulde være boende i det respective Hertugdømme, jo i ethvert Fald maatte fordres, og at naar der nu tillige fordredes Besiddelse af Grundeierdom i det respective Hertugdømme, vilde dette bevirke, at der blev saameget mere Adskillelse mellem de to Afdelinger af Ridderskabet, den slesvigske og den holstenske. Under de Forhandlinger mellem Ministeriets Medlemmer, som i sin Tid gik forud for Udkastets Forelæggelse for Hans Majestæt, havde han foreslaaet, at Ridderskabet ikke særlig skulde repræsenteres i Ständerforsamlingen, men at dets possessionerede Medlemmer skulde vælge i Forening med de større Godsbesidderes Klasse, og at det da nærmere skulde overveies, hvormange Repræsentanter der skulde vælges af denne forenede Klasse. Hans Colleger vare imidlertid dengang ikke enige med ham heri, og der blev ingen Bestemmelse i den af ham paa-pegede Retning optaget i Udkastet. Men skjøndt han saaledes var af den Mening, at det vilde være det ønskeligste, at Medlemmerne af det slesvigske Ridderskab ikke admittes til Valgret og Valgbarhed til Provindsialständerforsamlingen, uden naar de have Godsbesiddelse (i hvilken Henseende han ikke fandt, at der kunde være noget til Hinder, om ogsaa der med Geistligheden gjøres en Undtagelse fra den almindelige Regel om Grundbesiddelse), og navnlig, at de derhos sloges

sammen med de større Godsbesiddere i een Valgklasse, saa troede han dog, at det vilde være meget vanskeligt nu at komme dertil, at der i den Retning indføres noget nyt i Udkastet, da der fra Stænderforsamlingens Side ikke engang foreligger et Minoritets-Votum, der gaar den Vei. Som Forholdene nu ligge for, troede han, at Hans Majestæt kun har Valget imellem enten at holde sig til Udkastet, saaledes som det er forelagt Stænderne, eller at følge en Mening, som er udtalt af disse, og han vilde da for sit Vedkommende gjerne tiltræde, at, saaledes som af Stændernes Minoritet indstillet, Ridderskabets Repræsentation indskrænkes til 2; men imidlertid havde det jo sin Vanskelighed her at følge Minoriteten.

Udenrigsministeren [Bluhme] bemærkede, at dersom Spørgsmaalet var aldeles ubundet med Hensyn til, hvad der ligger forud, vilde han meget muligen komme til det Resultat at udtale sig for ikke at give Ridderskabet som Stand nogen Andel i Repræsentationen; men naar Hans Majestæt vil vedligeholde Ridderskabet som Stand, og dette troede han rigtignok at maatte, som Tingene ligge for, tilraade, mente han, at der ikke kan gjøres det Forlangende, at Ridderskabets Medlemmer, for at kunne deltage i de omhandlede Rettigheder, skulde være possessionerede. Dette ligger ogsaa baade udenfor Udkastet og udenfor Stændernes Votum, og han troede, at naar Hans Majestæt ikke vil holde sig til Udkastet, er det eneste, som der for Allershøist-samme kan være at decidere imellem, om man skal gaa ind paa Stændernes Majoritets eller paa Minoritetens Votum.

Premierministeren [Ørsted] bemærkede, at det syntes ham noget synderligt blot paa Grund af en Minoritet at forandre Udkastet, og at det derfor heller ikke forekom ham, at det vel gik an her ved denne Leilighed at følge Minoriteten.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] bemærkede yderligere, at da der i Kundgjørelsen af 28de Januar 1852 er tilsagt Hertugdømmet Slesvig en Udvikling af dets stænderske Repræsentation, og da Ridderskabet dengang bestod anerkjendt som Stand, ansaa han det aldeles nødvendigt nu at holde sig dertil, og han kunde ikke tilraade, at det foreliggende Udkast forandres i den af Hans Majestæt paa-pegede Retning. Det syntes ham ogsaa, at Hans Majestæt nu maa søge at føre det Begreb af et slesvigsk Ridderskab ud i Livet; men det kan ikke ske ved at støde Ridderskabet tilbage. Endelig maatte han endnu fremhæve, at Hans Majestæt ved at udelukke fra Valgret og Valgbar-

hed de Medlemmer af Ridderskabet, der ikke ere possessionerede, vil til Stænderdeputerede tabe Ridderskabets bedste Medlemmer.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen troede ogsaa, at det helst maa blive ved Udkastet.

Efterat *Hans Majestæt Kongen* yderligere havde begrundet sin i den omhandlede Henseende allerede udtalte Formening, og efterat derpaa videre Discussion af det foreliggende Punkt havde fundet Sted, behagede det Allerhøistsamme, da Sagen var uddebatteret, at bestemme sig for, at det skal have sit Forblivende ved Udkastets Bestemmelse, idet han troede at kunne i saa Henseende finde sig beroliget ved, at intet Medlem af Ridderskabet kan deltage i de paagjældende stændiske Rettigheder uden i de tre sidste Aar før Valget at have havt uafbrudt Ophold i Hertugdømmet Slesvig.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] fortsatte derefter Referatet af sin allerunderdanigste Forestilling, i Løbet af hvilket det behagede *Hans Majestæt* at udtale, at Allerhøistsamme ved nærmere at overveie Udkastet var kommen paa den Tanke, at det kunde være ønskeligt, at der blev nogle kongevalgte Medlemmer af Stænderforsamlingen, og at der ialtfald vel kunde være Anledning til, at dens geistlige Medlemmer vælges af Kongen, men at Allerhøistsamme imidlertid dog fandt, at det nu maatte blive ved Udkastet.

Efterat derpaa *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] havde sluttet sit Referat, tilkjendegav *Hans Majestæt*, at Allerhøistsamme i en Sag af saadan Vigtighed som den foreliggende umuligt kunde i eet Geheime-Statsraads-Møde give sin endelige Decision, og han ønskede derfor Sagen endnu engang drøftet i et følgende Møde, saameget mere, som han, uagtet hvad der idag var blevet yttret, dog ikke kunde overtyde sig om Rigtigheden af de Bemærkninger, som vare blevne gjorte imod at gaa den Vei med Hensyn til Udkastets §§ 10 og 19, som han havde paapeget. Dernæst ønskede *Hans Majestæt* at høre Ministeriet, om det virkelig tror, at, saaledes som Forholdene i Øieblikket ere, Tiden er der til at lade den slesvigske Forfatning emanere, eller om dens Emanation ikke hellere maatte udsættes, saaledes at Forfatningerne for Slesvig og for Holsten kunde komme ud paa samme Tid.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] maatte allerunderdanigst bemærke, at det foreliggende Udkast til en Forfatning for Slesvig ikke har at gjøre med Monarkiets andre Dele. Hovedtanken i

Udkastet er: paa den ene Side, at Slesvig ikke har at blande sig i de fælleds Anliggender, paa den anden Side at sikkre Slesvigs Selvstændighed i dets indre Anliggender. Kongeriget har allerede ved Grundloven sin Selvstændighed med Hensyn til dets egne Anliggender, og det har ved Siden deraf desuden en middelbar Indflydelse paa Fælledsanliggenderne. Det syntes ham derfor nu at være paa Tiden, at man ogsaa sætter Monarkiets øvrige Dele paa en selvstændig Fod med Hensyn til deres særegne Anliggender. Han ansaa det for Slesvigs Vedkommende særdeles ønskeligt nu at faa det af Hans Majestæt gjentagne Gange givne Tilsagn om selvstændigt at skulle kunne behandle sine særegne Anliggender opfyldt, og han mente navnlig, at det med Hensyn til Sprogforholdenes Ordning var for Undersaatterne af største Vigtighed, at Forfatningsloven nu udkommer, for at dette Spørgsmaal kan engang blive endelig afgjort. Han havde forudset, at Forhandlingerne i Stænderforsamlingen over Forfatnings-Udkastet vilde forøge Agitationen i Henseende til Sprogforholdene; men det var en nødvendig Overgang. Vilde man imidlertid nu ikke sanctionere Forfatningen, efterat den havde været Stænderne forelagt, saa burde den aldrig have været forelagt. Efter Loven af 28de Mai 1831 er Forbindelsen mellem Hertugdømmerne Slesvig og Holsten en Slags grundlovmæssig Bestemmelse; netop derfor havde han foreslaaet, at denne Lov skulde i Forfatnings-Forordningen for Slesvig udtrykkeligt hæves, og naar dette er sket ved, at Udkastet til denne Forordning bliver Lov, er det forbi med, at Slesvig-Holstenerne kunne paaberaabe sig noget som helst retligt Grundlag. Det nærværende Øieblik er hertil saa belejligt som noget. Hans Majestæt har nu fuldkommen fri Haand, ingen Magt er der, som vil blande sig deri, og medens man i ganske almindelige Tider vilde finde det noget paafaldende, at Hans Majestæt imod Provindsialstændernes Indstilling hæver Loven af 28de Mai 1831, vil det nu gaa uden videre.

I Henhold til, hvad han saaledes havde yttret, maatte han allerunderdanigst indstændigen bede om, at naar Hans Majestæt i et af de nærmeste Geheime-Statsraads-Møder erklærer sig enig i den i Udkast foreliggende Forordning angaaende Hertugdømmet Slesvigs Forfatning, Allerhøistsamme da strax underskriver Forordningen og befaler den publiceret.

Premierministeren [Ørsted] yttrede, at det, hvis Forfatningsloven for Slesvig nu gives, vil komme i Collision med Forfatningsforholdene

i Kongeriget. Dette gjælder isærdeleshed om bemeldte Lovs § 2, der i sin Form er aldeles forskjellig fra den tilsvarende § i det den danske Rigsdag forelagte endnu ikke afgjorte Grundlovs-Udkast, og ved at ophøies til Lov vil afgjøre Punkter, som Rigsdagen ikke bør udelukkes fra først at give sin Stemme om, hvilket navnlig vil blive Tilfældet med Hensyn til Spørgsmaalet, om Lovgivningen angaaende Udskrivningen til Krigstjenesten, Udredning af Heste til Hæren og det militære Indquarteringsvæsen skal være fælleds for hele Monarkiet. Det vilde, efter hvad han troede, have den mest uheldige Indflydelse paa Forhandlingerne med Rigsdagen om Kongerigets Forfatning, hvis den slesvigske Forfatningslov nu udkommer.

Finantsministeren [Sponneck] troede, at man ved Spørgsmaalet om Tidspunktet for den slesvigske Forfatningslovs Emanation maa tage Hensyn til samtlige Omstændigheder, som de foreligge. Den slesvigske Minister havde allerede anført Sprogsagen som et overveiende Hensyn for nu at lade Forfatningsloven udkomme. Der var imidlertid for ham (*Finantsministeren*) andre Grunde, hentede fra den nærværende politiske Situation, som gjorde det tilraadeligt snarest at give denne Forfatningslov, og disse Grunde laa netop i Hensyn til Ordningen af Monarkiets Forhold. I samme Grad som Premierministeren i den slesvigske Forfatningslovs Emanation saa en Hindring for Ordningen af Monarkiets Forfatningsforhold, i samme Grad saa *Finantsministeren* deri et Middel til at faa disse ordnede, og selv om der i hin Forfatningslov er en eller anden Bestemmelse, om hvis Rigtighed Hans Majestæt i Øieblikket ikke føler sig overbevist, vilde han dog tilraade, at Hans Majestæt hellere nu publicerer Loven end udsætter dette. Han troede nemlig, at saaledes som Tingene nu staa, det Tidspunkt er nær, da enten den danske Rigsdag maa give efter i Forfatningssagen, eller en Krisis maa indtræde, og der er efter hans Mening intet andet Middel nu for Regjeringen til ligeoverfor Rigsdagen at fremme Forfatningssagen ad den Vei og i den Retning, som det nuværende Ministerium stadig har fulgt, end at vise Rigsdagen, at man uden Hensyn til dens Modstand gaar frem ad den betegnede Vei, og han vilde derfor anse det farligt, om Hans Majestæt i den Henseende et Øieblik balancerer ved at udsætte at give den slesvigske Forfatning. Han troede ikke, at Rigsdagen falder til Føie uden at faa synlige Beviser for, hvad Regjeringen kan gjøre, og just derfor ansaa han det Indtryk, det vil gjøre paa Rigsdagen, naar Forfatningen for

Slesvig nu udkommer, for godt. Det var meget mere Hensynet til Monarkiet i det hele end Hensynet til den særlige paagjældende Landsdel Slesvig, som for ham er det afgjørende for, at den omhandlede Lov bør publiceres nu, og han troede, at hvis Hans Majestæt udsætter denne Publication i nogle Maaneder, vil derved et meget væsentligt Bidrag være givet til at omstyrte Kundgjørelsen af 28de Januar 1852, og saa vidste han ikke, hvorhen det vilde gaa. Hvad specielt angik den af Premierministeren fremhævede § 2 i det foreliggende Udkast, da kunde der, fordi denne § ophøies til Lov, ikke i Realiteten blive nogen Collision med det Rigsdagen forelagte Grundlovs-Udkast for Kongeriget, thi der kan kun blive Spørgsmaal om, at Rigsdagen skulde ønske hendraget under sit specielle Omraade Anliggender, som i den nævnte § ere betegnede som fælleds; men maatte Hans Majestæt da bestemme sig for, at et saadant Anliggende skulde være særligt for de enkelte Landsdele, saa vilde Følgen kun blive, at Hans Majestæt til de Rettigheder, som han ved Forfatningsloven for Slesvig allerede havde givet dette Hertugdømme, endnu føiede den, at et slikt Anliggende skulde være særligt for samme, noget hvorimod Slesvig intet kunde have, ligesom det følger af sig selv, at der intet vilde være til Hinder for, at Hans Majestæt saaledes forandrede hin §.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkte, dass er sich rücksichtlich der Frage, inwiefern die Verhältnisse zum Reichstage der sofortigen Emanation der Verordnung betreffend die Verfassung des Herzogthums Schleswig Hindernisse bereiten könnten, darauf beziehe, was der Finanzminister schon ausgesprochen. Auch er glaube, dass die Rechte, welche durch den vorliegenden Entwurf der gedachten Verordnung dem Herzogthum Schleswig ertheilt werden, darauf beschränkt seien, was als ein Minimum angesehen werden müsse, und dass also insofern der Inkraftsetzung der Verordnung keine Schwierigkeit dem Reichstage gegenüber entgegenstehen könne. Sich übrigens auf das beziehend, was der Minister für das Herzogthum Schleswig hinsichtlich der jetzt vorliegenden Frage geäußert, füge er noch hinzu, dass der Zeitpunkt, da der Entwurf einer Verordnung betreffend die Verfassung des Herzogthums Holstein zur definitiven allerhöchsten Beschlussnahme vorgelegt werden könne, nahe bevorstehend sei, und dass er allerdings glaube, der Entschluss Seiner Majestät, dem Herzogthum Holstein die allergnädigst versprochene Verfassung zu ertheilen, nachdem der Entwurf

ventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Entwurf einer Verordnung über die Vollziehung der Zuchthausstrafen für das Herzogthum Holstein, indem er beantragte:

- 1) Ob nicht nach Massgabe des der Vorstellung angeschlossenen abgeänderten Entwurfs eine Verordnung betreffend die Vollziehung der Zuchthausstrafe für das Herzogthum Holstein zu erlassen und das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, selbige Seiner Königlichen Majestät zur allerhöchsten Vollziehung allerunterthänigst vorzulegen.
- 2) Ob nicht das Ministerium zugleich zu autorisiren sein möchte, das Ministerium für das Herzogthum Schleswig von der in dieser Beziehung allerhöchst getroffenen Verfügung behufs Wahrnehmung des Erforderlichen in Kenntnis zu setzen.

Die beiden Anträge wurden von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gutachten der Provinzialständeversammlung des Herzogthums Holstein über die bei derselben eingereichte Petition der Amtsvorsteher des Amts Neumünster wegen Trennung des Landdistricts des Amts vom Flecken Neumünster in Betreff der Amtsanlagecasse event. wegen Abänderung des seitherigen Contributionsmasstabes.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass die allerunterthänigste Eingabe der Provinzialständeversammlung des Herzogthums Holstein wegen Regulirung des Contributionsmasstabes zwischen dem Amt und dem Flecken Neumünster hinsichtlich der Amtsanlagecasse an das Ministerium allergnädigst remittirt werde, damit, nachdem vorerst die erforderlichen näheren Berichte der beikommenden Localbehörden eingezogen und das Weitere zur Förderung dieser Angelegenheit wahrgenommen worden, demnächst hinsichtlich der fraglichen Regulirung die betreffenden Anträge allerunterthänigst vorgelegt werden können.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen Antrag des Amtschreibers und Hausvogtes v. Warnstedt in Tremsbüttel auf Genehmigung der Verpachtung seiner Dienstländereien.

dürften, dass der Refusionsbelauf, soweit den Betheiligten der Staatscasse oder den erwähnten Anstalten gegenüber Verpflichtungen obliegen, zunächst zur Ablösung dieser Verpflichtungen verwendet werde.

- 2) Ob nicht zu Gunsten solcher Witwen, deren Versorger mit Tode abgegangen sind, nachdem die für sie bei der Leibrenten- und Versorgungsanstalt s. Z. ausgebrachten Policen auf eine Überlebensrente aus gleichem Grunde für expirirt erkannt waren, die versichert gewesenen Überlebens-Renten aus besonderer allerhöchster Gnade auf die Finanzcasse zu übernehmen sein dürften, dergestalt, dass darin der Werth der erloschenen Policen zur Kürzung komme, und ob nicht übereinstimmend hiemit in Veranlassung der vorliegenden ständischen Eingaben jetzt schon allerhöchst zu genehmigen sein möchte, dass
- a) Für die Witwe des Zollcontrolleurs Lorenzen in Kiel, Catharina M. C. geb. Dose, eine Überlebens-Rente von 200 Rt. jährlich, und
- b) Für die Witwe des Zollcontrolleurs Schlüters, Anna Catharina geb. Pierau in Crempe, eine gleiche Rente von 160 Rt., nach Abzug der ihr durch allerhöchste Resolution vom 20sten August v. J. bereits bewilligten Pensions-Zulage von 60 Rt., mit 100 Rt. jährlich, vom 1sten April 1852 angerechnet, auf die Finanzcasse übernommen werde.

Sämtliche Anträge wurden von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Forbedringshusfange paa Hans Majestæts Naade Thorstein Snæbjørnsson maa løslades af Straffeanstalten.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet fredag d. 24. februar 1854.

Aar 1854, den 24de Februar, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Re-

6) Til Lønning m. v. for de Ingenieurtropper, Artillerister og Heste, som strax skulle indkaldes for Marts Maaned	20.000	-
7) Til Lønning m. v. for de Infanterister, som skulle indkaldes, samt til Dragonregimentets Mobilisering og Forlæggelse til Sjælland	26.000	-
8) Til Marche- og Transport-Udgifter	6.000	-
	139.000	Rdl.

At de under 6 og 7 anførte Udgifter for April og de følgende Maaneder af næste Finantsaar, saalænge Forholdene ikke gjøre en større Indkaldelse nødvendig, maa stilles til Krigsministeriets Disposition med maanedlig 46.000 Rdl.; samt at Krigsministeriet, efterhaanden som yderligere Foranstaltninger til Landets Forsvar skjønnes nødvendige, har derom at indkomme med allerunderdanigst Forslag.

Efterat Krigsministeren havde bemærket, at han troede, at det meget snart vil være nødvendigt at henlede Hans Majestæts Opmærksomhed paa yderligere Foranstaltninger end de nu af ham allerunderdanigst foreslaaede forberedende, der alene indskrænke sig til, hvad der for Øieblikket gjøres fornødent, og om hvis Hensigtsmæssighed og Nødvendighed der, hvordan end saa Sagerne maatte stille sig, neppe vil kunne være Tvivl, behagede *Hans Majestæt* aller-naadigst at bifalde samtlige de foreliggende Indstillinger.

Der Finanzminister [Sponneck] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er zur allerhöchsten Entschliessung anheimstellt:

- 1) Ob nicht die von Interessenten in den Herzogthümern für bei der Leibrenten- und Versorgungsanstalt desgleichen der Lebensversicherungsanstalt, erworben gewesene, von der Direction gedachter Anstalten wegen ausgebliebener Prämienzahlung für erloschen erkannte Versicherungen während der Verwaltungsperiode der obersten Civilbehörde vom 2ten Februar 1851 an und bis zur vollständigen Wiederherstellung der landesherrlichen Gewalt Seiner Königlichen Majestät im Herzogthum Holstein, den 18ten Februar 1852, an die Hauptcasse in Rendsburg einbezahlten Prämienfelder, gleich wie solches in Ansehung der nach dem letztgedachten Termin daselbst entgegengenommenen ähnlichen Prämien zu verfügen sein wird, den Betreffenden dergestalt wieder zu erstatten sein

dass die von den Königlich hannoverschen Behörden an dortige Unterthanen ertheilten Passkarten für deren Reise nach Altona und deren Aufenthalt daselbst bis weiter als hinreichende Legitimation angesehen werden; und autorisirten zugleich Allerhöchstdieselben das Ministerium, von dieser allerhöchsten Resolution das Ministerium der auswärtigen Angelegenheiten, behufs weiterer Mittheilung an die hannoversche Regierung, in Kenntniss zu setzen.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Bewilligung einer Summe zur Bestreitung der Ausgaben für das Aushebungswesen in den Herzogthümern Holstein und Lauenburg.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, zur Bestreitung der Ausgaben für das Aushebungswesen in den Herzogthümern Holstein und Lauenburg für das Finanzjahr vom 1sten April 1853 bis zum 31sten März 1854 eine den diesjährigen Intraden der gedachten Herzogthümer zu entnehmende Summe von 10.576 Rt. 64 Sk. R. M. allerhöchst zu bewilligen.

Krigsministeren [Hansen] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori han, i Henhold til, hvad i Geheime-Statsraads-Mødet d. 17de Februar var passeret, forelægger til allerhøieste Resolution følgende allerunderdanigste Indstillingspunkter, at der strax indkaldes c. 130 Mand Ingenieurtropper, c. 500 Mand Artilleri, tilsammen c. 630 Mand og 500 Heste; at Garnisonerne i Nyborg, Helsingør og Kjøbenhavn forøges med ialt c. 1088 Mand; at et af de i Jylland garnisonerende Dragonregimenter indkalder c. 240 Mand og ligesaa mange Heste og afmarcherer til et Cantonnement i Sjælland; at det allernaadigst tilledes, at de fornødne Summer, extraordinært og uden for, hvad Finantsloven for indeværende Aar indrømmer, eller hvad den eventuelle Finantslov for næste Aar vil bevilge, stilles til Krigsministeriets Disposition saaledes:

1) Til Anskaffelse af Klæde til Krigsreserven	47.000	Rdl.
2) Til Telte	10.000	-
3) Til Completering af Fæstningsskyts, Udrustning og Affutager	8.000	-
4) Til Feltbatteriers Udrustning	12.000	-
5) Til uforudseelige Udgifter ved Materiellet	10.000	-

digten Züchtling Michael Peers die durch den erlittenen Staupenschlag verlorene bürgerliche Ehre aus allerhöchster Gnade wiederhergestellt werde.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die künftige Herausgabe eines Gesetz- und Ministerialblattes für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass das Gesetz- und Ministerialblatt für das Herzogthum Holstein künftig »Gesetz- und Ministerialblatt für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg« benannt, und demselben eine dritte, zur Aufnahme speciell lauenburgischer Gesetze und Verordnungen s. w. d. a. bestimmte Abtheilung hinzugefügt werde.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Anlegung mehrerer Sommerkøge auf den Königlichen süderdithmarschischen Aussendeichen.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, in diesem Jahre das Aussendeichsland zwischen dem Meldorfer Hafen und dem Barlter Sommerkog, sowie das Vorland zwischen dem Klein-Diecksander Sommerkog und der südlichen Krümmung des Kronprinzenkogs-Deiches, und zwar in Verbindung mit dem Klein-Diecksand, imgleichen den nördlichen oder grossen Max-Quellen, sofern dessen jetzige Bedeichung bei der desfalls anzuordnenden näheren Untersuchung sich als zweckmässig herausstellen sollte, mit Sommerdeichen zu umgeben und die zur Ausführung dieser Bauten erforderlichen Gelder bis zum veranschlagten Gesamtbetrage von in runder Summe 110.000 Thlr. R. M. vorläufig und solange von Privaten anleihen zu lassen, bis eine Zurückzahlung aus dem, nach Tilgung der Anleihe zum Bau des Diecksander Winterkogs, verbleibenden Überschuss der Kaufgelder für die Diecksander Ländereien möglich sein wird.

Weiter referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen Antrag der Königlichen hannoverschen Regierung rücksichtlich einer der von hannoverschen Behörden ausgestellten Passkarten zuzugestehenden Geltung für das Herzogthum Holstein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät*,

- 3) At Handelshuset for egen Regning dæmper den Sandflugt, som maatte reise sig paa det udtørrede Areal, samt at det, saafremt saadan Sandflugt imod Forventning der skulde fremkomme, som kunde foraarsage Skade paa andres Eiendomme, forbeholdes det offentlige aldeles uhindret at aabne Sluserne eller at gennemstikke Dæmningen, og
- 4) At Arealet ved Udgangen af det 20de Aar efter den til Arbeidets Fuldendelse bestemte Frist paa lovlig Maade skyldsættes og af det Hartkorn, som da bliver at paaligne det inddæmmede, den ved Forordningen af 15de April 1818 § 2 paabudne Landskat af 8 Rdl. 32 Sk., alene med Fradrag af den ved Loven af 20de Juni 1850 anordnede Eftergivelse, fra den Tid bliver at udrede med dens oprindelige Beløb, derunder altsaa indbefattet den Del af samme, der ellers er paabudt at opkræves som Gammelskat, ligesom og deraf bliver at svare samtlige øvrige paabudne offentlige Skatter og Afgifter.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den theilweisen Erlass einer von dem Einlieger Hans Ohrt in Zarpen wegen Forstfrevels abzubüssenden zwei und neunzigtägigen Gefängnisstrafe bei gewöhnlicher Gefangenenkost, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht dem Einlieger Hans Ohrt in Zarpen die von ihm zufolge Erkenntnisses des Reinfelder Amtshauses vom 18ten November v. J. wegen Forstfrevels event. abzubüssende zwei und neunzigtägige Gefängnisstrafe bis auf eine dreissigtägige Gefängnisstrafe bei gewöhnlicher Gefangenenkost allergnädigst zu erlassen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt, jedoch dass die Strafe bis auf eine zwanzigtägige Gefängnisstrafe bei gewöhnlicher Gefangenenkost herabgesetzt werde.

Darauf referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Züchtlings Michael Peers aus Esingen um restitutio famæ.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass dem wegen Brandstiftung s. w. d. a. zum Tode verurtheilten und zur lebenswieriger Zuchthausstrafe nach vorgängigem Staupenschlage unterm 11ten December 1840 allerhöchst begna-

tion, imod at vedkommende Communalbestyrelse og Kirkeinspection træffe fornøden Foranstaltning til Anskaffelsen af en ny Præstegaard senest i Aaret 1857; at der, indtil dette sker, tillægges Sognepræsten en aarlig Husleiegodtgjørelse af Kæmnerkassen af 150 Rdl., samt at Halvdelen af de aarlige Renter af den ved Salget af den nuværende Præstegaard indvundne Kjøbesum oplægges i Forbindelse med denne for at tilveiebringe den fornødne Kapital til Anskaffelse af en ny Præstegaard, hvorimod den anden Halvdel af Renterne maa oppebæres af Communen.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en Forestilling angaaende Forlængelse af den Strandingscommissionær Kastberg ved allerhøieste Resolution af 19de Juni 1844 tilstaaede Frist med Inddæmningen af den nordlige Del af Nissum Fjord i Ringkjøbing Amt.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Strandingscommissionær O. Kastberg ved allerhøieste Resolution af 19de Juni 1844 og 26de November 1851 tilstaaede Frist med Inddæmningen af en Strækning af Nissum Fjord i Ringkjøbing Amt nordligen mellem Fjaltring, Bøvling og Nees Sogne maa forlænges indtil Udgangen af Aaret 1854.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Tilladelse for Handelshuset Joseph Owen & Sønner af Kjøbenhavn til at inddæmme en Del af Nissum Fjord i Ringkjøbing Amt.

I Overensstemmelsen med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at det tilkjendegives Handelshuset Joseph Owen & Sønner, at der fra Allerhøistsammes Side intet haves imod, at samme inddæmmer en Strækning af Nissum Fjord i Ringkjøbing Amt efter en Dæmning fra Store Sandbeks sydlige Skjeld imod vest indtil omtrent Midten af Fjorden og derfra ved en anden Dæmning imod nord indtil den Strandingscommissionær Kastberg ved allerhøieste Resolution af 19de Juni 1844 bevilgede Inddæmning paa Vilkaar:

- 1) At de ved de under Ringkjøbing Amts Landvæsenscommissionsforhandling d. 26de Juli og 6te September 1853 indgaaede Forlig og afsagte Kjendelse af bemeldte Handelshus paatagne Forpligtelser og samme tilsagte Rettigheder holdes efterretlige, forsaavidt de ikke ved Appel maatte blive forandrede.
- 2) At Inddæmningsarbeidet fuldføres, og Arealet udtørres inden Udgangen af Aaret 1855.

tioner, og man vilde saa komme ind paa den politiske Discussion, som det netop er, at man vil undgaa.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] syntes, at det fra et almindeligt Standpunkt betragtet er meget vigtigt, at Rigsdagen ikke faar Indflydelse paa de fælleds Anliggender, og at man derfor ikke nu forelægger Rigsdagen noget Forslag i den omhandlede Anledning.

Hans Majestæt Kongen behagede derefter at tilkjendegive, at Allerhøistsamme approberer, at den af Krigsministeren foreslaaede mindre Rustning sættes iværk, i hvilken Henseende Krigsministeren vilde have at forelægge de fornødne formulerede Indstillinger til allerhøieste Resolution. Idet *Hans Majestæt* derhos paalagde Krigsministeren at tage under Overveielse, saameget som muligt at undgaa nogen større Indkaldelse af Frifolkene i den korte Tid, Rigsdagen endnu vil være samlet, tilføjede *Hans Majestæt*, at da den hele Sum, som hin mindre Rustning vilde koste, ikke udgjorde mere end 350.000 Rdl., vilde Allerhøistsamme, uden at behøve at gaa til Rigsdagen, kunne lade samme afholde af Intraderne fra de Landsdele, hvor Allerhøistsamme er Souveræn.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 22. februar 1854.

Aar 1854, Onsdagen den 22de Februar, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under *Hans Majestæt Kongens* allerhøieste Præsidium.

Protokollerne for det Geheime-Statsraads Møder fra 27de April 1853 til 11te Mai s. A. bleve oplæste og ratihaberede.

Udenrigsministeren [Bluhme] forelæste tvende Depecher, den ene af 14de Februar fra den Kongelige Gesandt i Stockholm, den anden fra 9de s. M. fra den Kongelige Gesandt i Petersborg.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Afhændelse af den Præsteembedet i Kjøbstaden Frederikshavn tilhørende Embedsbolig.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at approbere, at den Præsteembedet i Kjøbstaden Frederikshavn tilhørende Embedsbolig med Have forsøges bortsolgt ved offentlig Auktion under Kirke- og Undervisningsministeriets Approba-

med Sikkerhed kan forudses at ville føre til en Discussion paa Rigsdagen om vor politiske Stilling. Historien viser, hvilke skadelige Følger det har medført, at man er kommet til de constitutionelle Repræsentationer med slige Begjæringer, og Ulempen derved er med Hensyn til den danske Rigsdag saameget større, som alt foregaar der for aabne Døre, og som man i Udlandet med Opmærksomhed følger Rigsdagens Forhandlinger og tillægger disse en Betydning, som i Virkeligheden paa ingen Maade kan tillægges dem. Man vil, hvis i dette Øieblik Rigsdagen faar Leilighed til at kaste sig ind paa en almindelig politisk Discussion, komme til at staa i Gabestokken for hele det øvrige Europa, og dette vil fatte Meninger om Regjeringens Planer, som ere grundfalske. Han vilde derfor, som sagt, ønske, at man kunde undgaa nu at forelægge Rigsdagen nogen Tillægsbevillingslov.

Finantsministeren [Sponneck] maatte være enig i, at det er utænkeligt at faa uden Phraser bevilget af Rigsdagen nogen Sum til overordentlige Udgifter ved Forsvarsvæsenet, den være mindre eller større; stillede det sig ikke saaledes, var det baade det constitutionel rigtigste og det ønskeligste nu at gaa til Rigsdagen med Begjæring om Pengebevilling. Muligheden er der imidlertid dog ogsaa for, at Rigsdagen, hvis man henvender sig til den, ikke bevilger det forlangte Beløb. Var Rigsdagen ikke netop samlet i Øieblikket, vilde han ingen Betænkelighed have havt ved at udbetale Pengene efter Hans Majestæts Resolution; men da den nu er samlet, maatte den allerhøieste Resolution, hvorved Krigsministerens paagjældende Forslag bifaldes, korrekt føre til, at Finantsministeren fremsætter for Rigsdagen Begjæring om den i den Anledning nødvendige Pengebevilling. Han fandt imidlertid Udenrigsministerens Grunde, som gjøre det betænkeligt nu at komme til Rigsdagen dermed, saa overveiende, at han alligevel vilde finde det forsvarligt at udbetale Pengene og først bagefter, at dette er sket, at komme til Rigsdagen, og det saameget mere, som Pengene er der; men det var hans Pligt som Finantsminister at gjøre Hans Majestæt opmærksom paa, at det kun er af de høiere politiske Grunde, som Udenrigsministeren har gjort gjældende, at han kan tilraade Hans Majestæt ikke for Øieblikket at forelægge Rigsdagen noget Forslag til Tillægsbevilling. Han maatte imidlertid anse det ønskeligt, om Krigsministeren kunde i nogen Tid udsætte Indkaldelsen af den større Del af Frifolkene, thi skete der en almindelig Indkaldelse, medens Rigsdagen endnu var samlet, da vilde der ganske vist strax komme Interpella-

Ansaa Hans Majestæt disse Betæneligheder for at være af overveiende Betydning, da vilde han finde den politiske Betragtning, hvorfra de hidrøre, af den Vægt, at han kunde forsvare efter Hans Majestæts Resolution at udbetale det paagjældende Pengebeløb og først senere, naar de ere betalte, at begjære Tillægsbevilling derfor af Rigsdagen, idet Hans Majestæt da i fornødent Fald, hvis Bevillingen nægtes, vil fra de Landsdele, hvorover Allerhøistsamme regjerer souverænt, have tilstrækkelige Ressourcer til at holde ham skadesløs. En Maade til at komme ud af det Dilemma, hvori man i den paagjældende Henseende saaledes i Øieblikket er, vilde imidlertid være, om Krigsministeren kunde undgaa, i de faa Uger Rigsdagen endnu vil være samlet, at faa Hans Majestæts definitive Resolution for den omhandlede Rustning.

Krigsministeren [Hansen] erklærede dette for umuligt. Han bemærkede dernæst videre, at han efter de Yttringer, som idag vare faldne om det betænelige i at formindske Styrken i Hertugdømmerne, var bleven bestyrket i, at det dog vilde være lidet ønskeligt at trække Afdelinger derfra over til Sjælland, og det vilde da istedet herfor blive nødvendigt at indkalde en saameget større Styrke til de i Sjælland garnisonerende Batailloner, hvilket vilde forøge de af ham calculerede extraordinære Udgifter med 400 Rdl. daglig.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkede, er halte dafür, dass es für den Augenblick besser sei, nur im Allgemeinen ins Auge zu fassen, dass man die Militair-Kräfte vermehren und darauf vorbereitet sein müsse, wenn eine noch grössere Stärke erforderlich werden möchte, diese herbeizuschaffen. Auch er glaube, es sei, was Holstein betreffe, wünschenswerth, dass die dortige bewaffnete Macht nicht vermindert werde. Übrigens sei er der Meinung, dass es, wenn es zum Kriege komme, unumgänglich nothwendig sei, um eine bessere Polizeiaufsicht in Holstein zu bewerkstelligen, dort eine Central-Polizeibehörde zu haben, in welcher Rücksicht er auch schon die erforderlichen Vorarbeiten eingeleitet habe.

Udenrigsministeren [Bluhme] maatte, i Anledning af, hvad Finansministeren havde yttret, bemærke, at han i Egenskab af Udenrigsminister naturligvis ikke kunde modsætte sig, hvad der var constitutionel nødvendigt, men at han rigtignok var af den Mening, at det vil være uønskeligt for Regjeringen nu at komme til Rigsdagen med Begjæring om Pengebevilling i den omhandlede Anledning, da det jo

større Rustning angik, da vilde Udgiften ved denne blive til det personelle 100.000 Rdl. maanedlig, foruden 20.000 Rdl. engang for alle, og til det materielle c. 340.000 Rdl. Hvorvidt nu denne eventuelle Rustning vilde svare til Øiemedet, laa vel udenfor Finantsministerens specielle Stilling at bedømme, men imidlertid forekom det ham dog, at Krigsministerens hele Forsvarsplan er udelukkende beregnet paa Sjælland og ikke tager Hensyn paa Fyn, ikke paa Fastlandet, medens Krigsministerens Argumentation dog vilde ligesaa godt passe ialtfald paa Fyn, thi hvad skulde vel bevæge England til, naar det ser Sjælland i taalelig Forsvarstilstand, men Fyn ikke, at balancere og ikke tage denne sidstnævnte Ø. Naar imidlertid Hans Majestæt maatte finde Krigsministerens Forsvarsplan tilstrækkelig under den ved samme forudsatte Eventualitet, saa forekom den dermed forbundne Udgift, som jo maatte beregnes paa at vare i flere Aar, og som kunde ansættes til 1½ Million Rdl. aarlig, Finantsministeren ikke at være større, end at Hans Majestæt kunde gaa ind derpaa, men da, som han forudsætter, Meningen ikke er, at Hans Majestæt nu allerede skulde autorisere Krigsministeren til at sætte denne eventuelle Plan i Kraft, troede han, at Hans Majestæt vilde billige, at han, uagtet de Tvivl, han har ved Planen i sin Almindelighed, fortiden afser fra samme og holder sig til det Forslag, paa hvis Iværksættelse allerede nu Krigsministeren begjærer allerhøieste Approbation. Naar da Hans Majestæt nu bifalder dette Forslag, saa ville de til dets Udførelse fornødne Penge blive at gjøre disponible til Udbetaling paa Krigsministerens Requisition, og gaar man ud fra at beregne Udgiften for en Tid af 8 Maaneder, vil det hele beløbe sig til omtrent 350.000 Rdl. Var det en mindre betydelig Sum, hvorom der var Spørgsmaal, vilde han ikke have anset det Umagen værd, for den Sags Skyld at komme til den nærværende Rigsdag med en Tillægsbevillingslov; men derimod var en Udgift af 350.000 Rdl., og som senere kan gaa over til meget mere, saa betydelig, at han, naar Rigsdagen nu er samlet, maatte anse det i sin Orden, at man i den Anledning forelægger den en Tillægsbevillingslov med Hensyn til den Del, der af den Sum, som udfordres, kan falde paa Kongeriget. Imidlertid antog han, at det kunde være med Hensyn til Udlandet mindre ønskeligt, nu at komme frem med noget i saa Henseende til Rigsdagen og derved fremkalde en Discussion om den hele politiske Stilling, og han var derfor meget i Tvivl, om Udenrigsministeren ikke maatte fra den Side have Betæneligheder ved, at man gaar hin Vei.

ningen af de to Batailloner derfra kun var momentan, og hans Hensigt gik ud paa at forstærke alle Bataillonerne, altsaa ogsaa dem i Hertugdømmerne, hvormed, om end Bataillonernes Tal der blev ringere, Styrken dog blev den samme.

Marineministeren [Steen A. Bille] troede vedholdende at maatte lægge den største Vægt paa, at man er beredt paa saavel tillands som tilsøs at haandhæve det fornødne Politi og fandt det derfor særdeles vigtigt ikke i noget Øieblik at formindske Styrken i Hertugdømmerne.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] bemærkede, at hvad Slesvig angik, da havde det fortiden ikke engang den Styrke, som det skulde have, idet der manglede 1 Bataillon, som skulde ligge i Eckernførde; men naar der er Tale om Rustning, burde man, syntes det ham, ikke formindske Fredsstyrken, der, efter hvad Krigsministeriet, under en Correspondance med Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig, selv er gaaet ud fra, skulde være 4 Batailloner Infanteri foruden et Cavalleriregiment, og han mente derfor, at der nu bør have der en saadan Styrke, saameget mere som Husum, Eckernførde og Flensborg ville være vigtige Punkter med Hensyn til Søbevægelserne.

Krigsministeren [Hansen] yttrede, at han af Hensyn til Finantserne havde troet sig tvungen til at indskrænke sit Forslag saameget som muligt, og at, skjøndt han indrømmede, at den Troppestyrke, som nu er i Slesvig, er ringe, og uagtet den navnlig ikke er saa stor, som den i normal Tilstand skal være, der dog er andre Punkter, som mere trænge til en større Styrke. Ulykken var, at Planen af 1842 altfor meget har reduceret Armeen, og at denne har for faa Cadres.

Finantsministeren [Sponneck] bemærkede, at han, idet han savnede formulerede Indstillingspunkter i den af Krigsministeren refererede Forestilling, gik ud fra, at Hensigten med denne var at erhverve Hans Majestæts Approbation paa to Ting: dels paa en eventuel Forsvarsplan i Almindelighed, men hvis Ikrafttræden skal nærmere bestemmes af Hans Majestæt, dels paa Indkaldelse af den Styrke, som der efter Krigsministerens Mening er allerede i den nærværende Situation tilstrækkelig Anledning til at ruste, og for hvilken Rustning, som altsaa strax skulde træde i Kraft, Krigsministeren har beregnet til det personelle en maanedlig Udgift af 35.000 Rdl., foruden engang for alle 7500 Rdl., og til det materielle, saavidt Finantsministeren har forstaaet, de i Forestillingen omhandlede 47.000 Rdl. til Klæde og 10.000 Rdl. til Telte. Hvad først Omkostningerne ved hin eventuelle

han, idet han ikke skulde yttre sig over den finantsielle Side af Sagen, men overlade dette til Finantsministeren, meget tilraade, at denne Rustning ikke paabegyndes, før Hans Majestæts nærmere Bestemmelse derfor er indhentet, hvilken, naar Nødvendigheden maatte vise sig for, at saadan Rustning sker, meget hurtigt vil kunne erhverves. Garantere for, at den af Krigsministeren nævnte mindre Rustning er fortiden nok, kunde han naturligvis ikke, og end mindre kunde han erklære, hvilket Øieblik den større Rustning skal ske; han kunde i saa Henseende kun udtale sin personlige Mening og vedblivende, som hidtil, stadig sætte Hans Majestæt i Kundskab om, hvad Efterretninger han faar med Hensyn til Krigs-Spørgsmaalet. Han kunde indrømme Muligheden af et Overfald fra Rusland eller England, men ogsaa kun Muligheden, og skulde man ved sine Rustninger indlade sig paa slige Muligheder, kunde man let komme til at øde sine Kræfter baade i militær og finantsiel Henseende, saa at man ingen havde, naar Eventualiteten virkelig indtraadte. Anser man ikke Neutralitets-Basisen som givet, saa er der ingen Grændse for at ruste sig, og som han allerede havde udtalt, kunde han ikke andet end tilraade, at man indskrænker sig til den mindre Rustning, blot at det ikke nu erklæres stridende mod Hans Majestæts Villie, at den større Rustning kommer til at ske, naar Tiden fordrer det.

Til hvad Udenrigsministeren saaledes havde yttret, føiede han endnu en Henstilling til Krigsministeren om, hvorvidt det vil være ganske forsigtigt, saaledes som det ligger i dennes Plan, at borttage fra Hertugdømmerne nogle af de Batailloner, som ligge der. Han havde nemlig al Grund til at antage, at den combinerede Flaade vil holde sig til de vestlige Farvande, men bliver dette Tilfældet, saa bliver det Havnene i Holsten og Slesvig, som den kunde ville benytte, og forsaa vidt han havde urgeret, at den Rustning, som nu skal ske, væsentlig skal ske til Overholdelse af det fornødne Politi, maatte han da derfor ønske, at Styrken i Hertugdømmerne ikke svækkes. Ogsaa i politisk Henseende kunde han ønske, at man ikke formindsker den Styrke, som nu er i Hertugdømmerne, isærdeleshed ikke saalænge man ikke er sikker paa, hvilken Stilling Tydskland, og navnlig de to store tydske Magter, vil tage under de paagjældende Krigs-Eventualiteter.

Krigsministeren [Hansen] yttrede, at Udenrigsministerens sidste Bemærkning vist var fuldkommen rigtig, og at det heller ikke var hans Agt at formindske Styrken i Hertugdømmerne, idet Bortdrag-

der Verordning vom 9ten Juli 1840 erstattete Bedenken, indem er allerunterhänigst beantragte, ob nicht die authentische Interpretation der Verordning vom 9ten Juli 1840 betreffend die Bestimmungen, nach welchen wegen der auf privatrettelichen Verpflichtungsgründen beruhenden Ansprüche gegen die Rentekammer oder andere Verwaltungskollegien das gerichtliche Verfahren zu gestatten ist, für das Herzogthum Holstein definitiv allerhöchst zu erlassen und das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, dieselbe nach Massgabe der Anlage ausfertigen zu lassen und zur allergnädigsten Vollziehung allerunterhänigst vorzulegen.

Premierministeren [Ørsted] bemærkede, at han, efterat den authentiske Interpretation af Forordningen 9de Juli 1840, om hvilken Interpretations Rigtighed han var fuldkommen enig med Ministeren for Holsten, engang er provisorisk udstedt, ikke kunde andet end aldeles slutte sig til den foreliggende Indstilling om, at den authentiske Interpretation nu definitivt gives, hvilket han, saaledes som Sagen nu staar, troede nødvendigt.

Seine Majestät genehmigten den allerunterhänigsten Antrag des Ministers für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg.

Krigsministeren [Hansen] refererede en allerunderdanigst Forestilling, som han, efterat den i Geheime-Statsraadets andet Møde d. 8de Februar allerhøist befalede Conference mellem ham og Finantsministeren samt Udenrigsministeren og Marineministeren havde fundet Sted, har nedlagt angaaende Foranstaltninger til Landets Forsvar m. v.

Efterat *Hans Majestæt* derpaa havde befalet *Udenrigsministeren* [Bluhme] at yttre sig over Sagen, bemærkede denne, at han kunde henholde sig til, hvad han, da Sagen første Gang bragtes for i Geheime-Statsraadet, havde udtalt. Han troede, at det dengang blev fra alle Sider anset som rigtligst at indskrænke den Rustning, som der er Spørgsmaal om i Øieblikket at foretage, til hvad der behøves, naar man gaar ud fra den Basis, at Danmarks Neutralitet vil blive respekteret, som givet, og i Henhold hertil antog han det tilstrækkeligt fortiden at foretage de Rustninger, som Iagttagelsen af de fornødne Politi- og Velanstændigheds-Hensyn fordrer, til hvilket Øiemed han, forsaavidt han som Ikke-Militær kunde bedømme, troede, at det vilde være nok, hvad Krigsministeren i sin Forestilling havde anført som det, der strax bør ske. Hvad den Rustning angik, som, efter hvad den refererede Forestilling indeholder, senere skulde foretages, da skulde

angaende en forandret Benævnelse af den bestaaende Møntfod lige allernaadigst tillod, at Loven dateres den 9de Februar.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das dem holstein-lauenburgischen Oberappellationsgericht beizuliegende Siegel, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht das in Gemässheit des § 50 der Instruction vom 15ten Mai 1834 von dem holstein-lauenburgischen Oberappellationsgericht zum Versiegeln der Couverte mit Lack zu gebrauchende Siegel nach der der Vorstellung angeschlossenen Zeichnung abzuändern sein möchte.

Det blev i Anledning af denne Indstilling yttret, at det vistnok kunde i heraldisk Henseende være tvivlsomt, om ikke det foreslaaede Segl burde indeholde alene Holstens og Lauenborgs Vaaben: Neldebladet og Hestehovedet, istedetfor at det, efter Forslaget, tillige vil komme til at indeholde Vaabnene for specielle Dele af Holsten; men efterat det imidlertid var af *Ministeren for Holsten* [Reventlow-Criminil] blevet oplyst, at Seglet, saaledes som det af ham er blevet foreslaaet, ganske stemmer med, hvad der hidtil i lignende Tilfælde har fundet Sted, fandtes denne Omstændighed at være afgjørende for at lade det blive ved Forslaget, saaledes som det foreligger.

Seine Majestät der König genehmigten darauf den allerunterthänigsten Antrag des Ministers für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Regulirung einiger der Segeberger Amtmanns-Bedienung obliegender Schulden durch den Verkauf eines Theils des Dienstlandes.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, die ältere auf der Segeberger Amtmanns-Bedienung haftende Schuld von 6400 Rl. zum Abgang zu bringen, zur Abtragung der andern Schulden dieser Stelle aber c. 3, der Jurisdiction der Stadt Segeberg zu überweisende Tonnen Landes verkaufen zu lassen und das sonst in dieser Beziehung Nöthige zu verfügen.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das von der holsteinischen Ständeversammlung über die unterm 6ten Februar 1853 erlassene authentische Interpretation

Mulkt til Kjøbenhavns Fattigvæsens Hovedkasse af 2880 Rdl., som ved allerhøieste Resolution af 21de Juli 1851 er bleven nedsat til 1000 Rdl., maa yderligere nedsættes til 500 Rdl., dog at dette Beløb erlægges inden en Frist af 4 Uger, da han i modsat Fald bliver pligtig at tilsvare det fornævnte Mulktbeløb 1000 Rdl.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det indstillede.

Endvidere refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Johanne Wilhelmine Iversen her af Staden ved Høiesterets Dom af 24de f. M. for Blodskam i Henhold til D. L. 6-13-14 idømte Straf af at have sit Liv forbrudt og hendes Krop, naar hun er halshugget, at kastes paa en Ild og brændes, allernaadigst maa eftergives hende, mod at hun hensættes til Forbedringshusarbeide i 3 Aar, samt mod at hun efter udstaaet Straf ikke opholder sig nærmere ved sin Fader, naar denne maatte være i sin Frihed — end i en Afstand af 4 Mile.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet fredag d. 17. februar 1854.

Aar 1854, Fredagen den 17de Februar, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Protokollerne for det Geheime-Statsraads Møder fra 8de April 1853 til 27de s. M. incl. bleve oplæste og ratihaberede.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved en af Rigsdagen vedtagen Lov indeholdende nogle Forandringer i § 2 i Loven af 26de Marts 1852 angaaende Redningsvæsenet paa de danske Kyster forelægges til allerhøieste Sanction.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at stadfæste bemeldte Lov.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved den af Rigsdagen vedtagne Jagtlov for Færøerne forelægges til allerhøieste Sanction.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at stadfæste bemeldte Lov, idet Allerhøistsamme derhos med Hensyn til den under 9de Februar skete Emanation af Loven

udbetales i Løbet af 3 Aar, i 3 de nærmere bestemmende Terminer, hver Gang med $\frac{1}{3}$ Del, samt forresten imod antagelig Sikkerhedsstillelse, at bortsælge den Hans Kongelige Majestæt tilhørende saakaldte Haderslev Slotsvandmølle med Tilbehør.

Marineministeren [Steen A. Bille] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at de i Forestillingen nævnte 12 Skibe (Fregatterne Tordenskjold, Thetis og Bellona, Corvetterne Galathea og Flora, Barkskibet Saga, Briggerne St. Croix og Mercurius, Dampskibene Thor, Holger Danske, Hekla og Mercur) extraordinært maa udrustes for at anvendes som Vagtskibe i de danske Farvande under en eventuel Krig; at Besætningen paa Fæstningen Christiansø maa foranstaltes forøget med 150 Mand Artillerister af Landetaten, med tilhørende Over- og Undercommando; at Ministeriet maa blive allernaadigst bemyndiget til at foranstalte Vagtstationen paa Batteriet Trekroner etableret, saasomt det efter d. 1ste næste Maaned paa Grund af Omstændighederne maatte anses nødvendigt, og at Ministeriet maa blive allernaadigst bemyndiget til at foretage de fornødne Skridt for at erholde de til disse Foranstaltninger nødvendige Pengesummer til Disposition.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst samtlige disse Indstillinger.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved den af Rigsdagen vedtagne Lov angaaende en forøget Udskrivning til Søkrigstjenesten for Aaret 1854 forelægges til allerhøieste Stadfæstelse.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at stadfæste bemeldte Lov.

Justitsministeren [Scheel] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Arrestantinden Kirstine eller Kirsten Larsdatter af Nederste Torp under Frederiksborg Amt ved Høiestrets Dom af 19de f. M. for Bedrageri tilfundne Straf af 1 Aars Forbedringshusarbejde allernaadigst maatte formildes derhen, at hun istedeffor at lide efter Dommen hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Wulff Flatou her i Staden for at have solgt ustemplede Spillekort samt for Delagtighed i Indførelse af saadanne, ved Commissionens Dom af 22de Juli 1848 ifundne

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Einverleibung der zum Amte Gottorff gehörenden Dorfschaft Hüllerup nebst den drei dazu gehörenden Colonistenstellen in das Amt Flensburg und namentlich in die Wies-Harde.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allergnädigst zu genehmigen, dass die zum Amte Gottorff und zwar zu der Ahrens- und Treya-Harde gehörende Dorfschaft Hüllerup nebst den 3 dazu gehörigen Colonistenstellen dem Amte Flensburg und namentlich der Wies-Harde einverleibt werde, und daneben das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, die zur Ausführung der gedachten Einverleibung erforderlichen Veranstaltungen zu treffen.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Begnadigung des wegen verübter Brandstiftung zur Enthauptung mit dem Beile verurtheilten Inculpaten Thoms Ovens aus Coldenbüttel in der Landschaft Eiderstedt bis auf eine 4 jährige Zuchthausstrafe.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den von dem Appellationsgericht für das Herzogthum Schleswig wegen verübter Brandstiftung zur Enthauptung mit dem Beile verurtheilten Thoms Ovens aus Coldenbüttel zu einer 4 jährigen Zuchthausstrafe allerhöchst zu begnadigen.

Noch referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Verpachtung der Heseler Wasser- und Windmühle im Amte Gottorff.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass die Königliche Heseler Wasser- und Windmühle in Amte Gottorff dem Christian Nissen aus Aller im Amte Hadersleben, auf 3 Jahre, vom 1sten Mai 1854 angerechnet, für eine jährliche Pachtsumme von 1150 Rt. in Pacht überlassen werde.

Sluttelig refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling betræffende en Ansøgning fra Forpagter af den Kongelige Slotsvandmølle Otto H. Schroeter om, at denne Mølle med Tilbehør maa blive ham overdragen til Eiendom.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* at meddele Ministeriet allernaadigst Bemyndigelse til, for en Kjøbesum af 100.000 Rd., af hvis $\frac{2}{5}$ Dele eller 40.000 Rd. Renterne lægges som en aarlig Canon paa Møllen med 1600 Rd., og de øvrige 60.000 Rd.

Ahlefeldt auf Lindau und dessen Schwestern, sowie den Kindern einer verstorbenen Schwester in Ansehung der väterlichen und der mütterlichen Erbschaft obwaltenden Verhältnisse thätig zu werden.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlov-Criminil] referirte ferner eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des concessionirten Schneiders Johann Christian Hesse zu Grünengrass und des Sohnes desselben, Carl Hesse, um Erlassung einer wider sie erkannten Gefängnisstrafe bei Wasser und Brot, eventualiter Verwandlung derselben in eine Geldstrafe.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die wider den Schneiderlehrling Carl Friedrich Ludwig Hesse in Grünengrass vom Tremsbütteler Amtshause unterm 13ten October v. J. wegen Diebstahls erkannte 3 mal 24 stündige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brot und die wider den Schneider Johann Christian Hesse daselbst wegen Hehlerei erkannte 1 mal 24 stündige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brot in eine an die Orts-Armencasse zu erlegende Geldstrafe von resp. 2 Rt. und 1 Rt. aus allerhöchster Gnade zu verwandeln.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlov-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch der Eheleute Repen in Ottensen um Erlaubnis zur Adoption des unehelichen Heinrich Piening.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, es dem Arbeitsmann Franz Heinrich Repen in Ottensen und dessen Ehefrau Dorothea Wilhelmine Bernhardine geb. Schrader daselbst allergnädigst zu gestatten, den ausserehelich geborenen Heinrich Piening zu adoptiren, sowie auch dem Letzteren allergnädigst zu gestatten, in Zukunft den Namen Heinrich Piening Repen zu führen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Henlæggelsen af et under Haderslev Amt beliggende, til den Amtet tilhørende og Amtstjeneren til Benyttelse overladede Gaard No. 6 i Gammel Haderslev hørende Stykke Land, under Haderslev Kjøbstads Jurisdiction.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allergnädigst, at et $2\frac{5}{16}$ Skipp Land stort Grundstykke, som tidligere har hørt under den Haderslev Amt tilhørende og Amtstjeneren til Benyttelse overladt Gaard No. 6 i Gammel Haderslev, og som nu vil være at overlade Skomager Chr. N. Skau i Haderslev, maa henlægges under Haderslev Kjøbstads Jurisdiction.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine ausserordentliche Nutzung von 1500 Faden Buchenkluftholz aus dem Trittauer Forstdistricte im Forstjahre 1853/54.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium nachträglich allerhöchst zu autorisiren, eine ausserordentliche Nutzung von 1500 Faden Buchenkluftholz aus dem Trittauer Forstdistricte für das Forstjahr 1853/54 anzuordnen, und die desfalligen Kosten bis zum veranschlagten Betrage von 1280 Rbt. als eine nicht budgettirte Ausgabe von den holsteinischen Forstintraden vorweg abhalten zu lassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch der Pottmeister Claus Hinrich Peters zu Hennstedt, Carl Danker in Heide und Hinrich Tange im Kronprinzenkog um allergnädigste Bewilligung einer Entschädigung für die bei Ausführung der von ihnen im vorigen Jahre übernommenen Bedeichungsarbeiten auf Dieksand erlittene Einbusse.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, den Pottmeistern Claus Hinrich Peters zu Hennstedt und Carl Danker in Heide je 160 Rt., sowie dem Pottmeister Tange im Kronprinzenkog 53 Rt. 32 Sk., als theilweise Entschädigung für die bei Ausführung der ihnen im vorigen Jahre übertragenen Bedeichungsarbeiten auf Dieksand erlittene Einbusse, von den abseiten der Süderdithmarschischen Aussendeichscasse erhobenen Grageldern auszahlen zu lassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Oberappellationsgerichtsraths, Etatsraths Preusser in Kiel um allerhöchste Dispensation von der Bestimmung des § 26 der provisorischen Gerichtsordnung für das Oberappellationsgericht.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Etatsrath und Oberappellationsgerichtsrath Preusser in Kiel eine Dispensation von den Bestimmungen des § 26 der provisorischen Gerichtsordnung für das Oberappellationsgericht vom 15ten Mai 1834 dahin allergnädigst zu ertheilen, dass es demselben gestattet sein solle, behufs gültlicher Regulirung der zwischen dem Hofjägermeister v.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, die definitive Beschränkung der Competenz des Oberappellationsgerichts in Kiel auf die Herzogthümer Holstein und Lauenburg und durch das der Vorstellung im Entwurf angeschlossene Patent im Herzogthum Lauenburg zur öffentlichen Kunde zu bringen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erlassung eines Patents wegen Benutzung der öffentlichen Wege durch Fuhrwerk für das Herzogthum Holstein.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allergnädigst zu genehmigen, dass nach Massgabe des der Vorstellung anliegenden Entwurfs ein Patent betreffend die Benutzung der öffentlichen Wege durch Fuhrwerk für das Herzogthum Holstein erlassen werde.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das über die provisorische Wechselordnung für das Herzogthum Holstein vom 25ten März 1853 von der holsteinischen Ständeversammlung erstattete Bedenken.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allergnädigst zu genehmigen, dass nach Massgabe der Anlage eine Wechselordnung für das Herzogthum Holstein erlassen werde, und dabei das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, selbige zur allerhöchsten Vollziehung allerunterthänigst vorzulegen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Milderung des von dem Oberappellationsgerichte in Kiel wider die Inculpatin Antje Magdalene Schütt aus dem Kronprinzenkoge wegen begangenen Kindesmordes beschlossenen Straferkenntnisses.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruheten *Seine Majestät*, das von dem Oberappellationsgerichte in Kiel wider die Inculpatin Antje Magdalene Schütt aus dem Kronprinzenkoge wegen Kindesmordes dahin beschlossene Urtheil, dass dieselbe mit dem Beile vom Leben zum Tode zu bringen sei, aus allerhöchster Gnade bis auf eine achtjährige Zuchthausstrafe herabzusetzen, mit der Bestimmung jedoch, dass diese Milderung ihr erst nach Verkündigung des Urtheils mitzutheilen ist.

- 1) At han erlægger en Kjøbesum af 2800 Rd., der indsættes iblandt Stiftets offentlige Midler til Forrentning til Fordel for Kaldet.
- 2) At der af Gaarden svares en med 1ste Prioritets Panteret sikkert aarlig Afgift til Sognekaldet af 15 Tdr. Byg at betale med Penge efter hvert Aars Kapitelstaxt.
- 3) At alle 3 Tiender af Gaarden forbeholdes Kaldet.
- 4) At der indrømmes Sognepræsten Ret til Aftrædelse og Staldrum i Gaarden, naar han paa Embedsreiser kommer til Annexet, eller om han maatte foretrække det, en Byggeplads paa Gaardens Grund i Nærheden af Kirken til Opførelsen af et Hus til Aftrædelse og Staldrum, og
- 5) At Kjøberen afholder alle med Afhændelsen forbundne Omkostninger.

Fremdeles refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om Afhændelse af en Middelfart og Causlunde Sognekald tilhørende Mensalgaard i Causlunde.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at den Middelfart og Causlunde Sognekald i Fyns Stift tilhørende Mensalgaard i Causlunde af Hartkorn 8 Tdr., 5 Skp., 3 Fdk., 2¾ Alb. maa overdrages den nuværende Fæster af samme, Jens Nielsen til Eiendom paa følgende Betingelser:

- 1) At der svares en aarlig Afgift af Gaarden af 20 Tdr. Byg, der betales med Penge efter Kapitelstaxt og perpetueres i Gaarden med 1ste Prioritets Panteret.
- 2) At Kjøbesummen bestemmes til 6500 Rd., der bliver at indsætte blandt Stiftets offentlige Midler til Fordel for Kaldet.
- 3) At Kjøberen vedbliver at svare de Gaarden for nogle under dens Hartkorn indbefattede Kirkejorder paahvilende Afgifter til Causlunde Kirke.
- 4) At han afholder alle med Salget forbundne Omkostninger, samt
- 5) At Tienderne af Gaarden, forsaavidt de tilhøre Kaldet, forbeholdes dette.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Entwurf eines Patents wegen definitiver Beschränkung der Competenz des Oberappellationsgerichts in Kiel auf die Herzogthümer Holstein und Lauenburg für das Herzogthum Lauenburg.

af samme, hvorover Stænderforsamlingen ikke har havt at yttre sig, medtages; man vilde ellers komme i store Vanskeligheder.

Hans Majestæt bifaldt derpaa allernaadigst, at en Forordning angaaende Hertugdømmet Slesvigs Forfatning, der strax skal træde i Kraft, i Overensstemmelse med det allerunderdanigst forelagte Udkast og med Indstillingspunkterne i det slesvigske Ministeriums allerunderdanigste Forestilling af 25de Januar d. A. bliver forelagt til allerhøieste Underskrift, dog med den Forandring, at i Indledningen Ordene »for Os og Vore Efterfølgere paa den danske Throne« bortfalde, samt at §§ 2, 5 og 28 modificeres saaledes som allerede allerhøiest resolveret.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges Udkast til et Patent for Hertugdømmet Slesvig angaaende Fordelingen af det Bidrag, som Hertugdømmet Slesvig har at udrede i Anledning af de i Tidsrummet fra 1ste Januar 1853 til 31te Marts for Finantskassens Regning udførende Chausseestrækninger i bemeldte Hertugdømme.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at autorisere Ministeriet til efter det forelagte Udkast at lade udgaa et Patent for Hertugdømmet Slesvig.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Repartition der durch die siebente Versammlung der Provinzialstände des Herzogthums Schleswig und durch die Wahlen zu derselben veranlassten Kosten.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, nach dem der Vorstellung anliegenden Entwürfe ein Patent für das Herzogthum Schleswig betreffend die Repartition der durch die siebente Versammlung der dortigen Provinzialstände und durch die Wahlen zu derselben veranlassten Kosten zu erlassen.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Afhændelsen af en Allesø og Næsbyhovedbroby Sognekald tilhørende Annexgaard i Broby.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Allesø og Næsbyhovedbroby Sognekald tilhørende Annexgaard i Broby, af Hartkorn 6 Tdr., 3 Skpr., 3 Fdk., 2½ Alb., maa afhændes til sammes nuværende Fæster Anders Andersen paa Vilkaar:

Hans Majestæt Kongen behagede derefter at resolve, at der i 1ste Punktum af § 2 skal istedetfor »har Vort Hertugdømme Slesvig« sættes: »skal Vort Hertugdømme Slesvig have«, samt at i §'ens 2det Punktum istedetfor »Ligeledes er« sættes: »Det samme gjælder om«.

Justitsministeren [Scheel] maatte, næst vedblivende at urgere, at der ikke kan være fælleds Lovgivning (overensstemmende kan der være), naar der ikke er fælleds Lovgivningsmagt, bemærke, at han i den nu allerhøist befalede Redaktion af § 2 »skal have« ikke kan lægge andet end, at dette »skal have« er Futurum.

Premierministeren [Ørsted] maatte dog endnu tillade sig allerunderdanigst at bemærke, at han fremdeles maa vedblive den Mening, at ikke alene Begyndelsen af § 2 behøvede Forandring, men at det ogsaa er meget betænkeligt, ved hvad denne § indeholder om Lovgivningen angaaende visse militære Anliggender, at forberede et Fælledsskab i denne Lovgivning og derved at præjudicere de paa Rigsdagen endnu svævende Forhandlinger om denne Gjendstand, og han fandt det saameget mere betænkeligt, som det synes, at hint Punkt kommer her i §'en som for at fremtvinge Rigsdagens Samtykke til, at den paagjældende Lovgivning bliver fælleds. Idet han derfor fremdeles troede, at der er vigtige Grunde til ikke nu at lade Forordningen udkomme, skulde han, forsaavidt man har paaberaabt sig det Indtryk, som det vilde gjøre i Slesvig, hvis den ikke nu kom ud, bemærke, at han intet kunde have imod, at den udkom, naar den Del af den, som angaar de fælleds Anliggender, udelades, og han troede heller ikke, at man i Slesvig kunde have det mindste imod, at disse Bestemmelser ikke nu fastholdes, thi de have ikke været Stænderne forelagte til Betænkning.

Hans Majestæt Kongen behagede derefter at yttre, at Allerhøist-samme, efter nu at have hørt sine Ministres Raad, er kommen til det Resultat, at han tror, at det er den rigtige Tid nu at udgive den slesvigske Forfatningslov, skjøndt han har haft mange og svære Betæneligheder herved. Men imidlertid vilde han dog endnu opkaste det Spørgsmaal, om ikke hele § 2 kunde gaa ud.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] maatte allerunderdanigst fraraade at lade § 2 udgaa. Det er netop i denne §, at Slesvigs Stilling til det øvrige Monarki er bestemt, og at den Del af Udgifterne, som Slesvig har at bidrage, er fastsat. Naar Hans Majestæt i det hele bifalder, at Forordningen emanerer, saa maa ogsaa, synes det, de §§

ikke troede, at der kunde lægges Vægt paa den Grund, som andre hentede fra Stemningen paa Rigsdagen. Idet han iøvrigt ganske kunde henholde sig til sit tidligere, skulde han kun specielt bemærke, at han vedblivende maa holde paa, at der, hvis Loven nu skal udkomme, sker en Forandring i § 2. Vel staar der, som af Finantsministeren fremhævet, ikke fælleds Lovgivningsmagt, men fælleds Lovgivning; men han kunde imidlertid ikke erkjende, at nogen fælleds Lovgivning existerer, før der er en fælleds lovgivende Magt, thi for at en Lov skal være fælleds, maa den emanere fra den samme Lovgivningsmagt. Fra den Tid den danske Grundlov er givet, er der ingen fælleds Lovgivning for alle Monarkiets Dele, og det bliver saaledes nødvendigt at forandre Begyndelsen af § 2, hvilket vilde kunne ske ved, at der i første Punktum istedetfor »har Vort Hertugdømme Slesvig« sættes: »er det Vor Agt at give Vort Hertugdømme Slesvig«, og at det næste Punktum gjøres til eet Punktum med det forrige og kommer til at lyde saaledes: »hvilket ligeledes gjælder Lovgivningen o. s. v.« samt at Slutningsordene af Punktummet »fælleds for hele Monarkiet« udgaa.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] maatte paa det allerbestemteste fraraade denne Forandring. Som af Finantsministeren allerede bemærket, er Lovgivningen angaaende de paagjældende Anliggender fælleds, ligesom den altid har været det. Han kunde derfor, idet han ved Exempler nærmere søgte at oplyse dette, paa ingen Maade gaa ind paa, at der i § 2 sættes, at det er »Vor Agt at give Hertugdømmet Slesvig o. s. v.«; men derimod havde han intet imod, at der istedetfor »har fælleds Lovgivning«, om man hellere vil, sættes: »skal have fælleds Lovgivning«, hvilket i hans Tanker siger det samme, idet man i Lovsproget snart siger »har« snart »skal have«, medens Betydningen dog bliver den samme. Begyndelsen af 2det Punktum i §'en maatte da forandres saaledes: »Det samme gjælder om Lovgivningen o. s. v.« Iøvrigt henholdt han sig med Hensyn til Spørgsmaalet om Tidspunktet for den foreliggende Lovs Emanation, aldeles til sin allerunderdanigste Forestilling.

Krigsministeren [Hansen] mente, at Forandring i Redactionen af § 2 er unødvendig, og saa ikke, at noget er vundet ved, at §'en redigeres, saaledes som af Ministeren for Slesvig nu nævnt, men da han imidlertid ikke fandt nogen Betænkelighed ved denne Redaktionsforandring, skulde han for sit Vedkommende ikke have noget imod at gaa ind paa den.

nogensomhelst skreven Forfatning kan med nogen Sikkerhed antages at ville blive til væsentlig Gavn for et Land, thi dette beror paa Omstændighederne; men han troede det af Vigtighed at, naar en Sag er ført til en vis Grad af Modenhed, man da ikke af Frygt for sig selv bliver staaende. Hans Majestæt kan paa ingen Maade siges, ved nu at sanctionere den slesvigske Forfatning, at træde Grundloven for nær; og naar dette notorisk er saa, troede Finantsministeren, at man ved denne Sags Afgjørelse, der angaar et særligt slesvigsk Anliggende, aldeles ikke har med det Indtryk at bestille, som den kan gjøre paa den danske Rigsdag. Men ialtfald ansaa han det overmaade uvist, hvad Indtryk Lovens Emanation vil gjøre paa Rigsdagen. Han troede ogsaa, at det, objectiv betragtet, er en almindelig Kjendsgerning, at naar en Regjering forfølger et vist bestemt Formaals og Skridt for Skridt rykker dette nærmere, naar man sit Maal ved consequent at blive ved uden at standse. Var ikke den slesvigske Ministers Forestilling om Lovens Bekræftelse nu kommet frem, da ville Finantsministeren ikke have anset det for en Standsning, om Sagen var i en Maanedes Tid bleven udsat, men efterat den slesvigske Minister, ifølge Hans Majestæts udtrykkelige Befaling, har fremskyndt Sagen i den Grad, at det var muligt for Hans Majestæt at have underskrevet Forordningen allerede den 28de Januar, kunde det ikke undgaas, at det maatte være almindelig bekjendt, at Forestillingen var nedlagt, og naar Hans Majestæt nu udsatte at sanctionere Loven, vilde da ogsaa dette blive bekjendt, og man vilde deri lægge, at Regjeringen var veget tilbage fra sit Formaals, noget som vilde have mange skadelige Følger.

Hvad angik den af Justitsministeren paapegede Forandring, som skulde gjøres i § 2, da ansaa han vel ikke en saadan for nødvendig, thi da der i §'en ikke staar, at Lovgivningsmagten med Hensyn til de paagjældende Anliggender er fælleds, men at Lovgivningen er det, og da dette sidste virkelig stemmer med det hidtil bestaaende, kunde han ikke finde §'ens Udtryksmaade ucorrect. Imidlertid troede han, at der meget let lod sig gjøre en lille Redaktionsforandring i §'en, og derimod skulde han intet have.

Justitsministeren [Scheel] maatte bemærke, at han ikke havde paaberaabt sig Stemningen paa Rigsdagen som en Grund for den af ham fremsatte Mening; de Grunde, han havde anført for sin Mening, vare alle hentede fra selve Sagen, og han havde kun tilføjet, at han

Love i Bero, men den Mening vilde dog gjøre sig gjældende i Hertugdømmerne, og de falske Meninger ere de farligste. Dernæst maatte han ogsaa bemærke, at der i begge Hertugdømmers Stænderforsamlinger er udtalt Meninger for, at Forfatningslovene ikke skulde udkomme; han var tilbøieligst til at tro, at de Mænd, som i Stænderne ere gaaede i den Retning, ere Slesvig-Holstenere, som kun ønske den souveræne Magt vedblivende i Hans Majestæts Haand, fordi de gjøre sig Haab om, saalænge Anordningen af 28de Mai 1831, der, saaledes som den deklarerer Hertugdømmernes indbyrdes Forbindelse, indeholder en Grundvold for Slesvig-Holsteinismen, ikke er hævet, endnu at kunne sætte deres slesvig-holstenske Planer igjennem; men netop derfor er det vigtigt, at denne Anordning saasnart som muligt hæves ved Forfatningslovenes Emanation. Endelig skulde han i saa Henseende i Egenskab af Udenrigsminister endnu bemærke, at Forbundsbeslutningen af 29de Juli 1852 har indrømmet Hans Majestæt, hvad de danske Konger aldrig havde kunnet opnaa før, fuld Berettigelse til at dræbe Slesvig-Holsteinismen; det første Skridt efter denne for Hans Majestæt meget fordelagtige Beslutning skulde have været Ophævelsen af den nævnte Anordning af 28de Mai 1831, men dette kunne nu dengang ikke ske, fordi først andre forberedende Skridt maatte gjøres, og han troede derfor, at saasnart Hans Majestæt kan komme til at ophæve denne Anordning, bør det ogsaa ske.

Finantsministeren [Sponeck] yttrede, idet han forresten henholdt sig til Udenrigsministeren, at han ikke kunde nægte, at det, fra et doctrinært Standpunkt betragtet, fra hvilket Standpunkt det forekom ham, at Premierministeren og Justitsministeren havde vel meget hentet deres Grunde, vilde være ønskeligt, at alle Monarkiets Forfatningslove bleve givne paa engang, og det var ogsaa en anden Sag dermed, hvis dette kunde ske i Løbet af nogle Maaneder; men dette er ikke Tilfældet. Han maatte dernæst, forsaavidt man har hentet sine Grunde fra det Standpunkt, hvorpaa man staar ligeoverfor Rigsdagen, bemærke, at Regjeringen siden 28de Januar 1852 er gaaet successiv frem paa en bestemt betegnet Bane, uden at den har balanceret paa Grund af Indtryk fra det ene eller fra det andet Sted, og at det har den gjort under Forhold, som vare langt vanskeligere end de nuværende. Nu for første Gang at skulle standse af Hensyn til Indtrykket paa Rigsdagen, kunde han ikke finde rigtigt og forekom ham fuldkommen uberettiget, som Sagen nu staar. Han havde just ingen Tro til, at

Premierministeren [Ørsted] maatte gjøre opmærksom paa, at hans Foredrag ingenlunde gik ud paa, at Lovgivningen om de oftnævnte Brancher skulde høre under de særlige Forfatninger, men kun ud paa, at Spørgsmaalet ikke skulde præjudiceres, medens det er en for Rigsdagen svævende Sag.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] aüsserte, er halte es für unmöglich, dass hinsichtlich der offerwähnten Militair-Angelegenheiten die Gesetzgebung nicht gemeinsam für die ganze Monarchie sein sollte; und er glaube, dass was in dieser Beziehung in dem vorliegenden Entwurfe ausgesprochen, nothwendig sei. Wenn es angeführt worden, dass nach dem Status quo die betreffende Gesetzgebung nicht gemeinsam sei, so verhalte dieses sich zwar richtig, wenn man nur die letzten Jahre in Betracht ziehe, nicht aber wenn man, was man ja doch müsse, auf den Zeitpunkt vor dem Jahre 1848 zurückgehe.

Udenrigsministeren [Bluhme] bemærkede, at naar Justitsministeren havde i den Henseende givet Hans Majestæt et bestemt Raad, at, forsaavidt det foreliggende Udkast strax skal have Lovkraft, der da sker den af ham foreslaaede Forandring i § 2, saa stemmede han heri ganske overens med Justitsministeren, og han troede ogsaa, at det var en Redaktionsforandring, som let kunde iværksættes. Hvad selve det Spørgsmaal angik, om den paagjældende Lov skal emanere strax, da forekom det ham, at Justitsministeren, og det vist med megen Grund, derom havde yttret sig tvivlende. Han kunde nu meget vel gaa ind paa og finde rigtige de af Justitsministeren fremførte Betragtninger for ikke nu at lade Loven udkomme, men han maatte dog finde, at saaledes som Sagens Stilling nu er, efterat Udkastet har været Stænderne forelagt, og disse have givet deres Betænkning derover, ere de Grunde, som tale for strax at lade Loven emanere, de overveiende. Uden i saa Henseende at skulle gaa nærmere ind paa Detaillen, vilde han kun bemærke, at han troede, at naar man paa den ene Side vurderer meget høit, hvad Rigsdagen kan ville tænke om det Skridt og ytrer Frygt for den Sensation, som det vil gjøre hos Rigsdagen, saa tænker man paa den anden Side ikke paa den Sensation, som det vil gjøre i Hertugdømmerne, hvis man udsætter de respective Forfatningsloves Emanation; det vilde vistnok være en meget uberettiget Mening, at Hans Majestæt af Frygt for Rigsdagen stillede disse

baade i Principet urigtigt og i sine Følger betænkeligt. Han maatte gjentage, at det mulige skjøndt vel ikke store Haab, der kunde være til at komme til Rette med Rigsdagen i Grundlovssagen, vil være udslukket, naar Forfatningen for Slesvig nu udkommer; og selv, hvis han aldeles intet Haab havde om en mindelig Overenskomst med Rigsdagen, maatte han dog ligefuldt finde det urigtigt i Øieblikket, ved at skabe nye Vanskeligheder, at forøge Stoffet til de Vanskeligheder, som finde Sted.

Efter hvad han saaledes havde bemærket, maatte han altsaa i ethvert Fald aldeles fraraade, at den oftnævnte § 2 optages i Forfatningsloven for Slesvig, hvis det iøvrigt findes nødvendigt, at denne nu udkommer. For sit Vedkommende havde han Tvivl om, at der er nogen Nødvendighed for nu at lade Loven udgaa, og han troede navnlig ikke, at herved noget kan være vundet for Slesvig, men at tværtimod Hertugdømmets Stilling bliver netop ydmyget.

Krigsministeren [Hansen] maatte bemærke, at han vedblivende anser det af stor Betydning og Vigtighed, at Udskrivnings- og Indkvarteringsvæsenet ere fælleds Anliggender. Skal, naar i Tiden Forandringer i den nugældende Lovgivning om disse Anliggender blive nødvendige (og han maatte i denne Henseende fremhæve, at man er nødt til at lempe sit hele Krigsvæsen efter Nabostaternes, hvorhos Hans Majestæt jo ogsaa staar i Forhold til det tydske Forbund), tre besluttende Forsamlinger have dermed at gjøre, vil een enkelt af disse Forsamlinger kunne have det i sin Magt at lamme det hele. Da han i Januar 1852 paa Hans Majestæts Opfordring overtog Krigsbestyrelsen, skete dette kun under den Forudsætning, at Krigsvæsenet aldeles ingen Berøring skulde have med Rigsdagen; fra den Basis var han dengang gaaet ud, og havde han forstaaet det anderledes, vilde han have erklæret, at han ikke kunde være Hans Majestæt til Nytte som Krigsminister. Skulde Hans Majestæt nu beslutte sig til at gjøre den Forandring, at Lovgivningen om de omhandlede militære Brancher skal være et særligt Anliggende, da maatte han bede om Tilladelse til at træde tilbage fra sin Post.

Marineministeren [Steen A. Bille] bemærkede, at dersom Udskrivningsvæsenet skulde underlægges 3 forskjellige lovgivende Forsamlinger, vilde derved, hvad Marinen angik, kunne bevirkes de allerstørste Ulemper til Skade for Hans Majestæts Tjeneste.

komme i Modsigelse med sig selv, thi saalænge, indtil Kongerigets Grundlov forandres, maa de Love, der gives, om de end noksaa meget angaa Fælledsanliggender, være særlige; det er Love af samme Indhold, men ikke Fælledslove; det kan aldrig Love være, som ikke udgaa fra en fælleds Legislatur. Han fandt det derfor nødvendigt, at Hans Majestæt ikke forkynder videre i § 2, end at det er Allerhøist-sammes Agt, at Slesvig med Hensyn til hine Anliggender skal have fælleds Lovgivning med Monarkiets øvrige Dele.

Premierministeren [Ørsted] kunde ikke andet end ganske henholde sig til, hvad Justitsministeren havde yttret. Han fandt det navnlig meget slaaende, naar denne havde bemærket, at § 2 indeholder en Modsigelse mod den nuværende Tilstand, mod status quo, idet Lovgivningen for de fælleds Anliggender er hidtil ikke fælleds, men først skal blive det, naar Fælledsforfatningen er givet. Ogsaa var han fuldkommen enig i, at § 2 er idetmindste tildels uoverensstemmende med, hvad der er bleven Rigsdagen forelagt, og i det hele forekom det ham, da Hans Majestæt har ladet Grundlovsudkastet forelægge til Overveielse, urigtigt, til samme Tid at antecipere noget af det, der skal være Gjenstand for Overveielser. Vel sandt, at Hans Majestæt, skjøndt han nu bekræfter den slesvigske Forfatning, kan siden gjøre Forandring i den, men det vil dog være meget paafaldende, naar Hans Majestæt nu giver denne Forfatning, som griber ind i, hvad Allerhøist-samme har ladet forelægge Rigsdagen til Overveielse. Hans Haab, om i Forfatningssagen at opnaa en Overenskomst med Rigsdagen, var vel overordentlig svagt og blev hver Dag svagere; men den Bestemmelse, som § 2 i den slesvigske Forfatningslov indeholder angaaende Udskrivnings- og Indquarteringsvæsenet, vil, naar den nu udkommer, tilintetgjøre alt Haab om nogen Overenskomst. Ialtfald er det dog ogsaa vigtigt, at det kommer til at ligge for, at det er Rigsdagens Haardnakkenhed, som er Skyld i, at ingen Overenskomst har kunnet tilveiebringes; men hvad hine militære Anliggender angaar, har man paa Rigsdagen, ved at holde paa, at de ikke skulle være Fælledssager, i hvert Fald den nærværende Tilstand for sig, skjøndt han forresten ikke troede, at man har Ret i at lægge saa megen Vægt paa, at disse Anliggender blive særlige. Det, at noget ved Lov nu slaas fast som henhørende til Fælledsforfatningen, hvad der under de nuværende Forhold ikke hører under Statsfælledsskabet, var efter hans Mening

Bidrag til de fælleds Udgifter skal forlods fradrages Kongerigets særegne Indtægter. Her er altsaa igjen en Forskjel, som dog ikke er heldig.

Disse foranførte Grunde havde gjort, at Justitsministeren vilde anse det ønskeligt, at den foreliggende Forordning om Slesvigs Forfatning ikke nu udkommer. Der var anført nogle særegne Grunde for strax at lade den emanere, hvilke i det væsentlige gik ud paa, at det er nødvendigt at vise, at Hans Majestæt har Fasthed i at forfølge den af Regjeringen indslaaede Vei i Forfatningssagen, og at Forordningens Emanation vil have gavnlige Indflydelse paa Rigsdagen, som da snarere vil bringes til at gaa ind paa det den forelagte Grundlovsudkast. Om denne sidste Grund troede Justitsministeren, at der kunde disputeres; han antog snarere, at Rigsdagen, naar den ser Hans Majestæt bekræfte den slesvigske Forfatning, vil gaa sin egen Vei, og i hvert Fald er det blot en subjectiv Formening, man kan have om de mulige Følger med Hensyn til Rigsdagen.

Den slesvigske Minister havde i sin Forestilling anført, at der nu ikke var nogen formel Vanskelighed imod at stadfæste den slesvigske Forfatning. Justitsministeren maatte hertil bemærke, at de fleste af hans Grunde imod nu at lade den udkomme ere formelle. Den slesvigske Minister lagde Vægt paa, at Anordningen 28de Mai 1831 bliver ophævet. Justitsministeren erkjendte ogsaa, at det, skjøndt han vel troede, at det egentlig fornødne i saa Henseende indeholdes i Kundgjørelsen af 28de Januar 1852, er ønskeligt saa snart som muligt at faa den Anordning hævet, men han fandt det dog ikke nødvendigt af den Grund nu at lade den slesvigske Forfatningslov udkomme. Han erkjendte i det hele, at flere af den slesvigske Ministers Grunde have Betydning og kunne gjøre det vanskeligt, efterat Sagen er kommet saa vidt, som den er, at holde Emanationen af den oftnævnte Forfatningslov tilbage, men han var dog af den Mening, at det ikke behøves nu strax at lade den udkomme. Men dersom imidlertid Hans Majestæt dog maatte beslutte sig hertil, ansaa han det ialtfald aldeles nødvendigt, at der foretages en Forandring i § 2. Det hedder nemlig i denne §, at Slesvig i Henseende til de Anliggender, som ifølge Kundgjørelsen af 28de Januar 1852 henhøre under Udenrigsministeriet o. s. v., har fælleds Lovgivning med de øvrige Dele af Monarkiet, at altsaa fra det Øieblik Forordningen emanerer, Lovgivningen for Fælledsanliggenderne er fælleds. Men dette kan Hans Majestæt ikke sige uden at

fælleds og hvad særligt i det allervæsentligste grundet i de bestaaende Forhold og altsaa møder forsaavidt ingen Vanskelighed; men der er dog enkelte Punkter, hvorved der er noget mere vilkaarligt, og der er endog et enkelt Spørgsmaal, hvor Ministeriet selv har været i nogen Usikkerhed, om hvorvidt det paagjældende Anliggende skulde være fælleds, hvilket er Grunden til, at Forfatnings-Udkastene for Slesvig og Holsten indeholde i den Henseende noget andet end Grundlovs-Udkastet for Kongeriget. Han havde herved for Øie de i det foreliggende Udkasts § 2 nævnte militære Anliggender: Udskrivningen, Hestedredningen og Indqvarteringsvæsenet. Naar Rigsdagen gik ind paa, at Lovgivningen angaaende disse Anliggender skulde være fælleds, bortfaldt jo vistnok den Vanskelighed, der er; men der er dog endnu megen Tvivl, om Rigsdagen vil gaa ind derpaa, og her er altsaa i den nævnte § indeholdt en Bestemmelse, som muligt ikke kan gennemføres. Det forekom ham ogsaa, at Krigsbestyrelsen, naar man først indrømmer, at hine tre militære Anliggender skulle, hvad Bestyrelsen af dem angaar, være særlige, ikke kan have nogen saa særdeles Interesse i at holde paa, at Lovgivningen angaaende dem bliver fælleds, at man af den Grund skulde frustrere en Overenskomst med Rigsdagen i Forfatningssagen, naar en saadan ellers kunde opnaas. Paa den anden Side er det vel og ganske rigtigt, hvad der er blevet bemærket om, at det, naar Regjeringen vil, ikke vil have nogen Vanskelighed, senere at tilveiebringe den Forandring i den slesvigske Forfatning, at de nævnte Anliggender i et og alt blive særlige, da jo ved en saadan Forandring Hertugdømmets Rettigheder udvides; men det er imidlertid dog ikke heldigt at forandre et saadant Punkt, naar det allerede først engang er udtalt i en Forfatning. En anden Bestemmelse i det foreliggende Udkast, som Justitsministeren dernæst skulde fremhæve, angik Udredelsen af de Bidrag, som skulle tilskydes fra de særlige Landsdele til de fælleds Udgifter, naar de fælleds Indtægter ikke ere tilstrækkelige til at dække disse. Der er herom optaget forskjellige Regler i Forfatningsudkastene for Hertugdømmerne og Grundlovsudkastet for Kongeriget. Efter det foreliggende Udkast skal for Slesvig Reglen være den, at der af de særegne Intrader først skal tages, hvad der behøves til de særegne Udgifter; i Grundlovsudkastet for Kongeriget derimod, hvor det vilde have sin ganske egen Betænkelighed at følge den samme Regel, er det sagt, at det paa Kongeriget faldende

slesvigske Forfatningslov, vare dels almindelige, dels hentede fra Indholdet af Loven. Hans almindelige Grunde vare tvende: den første, at det i og for sig er ønskeligt, at alle Forfatningslove for Monarkiet, baade Fælledsforfatningen og Forfatningerne for de specielle Landsdele, kunne udkomme paa engang. Man kan ikke forudse, hvad Vanskeligheder der kan møde, naar Fælledsforfatningen skal gives; man kan ikke forudse, hvad Resultat Hans Majestæt kan komme til med Hensyn til, hvad der skal være fælleds og hvad særligt, dertil er man kommet altfor lidet frem med Forfatningsværket for Kongeriget. Hans Majestæt skulde have fri Haand til paa den Tid, han giver Fælledsforfatningen, ogsaa at give de andre Forfatninger (at Hans Majestæt allerede har givet Forfatning for Lauenborg kan i saa Henseende ikke komme i Betragtning paa Grund af de særlige Forhold, som fandt Sted med Hensyn til Lauenborg), og Justitsministeren vilde anse det særdeles heldigt, om alle disse Forfatninger kunde gives samlede, saaledes at de ikke kom til at staa i altfor grel Modsætning til hinanden (i hvilken Henseende det havde været hans Mening, at der ved de forskjellige Forfatnings-Udkast kunde være taget et saadant Forbehold). Den anden almindelige Grund, han havde, var den, at det forekom ham, at Slesvig og Holsten, ved at de respektive Forfatningslove for disse Hertugdømmer nu udgives, inden Fælledsforfatningen haves, komme, hvad de stændiske Anliggender angaar, i en uheldigere Stilling end hidtil. De tabe nemlig i den stændiske Virksomhed al Indflydelse med Hensyn til de Sager, som angaar de fælleds Anliggender, over hvilke Hans Majestæt forsaavidt bliver aldeles souveræn, og de tabe den Indflydelse i en ubestemmelig Tid. Dette forekom ham betænkeligt, og han troede, at Hertugdømmerne ere bedre tjente med at have det, som de nu har det, indtil det er fastsat, hvorledes Fælledsforfatningen skal være. Der lod sig vel tænke en Bestemmelse om, at de med Hensyn til Lovgivningen angaaende de fælleds Anliggender skulde beholde deres raadgivende Virksomhed, indtil Fælledsforfatningen er givet; men til en saadan Bestemmelse er ingen Vei aabnet.

Den Grund, som Justitsministeren hentede fra Indholdet af den slesvigske Forfatning, var følgende: Det har ikke kunnet undgaas, at ved denne Forfatning noget har maattet betegnes, som angaar Fælledsforfatningen, og Grændsen har maattet angives imellem særlige og fælleds Anliggender. Nu er vel Begrebet om, hvad der skal være

afvente Justitsministerens Foredrag, inden han udtalte sin endelige Mening. Med Hensyn til Ridderskabets Repræsentation var han med Ministeren for Slesvig enig i, at det maa blive ved Udkastet.

Finantsministeren [Sponneck] henholdt sig angaaende Tidspunktet for Forordningens Emanation til, hvad han allerede i forrige Møde havde yttret, saavel som til de i den idag refererede Forestilling, samt nu nylig af Krigsministeren, nærmere udviklede Grunde for, at Forordningen strax skal træde i Kraft. Hvad Indledningen angik, da ansaa han det i Realiteten aldeles ligegyldigt, om Ordene »for Os og Vore Efterfølgere paa den danske Throne« staa der eller ikke, men saasnart der kunde være nogen Tvivl, om der er tilstrækkelig Anledning til en saadan solennel Form, maatte han erklære sig for den simpleste Form.

Marineministeren [Steen A. Bille] antog, at de oftnævnte Ord i Indledningen kunde gaa ud, og henholdt sig med Hensyn til Tidspunktet til den Mening, at Forordningen bør udkomme strax, idet han troede, at dette vilde være en mægtig Spore til at fremme det Forfatningsarbejde, som i Øieblikket ligger for paa den danske Rigsdag, og det var for ham et vigtigt Hovedhensyn.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen erklærede sig enig med Krigsministeren.

Justitsministeren [Scheel] henholdt sig, hvad Indledningen angik, til hvad han allerede i forrige Møde havde yttret. Angaaende Tiden, naar den slesvigske Forfatningslov skal udgives, bemærkede han, at han allerede under de foreløbige Forhandlinger, som fandt Sted mellem Ministrene, inden Udkastet i sin Tid forelagdes Hans Majestæt til Approbation, yttrede, at Hans Majestæt kunde komme i Forlegenhed, naar der først forelagdes den forestaaende Provindsialstænderforsamling Udkast til en Forfatning for Slesvig, og Hans Majestæt saa, naar denne kom tilbage fra Stænderne, skulde stadfæste den, og han udtalte derfor dengang den Mening, at det maaske vilde være rigtigst ikke at forelægge bemeldte Forsamling noget Udkast. Denne Mening blev imidlertid ikke tiltraadt af hans Colleger, og Hans Majestæt resolverede, at Udkastet skulde forelægges Stænderne. Sagen er saaledes derved allerede bragt paa et andet Standpunkt end det, hvorpaa han troede, at den skulde holdes.

De Grunde, som dengang bestemte ham, og som gøre, at han endnu anser det ønskeligt, om det kunde undgaas nu at give den

Spørgsmaalet om Tidspunktet, naar den foreliggende Forordning skulde emanere, da vilde han bede sig forbeholdt derover at maatte allerunderdanigst yttre sig, naar Justitsministeren, som han, med Hensyn til den Udtalelse, som fra hans Side fandt Sted ved forrige Geheime-Statsraads-Mødes Slutning, troede nærmest til at faa Ordet, havde udtalt sig.

Hans Majestæt Kongen behagede at yttre, at Allerhøiøstsamme ikke kunde andet end komme tilbage paa de Betæneligheder, som han i forrige Geheime-Statsraads-Møde havde fremsat med Hensyn til Udkastets Bestemmelser angaaende Ridderskabets Repræsentation, og vel var det kun en Minoritet, der havde indstillet, at Tallet af Ridderskabets Repræsentanter maatte forringes, men denne Minoritet bestod af de danske Elementer, og han troede, at man dog maaske nu kunde gaa den Middelvei at lade Ridderskabet kun vælge 3.

Efterat *Ministeren for Slesvig* [Moltke] havde med Hensyn til Ridderskabets Repræsentation henholdt sig til, hvad i den refererede Forestilling var udviklet, og efterat ligeledes *Ministeren for Holsten* [Reventlow-Criminil] og *Justitsministeren* [Scheel] havde i samme Anledning udtalt sig i Overensstemmelse med, hvad de i forrige Geheime-Statsraads-Møde yttrede, bemærkede *Krigsministeren* [Hansen], at han, hvad Tidspunktet angik, naar Forordningen skulde udkomme, maatte finde det af største Vigtighed, at den udkommer strax. Han ansaa nemlig dette som et meget stort Skridt til at komme ud af det Virvar og den uhyggelige Stemning, hvori Landet befinder sig i længere Tid. Ser Rigsdagen, at Forfatningslovene for Hertugdømmerne ikke udkomme, skjøndt de ere færdige, saa er det naturligt, at den deri ser en Vaklen af Regjeringen i sine Anskuelser, og det vil da have stor Indflydelse paa at nære Oppositionen mod det Rigsdagen forelagte Forfatnings-Udkast for Kongeriget. Ser Rigsdagen derimod, at Hans Majestæt approberer Forfatningslovene for Hertugdømmerne, vil den deri se et Bevis paa, at Regjeringen staar fast, og at Modstanden mod det forelagte Forfatnings-Udkast for Kongeriget ikke vil kunne nytte.

Udenrigsministeren [Bluhme] sluttede sig, hvad Indledningen til den foreliggende Forordning angik, til Premierministeren. Hvad angik Spørgsmaalet om Tidspunktet, naar den slesvigske Forfatning skal træde ilive, da var han i Øieblikket tilbøielig til at slutte sig til Ministeren for Slesvig, men han vilde dog allerunderdanigst bede om at maatte

Efterat *Premierministeren* [Ørsted] og *Ministeren for Holsten og Lauenborg* [Reventlow-Criminil] ligeledes havde udtalt sig imod den omhandlede Slutning af § 28, og efterat det tillige var blevet yttret, at ogsaa Begyndelsen af §'ens 2den Passus »Vort Ministerium – Hertugdømmet Slesvigs Forfatning«, hvilken Sætning i den tilsvarende § af det den holstenske Stænderforsamling forelagte Forfatnings-Udkast denne Forsamling eenstemmig har andraget paa at maatte bortfalde, passende kunde udgaa, og Forordningen slutte med den almindelige Form »Hvorefter Alle og Enhver have sig allerunderdanigst at rette«, hvorimod *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] erklærede intet at have, behagede det *Hans Majestæt Kongen* allernaadigst at resolve, at hele Slutningssætningen i Udkastets § 28 bortfalder, og at efter Ordene »Anordninger (§ 14)« tilføies: »Hvorefter Alle og Enhver have sig allerunderdanigst at rette«.

Premierministeren [Ørsted] bemærkede derefter, at det, hvad Indledningen til den foreliggende Forordning angik, forekom ham passende, at Ordene »for Os og Vore Efterfølgere paa den danske Throne«, udgaa, thi der var dog ingen Competence for Hans Majestæt til ved denne Lov mere end ved andre Love at forpligte sine Efterkommere; og naar i den idag refererede Forestilling Forordningen 15de Mai 1834 er paaberaabt til Styrke for Bibeholdelsen af hine Udtryk, saa maatte han bemærke, at et saadant Tilsagn som det, hvorom her er Talen, ikke udtrykkeligt er givet i denne Forordning. Med Hensyn dernæst til Udkastets § 19, da forekom det ham, at der, efter den Stilling, Sagen engang har faaet, ikke nu kan ske nogen Forandring i de Repræsentations-Bestemmelser, som Udkastet indeholder. Han troede vel, at det i og for sig kunde have været principmæssigt, at kun de af Ridderskabets Medlemmer, der tillige vare possessionerede, skulde være stemmeberettigede og valgbare, men dels ligger der vistnok i de særegne Forhold i Slesvig en Grund, hvorfor det turde være nok saa hensigtsmæssigt, at de ikke possessionerede Medlemmer ikke udelukkes, og dels forekom det ham ugjærligt, efterat Udkastet har været Stænderforsamlingen forelagt og har vundet Majoritetens Bifald, nu at gjøre Forandring navnlig i et saa væsentligt Punkt som det paagjældende. Han skjønnede derfor heller ikke, hvorledes det vilde kunne gaa an at formindske Tallet af de Repræsentanter, som Udkastet har tillagt de respective Stænder, da det kun er en Minoritet, som har ønsket Forandring i denne Henseende. Hvad endelig angik

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 15. februar 1854.

Aar 1854, Onsdagen den 15de Februar, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Udenrigsministeren [Bluhme] forelæste en Depeche af 25de Januar fra den Kongelige Chargé d'affaires i Constantinopel i Anledning af en til denne fra russisk Side gjort Anmodning om, medens Bruddet mellem Rusland og Tyrkiet vedvarer, at give Meddelelser om Forholdene i Constantinopel m. v.

Efterat Udenrigsministeren havde bemærket, at det forekom ham, at det Svar, som den Kongelige Chargé d'affaires havde givet paa bemeldte Anmodning, var fuldkommen rigtigt, og efterat flere af Geheime-Statsraadets Medlemmer havde udtalt sig i samme Retning, behagede det *Hans Majestæt* til videre Meddelelse for den Kongelige Chargé d'affaires i Constantinopel allerhøiest at approbere det af denne paa den paagjældende Forespørgsel givne Svar.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en af ham allerunderdanigst nedlagt Continuations-Forestilling angaaende enkelte Bestemmelser i Udkastet til en Forordning angaaende Hertugdømmet Slesvigs Forfatning, idet han indstillede, at det maatte behage Hans Majestæt nu allernaadigst at udstede Forordningen angaaende Hertugdømmet Slesvigs Forfatning, og at denne Forordning strax maatte træde i Kraft; at § 19 i Udkastet til denne Forordning maa blive uforandret; at der i Udkastets § 28 før Ordet »Undersaatter« indskydes: »slesvigske«, og istedetfor »paa ulovlig Maade« sættes: »paa lovstridig Maade«, og at de tilsvarende Forandringer foretages i Forordningens tyske Text, og at Forordningens Indledning bliver uforandret.

Justitsministeren [Scheel] bemærkede, at han med Hensyn til § 28 dog maatte være af den Formening, at §'ens Slutning, der indeholder en Criminallov-Bestemmelse, som ikke passende har sin Plads i Forfatningsloven, og som heller ikke forekommer ham nødvendig, helst ganske maa udelades; i hvilken Henseende han henholdt sig til de tvende Indvendinger, han allerede i forrige Møde havde fremsat, og af hvilke den ene ikke er bleven hævet ved den af den slesvigske Minister idag foreslaaede Forandring i §'en, medens den Maade, hvorpaa den Mangel, som var Gjenstand for den anden Indvending, er bleven afhjulpet ved Forandringen, har anden Ulempe med sig.

derselben der holsteinischen Provinzialstän­deversammlung vorgelegt worden, müsse feststehen. Schliesslich bemerkte er, auch er sei der Meinung, dass es, wenn auch nur in formeller Hinsicht höchst wichtig sei, dass das allgemeine Gesetz vom 28sten Mai 1831, welches mit dem Inhalte der allerhöchsten Bekanntmachung vom 28sten Januar 1852 nicht füglich bestehen könne, aufgehoben werde, was durch die Erlassung der Verordnungen betreffend die Verfassung resp. des Herzogthums Schleswig und des Herzogthums Holstein werde erreicht werden.

Justitsministeren [Scheel] yttrede, at han, idet han med aller­høieste Tilladelse forbeholdt sig i det næste Geheime-Statsraads-Møde, hvor Sagen foretages, at udtale sig om det foreliggende Hovedspørgs­maal angaaende Tiden, naar den slesvigske Forfatning bør gives, kun skulde tillade sig tvende Bemærkninger. Den ene gik ud paa, at han vilde tilraade, at i Indledningen til den foreliggende Forordning Ordene »for Os og Vore Efterfølgere paa den danske Throne« udgaa, da denne Tilføining er noget usædvanligt, og der ikke er nogen Nødvendighed for at bruge samme. Den anden Bemærkning gik ud paa, at han vilde tilraade, at Slutningen af § 28 »og skal alt o. s. v.« udgaar, da dels Straf som for Landsforræderi vilde være altfor uforholdsmæssig streng for enhver Aftale eller Handling imod Forordningen, f. Eks. for at un­derskrive en Petition, og dels efter de almindelige Regler vel den sles­vigske Undersaat maa være bunden ved Forordningen, om ogsaa det er udenfor Hertugdømmet Slesvig, at han handler, men det samme derimod ikke kan gjælde, naar den paagjældende ikke er slesvigsk Undersaat.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Re­ventlow-Criminil] schloss sich diesen zwei Bemerkungen des Justiz­ministers an.

Efterat *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] havde yttret, at han skulde tillade sig i en allerunderdanigst Continuations-Forestil­ling nærmere at yttre sig over de af Hans Majestæt idag under Om­handling bragte Punkter saavel som i Anledning af de fra Justitsmini­sterens Side fremkomne Bemærkninger, behagede det *Hans Majestæt* at hæve Geheime-Statsraadets Møde, idet Allerhøistsamme befalede, at den idag forhandlede Sag paany skulde foretages i det første Geheime-Statsraads-Møde, der bliver afholdt.

J. Liebe.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, dem Amtschreiber und Hausvogt v. Warnstedt in Tremsbüttel die Verpachtung seiner Dienstländereien auf 8 Jahre, vom 1sten Mai 1854 an gerechnet, unter angemessenen, der näheren Prüfung des Ministeriums vorzubehaltenden Pacht-Bedingungen, mit der Bestimmung zu gestatten, dass dem eventuellen Diensthinterfolger aus solcher Verpachtung keine Verbindlichkeit erwachse.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Fabrikbesitzers Holler zu Carlshütte bei Rendsburg um Ertheilung einer Concession zur Fortsetzung des dortigen Eisenwerkes s. w. d. a., indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht dem Fabrikbesitzer M. H. Holler auf der Carlshütte eine allerhöchste Concession zur Fortsetzung des dortigen Eisenhüttenwerks mit der Erlaubnis, sich zum Bau und Betriebe des Werks und zur Anfertigung seiner Fabrikate beliebiger Handwerksmeister, Gesellen und Gehülfen bedienen zu dürfen, ohne in dieser Hinsicht durch städtische Vorrechte gebunden, ohne einem Handwerkszwange unterworfen zu sein, gegen eine jährliche Recognition von 952 Rt. zu ertheilen sein möchte; und ob nicht das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, eine in Übereinstimmung hiemit ausgefertigte Concession zur allerhöchsten Unterzeichnung vorzulegen.

Die beiden Anträge wurden allerhöchst genehmigt, jedoch dass die von dem Fabrikbesitzer Holler zu entrichtende jährliche Recognition auf 1000 Rt. zu erhöhen sei.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Indtagelse af den til Skovridergaarden Løverodde hørende Mark »Blomgaardsmai« til Skov under Nørreskoven i Haderslev 4de Skovdistrikt imod et andet tæt ved Gaarden liggende Areal.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allergnädigst, at den til Embedsjord for Skovrideren i 4de Haderslev Skovdistrikt udlagte saakaldte »Blomgaardsmai« i Nørreskov maa fra 1ste November 1855 indtages til Fredskovarealet under den nævnte Skov, imod at der af denne igjen afgives til Embedsjord de paa de Forestillingen medfølgende Kaart med a, b, c, d¹, d², e og i samt Dele af f og g betegnede Skovstykker, ialt af 4 Tdr., 160 Quadratroders Ind-

hold, og at den Bestand, der findes paa enkelte Dele af disse Stykker, maa omhugges og bringes til Salg, samt endeligen at de til Hugningen og Rydningen m. v. anslaaede Omkostninger til et Beløb af 300 Rdl. allernaadigst maa afholdes af Hertugdømmet Slesvigs Forstintrader.

Endvidere refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende en af Henning Dethlefsen i Varnæs ansøgt allernaadigst Tilladelse til at sælge den ham i Arveforpagtning overdragne Dam »Hoksøe« kaldet, i Apenrade Amt, m. v., idet han allerunderdanigst indstillede:

- 1) Om det ikke allernaadigst maatte tillades Henning Dethlefsen at afhænde den ham i Arveforpagtning overladte, i Varnæs, Apenrade Amt, beliggende saakaldte »Hoksøe« Dam til Skipper G. Raben i Apenrade imod Erlæggelsen af en Recognition af 8 Rdl. pro facultate alienandi, og imod at sidstnævnte paatager sig alle de Sælgeren paa hvilende Forpligtelser med Hensyn til bemeldte Dam; samt
- 2) Om ikke det i saa Henseende videre fornødne turde være at varetage af Ministeriet, samt endeligen
- 3) Om ikke Ministeriet maatte autoriseres til for Fremtiden i forekommende Tilfælde at meddele Tilladelse til Salget af Kongelige Arveforpagtningsstykker og ad mandatum at udfærdige de paa gjældende Concessioner.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen wider den Tischlermeister C. G. A. Trumpf zu Hohlmühl wegen Majestätsbeleidigung einzuleitende Criminaluntersuchung, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht das Appellationsgericht für das Herzogthum Schleswig ermächtigt werden möge zu verfügen, dass wider den Tischlermeister C. G. A. Trumpf zu Hohlmühl eine Criminaluntersuchung wegen wegen Majestätsbeleidigung eingeleitet werde.

Seine Majestät geruheten, Ihren allerhöchsten Willen dahin auszusprechen, dass die ganze Sache auf sich beruhe.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling betræffende den af Rigsdagen vedtagne Lov angaaende midlertidig Ophævelse af Indførselstolden for adskillige Gjenstande.

I Overensstemmelse med Finantsministerens Indstilling behagede

Hans Majestæt allernaadigst at resolve, at Allerhøistsamme ikke finder sig foranlediget til at give bemeldte Lov Stadfæstelse.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Betænkning angaaende Forbedringshusfange Andreas Willadsens Løsladelse.

Overensstemmende med Justitsministerens Indstilling behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at resolve, at det indgivne Andragende ikke fortiden egner sig til at tages til Følge.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 1. marts 1854.

Aar 1854, den 1ste Marts, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Premierministeren [Ørsted] bragte, med allerhøieste Tilladelse, paa Bane en i Bladene for igaar Aftes meddelt Adresse til Hans Majestæt, som igaar var bleven vedtaget i et paa Børsen afholdt Møde, og som, om end egentlig ikke ligefrem, dog indirekte gaar ud paa at udtale Mistillid til Ministeriet. I det Øieblik Hans Majestæt ønskede at skifte Ministerium, kunde der vistnok ikke fra det nærværende Ministeriums Side være noget at erindre imod, at Allerhøistsamme modtager denne Adresse; men hvis Hans Majestæt ønsker at beholde sit nærværende Ministerium, vilde det være aldeles nødvendigt, at der ikke fra Allerhøistsammes Side foregaar noget, som kan siges at give Bifald til, hvad der i Adressen indeholdes, og Hans Majestæt vilde maaske derfor have den Naade at give Ministeriet den beroligende Forsikkring, at Allerhøistsamme ikke vil modtage Adressen.

Hans Majestæt Kongen behagede at yttre, at Allerhøistsamme ikke indsaa, at den paagjældende Adresse indeholder noget Mistillidsvotum til Ministrene, og ligesom han ikke antog det for grundlovmæssigt at nægte at modtage nogen Adresse, der indgives til ham, saaledes troede han ogsaa at maatte tage imod hin Adresse. Noget andet var, hvad Allerhøistsamme vilde svare Deputationen, der overleverer ham Adressen, og i denne Henseende troede han ikke, at Ministeriet behøver at nære nogen Frygt, thi han vilde indskrænke sig til at takke for det Tillidsvotum, som Adressen indeholder til ham, og at henholde sig til

den allerhøieste Kundgjørelse af 28de Januar 1852; Ministeriet, som det kun tilkommer Allerhøistsamme at udnævne og afsætte, vilde han ikke berøre i sit Svar.

Premierministeren [Ørsted] maatte allerunderdanigst bemærke, at det dog paa ingen Maade kan siges, at Kongen efter Grundloven er nødt til at modtage enhver Adresse. Han viste dernæst den store Forskjel paa andre Adresser, som Hans Majestæt tidligere kan have modtaget, og paa den nærværende, hvis Indhold forud for dens Overlevering er paa en meget paafaldende Maade offentlig kundgjort, og som gaar ud paa at lægge for Hans Majestæts Fødder Udtalelsen af en Mistillid mellem Folket og Regjeringen. Endelig fremhævede han den Maade, hvorpaa denne Adresse er bragt tilveie, og gjorde opmærksom paa, at det ingenlunde er den egentlige Kjærne af Kjøbenhavns Befolkning, fra hvem den er udgaaet, men fra nogle efter en anonym Opfordring sammenløbne Folk.

Finantsministeren [Sponeck] maatte tillade sig paa det bestemteste allerunderdanigst at fraaraade Hans Majestæt at modtage Adressen. Næst gjentagende at udhæve, at der efter Grundloven ingen Forpligtelse er for Hans Majestæt til at modtage enhver Adresse, bemærkede han, at Rigsdagen, hvor der, som her, er Tale om en politisk Adresse, er det ene berettigede Organ, hvorigjennem saadanne Adresser kunne indgives til Hans Majestæt, og at han derfor ogsaa fandt det ikke mindre betænkeligt med Hensyn til Rigsdagen end med Hensyn til Kongen at modtage nærværende Adresse, der desuden, som Premierministeren allerede havde gjort opmærksom paa, er bragt tilveie paa en i høieste Grad uforsvarlig Maade. Det vilde, naar Hans Majestæt modtog Adressen, faa det Udseende, at Allerhøistsamme tillod, at man benytter Adresse-veien til at trænge sig mellem Kongen og hans Regjering, og han ansaa det umuligt for Ministeriet at kunne forsvare at blive i sin Stilling, naar Adressen modtages.

Udenrigsministeren [Bluhme] henlede Opmærksomheden paa, hvormeget Tilstanden i Europa i dette Øieblik ligner Tilstanden i 1848, og hvorledes snart den Revolution, som dengang blev undertrykt, vil igjen reise sit Hoved og gjøre sig gjældende. Han troede, at Monarkerne havde i 1848 faaet Advarsel om ikke at hjælpe Revolutionen paa Gled, men dette gjorde man ved med en Slags Velvillie at modtage Ytringer af de revolutionære Elementer; det forekom ham derfor, at Hans Majestæt, hvis Allerhøistsamme vil holde sin egen Souverænitet

i Hævd og vil holde de Statsmagter i Hævd, som Allershøistsamme selv har constitueret som de til at træde frem for Kongen og give ham deres Mening i Statsanliggender alene berettigede, handler vel i, med Forsigtighed, men med Kraft at tilbagevise saadanne Yttringer, og gjælder dette om de ukaldede navngivne Raadgivere, da maa det endmere gjælde om de unavngivne, saaledes som Tilfældet er med Hensyn til den nærværende Adresse. Vel indeholdes der i denne Adresse Yttringer af stor Hengivenhed for Hans Majestæts Person, men han troede, at Hans Majestæt vil handle urigtigt i at skille sin Person fra sin Regjering. Kongens Ministerium er med Kongen i Spidsen Kongens Regjering; Adressen er en Mistillids-Adresse til Kongens Regjering, og Udenrigsministeren troede ikke vel, at Hans Majestæt kan modtage den uden at opløse det Ministerium, som fortiden er. Ethvert Svar, som Hans Majestæt maatte i Ord give paa Adressen, vilde blive misforstaaet, blive underlagt forskjellig Betydning; kun eet eneste Svar vilde ikke kunne blive misforstaaet, og det var den afvisende Taushed, som vilde ligge i Hans Majestæts Villiestilkjendegivelse ikke at modtage Adressen; og dette eneste Svar tillod han sig i dyb Ærefrygt, men i stor Bestemthed at tilraade Hans Majestæt at vælge.

Justitsministeren [Scheel] yttrede, at efterat Kongeriget har faaet sin egen Repræsentation og det i Grundloven udtrykkelig er udtalt, at Rigsdagen kan indgive Adresser til Kongen, er Rigsdagen det eneste rette Organ til for Kongen at udtale Folkets Ønsker og Følelser, og enhver anden Vei er aldeles uberettiget. Idet han endvidere fremhævede, hvorledes nærværende Adresse er udgaet fra en sammenløbet Hob, som med faa Timers Varsel er kaldt sammen paa Børsen, uden at man ved, fra hvem Indbydelsen er udgaet, hvorledes det aldeles ikke vides, fra hvilke Personer det er, at Adressen kommer (og det var dog det første, som Hans Majestæt maatte vide for at modtage Adressen), idet det nemlig, efterat strax i Forsamlingen en Adresse var bleven oplæst, og man strax var bleven enig om at indgive denne, blev besluttet, at Adressen ikke skulde underskrives af andre end af een Vælger for hvert af Kjøbenhavns Distrikter, saa syntes det Justitsministeren, at der, efter hvad han havde bemærket, allerede i Formen selv ligger tilstrækkelig Grund for Hans Majestæt til ikke at modtage denne Adresse. Men dernæst ogsaa med Hensyn til Indholdet var der meget god Grund hertil. Han skulde i saa Henseende indskrænke sig til at bemærke, at det forekommer ham, at Adressen indeholder lige-

saa meget fornærmeligt for Hans Majestæt, som den giver sig Udseende af en Hengivenheds- og Tillidsadresse til Allerhøistsamme. Den indeholder nemlig, skjult under loiale Udtryk, en Frygt for, at Hans Majestæt ikke vil holde Grundloven, og ligeledes en Frygt for, at Hans Majestæt ikke vil vedblive at regjere; men til at udtale en saadan Frygt og Mistillid med Hensyn til Hans Majestæt er der ikke det mindste, som kan berettige. Han troede derfor, at Hans Majestæt baade med Hensyn til Indholdet og med Hensyn til Maaden, hvorpaa Adressen er bragt istand, har tilstrækkelig Føie til at svare, at Allerhøistsamme ikke kan modtage denne Adresse.

Efterat *Hans Majestæt Kongen* yderligere havde udviklet den af Allerhøistsamme udtalte Anskuelse, og videre Discussion havde fundet Sted, behagede *Hans Majestæt* at udtale, at Allerhøistsamme, naar en Copi af den paagjældende Adresse blev indleveret til Kabinettet (hvilket Hans Majestæt, da imorges en Borgerrepræsentant var hos ham for at anmelde Adressens Indlevering, havde tilkjendegivet at maatte, overensstemmende med den Form, som Hans Majestæt stedse følger med Hensyn til Adresser, først ske) vilde lade sin Kabinetssekretær i Allerhøistsammes Navn svare, at Hans Majestæt ikke modtager nogen politisk Adresse, som ei paa grundlovmæssig Maade bliver ham tilstillet gennem hans Folks Repræsentation, og at han derfor heller ikke kan modtage denne Adresse. Hans Majestæt forudsaa imidlertid vel, at Følgen da vil blive, at Allerhøistsamme faar en Adresse fra Rigsdagen om det samme som hin Adresse, og at saa bliver hans Stilling værre.

Protokollerne over det Geheime-Statsraads Møder fra 13de Mai 1853 til 3die Juni s. A. incl. bleve oplæste og ratihaberede.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Landmaaler og Gaardeier Laurentius Mathias Eiler af Højlund ved Kollekolle allernaadigst maa forundes 10 Aars Eneret for det samlede danske Monarki paa Forfærdigelsen af Indretninger til at anbringe i Stalde for i Ildebrandstilsælde øieblikkelig at kunne bringe alle Kreaturer bort eller for i andre Bygninger paa engang at kunne aabne alle Døre.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det indstillede, idet Allerhøistsamme derhos tillige, paa dertil given Anledning, allerhøist resolverede, at det fremdeles skal have sit Forblivende ved, at de Forestillinger, som

af Indenrigsministeriet nedlægges angaaende Enerets-Bevillingers Meddelelse paa Opfindelser, blive at foredrage i det Geheime-Statsraad.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori til allernaadigst Stadfæstelse indstilles den af Rigsdagen vedtagne Lov om Ordningen af Skole- og Undervisningsvæsenet paa Færøerne.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at stadfæste bemeldte Lov.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die interimistische Verwaltung des vacanten Pastorats in Nienstädten in der Probstei Pinneberg, indem er beantragte, ob nicht der Candidat der Theologie Zacharias Hasselmann aus Altencrempe auf Kosten der Nienstädter Kirchenkasse zu ordiniren, und unter Beilegung eines gleichfalls aus der genannten Kasse, event. demnächst nach dem Ablaufe des Gnadenjahrs aus den Einnahmen des Predigerdienstes zu entnehmenden Gehaltes nach jährlich 320 Rt. R. M. nebst freier, bis weiter von der im Genusse des Gnadenjahrs befindlichen Predigerwitwe, ihm zu gewährender Station im Pastorathause mit der Verwaltung des vacanten Predigtamtes zu Nienstädten unter der Eröffnung zu beauftragen sein möchte, dass er durch die Ordination keine Anwartschaft auf Beförderung zu dem verwalteten Amte, oder ein Vorzugsrecht vor anderen Candidaten bei der Besetzung von Predigerstellen erlange und die Kosten der Ordination an die Nienstädter Kirchenkasse zurück zu erstatten verpflichtet sei, falls er seine Stellung vor erfolgter definitiver Wiederbesetzung des von ihm zu verwaltenden Amtes aufgeben sollte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Verleihung einer Concession an den Flecken Heide zur Abhaltung eines jährlichen Hornviehmarktes daselbst, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht dem Flecken Heide in der Landschaft Norderdithmarschen eine Concession zur Abhaltung eines jährlichen Hornviehmarktes am 26sten April, oder wenn dieser Tag auf einen Sonntag oder Montag fällt, am zunächst vorhergehenden Werktag allergnädigst zur verleihen und demgemäss das anliegende Document allerhöchst zu vollziehen sein möchte.

Seine Majestät genehmigten allergnädigst diesen Antrag.

Darauf referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Verpachtung der landesherrlichen Kornwassermühle zu Plön.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg allerhöchst zu autorisiren, die landesherrliche Kornwassermühle zu Plön, jedoch ohne den Mühlenzwang, nebst der zu der Mühle gehörigen Koppel Landes und dem Aalfange in den Aalkisten, respective zur Kunst, zur vordersten und zur hintersten Wache sowie in der Mühlenlaue, dem Müller Heinrich Holst zu Depenau auf 5 Jahre, vom 1sten Mai 1854 an gerechnet, für die jährliche Pachtsumme von 3520 Rt. R. M. in Pacht zu geben und mit ihm den desfallsigen Contract errichten zu lassen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Aufhebung der durch das Rentekammer-Circulair vom 6ten April 1842 hinsichtlich der Umwechselung von Reichsscheidemünze gegen 8 Schillingstücke Reichsmünze bekannt gemachten Bestimmungen.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die durch das Rentekammer-Circulair vom 6ten April 1842 hinsichtlich der Umwechselung von Reichsscheidemünze gegen 8 Schillingstücke Reichsmünze zufolge allerhöchsten Befehls bekannt gemachten Bestimmungen für das Herzogthum Holstein wiederum aufzuheben und das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg allergnädigst zu autorisiren, die in dieser Beziehung erforderlichen Verfügungen zu erlassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den der Provinzialständeversammlung des Herzogthums Holstein vorgelegten Entwurf eines Patents wegen Ausdehnung des Hökerhandels in den Landdistricten auf das Feilbieten von Kaffee, Thee und Zucker, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht von der Erlassung eines Patents betreffend die Ausdehnung des Hökerhandels in den Landdistricten des Herzogthums Holstein auf das Feilbieten von Kaffee, Thee und Zucker vorerst abzusehen und diese Angelegenheit

bei den wegen allgemeiner Regulirung der gewerblichen und Handelsverhältnisse in den Landdistricten des gedachten Herzogthums demnächst allerunterthänigst zu stellenden Anträgen wieder vorzunehmen, und ob nicht das allerunterthänigste Bedenken der Provinzialstän-
 versammlung des Herzogthums Holstein vom 16ten December 1853 dem Ministerio allergnädigst wieder zuzustellen sein möchte, damit demnächst wegen der in dieser Hinsicht den Provinzialständen seiner Zeit zu machenden Eröffnung die betreffenden Vorschläge allerunterthänigst vorgelegt werden können.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine allerunterthänigste Petition der Provinzialstän-
 versammlung des Herzogthums Holstein wegen Regulirung der daselbst vorhandenen Probstei-Schullehrerwitwenkassen, indem er beantragte, ob nicht das Ministerium bei allergnädigster Remittirung der allerunterthänigsten Eingabe der Provinzialstän-
 versammlung des Herzogthums Holstein vom 14ten December 1853 allerhöchst zu beauftragen sein möchte, einen der nächsten Provinzialstän-
 versammlung des gedachten Herzogthums vorzulegenden Gesetzesentwurf hinsichtlich der Ordnung der Verhältnisse der Schullehrerwitwenkasse nach Anleitung der in dem Vorstehenden allerunterthänigst angedeuteten Grundzüge auszuarbeiten und *Seiner Königlichen Majestät* zur ferneren allerhöchsten Beschlussnahme vorzulegen.

Seine Majestät genehmigten allergnädigst diesen Antrag.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Ankauf des den Erben des weiland Syndicus Jahn gehörenden, in der Küterstrasse der Stadt Kiel gelegenen Hauses für Rechnung der Universitätskasse.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den für die Universität zu Kiel zu beschaffenden Ankauf des in der Küterstrasse daselbst gelegenen, den Erben des weiland Syndicus Jahn gehörenden Hauses cum pert. für eine aus dem academischen Fiscus zu bestreitende Kaufsumme von 16.000 bis höchstens 17.000 Rt. R. M. allergnädigst zu genehmigen und zugleich das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, nach beschafftem Ankauf wegen Aufhebung des städtischen Verbandes hinsichtlich dieses Grundstücks und Übertragung

desselben unter die Jurisdiction der Universität sowie wegen Übertragung der sonstigen academischen Gerechtsame auf dies neu zu erwerbende Universitäts-Eigenthum, demnächst die erforderlichen Anordnungen zu treffen und zur Ausführung zu bringen.

Ministerne for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Iværksættelsen af Valg til Provindsialstænderforsamlingen for Hertugdømmet Slesvig, idet han indstillede, om ikke de Forestillingen hoslagte Udkast til et Patent angaaende Foretagelsen af Valg af Deputerede og Suppleanter til Provindsialstænderforsamlingen for Hertugdømmet Slesvig for de følgende 6 Aar samt til Commissorier for Valgdirektørerne allerhøist maatte approberes; om ikke til Valgdirektører allernaadigst maatte være at udnævne: for de 5 geistlige Valgdistrikter:

For det 1ste Kammerherre, Amtmand Stockfleth i Haderslev,

- det 2det Amtmand Wolfhagen i Flensborg,
- det 3die Kammerherre, Amtmand, Grev Reventlow i Tønder,
- det 4de Kammerherre, Amtmand Johannsen i Husum,
- det 5te Amtmand Davids i Slesvig; for det af Provsten for det adelige St. Johannes Kloster og Medlemmerne af det slesvigske Ridderskab dannede Valgdistrikt Kammerherre, Baron v. Plessen i Eckernförde; for det af de større Godsbesiddere i Hertugdømmet Slesvig dannede Valgdistrikt Kammerherre, Baron v. Plessen i Eckernförde; for Kjøbstædernes og Flekkernes Valgdistrikter:

For det 1ste Overpræsident Lassen i Flensborg,

- det 2det Kammerherre og Amtmand Stockfleth i Haderslev,
- det 3die og 4de Kammerherre, Amtmand Heltzen i Apenrade,
- det 5te Kammerherre og Amtmand, Grev Reventlow i Tønder,
- det 6te og 7de Kammerherre, Amtmand Johannsen i Husum,
- det 8de og 9de Amtmand Davids i Slesvig; for Landvalgdistrikterne:

For det 1ste, 2det og 3die Kammerherre og Amtmand Stockfleth i Haderslev,

- det 4de, 5te og 6te Kammerherre, Amtmand Heltzen i Apenrade,
- det 7de og 8de Kammerherre, Amtmand, Grev Reventlow i Tønder,
- det 9de Amtmand Wolfhagen i Flensborg,
- det 10de, 11te, 12te og 13de Kammerherre og Amtmand Johannsen i Husum,

- det 14de, 15de og 16de Amtmand Davids i Slesvig,
- det 17de Amtmand Wolfhagen i Flensborg; for de blendede Valgdistrikter:

For det 1ste Landfoged Carstens i Ærøskjøbing,

- det 2det Amtmand Knudsen i Burg; samt om ikke Ministeriet allernaadigst maatte være at bemyndige til at forelægge Hans Majestæt et i Overensstemmelse hermed udfærdiget Patent tilligemed de fornødne Commissorier til allernaadigst Underskrift.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Stattraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet fredag d. 3. marts 1854.

Aar 1854, Fredagen den 3die Marts, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Det tilførtes Protokollen, at Hans Majestæt under Dags Dato allernaadigst har udnævnt den fungerende Statssekretær, Expeditionssekretær ved Statssekretariatet og Sekretær hos Præsidenten i Statsraadet, Etatsraad C. F. J. H. Liebe, Ridder af Dannebrog, til Statssekretær.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges den af Rigsdagen vedtagne Lov angaaende de Arbeider, der til Anlæg af Hovedlandeveis i Nørrejylland blive at udføre i Finantsaaret 1854/55 og at projectere til Udførelse i Finantsaaret 1855/56 for den almindelige Veikasses Regning, m. v.

Finantsministeren [Sponneck] ansaa det for selvfølgeligt, at det, uagtet denne Lov stadfæstes, og uagtet Hans Majestæt senere ligeledes maatte stadfæste Finantsloven for 1854/55, hvorved de fornødne Summer til de i hin Lov omhandlede Veiarbeider bevilges, maa være forbeholdt i Aarets Løb, forsaavidt Omstændighederne i finantsiel Henseende skulde gjøre det nødvendigt, at standse nogle af de paa-gjældende Veiarbeider, idet nemlig den foreliggende Lov, naar den emanerer, maa være at forstaa saaledes, at den kun indeholder en Beføielse for Hans Majestæt til at lade de i den bestemte Arbeider udføre, men ingen Forpligtelse ligeoverfor de enkelte Distrikter hertil. Naar

denne af Finantsministeren saaledes udtalte Forventning tilførtes Geheime-Statsraadets Protokol, og der ikke i Geheime-Statsraadet yttredes noget imod samme, antog han ikke, at der i fornævnte Henseende behøvede at optages noget i den allerhøieste Resolution, som i nærværende Sag tages.

Ingen af Geheime-Statsraadets Medlemmer yttrede sig, og *Hans Majestæt* behagede derefter allernaadigst at stadfæste den omhandlede Lov.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Papierfabrikanten B. Tegtmeier um Verleihung eines 10jährigen Patents auf eine von ihm erfundene Papiermaschine.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Papierfabrikanten B. Tegtmeier zu Hornsmühlen im adeligen Gute Seedorf zur ausschliesslichen Anfertigung von Papiermaschinen nach der von ihm angegebenen cylinderschen Construction, insoweit diese von der Construction der seither bekannten Papiermaschinen mit einer Cylinder-Form abweicht, Patente auf 10 Jahre resp. für das Königreich Dänemark, für das Herzogthum Schleswig und für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg allergnädigst zu verleihen, und das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, danach resp. dem Ministerio des Innern und dem Ministerio für das Herzogthum Schleswig das Erforderliche mitzuthemen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das von der holsteinischen Ständeversammlung über das provisorische Wehrpflichtgesetz für das Herzogthum Holstein vom 20sten November 1852 erstattete Gutachten, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht nach Massgabe des der Vorstellung sub Anlage B angeschlossenen Entwurfs ein Wehrpflichtgesetz für das Herzogthum Holstein zu erlassen und das Ministerium allerhöchst zu autorisiren sein möchte, selbiges Seiner Königlichen Majestät zur allergnädigsten Vollziehung allerunterthänigst vorzulegen.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allergnädigst genehmigt.

Marineministeren [Steen A. Bille] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Skibschefers Bemyndigelse til at formilde Krigsretsdomme.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-

naadigst, at de Skibschefer, som ikke ere underlagte en Flaade- eller Eskadrechefs Commando, bemyndiges til, i Lighed med den en en chef Commanderende ifølge Søkrigsartikelsbrevets § 970 givne Bemyndigelse, at formilde de ved Krigsret ombord afsagte Straffedomme.

Finantsministeren [Sponeck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Kjøbenhavns Amts med tilgrændsende Amters Husmandsstands Brandforsikringsforening maa ved allernaadigst Bevilling, der bliver at indløse med 28 Rd. 48 Sk., forundes Fritagelse for Brug af stemplet Papir til de Assurance-Anmeldelser, der blive at udstede af de i Foreningen indtrædende Interessenter, paa Vilkaar, at det i disse Dokumenter indføres, at de ifølge Bevillingen udfærdiges paa ustemplet Papir, samt, forsaavidt der kunde blive Spørgsmaal om Transporter paa dem, at disse da blive at udfærdige paa behørigt stemplet Papir.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponeck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori til allerhøieste Corroboration indstilles, at der ikke forelægges den nu forsamlede Rigsdag noget Forslag med Hensyn til Bevilgelsen af de Summer, der saavel i dette som i det paafølgende Finantsaar ville udkræves paa Grund af de af Hans Majestæt allerhøiest besluttede extraordinære Rustninger ved Land- og Søværnet.

Marineministeren [Steen A. Bille] bemærkede, at han vilde tillade sig til yderligere Drøftelse at opkaste det Spørgsmaal, om det, da det jo er vitterligt, at Mandskab kaldes ind og Skibe rustes, er rigtigt ikke nu at forelægge Rigsdagen noget Pengebevillings-Forslag og saaledes udsætte sig for, at der fra Rigsdagens Side kommes med Interpellationer.

Finantsministeren [Sponeck] bemærkede, at dette Spørgsmaal jo allerede tidligere havde været forhandlet og var blevet afgjort i det Geheime-Statsraad, idet Hans Majestæt, af de almindelige politiske, Forholdet til Udlandet berørende Grunde, der fra Udenrigsministerens Side vare blevne gjorte gjældende, havde anset det rettest, nu at undgaa Indbringelsen for Rigsdagen af et særeget Lovforslag om de Udgifter, som de allernaadigst befalede Rustninger medføre; og det var saaledes kun en allerhøieste Corroboration af, hvad Hans Majestæt i Geheime-Statsraadet allerede mundtlig havde resolveret, som den foreliggende Indstilling gik ud paa. For ham selv var det i finantsiel

Henseende det ønskeligste nu at fremlægge for Rigsdagen et Lovforslag i den omhandlede Anledning; men de Grunde, som Udenrigsministeren havde anført, forekom ham at gjøre det overveiende betænkeligt at udsætte sig for den Discussion paa Rigsdagen om den hele politiske Stilling, som et saadant Lovforslags Forelæggelse vilde fremkalde, ligesom ogsaa, hvis Rigsdagen skulde nægte den forlangte Pengebevilling, Hans Majestæts Regjering vilde være fuldkommen lammet.

Udenrigsministeren [Bluhme] yttrede, at der forekom ham fra flere end et Synspunkt at være store Betæneligheder ved at autorisere Rigsdagen til at behandle de Spørgsmaal, som ville komme til at ligge for, naar det finansielle Spørgsmaal i Henseende til Rustningerne forelægges den; thi han mente, at der i Forelæggelsen af dette Spørgsmaal ligger en Bemyndigelse for Rigsdagen til at tage under Betragtning og Behandling Motiverne til den gjorte Pengebegjæring. De Vanskeligheder, som han sidst, da Sagen var under Forhandling i Geheime-Statsraadet, fremhævede imod nu at gaa til Rigsdagen, troede han blev større og større. Europa var nu i en noget anden Tilstand, end da Sagen sidst forhandlede i Geheime-Statsraadet; det syntes, at andre Lande trækkes nærmere og nærmere hen til Krigen, og Neutralitets-Systemet, som tidligere blev støttet af de tyske Stormagter, syntes nu igjen at forlades af disse. Han troede, at Rigsdagen vilde med al mulig Partilidenskab styrte sig ind paa Behandlingen af det hele Spørgsmaal om vor politiske Stilling, Nyttens af det System, som Hans Majestæt har adopteret, Neutralitets-Systemet, kunde under Forhandlingerne stilles meget i Skygge, og dersom det engelske og franske Kabinet skulde af Rigsdagsforhandlingerne ledes til at slutte, at den danske Nation med største Glæde vilde slutte sig til disse to Kabinetters System, da vilde Udenrigsministeren blive ganske særdeles trykket fra deres Side. Spørgsmaalet var kun, om Regjeringen, ved ikke at forelægge den nu forsamlede Rigsdag noget Pengebevillings-Forslag, dog alligevel kunde undgaa den politiske Discussion med denne Rigsdag, som man ønsker at holde borte; herom turde han vel ikke give nogen Forsikkring, men der syntes ham dog i ethvert Fald at være stor Forskjel mellem selv at kaste det politiske Spørgsmaal ind i Rigsdagen og svare paa en Interpellation, hvis en saadan maatte blive stillet. Ei heller kunde han tilbageholde, at Rigsdagens Forhandlinger vilde ved Forelæggelse af Pengespørgsmaalet blive i høi Grad forlængede, hvil-

ket var lidet ønskeligt; medens derimod en Interpellation dog vilde kunne endes paa langt kortere Tid. Endelig maatte han endnu fremhæve den Betragtning, at Landets udenrigske Politik er af alle Fælledeansligninger det, som Hans Majestæt mest bør holde paa ikke bliver gjort til et Separat-Anliggende; og det var nu dog virkelig et Spørgsmaal, om det var fair play mod de andre Landsdele at overlade i Øieblikket det hele paagjældende Spørgsmaal til den danske Rigsdag, i hvis Magt det da stod at nægte den forlangte extraordinære Credit til at kunne ruste.

Finantsministeren [Sponneck] yttrede, at de af Udenrigsministeren fremførte Grunde upaatvivlelig ere af stor Vægt, og at han med ham maatte være enig i, at det virkelig kan have sin meget store Fare med Udtalelser fra Rigsdagens Side angaaende den politiske Stilling, hvilke man i Udlandet kan tillægge en langt større Betydning med Hensyn til, hvad der er Folkets Mening, end de fortjene. Hvad der for ham er med Hensyn til Spørgsmaalet, om man nu skal forelægge Rigsdagen noget i den omhandlede Henseende eller ikke, det afgjørende, var den Collision, som herved finder Sted mellem Hans Majestæts særlige Forpligtelser efter den danske Grundlov og Hans Majestæts Forpligtelser mod hele Monarkiet; og han kunde, efter de af Udenrigsministeren anførte Grunde, ikke for at dække sig mod en eventuel Rigsretsaction (med Hensyn til selve Udbetalingen af det paagjældende Pengebeløb vilde han være dækket ved Hans Majestæts Resolution), staa paa at følge den constitutionel rigtige Vei: at henvende sig til den nu forsamlede Rigsdag med Pengebegjæring. Hvad angik en eventuel Interpellation paa den nu forsamlede Rigsdag i Anledning af Rustningerne, da vilde det jo blive Finantsministeren alene, der kom til at besvare den, og hans Svar vilde da ganske simpelt komme til at gaa ud paa, at i indeværende Finantsaar er den Mer-Udgift, som Rustningerne forarsage, saa ubetydelig, at Regjeringen ikke har fundet sig foranlediget til at forelægge den nu forsamlede Rigsdag nogen Tillægsbevillings-Lov i den Anledning, og at hvad Mer-Udgiften i næste Finantsaar angik, da kunde denne endnu ikke vides og intet Forslag desangaaende endnu formuleres, og at man derfor maatte forbeholde sig at forelægge den næste Rigsdag det fornødne herom. Forsaavidt der skulde blive spurgt om andre Punkter, da vilde han svare, at Hans Majestæts Regjering ikke derpaa kunde give noget Svar.

Hans Majestæt Kongen bifaldt derefter, i Overensstemmelse med

hvad han allerede tidligere havde resolveret, Finantsministerens foreliggende Indstilling, idet Allerhøistsamme derhos udtalte, at han troede det i dette Øieblik meget vigtigt for Landet, at Rigsdagens Forhandlinger snarest muligt kunne blive sluttede, i hvilket Øiemed han derfor fandt, at man burde pressere Finantslovens snarest mulige Tilendringelse i Landstinget. Med Hensyn hertil ansaa Allerhøistsamme det da ogsaa for rettest, at der ikke fra Krigsministeriets Side stilles Ændringsforslag, hvis Antagelse vilde bevirke, at Finantsloven maatte gaa tilbage til Folkethinget, og Allerhøistsamme vilde da tilsige Krigsministeren, at de fornødne Penge, som Rigsdagen nægtede ham, paa anden Maade skulde blive skaffede ham.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori til allerhøieste Stadfæstelse indstilles den af Rigsdagen vedtagne Lov om Lønning for de under visse Domstole ansatte Embedsmænd.

Hans Majestæt stadfæstede allernaadigst bemeldte Lov.

Justitsministeren [Scheel] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles til allerhøieste Stadfæstelse en af Rigsdagen vedtagen Lov, hvorved Straffebestemmelserne i § 5 i Forordningen 5te September 1794 forandres.

Bemeldte Lov blev af *Hans Majestæt* allernaadigst stadfæstet.

Fremdeles refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Guldsmedemester Christen Forsmann eller Fordsmann af Roskilde ved denne Kjøbstads Extrarets Dom af 22de December f. A. for at have forsynet Guldarbeide med falsk Stempel i Overensstemmelse med Forordningen af 11te April 1840 § 48 idømte Straf af Fængsel paa Vand og Brød i 3 Gange 5 Dage allernaadigst maa formildes derhen, at han, istedetfor at lide efter Dommen, hensættes i simpelt Fængsel i det 4 dobbelte Antal Dage.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Derefter refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Arrestanten Niels Christian Andersen af Løgstør ved Han-Herredernes Extrarets Dom af 21de Januar d. A. for 2den Gang begaaet Tyveri idømte Straf af 1 Aars Forbedringshusarbeide allernaadigst maa formildes til 6 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det indstillede.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Fore-

stilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades, at de Summer, som indskydes i den Spare- og Laanekasse, der agtes oprettet for Bogense og Omegn, maa fritages for at kunne belægges med Arrest og Beslag.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Sluttelig refererede *Justitsministeren* [Scheel] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der allernaadigst maa meddeles Tjenestepige Kirsten Larsdatter af Odense med Værge, Paparbejder H. M. Sabroe sammesteds, Opreisning til for vedkommende Overret at paaanke en ved Skouby Herreds Politiret den 14de Juni f. A. paakjendt Sag imellem hende og Tjenestekari Niels Jensen af Harritslevgaard betræffende Paterniteten til et af hende udenfor Ægteskab d. 30te Mai 1845 født og d. 15de Juni s. A. med Navnet Jens Nielsen døbt Barn.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet søndag d. 19. marts 1854.

Aar 1854, Søndagen den 19de Marts, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Udenrigsministeren [Bluhme] meddelte, at der nu var saavel fra de nordamerikanske Fristater som fra Kejseren af Tyrkiet kommet officielt Svar paa Neutralitets-Noten.

Dernæst forelæste han en Copi af den endelige Note fra Rusland til Sverrig angaaende Neutralitets-Spørgsmaalet og tog deraf Anledning til at meddele, at ligesom der fra russisk Side havde været gjort Indvending imod Sverrigs Neutralitet, saaledes havde der ogsaa fra engelsk og fransk Side været gjort Modsigelse mod den danske Neutralitet, idet baade England og Frankrig igjennem mundtlige Henvendelser fra deres herværende Gesandter til Udenrigsministeren havde ønsket at udvirke, at den hele Passage gennem Sundet skulde lukkes for begge krigsførende Parter, ligesom de ogsaa havde forlangt, at den danske Regjering skulde erklære Stenkul for Krigscontrabande. Det var imidlertid lykkedes Udenrigsministeren nu at faa disse Vanskeligheder, med Hensyn til hvilke forresten, som allerede bemærket, intet skriftligt er passeret, applanerede, saaledes at man lod sine Forlan-

gender falde, og han oplæste i den Anledning Gjenpart af en Note fra den engelske Udenrigsminister til den herværende engelske Gesandt.

Udenrigsministeren bemærkede videre, at et Punkt, som i den senere Tid mundtligt havde, med Hensyn til den eventuelle Krig mellem England og Rusland, været forhandlet med ham af den engelske Gesandt, var den engelske Regjerings Ønske om, at det maatte være den tilladt at have Hospitals-Indretninger her i Landet. Udenrigsministeren havde i den Anledning svaret, at han ikke troede, at Hans Majestæt vilde tillade dette, fordi det vilde anses stridende mod Neutraliteten, og der var da derefter blevet spurgt, om det vilde blive tilladt den engelske Regjering at lægge Lazarethskeibe i Hans Majestæts Havne, hvorved, efter hvad han havde hørt, egentlig var tænkt paa Kiel. Han indsaa nu meget vel, at det har sine Misligheder at give Tilladelse hertil, men han troede dog ikke, at det kan bestaa med Indholdet af Hans Majestæts Neutralitets-Notification at lukke Hans Majestæts Havne for Lazarethskeibe. Han havde imidlertid allerede sat sig i Forbindelse med det svenske Kabinet for at faa dettes Anskuelse at vide, og naar han fik Svar derfra, vilde han nærmere bringe Spørgsmaalet frem.

Marineministeren [Steen A. Bille] fremhævede, at naar Lazarethskeibene skulde betragtes som andet end et Transportmiddel for de syge og benyttes som Hospitaler, vil det let blive nødvendigt at lægge dem i saa stor Mængde i Havn, at der er al Grund til at antage, at det i sanitær Henseende vilde være meget betænkeligt at give den af Udenrigsministeren omspurgte Tilladelse.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkede, er finde auch, dass es nicht so unbedenklich sei, die Frage wegen der Lazarethschiffe zu bejahen. Wenn, was er annehme, die betreffende Veranstaltung einen permanenten Charakter haben sollte. Während der Dauer des Krieges würde er glauben, dass es nicht mit der Neutralität verträglich sei, die von der englischen Regierung gewünschte Erlaubnis zu ertheilen. Dass aber die Kranken von dem Kieler Hafen aus auf der Eisenbahn durchgeführt würden, könne, wie er glaube, nicht verweigert werden, wenn der Transport unbewaffnet geschähe.

Marineministeren [Steen A. Bille] kunde heller ikke anse det underkastet nogen Tvivl, at en saadan Gjennemførsel af de syge maa være tilladt.

Udenrigsministeren [Bluhme] var ganske enig i, at der af sanitære Hensyn vilde kunne stilles Betingelser for Tilladelsen til at lægge Lazarethskibe i Havnene, ligesom ogsaa, at der kunde være Tale om andre Betingelser i denne Henseende, saasom at Skibene ikke maatte ligge som permanente, men han troede ikke, at Læggelsen af Lazarethskibe her i Havnene kan principmæssigt ganske nægtes, medens han derimod ansaa det meget nødvendigt, at Hans Majestæts Regjering staar fast paa ikke at tillade Hospitalsindretninger iland. Han skulde imidlertid, som allerede bemærket, forbeholde sig at bringe Spørgsmaalet om Lazarethskibe nærmere frem, naar han først erfarede, hvad den svenske Regjering agtede i lignende Tilfælde at gjøre.

Premierministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende den nu forsamlede Rigsdags Slutning.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at resolve, at den nu forsamlede Rigsdag skal sluttes Fredagen d. 24de d. M., i hvilken Anledning Hans Majestæt derhos forsynede det allerunderdanigst forelagte Budskab angaaende Rigsdagens Slutning med sin allerhøieste Underskrift; ligesom Hans Majestæt dernæst endvidere, overensstemmende med Indstillingen, allernaadigst paalagde Premierministeren at anmode Formændene i begge Rigsdagens Thing om, i Henhold til Hans Majestæts Befaling, at den nu forsamlede Rigsdag skal sluttes Fredagen d. 24de d. M., at afslutte i hvert Thing især Forhandlingerne for nærværende Samlings Vedkommende, saaledes at samtlige Rigsdagsmænd derefter samme Dag samles for af Premierministeren at blive meddelt fornævnte Budskab, hvorhos Hans Majestæt allernaadigst tillagde Premierministeren den i Budskabet ommeldte allerhøieste Bemyndigelse til, i Overensstemmelse med samme, i Hans Majestæts Navn at erklære Rigsdagen sluttet.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende den færøske Handelstaxt for Aaret 1854, m. v., idet han indstillede, at bemeldte Handelstaxt maa forsynes med allerhøieste Approbation, samt at Taxten paa Byg allernaadigst maa fastsættes til 8 Rd. pr. Tønde og paa Rug til 11 Rd. pr. Tønde samt paa dansk Brændevin til 26 Sk. pr. Pot, og at der ved Indhandlingen af Raafisk fra Indbyggerne maa betales dem en Pris af $1\frac{1}{3}$ Sk. pr. Pd. af den større Fisk og af 1 Sk. pr. Pd. af den mindre Fisk, og iøvrigt hermed og med sammes Tilvirkning til Klipfisk forholdes efter de i allerhøieste

Resolutioner af 24de Februar 1849, 4de Marts 1850, 2den Marts 1851, 27de Februar 1852 og 2den Marts 1853 fastsatte Regler.

Finantsministeren [Sponneck] troede det sikkert og fuldkommen tilstrækkeligt til Færingernes Tarv at holde sig til Handelsdirektionens Forslag med Hensyn til Priserne paa Rug og Byg; men dette Punkt var forresten ikke af den finantsielle Betydning, at han skulde lægge stor Vægt derpaa.

Indenrigsministeren [Ørsted] maatte, hvad det angik, at Handelsdirektionen havde foreslaaet en høiere Pris paa Rug og Byg, end den, Indenrigsministeriet har allerunderdanigst indstillet, bemærke, at denne Omstændighed ikke er af saa stor Betydning, da Handelsdirektionen, der egentlig har at paase den oekonomiske Interesse, maa gaa efter de engang fastsatte Regler, og høiere Regjeringshensyn derfor vel gjerne kunde berettigede til at gaa videre. Iøvrigt vilde dog efter Indenrigsministeriets Indstilling Prisen baade paa Rug og Byg blive dyrere end nogensinde før.

Hans Majestæt bifaldt derpaa allernaadigst den foreliggende Indstilling.

Krigsministeren [Hansen] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Foranstaltninger til Landets Forsvar, idet han indstillede:

- 1) At der til Artilleriet endvidere indkaldes 300 Mand og 100 Heste.
- 2) At det forhenværende 1ste Dragonregiment gjenoprettes, foreløbigen paa 2 Eskadroner med en Tjenststyrke af 180 Undercorporaler og Menige.
- 3) At der af det 2det Dragonregiment indkaldes ca. 240 Mand og det fornødne Antal Heste, for at Regimentets Tjenststyrke kan bringes til 360 Undercorporaler og Menige.
- 4) At samtlige Infanteribatailloner og Jægercorpser bringes paa en Styrke af 480 Undercorporaler og Menige, hvortil c. 2600 Mand Frifolk ville behøves indkaldte.
- 5) At en Bataillon forlægges fra Jylland til Sjælland.
- 6) At der ved Finantsministeriets Foranstaltning og under Forudsætning af, at samtlige de ved Forelæggelsen for Rigsdagen af Krigsministeriets Budget for 1854/55 begjærte og senere ved Forhandlingerne med Rigsdagen af Krigsministeren fastholdte Summer bevilges, enten ved Hans Majestæts Sanction paa Finantsloven for 1854/55 i dens Helhed, eller senere ekstraordinært, yderligere fra

1ste April d. A., og saalænge Forholdene forblive uforandrede, stilles til Krigsministeriets Disposition, foruden de ved den allerhøieste Resolution af 22de Februar d. A. allerede extraordinært bevilgede Beløb maanedlig:

a) Til Lønning pp. for de 300 Mand Artillerister, som skulle indkaldes	4.500 Rd.
b) Til Gage og Gagetillæg pp. for de ved 1ste Dragonregiment ansættende Officerer og Mellemstabsbetjente samt til Lønning pp. for de ved samme Regiment ansættende Underofficerer, Understabspersoner og Menige	3.800 —
c) Til Lønning pp. for de 240 Mand Cavalleri, som skulle indkaldes til 2det Dragonregiment	2.800 —
d) Til Lønning pp. for de 2600 Mand Infanteri, som skulle indkaldes til Completering af Infanteriet ..	28.200 —
e) Cantonnementsomkostninger ved en Bataillons Mobilisering	3.500 —
f) Til Fourage pp. for de ialt 560 Heste, som skulle indkaldes eller indkjøbes	11.200 —
	ialt 54.000 Rd.

foruden engang for alle i Begyndelsen af næste Finantsaar:

g) Til Marchpenge for de c. 3300 Mand, som skulle indkaldes	c. 6.500 Rd.
h) Til Indkjøb af 150 Heste til 1ste Dragonregiment	22.500 —
	ialt 29.000 Rd.

7) At der endvidere stilles til Krigsministeriets Disposition:

a) Til Opførelse af et Ridehus i Itzehoe	20.000 Rd.
b) Til Rectificering af Terrainet omkring Kjøbenhavn	60.000 —
c) Til en provisorisk Befæstning af Kjøbenhavn mod Landsiden	142.000 —
d) Til foreløbige Arbejder i Sundeved pp.	30.000 —
e) Til uforudselige Udgifter	18.000 —
	ialt 270.000 Rd.

Udenrigsministeren [Bluhme] bemærkede, at den Eventualitet, hvorpaa Krigsministeren især bygger Nødvendigheden af de af ham i Forslag bragte fortificatoriske Arbejder, ikke kan erklæres umulig,

men at den paa den anden Side ikke er i mindste Maade mere sandsynlig end under de i Geheime-Statsraadet tidligere stedfundne Forhandlinger angaaende Rustning. Tvertimod tyder alt paa, at der i det første Aars Campagne ikke vil blive Spørgsmaal om, at Danmark skulde blive nødt til at træde ud af sin neutrale Stilling. Der var et Tidspunkt, hvor det syntes, at Preussen vaklede med Hensyn til at være neutral og vilde bøie sig til at tage Parti med Vestmagterne, men nu erklærer Preussen hautement at ville vedblive Neutralitet. Den Eventualitet af et Angreb paa Sjælland ventede han nu mindre end nogensinde før, saameget mere, som der ikke er Spor af, at England vil sende Landtropper med Flaaden, ialtfald paa ingen Maade i saadant Omfang, at det kan ligne en Occupationsarme. Han skulde altsaa, efter hvad han havde anført, ikke hesitere i at erklære, at han ikke paa Grund af de nærværende Omstændigheder, saaledes som de i Øieblikket foreligge, kan anse det paatrængende nødvendigt at foretage saadanne fortificatoriske Arbejder, som Krigsministeren har bragt i Forslag.

Krigsministeren [Hansen] maatte erindre, at med fortificatoriske Arbejder Sagen netop er, at saadanne kræve længere Tid, og at man derfor maa være itide forberedt og ikke opsætte dem. Hvad det angik, at der ingen Landtropper sendes med den engelske Flaade, da vil det, naar der først er en engelsk Styrke i Østersøen, være med de navale Kræfter, England har, let at transportere Landtropper herhid. Man kan i det hele ikke fra Øieblikkets Situation slutte sig til, hvorledes Conjunkturerne siden kunne stille sig, og det var hans Pligt som Krigsminister itide at henlede Hans Majestæts Opmærksomhed paa de nødvendige Foranstaltninger, der maa træffes, naar man ikke skal være ganske uforberedt.

Udenrigsministeren [Bluhme] bemærkede yderligere, at selv om ogsaa England indskibede et betydeligt Antal Landtropper til Østersøen, vilde der dog ikke deri ligge nogen speciel Grund til Frygt for, at de skulde bruges imod os. Spørgsmaalet, hvorpaa det ved den foreliggende Sag egentlig kommer an, er det: have vi Grund til at tro, at England og Frankrig oprigtigt ønske vor Neutralitet? thi hvis dette maa besvares bekræftende, troede han, at vi ikke skulde lade os bevæge til saadanne Rustninger, som vilde være nødvendige, hvis vi vare i Krig, men ellers ville overstige vore Kræfter. Han havde nu den Overbevisning, at begge hine Lande ere glade ved vor Neutralitet og ikke

ville bryde den, ialtfald da ikke medmindre Omstændighederne skulde forandre sig aldeles. Han skulde derfor ogsaa vedblivende være af den Mening, at vi ikke behøve at gjøre Opofrelser, som om vi gik ud fra den Forudsætning, at vor Neutralitet er i Fare. Til at forstærke den personelle Styrke udover, hvad der sidst, da Rustnings-Spørgsmaalet foretoges i Geheime-Statsraadet, blev allerhøjest besluttet, forekom der ham vel nu at være noget mere Grund, da man nu ser, at den Del af Landet, som kommer i Contact med de fremmede Flaader, er større, end man egentlig havde ventet; men Fortificationer, der skulde være begrundede paa forventede Angreb fra Vestmagternes eller fra Preussens Side, ansaa han vedblivende ikke for paatrængende nødvendige paa Grund af de nærværende Forhold, ihvor nyttige de forresten end i Almindelighed betragtet kunde være.

Krigsministeren [Hansen] yttrede, at netop de fortificatoriske Arbejder maa ske itide, og han troede det ubetænksomt at opsætte at gjøre noget, indtil Faren staar for Døren. Han mente, at Faren for os kommer længere hen i Løbet af Krigen. England har et meget uklart Begreb om Forholdene i Østersøen og opfatter dem aldeles ikke rigtigt, hvad noksom fremgik af Udenrigsministerens Meddelelse ved Begyndelsen af nærværende Møde; og Englands Respekt for Traktater have vi Exempler nok paa. Noget lignende kunde ske som i 1807, og England vil have særdeles plausibel Grund dertil, naar det ser, at vi aldeles intet gjøre. Noget allarmende for England kan det heller aldrig være, at vi her paa Sjælland træffer Forsvarsanstalter, thi den engelske Regjering maa kunne sige sig selv, at det er kun defensive, og England har ikke Ret til i saadanne at se en ubegrundet Mistillid til det fra vor Side.

Finantsministeren [Sponneck] maatte, forudsat at de foreliggende Forslag fra Krigsministeren, naar de bringes til Udførelse, ville føre til et fuldkommen beroligende og betryggende Resultat, noget, hvorpaa han ikke skulde indlade sig, bemærke, at Hans Majestæts Finantser ikke ere i den Tilstand, at de Udgifter, som disse Forslag ville medføre, kunne bæres uden Anstrængelse. Tvertimod ere Finantsernes Kræfter saa udtømte, at de Penge, som dertil ville medgaa, ikke kunne skaffes tilveie uden en ekstraordinær Skatteudskrivning for alle Landsdele; og naar nu dertil kommer de Vanskeligheder, som i denne Henseende finde Sted med Hensyn til Repræsentationen for den Landsdel, som skulde bære den største Del, saa forekom der ham vel at være

skjellig Grund til at spørge, om nu Øieblikket til at sætte hine Forslag iværk er det rette. Efter hvad Udenrigsministeren havde udtalt, syntes han ikke, at der kan siges at være noget paatrængende i, at Hans Majestæt nu approberer alle disse Forslag; meget mere forekom det ham, at det Fundament, hentet fra de nærværende politiske Forhold, hvorpaa Krigsministeren bygger disse, ikke er tilstede, men at der tvertimod nu er mindre Anledning end tidligere til at gjøre sligt. Navnlig rammer denne Bemærkning de foreslaaede betydelige fortificatoriske Arbejder, som ikke staa i nogen nødvendig Forbindelse med de nuværende Forhold, ihvor fornødne de end, uafhængigt af disse, maatte kunne siges at være. Det forekom ham ogsaa, at man ved nu at begynde disse Arbejder meget let udsætter sig for, at de frustreres, thi i det Øieblik det kommer til Englands Kundskab, at saadanne Arbejder gjøres, vil England, naar det ellers vilde have noget isinde, disponere over en saameget større Styrke. I Henhold til, hvad han saaledes havde yttret, vilde han derfor tilraade, at Hans Majestæts Resolution kommer til at gaa ud paa, at Sagen udsættes.

Krigsministeren [Hansen] maatte gjentage, at det netop er de fortificatoriske Arbejder, som itide skulle gjøres, naar man ikke skal komme for sildigt dermed. Befæstninger ved Strib og Düppel ansaa han aldeles nødvendige, naar Halvøen engang skal forsvares; og at Hans Majestæt kan komme i Krig med Preussen, grændser nu til Sandsynlighed. Hvad den foreslaaede Befæstning af Kjøbenhavn angik, da vilde det være spildt her paa Sjælland at samle Tropper, naar de intet fast Punkt have at støtte sig til.

Udenrigsministeren [Bluhme] bemærkede, at han aldeles ikke bekjæmpede Gavnligheden af de af Krigsministeren i Forslag bragte Foranstaltninger, og at han fuldtvel kunde indse, at Finantserne maa komme til at udrede betydelige Summer til Landets Befæstningsvæsen. Men Spørgsmaalet er i Øieblikket om, hvilke Udgifter der bag Rigsdagens Ryg skulle bevilges. Disse, som for Kongerigets Vedkommende siden maa gjøres til Gjenstand for en Tillægsbevillingslov, maa være begrundede i de nærværende foruroligende Forhold, og ikke i Hensynet til, hvad der kan være gavnligt, naar Danmark engang kommer i Krig. Han troede fra et almindeligt Synspunkt, ikke blot som Udenrigsminister, at burde fraraade, at ekstraordinære Udgifter paa usædvanlig Maade bevilges til saadanne, alene i en almindelig Forsvarsplan begrundede Foranstaltninger, som ikke kunne anses for paatrængende

paa Grund af de nuværende Forhold og med Hensyn til hvilke der derfor, naar en sliig Plan først foreligger, bør gaas frem ad ordinar Vei.

Krigsministeren [Hansen] maatte bemærke, at under ekstraordinære Forhold maa man gribe til ekstraordinære Foranstaltninger. Her er Tale om, hvad Nødvendigheden af Landets Forsvar kræver, og man kan ikke berolige sig i dette Øieblik ved, at der ikke er lagt nogen almindelig Plan til Landets Forsvar. Han tror, at Krigsbegivenhedernes Gang kan bringe Fare for Landet, og han har derfor anset det som sin Pligt at gjøre opmærksom paa Muligheden af denne Fare. At lægge Hænderne aldeles i Skjødet kunde han som Krigsminister ikke tilraade, og fandt han under Kongens og Nationens Værdighed; han havde derfor foreslaaet de Foranstaltninger, som han fandt af overveiende Vigtighed til Landets Forsvar, uden at han havde faldet paa at spørge om, hvorvidt disse i sin Tid vilde finde den danske Rigsdags Bifald eller ikke. Er man nu af den Overbevisning, at der ingen Fare er paaferde for Landet, og resolverer derfor Hans Majestæt, at der ikke skal rustes, da ansaa han sit Ansvar i saa Henseende dækket, og han skulde da nærmere overveie, om han kunde finde det foreneligt med en saadan Resolution at vedblive i sin Stilling.

Finantsministeren [Sponneck] fremhævede, at en saadan Sag, som den foreliggende, naturligvis ikke udelukkende kan betragtes fra det krigsministerielle Standpunkt, og idet han vedblivende maatte finde Udenrigsministerens Grunde af Vægt under de nærværende finansielle Forhold, saa at der er grundet Betænkelighed ved ekstraordinært at bevilge Udgifter, om hvilke det ikke med tilstrækkelig Føie kan siges, at Øieblikket nødvendiggjør dem, maatte han fremdeles tilraade, at Hans Majestæt afgiver sin Resolution derhen, at Sagen udsættes.

Hans Majestæt Kongen behagede at udtale som sin Mening, at han troede, at det er godt, hvis man successivt det ene Aar efter det andet bringer Landets Forsvarsvæsen i en saadan status, at man er beredt paa eventualiteter at kunne modtage et Angreb. Men om Krigsministeren kan lade sig nøje med, at der nu kan begyndes i den Henseende, maatte Hans Majestæt overlade ham at besvare.

Krigsministeren [Hansen] bemærkede, at hvad han i den allerunderdanigst refererede Forestilling har bragt i Forslag, altsammen kun er en Begyndelse, og han troede, at enhver anden Krigsminister vilde forlange langt mere end han.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] äusserte, er sollte zwar seiner Meinung nach nicht glauben, dass, wie die Verhältnisse jetzt vorlägen, eine Gefahr für Dänemark für dieses Jahr mit Wahrscheinlichkeit könne vorausgesehen werden. Allerdings komme es ihm ganz natürlich vor, dass under den obwaltenden Umständen der bewaffneten Macht grössere Kräfte zur Disposition gestellt würden als under gewöhnlichen Verhältnissen; was aber die von dem Krigsminister in Vorschlag gebrachten fortificatorischen Arbeiten auf Seeland betreffe, glaube er, wenn er in dieser Beziehung seine Meinung, für welche er als Nicht-Militair keinen Werth in Anspruch nehmen dürfe, aussprechen solle, dass dieselben, als provisorisch betrachtet, viel zu gering und unbedeutend seien, und er befürchte, dass sie, wenn die Gefahr wirklich käme, sich als nicht hinreichend herausstellen würden. Zu solchen provisorischen Arbeiten, die, während sie auf der einen Seite zu wenig wären, auf der anderen Seite doch einiges Aufsehen machen würden, finde er keine begründete Veranlassung; und etwas in fortificatorischer Rücksicht zu thun, was hinlänglich sein könnte, reiche in diesem Augenblick Zeit und Geld nicht zu.

Krigsministeren [Hansen] maatte bemærke, at de af ham foreslaaede 60.000 Rd. til Rectificering af Terrainet omkring Kjøbenhavn under ingen Omstændigheder vilde være spildte. Om den af ham i Forslag bragte provisoriske Befæstning af Kjøbenhavn mod Landsiden vilde være tilstrækkelig, vilde jo bero paa, med hvor stor Styrke et eventuelt Angreb skete, og han havde i saa Henseende ved en tidligere Leilighed i Geheime-Statsraadet opstillet en Probabilitets-Calculé. Men i ethvert Fald er det materielle Forsvar dog Basis for det personelle, og hellere end rent uden videre at lade Sjælland besætte af England, naar Krigsbegivenhedernes Gang skulde bringe det til, at England vil tage Sjælland, maatte man strax opgive sin Neutralitet og tage Parti mod England.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] yttrede, at naar Danmark skal have et Forsvarsvæsen, bør det ogsaa have i en tilstrækkelig Tilstand, og hvis de finansielle Kræfter ikke tilstede dette, maa Forsvarsvæsenet hellere aldeles afskaffes. Hvad de specielle Poster i Krigsministerens foreliggende Forslag angik, da kunde han vel ikke have nogen bestemt Mening derom, men han fandt dog ikke, at det kan siges at være for meget, at endel af Armeen bliver under de nær-

værende Forhold sat paa $\frac{2}{3}$ af Fredsstyrken. Han kunde imidlertid meget godt indse, at det i Øieblikket, naar der i Landet er for Kongerigets Vedkommende i saadanne Sager en Magt udenfor Hans Majestæt, ikke er beleiligt at bringe Krigsministerens Forslag til Udførelse; og han vilde derfor egentlig slutte sig til Finantsministeren deri, at Sagen udsættes.

Hans Majestæt Kongen behagede derefter at decidere sig derhen, at Sagen udsættes til næste Geheime-Statsraads-Møde, idet Allerhøist-samme derhos paalagde Krigsministeren at gjøre nærmere Forslag om, hvilke af de af ham foreslaaede Arbeider han anser det mest paa-trængende nu at faa udført.

Justitsministeren [Scheel] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges den af Rigsdagen vedtagne Lov indeholdende nogle Bestemmelser i Henseende til Bygninger, der opføres i Staden Kjøbenhavn eller dens nærmeste Omegn.

Overensstemmende med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at stadfæste bemeldte Lov.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet torsdag d. 23. marts 1854.

Aar 1854, Torsdagen den 23de Marts, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Justitsministeren var paa Grund af Sygdom fra-værende.

Premierministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Approbation forelægges et Kongeligt Budskab til hvert af Rigsdagens Thing, hvori der meddeles Svar paa den af Rigsdagens begge Afdelinger indgivne, Premierministeren ved Skrivelse af 18de dennes fra den fungerende Chef for Hans Majestæts Kabinetssekretariat ifølge allerhøieste Befaling oversendte allerunderdanigste Adresse.

Efterat *Hans Majestæt Kongen*, da Allerhøistsamme ikke fandt sig tilfreds med det Svar til Rigsdagen, som indeholdes i det allerunderdanigst forelagte Budskab, havde udtalt sig for, at der enten gives

et andet Svar eller helst maaske aldeles intet Svar, blev Sagen nærmere forhandlet, og efterat det derunder navnlig var blevet fremhævet, at intet Svar til Rigsdagen paa dens Adresse vilde være det allerhaardeste Svar, at det var mest stemmende med Hans Majestæts Værdighed at svare den moderat, at det af Ministeriet allerunderdanigst foreslaaede Svar, hvori ikke indeholdes nogen Bebreidelse, var saa simpelt og adæqvate som muligt, samt at den blotte Omstændighed, at Hans Majestæt satte istedetfor det af Ministeriet forelagte Svar et andet Svar, selv om dette sidste blev i alt væsentligt overensstemmende med hint, vilde, da det ikke vilde forblive ubekjendt, at Ministeriet havde forelagt et andet Svar end det, der af Hans Majestæt blev givet, give Anledning til skadelige Misfortolkninger, behagede det *Hans Majestæt* allerhøiest at bestemme sig til at approbere det allerunderdanigst forelagte Udkast til et Kongeligt Budskab til hvert af Rigsdagens Thing; hvornæst Allerhøistsamme forsynede begge de allerunderdanigst forelagte Expeditioner med sin allerhøieste Underskrift.

Finantsministeren [Sponeck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges den af Rigsdagen vedtagne Finantslov for Finantsaaret fra 1ste April 1854 til 31te Marts 1855.

I Forbindelse hermed refererede *Krigsministeren* [Hansen] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt, samtidigt med at give den af Finantsministeren nu allerunderdanigst forelagte Finantslov allerhøieste Sanction, allernaadigst vil befale, at følgende af Rigsdagen for Kongerigets Vedkommende ikke bevilgede Summer, nemlig: 1) Udgifterne til 300 Trainkudske 34.703 Rd. 64½ Sk., 2) til Munderingsgjenstande for det Dragonregiment, som skal gjenoprettes, 78.512 Rd., 3) til Munderinger for Infanteriets Reserve 44.525 Rd. 45 Sk. og 4) til Indkjøb af Foderheste 10.665 Rd., maa med ialt 168.406 Rd. 14 Sk., hvoraf $\frac{3}{5}$ for Kongerigets Vedkommende ville udgjøre 101.043 Rd. 66 Sk., og de $\frac{2}{5}$ for Hertugdømmerne 67.362 Rd. 44 Sk., sættes i det kommende Finantsaar til Krigsministeriets Disposition, paa dettes nærmere Requisition, foruden hvad der ved Finantsloven eller Statsbudgettet for 1854/55 maatte blive bevilget.

Finantsministeren [Sponeck] bemærkede, at han ikke kunde tilraade den af Krigsministeren foreslaaede Form, under hvilken Krigsministeriet skulde have de paagjældende Summer, som ikke vare blevne bevilgede af Rigsdagen, og at han fandt denne Form betænkelig

med Hensyn til det Øiemed at faa Beløbet senere bevilget af Rigsdagen ved Tillægsbevillingslov. Han troede det derfor rigtigst, at Hans Majestæt ikke idag resolverer paa Krigsministerens Forestilling, og han skulde da, naar han havde faaet Leilighed til nærmere at overveie Spørgsmaalet, tilskrive Krigsministeren, under hvilken Form det maatte findes mest passende, at de omhandlede Summer stilles til Krigsministeriets Disposition, hvorefter da Hans Majestæts allerhøieste Resolution kunde erhverves. Da Krigsministeren jo allerede tidligere har Hans Majestæts Tilsagn om at faa de fornødne Penge, som Rigsdagen ikke har bevilget ham, med Hensyn til hvilke der forresten, naar Sagen ikke stod som den staar, paa Grund af de extraordinære Omstændigheder, der ere indtraadte, kun vilde have været for Hans Majestæt at vælge imellem enten at acquiescere ved, at Rigsdagen ikke havde bevilget Pengene, eller at opløse den, vilde der ikke fra Krigsministerens Side kunne være nogen Betænkelighed ved, at Hans Majestæt ikke idag afgiver Resolution paa hans Forestilling.

Efterat *Krigsministeren* [Hansen] havde yttret, at han i Henhold hertil vilde afvente Finantsministerens nærmere skriftlige Ytringer med Hensyn til Formen, hvorunder de paagjældende Summer allernaadigst vilde være at tilstaa ham, behagede det *Hans Majestæt* allerhøist at stadfæste den af Finantsministeren til allernaadigst Sanction forelagte Finantslov for Finantsaaret fra 1ste April 1854 til 31te Marts 1855.

Krigsministeren [Hansen] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori han, efter at have i Henhold til, hvad i sidste Geheime-Statsraads-Møde passerede, taget under nærmere Overveielse, til hvilket minimum det paa nogen Maade vilde være ham muligt at indskrænke de af ham allerunderdanigst begjærte Summer til Foranstaltninger til Landets Forsvar, allerunderdanigst indstillede:

- 1) At der til Artilleriet endvidere indkaldes 300 Mand og 100 Heste.
- 2) At det forhenværende Dragonregiment gjenoprettes, foreløbigen paa 2 Eskadroner, tilsammen med en Tjenststyrke af 180 Undercorporaler og Menige.
- 3) At der til det 2det Dragonregiment indkaldes 120 Mand og et lige Antal Heste.
- 4) At en Infanteribataillon forlægges fra Jylland til Sjælland med en Tjenststyrke af 360 Undercorporaler og Menige.
- 5) At de i Jylland tilbageblivende Infanteribatailloners Tjenststyrke

forøges saaledes, at den for hver især bringes til 360 Undercorporaler og Menige.

6) At de 7 i Kjøbenhavn og Citadellet Frederikshavn garnisonerende Infanteribatailloners og Jægercorpseres Tjenststyrke forøges med 40 Mand pr. Bataillon, ialt 280 Mand.

7) At der ved Finantsministeriets Foranstaltning og under Forudsætning af, at samtlige de ved Forelæggelsen for Rigsdagen af Krigsministeriets Budget for Finantsaaret 1854/55 begjærede og senere ved Forhandlingerne med Rigsdagen af Krigsministeren fastholdte Summer bevilges, enten ved Hans Majestæts Sanction paa Finantsloven for ovennævnte Finantsaar i dens Helhed, eller senere extraordinært, yderligere, fra 16de April d. A., og saalænge Forholdene forblive uforandrede, stilles til Krigsministeriets Disposition, foruden de ved den allerhøieste Resolution af 22de Februar d. A. allerede extraordinært bevilgede Beløb, maanedlig:

a) Til Lønning pp. for de 300 Mand Artilleri, som skulle indkaldes	4.500 Rd.
b) Til Gage og Gagetillæg pp. for de ved 1ste Dragonregiment ansættende Officerer og Mellemstabsbetjente samt til Lønning pp. for de ved samme Regiment ansættende Underofficerer, Understabspersoner og Menige	3.800 —
c) Til Lønning pp. for de 120 Mand Cavalleri, som skulle indkaldes til 2det Dragonregiment	1.400 —
d) Til Cantonnementsomkostninger ved en Bataillons Mobilisering	3.300 —
e) Til Lønning pp. for de c. 720 Mand Infanteri, som skulle indkaldes til Completering af Infanteriet ..	8.000 —
f) Til Fourage pp. for de ialt 440 Heste, som skulle indkaldes eller indkjøbes	9.000 —
	ialt 30.000 Rd.
foruden engang for alle	
g) Til Marchpenge for c. 1320 Mand	2.500 Rd.
h) Til Indkjøb af 150 Heste til 1ste Dragonregiment	22.500 —
i) Til Rectificering af Terrainet omkring Kjøbenhavn	60.000 —
k) Til foreløbige Arbejder i Sundeved	30.000 —
l) Til uforudselige Udgifter	18.000 —
	Summa 133.000 Rd.

Finantsministeren [Sponeck] yttrede, at det, forsaavidt de Betragtninger, som bleve fremførte af Udenrigsministeren i sidste Geheime-Statsraads-Møde, endnu maatte have Gyldighed, dog forekom ham at være meget betænkeligt at approbere de til fortificatoriske Arbejder foreslaaede Udgifter, navnlig de til Rectificeringen af Terrainet omkring Kjøbenhavn i Anslag bragte 60.000 Rd.

Krigsministeren [Hansen] maatte anse de af ham foreslaaede fortificatoriske Arbejder for det allervigtigste; de udkrævede Tid, og de kunde komme til største Nytte i Tilfælde af et Angreb, inden man er yderligere forberedt paa et saadant. Hvordan end Fremtiden maatte vise sig, vilde de heller ikke være spildte. Han skulde dernæst gjøre opmærksom paa, hvorledes man i Nabostaterne gaar i Øieblikket frem med at bevilge Penge til Rustninger; idet han i saa Henseende henviste til de Beretninger, man derom har fra Sverrig, der dog paa ingen Maade er saa exponeret som Danmark, fra Preussen og Holland, troede han, at det deraf maatte blive klart, hvor ubetydeligt et minimum det er, han forlanger, naar det sammenlignes med, hvad der sker i andre Lande. Hvad han foreslog, var af den allermest defensive Natur, og enhver Stat er dog fuldkommen berettiget til at træffe Forsvarsanstalter for at kunne sikkre sig i paakommende Tilfælde. Han kunde heller ikke erkjende, at Frygten er fra vor Side saa ugrundet, og det kunde vel være, at den engelske Regjering, naar den ser, at vi intet gjøre for at kunne forsvare Sjælland, vil heri søge Prætext til at besætte Øen, og delte Prætext bør man derfor berøve England. At Faren for Danmark ogsaa kan komme fra en anden Side end fra England, havde han i det forrige Møde berørt, og idet han i det hele kunde henholde sig til, hvad han dengang yttrede, maatte han fremdeles holde paa, at de forlangte Summer til fortificatoriske Arbejder omkring Kjøbenhavn og i Sundeved bevilges ham.

Hans Kongelige Høihed Arveprindsen udtalte sig for, at de af Krigsministeren foreslaaede fortificatoriske Arbejder nu foretages.

Udenrigsministeren [Bluhme] henholdt sig til, hvad han i forrige Møde havde udtalt, og maatte saaledes vedblivende være af den Formening, at de nuværende Conjunkturer ikke ere saadanne, at de kunne fremkalde de foreslaaede Befæstningsarbejder, hvis Nytte i og for sig han forresten gjerne vilde erkjende.

Finantsministeren [Sponeck] kunde, efter denne Udtalelse af Udenrigsministeren, ikke andet end anse det for en mislig Sag nu at

lade de paagjældende Befæstningsarbejder bringe til Udførelse, uagtet de, efter hvad Udenrigsministeren har yttret, ikke kunne siges at være begrundede i de nærværende Tidsforhold.

Premierministeren [Ørsted] mente ogsaa, at naar de omhandlede Arbejder ikke gjøres nødvendige paa Grund af de forhaandenværende Omstændigheder, vil det være betænkeligt nu at bevilge de fornødne Summer, som jo vistnok siden ville trække mange Udgifter efter sig, dertil, da dette synes at kunne betragtes som en Omgaaelse af de constitutionelle Former.

Marineministeren [Steen A. Bille] bemærkede, at i dette Øieblik Conjunkturerne vistnok kunne siges at være saadanne, at der ikke er Grund til at gaa ud fra nogen anden Basis end Neutraliteten; men Fortificationer ere jo Arbejder, som kræve en temmelig lang Tids Forberedelser, og da baade den af Krigsministeren foreslaaede Rectificering af Terrainet omkring Kjøbenhavn og de ligeledes i Forslag bragte Arbejder i Sundeved netop kun ere Forberedelser, samt da det, hvad navnlig de førstnævnte fortificatoriske Arbejder angik, forekom ham, at naar man vil trække en større Styrke sammen paa Sjælland, maa man ogsaa indrømme, hvad der er nødvendigt for, at Tropperne kunne operere paa den rigtige Maade, saa kunde han forsaavidt ikke andet end erklære sig for, at de til hine Arbejder forlangte Summer af resp. 60.000 Rd. og 30.000 Rd. bevilges Krigsministeren.

Krigsministeren [Hansen] fremhævede paany Nødvendigheden af de omhandlede Arbejder, og han tilføjede, at han ansaa de Penge, som blive anvendte paa Fortificationer, for langt bedre anvendte end dem, der bruges til at holde en større Troppestyrke. Det hører efter hans Mening til Mulighederne, at Danmark er udsat for at komme i Krig, og naar det stiller sig saaledes, maa der ogsaa træffes Forsvarsanstalter itide; Ansvarer i denne Henseende paahviler ham som Krigsminister.

Udenrigsministeren [Bluhme] maatte bemærke, at der ogsaa er et Ansvar, som følger af at forlade det constitutionelle Standpunkt, hvorpaa man med Hensyn til denne Sag nødvendigen maa stille sig; og han vidste ikke, hvorledes man skulde kunne for Rigsdagen i sin Tid begrunde extraordinære Udgifter til en Rustning, som gaar udenfor, hvad der nødvendigt følger af det af Hans Majestæt antagne Neutralitets-System. Fra anden Basis end Neutraliteten kan Hans Majestæts Regjering fortiden ikke gaa ud; en Krig er i og for sig altid mulig,

og extraordinære Rustnings-Udgifter, som kun ere begrundede i en saadan almindelig Betragtning og ikke i de forhaandenværende Con-juncturers Krav, kunde han, i Henhold til, hvad han havde udtalt baade idag og tidligere i Geheime-Statsraadet, ikke tilraade.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg (Re-ventlow-Criminil] bemærkede, dass er, da nach dem Plane, der jetzt vorliege, nur von solchen fortificatorischen Arbeiten auf Seeland die Rede sei, welche für die Truppen, die man auf dieser Insel zusammen-ziehe, von grosser Unterstützung sein würden, und da es im Ganzen aus dem jetzigen Vorschlage des Kriegsministers hervorgehe, dass in Vergleich mit dem früheren Vorschlage ein nicht unbedeutendes Er-sparnis geschehen sei, sich dem vorliegenden Antrage des Kriegsmini-sters glaube anschliessen zu müssen. Er bedauere zwar, dass die erforderlichen Summen nicht schon von dem Reichstage votirt worden, denn man könne doch das Recht desselben nicht verkennen; nach dem aber, was der Kriegsminister hervorgehoben, liege doch der Grund, aus welchem sein Vorschlag gemacht worden, entschieden in dem ganzen Zustande, worin man sich jetzt befinde, und die Auszahlung der betreffenden Summen sei in der That wirklich beantragt mit Rücksicht auf die jetzige politische Stellung im Allgemeinen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] yttrede, at det, naar den Minister, til hvis Fag en Sag hører, erklærer en Foranstaltning paatrængende nødvendig under de nærværende Forhold, ikke synes ham, at de øvrige Ministre kunne sætte sig imod Foranstaltningen; og gaaende ud fra dette Princip maatte han aldeles slutte sig til Krigs-ministerens Indstilling, saameget mere som den nu begjærte Sum er betydelig nedsat i Sammenligning med den tidligere forlangte.

Krigsministeren [Hansen] bemærkede derefter, at denne Dags For-handlinger i Geheime-Statsraadet havde gjort et alvorligt Indtryk paa ham. Han havde havt to Sager til Foredrag: den ene gik ud paa Be-vilgelsen af nogle Summer, som Rigsdagen havde nægtet ham; han havde troet sig berettiget til at nære det Haab, at denne Sag ingen Vanskelighed vilde have, men den var imidlertid dog ikke bleven afgjort idag, men udsat. I den anden Sag, som nu ligger for, var hans militære Jugement blevet aldeles underkjendt, og man gjorde Vanske-ligheder ved saa ubetydelige Summer som dem, han her har forlangt. Strax ved Begyndelsen, thi hvad han i Øieblikket havde begjært, var kun at anse som en Begyndelse, at støde paa saadanne Vanskelig-

heder, var nedslaaende for ham, og han saa i dem en Forløber for alle de uhyre Vanskeligheder, han senere vilde have at kjæmpe med, naar han vilde bringe Landets Forsvarsvæsen ud af den meget ufuldkomne Tilstand, hvori det er. At han ikke havde Rigsdagens Tillid, og at han ligeoverfor samme intet kan udrette, havde han længe vidst; han havde derfor ogsaa, da han, naar han skulde forhandle med den, intet kunde udrette til bedste for Landets Forsvarsvæsen, og da Ansvaret for at have gjort saa lidet for Landets Forsvar trykkede ham, mange Gange overveiet, om han ikke burde fratræde sin Post, men han havde bestandig næret det Haab, at det Tidspunkt maatte være nær, da han ikke længer vilde komme til at staa i Forhold til Rigsdagen. Han havde saameget mere maattet nære dette Haab, som han, da han i Januar 1852 traadte ind i Ministeriet, havde Grund til at staa i den Formening, at det dengang ialtfald kun vilde være en meget kort Tid, at han skulde være nødt til at forhandle med Rigsdagen, og i det Haab havde han hidtil søgt den eneste Beroligelse. Men naar han imidlertid nu saa, at han ikke har sine Collegers Tillid, tabte han al Lyst til at vedblive i sin vanskelige Stilling, og han var aldeles incompetent til længere at udfylde den Plads, han havde i Hans Majestæts Raad; han bad derfor om Tilladelse til at udtræde af dette.

Hans Majestæt Kongen behagede at yttre, at efterat nu saaledes eet af Ministeriets Medlemmer har indgivet sin Dimission, troede Allerhøistsamme ikke, at det Svar paa Rigsdagens Adresse, som Hans Majestæt idag har paa Ministeriets Forestilling samtykket i, kan gives, thi naar der ikke er Enighed i Ministeriet, er det ikke Sandhed, hvad der staar i Svaret paa Adressen, da det i denne udtales, at der er Uoverensstemmelse i Ministeriet. Hans Majestæt maatte derfor, naar det nu stiller sig saaledes, komme tilbage til det Spørgsmaal, om det ikke er bedre aldeles ikke at svare Rigsdagen paa Adressen.

Efterat det i denne Anledning var blevet fremhævet, at Krigsministerens Begjæring om at udtræde af Ministeriet ikke staar i nogen Forbindelse med det af Hans Majestæt ved Allerhøistsammes Underskrift allerede approberede Svar paa Adressen, og at Ministeriet maatte allerunderdanigst holde paa, at det forbliver ved den af Hans Majestæt engang tagne Bestemmelse, samt efterat samtlige Ministre, under Imødegaaelse af Krigsministerens seneste Foredrag, paa det bestemteste havde protesteret imod at underlægge deres Ytringer en saadan Fortolkning, at der i disse indeholdes nogen Mangel paa Tillid til

Krigsministeren, og efterat *Krigsministeren* [Hansen] var fremdeles vedblevet sit Ønske om Tilladelse til at udtræde af sin Stilling, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at udtale, at Allerhøistsamme, hvad Krigsministerens foreliggende Indstilling om Foranstaltninger til Landets Forsvar angik, aldeles maatte holde sig til denne og saaledes allerhøist bifaldt den i sin Helhed, idet Allerhøistsamme navnlig med Hensyn til den allerunderdanigst foreslaaede Rectificering af Terrainet om Kjøbenhavn yttrede, at samme var en nødvendig Forberedelse til den Befæstning af Hovedstaden, som allerede i en lang Række af Aar havde ligget ham paa Sinde, og hvis Udførelse han vedblivende paa-tænkte.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved den af Rigsdagen vedtagne Lov om Eftergivelse og Nedsættelse af Summer, der skyldes til Statskassen for modtagne Forskud paa Gage, Pension og deslige, forelægges til allernaadigst Stadfæstelse.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at stadfæste bemeldte Lov.

Marineministeren [Steen A. Bille] refererede tvende allerunderdanigste Forestillinger, hvorved forelægges til allerhøieste Sanction de af Rigsdagen vedtagne to Love, resp. Lov om Kongeriget Danmarks Andel i Udredelsen af Omkostningerne ved Anlægget af en Dok for Orlogsflaaden, og Lov, hvorved Marineministeriet bemyndiges til at paabyde Erlæggelse af en Prikkeafgift for Farvandet paa Limfjorden mellem Løgstørs Grund og Aggerkanalen.

I Overensstemmelse med Indstillingen sanctionerede *Hans Majestæt* allernaadigst begge disse Love.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Amortisirung der in Gemässheit Bekanntmachung der unterm 2ten Februar 1851 zur Verwaltung des Herzogthums Holstein eingesetzten obersten Civilbehörde vom 4ten November 1851 emittirten Kassenanweisungen, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht das Ministerium allerhöchst zu autorisiren sein möchte, das der Vorstellung im Entwurf angeschlossene Patent betreffend die Amortisirung der in Gemässheit Bekanntmachung der unterm 2ten Februar 1851 zur Verwaltung des Herzogthums Holstein eingesetzten obersten Civilbehörde vom 4ten November 1851 emittirten Kassenanweisungen,

Seiner Königlichen Majestät zur allerhöchsten Unterzeichnung allerunterthänigst vorzulegen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] yttrede, at det syntes ham bedre at gjøre den Qvota, der aarlig skal indløses, mindre, og altsaa den Tidsfrist, inden hvilken hele Beløbet af Kassebeviser skal være indfriet, længere, f. Ex. til 20 Aar.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkte, dass er derselben Meinung sei.

Finantsministeren [Sponneck] troede ikke, at det, naar det skal lykkes at faa Kassebeviserne til at gaa lige med klingende Mønt, er raadeligt at begynde med at sætte den Qvota, der aarlig skal indløses, lavere end i det nu foreliggende Udkast bestemt, men dette var jo imidlertid ikke Regjeringen til Hinder for senere, om den vilde, at formindske denne Qvota.

Seine Majestät der König genehmigten darauf den vorliegenden allerunterthänigsten Antrag.

Darauf referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Bewilligung eines Supplementarcredits von 200 Rth. L. M. zur Bestreitung der Criminalkosten im Amte Steinhorst.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, zur Bestreitung der Criminalkosten im Amte Steinhorst während des Rechnungsjahres 1853/54, ein Supplementarcredit von 200 Rth. L. M. allergnädigst zu bewilligen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Veräusserung der zu Offenau, der Grafschaft Rantzau, gelegenen Herrenwiesen No. I og No. III.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, die zu Offenau, der Grafschaft Rantzau, gelegenen, Seiner Königlichen Majestät zuständigen Herrenwiesen No. I und III resp. dem Eingesessenen Hinrich Mohr zu Offenau, sowie dem $\frac{1}{24}$ Hufner Johann Sandkamp daselbst für die von ihnen zu höchst gebotenen Kaufsummen von resp. 1025 Rt. und 275 Rt. R. M. unter den betreffenden Licitationsbedingungen zum Eigenthum übertragen, die desfallsigen Kaufcontracte mit denselben errichten und die Kaufsumme dem Finanzministerio überweisen zu lassen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Kaufmanns Carl Friedrich Röper, genannt Meinerts in Neustadt, dass ihm der Familienname Meinerts allerhöchst zuerkannt werden möge.

Übereinstimmend mit dem Antrage gestatteten *Seine Majestät* allergnädigst, dass der am 5ten Mai 1819 zu Neustadt ausserehelich geborene Carl Friedrich Röper den Familiennamen Meinerts annehmen und in Zukunft führen dürfe.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des $\frac{3}{4}$ Hufners Thies Rohwer in Breiholz um allerhöchste Erlaubnis, seinen Brudersohn Christian Hans Jürgen Rohwer arrogiren zu dürfen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem $\frac{3}{4}$ Hufner Thies Rohwer in Breiholz allergnädigst zu gestatten, seinen Brudersohn Christian Hans Jürgen Rohwer zu arrogiren.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch der Besitzer des Kunkellehnguts Dalldorf um Erlass event. Modification einer dem allerhöchst consentirten Verkauf dieses Gutes hinzugefügten Bedingung.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die der unterm 8ten December v. J. allerhöchst ertheilten Genehmigung zum öffentlichen Verkauf des Kunkellehnguts Dalldorf hinzuzufügte Bedingung, dass von dem betreffenden Licitanten innerhalb 6 Wochen nach dem Licitationstermin dem lauenburgischen Hofgericht nachzuweisen sei, dass er drei Viertel des Kaufgeldes aus eigenem Vermögen zu bezahlen im Stande sei, dahin allergnädigst zu modificiren, dass es genügen solle, wenn der Betreffende innerhalb der erwähnten Frist bei dem lauenburgischen Hofgericht den Nachweis führe, dass er die Hälfte des Kaufgeldes aus eigenem Vermögen zu bezahlen im Stande sei.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Genehmigung des Chausseebudgets für das Herzogthum Holstein für das Finanzjahr vom 1sten April 1854 bis zum 31sten März 1855.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst das der Vorstellung im Entwurf angeschlossene Budget über die Chausseen des Herzogthums Holstein für das Finanzjahr vom 1sten April 1854 bis zum 31sten März 1855.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Genehmigung des Chausseebudgets für das Herzogthum Lauenburg für das Finanzjahr vom 1sten April 1854 bis zum 31sten März 1855.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst das der Vorstellung im Entwurf angeschlossene Budget über die Chausseen des Herzogthums Lauenburg für das Finanzjahr vom 1sten April 1854 bis zum 31sten März 1855.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch der geschiedenen Ehefrau Catharina Elisabeth Sophie Kruss, geb. Backhaus aus Arnis z. Z. in Altona, um Erlaubnis zur Wiederverehelichung mit dem Seemann Joachim Heinrich Christoph Köpcke in Altona, mit welchem sie die Ehe gebrochen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, der geschiedenen Ehefrau Catharina Elisabeth Sophie Kruss, geb. Backhaus in Altona, die Erlaubnis allergnädigst zu ertheilen, sich mit dem Seemann Joachim Heinrich Christoph Köpcke, mit welchem sie die Ehe gebrochen, wieder zu verheirathen.

Darauf referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Bewilligung einer Vergütung für Einbusse an dem sogenannten Priesteropfer an die Garnisons-Geistlichen zu Rendsburg, Kiel, Glückstadt und Itzehoe.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den in den Städten Rendsburg, Glückstadt, Kiel und Itzehoe angestellten Garnionspredigern als Vergütung für die durch die Abwesenheit der ordentlichen Garnison ihnen erwachsenden Einbussen am Priesteropfer die in das Budget für das Herzogthum Holstein für das Finanzrechnungsjahr 1853–1854 vorläufig desfalls aufgenommenen Summen, mitzusammen 337 Thl. 32 Sk. R. M. allergnädigst zu bewilligen und dabei zu genehmigen, dass diesemzufolge die betreffenden Summen zur Auszahlung angewiesen werden.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Wiederverpachtung der vor Ratzeburg gelegenen herrschaftlichen s. g. Malzmühle nebst der zur Beihülfe neu erbauten Windmühle.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, die vor Ratzeburg gelegene herrschaftliche s. g. Malzmühle mit der dazu gehörigen Windmühle auf 6 Jahre vom 1sten Mai d. J. angerechnet dem Müller Dräger, bisherigem Pächter der Crumesser Mühle, für die auf der am 20sten Februar d. J. abgehaltenen Licitation gebotene jährliche Pachtsumme von 205 Thl. L. M. unter den dieser Licitation zu Grunde gelegten Bedingungen in Pacht zu überlassen, sowie das darnach Erforderliche zu verfügen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die von den Eheleuten Timm Hamer und Catharina Hamer geb. Schweim zum Tegelbeck, Amts Traventhal, vorgenommene Veräusserung der zu ihren dortigen beiden Erbpachtstellen gehörigen, sogenannten Hirten- und Gieselwiese, sowie die Aufhebung der Erbpachtsqualität dieses Grundstücks.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die von den gedachten Eheleuten vorgenommene Veräusserung der zu ihren dortigen beiden Erbpachtstellen gehörigen, sogenannten Hirten- und Gieselwiese unter den ihrerseits eingegangenen Bedingungen, neben allerhöchster Aufhebung der Erbpachtsqualität jenes Grundstücks nachträglich allergnädigst zu genehmigen, und das Ministerium mit der Wahrnehmung des danach Erforderlichen allerhöchst zu beauftragen.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Regulirung der Verhältnisse des astronomischen Observatoriums zu Altona und die Vertheilung der auf demselben befindlichen Instrumenten-Sammlung, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht zur vorläufigen ferneren Erhaltung des astronomischen Observatoriums in Altona eine Summe von 3500 Rt. R. M. jährlich aus Seiner Königlichen Majestät Kasse mit der Bestimmung allergnädigst zu bewilligen sein möchte, dass davon 1600 Rt. R. M.

zur Besoldung eines Directors der Anstalt, 400 Rt. R. M. zur Besoldung eines Observators und die Restsumme in Übereinstimmung mit den von der zur Regulirung der Verhältnisse des gedachten Observatoriums allerhöchst bestellten Commission desfalls gemachten Vorschlägen im Allgemeinen zur Administration des Instituts jährlich zu verwenden; ferner ob nicht neben dem auf der Anstalt vorhandenen Mobiliar und ähnlichen Inventar, der Bibliothek und der von der gedachten Commission für die Altonaer-Sternwarte getroffenen Auswahl an astronomischen Instrumenten und wissenschaftlichen Apparaten auch das nach dem Tode des Conferenzzraths Schumacher in das Staats-Eigenthum übergegangene Haus an der Palmaille in Altona nebst einem näher zu bestimmenden Theil des anstossenden Gartens und der in demselben gelegenen Sternwarte, dem astronomischen Observatorium in Altona zur Benutzung zu überweisen sein möchte, wogegen das bisher von der Anstalt mitbenutzte Haus in der Carolinenstrasse nebst einem näher zu bestimmenden Theil des anstossenden Gartens unter dem wegen Nichtbeschränkung des Gesichtskreises der Sternwarte erforderlichen Vorbehalten, dem Finanzministerio zur Disposition zu stellen sein würde; endlich ob nicht die Vertheilung der auf der Altonaer Sternwarte zur Zeit vorhandenen astronomischen Instrumente und wissenschaftlichen Apparate nach den von der Commission vorgelegten Listen und Verzeichnissen im Allgemeinen und soweit tunlich zur Ausführung zu bringen, und ob nicht das Ministerium allerhöchst zu autorisiren sein möchte, die zur Beschaffung der fraglichen Instrumenten-Vertheilung und Versendung erforderlichen Anordnungen und Massnahmen zu treffen und zu veranlassen und, soweit solches als nothwendig sich ausweisen dürfte, die mit der Verpackung und Versendung zusammenhängenden Kosten aus dem für die Altonaer Sternwarte bestimmten Budget-Conto pro 1854/55 abhalten zu lassen.

Sämtliche Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Efterat *Hans Majestæt* slutteligen var kommet tilbage paa, hvad Allerhøistsamme allerede tidligere havde yttret om, at det, naar en af Ministrene har begjært at udtræde af Ministeriet, ikke synes at kunne gaa an at give det Svar paa Rigsdagens Adresse, som Allerhøistsamme, forinden denne Udtrædelse blev forlangt, havde samtykket i, og efterat i den Anledning allerunderdanigst var blevet gjentaget, hvad forhen var blevet erindret i den Henseende, samt efterat

Krigsministeren [Hansen] havde erklæret, at han ansaa Svaret paa Adressen for at være af største Vigtighed og, naar det skulde være, hellere underordnede sine egne Interesser, hævdede *Hans Majestæt* derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet lørdag d. 15. april 1854.

Aar 1854, den 15de April, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæts allerhøieste Præsidium. Justitsministeren var ved Sygdom forhindret fra at være tilstede.

Efter allerhøieste Befaling foredrog *Cultusministeren* [Ørsted] en af ham allerunderdanigst nedlagt Forestilling angaaende Besættelsen af Sjællands Bispestol, hvori indstilles, at Dr. og Prof. theologiæ, Hofprædikant Hans Lassen Martensen, Ridder af Dannebrog, allernaadigst maa beskikkes til Biskop over Sjællands Stift, og at det i hans Bestalling forbeholdes en senere allerhøieste Bestemmelse, hvilke Indtægter der i denne Egenskab blive ham at tillægge.

Efterat denne Forestilling var refereret, yttrede *Hans Majestæt Kongen*, at han ikke var enig i Besættelsen af Sjællands Bispestol med Professor Martensen, og at han derfor havde paalagt *Cultusministeren* at foredrage Sagen i Geheime-Statsraadet, for, inden Allerhøistsamme tog allerhøieste Beslutning, at høre Geheime-Statsraadets Mening.

Da samtlige Geheime-Statsraadets Medlemmer derefter sluttede sig til *Cultusministerens* foreliggende Indstilling, behagede det *Hans Majestæt* allernaadigst at bestemme sig til at give denne Indstilling sit allerhøieste Bifald.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges til allerhøieste Stadfæstelse en af Rigsdagen vedtagen Lov om Nedlæggelse af Bommene i Sjælland med Undtagelse af dem, der findes paa gamle Kjøbenhavns Amt.

Overensstemmende med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lov.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling om en Modification i det allerhøieste Reskript af 3die November 1847 angaaende Ophævelsen af den indtil da i Kjøbenhavn gjældende Forpligtelse til at benytte de autoriserede Salt- og Kulmaalere samt Dragere m. v., dets 3die Post.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at Kjøbenhavns Communalbestyrelse bemyndiges til, efter nærmere Indstilling fra Comiteen for den offentlige Maaling og Veining i Kjøbenhavn, naar Omstændighederne maatte kræve det, at forøge det ved allerhøieste Reskript af 3die November 1847 Post 3 bestemte Antal af 12 faste Salt- og Kulmaalere til 18.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Niels Sørensen Kande af Sorring i Skanderborg Amt maa eftergives de for Aarene 1852 og 1853 paaløbne Restancer af en ham ved Hjlemslev-Gjern Herredsthings Dom af 12te December 1839 for Overtrædelse af Skovanordningerne i Henhold til Forordningen af 27de September 1805 § 14 idømt aarlig Mulkt, samt at Indenrigsministeriet allernaadigst maa blive meddelt Bemyndigelse til, saalænge Omstændighederne forblive uforandrede, at eftergive de i Henhold til den nævnte Dom successivt paaløbende Restancer af bemeldte Mulkt.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om Ophævelse af de i Kolding bestaaende Indskrænkninger i Adgangen til at nedsætte sig som Hvedebrødsbager sammesteds, m. v.

Overensstemmende med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allerhøist at resolve: 1) at den i Henhold til det allerhøieste Reskript af 22de Marts 1843 endnu bestaaende Indskrænkning i Adgangen til at ernære sig ved Hvedebrødsbagning i Kolding skal bortfalde med den 1ste Januar 1859, saaledes at der fra den Tid med Hensyn til bemeldte Næring i et og alt bliver at forholde paa samme Maade som i de af Landets Kjøbstæder, hvor der paa samme ikke findes Laug, og 2) at det i det allerhøieste Reskript af 22de Marts 1843 fastsatte Antal af 6 Hvedebrødsbagerier i Kolding strax maa forøges med 2, til hvis Anlæg Indenrigsministeriet efter derom modtagne Ansøgninger skal være bemyndiget til ad mandatum at meddele Bevilling.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling, hvorved en af Rigsdagen vedtagen Lov indeholdende nogle Bestemmelser angaaende Handel med Kornvarer og Brød forelægges til allerhøieste Stadfæstelse, idet Indenrigsministeren iøvrigt bemærkede, at han dels ikke antog, at denne Lov vilde være til nogen egentlig Nytte, dels heller ikke troede, at den i alle Henseender var

uden Betænkeligheder, men at han imidlertid, da han dog ikke ansaa disse for at være af sær Betydning, og da Rigsdagen enstemmig havde vedtaget Loven, ikke mente, at Hans Majestæt ved denne Leilighed burde gjøre Brug af sit Veto.

I Overensstemmelse med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst den forelagte Lov.

Fremdeles refererede *Indenrigsministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved den af Rigsdagen vedtagne Lov om Skibsfart og Handel paa Island forelægges til allerhøieste Sanction.

Overensstemmende med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lov.

Indenrigsministeren [Ørsted] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvorved den af Rigsdagen vedtagne Lov om Færøernes Lagthing forelægges til allerhøieste Stadfæstelse.

I Overensstemmelse med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lov.

Endvidere refererede *Indenrigsministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Afstaaelse af et Stykke af den til Amtmandsembedet paa Færøerne henlagte Jord, idet han allerunderdanigst indstillede, at det allernaadigst maa tillades, at det i Forestillingen ommeldte til Amtmandens Embedsgaard Aalekjær henhørende Areal, stort 59 Alen i Længden og 25 Alen i Bredden, maa afhændes til Skibsfører Andreasen for en Kjøbesum af 4 Sk. pr. Quadratalen af Byggegrunden og 1 Sk. pr. Quadratalen af Haven, hvilken Kjøbesum vil være at indbetale i Jordebogskassen paa Færø.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Eneret for 5 Aar allernaadigst maa forundes Urtekræmmer Asmus Lassen Plaate og Handelsagent Georg Petersen til i det danske Monarki at tilberede et af dem opfundet Antændelsesmiddel, Ildsten kaldet, dog at Bevillingen knyttes til en Betingelse som den i Forestillingen antydede.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Budget der Universität Kiel für das Finanzjahr 1854/55, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der der Vorstellung allerunterthänigst angeschlossene Entwurf eines Budgets der Universi-

tät Kiel für das Finanzjahr vom 1sten April 1854 bis ult. März 1855 allergnädigst zu genehmigen, und ob nicht die allerhöchste Autorisation dahin zu ertheilen sein möchte, dass aus den zu gewärtigenden Ersparnissen des akademischen Fiscus zur Ergänzung des Bedarfs respectiue des akademischen Krankenhauses und der Hebammen- und Geburtsanstalt eine Summe von im Ganzen 1013 Thl. 64 Sk. sowie zur Bestreitung der Kosten der Unterhaltung des von dem Professor Panum geleiteten medicinisch-chemisch-physiologischen Instituts eine Summe bis zum Belaufe von 600 Thl. für das Finanzjahr 1854/55 entnommen werden möge.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Milderung des wider die Inculpatin Margaretha Elsabe Schweim aus Havikhorst wegen Kindesmordes beschlossenen Todesurtheils.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das von dem holstein-lauenburgischen Oberappellationsgerichte wider die Inculpatin Margaretha Elsabe Schweim aus Havikhorst wegen Kindesmordes dahin beschlossene Urtheil, dass dieselbe mit dem Beile vom Leben zum Tode zu bringen sei, aus allerhöchster Gnade bis auf eine 6-jährige Zuchthausstrafe herabzusetzen, mit der Bestimmung jedoch, dass diese Milderung ihr erst nach Verkündigung des Urtheils mitzutheilen ist.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Gesuche mehrerer Studierenden um Wiederzulassung zu dem durch den Besuch auswärtiger Universitäten eingebüßten Genusse des akademischen Convicts der Kieler Universität, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht ungeachtet des Statt gehaltenen Besuchs auswärtiger Universitäten dem stud. theol. Joh. Christ. Emil Hartz aus Hohenstein und dem stud. juris Ferd. Rosenhagen aus Ahrensburg der Wiedereintritt in den Genuss des akademischen Convicts der Universität Kiel allergnädigst zu bewilligen, und ob nicht dem stud. phil. Otto Arnold Friedrich Gerber aus Rendsburg allerhöchst zu gestatten sein möchte, sich gleich anderen älteren Theilnehmern an dem akademischen Convicte um den ferneren Genuss

desselben gewöhnlichermassen bei dem Consistorio der Kieler Universität aufs Neue zu bewerben.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine von der Pinneberger Landdrostei beantragte Veränderung in den Gebührentaxen der Landdrostei und der dortigen Amtsboten, indem er allerunterthänigst beantragte, ob es nicht allerhöchst zu genehmigen sein möchte, dass vom 1sten Mai d. J. an, die Gebühren der Pinneberger Landdrostei und der dortigen Amtsboten nach den in der Anlage B enthaltenen Ansätzen erhoben werden.

Seine Majestät der König geruheten, das Ministerium für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg allerhöchst zu autorisiren, den allerunterthänigst vorgelegten Entwurf zu einem Gebühren-Verzeichnis für die Pinneberger Landdrostei und die dortigen Amtsboten ad mandatum zu genehmigen und das Ministerium dabei zugleich allergnädigst zu ermächtigen, in gleicher Weise solche Veränderungen in den Gebühren-Taxen zu genehmigen, welche mit Rücksicht auf die angemessene Berechnung in Reichsmünze beantragt werden oder zweckmässig erscheinen möchten.

Efter allerhøieste Befaling refererede *Krigsministeren* [Hansen] tvende allerunderdanigste Forestillinger, hvori indstilles, i den ene, at Professor, Lic. jur. Carl Christian Hall, Ridder af Dannebrog, fra-træder sin Function som constitueret Generalauditør for Landetaten, samt at Krigsministeriet allerhøiest bemyndiges til at foranstalte Generalauditoriatets Forretninger udførte ved en anden dertil Constitueret; og i den anden, at Oberstlieutenant à la suite i Generalstaben Carl Christopher Georg v. Andræ, Lærer ved den Kongelige militære Høiskole, Ridder af Dannebrog, meddeles Afsked i Naade af Krigstjenssten og som Lærer ved bemeldte Høiskole, med Forbehold af nærmere allerhøieste Bestemmelse angaaende Oberstlieutenantens eventuelle Adgang til Pension af Statskassen.

Hans Majestæt Kongen behagede at yttre, at Allerhøistsamme, som han allerede forud havde tilkjendegivet, gav sit Bifald til begge de foreliggende Indstillinger.

Cultusministeren [Ørsted] bemærkede, at skjøndt han for sin Del ingenlunde skulde, hvad de under hans Ministerium sorterende Em-

bedsmænd angik, i Almindelighed gjøre det Princip gjældende, at de af disse, som havde taget Del i Rigsdagens Mistillidsadresse, vilde blive at afskedige, hvilket ogsaa vilde føre til mange Afskedigelser, skulde han dog tro, at der er en af disse Embedsmænd, som det ikke gaar an at lade blive i sit Embede, og det er Biskop Monrad, der er den første Ophavsmand til Mistillidsadressen og den, som har indledet hele Sagen. Det Princip, som Krigsministeren havde anvendt paa de to Mænd, hvis Afskedigelse Hans Majestæt nu havde bifaldt, og som ingenlunde i den Grad havde forgaet sig som Biskop Monrad, maatte, troede han, føre til, at ogsaa denne afskediges. Han var imidlertid ikke beredt paa idag at foredrage nogen Indstilling herom, men havde kun villet tillade sig allerede nu at gjøre en Bemærkning om, at han vilde finde sig foranlediget til at foretage et saadant Skridt.

Hans Majestæt Kongen behagede at yttre, at Allerhøistsamme, efter nu at have samtykket i de af Krigsministeren indstillede tvende Entledigelser, maatte meddele Ministeriet, at Grunden, hvorfor han havde været imod disse Entledigelser, var den, at ifølge den af ham selv under 5te Juni 1849 givne Danmarks Riges Grundlov ere Rigsdagsmændene ene bundne ved deres Overbevisning og kunne ikke straffes for, hvad de sige i Thingene; men den Lov, som han saaledes selv havde givet, kom han, ved at give de to paagjældende militære Embedsmænd Afsked paa Grund af deres Opposition i Rigsdagen, til selv at gaa imod, og dette var det, der var ham yderst penibelt.

Premierministeren [Ørsted] maatte allerunderdanigst bemærke, at der aldeles ikke kan være Spørgsmaal om, at der ved de omhandlede Entledigelser skulde ske nogen Grundlovskrænkelse. Ministeriet vilde ikke have tilraadet Hans Majestæt noget, som stred imod Grundloven, og hvis der var Tale om at straffe de paagjældende for deres Færd paa Rigsdagen, vilde man ikke have raadet hertil. Men Hans Majestæt straffer ikke hine Mænd, fordi Allerhøistsamme afskediger dem; Hans Majestæt gjør kun Brug af den Ret, som Allerhøistsamme har, og vistnok aldeles nødvendigen maa have, til i Naade og med Pension at kunne afskedige Embedsmænd, som Allerhøistsamme ikke har Tillid til, uagtet de ikke have gjort noget, hvorfor de kunde straffes; og denne Ret er ikke betaget Hans Majestæt ved den af Allerhøistsamme paa-pegede Frihed, en Embedsmand har som Rigsdagsmand til paa Rigsdagen at udtale sin Overbevisning.

Udenrigsministeren [Bluhme] udviklede, idet han tillige henviste

til, hvad der sker i andre constitutionelle Lande, yderligere, hvorledes Hans Majestæt i det foreliggende Tilfælde kun har benyttet sin grundlovmæssige Ret til at give Embedsmænd Afsked i Naade med Pension.

Krigsministeren [Hansen] henholdt sig hertil og kunde ikke andet end anse Regjeringen fuldkommen berettiget til at føre Control med Embedsmændenes hele Optræden og Udtalelse paa Rigsdagen.

Finantsministeren [Sponneck] sluttede sig til, hvad Premierministeren havde udtalt.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved den af Rigsdagen vedtagne Lov om Afhændelse af Frederiksgave Hovedgaard med Tilhørende forelægges til allerhøieste Stadfæstelse.

Overensstemmende med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lov.

Finantsministeren [Sponneck] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvorved den af Rigsdagen vedtagne Lov om Til lægsbevilling for Finantsaaret 1853/54 forelægges til allerhøieste Sanction.

I Overensstemmelse med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lov.

Der Finanzminister [Sponneck] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Unterzeichnung eines allerhöchsten Patents, das Revisionsverfahren auf der Elbe und das Elbzollcommissariat zu Wittenberge betreffend.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das allerunterthänigst vorgelegte Patent allerhöchst zu unterzeichnen.

Fremdeles refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Emanationen af et Patent for Hertugdømmet Slesvig angaaende Brænderibeskatningen.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at der udgaar et Patent overensstemmende med det af Finantsministeren allerunderdanigst forelagte Udkast.

Finantsministeren [Sponneck] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der maa udgaa et Patent for Hertugdømmet Slesvig angaaende Gjennemførelsen af Toldenheden i Kongeriget Danmark, Hertugdømmet Slesvig og Hertugdømmet Holsten, samt adskillige Forandringer i Toldforordningen, overensstemmende med det Forestillingen hoslagte Udkast.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Endvidere refererede *Finantsministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

- 1) At de ved Bekjendtgjørelserne for Hertugdømmet Slesvig af 25de Februar og 4de Marts 1851 oprettede Toldsteder ved Levensau og foran Rendsborg Kronværk samt Toldoppebørselssteder ved Süderstapel, Landwehr, Holtenau Sluse (Frederikssluse), Königsförde Sluse, Sehestedt og Lex, Hohn og Bergen Færgesteder ophæves; og
- 2) At Finantsministeriet bemyndiges til at udstede den derom fornødne Bekjendtgjørelse.

Begge disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Finantsministeren [Sponneck] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Finantsministeriet allernaadigst maa bemyndiges til at udstede den i Udkast Forestillingen vedlagte Bekjendtgjørelse for Kongeriget Danmark angaaende Ophør af de i §§ 5–8 i Loven af 26de Juli 1853 om Ophævelse af Toldforskjellen mellem Danmark samt Slesvig og Holsten nævnte midlertidige Indskrænkninger for Samfærdselen med Holsten.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Der Finanzminister [Sponneck] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher es zur allerhöchsten Resolution vorgestellt wird:

- 1) Ob nicht das unterm 4ten Mai 1853, unter Vorbehalt der Begutachtung von Seiten der Versammlung der Provinzialstände des Herzogthums Holstein, für dieses Herzogthum allerhöchst erlassene Patent betreffend die Anordnung einer Brennsteuer, mit der von dem Finanzministerium zum § 6 allerunterthänigst beantragten Abänderung und denjenigen Modificationen, welche die Weglassung der in demselben enthaltenen transitorischen Bestimmungen und die Veränderung der Münzbenennung mit sich bringen, übereinstimmend mit dem anliegenden Entwurfe nunmehr allerhöchst definitiv zu erlassen; und
- 2) Ob nicht das Finanzministerium allerhöchst zu autorisiren sein möchte, von der Bestimmung im § 5 des Patents, dass der Meischbehälter nicht grösser als der Kessel (die Blase) sein darf, den Umständen nach Ausnahmen zuzulassen.

Die beiden Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ferner referirte *der Finanzminister* [Sponneck] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Begutachtung der holsteinischen Ständeversammlung über mehrere derselben vorgelegte provisorische Zoll-Gesetze und Gesetzentwürfe, indem er zur allerhöchsten Resolution vorstellte, ob nicht den in der Vorstellung erwähnten Verfügungen in der vom Finanzministerium allerunterthänigst beantragten Weise die allerhöchste Sanction zu ertheilen und das Finanzministerium allerhöchst zu autorisiren sein möchte, ein demgemäss entworfenes Patent zur allerhöchsten Unterzeichnung vorzulegen.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Der Finanzminister [Sponneck] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er zur allerhöchsten Resolution vorstellte, ob nicht das Patent vom 5ten Mai 1853 betreffend die Aufhebung der der Stadt Altona und dem Flecken Wandsbeck zustehenden Zollbegünstigungen, mit den von dem Finanzministerium in dem der Vorstellung beigefügten Exemplar angedeuteten, sich aus der gegenwärtig zur Frage stehenden definitiven Erlassung der bereits provisorisch in Kraft getretenen Anordnung von selbst angehenden Abänderungen nunmehr zu erlassen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Videre refererede *Finanzministeren* [Sponneck] en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges den af Rigsdagen vedtagne Lov for Kongeriget Danmark angaaende Ophævelsen af de ifølge Forordningen 1ste Mai 1838 § 52 vedblevne Toldbegünstigelser.

Overensstemmende med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lov.

Schliesslich referirte *der Finanzminister* [Sponneck] eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er zur allerhöchsten Resolution vorstellte, ob nicht die, in dem unterm 5ten Mai 1853, unter Vorbehalt der nachträglichen Begutachtung von Seiten der Provinzialstände des Herzogthums Holstein für dieses Herzogthum erlassenen Patent betreffend Controlmassregeln im Grenzzolldistrict, enthaltenen Vorschriften mit den vom Finanzministerium allerunterthänigst beantragten Modificationen, nunmehr definitiv zu erlassen sein möchten.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Paa dertil af *Premierministeren* [Ørsted] given Anledning befalede *Hans Majestæt* tilført Protokollen, at den i forrige Geheime-Statsraads-

Møde tagne allerhøieste Beslutning angaaende Svar til Rigsdagen paa den af denne indgivne Adresse, var senere, efterat Mødet var sluttet, da Premierministeren, paa Hans Majestæts vedblivende udtalte Ønske om ikke at svare Rigsdagen paa Adressen, havde, efter Aftale med de øvrige Ministre, der havde taget Del i bemeldte Møde, paa Ministeriets Vegne samtykket i, at intet Svar gaves Rigsdagen, allerhøiest bleven forandret derhen, og at som Følge heraf Allerhøistsammes Underskrift paa de i merbemeldte Møde allerunderdanigst forelagte Svar til begge Rigsdagens Thing, samt ligeledes Allerhøistsammes Underskrift under den Forestillingen, hvorved disse Svar forelagdes, paaførte Resolution, var bleven allerhøiest annulleret.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 26. april 1854.

Aar 1854, den 26de April, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Justitsministeren var paa Grund af Sygdom fraværende.

Hans Majestæt Kongen behagede, idet Allerhøistsamme allernaadigst tilbageleverede Cultusministeren en af denne nedlagt allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Biskoppen over Lolland-Falsters Stift, Mag. art. D. G. Monrad, Ridder af Dannebrog, i Naade entlediges fra sit Embede, med Forbehold af nærmere Bestemmelse af den Pension, der i Henhold til Pensionsloven maatte være at tillægge ham, at tilkjendegive, at Allerhøistsamme approberede denne Indstilling, men ogsaa haabede, at den paagjældende Entledigelse bliver den sidste af den Slags.

Cultusministeren [Ørsted] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling om Approbation paa det ved offentlig Auktion gjorde Bud paa en Helsing og Valby Sognekald i Sjælland tilhørende Annexgaard i Valby.

I Overensstemmelse med Indstillingen approberede *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Helsing og Valby Sognekald i Sjælland tilhørende Annexgaard i Valby af Hartkorn ny Matr. 6 Tdr., 3 Skpr., 2 Fdk., 1¼ Alb. maa afhændes til Arvefæste for den ved Auktionen over samme den 20de f. M. budne Kjøbesum 10.320 Rd., som bliver at inddrage iblandt Stiftets offentlige Midler til Forrentning til Fordel for Sognekaldet, samt imod at der af Gaarden erlægges til Kaldet,

foruden alle tre Tiender, en aarlig Arvefæsteafgift af 15 Tdr. Byg og en Recognition ved hver Forandring af Arvefæster af 1 Td. Byg pr. Td. Hartkorn, og iøvrigt efter de ved Auktionen fremlagte Conditioner.

Fremdeles refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den af Rigsdagen vedtagne Lov indeholdende nogle forandrede Bestemmelser i Anordningerne om Skolegangen og den offentlige Confirmation ikke meddeles allerhøieste Stadfæstelse.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Endvidere refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om Salget af den Idestrup Præstekald paa Falster tilhørende Skov, idet han allerunderdanigst indstillede, at Hans Majestæt vilde meddele allerhøieste Approbation paa, at en Idestrup Præstekald paa Falster tilhørende Skov afhændes til Gaardmand Lars Madsen Smed af Idestrup for det af ham ved en over bemeldte Skov den 1ste Februar d. A. afholdt offentlig Auktion gjorte høieste Bud af 7.200 Rd.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Sluttelig refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om Afhændelse af en Del af Borup Præstegaards Jorder i Sjællands Stift.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at et Areal af omtrent 30 Tdr. Land, der vil blive fraskaaret Borup Præstegaards Jorder ved Jernbanens Anlæg mellem Roskilde og Ringsted, maa afhændes til Eieren af Svenstrup, Kammerherre Neergaard for en Kjøbesum af 500 Rd. pr. Td. Land, hvilken Kjøbesum bliver at inddrage mellem Stiftets offentlige Midler til Forrentning til Fordel for Kaldet, samt imod at Kjøbereren afholder alle med Salget forbundne Omkostninger, derunder indbefattet Udgifterne ved den efter Salget fornødne Udstyknig af Præstegaardens Hartkorn.

Paa Justitsministerens Vegne refererede *Premierministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Betænkning angaaende et Andragende fra Nationalbankens forenede Bestyrelse om en Forøgelse i Bankens Seddelmasse; i hvilken Betænkning allerunderdanigst indstilles:

- 1) At den forenede Bankbestyrelses Andragende om, at Nationalbanken bemyndiges til at forøge den nuværende Seddelmasse med et Beløb af 4 Millioner Rigsdaler, hvoraf 2.400.000 Rd. blive at udlaaene til Finantserne til Indløsning af de i Holsten circulerende Kasseanvisninger paa de Vilkaar, hvorom Finantsministeriet bliver

enigt med Bankbestyrelsen, og de øvrige 1.600.000 Rd. sættes i Cirkulation efter Bankbestyrelsens nærmere Bestemmelse og funderes da ligesom de nysnævnte 2.400.000 Rd. paa de i Reskript af 4de Juni 1847 for den deri omhandlede Udvidelse af Seddelmassen bestemte Vilkaar, og saaledes at ogsaa Reglerne i den Kongelige Resolution af 23de Januar 1849 herved komme til Anvendelse, ikke kan bevilges.

- 2) At den allerhøieste Resolution af 23de Januar 1849, forsaavidt deri bestemmes, at under den Del af Bankens Sølvfond, der efter Bestemmelserne for denne maa bestaa i Banco, maa for $\frac{1}{4}$ heraf indbefattes Vexler paa Livres Sterling indtil videre efter en Cours af 13 Mark 8 Skilling Banco for 1 Livre Sterling, forandres derhen, at de nævnte Vexler indtil videre antages efter en Cours af 13 Mark Banco for 1 Livre Sterling.

Begge disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Fremdeles refererede *Premierministeren* [Ørsted] paa Justitsministerens Vegne en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Arrestantinden Johanne Marie Nielsdatter af Restrup under Aalborg Amt allernaadigst maa eftergives den hende ved Høiesterets Dom af 17de Marts d. A. for at have villet ombringe sit 7 Uger gamle Barn samt for Attentat paa Fosterfordrivelse tilfundne Straf af at have sit Liv forbrudt, mod at hun hensættes til Tugthusarbeide paa Livstid, dog saaledes at der om 8 Aar maa gjøres Indstilling om hendes Løsladelse fra Straffeanstalten, naar hendes Forhold der har været godt.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det indstillede.

Endvidere refererede *Premierministeren* [Ørsted] paa Justitsministerens Vegne en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Tømmer- og Brandsvend Jørgen Hansen af Aalborg ved denne Kjøbstads Brandrets Dom af 19de December f. A. ifundne Straf af 2 Gange 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød allernaadigst maa formildes til en Mulkt af 12 Rd. til Byens Sprøite-, Lygte- og Vægterkasse.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Premierministeren [Ørsted] refererede derefter paa Justitsministerens Vegne en allerunderdanigst Forestilling om Strafformildelse for Daniel Andreasen Schrøder, idet han allerunderdanigst indstillede, at den Daniel Andreasen Schrøder ved Høiesterets Dom af 16de f. M. for at have skrevet og afbenyttet et falsk Cautionsbevis i Henhold til

Forordningen 11te April 1840 § 60 ifundne Straf af 3 Aars Forbedringshusarbeide allernaadigst maa formildes derhen, at han, istedetfor at lide efter Dommen, hensættes til Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage.

Denne Indstilling blev allernaadigst bifaldt.

Premierministeren [Ørsted] refererede dernæst paa Justitsministerens Vegne en allerunderdanigst Betænkning over en Ansøgning fra Varemægler Richter om Benaadning for hans Hustru Ludovica Frederikke, født Augenberg eller Auchenberg, i hvilken Betænkning indstilles, at det allernaadigst maa tilkjendegives Varemægler W. Richter her af Staden i Anledning af hans Ansøgning om Benaadning for hans Hustru Ludovica Frederikke født Augenberg eller Auchenberg, der ved Høiesterets Dom af 8de Februar d. A. for begaaet Brandstiftelse er idømt en Straf af 8 Aars Tugthusarbeide, at det ansøgte ikke kan bevilges.

Efterat *Hans Majestæt Kongen* havde allernaadigst udtalt sig for, at den idømte Straf nedsættes, men saadan Nedsættelse derpaa var af flere af Geheime-Statsraadets Medlemmer bleven fraraadet, behagede det Allerhøiøstsamme at bifalde den foreliggende Indstilling, men derhos tillige allerhøiøst at paalægge Justitsministeriet efter nogen Tids Forløb at gjøre allerunderdanigst Indberetning om den paagjældendes Opførsel i Straffeanstalten.

Sluttelig refererede *Premierministeren* [Ørsted] paa Justitsministerens Vegne en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades Besidderen af Baroniet Guldborgland dels til Opførelsen af Bygninger til en ny Avlsgaard, som agtes dannet af nogle Baroniet underliggende Jorder, dels til Udvidelse og Omdanning af Bygningerne ved Avlsgaarden Ødegaard og Opførelse af en ny Ladebygning sammesteds, at anvende en Sum af indtil 50.000 Rd. af de Beløb, som indkomme ved Salg af Baroniets Bøndergods, samt at Justitsministeriet allernaadigst bemyndiges til at stille denne Sum til Besidderens Raadighed, efterhaanden som denne godtgjør, at Arbejderne ere fuldførte, Bygningerne forsvarligt opførte og hensigtsmæssigt indrettede, i det væsentligste overensstemmende med de indsendte Overslag og Tegninger, alt paa Vilkaar:

- 1) At det Beløb, der saaledes forstrækkes, ikke kommer til at overstige hvad der bevislig medgaar til Bygningernes Opførelse og Udvidelse.

- 2) At der i Aaret 1857 og fremdeles aarligen, indtil hele Gjælden er tilbagebetalt, oplægges til det med Lehnet forbundne Fideicommis 2000 Rd., det halve eller 1000 Rd. i enhver af de halvårlige Terminer, hvilket ved Udløbet af hver Termin bliver at legitimere for Justitsministeriet, og
- 3) At Baroniets Indtægter, forsaavidt de anordnede Oplæg ikke finde Sted i rette Tid, kunne belægges med Seqvester til Dækning af de paaløbne Restancer med Omkostninger.

Samtlige Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Antrag des holstein-lauenburgischen Oberappellationsgerichts auf allerhöchste Bestätigung des wider den Inculpaten Hans Dethlev Hinrich Gloede aus Oberwohldede wegen Mordes und Raubes beschlossenen Todesurtheils, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht das von dem holstein-lauenburgischen Oberappellationsgericht wider den Inculpaten Hans Dethlev Hinrich Gloede aus Oberwohldede wegen Mordes und Raubes beschlossene Todesurtheil aus allerhöchster Gnade auf eine lebenswierige Zuchthausstrafe herabzusetzen sein möchte; mit der Bestimmung jedoch, dass diese Milderung dem Inculpaten erst nach Verkündigung des beschlossenen Todesurtheils mitzutheilen ist.

Seine Majestät genehmigten allergnädigst den Antrag des Ministeriums.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einige nähere Bestimmungen hinsichtlich der den Hauswirthen nach den §§ 15–18 und 24 der Verordnung vom 9ten Mai 1806 betreffend die Einquartirung im Falle ausserordentlicher Truppensammlungen obliegenden Leistungen und der dafür zu zahlenden Vergütungen, indem er allerunterthänigst beantragte:

- 1) Ob nicht diejenigen Bestimmungen, die die Verordnung vom 9ten Mai 1806 betreffend die Einquartirung in Fällen ausserordentlicher Truppensammlungen resp. in den §§ 15–18 und 24, hinsichtlich der den Hauswirthen für den Fall einer ausserordentlichen Einquartirung obliegenden Leistungen und der dafür zu zahlenden Vergütungen enthält, behufs Beseitigung mehrfacher in dieser Hinsicht entstandener Zweifel sowie behufs Herbeiführung eines den

Verhältnissen entsprechenden, gleichmässigen Verfahrens rücksichtlich des Herzogthums Holstein in der Weise allerhöchst zu deklariren und näher festzusetzen sein möchte, dass danach den Quartierwirthen:

- a) Für die Bespeisung der Militairunterklassen (Unterofficiere, Unterstabsbediente, Militairhandwerker, Spielleute und Gemeine), welche in einer hinreichenden Mahlzeit warmen Essens, jedoch ohne Brot, besteht, und für deren Beurtheilung event. die in dem Verpflegungs-Reglement für die Armee jeder Zeit angeordnete gewöhnliche Naturalportion als Massstab dient, 12 Sk. R. M. täglich pr. Mann zu entrichten; ferner
 - b) Für das Quartier (gleichviel ob mit oder ohne Bespeisung) nach Analogie der Bestimmung des § 10 der Verordnung vom 5ten October 1819, je nachdem der Einquartierte der Unterofficiersklasse oder der Klasse der Gemeinen angehört, $3\frac{1}{5}$ Sk. und $1\frac{3}{5}$ Sk. R. M. täglich pr. Mann, sowie
 - c) Für den zur Unterbringung von Pferden requirirten Stallraum eine nach Analogie des § 10 der Verordnung vom 5ten October 1819 festgesetzte Vergütung von $1\frac{1}{4}$ Sk. R. M. täglich für jedes Pferd zu bezahlen sei.
- 2) Ob nicht das Ministerium zu autorisiren, diese allerhöchste Resolution zur geeigneten Nachachtung für Beikommende öffentlich bekannt zu machen.

Diese Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den in Gemässheit allerhöchster Resolution vom 27sten September 1853 der holsteinischen Provinzialständerversammlung zur Begutachtung vorgelegten Entwurf eines Gesetzes für das Herzogthum Holstein betreffend die Aufhebung des Mühlenzwanges, s. w. d. a.

Seine Majestät geruheten, in Übereinstimmung mit dem Antrage, allerhöchst zu genehmigen, dass der allerunterthänigst vorgetragene, unter Berücksichtigung der ständischen Anträge modificirte, Entwurf eines Gesetzes für das Herzogthum Holstein betreffend die Aufhebung des Mühlenzwanges zur allerhöchsten Vollziehung als Gesetz allerunterthänigst vorgelegt werde, indem Allerhöchstdieselben jedoch zugleich bestimmten, dass der § 35 des modificirten Entwurfs eine mit dem § 33 des ursprünglichen Entwurfs gleichlautende Fassung erhalte.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einige zur gehörigen Bedeichung des Diecksander Vorlandes erforderliche, ursprünglich nicht projectirte Bauarbeiten.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruhen *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, die von der Administration der Süderdithmarschischen Aussendeiche vorgeschlagene, ursprünglich nicht projectirte Verstärkung und Erhöhung der Diecksander Deichstrecke zu Westen des Steert-Sommerkogs sowie die von jener Behörde beantragte Erhöhung des Deiches des Rathjensdorfer Sommerkogs auf 8 Fuss in Ausführung bringen zu lassen und die genannte Administration zu ermächtigen, die sowohl zu diesem Zwecke als auch im Übrigen zu der Vollendung der Bedeichung von Diecksand voraussichtlich annoch erforderlichen, den ursprünglichen Voranschlag um 63.044 Thl. 77 Sk. R. M. übersteigenden Geldmittel gegen landesübliche Zinsen und auf dreimonatliche, beiden Theilen freistehende Kündigung bestmöglich zu negociiren und die desfallsigen Schuldverschreibungen auszustellen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, worin er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der der Vorstellung angeschlossene Entwurf eines Budgets über die Einnahmen und Ausgaben für das Herzogthum Holstein im Rechnungsjahr vom 1sten April 1854 bis dahin 1855, insoweit dieselben unter dem Ressort des Ministeriums für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg stehen, allerhöchst zu approbiren sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der der Vorstellung angeschlossene Entwurf eines Budgets über die Einnahmen und Ausgaben des Herzogthums Lauenburg für das Jahr vom 1sten April 1854 bis ultimo März 1855, insoweit dieselben unter dem Ressort des Ministeriums für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg stehen, allerhöchst zu approbiren sein möchte.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, worin

er beantragte, ob nicht der medicinischen Facultät der Universität in Kiel zur Verleihung der medicinischen Doctorwürde an die Candidaten Eduard Julius Hübener aus Heide, Eduard Otto Michaelis aus Kiel, Wilhelm Gottfriedsen aus Hadersleben und Heinrich Friedrich Niemann aus Eckernförde, sowie des Grades eines Licentiaten der Medicin an die Candidaten Wilhelm Benedict Meyer aus Oldensworth und Carl Friedrich Kaland aus Crempe, die allerhöchste Autorisation zu ertheilen sein möchte.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Promotion des Candidaten der Medicin und Dr. phil. Matthias Claudius aus Lübeck zum Doctor der Medicin.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät*, dass der medicinischen Facultät der Universität in Kiel zur Verleihung der medicinischen Doctorwürde an den Candidaten der Medicin und Dr. phil. Matthias Claudius aus der freien und Hansestadt Lübeck die allerhöchste Autorisation ertheilt werde.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine fernere Festsetzung der von den Interessenten des in der Landschaft Süderdithmarschen gelegenen Friedrichsgabekoges zu entrichtenden Recognitionen für die Vor- und Schlickländereien desselben, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht das Ministerium allerhöchst zu autorisiren sein möchte, in diesem Jahre das Wöhrdener Aussendeichsland in Gemeinschaft mit dem Vorlande des Friedrichsgabekoges nach Massgabe der desfalls mit den Interessenten der letzteren getroffenen Vereinbarung und namentlich unter der Bestimmung mit einem gemeinschaftlichen Sommerdeich zu umgeben, dass die in Gemässheit der allerhöchsten Concession und Declaration vom 12ten Februar 1754 von dem Friedrichsgabekog-Vorlande zu entrichtende jährliche Abgabe während der nächsten 20 Jahre, vom 1sten Januar 1852 angerechnet, mit 1 Thl. 64 Sk. à Morgen des bei der vorzunehmenden Aufmessung brauchbar befundenen Areals zu berechnen, diese Setzung in Ansehung derjenigen Gründe, welche der gemeinschaftlich auszuführenden Sommerbedeichung unterzogen werden, fernerhin nicht zu erhöhen, auch es hinsichtlich der für die Schlickländereien des Friedrichsgabekogs zufolge obgedachter aller-

höchster Consession und Declaration zu zahlenden Recognition bei dem früheren Ansatz von 42 Sk. à Demath für die Zukunft zu belassen sein, und ob nicht der hiezu von der Königlichen Kasse zu leistende Beitrag bis zum veranschlagten Belaufe von 4708 Th. 80 Sk. vorläufig der nach allergnädigster Resolution vom 22sten Februar d. J. behufs Erbauung mehrerer Sommerköge in der Landschaft Süderdithmarschen zu negociirenden Summe von 110.000 Th. entnommen werden möge.

Die beiden Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Aufhebung der Innung der Schiffszimmergesellen in der Stadt Altona.

Übereinstimmend mit dem allerunterthänigsten Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass die Innung der Schiffszimmergesellen in der Stadt Altona unter Vorbehalt näherer Bestimmungen über die mit derselben verbundene Krankenlade und deren etwaniges ferneres Fortbestehen allerhöchst aufgehoben und demzufolge die der gedachten Innung verliehenen, zuletzt unterm 14. Juli 1843 confirmirten Innungsartikel zur allerhöchsten Cassation demnächst allerunterthänigst vorgelegt werden.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die für die Zeit vom 1sten April 1854 bis zum 31sten März 1855 zur Instandsetzung und Unterhaltung der Nebenlandstrassen und Nebenwege erforderlichen Ausgaben, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die aus den Domanial-Einnahmen zu bestreitenden Arbeiten an Nebenlandstrassen und Nebenwegen in Übereinstimmung mit den allerunterthänigst vorgelegten desfälligen Wegebauanschlägen pro 1854/55 zur Ausführung zu bringen sein möchten.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Aufhebung der fürstlichen Resolution vom 11ten März 1648 betreffend den dem Magistrat der Stadt Tönning zugestandenen halbschiedlichen Genuss der Brückgelder daselbst.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass die gedachte fürstliche Resolution vom 11ten März 1648 gegen eine dem Magistrat der Stadt Tönning aus der Kasse Seiner Majestät jährlich auszuzahlende Vergütung von 32 Rt. aufgehoben werde, und autorisirten Allerhöchstdieselben dabei das Ministerium, das in dieser Beziehung weiter Erforderliche zu veranlassen.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Hafenreglement für den Tönninger Hafen.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* das Ministerium zu autorisiren, ein Hafenreglement für den Tönninger Hafen nach dem der Vorstellung allerunterthänigst angeschlossenen Entwurf zu erlassen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende allerhøieste Bemyndigelse for Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig til at approbere en ny Havneordning og Havnetaxt for Staden Ærøskjøbing.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at bemyndige Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig til at approbere det Forestillingen vedlagte Udkast til en Bro- og Havneanordning med Taxt for Staden Ærøskjøbing, dog med Forbehold af en Revision efter Forløbet af 3 Aar.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Aufhebung des Deichinspectorats über die schleswigschen Inseln, m. m., indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht das Deichinspectorat über die schleswigschen Inseln aufzuheben und der Deichinspector, Capitain v. Carstensen, zum Deichinspector für das Herzogthum Schleswig, mit einer Gage von 1800 Rt. jährlich aus der schleswigschen Deichkasse unter der Bedingung allerhöchst zu ernennen sein möchte, dass er sich jede Veränderung rücksichtlich seines Wirkungskreises und seiner Diensteinnahme, welche allerhöchst beschlossen werden möchte, gefallen zu lassen habe.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er allerunterthänigst beantragte, ob nicht dem Advocaten Lübbes in Eckernförde, als Curator der Concurssmasse des verstorbenen Hargesvogs von Bern-

storff auf seine Bitte, dass das Ministerium entweder die Einlösung der Hardsvogtei Dienstwohnung in Fleckebye veranlassen oder aber gestatten möge, dass eine gerichtliche Entscheidung über die Einlösung- oder der Entschädigungsverbindlichkeit des Ministeriums und resp. der Königlichen Kasse herbeigeführt werde, ein abschlägiger Bescheid zu ertheilen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die nunmehr hinsichtlich der Sportelsätze veränderten Entwürfe einer interimistischen Sporteltaxe für den Gerichtsdienner auf Pellworm sowie einer Instruction und interimistischer Sporteltaxe für den dortigen Landschreibereidiener allergnädigst zu genehmigen sein dürften.

Seine Majestät genehmigten allergnädigst diesen Antrag.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvorved forelægges et Udkast til en Bekjendtgjørelse for Hertugdømmet Slesvig angaaende den Chausseestrækning, som i Tidsrummet fra 1ste April 1854 til 31te Marts 1855 skal anlægges i Hertugdømmet Slesvig for Finanskassens Regning.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at der udstedes en med det forelagte Udkast overensstemmende Bekjendtgjørelse.

Fremdeles refererede *Ministeren for Hertugdømmet Slesvig* [Moltke] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Bortarveforpagtningen af en til de forhenværende hertugelige augustenborgske Besiddelser hørende Jordlod »Myresned« kaldet, beliggende i Nybel Herred.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den til Godset Avnbølgaard under de forhenværende hertugelig augustenborgske Besiddelser hørende, i Nybel Herred, Sønderborg Amt, beliggende Jordlod »Myresned« kaldet, maa bortarveforpagtes til dennes hidtilværende Forpagtere, Bolsparcellist Peter Paulsen og Kaadner Claus Clausen, for en Kjøbesum af 4200 Rd. og en aarlig Canon af 7 Tdr. Byg samt under de iøvrigt til Grund for den afholdte Auction lagte Conditioner; og bemyndigede Hans Majestæt derhos allernaadigst Ministeriet til at foranstalte det i saa Henseende videre fornødne.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine

allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gnadengesuch des Candidaten der Rechte Johann Heinrich Ludwig Franck aus Plön.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Candidaten der Rechte Johann Heinrich Ludwig Franck aus Plön den nach Einziehung der von ihm seiner Zeit gestellten Caution von 640 Rt. übrig bleibenden Rest seiner Schuld an die Königliche Kasse, zum Betrage 1692 Rt. 63 Sk. aus allerhöchster Gnade zu erlassen.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede derefter en allerunderdanigst Forestilling angaaende Indskjærpelsen af de for Hertugdømmet Slesvig gjældende Bestemmelser om Brugen af Flag og Faner paa Landjorden.

Overensstemmende med Indstillingen bemyndigede *Hans Majestæt* allerhøist Ministeriet til ved en Bekjendtgjørelse at indskjærpe de ifølge den allerhøieste Resolution af 21de December 1833 samt de allerhøieste Reskripter af 28de Juli 1845 og 19de August s. A. for Hertugdømmet Slesvig bestaaende Bestemmelser angaaende Brugen af Flag og Faner paa Landjorden, dog saaledes, at det derhos tillades private at heise Dannebrogflaget uden Split, og fremmede Magters Consuler at heise deres resp. Nationalflag paa deres Besiddelser i Byerne eller paa Landet, samt at det tillades de anerkjendte Corporationer at bruge de autoriserede Faner, af hvilke de allerede maatte være i Besiddelse.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Aufhebung der den Freihäusern und sonstigen privilegirten Grundstücken in der Stadt Schleswig zustehenden Freiheiten, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht, unter Versagung der von Besitzern von Freihäusern und sonstigen privilegirten Grundstücken in der Stadt Schleswig erbetenen allerhöchsten Confirmation ihrer Privilegien, eine Gleichstellung der sämtlichen in der Stadt Schleswig vorhandenen Freihäuser und sonstigen privilegirten Grundstücke mit den übrigen Häusern und Grundstücken der Stadt vom 1sten April d. J. angerechnet dahin allergnädigst zu verfügen sein dürfte, dass künftighin von diesen Grundstücken nach Verhältnis ihres Taxatums, resp. der Erdhauer an die Stadtkasse gesteuert werden solle, wie von den übrigen Häusern und Grundstücken in der Stadt nach Verhältnis ihrer Contribution gesteuert werde, und dass die bisherige besondere Vertretung der Freihäuser aufhören solle, dass jedoch, bis etwa ein Arrangement

mit den betreffenden Besitzern stattgefunden, die Befreiung der Häuser No. 77 im 1sten Quartier und No. 59 im 4ten Quartier der Stadt von den Kirchen- und Polizeianlagen, und gleichfalls die Befreiung des Hauses No. 59 im 4ten Quartier von den ausserordentlichen Lasten und Abgaben heizubehalten, sowie dass endlich die bisher von den Eigenthümern der Häuser auf dem Damziegelhof im 7ten Quartier No. 165 bis 203 B an Seiner Majestät Kasse bezahlte Erdhäuser gross 171 Rt. 70 Sk. in Kronen, von der Stadtkasse abzuhalten sei, und ob nicht Seiner Majestät Ministerium für das Herzogthum Schleswig allergnädigst zu autorisiren sein dürfte, das in solcher Hinsicht weiter Erforderliche zu veranstalten.

Diese Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Udenrigsministeren [Bluhme] bemærkede, i Fortsættelse af, hvad han i Geheime-Statsraadet den 5te Januar f. A. havde foredraget med Hensyn til Forhandlingerne angaaende den Storhertugelig oldenborgske Regjerings Accession til Londonner Traktaten, at han, efter den Retning, som Sagen angaaende Arvefølge-Budskabet havde taget paa den danske Rigsdag, ikke strax havde fundet Anledning til at gaa videre i at underhandle med den oldenborgske Regjering, og at Sagen derefter ogsaa havde lidt en yderligere Standsning ved Storhertug Pauls Død. Senere, efterat Udenrigsministeren havde havt Leilighed til at forvise sig om, at den nuværende Storhertug ikke vilde fravige det af Faderen med Hensyn til Danmarks Interesser i Arvesagen fulgte System, begynde netop Forviklingerne i Anledning af det orientalske Spørgsmaal at tage en saadan Vending, at Tidspunktet ikke syntes passende til at andrage paa diplomatisk Understøttelse fra det russiske Kabinets Side med Hensyn til de Skridt, som den Kongelige Regjering vilde have at foretage i Oldenburg for at opnaa sin Hensigt; og Udenrigsministeren havde derfor bestemt sig til endnu yderligere at udsætte Sagen. I Slutningen af forrige Aar var imidlertid indtraadt en Begivenhed, som gjorde det ønskeligt at gjenoptage de paagjældende Forhandlinger med Oldenburg, idet nemlig Prindsen af Wasa havde ladet tilkjendegive, at han var sindet at nedlægge Protest imod Londonner Traktaten, dersom han ikke erholdt Skadesløsholdelse for sine ved denne Traktat formentlig krænkede Rettigheder, hvorhos Prindsen tillige havde givet at forstaa, at han muligen kunde være betænkt paa at indgaa et nyt Ægteskab. Skjøndt der nu vel ikke vilde kunne tillægges Prindsens eventuelle Protest nogen meget væsentlig Betydning,

havde Udenrigsministeren dog troet det rettest, at hine Forhandlinger med den oldenborgske Regjering bleve gjenoptagne. Han havde derfor, idet han forøvrigt havde foretaget det fornødne for om muligt at bevæge de Regjeringer, der bidrage til Prindsen af Wasas Underhold, til at give ham Tilhold om eventualiter at afstaa fra den paatænkte Protest, nedlagt en allerunderdanigst Forestilling, hvori han androg paa allerhøieste Bemyndigelse til at foranledige hine Underhandlinger med det Storhertugelige Hof gjenoptagne og om muligt fuldførte derhen, at den nuværende Storhertug i en fuldstændigere og correkttere Form gjentog og stadfæstede den afdøde Storhertug Pauls Renunciation paa den yngste gottorpske Linies formentlige Arveprætensioner paa visse Dele af Hans Majestæts Stater. Saadan allerhøieste Bemyndigelse havde Hans Majestæt allernaadigst givet ham, og Udfaldet af de i Henhold dertil gjenoptagne Forhandlinger med den oldenborgske Regjering var blevet, at denne nu har indvilget i de fleste af de Forbedringer, som man har anset ønskelige i den afdøde Storhertugs Renunciation. Den eneste væsentlige Forbedring, som det ikke er lykkedes at opnaa, er den, at den nuværende Storhertug skulde renuncere i hele det Storhertugelige Huses Navn. Forsaavidt imidlertid saaledes ikke endnu er opnaaet den tilsigtede formelle Stadfæstelse af den Renunciation, som den afdøde Storhertug, hvis Afkald er udstedt paa egne og Descendenters Vegne, allerede havde afgivet i Prinds Elimars Navn, har den Storhertugelige Regjering i en ministeriel Note lovet at ville, naar bemeldte Prinds bliver myndig, foranledige Fuldbyrnelsen fra hans Side af den for hans Vedkommende endnu manglende Formalitet; ligesom samme Note ogsaa indeholder Løfte om Anvendelsen af den oldenborgske Regjering's bona officia for at formaa Prinds Peter af Oldenborg til at renuncere for sig og Descendenter.

Udenrigsministeren oplæste derefter den af den nuværende Storhertug udfærdigede Renunciationsakt, og *Hans Majestæt* bifaldt allernaadigst, at der i Anledning af denne forelægges Allerhøiestsamme den fornødne Acceptationsakt til allerhøieste Underskrift.

Udenrigsministeren [Bluhme] meddelte dernæst, at han fra den Keiserlig brasilianske Regjering havde modtaget Svarnote paa Hans Majestæts Neutralitets-Erklæring, og at der saaledes nu var kommet Svar fra samtlige Regjeringer, til hvilke denne Erklæring var afgivet.

Endvidere berettede *Udenrigsministeren* [Bluhme], at den svenske

Regjering havde paalagt sine Gesandter at afholde sig fra alle Høitideligholdelser af Seiervindinger fra nogen af de krigsførende Parters Side; og i Forudsætning af Hans Majestæts allernaadigste Bifald havde han udstedt lignende Ordre til de danske Gesandter.

Hans Majestæt tilkjendegav allernaadigst, at Allerhøistsamme ganske billigede, at Udenrigsministeren havde udstedt saadanne Ordre.

Krigsministeren [Hansen] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende en ved den 11te Linie-Infanteribataillon under 12te Marts d. A. afsagt Krigsrets-Dom, hvorved Menig No. 163 af den 5te Reservebataillons 4de Compagni Christen Christensen Overgaard (Farsø) for Desertion, Falsk og Bigami er dømt til at miste sin Hals samt til at udrede alle i Anledning af hans Desertion, Arrest m. v. medgaaende Omkostninger, i hvilken Forestilling allerunderdanigst indstilles, at det allernaadigst maatte behage Hans Majestæt, idet Krigsretsdommen iøvrigt stadfæstes, at formilde den idømte Livsstraf til Tugthusarbeide paa Hans Majestæts Naade.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Fremdeles refererede *Krigsministeren* [Hansen] en allerunderdanigst Forestilling angaaende en ved det 5te Dragonregiment under 24de Marts d. A. afsagt Krigsrets-Dom, hvorved Dragon No. 36 af Regimentets 2den Eskadron Clemmen Christensen Faarup for 2den Gang begaaet Tyveri m. v., er tilfunden 4 Aars Forbedringshusarbeide, i hvilken Forestilling allerunderdanigst indstilles, at det allernaadigst maatte behage Hans Majestæt at stadfæste den afsagte Dom.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Statskassen tilhørende Eiendom No. 8 og 9 i Skindergaden her i Staden maa, under den i Forestillingen nærmere ommeldte Forpligtelse saavel mod de Familier eller enkelte Personer, som der i Medhold af allerhøieste Resolution af 22de Januar 1849 endnu bo frit eller mod moderat Leie, som imod Eiendommens nuværende Bestyrer, afhændes fra October Flyttetid d. A. at regne til Kjøbenhavns Borgerrepræsentations Legatcommitté for en Kjøbesum af 42.000 Rd., hvoraf en saa stor Del contant erlægges ved Skjødets Udfærdigelse, som vedkommende Legat dertil har disponibelt, og Resten mod behørig Panteobligation bliver henstaaende i Eiendommen paa 1ste Prioritet, samt imod 4 % aarlig Rente og paa saadanne

Vilkaar i Henseende til Beløbets Afbetaling, som Finantsministeriet nærmere maatte forene sig om med Legatcommitteen.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det indstillede.

Marineministeren [Steen A. Bille] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det maatte behage Hans Majestæt allernaadigst at resolvere, at den Forestillingen vedlagte, af en Underofficer og en Soldat af Fæstningen Christiansøes Garnison indgivne allerunderdanigste Ansøgning om, at de og deres Kammerater maa faa Tilladelse til at forblive boende paa Fæstningen, efterat de ere afskedigede, ikke kan bevilges.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 10. maj 1854.

Aar 1854, den 10de Mai, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Christiansborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium. Justitsministeren var paa Grund af Upasselighed fraværende. Ligeledes var Ministeren for Hertugdømmet Slesvig fraværende.

Hans Excellence, fungerende Chef for Hans Majestæt Kongens Kabinetssekretariat, Geheimeconferentsraad Frederik Ferdinand Tillsch, Ridder af Elephanten, Storkors af Dannebrog og Dannebrogsmænd, hvem der, efterat han under 29de April sidstleden allernaadigst er bleven udnævnt til Indenrigsminister for Kongeriget Danmark istedetfor Hans Excellence Premierminister og Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet for Kongeriget Danmark, Geheimeconferentsraad Ørsted, som Hans Majestæt, efter Ansøgning, allernaadigst har entlediget fra hans Stilling som Indenrigsminister, er under s. D. tillagt allerhøieste Ordre om at indtræde i det Kongelige Geheime-Statsraad og der tage Sæde efter sin personlige Rang, tog i Overensstemmelse med denne allerhøieste Ordre idag Sæde i det Geheime-Statsraad.

Protokollerne for Geheime-Statsraadets Møder fra 3die til 17de Juni f. A. incl. bleve oplæste og ratihaberede.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende nogle Forandringer i de ved Forordningen af 9de Januar 1824 givne Regler for Erhvervelsen af de akademiske Grader

ved Kjøbenhavns Universitet, idet han allerunderdanigst indstillede, at der allernaadigst maa bifaldes følgende Forandringer i de ved Forordningen af 9de Januar 1824 givne Regler for Erhvervelsen af de akademiske Grader ved Kjøbenhavns Universitet:

- 1) Licentiatgraden i det lægevidenskabelige Facultet og Magistergraden bortfalder, og i det lægevidenskabelige Facultet samt i det filosofiske og i det matematisk-naturvidenskabelige Facultet meddeles herefter kun en akademisk Grad, nemlig Doctorgraden, til hvilken Adgangen staar aaben efter samme Regler, som hidtil have været de gjældende for Licentiatgraden i det lægevidenskabelige Facultet og for Magistergraden,
- 2) Doctorgraden i de tre nævnte Faculteter erhverves paa den i Forordningen af 9de Januar 1824 § 3 foreskrevne Maade, dog med følgende nærmere Bestemmelser og Forandringer:
 - a) Det skal staa den paagjældende frit for at skrive den Afhandling, han skal forfatte, enten paa dansk eller paa latin.
 - b) Det mundtlige Forsvar af Afhandlingen eller ialtfald af særlige af vedkommende Facultet bifaldte Theses skal derimod føres i det latinske Sprog, dog saaledes, at Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet bemyndiges til paa derom indkommende Begjæring, efter Beskaffenhed af Emnet og den Videnskab, som den promoverende har gjort til sit Hovedfag, at indrømme Tilladelse til Benyttelse af Modersmaalet ved Forsvarshandlingen.
 - c) Afhandlingen skal tilligemed Facultetets Dom være trykt og uddelt mindst 14 Dage, før Forsvaret finder Sted.
 - d) Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet bemyndiges til, efter Forslag fra Consistorium, at træffe de nærmere Bestemmelser, som maatte findes hensigtsmæssige til Ordens Opretholdelse ved den offentlige Forsvarshandling; og
 - e) Graden confereres af vedkommende Facultet efter dertil erhvervet Samtykke af Ministeriet.
- 3) De foranførte Forandringer og nærmere Bestemmelser i Forordningen af 9de Januar 1824 § 3 ere og anvendelige med Hensyn til Licentiat- og Doctorgraden i det theologiske og det rets- og statsvidenskabelige Facultet.
- 4) De nuværende Licentiati medicinæ og Magistri artium anses som Doctores.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte, dog at der skal, hvergang Doctorgraden er confereret, gjøres allerunderdanigst Indberetning herom.

Fremdeles refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Houen Kirke i Ribe Stift tilhørende Gaard i Nørregren i Houen Sogn af Hartkorn ny Matrikel 2 Td., 5 Skp., 2 Fdk., ^{27/28} Alb., maa med den nuværende Fæsters Samtykke afhændes til Jens Christian Karsbjerg paa følgende Betingelser:

- 1) At han svarer Aftægt til den fratrædende Fæster og dennes Hustru.
- 2) At han erlægger en Kjøbesum af 400 Rd., der inddrages blandt Stiftets offentlige Midler og forrentes til Fordel for Kirken.
- 3) At der af Eiendommen svares en aarlig Afgift af 8 Tdr. Byg, der perpetueres i samme med 1ste Prioritets Panteret og erlægges med Penge efter hvert foregaaende Aars Kapitelstaxt, dog saaledes, at det halve af denne Afgift eftergives, saalænge der af Gaarden svares Aftægt til de nuværende Fæstefolk.
- 4) At alle 3 Tiender blive udenfor Afhændelsen, samt
- 5) At Kjøbereren bærer alle med Afhændelsen forbundne Omkostninger.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst disse Indstillinger.

Endvidere refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Aastrup Sognekald paa Falster tilhørende Mensalgaard i Eget, Horreby Sogn af Hartkorn ny Matrikul 11 Tdr., 0 Skp., 3 Fdk., $1\frac{3}{4}$ Alb., maa overdrages den nuværende Fæsterskes Søn, Peder Hansen, til Eiendom paa de Betingelser, der indeholdes i en under 23de Marts d. A. imellem bemeldte Peder Hansen og Sognepræsten for Aastrup Menighed, Heineth, oprettet Kjøbekontrakt, nemlig:

- 1) At der med 1ste Prioritet perpetueres i Gaarden en aarlig Afgift til Kaldet af 22 Tdr. Byg at betale med Penge efter Kapitelstaxten.
- 2) At der erlægges en Kjøbesum af 5850 Rd., der inddrages blandt Stiftets offentlige Midler til Forrentning til Fordel for Kaldet.
- 3) At en Karleby Sognekald tilkommende Afgift af 1 Td. Byg aarlig vedbliver at hvile paa Gaarden og
- 4) At alle med Salget forbundne Omkostninger afholdes af Kjøbereren.

Krigsministeren [Hansen] bemærkede, at det dog forekom ham at være meget lave Priser, hvortil baade i det nærværende og i det nærmest forud af *Cultusministeren* refererede, de paagjældende Gaarde skulde sælges; og det syntes ham overhovedet, at Regjeringen skulde

i nærværende Øieblik mindre end nogensinde sælge saadanne Eien-
domme, naar dette ikke kunde ske ganske særdeles fordelagtigt.

Cultusministeren [Ørsted] yttrede, at der i begge de paagjældende
Tilfælde er gaaet frem efter de hidtil af Regjeringen fulgte Regler,
og at det dog vilde være noget eget nu at begynde at gjøre Undtagelse
fra den Retning, hvori Regjeringen i alle de senere Aar meget stærkt,
stærkere end hvad der just stemmede med hans Anskuelse, er gaaet
i slige Tilfælde: at afhænde paa billige Vilkaar til Fæsterne. Ogsaa
maatte han, hvad den foreliggende Sag angaar, bemærke, at Beneficia-
rius umuligt kan have den Indtægt af Mensalgaarden, som han vil
faa, naar den sælges paa de foreslaaede Vilkaar.

Indenrigsministeren [Tillisch] troede, at den i det nu foreliggende
Tilfælde, med Hensyn til hvilket jo iøvrigt nu engang er truffet Over-
enskomst om Salget, i Forslag bragte Afgift i Byg er temmelig lav,
og at den for saadanne Gaarde paa Falster ikke burde være ringere
end beregnet til 3 Tdr. pr. Td. Hartkorn, ligesom det vistnok ogsaa,
for eventuelle Udparcelleringers Skyld, er hensigtsmæssigt, at Afgif-
ten ikke bestemmes til et rundt Tal for hele det Hartkorn, der sælges,
men derimod fastsættes pr. Td. af Hartkornet.

Hans Majestæt bifaldt derefter allernaadigst Cultusministerens Ind-
stilling.

Justitsministeren indfandt sig derpaa i Geheime-Statsraadet.

Med allerhøieste Tilladelse refererede Departementschef under
Justitsministeriet, *Etatsraad Dahlstrøm*, en allerunderdanigst Forestil-
ling, hvorved til allerhøieste Sanction forelægges den af Rigsdagen
vedtagne Tyendelov for Kongeriget Danmark.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede det *Hans Majestæt*
allernaadigst at stadfæste bemeldte Lov.

Justitsministeren forlod derpaa med Hans Majestæts Tilladelse
Geheime-Statsraadet.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Fore-
stilling angaaende Tilladelse for Præsterne til at prædike over Epistel-
perikoperne eller andre Texter eller Dele af det Ny Testamente, idet
han indstillede:

- 1) At enhver Biskop maa være bemyndiget til saavel paa Landet som
i de Kjøbstæder, hvori Aftensang er afskaffet, at tilstede Præsterne
enten Aar om Aar eller efter en anden hensigtsmæssig Orden vexe-
lvis at prædike over de anordnede Høimesse- og de anordnede Aften-

sangstexter, og at Biskoppen ligeledes skal kunne meddele Præsterne Tilladelse til i en vis Tid at prædike over andre Texter eller Dele af det Ny Testamente eller Luthers lille Cathecismus, dog at denne Tilladelse ikke gives for de Søndage, paa hvilke der i Fasten maa prædikkes over Christi Lidelseshistorie.

- 2) At naar Præsten prædiker over en anden Text end det anordnede Evangelium, dette da bør messes.
- 3) At det bør paalægges Præsten, naar han i Betragtning af særegne Anledninger maatte have benyttet en fri Text, da at anmelde det for Provsten.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det indstillede.

Paa Justitsministerens Vegne refererede *Premierministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling angaaende Spørgsmaalet, om de Gebyrer, der erlægges ved Søfarendes Udmønstring, bør bortfalde.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at der ikke fortiden gjøres noget Skridt til Ophævelsen af de Bestemmelser, hvorefter der erlægges Betaling for de Søfarendes Udmønstring og visse i Forbindelse dermed staaende Forretninger.

Premierministeren [Ørsted] refererede dernæst paa Justitsministerens Vegne en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Tiltalte Ane Hansine Hansen ved Høiesterets Dom af 7de April d. A. for 2den Gang begaaet Tyveri tilfundne Straf af 1 Aars Forbedringshusarbeide allernaadigst formildes derhen, at hun, istedetfor at lide efter Dommen, hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Fremdeles refererede *Premierministeren* [Ørsted] paa Justitsministerens Vegne en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at efterfølgende Aalborg Hospital tilhørende Fæstegaarde maa afhændes til fuldkommen Eiendom:

- 1) Gaarden Matr. No. 4 i Østerhassing med dertil hørende Parcel Matr. No. 84 i Gandrup, der tilsammen staa for Hartkorn Ager og Eng 2 Tdr., 2 Skp., 1 Alb., saavelsom den til Gaarden hørende Gadelod, til Fæsteren Peder Olesen for en Kjøbesum af 1200 Rd.
- 2) Gaarden Matr. No. 23 i Vesterhassing, der staa for Hartkorn Ager og Eng 3 Tdr., 1 Fdk., 2¼ Alb. med dertil hørende Andel i Byens Fælledsgade, til den nuværende Fæster Niels Hendriksens Søn, Lars Nielsen, for en Kjøbesum af 1700 Rd.

- 3) Gaarden Matr. No. 11 i Horsens, der staar for Hartkorn 2 Tdr., 3 Skp., 2 Fdk., $\frac{1}{4}$ Alb., med dertil hørende Gadelod og Andel i Fælledslodden Matr. No. 90 b, til den nuværende Fæsterskes, Lars Thomsens Enkes Søn, Jens Larsen for en Kjøbesum af 1300 Rd. og med Forpligtelse til at betale ved Overdragelsen en Gaarden paa hvilende Skatte- og Landgilderestance af 30 Rd. 61 Sk.; og
- 4) Gaarden Matr. No. 13 i Horsens, der staar for Hartkorn 2 Tdr., 5 Skp., 1 Fdk., med dertil hørende Gadelod og Andel i Fælledslodden Matr. No. 90 b til den nuværende Fæsterskes, Jens Jensens Enkes Søn, Niels Christian Jensen for en Kjøbesum af 1600 Rd., med Forpligtelse for samtlige Kjøbere til at udrede alle med Salget forbundne Omkostninger, derunder indbefattet 2 % af Kjøbesummen til Hospitalets Forstander, og endvidere til senest i 11te December Termin d. A. at udbetale idetmindste $\frac{1}{4}$ af Kjøbesummen, hvorefter det øvrige kan forblive indestaaende i de solgte Eiendomme mod at forrentes med 4 % aarligt, og mod at der for Kapitalerne gives 1ste Prioritets Panteret i Eiendommene med Besætning, Inventarium, Afgrøde og Bygningernes Assurancesum.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Endvidere refererede *Premierministeren* [Ørsted] paa Justitsministerens Vegne en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Arrestantinden Caroline Mathilde eller Martine Antoinette Caroline Suhr her af Staden ved Høiesterets Dom af 17de Marts d. A. for Indbrudstyveri tilfundne Straf af 6 Aars Tugthusarbeide allernaadigst maa formildes til Forbedringshusarbeide i 2 Aar.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Paa Justitsministerens Vegne refererede *Premierministeren* [Ørsted] derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende Opførelsen af et nyt Arresthus i Kjøge.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst:

- 1) At der efter den af Architect Nebelong forfattede og Forestillingen hoslagt følgende Tegning med tilhørende Overslag maa i Kjøge opføres et nyt Arresthus til fælleds Afbenyttelse og Eiendom for denne By, Vallø Stifts Birk, Bjeverskov Herred og gl. Kjøgegaards Birk, dog saaledes, at Justitsministeriet bemyndiges til at approbere saadanne mindre væsentlige Forandringer i Planen, som mulig kunne befindes hensigtsmæssige.

- 2) At Udførelsen af det nævnte Bygningsarbejde maa stilles til Licitation efter Conditioner, der approberes af Amtmanden over Kjøbenhavns Amt, ligesom denne ogsaa bemyndiges til at meddele Approbation paa det eventuelle Bud, forsaavidt dette ikke overstiger Overslagssummen, hvorimod der i andet Fald bliver at gjøre Indstilling til Justitsministeriet.
- 3) At Udgifterne saavel til Opførelsen af Arresthuset som til Bygnings Vedligeholdelse, Inventariets Anskaffelse og Vedligeholdelse m. m. udredes med $\frac{1}{4}$ af Kjøbstaden og $\frac{3}{4}$ af Landjurisdictionerne efter disses Folkemængde, medens Ligningen af den Anpart, som falder paa de enkelte Landjurisdictioner, sker efter Hartkornet med Iagttagelse af den sædvanlige Forskjel mellem Ager- og Engshartkornet samt Skov- og Mølleskyldshartkorn.
- 4) At der til at føre Tilsyn med Bygningsarbejdet maa anordnes en Committé, angaaende hvis nærmere Sammensætning det overlades til Justitsministeriet at tage Bestemmelse.

Paa Justitsministerens Vegne refererede *Premierministeren* [Ørsted] derefter en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Tjenestekarl Hans Hansen af Heldager under Svendborg Amt allernaadigst maa eftergives den ham ved Sunds-Gudme Herreders Politirets Dom af 12te November f. A. for utilbørligt Forhold imod sin Husbond idømte Straf af Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage, imod at han erlægger en Mulkt af 5 Rd. til bemeldte Amts Fattigkasse.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Premierministeren [Ørsted] refererede dernæst paa Justitsministerens Vegne en allerunderdanigst Forestilling angaaende Opførelsen af 2 nye Thing- og Arresthuse resp. for Kronborg østre og vestre Birks Jurisdictioner.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst:

- 1) At der for hvert af Kronborg Birker opføres et nyt Thing- og Arresthus i Overensstemmelse med den af Architect Nebelong forfattede og allerunderdanigst forelagte Tegning med tilhørende Overslag, dog saaledes, at Justitsministeriet bemyndiges til at approbere saadanne mindre væsentlige Forandringer i Planen, som under Arbejdets Udførelse maatte vise sig nødvendige eller hensigtsmæssige.
- 2) At Udførelsen af de ommeldte Bygningsarbejder maa stilles til

Licitation efter Conditioner, som approberes af Amtet og under Forbehold af sammes Approbation paa de eventuelle Bud.

Paa Justitsministerens Vegne refererede *Premierministeren* [Ørsted] derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Tjenestekarl Jens Peder eller Peter Larsen af Nyord under Præstø Amt ved Høiesterets Dom af 20de Marts d. A. for Tyveri i Henhold til Forordningen af 11te April 1840 § 12 1ste Membrum tilfundne Straf af Forbedringshusarbeide i 2 Aar maa formildes derhen, at han, istedetfor at lide efter Dommen, hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Sluttelig refererede *Premierministeren* [Ørsted] paa Justitsministerens Vegne en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades Jens Larsen af Grønningen under Hjørning Amt at indgaa Ægteskab med Fruentimmeret Karen Sørensdatter sammesteds, uanset at han med hende har bedrevet Hor.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ausdehnung der Competenz des holsteinischen Obercriminalgerichtes und der von demselben bestellten ausserordentlichen Untersuchungs-Commission auf die im Herzogthum Lauenburg begangenen connexen Verbrechen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allernädigst, dass dem holsteinischen Obercriminalgericht und der von demselben bestellten ausserordentlichen Untersuchungs-Commission in Rendsburg eine Competenz auch in Beziehung auf diejenigen im Herzogthum Lauenburg begangenen Verbrechen allerhöchst beigelegt werde, rücksichtlich derer eine subjective oder eine materielle Connexität mit den der Commission zur Untersuchung überwiesenen, im Herzogthum Holstein begangenen Verbrechen entweder bereits vorliegt oder sich im weiteren Verlaufe der Untersuchung ergeben möchte, unter Vorbehalt einer demnächstigen Erstattung und Repartition des das Herzogthum Lauenburg betreffenden Antheils der Kosten dieser Criminaluntersuchung.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die im Jahre 1854 an den Königlichen Domainen, den

Domaine-Pachtstücken, sowie den Königlichen Schlössern und Gebäuden im Herzogthum Holstein vorzunehmenden Bauten und Reparaturen, nebst den sonstigen zur Unterhaltung derselben erforderlichen Ausgaben.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, die von den Domanialintra-den abzuhaltenden, im Vorstehenden näher angegebenen Arbeiten an den Königlichen Domainen, Pachtstücken, Schlössern und Gebäuden im Herzogthum Holstein während des Jahres 1854 zur Ausführung bringen zu lassen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung bei Überreichung des ausgefertigten Gesetzes für das Herzogthum Holstein betreffend die Aufhebung des Mühlenzwanges, s. w. d. a., indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der 1ste Juli d. J. als des-fälliger Termin allerhöchst festzusetzen und die betreffende Lücke in dem § 1 der gegenwärtigen Gesetzesvorlage demgemäss auszufüllen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vor-stellung betreffend ein Gesuch der geschiedenen Ehefrau C. D. E. Bahde, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der mittelst Erkenntnisses des Altonaer Consistoriums vom 15ten November 1853 geschiedenen Ehefrau Catharina Dorothea Elisabeth Bahde, gebornen Bagung, in Altona, unter Dispensation von dem Reste der ihr obliegen-den gesetzlichen Wartezeit zur Wiederverheirathung allerhöchst die Erlaubnis zu ertheilen sein möchte, sich sofort wieder zu verheirathen.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Indenrigsministeren [Tillisch] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Kjøbenhavns Magistrat allernaadigst maa meddeles Bemyndigelse til af de oplagte Renter af Brygger Jens Nielsen Halds ved Testamente af 2den Januar 1687 oprettede Legat til Hjælp for Kjøbenhavns trængende Indvaanere i Indqvarteringen at anvende et Beløb af indtil 9000 Rd. til Hjælp til Bestridelse af Ud-gifterne ved en nu foretagen Hovedreparation af Vor Frelasers Kirkes Taarn og Spir.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Krigsministeren [Hansen] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori i Henhold til den af Generalauditoriatet afgivne allerunderdanigste Relation indstilles, at den ved det 1ste Artilleriregiment under 26de April d. A. afsagte Krigsretsdom, hvorved Trainkudsk No. 563 af det 1ste Trainkudskedepot Jacob Carl Christian Hygom for Tyveri og Falsk samt for Desertion er tilfundet Straf af Forbedringshusarbeide i 4 Aar, allerhøist stadfæstes.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Brandforsikkringsforeningen for rørlig Eiendom for de mindre Landeendomsbesiddere paa Kjøbenhavns og tilgrændsende Amter maa ved allernaadigst Bevilling, der bliver at indløse med 28 Rd. 48 Sk., forundes Fritagelse for Brug af stemplet Papir til de Assurance-Anmeldelser, som blive at udstede af de i Foreningen indtrædende Interessenter, paa Vilkaar, at det i disse Dokumenter indføres, at de, ifølge Bevillingen, udfærdiges paa ustemplet Papir, samt, forsaavidt der kunde blive Spørgsmaal om Transporter af dem, at disse da blive at udfærdige paa behørigt stemplet Papir.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraadets Møde.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet fredag d. 19. maj 1854.

Aar 1854, den 19de Mai, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Det tilførtes Protokollen, at Hans Majestæt ved allerhøieste Resolution af 10de d. M. allernaadigst havde bevilget, at Justitsminister, Kammerherre Scheel, efter hans derom gjorte Ansøgning, paa Grund af Sygdom og for at han kan foretage en Reise til Udlandet, indtil videre fritages for sine Forretninger som Justitsminister og Medlem af det Geheime-Statsraad; ligesom ogsaa, at Hans Excellence Premierminister og Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet, Geheime-Conferentsraad Ørsted under s. D. lige allernaadigst var beordret til, saalænge Justitsminister Scheel er dispenseret, at overtage, ved Siden af sin nuværende Stilling, Bestyrelsen af Justitsministeriet.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede en allerunder-

danigst Forestilling, hvori indstilles, at den Anna Månsdatter af Helsingborg i Sverrig ved Høiesterets Dom af 4de d. M. for forsættelig at have dræbt sit Barn i Henhold til Forordningen af 4de October 1833 § 10 og Lovens 6–9–1 idømte Straf af at miste sin Hals og hendes Hoved at sættes paa en Stage maa eftergives hende, mod at hun hensættes til Tugthusarbeide for Livstid.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Arrestanten Hans Andreasen eller Andersen heraf Staden allernaadigst maa eftergives den ham ved Høiesterets Dom af 19de f. M. for Ildspasættelse tilfundne Straf af at have sit Liv forbrudt, mod at han hensættes til Tugthusarbeide paa Livstid.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det indstillede.

Fremdeles refererede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Arrestantinden Sophie Christensen af Sneiberg ved Høiesterets Dom af 20de f. M. for Fostermord i Henhold til Lovens 6–6–7 idømte Straf af at have sit Liv forbrudt, og hendes Hoved at sættes paa en Stage, allernaadigst maa eftergives hende mod, at hun hensættes til Tugthusarbeide paa Livstid.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Endvidere refererede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Arrestanten Hans John eller Johan Jørgensen her af Staden ved Høiesterets Dom af 25de f. M. for Indbrudstyveri tilfundne Straf af 2 Aars Forbedringshusarbeide maa formildes derhen, at han, istedetfor at lide efter Dommen, hensættes i Fængsel paa Vand og Brød i 6 Gange 5 Dage.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil tillade, at Tjenestemand Knud Jørgensen af Frølund under Sorø Amt, hvis tidligere Ægteskab med Kirsten Andersdatter af Sorterup er fuldstændigt ophævet ved allerhøieste Bevilling af 2den Juli 1852, maa indgaa nyt Ægteskab navnlig med Maren Jensen, uagtet han, medens hans tidligere Ægteskab endnu bestod, med hende har forset sig.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det indstillede.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede en allerunder-

danigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst maa tillades Skrædder Christen Pedersens fraskilte Hustru Birthe Hansdatter paa Gyldenholms Mark under Sorø Amt at indgaa nyt Ægteskab, navnlig ogsaa med Niels Pedersen sammesteds, uagtet at hun i Separations-tiden har forset sig med ham.

Det saaledes indstillede blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Derefter refererede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at der allernaadigst maa meddeles Oldemanden for Tobaksspinderlauget her i Staden, Becker, Opreisning paa den af Kjøbenhavns Criminal- og Politiret under 23de August f. A. afsagte Dom i en Sag mellem ham og Gros-serer og Tobaksentreprenuer W. S. Wille, ligeledes her af Staden, be-træffende formentlig ulovligt Næringsbrug.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede en aller-underdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Tjenestekarl Peder Andersen af Holmsland under Ringkjøbing Amt, for at have nægtet at efterkomme hans Husbonds Ordre, ved Nørre-Bøllings Herreders Politirets Dom af 25de September 1851 idømte Straf af at hensættes til Fængsel paa Vand og Brød i 4 Dage allernaadigst maa eftergives ham, mod at han erlægger en Mulkt af 2 Rd. til Ringkjøbing Amts Fattigkasse.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det indstillede.

Sluttelig refererede *den fungerende Justitsminister* [Ørsted] en, allerede inden han overtog Bestyrelsen af Justitsministeriet, nedlagt allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

- 1) At den Understøttelse, som ifølge Plakaten af 11te Mai 1804 under visse Betingelser udbetales uformuende Medlemmer af Borgervæb-ningerne, kan tildeles saadanne Medlemmer af Helsingørs borgerlige Artillericorps, hvadenten de ere egentlige Borgere eller ikke.
- 2) At der af Helsingørs Borgervæbningsfond aarligen maa udredes et Bidrag af indtil 150 Rd. til Dækning af de Helsingørs borgerlige Artillericorpses Kasse paahvilende Udgifter blandt andet til Corpsets Øvelser i Skarpskydning og til Armaturens Vedligeholdelse, forsaavidt Corpsets Kasse ikke maatte være istand til at afholde disse Udgifter af egne Midler, dog at det aarlige Bidrag, som Borgervæbningsfondet saaledes udreder, ikke overstiger Halvdelen af dets aarlige Renteoverskud, efterat samtlige dets ordinære Udgifter ere betalte.

Begge disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende, at den af Roskilde Præste-Convent udarbejdede Psalmebog maa underkastes en Revision, der kan gjøre den skikket til at indføres til almindelig Brug ved den offentlige Gudstjeneste, idet han allerunderdanigst indstillede:

- 1) At Ministeriet maa bemyndiges til at anmode Etatsraad B. S. Ingemann om at paatage sig Revisionen af den af Roskilde Præste-Convent udgivne Psalmebog i den Hensigt at gjøre denne skikket til kirkelig Brug, dog saaledes, at der med Hensyn til det dogmatiske tilforordnes ham en eller flere Theologer som Raadgivere, om hvis Valg, saavel som om Størrelsen og Udredelsen af det Honorar, der maatte være at tillægge Etatsraad Ingemann for det ham overdragne Arbejde, Ministeriet forbeholder sig at indkomme med nærmere allerunderdanigst Forslag under Forudsætning af, at denne Indstilling maatte vinde allernaadigst Bifald; samt
- 2) At følgende Grundsætninger følges ved denne Revision:
 - a) Psalmerne af den ældre Psalmedigtning, navnlig af den kinglyske og pontoppidanske Psalmebog revideres paa Grundlag af den Bearbejdelse, hvori de findes i Conventets Psalmebog.
 - b) Alle fra den evangelisk christelige Psalmebog optagne Psalmer, der enten forefindes som originale i denne eller ere opstaaede ved Omdannelse af Psalmer, der oprindelig findes i den guldbergske Psalmebog, tilbageføres til den Skikkelse, i hvilken de forefindes i den evangelisk-christelige, forsaavidt som ikke aldeles overveiende Grunde tale for en Forandring.
 - c) Tillægget til den evangelisk-christelige Psalmebog optages i sin Helhed og uforandret.
 - d) Psalmer af nyere Psalmedigtere, hvilke endnu ikke have været i kirkelig Brug, optages uforandret, forsaavidt som ikke aldeles overvejende Grunde tale for en eller anden Forandring deri.
- 3) At naar Revisionen er fuldført, det forbeholdes nærmere allerhøieste Afgjørelse at bestemme om og under hvilke Betingelser, den nye Psalmebog kan autoriseres til kirkelig Brug.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Fremdeles refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderda-

nigst Forestilling om Afhændelse af en Næsborg, Salling og Outrup Sognekald i Viborg Stift tilhørende Annexgaard i Outrup.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-naadigst, at den Næsborg, Salling og Outrup Sognekald i Viborg Stift tilhørende Annexgaard i Outrup, af Hartkorn 3 Tdr., 2 Skpr., 1 Fdk., 1 $\frac{3}{4}$ Alb, maa afhændes til I. C. Jensen paa følgende Betingelser:

- 1) At der perpetueres i Gaarden med 1ste Prioritets Panteret en aarlig Afgift til Kaldet af 2 Tdr. Rug, 2 Tdr. Byg og 2 Tdr. Havre, at betale med Penge efter Kapitelstaxt.
- 2) At Kjøberen erlægger en Kjøbesum af 1150 Rd., der inddrages blandt Stiftets offentlige Midler for at forrentes til Fordel for Kaldet.
- 3) At dettes Ret til alle tre Tiender forbeholdes.
- 4) At der ligeledes forbeholdes Præsten Ret til Aftrædelse i Gaarden, naar han i Embedsreiser kommer til Annexet, samt
- 5) At Kjøberen afholder alle med Salget forbundne Omkostninger.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Bestätigung der für die im Kirchspiele Elmshorn bestehende Schiffergilde, genannt »Einigkeit« entworfenen Artikel.

In Übereinstimmung mit dem allerunterthänigsten Antrage geruhten *Seine Majestät*, den der Vorstellung angeschlossenen Entwurf zu Artikeln für die gedachte Schiffergilde allerhöchst zu bestätigen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung, in welcher er beantragte, ob nicht der zu den Dienstländereien des Amtschreibers in Reinbeck gehörige, c. $\frac{3}{4}$ Tonnen messende, sogenannte Hopfengarten daselbst, sowie der in der Unterbille dem Reinbecker Gefangenenhause gegenüber gelegene landesherrliche kleine Wiesengrund der Amtmannsbedienung der stormarnschen Ämter als Dienstland allergnädigst beizulegen sein möchten.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Veräusserung des im Amte Trittau gelegenen, der allerhöchsten Landesherrschaft reservirten sogenannten Seemoors.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allerhöchst, dass das im Amte Trittau gelegene landesherrliche so-

genannte Seemoor dem Amtsvorsteher I. I. Hüttmann in Nahe unter Entrichtung einer nachträglichen jährlichen Abgabe von 77 Sk. à Tonne für die offerirte Kaufsumme von 500 Thl. R. M. zur unzertrennlichen Verbindung mit seiner $\frac{1}{4}$ Hufenstelle eigenthümlich überlassen werde; und autorisirten Allerhöchstdieselben zugleich das Ministerium, den desfalls zu errichtenden Kauf- und Überlassungscontract zu genehmigen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend eine von dem Advocaten Palme Paysen in Altona begangene Stempelcontravention.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, die von dem Advocaten Palme Paysen in Altona als Bevollmächtigter der Justizräthin Paysen daselbst unterm 1sten Juni 1853 verordnungswidrig auf ungestempeltem Papier ausgefertigte Cassionsacte über eine auf 4800 Rt. lautende Obligation des Th. F. I. Schröder zu Carlshof gegen Nachlegung des einfachen Betrages der Stempeltaxe nachstempeln zu lassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte darauf eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Gestattung der von der Schiffahrts- und Hafendeputation der freien und Hansestadt Hamburg gewünschten Vornahme einiger Vermessungen unterhalb Blankenese im Bezirk der Herrschaft Pinneberg, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der Hamburger Schiffahrts- und Hafendeputation die erbetene Erlaubnis zur Veranstaltung einiger Vermessungen am Elbstrande unterhalb Blankenese im Gebiet der Herrschaft Pinneberg allergnädigst zu ertheilen sei, dieselbe in betreffender Hinsicht aber zugleich anzuweisen sein möchte, die mit den Vermessungsarbeiten zu beauftragenden Techniker der Pinneberger Landdrostei vorgängig namhaft zu machen.

Seine Majestät genehmigten allergnädigst diesen Antrag.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den von dem Herzogthum Lauenburg für das Jahr vom 1sten April 1854 bis dahin 1855 zu entrichtenden Zuschuss zu den Kosten des im Herzogthum stationirten Militairs.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, mittelst Rescripts ad man-

datum an die lauenburgische Regierung der Ritter- und Landschaft des Herzogthums Lauenburg in Betreff der Bewilligung eines Zuschusses von 2333 Thl. 16 Sk. L. M. zu den Kosten des in Ratzeburg stationirten Militairs das Erforderliche eröffnen zu lassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Milderung der wider den Metzgergesellen Johann Georg Breiter aus Rohr wegen Wanderbuchs fälschung erkannten Strafe, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die von dem Magistrat der Stadt Plön wider den Metzgergesellen Johann Georg Breiter aus Rohr im Königreich Bayern wegen Fälschung seines Wanderbuches unterm 18ten April d. J. erkannte einjährige Zuchthausstrafe aus allerhöchster Gnade bis auf eine 2 × 5 tägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brot zu mildern sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt, jedoch dass die Strafe bis auf eine fünftägige Gefängnisstrafe bei Wasser und Brot zu mildern sei.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Brenners und Essigbrauers Müthel in Mölln um Milderung einer wegen unerlaubten Colligirens für das Zahlenlotto wider denselben erkannten Strafe.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die wider den Bürger und Essigbrauer Heinrich Müthel in Mölln unterm 24sten October 1853 vom Criminalgericht der Stadt Mölln wegen Wiederholung des verbotenen Colligirens zum Zahlenlotto erkannte 6 wöchentliche Gefängnisstrafe aus allerhöchster Gnade in eine zu milden Zwecken zu verwendende Geldstrafe von 24 Thlr. L. M. zu verwandeln.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Begnadigungsgesuch des wegen Brandstiftung mit lebenswieriger Zuchthausstrafe belegten Züchtlings Johann Christoph Peemüller aus Grabau.

Übereinstimmend mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass dem mittelst allerhöchsten Reskripts vom 1sten Mai 1840 wegen begangener Brandstiftung mit lebenswieriger Zucht-

hausstrafe belegten Züchtling Johann Christoph Peemüller aus Grabau der Rest dieser Strafe erlassen werde und derselbe nunmehr aus den Strafanstalten zu entlassen sei.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des Züchtlings Johann Hinrich Schwarck aus Riepstorfer Söhlen um Erlassung des Restes der wegen Raubes wider ihn erkannten zehnjährigen Zuchthausstrafe, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht dem Züchtling Johann Hinrich Schwarck aus Riepstorfer Söhlen der Rest der unterm 8ten Mai 1847 von dem Oberappellationsgericht wider denselben wegen verübten Raubes erkannten lebenswierigen, mittelst allerhöchsten Recriptes vom 5ten Juni 1847 bis auf 10 Jahre gemilderten Zuchthausstrafe aus allerhöchster Gnade zu erlassen und derselbe nunmehr aus den Strafanstalten zu entlassen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Ordnung des Husumer Amtsarchives.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allergnädigst zu genehmigen, dass dem Kammerherrn, Amtmann und Oberstaller Johannsen in Husum zur Ordnung des dortigen Amtsarchives der ihm untergelegten Districte, eine Summe von 500 Rt. mit der Verpflichtung über die Verwendung derselben seiner Zeit gehörige Rechnung abzulegen, allergnädigst bewilligt und demnächst zur Auszahlung aus der in dem Budget des Ministeriums für das Herzogthum Schleswig für das Finanzjahr 1854/55 für verschiedene Ausgaben bestimmten Summe angewiesen werde.

Ferner referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Genehmigung der Zeichnungen zu den Bahnhöfen zweiter Klasse für die Stationen Büttel, Husum und Klosterkrug auf König Friedrichs des Siebenten südschleswigscher Eisenbahn, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht die allerunterthänigst angeschlossenen Zeichnungen zu den Bahnhöfen zweiter Klasse für die Stationen Büttel, Husum und Klosterkrug allergnädigst zu genehmigen, dabei jedoch der Vorbehalt hinzuzufügen sein dürfte, dass es in Ansehung der im Interesse

des Postwesens erforderlich erachteten minder erheblichen Abänderungen derselben, von den Beikommenden nach der desfälligen Anweisung des Commissairs Seiner Majestät zu verhalten sein werde.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling angaaende Benaadning af Maria Margaretha Dorothea Hansen af Sønderborg med Hensyn til den hende idømte toaarige Tugthusstraf.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Arrestantinden Maria Margaretha Dorothea Hansen ved Nybel Herreds Criminalrets Dom ikjendte toaarige Tugthusstraf nedsattes til et Aars Tugthusstraf.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend den Neubau einer offenen steinernen Spul- und Schiffahrts-Schleuse bei Friedrichsstadt, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der allerhöchst verfügte Neubau einer offenen steinernen Spul- und Schiffahrts-Schleuse bei Friedrichsstadt, statt der jetzt daselbst befindlichen Mittelschleuse und Westerschleuse, nach dem von dem Deichinspector, Capitain Carstensen entworfenen Plane, sowie den von demselben angefertigten Rissen und Zeichnungen, zur Ausführung zu bringen, und dieser Neubau dem Zimmermeister Timm gegen eine in 3 Jahren auszuzahlende Vergütung von im Ganzen 139.000 Rt. zu übertragen, sowie ob nicht das Ministerium allergnädigst zu autorisiren sein möchte, das in dieser Veranlassung weiter Erforderliche zu veranstalten.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag.

Indenrigsministeren [Tillisch] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Modification i det i Plakat af 8de Marts 1811 indeholdte Forbud mod Vægtloddens Afretning, om Decimalvægt samt om en forandret Form for Fjerdingskar og Ottingkar.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at resolvare, at Justerkammeret, uanset Bestemmelsen i den ved Cancelliplakat af 8de Marts 1811 bekjendtgjorte allerhøieste Resolution af 26de Februar næstforhen, skal være bemyndiget til at foranstalte Lodder af Messing eller Malm, hvadenten disse ere støbte af fuldt Metal eller hule og fyldte med Bly, afrettede ved at lade dem galvanisk overtrække med den manglende Vægt af Kobber; at der ved

Siden af de hidtil benyttede Metalvægtlodder og under de samme Betingelser, som de, der gjælde for hine, af Justerkammeret maa foranstaltes fabrikerede, justeres og forhandles til Brug ved Decimalvægte de saakaldte »Hjælpelodder« eller Tiendedele af det danske Pund og Lod, at disse Lodder, der blive at gjøre af fuldt Metal (Messing), og hvis virkelige Vægt skal være resp. $\frac{4}{10}$, $\frac{3}{10}$, $\frac{2}{10}$, $\frac{1}{10}$ Pund, $\frac{16}{10}$, $\frac{8}{10}$, $\frac{4}{10}$ Lod, skulde gives samme Form som de almindelige Lodder, nemlig som afkortede Pyramider med kvadratiske Endeflader og forsynes med den virkelige Vægt angivende Inskriptioner, i hvilke den hele Brøk angiver Loddets Vægt, medens Tællerne, hvis Chiffer maa træde stærkest frem, angiver den Vægt, som Loddet svarer til ved dets Anvendelse paa Decimalvægten; at derimod al Anvendelse af ujusterede Hjælpelodder skal være forbudt, og at det endelig ikke skal paaligge Justerkammeret som Pligt at foretage nogen Justering af Decimalvægte, men at der forbeholdes det Ret til efter vedkommendes Forlangende at undersøge saadanne Vægte og om Udfaldet heraf at meddele en lovlig og retsgyldig Attest; samt at Fjerdingskar og Ottingkar for Fremtiden gives samme Form som Skjæppemaalet og dets øvrige Underafdelinger, nemlig brede forneden og smalle foroven, og at samtlige disse Maalekar til desto sikkrere Adskillelse forsynes med følgende Mærker, der angive Maalets Størrelse, nemlig resp. 1, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{16}$ Skp., hvor Brøkens Nævner maa fremhæves stærkest.

Indenrigsministeren [Tillisch] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling angaaende en Plakat om Ret for de paa Island boende faste Handlende til at beseile andre Steder paa Kysten end de autoriserede Handelssteder.

I Overensstemmelse med Indstillingen meddelte *Hans Majestæt* bemeldte Plakat allerhøieste Approbation.

Sluttelig refererede *Indenrigsministeren* [Tillisch] en allerunderdanigst Forestilling om Emanation af en Kundgjørelse af Forholdsregler til Iagttagelse for Førerne af Damp- og Seilskibe, der møde hinanden, idet han indstillede, at Indenrigsministeriet allernaadigst maa bemyndiges til at lade emanere en Bekjendtgjørelse af Forholdsregler til Iagttagelse for Førerne af Damp- og Seilskibe, der møde hinanden, ledsaget af en Forklaring over Anvendelsen af farvede Dampskibsfyr om Natten for at forebygge Paaseiling, samt at Hans Majestæts Marineministerium, saavel som Hans Majestæts Ministerier for Hertugdømmet Slesvig og for Hertugdømmerne Holsten og Lauenborg, maa

meddeles en lignende Bemyndigelse, resp. for den Kongelige Marines og for Hertugdømmernes Vedkommende.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det saaledes indstillede, dog at der i 10de Post istedetfor den Passus »I de til den danske Stat – – paafølgende Steder«, sættes: »og skal det navnlig i de til den danske Stat hørende Farvande fortiden ikke være tilladt at anvende Bestemmelsen paa følgende Steder«, samt at i 11te Post Ordene »og skulle træde i Kraft den 1ste October 1854« udgaa.

Udenrigsministeren [Bluhme] bemærkede, at han i disse Dage havde fra den herværende østerrigske og den herværende preussiske Gesandt modtaget tvende ligelydende Skrivelser, hvorved de paa deres resp. Regjeringers Vegne meddele den mellem disse under 20de April sidstleden sluttede Alliance-Convention med tilhørende Additional-Artikel, og hvori der derhos indeholdes en Opfordring til Hans Majestæt om at tiltræde samme. Samtidigt hermed havde bemeldte Gesandter tillige overleveret ham tvende Skrivelser, hvorved meddeles Underretning angaaende det Vorlage, som de fornævnte tvende Regjeringer ville betræffende det orientalske Spørgsmaal gjøre paa Forbundsdagen, i hvilken Anledning Hans Majestæts Regjering opfordres til at instruere sin Gesandt ved Forbundsdagen om, naar Sagen bringes frem af de tvende ommeldte Regjeringer, at slutte sig til disse, hvorhos der tillige yttres Ønske om at høre Hans Majestæts Regjeringes Tanker om og under hvilke Modaliteter Enkelt-Regjeringernes Tiltrædelse til den omhandlede Traktat senere kunde gives Form af en Forbundsbeslutning.

Efter derpaa at have oplæst de fornævnte Aktstykker tilføjede *Udenrigsministeren*, at han ikke dristede sig til allerede nu at forelægge Hans Majestæt noget Raad om, hvorledes de fra den østerrigske og preussiske Regjeringes Side stillede Andragender maatte være at besvare, idet han navnlig, hvad angik Opfordringen om at tiltræde den paagjældende Convention, en Opfordring, som han vel antog at udgaa til Hans Majestæt som tysk Forbundsyrste, men som dog var en Opfordring om at tiltræde for hele Monarkiet, ansaa det, med Hensyn til Hans Majestæts Forhold til sin høie Allierede, Kongen af Sverrig, for sin Pligt, først confidentielt at erkyndige sig hos den svenske Regjering om, hvorledes den opfatter Sagen, ligesom han ogsaa, hvad de tvende andre forommeldte Opfordringer angik, troede at burde

først bringe i Erfaring, hvorledes andre tyske Forbundsyrster, navnlig saadanne, hvis Stilling til Forbundet mest ligner Hans Majestæts, betragte Tingen. Han vilde derfor i den allerunderdanigste Forudsætning, at det har Hans Majestæts Bifald, gjøre de i saa Henseende fornødne Skridt og forbeholde sig derefter at gjøre senere allerunderdanigst Meddelelse.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst, at der forholdes som af Udenrigsministeren antydet.

Finantsministeren [Sponeck] refererede en allerunderdanigst Forstilling, hvori indstilles, at Finantsministeriet i Henhold til Patenterne af 10de Februar d. A. respektive for Hertugdømmet Slesvig og for Hertugdømmet Holsten § 6 maa allernaadigst bemyndiges til at lade udgaa en Bekjendtgjørelse om, at fra 1ste Juli d. A. indtil Kalenderaarets Udgang skulle alle Kongelige Kasser i begge Hertugdømmer være forpligtede til at modtage alle i Landet circulerende fremmede Courant-Enskillinger, med Underafdelinger, med Undtagelse af de nyere mecklenborgske Skillinger, som ere udprægede til 48 Stykker paa en Daler for 3 Skilling Rigsmønt pr. Skilling Courant, saavel i Betaling for Skatter og Afgifter, som og til Omvexling mod Rigsmønt, større eller mindre og uden Hensyn til den indleverede Sums Størrelse; at Ministeriet allernaadigst bemyndiges til at udstede en lignende Bekjendtgjørelse for de paagjældende Distrikter af Jylland; at Ministeriet allernaadigst bemyndiges til at træffe de fornødne Foranstaltninger til, at de i Holsten circulerende Kasseanvisninger ombyttes med et lige Beløb i Sedler, lydende alene paa Rigsmønt, og paalægges at indkomme med nærmere allerunderdanigst Forslag om de nye Sedlers Form, Inskription og Delingsforhold; at den ved allerhøieste Resolution af 23de Marts 1853 bevilgede Nedsættelse af Prægningsomkostninger for Sølv ophører og det ved Kongelig Resolution af 3die Juni 1847 approberede Reglement atter træder i Kraft, hvorefter Møntomkostningerne beløbe for Dobbeldalere 24 Sk. Rigsmønt og for Rigsdalere 30 Sk. Rigsmønt pr. Mk. fint Sølv; at Finantsministeriet allernaadigst bemyndiges til hos Udenrigsministeriet at indlede det fornødne, sigtende til at tilviebringe en Overenskomst angaaende de gjensidige Møntforhold med den Storhertugelig oldenborgske Regjering med Hensyn til Stipulationerne i de med samme bestaaende Told- og Postconventioner angaaende Courantmønts Modtagelse for fuld; at Finants-

ministeriet med Hensyn til den danske Postbestyrelses Oppebørsler ved de Kongelig danske Postcontoirer i Hamborg og Lübeck maa være bemyndiget til at handle efter Omstændighederne.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheimstatsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimstatsrådet onsdag d. 24. maj 1854.

Aar 1854, den 24de Mai, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Præsidium.

Protokollerne for Geheime-Statsraadets Møder fra 26de Juni til 7de Juli f. A. incl. bleve oplæste og ratihaberede.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung in Beziehung auf den Entwurf einer Verordnung betreffend die Verfassung des Herzogthums Holstein, indem er allerunterthänigst beantragte, ob nicht der, unter Berücksichtigung einzelner ständischer Anträge, modificirte Entwurf einer Verordnung betreffend die Verfassung des Herzogthums Holstein zur allerhöchsten Vollziehung als Gesetz allerunterthänigst vorgelegt werden dürfe.

Indenrigsministeren [Tillisch] skulde, da han ikke vidste, om Hans Majestæt havde taget nogen endelig Beslutning om at gjøre Udskrivningsvæsenet og de tvende andre i Slutningen af § 3 nævnte Anliggender til Fælleddesager, forsaa vidt Lovgivningen vedkommer, bemærke, at han maatte finde den paagjældende Bestemmelse i den nævnte § meget betænkelig, idet den er en væsentlig Forandring i Kundgjørelsen af 28de Januar 1852 og vil betydeligt vanskeliggjøre Regjeringen at kunne komme til en Enighed med den danske Rigsdag om de Forandringer, som maa ske i Grundloven.

Det blev i denne Anledning fra alle Sider fremhævet, at som Sagen nu staar, maatte det anses for ugjærligt at gjøre i Øieblikket nogen Forandring i den omspurgte § 3, der er ganske overensstemmende med den tilsvarende § i den af Hans Majestæt sanctionerede Forfatning for Hertugdømmet Slesvig, og det blev navnlig ogsaa erindret, at ligesom der i Kundgjørelsen af 28de Januar 1852 intet er, som for-

mener Hans Majestæt at gjøre nogen Forandring i de der kun foreløbigen bestemte Ressortforhold, saaledes er der og allerede sket flere Forandringer i disse.

Hans Majestæt Kongen behagede at udtale, at Allerhøistsamme er enig i, at Forordningen angaaende Hertugdømmet Holstens Forfatning bliver saaledes som af den holstenske Minister allerunderdanigst indstillet, men at han kun havde nogen Tvivl, om det ikke var for tidligt at lade den nu emanere; i hvilken Anledning det derefter blev fra flere Sider allerunderdanigst bemærket, at der, da Forfatningsloven for Slesvig allerede for en Tid siden er emaneret, ikke synes Anledning til længere at udsætte den holstenske Forfatningslov.

Seine Majestät genehmigten darauf allerhöchst, dass der allerunterthänigst vorgetragene Entwurf einer Verordnung betreffend die Verfassung des Herzogthums Holstein zur allerhöchsten Vollziehung als Gesetz allerunterthänigst vorgelegt werde, unter Wahrnehmung derjenigen Abänderungen, welche die Einführung der Benennung der Reichsmünze anstatt des Reichsbankgeldes mit sich führt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Berichtigung einer für das Finanzjahr 1853/54 budgettirten, in demselben jedoch nicht zur Auszahlung gekommenen Restvergütung für verschiedene Bauarbeiten auf dem Dienstgewese des Amtmanns in Cismar, zum Betrage von 126 Thl. 32 Sk.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* allergnädigst zu gestatten, dass die für das Finanzjahr vom 1sten April 1853 bis dahin 1854 budgettirte, in demselben jedoch nicht zur Auszahlung gekommene Restvergütung für verschiedene Bauarbeiten auf dem Dienstgewese des Amtmanns in Cismar, zum Betrage von 126 Thl. 32 Sk., in dem gegenwärtigen Finanzjahre als nicht budgettirt zur Ausgabe passiren möge.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die im Jahre 1849 vorgenommene anderweitige Regulirung der Grenze und Befriedigung zwischen dem im Amte Lauenburg gelegenen landesherrlichen Bartelsdorfer Holze und der daran stossenden Hölzung des Gutes Gültzow durch den Ausfall 2er, je 9 Morgen 8 Quadratruthen Calanberger Masse haltender Gründe der genannten Forsten, s. w. d. a.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die im Jahre 1849 vorgenommene anderweitige Regulirung der Grenze und Befriedigung zwischen dem im Amte Lauenburg gelegenen landesherrlichen Bartelsdorfer Holze und der daran stossenden Hölzung des Gutes Gültzow durch den Austausch 2er, je 9 Morgen 8 Quadratruthen Calanberger Masse haltende Forstgründe gegen einander s. w. d. a. allergnädigst zu genehmigen und das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, den danach auf Grund der von dem Grafen v. Kielmannsegge zu Gültzow s. Z. eingegangenen und resp. bereits erfüllten Bedingungen zu errichtenden Contract zu genehmigen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend ein Gesuch der Mühlenbesitzerin Witwe Sophia Pringnitz in Altona um allergnädigste Aufhebung des mit einem ihrer Vorbesitzer am 25sten October 1726 errichteten Erbpachtscontractes über die Gerechtigkeit zum Vermahlen und Schroten des Roggens daselbst.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den s. Z. auf die Witwe Sophia Priegnitz in Altona allerhöchst bestätigten, ursprünglich mit dem Müller Heinrich Matthias Behncke daselbst am 25sten October 1726 errichteten Erbpachtscontract über das Vermahlen und Schroten von Roggen in gedachter Stadt unter der Bedingung allergnädigst aufzuheben, dass das Mühlgrundstück cum pert. der Supplicantin neben ihrem sonstigen Vermögen für die von ihr annoch bis dahin zu entrichtenden Recognitionsgelder in erbpachtscontractlicher Weise verhaftet bleibe.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Verwendung der auf der Feldmark der Dorfschaft Rissen, der Herrschaft Pinneberg, gelegenen herrschaftlich reservirten Gemeinheitsländereien, indem er allerunterthänigst beantragte, ob bewandten Umständen nach dem in Dockenhuden possessionirten Hamburger, Bürger Caesar Godeffroy, die seit dem Jahre 1850 im Besitze desselben befindlichen und von ihm unter Holzcultur genommenen Landflächen von 641¹⁰/₂₀ Himpten aus den herrschaftlich reservirten Gemeinheitsgründen der Dorfschaft Rissen in der Herrschaft Pinneberg für einen Kaufpreis von 1066²/₃ Thl. R. M. und eine jährliche Grundheuer von 1 Thl. 64 Sk. R. M. für jeden Himpten Bonität, sowie unter den die Cultur dieser Landflächen sichernden Bestimmungen allergnädigst zu überlassen, und das Ministerium allerhöchst zu auto-

risiren sein möchte, einen desfälligen Kaufcontract abschliessen zu lassen.

Seine Majestät genehmigten allerhöchst diesen Antrag, jedoch dass der Kaufpreis des betreffenden Areals zu einer Summe von 1000 Thlr. R. M. abgerundet werde.

Udenrigsministeren [Bluhme] bemærkede, i Fortsættelse af den Meddelelse, som han i forrige Geheime-Statsraads-Møde havde gjort angaaende de Regjeringen i Anledning af Conventionen mellem Østerrig og Preussen af 20de April d. A. tilhændekomne Anmodninger fra disse to Magter, at han i denne Henseende havde indledet de i Overensstemmelse med, hvad Hans Majestæt i bemeldte Møde havde bifaldt, fornødne Skridt. Han var imidlertid ved en Samtale, han igaar havde havt med den herværende østerrigske Gesandt bleven bestyrket i den Tanke, han egentlig fra først af havde havt, at det ikke var ret alvorligt ment med Opfordringen til Hans Majestæt om at tiltræde bemeldte Convention, da man antog Hans Majestæt paa sit Monarkies Vegne bunden ved Neutralitets-Erklæringen; hvorimod det af Gesandts Udtalelser fremgik, at hvad man egentlig ønskede, var, at Kongen af Danmark ikke skulde, naar det i forrige Geheime-Statsraads-Møde meddelte Vorlage blev gjort Forbundsdagen fra de to nævnte Magters Side, ved sin Gesandt lade strax se nogen Betænkelse ved engang i Tiden at opfylde sine Forbundspligter for de to tyske Hertugdømmers Vedkommende, da nu ogsaa det ommeldte Vorlage skulde, som han havde bragt i Erfaring, allerede idag gjøres Forbundsdagen, troede han, at det kunde være ret ønskeligt, om Hans Majestæt vilde bemyndige ham til strax at give den østerrigske og preussiske Regjering et Svar, hvori man holder sig til de to Hovedpunkter: at Hans Majestæt for sit Monarkies Vedkommende naturligvis vedbliver den Politik, som er deklareret af Allerhøistsamme i Neutralitets-Erklæringen, og at Hans Majestæt paa ingen Maade vil unddrage sig sine Forbundspligter som tysk Forbunds fyrste, hvilke Allerhøistsamme er til enhver Tid rede til at opfylde; samt hvori man derhos i høflige Phraser tillige viser, at Forbundsakten ikke indeholder Opfordring for det tyske Forbund til in casu at træde op. Forsaavidt Hans Majestæt nu maatte bifalde, at der overensstemmende hermed svares, vilde Udenrigsministeren da tillige i samme Retning instruere den danske Forbunds-gesandt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] bemærkede, dass er gegen die von dem Minister des

Auswärtigen vorgeschlagene Antwort kein Bedenken trage. Er glaube indessen, dass dieselbe so gefasst werden müsse, dass daraus hervorgehe, wie es mit Beziehung auf die Neutralität, welche Seine Majestät für die ganze Monarchie eingegangen seien, Allerhöchstdenselben schwer sein würde, Ihre Bundespflicht zu erfüllen, dass aber Seine Majestät auch glauben, ein solcher Fall liege noch ausser der Voraussetzung.

Krigsministeren [Hansen] yttrede, at det forekom ham at ville blive vanskeligt for Hans Majestæt i Krigstilstand at skille Monarkiet saaledes, at Krigstilstanden kun indtraadte for en Del af det, og at Neutraliteten ligefuldt blev respekteret for den øvrige Del. Han maatte dernæst ogsaa fremhæve, at det tyske Forbund er, ifølge de for det gjældende Bestemmelser, aldeles defensivt, og at det altsaa ikke kan forlanges af Forbundet, at det skal stille sig i et Forhold, som ikke er purement defensivt; men den østerrigsk-preussiske Convention gaar dog ud paa en vis casus belli udenfor det blot defensive Forhold. At Kongen af Danmark maa opfylde sine Forbundspligter som tysk Forbundsyrste, og altsaa, naar Forbundet geraader i en defensiv Krig, stille det ham som saadan paaliggende Contingent, ved Østerrig og Preussen forud, og det ligger derfor vistnok fra disse to Magters Side ved denne Leilighed under at forberede Hans Majestæt paa, at der kan komme til at foreligge Tilfælde, hvor man vil have Forbundspligten udvidet. Han troede derfor, at den yderste Forsigtighed var nødvendig i det Svar, som efter Udenrigsministerens Forslag nu skulde gives, og han ansaa det af stor Vigtighed, at der i Svaret meget bestemt udtales, at Hans Majestæt ikke antager, at casus for det tyske Forbund til at træde op foreligger nu.

Udenrigsministeren [Bluhme] maatte yderligere bemærke, at han udtrykkeligen havde yttret, at der i Svaret skulde fremhæves, hvorledes det af Forbundsakten fremgik, at det forudsatte casus ikke er forhaanden. Han skulde iøvrigt drage Omsorg for, at Svaret bliver affattet med al Forsigtighed og med muligst Iagttagelse af alle de Hensyn, som vare blevne fremhævede af de to Ministre, der nu havde havt Ordet.

Hans Majestæt Kongen behagede derefter allernaadigst at meddele Udenrigsministeren den omhandlede, af ham begjærte Bemyndigelse.

Finantsministeren [Sponneck] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at Hans Majestæt allernaadigst vil stadfæste det Provindsialstænderne for Hertugdømmet Slesvig forelagte

Patent for Hertugdømmet Slesvig angaaende Postforsendelser, saaledes som samme vil være affattet efter det i Forestillingen allerunderdanigst fremførte, samt lige allernaadigst bemyndige Ministeriet til at forelægge et i Overensstemmelse med det hosfølgende Udkast udfærdiget Patent til allerhøieste Underskrift.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det indstillede.

Der Finanzminister [Sponneck] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung wegen allerhöchster Bestätigung des den Provinzialständen für das Herzogthum Holstein vorgelegten Patents vom 17ten Juni 1853 betreffend Postversendungen.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* das Finanzministerium allerhöchst zu autorisiren, ein mit dem der Vorstellung anliegenden Entwurfe übereinstimmendes Patent zur allerhöchsten Unterschrift vorzulegen.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvorved til allerhøieste Stadfæstelse forelægges den af Rigsdagen vedtagne Lov indeholdende et Tillæg til § 2 i Forordningen af 26de Marts 1845.

Overensstemmende med Indstillingen stadfæstede *Hans Majestæt* allernaadigst bemeldte Lov.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling om Stadfæstelse af Salget af en Nors og Tved Sognekald i Aalborg Stift tilhørende Annexgaard i Sønderby, Tved Sogn, til J. Jensen Dommerby.

I Overensstemmelse med Indstillingen behagede *Hans Majestæt* allernaadigst at meddele allerhøieste Stadfæstelse paa den ved Skjøde af 15de December 1852 uden tilstrækkelig Bemyndigelse foregaaede Afhændelse af en Nors og Tved Sognekald i Aalborg Stift tilhørende Annexgaard, af Hartkorn 2 Tdr., 3 Skp., 1 Fdk., 1½ Alb. til Jens Jensen Dommerby paa de i bemeldte Skjøde indeholdte Betingelser, nemlig en Kjøbesum af 1000 Rd., der ere inddragne iblandt Stiftets offentlige Midler til Forrentning til Fordel for Kaldet, samt et Vederlag for alle tre Tiender af 5 Tdr. Byg aarlig.

Fremdeles refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling om, at en Del af den ved Salg af en Middelfart og Causlunde Sognekald i Fyn tilhørende Mensalgaard indkomne Kjøbesum maa anvendes til Indfrielse af den i Sognekaldets Embedsbolig indestaaende Prioritetsgjæld.

Overensstemmende med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* aller-

naadigst, at de 3000 Rd., som Kjøberen af den Middelfart og Causlunde Sognekald i Fyn forhen tilhørende Mensalgaard i Causlunde vil have i forestaaende 11te December Termin at indbetale blandt Stiftets offentlige Midler, for overensstemmende med allerhøieste Resolution af 15de Februar d. A. at frugtbargjøres til Fordel for Sognekaldet, maa anvendes til Indfrielsen af den Kapital af 3000 Rd., der indestaar i den ifølge allerhøieste Resolution af 22de October 1852 til Embedsbolig for Præsten ved bemeldte Sognekald indkjøbte Gaard i Middelfart.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterhänigste Vorstellung betreffend die Bestätigung eines von dem Eingesessenen Andreas Haring in Osterhusum unterm 4ten April 1854 errichteten codicillarischen Nachtrages zu der von ihm unterm 2ten August 1852 errichteten Stiftungsacte eines Familienlegats.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, das Ministerium allergnädigst zu autorisiren, wegen Genehmigung des von dem Eingesessenen Andreas Haring in Osterhusum unterm 4ten April 1854 errichteten codicillarischen Nachtrages zu der von ihm unterm 2ten August 1852 errichteten und den 17ten Februar 1853 allerhöchst confirmirten Stiftungsacte eines Familienlegats die erforderliche Urkunde ad mandatum auszufertigen.

Krigsministeren [Hansen] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori i Henhold til den af Generalauditoriatet nedlagte allerunderdanigste Resolution indstilles, at den Sergeant Heinrich Wilhelm Rasmussen af det 1ste Jægercorpses 3die Compagni ved Krigsrets Dom idømte Straf af Forbedringshusarbeide i 5 Aar allernaadigst maa formildes derhen, at bemeldte Rasmussen hensættes til Forbedringshusarbeide i 4 Aar.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Hans Majestæt hævede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

Møde i geheimestatsrådet onsdag d. 31. maj 1854.

Aar 1854, den 31te Mai, var det Geheime-Statsraad forsamlet paa Frederiksborg Slot under Hans Majestæt Kongens allerhøieste Forsæde.

Protokollerne for det Geheime-Statsraads Møder den 18de og 23de Juli 1853 bleve oplæste og ratihaberede.

Cultusministeren [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling angaaende Ordning af Forholdene ved den chronologiske Samling paa Rosenborg Slot, idet han indstillede:

- 1) At det allernaadigst maatte vorde bestemt, at følgende paa Rosenborg værende Samlinger og Gjenstande, nemlig Kronings-Insignierne med Kronjuvelerne og Diamanterne samt de øvrige Gjenstande, der opbevares i de saakaldte Regalieskabe, den egentlige chronologiske Samling, adskillige til Afbenyttelse ved høitidelige Leiligheder bestemte Apparater, saavel som andre forskjellige Sager, saasom flora danica Stellet, Glassamlingen m. m. desl., samt det egentlige Slotsbygninginventarium, herefter skulle udgjøre en Samling under Navn af den chronologiske, og
- 2) At denne Samling betragtes som et uafhængeligt fideicommissarisk Institut og henlægges under en egen Bestyrelse bestaaende af Udenrigsministeren, Cultusministeren og Overhofmarskallen, eller, saafremt det, efter de Bemærkninger, som ere anførte i Slutningen af den allerunderdanigste Indstilling af 21de September, maatte allernaadigst bestemmes, at Cultusministeren ikke skal tiltræde Bestyrelsen, da af Udenrigsministeren og Overhofmarskallen, hvilke Medlemmer tage Sæde i Bestyrelsen efter deres Rang.
- 3) At det allernaadigst maa tillades, at der paa Cultusministeriets Budget, under Afdelingen »Kunstanstalter og Samlinger«, eller for det Tilfælde, at Samlingens Bestyrelse efter det under Nr. 2 anførte maatte blive dannet alene af Udenrigsministeren og Overhofmarskallen, da paa et andet passende Sted paa Budgettet optages som en egen Conto »Udgifter til den chronologiske Samling paa Rosenborg Slot«, Gage for en Inspecteur ved bemeldte Samling 400 Rd. og til Vedligeholdelse og Forøgelse af Samlingen 400 Rd., samt at der maa tillægges den Inspecteur, der maatte blive ansat ved Samlingen, fri Bolig i Rosenborg Slots Sidebygninger, naar og forsaavidt Omstændighederne maatte tillade det.
- 4) At den eventuelle Bestyrelse for den chronologiske Samling maa allernaadigst bemyndiges til efter Conference med Bestyrerne for Statens Kunstsamlinger at udvexle Gjenstande i den chronologiske Samling, som nærmest egne sig til at optages i de andre Samlinger, med saadanne Gjenstande i sidstnævnte Samlinger, der befindes at egne sig til Optagelse i den chronologiske Samling.
- 5) At Regalierne ved Anbringelse af Glasdøre med Gitter for Skabene

maa fremstilles til Skue for dem, der bese Slottet; samt derhos allerunderdanigst henstillede, om det maatte behage Hans Majestæt, for at bevirke, at der fra dennes lignende Samlinger af Gjenstande til Minde om de høisalige Konger Christian den Ottende og Frederik den Sjette, som der haves med Hensyn til de tidligere afdøde Konger, allernaadigst at lade Medlemmerne af Kongehuset opfordre til at afgive til Samlingen saadanne Gjenstande, som staa i Berøring med de mere betydningsfulde Momenter i disse Kongers Liv, eller i det hele tjene til at anskueliggjøre deres Personlighed for Efterverdenen.

Efterat *Hans Majestæt* med Hensyn til den i den allerhøieste Kundgjørelse af 30te Mai 1849 forbeholdte nærmere Bestemmelse om, hvorvidt den chronologiske Samling paa Rosenborg Slot skal indlemmes mellem Statens Samlinger eller betragtes som det Kongelige Huses uafhændelige Eiendom, arvelig fra Konge til Konge, havde allerhøiest decideret sig for det sidste af disse to Alternativer, og efterat Allerhøistsamme derhos tillige havde udtalt, at det maatte være ham udelukkende overladt, ved hvem han vilde lade Samlingen bestyre, uden at han skulde være bundet til, at en Minister fik Sæde i Bestyrelsen, af hvilken han iøvrigt havde tænkt sig, at Overhofmarskallen skulde være Medlem, blev det af *Finantsministeren* [Sponneck] bemærket, at han, naar der til Udgifter til den paagjældende Samling skal, hvad ogsaa han fandt rettest, paa Budgettet optages en Sum til Udredelse af Statskassen, dog maatte, da Overhofmarskallens Stilling til Hans Majestæt nu mere er, hvad Kongeriget angaar, et rent personligt Tjenesteforhold, anse det meget ønskeligt, at den Minister, som til hver given Tid har Referatet for det Kongelige Huses Anliggender, altsaa i Øieblikket Udenrigsministeren, kommer til at indtræde i Bestyrelsen for Samlingen. Under denne Forudsætning fandt *Finantsministeren* ingen Vanskelighed ved, at en saadan Sum opføres paa Budgettet, i hvilken Henseende han da i sin Tid skulde nærmere gjøre Forslag om, paa hvilket Sted i Budgettet dette mest passende kunde ske. *Finantsministeren* tilføiede derhos, at hvad der er foreslaet i de 3 sidste af de foreliggende Indstillingspunkter ikke forekom ham paa Sagens nærværende Stadium at behøve at gjøres til Gjenstand for allerhøieste Resolution, idet det vilde blive den eventuelle Bestyrelses Sag, saasnart Hans Majestæt har udnævnt samme, at gjøre de i saa Henseende fornødne Forslag.

Det behagede derefter *Hans Majestæt* allernaadigst at resolve, at den chronologiske Samling paa Rosenborg Slot skal, indbefattende de i Cultusministeriets 1ste Indstillingspunkt nævnte Gjenstande, betragtes som det Kongelige Huses uafhængelige Eiendom, arvelig fra Konge til Konge, og underlægges en Bestyrelse, som skal tiltrædes af Overhofmarskallen og den Minister, der til hver given Tid har allerunderdanigst Referat i Sager vedkommende det Kongelige Hus; hvilken Bestyrelse, som det staar til Hans Majestæt at tilforordne, hvem Allerhøistsamme dertil maatte bestemme, vil have at gjøre de nærmere fornødne Forslag med Hensyn til bemeldte Samling.

En i Overensstemmelse hermed formuleret allerhøieste Resolution paalagde Hans Majestæt Cultusministeren at forelægge i næste Geheime-Statsraads-Møde.

Cultusministeren [Ørsted] refererede dernæst en allerunderdanigst Forestilling om Salg af en Ribe Cathedralskole tilhørende Fæstegaard i Sædding By, Guldager Sogn.

I Overensstemmelse med Indstillingen bifaldt *Hans Majestæt* allernaadigst, at den Ribe Cathedralskole tilhørende, i Sædding By, Guldager Sogn, beliggende Gaard, som Peder Christensens Enke, Mette Kirstine Hansen har i Fæste, maa overdrages hende til Selveiendom paa de hende af Ministeriet forelagte og af hende antagne Vilkaar.

Fremdeles refererede *Cultusministeren* [Ørsted] en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at det allernaadigst tillades, at alle Taler og Forhandlinger ved den aarlige Fest ved Kjøbenhavns Universitet til Erindring om Reformationens Indførelse i Danmark afholdes paa dansk, samt at Programmet til denne Fest efter vedkommende Forfatters eget Valg maa forfattes paa dansk eller paa latin.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst det indstillede.

Den fungerende Justitsminister [Ørsted] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, at den Thorodder Sigmundsson af Reykjavik paa Island ved Høiesterets Dom af 4de i d. M. tilfundne Straf af 4 Aars Forbedringshusarbeide allernaadigst maa blive ham eftergivet, imod at han hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 4 Uger.

Denne Indstilling blev af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Confirmation der Zunftartikel für die Schusterzunft im

Flecken Elmshorn, Grafschaft Rantzau, und gleichzeitige Abänderung des Artikels 5, indem er beantragte, ob nicht die unterm 7ten Juli 1845 allerhöchst bestätigten Zunftartikel der Schusterzunft in Elmshorn mit der unterm 13ten November 1846 allerhöchst verfügten Abänderung des Artikels 17, sowie mit der in der Vorstellung allerunterthänigst beantragten Abänderung und Ergänzung des Passus 1 des Artikels 5 allergnädigst zu confirmiren und demnächst ein demgemäss ausgefertigtes Confirmations-Document zur allerhöchsten Vollziehung allerunterthänigst vorzulegen sein möchte.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend das Gesuch des emeritirten Districtsschullehrers I. Dänicke in Lurup, Kirchspiels Nienstädten in der Probstei Pinneberg um Bewilligung eines Zuschusses von 32 Rt. zu seiner Pension.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, der Schulcommune zu Lurup, Kirchspiels Nienstädten in der Probstei Pinneberg, zur Aufbringung der dem emeritirten Schullehrer Dänicke zu leistenden Pension für das Jahr vom 3ten Mai 1853 bis dahin 1854 eine Unterstützung von 32 Rt. aus dem zu ausserordentlichen Ausgaben für die Geistlichkeit und das Schulwesen bestimmten Conto des diesjährigen Budgets (B. III. 6) allergnädigst zu bewilligen.

Ferner referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend einen theilweisen Erlass dreier wider den Hufner Dr. F. G. Möller in Boberg, Amtes Reinbeck, resp. unterm 10ten November 1851 und 13ten Juli 1852, erkannte Polizeibrüchen zum Gesamtbetrage von 316 Rt.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, dem Hufenbesitzer Dr. F. G. Möller zu Boberg, Amtes Reinbeck, die wider ihn wegen Weidens von Schafen auf den Boberger Flugsandländereien mittelst Erkenntnisses des Reinbecker Amthaus vom 10ten November 1851 und 13ten Juli 1852 zuerkannten Polizeibrüchen von resp. 171 Rt. 19¹/₅ Sk., 123 Rt. 19¹/₅ Sk. und 21 Rt. 57³/₅ Sk., oder zusammen 316 Rt. bis auf die Summe von 160 Rt. aus allerhöchster Gnade zu erlassen.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betref-

fend eine der Mühlenbesitzerin Johanna Elisabeth Dorothea Nagel in Wandsbeck allergnädigst zu bewilligende Vergütung von 533 Rt. 32 Sk. für die von ihr im Jahre 1847 durch temporaire, mittelst allerhöchster Resolution vom 7ten Mai d. J. gestattete Einfuhr von Mehl in die Zwangsdistricte erlittene Einbusse.

In Übereinstimmung mit dem Antrage genehmigten *Seine Majestät* allergnädigst, dass mit Rücksicht auf die mittelst allerhöchster Resolution vom 7ten Mai 1847 gestattete freie Einfuhr von Mehl in die Zwangsdistricte von einer Nachlage der von der Mühlenbesitzerin Johanna Elisabeth Dorothea Nagel in Wandsbeck seither unberichtigt gebliebenen halben Grundheuer für das Jahr 1847 zum Belauf 533 Rt. 32 Sk., abzusehen sei.

Der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg [Reventlow-Criminil] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Berichtigung der aus der Ausführung der Forstrevisionsarbeiten in der ersten Forstinspection des Herzogthums Lauenburg während des Finanzjahres 1853/54 erwachsenen Unkosten zum Gesamtbelaufe von 151 Rt. 28 Sk. L. M.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät* das Ministerium allerhöchst zu autorisiren, die aus der Ausführung der Forstrevisionsarbeiten in der ersten Forstinspection des Herzogthums Lauenburg während des Finanzjahres vom 1sten April 1853 bis dahin 1854 erwachsenen Unkosten, zum Gesamtbelaufe von 151 Rt. 28 Sk. L. M. als eine nicht budgetirte Ausgabe von den diesjährigen lauenburgischen Forstintraden vorweg abhalten zu lassen.

Noch referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Erlassung einer provisorischen Wasserlösungs-Ordnung für die Geestdistricte des Herzogthums Holstein, indem er beantragte, ob nicht der der Vorstellung allerunterthänigst angebotene Entwurf einer provisorischen Wasserlösungs-Ordnung für die Geestdistricte des Herzogthums Holstein allerhöchst zu genehmigen wäre, und eine entsprechende Verordnung zu allerhöchster Vollziehung allerunterthänigst vorgelegt werden möge.

Dieser Antrag wurde von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt, jedoch dass in dem Eingange des vorgetragenen Entwurfs zur Vermeidung etwanigen Missverständnisses die Eintheilung der Geestdistricte des Herzogthums Holstein in Districts- und Communal-Ver-

bände auf den Zweck der Entwässerung ausdrücklich beschränkt werde.

Schliesslich referirte *der Minister für die Herzogthümer Holstein und Lauenburg* [Reventlow-Criminil] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die Errichtung eines neuen medicinisch-chirurgischen Hospitals und einer neuen Gebäh- und Hebammenanstalt an der Universität zu Kiel, indem er beantragte, dass es allergnädigst genehmigt werden möge, dass der Bau eines gemeinschaftlich medicinisch-chirurgischen Hospitals und eines Gebährhauses nebst einer Hebammen-Lehranstalt bei der Universität zu Kiel, im Allgemeinen nach den vorliegenden Plänen, unter Vorbehalt etwaniger, demnächst für zweckmässig erachteter Modificationen derselben, zur Ausführung gebracht, und dass dazu aus allerhöchster Munificanz das im Jahre 1841 von dem damaligen Ratsverwandten Lorentzen angekaufte, mit dem Kieler Schlossgarten in Verbindung gesetzte Garten-Areal der Universität überlassen werde; ferner dass das Ministerium allerhöchst autorisirt werden möge, zur Bestreitung der durch diese projectirten Neubauten und durch die Einrichtung der fraglichen Hospitäler und Lehranstalten erwachsenden Kosten auf den Credit der Universität eine Anleihe, erforderlichenfalls bis zu dem Belaufe von 175.000 Rt. unter näher festzusetzenden Bedingungen zu eröffnen, und zu gleichem Zwecke die aus dem Verkaufe des jetzigen Friedrichshospitals und der Grundstücke der gegenwärtigen Hebammen-Anstalt zu lösenden Summen zu verwenden, und wegen der behufigen Jurisdictions-Umlegungen, einerseits der zu veräussernden Universitätsgrundstücke unter die städtische, und andererseits der für die Errichtung der fraglichen Universitäts-Anstalten zu erwerbenden Grundstücke unter die akademische Gerichtsbarkeit, die erforderlichen Anstalten zu treffen.

Sämtliche Anträge wurden von *Seiner Majestät* allerhöchst genehmigt.

Der Minister für das Herzogthum Schleswig [Moltke] referirte eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Genehmigung der Zeichnung zu dem Bahnhofsgebäude bei Oster-Ohrstedt auf König Friedrichs des Siebenten südschleswigscher Eisenbahn.

In Übereinstimmung mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, die der Vorstellung allerunterthänigst angeschlossene Zeichnung zu dem Bahnhofsgebäude bei Oster-Ohrstedt mit der Bestimmung allergnädigst zu genehmigen, dass die erforderlichen Locale für Damen

da eingerichtet werden, wo das Local für »porters« projectirt ist, und dass dies letztere Local neben dem zweiten, in Übereinstimmung mit der allerhöchsten Resolution vom 20sten März d. J. zu erbauenden Peron angebracht werde.

Ministeren for Hertugdømmet Slesvig [Moltke] refererede derpaa en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles, om ikke Pastor I. Petersen i Holbøl, Apenrade Provsti, turde være at meddele allerhøieste Tilgivelse for under Oprørstiden at have deltaget i tvende ulovlige Adresser, samt om det ikke allernaadigst maatte tillades ham desuagtet at deltage i Valgene til Provindsialstænderforsamlingen for Hertugdømmet Slesvig.

Hans Majestæt bifaldt allernaadigst denne Indstilling.

Schliesslich referirte *der Minister für das Herzogthum Schleswig* [Moltke] eine allerunterthänigste Vorstellung betreffend die allerhöchste Genehmigung mehrerer Zeichnungen zu Brücken, Viaducten und dergleichen auf der Eisenbahnstrecke von Oster-Ohrstedt nach Rendsburg.

Übereinstimmend mit dem Antrage geruheten *Seine Majestät*, den der Vorstellung anliegenden 8 Zeichnungen resp. zur Sorg-Brücke, zur Norby-Brücke und zum Viaduct bei Owschlag, ferner zu den beiden Brücken über die Wasserläufe bei Friedrichsfeld, sowie zu Normalconstructionen der kleinen Brücken und Siele auf der Bahnstrecke zwischen Oster-Ohrstedt und Rendsburg die allerhöchste Genehmigung allergnädigst zu ertheilen.

Indenrigsministeren [Tillisch] refererede en allerunderdanigst Forestilling, hvori indstilles:

- 1) At den Commerceraad Jacob H. Lundt ved allerhøieste Resolution af 13de Juli 1851 allernaadigst meddelte Tilladelse til at anlægge og drive mineralske Miner i Grønland afgiftsfrit indtil Udgangen af Aaret 1860, udvides derhen, at det tillades ham, Arvinger og Etatsraad Westenholz, i 25 Aar, at regne fra Udgangen af 1860, at drive og benytte de Miner, som af dem bevisligen ere tagne under Arbeide og Drift inden Udgangen af Aaret 1854, mod Erlæggelse af en saadan passende Afgift, som nærmere til den Tid maatte blive bestemt.
- 2) At Benyttelsen af den saakaldte Josvas Mine eller Wheal Juliamind overdrages Commerceraad Lundt, uagtet samme tidligere er taget i Brug af den Kongelige Handel, imod at han for Benyttelsen af

denne Mine betaler en aarlig Afgift af 400 Rd. til den Kongelige Kasse, fra forrige Aars Begyndelse at regne og saalænge Minen er i Drift, dog saaledes at der eventualiter ogsaa om denne Afgift bliver at tage nærmere Bestemmelse efter Udløbet af Aaret 1860.

- 3) At Afbenyttelsen af Kryolithbrudet ved Arksut udelukkende forbeholdes den Kongelige Handel, og
- 4) At han iøvrigt holder sig de ved allerhøieste Resolution af 13de Juli 1851 givne Forskrifter i alle Maader efterrettlige.

Samtlige disse Indstillinger bleve af *Hans Majestæt* allernaadigst bifaldte.

Hans Majestæt hævdede derpaa Geheime-Statsraads-Mødet.

J. Liebe.

REGISTRE

NAVNEREGISTER

- Acqueria, P. L. Serene de, fuldmægtig, 50.
 Adamsdatter, Kirstine, tugthusfange, Odense, 270.
 Adelby sogn (Slesvig), 417.
 Adellersborg, baroniet, 97, 408.
 Aggerkanalen, 555.
 Ahlefeld, H. C. L. F., kammerherre, stænderdeputeret, Ludwigsburg, 170.
 Ahlefeldt, hofjægermester, Lindau, 501 f.
 Ahlefeldt, C. E. v., landråd, Olpenæs, 170.
 Ahlmann, sognefoged, Krempe, 161.
 Ahrensböck (Holsten), 256.
 Ajstrup sogn (Ålborg amt), 436.
 Albers, Franz Heinrich, branddirektør, Reinfeld, 11.
 Albøge sogn (Sønder-Dyrs herred), 41.
 Alers, Wilh. Ludv., underretsadvokat, Uetersen, 46.
 Allesø sogn (Odense amt), 498.
 Als, 266.
 Altenhafen (Steinburg amt), 118.
 Altona, 21 ff., 54 f., 64, 120, 156, 204, 262 f., 326, 331, 363 f., 384, 404 ff., 445, 449, 461 f., 474, 517, 559 f., 569, 578, 593, 608.
 Alt-Rahlstedt sogn (Stormarn), 363.
 Amaliegade (København), 298 ff.
 Amalienborg, 32, 298 ff.
 Amberg, Th., købmand, Hamborg, 112.
 Amerika, 256.
 Andersdatter, Johanne, enke efter indsider Jens Pedersen, Grønholt, 369.
 Andersdatter Kirsten, Sorterup, gift med tjenestemand Knud Jørgensen, Frølund, 595.
 Andersen, Anders, gårdejer, Broby, 498.
 Andersen, Bertel, maltgører, København, 237.
 Andersen, Christen, fæstegårdmand, Rakkeby, 345.
 Andersen, Chr. L., læge, Husum, 11.
 Andersen, Jacob, gårdejer, Steinberg, 95.
 Andersen, Johan, fæstegårdmand, Rakkeby, 345.
 Andersen, Niels, husmand, Hallebyøre, 76.
 Andersen, Peder, tjenestekarl, Holmsland (Ringkøbing amt), 596.
 Andersen, Peter, Særsløvmark, 110.
 Andersen, William Chr., underretsadvokat, Christiansfeld, 45.
 Andreasdatter, Dorthe, arrestant, Ås, 473.
 Andreasen, skibsfører, Færøerne, 562.
 Andreasen, Hans, arrestant, København, 595.
 Andresen, Detlev Otto, underretsadvokat, Pinneberg, 46.
 Andresen, Søren, gårdejer, Vester Nebel, 423.
 Andrup (Fårevejle sogn), 97.
 Andræ, C. G. (1812—93), oberstløjtnant, politiker, 565.
 Appel, Christopher Jørgen Fred., købmand, Maribo, 150.
 Appel, Marie Sophie, f. Høngaard, gift m. købmand C. J. F. Appel, Maribo, 150.
 Arksut (Grønland), 620.
 Arn's herred (Slesvig), 503.
 Arnæs syssel (Island), 51.
 Asmussen, Hinrich Friedrich, lærer, Zarpen, 165.

- Asschenfeldt, H. C. L. T., (1792—1856), provst, stænderdeputeret, Flensborg, 172.
- Aubert, Franz Michael, tidl. borgmester, justitiarius, Oldenburg, 163, 181 f.
- Aue, Gesche, gift med daglejer Johann Wohlers, Stellau, 443.
- Augustenborg flække, 191.
- Augustenborg gods, 222, 580.
- Augustenborg herred, 191, 267.
- Augustenborg slot, 458.
- Avnbølgård (Nybøl herred), 580.
- Avnslev sogn (Svendborg amt), 401.
- Bachus, Chr. Brasch, fæstningsslave, København, 282.
- Bager, Niels Sørensen, indsider, 406.
- Bahde, C. D. E., f. Bagung, enkefrue, Altona, 593.
- Bahnsen, Hans, kådner, Lyngrå, 94.
- Bahnsen, E. C. (1794—1878), præst, Oldesloe, 370.
- Bahr, Nic. Siegfried, underretsadvokat, Oldesloe, 45.
- Bahrenfeld (Holsten), 318.
- Balle, N. E., (1744—1816), biskop, 336.
- Balslev, Carl Frederik, stiftsprovst, Ribe, 336.
- Bang, P. G. (1797—1861), fhv. indenrigsminister, 4, 33, 35.
- Bargen (Slesvig), 568.
- Bargum, Ludolph Conrad, underretsadvokat, Tønder, 45.
- Bargum, Ludolph Conrad Hannibal, underretsadvokat, Kiel, 45.
- Barlter Sommerkog (Ditmarsken), 516.
- Barmstedt (Holsten), 10, 441.
- Barsfleth (Holsten), 410.
- Bartelsdorf (Lauenborg), 607 f.
- Basse, boghandler, Århus, 437.
- Bastian, straffefange, la Vallée, 327.
- Bauer, Johann Peter Jul., underretsadvokat, Trittau, 46.
- Baumann, overlæge, Husum, 350.
- Beccau, Chr. Ulrich, underretsadvokat, Husum, 45.
- Becker, oldermænd for tobaksspinderlauget, København, 596.
- Behncke, Heinrich Mathias, møller, Altona, 608.
- Behr, Christian Heinrich, fæstningsslave, København, 282.
- Behrens, Andreas, landmand, Wacken, 116.
- Behrens, Jacob, værnepligtig, Brunsbüttel, 92.
- Behrens Johann, møller, Fahrstedt, 340.
- Belgen, 234, 435.
- Bendixen, Otto Friedrich, underretsadvokat, Itzehoe, 46.
- Bentinck, familien, 433.
- Bentley, Daniel Gottvald Reimer (1786—1869), borgmester, København, 79.
- Bentzen, kaptajn, Slesvig, 348.
- Bergmann, Joseph Franz, hotelejer, Rendsborg, 116.
- Berlin, 6, 88, 137, 166.
- Bernstorff, Friedrich Heinrich, herredsfoged, Flækkeby, 579 f.
- Bernstorff-Gyldensten, Hans Hartvig Ernst, kammerherre, 351.
- Bernstorffske palæ, 251.
- Bernstorffsminde (Brahetrolleborg sogn), 150.
- Bertram, Carl Diedrich, possementmager, Pinneberg, 52.
- Bertram, Wilhelmine Fassmann, f. Klahr, gift med possementmager C. D. Bertram, 53.
- Bevtoft, 72.
- Beyer, Jens Wilhelm, forbedringshusfange, København, 270.
- Bidstrup hovedgård (Viborg amt), 297 f.
- Bielefeldt, Hans, straffefange, 121.
- Bielenberg, Hans, møller, Westerdeich, 340.
- Biesterfeld, Hans Friedrich (1811—1900), sognepræst, St. Michaelisdonn, 372.
- Bille, Steen A. (1797—1883), marineminister, 59, 77, 85, 210.
- Bindesbøll, Gottlieb (1800—56), arkitekt, 62, 349.

- Binnensee (Fehmarn), 251, 350.
- Bjergby, Chr. Poulsen, forbedringshusfange, København, 270.
- Blankenese, 301 f., 599.
- Bleyer, Ernst Adolph, læge, Altona, 330.
- Block, Heinrich Greve, overretsadvokat, Slesvig, 45.
- Bluhme, C. A. (1794—1866), udenrigsminister, 334, 339, 352.
- Blunck, Friedrich Carl, underretsadvokat, Hanerau, 46.
- Boberg (Holsten), 616.
- Bock, tingskriver, Nybøl, 338.
- Boden, Poul Henning, møller, Dieckhusen, 340.
- Boesen, U. S. (1797—1867), provst, stænderdeputeret, Fjelstrup, 172.
- Bogense, 346, 537.
- Bohnsack, Claus Hinrich Friedrich, straffefange, Ringsdorf, 337, 417.
- Bohstedt, Johann Fr. Heinrich, underretsadvokat, Blankenese, 46.
- Boldt, Nicolaus, kasserer, justitsråd, Flensborg, 348.
- Boltinggård hovedgård (Svendborg amt), 387.
- Bonebüttel (Holsten), 227.
- Bonn, 64.
- Borchert, Anna, f. Peve, gift med fragtmand J. Borchert, Itzehoe, 7.
- Borchert, Johann, fragtmand, Itzehoe, 7.
- Bordesholm amt, 54, 443.
- Borger, Rud. Gottfried Ferdinand, Reinbeck, 166.
- Bornholdt, møller, Barmstedt, 10.
- Borstel, I. G. L., underretsadvokat, Itzehoe, 46.
- Borstorf (Ratzeburg amt), 189, 411.
- Borup sogn (Københavns amt), 571.
- Bostedt (Holsten), 227.
- Bov sogn, 95.
- Boye, Johann Friedrich, underretsadvokat, Meldorf, 46.
- Boysen, J. Fr. Vest, underretsadvokat, Wandsbeck, 46.
- Braasch, Johann Ludolph, overretsadvokat, Meldorf, 45.
- Brahetrolleborg, 150, 210.
- Bramfeld (Trittau amt), 79.
- Brammer, G. P. (1801—84), biskop, 375.
- Bramstedt (Holsten), 444.
- Brandis, pantelånerske, enkefrue, Kiel, 7 f.
- Brandt, Alexander Hans Henrich, sognepræst, St. Croix, 233.
- Brasilien, 583.
- Brede, Johann Gottfried, møller, Reinbeck, 336.
- Bredsted amt (Slesvig), 417.
- Breiholz (Holsten), 445.
- Breiter, Johann Georg, slagtersvend, Rohr (Bayern), 600.
- Brekling, se Breklum.
- Breklum, 55, 417.
- Brinckmann, Ane Elisabeth, forbedringshusfange, Viborg, 270.
- Brinckmann, Hinrich Matthias, underretsadvokat, Ahrensburg, 46.
- Broby sogn (Odense amt), 498.
- Brochhorst, Heiman Jacob, slagtermester, Stege, 203.
- Brockenhuus-Schack, Knud Bille (1823—92), kammerherre, greve, 246.
- Brockenland (Holsten), 227.
- Brodersen, Marina Novisa, husjomfru, Vyk, 93 f.
- Bruh, Carl Wilh. J. H., underretsadvokat, Åbenrå, 45.
- Brun, M. W., skuespildirektør, Odense, 366.
- Brunsnæs (Broager), 139 f.
- Brunstorf (Lauenborg), 113.
- Brusk herred, 327.
- Bruun-Neergaard, E. v., overretsadvokat, Kiel, 45.
- Bruun-Neergaard, Richard v., underretsadvokat, Kiel, 45.
- Brændegaard hovedgård (Svendborg amt), 150.
- Bræstrup, Cosmus (1789—1870), politidirektør, 131 f.

- Bråby (Præstø amt), 314.
- Buchorst (Lauenborg), 361.
- Buchwaldt, Magnus v., hofjægmester, medlem af den holstenske stænderforsamling, 163.
- Bunsen, Asmus, stud. theol., 63.
- Burchardi, Adolph Heinrich (1788—1865), sognepræst, Heiligenhafen, 370.
- Burchardi, Friedrich Wilhelm, overretsadvokat, Glückstadt, 45.
- Burdorff, Peter, underretsadvokat, Segeberg, 46.
- Burg (Fehmarn), 220, 252.
- Burgtiefe (Fehmarn), 251 f., 350.
- Burmester, Johann Martin Heinrich, underretsadvokat, Pinneberg, 46.
- Busch, Hinrich, kofetier, Glückstadt, 66.
- Busenwurth (Ditmarsken), 80.
- Buthvel Hallig, 119.
- Bülow, B. E. v., dansk gesandt ved Forbundsdagen i Frankfurt, 609.
- Bülow, D. L. F. v., overjægmester, kammerherre, Kühren, 319.
- Bülow, Fred. v., kammerjunker, kaptajn, 361.
- Byttel (Slesvig), 601.
- Byttelkog (Slesvig), 16.
- Böge, P., skomager, Barmstedt, 10.
- Bøgestrømmen, 286 f.
- Börmerkog, 68.
- Bøvling sogn (Ringkøbing amt), 514.
- Callisen, I. F. L. (1775—1864), provst, Rendsborg, 91.
- Carloff, Johann, værnepligtig, 29.
- Carlsen, Hans Peter, straffefange, 21.
- Caroline (1793—1881), arveprinsesse, 215.
- Caroline Amalie (1796—1881), enkedronning, 215.
- Carsten, Hinrich, værnepligtig, Michaelisdonn, 290.
- Carstens, Carl H. F., møller, Stenten, 459.
- Carstens, Hans, straffefange, Aasbüttel, 395 f.
- Carstens, Johan Ernst Aug., landfoged, Ærøskøbing, 531.
- Carstens, Johann Heinrich Hermann, underretsadvokat, Altona, 44.
- Carstensen, Hans, underjæger, Agtrup, 56.
- Carstensen, Richard Peter, digeinspektør for Slesvig, 579, 602.
- Cartheuser, Georg Chr. Aug. (1816—60), præst, Norderhastedt, 372.
- Castagne, Wilh. Lebrecht Carl, underretsadvokat, Kiel, 46.
- Charlottenborg slot, 129.
- Charlottenlund, 73 f., 358.
- Charlottenlund gård (Udbyneder sogn), 123.
- Chemnitz, Johan Bernhard (1802—71), stænderdeputeret, præst, Kaltenkirchen, 164.
- Christensdatter, Ane, gift med indsidder Hans Sørensen, Nim, 472.
- Christensdatter, Ane Cathrine, forbedringshusfange, Viborg, 270.
- Christensdatter, Christine Marie, gift med Niels Chr. Christensen, 369.
- Christensen, Lars, gårdejer, Villerslev, 438 f.
- Christensen, Niels, straffefange, 387.
- Christensen, Niels Christian, 369.
- Christensen, Peder, fæstegårdmand, Sædding, 615.
- Christensen, Sophie, arrestantinde, Snejbjerg, 595.
- Christian VIII (1786—1848), dansk konge, 171, 310, 614.
- Christian (1818—1906), prins af Glücksborg, senere dansk konge, 32, 142—49, 208 ff., 221, 245, 298 ff., 406.
- Christian August (1798—1869), hertug af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Augustenburg, 120.
- Christiania, 246.
- Christiansborg slot, 33, 42, 261, 271, 285, 289, 298, 306, 322, 329, 333, 339, 351, 370, 374, 388, 401, 407, 422, 432, 435, 440, 446,

- 449, 452, 456, 460, 473, 484, 505, 513, 519, 523, 531, 585.
- Christiansdal, baroniet, 203.
- Christiansen, Jens, fæstegårdmand, 377.
- Christianshavn, 129.
- Christiansson, Christian, fhv. land- og byfoged, 424.
- Christianssted (Vestindien), 57.
- Christiansø, 85—89, 103, 159 f., 178, 435, 504, 585.
- Cismar, 256, 607.
- Clarke, Daniel, straffefange, Barrenspot, 327.
- Claudius, Matthias, dr. med., Lübeck, 577.
- Claudius, P., stud. theol., Kiel, 115.
- Clausen, Claus, kådner, 580.
- Clausen, Friedrich Conrad Heinrich, underretsadvokat, Burg, 417.
- Clausen, H. N. (1793—1877), teolog, politiker, 375.
- Clausewitz, Gottlob Peter, overførster, Reinfeld, 411—16.
- Claussen, Carl Eduard, underretsadvokat, Kappel, 45.
- Claussen, Johann Mathias, underretsadvokat, Heide, 46.
- Claussen-Schütz, Chr. Ludwig, overretsadvokat, Wandsbeck, 45.
- Clemensdatter, Sidsel Marie, gift med Mads Mogensen, Stensborg, 105.
- Coberg (Ratzeburg amt), 411.
- Cohen, Eleasar, underretsadvokat, Flensborg 45.
- Colind, Anders Christensen, gårdmand, Fladstrup, 317.
- Colind, Christen, gårdmand, Fladstrup, 317.
- Collin, Eduard (1808—86), departementschef, 62.
- Cornils, Jac., underretsadvokat, Garding, 45.
- Cronshagen, 301.
- Crumesse (Ratzeburg amt), 335 f.
- Dahm, Wilhelm, advokat, Mölln, 361.
- Dahms, Nicolaus, underretsadvokat, Elmshorn, 46, 48.
- Dalldorf gods (Lauenborg), 386, 557.
- Dallerup sogn (Århus amt), 394.
- Damholmshus (Viborg amt), 235.
- Dammstedt (Holsten), 228.
- Danker, Carl, pottemager, Heide, 501.
- Danmark, 152 ff., 157, 167—70, 173—76, 195, 197, 199, 204 f., 209, 221, 228, 230 f., 241 f., 245, 248, 252, 254, 259, 283, 286, 288, 296, 304, 321, 324, 326 f., 333, 342, 344 f., 346 f., 353—58, 366, 393, 402, 413, 419 f., 431, 434, 436, 440, 451 f., 461 f., 464, 467, 469 f., 474, 480 f., 486, 488—91, 496, 504 f., 507, 510, 512, 525, 532, 534 f., 537, 542, 544 ff., 548, 551 f., 567 ff., 582, 588, 606, 614.
- Dauids, Mathias (1800—77), amtmænd, Slesvig, 530 f.
- Decker, Chr. Aug. Hinrich (1806—84), sogneprest, Klein-Wesenberg, 370.
- Degenhard, gårdejer, Ahrensburg, 90.
- Delfs, Johann Chr. (1801—55), sogneprest, Oldenburg, 371.
- Dethlefsen, Aug. Eduard Asmus (1820—80), præst, Neustadt, 372.
- Dethlefsen, Henning, landmand, Varnæs, 522.
- Didriksdatter, Marie, gift med mergelgraver C. Schneekloth, Nysted, 150.
- Dieckmann, Peter August (1812—69), præst, Borsfleth, 372.
- Dicksand (Ditmarsken), 9, 66, 157, 180, 238, 501, 516, 576.
- Ditmarsken, 9, 66, 80, 99 f., 157, 370, 501, 516, 527, 576 ff.
- Dochenhuden (Pinneberg), 385, 608.
- Donner, bankier, Altona, 157.
- Drews, Alexander Heinrich, straffefange, Mori, 240.
- Dreyer, Eduard, underretsadvokat, Neumünster, 46.
- Drostrup by (Læborg sogn), 246 f.
- Dräger, Heinrich Julius David, møller, Crumesse, 336, 559.
- Dubell, advokat, Tønder, 67.
- Duborg, Hans Peter, student, Kiel, 409.

- Dunckelstorff (Holsten), 182.
 Dybbøl, 544.
 Dülfert, Agnes Margaretha Dorothea, stiftatter af hotelejer J. F. Bergmann, Rendsborg, 116.
 Düsternbrook (Kiel), 341.
 Dänicke, I., skolelærer, Lurup (Nienstäden), 98 f., 616.
 Døllefeldt kirke (Maribo amt), 236.
 Döring, Claus Friedrich (1809—71), præst, Eichede, 372.
 Ebeltoft, 41 f.
 Eckernførde, 279, 462, 509.
 Eckersberg, C. V. (1783—1853), kunstmaler, 315 f.
 Eckert, Peter Ludvig, forbedringshusfange, København, 282.
 Egeriis, landmand, 200.
 Eget (Horreby sogn), 587.
 Eggebæk (Slesvig), 16.
 Eggers, Christina, straffefange, Schlichting, 403.
 Eggerstedt, Hein Claus, straffefange, Stülldorf, 117.
 Egtved sogn (Vejle amt), 437.
 Ehnstedt, Jacob Chr., brygger og brændevinsbrænder, Broager, 139.
 Ehnstedt, Jens Chr., brygger og brændevinsbrænder, Broager, 140.
 Ehrhorn, P., brandgildeskriver, Barmstedt, 10.
 Eideren, 103, 400.
 Eiler, Laurentius Mathias, gårdejer, Højlund, 526.
 Ejderstedt, 398.
 Ejlstrup (Ringsted landsogn), 211.
 Elben, 22, 567, 599.
 Elbo herred, 327.
 Elias, Moses, straffefange, 255 f.
 Elimar (f. 1844), prins af Oldenburg, 583.
 Ellida (Island), 35.
 Elmshorn, 80, 228, 257, 441, 598, 616.
 Emcke, Johann Detlef, rådmand, Neustadt, 53.
 Emdrup, 464.
 Engelstoft, C. T. (1805—89), biskop, 375.
 Engestofte stamhus (Maribo amt), 236.
 England, 81, 84—87, 152, 154, 177, 456, 467 f., 508, 510, 534, 537 f., 542 ff., 546, 550.
 Eremitagen, 59, 77, 84, 97, 107, 111, 124, 126, 141, 151, 161, 180, 204, 210, 225, 237, 246, 253.
 Erfrade (Holsten), 182.
 Erichsen, Hinrich, gårdejer, Hostrup, 69.
 Esingen hegn (Pinneberg), 360.
 Esmarch, Johann Philip Ernst, tidl. borgmester, Segeberg, 182—88.
 Espersen, Hans, forbedringshusfange, København, 270.
 Faibusiwitz, Wulf, straffefange, 255 f.
 Falstrup (Galten sogn), 297.
 Fauerholm forpagtergård, 367.
 Feilberg, Nic. Laurentius (1806—99), sognepræst, Ullerup, 348.
 Fenger, Johs. Ferdinand (1805—61), præst, 375.
 Finsen, Vilhjalmur (1823—92), land- og byfoged, Reykjavik, 5.
 Fintzen, Hans, gårdejer, Breckling, 55.
 Fischer, W. F., generalkrigskommissær, Rendsborg, 300.
 Fischer-Benzon, kancellisekretær, Krempe, 341.
 Fjaltring sogn (Ringkøbing amt), 514.
 Fladstrup (Randers amt), 317.
 Flakkebjærg, 123.
 Flatou, Wulff, København, 504.
 Flensborg, 16, 19, 48 f., 63, 176, 192, 205, 220, 265 ff., 279, 323, 332, 337 f., 373, 397 f., 399, 417, 430, 462, 509.
 Flensborg amt, 69, 81, 244, 503.
 Flindt, C. L. H. (1792—1856), general, 184.
 Flækkeby (Slesvig), 581.
 Flätje (St. Magarethen), 396.
 Fobisletlund (Haderslev amt), 173.
 Foght, Frederikke Marie, forbedringshusfange, København, 270.

- Folkmann, Carl Henrik, lærer, Grindsted, 439.
- Forchhammer, Aug. Friedrich, overretsadvokat, Kiel, 45.
- Frahm, Franz Heinrich, underretsadvokat, Ahrensböck, 46.
- Frahm, Hans Fr., gårdejer, Bergenhusen, 69.
- Franck, Johann Heinrich Ludvig, cand. jur., Plön, 581.
- Frandsen, Alfred Carl Leopold, stud. jur., Altona, 411.
- Frank, lærer, Bevtoft, 348.
- Franke, Johann Samuel, underretsadvokat, Heide, 46.
- Frankrig, 84 f., 152, 154, 177, 461, 467, 473, 534, 537, 542 f.
- Franzhof (Lauenborg), 113.
- Fredensborg slot, 135.
- Fredericia, 202, 282, 327, 462 f.
- Frederik VI (1768—1839), dansk konge, 614.
- Frederik VII (1808—63), dansk konge, 4, 19, 23, 33, 42, 50, 59, 77, 84, 97, 107, 111, 124, 126, 141, 151, 161, 180, 204, 210, 215, 225, 237, 246, 253, 261, 271, 285, 289, 298, 306, 322, 329, 333, 339, 351, 357, 370, 374, 388, 401, 407, 422, 432, 435, 440, 446, 449, 452, 456, 460, 473, 484, 505, 513, 519, 523, 531, 537, 547, 561, 570, 585, 594, 606, 612.
- Frederik Ferdinand (1792—1863), arveprins, 42, 50, 59, 152, 215, 225, 237, 246, 261, 271, 285, 329.
- Frederiksborg distrikt, 32.
- Frederiksborg slot, 4, 19, 23, 50, 357, 537, 547, 561, 570, 594, 606, 612.
- Frederiksen, Jens Carl, straffefange, 252.
- Frederiksgave hovedgård (Odense amt), 418 f., 567.
- Frederikshavn, 287 f., 329, 513.
- Frederikshavn (citadellet), 132, 463, 550.
- Frederiks hospital, det kgl., 325, 424.
- Frederiksstad, 74, 95, 441, 602.
- Frederikssted (Vestindien), 57.
- Frederiksværk (Viborg amt), 235.
- Frejlev sogn (Ålborg amt), 52.
- Fricke, Gustav Adolph, professor, Kiel, 91.
- Friederici, Carl, overretsadvokat, Kiel, 45.
- Friedrich Hinrich Wilhelm, hertug til Glyksborg, 140.
- Friedrichsgabekog (Ditmarsken), 577.
- Friis, Jürgen Nicolaus (1823—94), præst, Heiligenstedten, 371.
- Frøelund (Mårkjær herred), 109.
- Frölich, Johann Friedrich Nic., overretsadvokat, Slesvig, 45.
- Frørup (Slesvig), 16, 266.
- Fuglsang skov (Fredericia), 327.
- Fyn, 202, 309 f., 462 f., 510.
- Fürst, Carl, læge, 11.
- Fysing herred (Gottorp amt), 450.
- Færøerne, 57, 78, 96, 252, 271, 289, 306, 314, 420, 505, 527, 539 f., 563.
- Faarup, Clemmen Christensen, dragon, 584.
- Gaarden (Kiel amt), 138.
- Gammel Haderslev, 502.
- Gammelgård (Als), 70, 191.
- Ganderup (Øster-Hasing), 589.
- Gardthausen, Gustav Waldemar (1807—72), præst, Barmstedt, 370.
- Gardthausen, Johann Friedrich Nicolaus, underretsadvokat, Segeberg, 46.
- Gebert, Margaretha, f. Jungbloth, Brunsbüttel, 255.
- Georg, straffefange, Two Williams, 327.
- Gerber, Otto Arnold Friedrich, stud. phil., Rendsborg, 564.
- Gern herred, 425 f., 562.
- Gern sogn (Gern herred), 425.
- Gersdorff, Bodil, kammerherreinde, 50.
- Gersdorff, Jens Peter, Boltinggård, 387.
- Gersdorffske fideicommiss, det, 288.
- Giles, Alfred, eng. ingeniør, 419.
- Gisselfeld kloster, 314.
- Gleisz, Friedrich Aug. (1811—84), præst, Curau, 372 f.
- Gloyer, Gerhard (1812—87), præst, Breitenburg, 371.

- Glückstadt, 66, 112, 230, 240, 287, 330, 335, 397, 448, 462, 558.
 Glöde, Hans Dethlev Hinrich, arrestant, Oberwohld, 574.
 Godeffroy, Caesar, Hamborg, 385, 608.
 Goos, August, toldforvalter, Sande, 82.
 Goos, Georg Fr., overretsadvokat, Slesvig, 45.
 Gosewiese (Bramstedt), 444.
 Gottfriedsen, Wilhelm, dr. med., Haderslev, 577.
 Gottorp amt, 55 f., 67 ff., 450, 503.
 Grenå, 42, 406.
 Grevencop (Holsten), 228.
 Griebel, underretsadvokat, Heide, 46.
 Gross-Flintbeck (Bordesholm amt), 263.
 Grumtofte sogn (Slesvig), 417.
 Grundtvig, N. F. S. (1783—1872), præst, digter, 376.
 Grüner, G., generalkrigskommissær, Kærup, 210 f.
 Grüner, Georg, jægermester, Raunstrup, 211.
 Grünhaus (Holsten), 186.
 Grøde Hallig, 119.
 Grønland, 619 f.
 Grønlandshuse (Hørsholm sogn), 107.
 Gudmundsson, Th., sysselmand, Island, 5.
 Gudskog, 56, 68.
 Gudumlund gods, 224.
 Guldager sogn (Ribe amt), 262.
 Guldborgland, baroniet, 573.
 Guldringa syssel (Island), 35.
 Guth, Ferdinand, underretsadvokat, Heide, 46.
 Gülich, Hector, underretsadvokat, Oldesloe, 46.
 Gülich, Julius, overretsadvokat, Pinneberg, 45.
 Gültzow gods, 607 f.
 Gähler, Christopher Chr. Ad. Hermann, amtsforvalter, Nordborg, 348, 350.
 Haack, Volquardt Georg Friedrich (1808—64), præst, Zarpn, 372 f.
 Haase, Lorenz Tetens, overretsadvokat, Tönning, 45.
 Hadenfeldt, Carl Heinrich (1807—59), præst, Neuenkirchen, 371.
 Haderslev, 17, 27, 95, 502, 504.
 Haderslev amt, 16 f., 502.
 Haderslev Vesteramt, 17, 120.
 Hadsherred, 150 f., 367.
 Hager, Theodor Sophus Otto, dr. med., Glückstadt, 330.
 Halb, Samuel Friedrich, underretsadvokat, Glückstadt, 46.
 Hald, Jens Nielsen, brygger, København, 322, 593.
 Hall, C. C. (1812—88), kst. generalauditor, 29 f., 56, 565.
 Hallas, kaptajn, Sønderborg, 348, 350.
 Halle, 262.
 Halloh (Holsten), 227.
 Halvorsen, I. H., skriver, København, 200.
 Halvorsen, Noline, f. Dary, gift med skriver I. H. Halvorsen, 200.
 Hamborg, 6, 10, 83, 120, 166, 207, 223, 599, 606.
 Hamer, Catharina, f. Schweim, gift med Timm Hamer, Tegelbeck, 559.
 Hamer, Timm, Tegelbeck, 559.
 Hammer, kontrollør, Segeberg, 349.
 Hammerum herred, 369.
 Hancke, Carl Fr. Ferdinand, overretsadvokat, Slesvig, 45.
 Handborg herred, 473.
 Handelsmann, Gottfried Heinrich, dr. phil., Altona, 433.
 Hannover, 282, 516 f.
 Hansdatter, Ane Kirstine, tugthusfange, Rude, 400.
 Hansdatter, Birthe, Gyldenholms mark, gift med Niels Petersen, sammesteds, 596.
 Hansdatter, Kirsten, fæstegårdmands-enke, Malling, 316.
 Hansen, Ane Hansine, arrestantinde, 589.
 Hansen, C. F. (1788—1873), krigsminister, 85, 339, 357.

- Hansen, Christen, gårdejer, Starup, 423.
 Hansen, Christopher, indsidder, Bovrup, 59.
 Hansen, Frederik, smed, arrestant, Knabstrup, 421.
 Hansen, Hans, kontorist, 150.
 Hansen, Hans, underretsadvokat, Oldesloc, 46.
 Hansen, Hans Jørgen, fæstegårdmand, Vester Vedsted, 471.
 Hansen, Jens, fæstegårdmand, Kærby, 346.
 Hansen, Jens, Strøby, 109.
 Hansen, Jørgen, tømmer- og brandsvend, Ålborg, 572.
 Hansen, Jørgen P. Chr., overretsadvokat, Slesvig, 45.
 Hansen, Maren, tugthusfange, Odense, 270.
 Hansen, Maria Margaretha Dorthea, arrestantinde, 602.
 Hansen, Mathias (1803—74), sogneprest, Wilster, 371.
 Hansen, Mette Kirstine, gårdejer, Sædding, 615.
 Hansen, Niels Peter, skipper, 400.
 Hansen, Peder, gårdejer, Eget, 587.
 Hansen, Peder, forbedringshusfange, Odense, 387.
 Hansen, Roland Chr., fæstningsslave, 271.
 Hansen, Sophie Catharina Magdalena, straffefange, Fredericia, 322.
 Hansen, Villads, the- og porcelænshandler, København, 471.
 Harders, Claus, tømmer, Kellinghusen, 212.
 Harries, Heinrich Raphael (1802—75), præst, Altona, 372 f.
 Harring, Andreas, Øster Husum, 612.
 Harry, straffefange, Orangegrove, 327.
 Hartig, Edmund v., greve, østrigsk minister, København, 604, 609.
 Hartmeyer, August, underretsadvokat, Kiel, 46.
 Hartwig, Detlef, Gerhard, hyrde, Rathmannsdorf, 120.
 Hartz, Joh. Christ. Emil, stud. theol., Kiel, 564.
 Hasselmann, Carl Chr. Fr. (1794—1882), stænderdeputeret, præst, Altencrempe, 164.
 Hasselmann, Zacharias (1822—86), cand. theol., Altencrempe, 527.
 Hassing sogn (Thisted amt), 438 f.
 Havsteen, I. T., amtmand, Island, 4.
 Hedde, Fr. Aug. Peter, underretsadvokat, Kiel, 45.
 Hegermann-Lindencrone, C. (1807—93), officer, 422.
 Heiberg, Carl Friedrich, overretsadvokat, Slesvig, 45.
 Heiberg, J. L. (1791—1860), teaterdirektør, professor, 62.
 Heide, Maria Catherina v. d., f. Muhl, 431.
 Heide, W. v. d., møller, 431.
 Heide (Ditmarsken), 441, 527.
 Hein, L., landbruger, Curau, 433.
 Heine, bankier, Hamborg, 157.
 Heineth, Antonin, sogneprest, Åstrup, 587.
 Heitmann, Chr., straffefange, 255.
 Heldt, Johann Friedrich Nicolaus, underretsadvokat, Altona, 46.
 Helmcke, Paul Bernhard, underretsadvokat, Rendsborg, 46.
 Helmstorf (Holsten), 186 f.
 Helsing sogn (Frederiksborg amt), 570.
 Helsingør, 37, 49 f., 180, 201, 223, 462, 517, 596.
 Heltberg, Peter Severin, toldforvalter, Büsum, 349.
 Heltzen, Eugenius S. E. (1818—98), amtmand, Åbenrå, 530.
 Hemme (Ditmarsken), 138.
 Hendriksen, Niels, fæstegårdmand, Vester Hasing, 589.
 Hennings, Carl Heinrich Volrath, underretsadvokat, Lütjenburg, 46.

- Hennings, Jul. H. P. W., underretsadvokat, Slesvig, 45.
- Hensen, Marx, Syderhøvt, 431.
- Henstedt (Ditmarsken), 64.
- Herrekog, 80.
- Hertel, Hans Wilhelm (1800—72), sognepræst, Moltrup, 348.
- Heseler, Ernst Friedrich, underretsadvokat, Segeberg, 46.
- Hesse, C. W., hofjunker, 5.
- Hesse, Carl Friedrich Ludwig, skræderlærling, Grünengræse, 502.
- Hesse, Johann Chr., skræder, Grünengræse, 502.
- Hessel mølle (Gottorp amt), 503.
- Hesselø, 41.
- Heuermann, se H. W. Höpfner.
- Heyde, Carl Magnus v. d. (1806—95), præst, Nortorf, 371.
- Hillerslev herred, 473.
- Hillerød, 51.
- Hinckelmann, Anna Elisabeth, f. Krützfeld, gift med arbejdsmand J. C. Hinckelmann, Plön, 340.
- Hinckelmann, Ernst Heinrich, Plön, 340.
- Hinckelmann, Johann Chr., arbejdsmand, Plön, 340.
- Hindholt (Sorø amt), 57.
- Hingst, Hans Chr., hjulmagersvend, Bramstedt, 446.
- Hinrichsen, Heinrich Hans, stud. theol., 63.
- Hinrichsen, Mathias Hansen (1800—73), præst, Bordesholm, 372 f.
- Hjelmslev herred, 425 f., 562.
- Hjerting (Ribe amt), 19.
- Hoed sogn (Sønder-Dyrs herred), 41.
- Hohn (Slesvig), 568.
- Holbæk amt, 76, 408.
- Holck, Peter Carl Chr., herredsfoged, 327.
- Holland, 551.
- Holler, M. H., fabrikant, Carlshütte, 521.
- Hollingsted, 67.
- Holm, Ernst, stud. theol., Kiel 444.
- Holmans herred, 327.
- Holmen (København), 129.
- Holst, Heinrich, møller, Depenau, 528.
- Holstein, U. A., amtsforvalter, Flensburg, 348.
- Holstein-Lederborg, Chr. (1809—95), lensgreve, 20, 472.
- Holsten, 5, 8, 11, 14, 18, 22, 30 f., 40, 43—48, 66, 73, 79, 82 f., 89 ff., 96, 100 f., 108, 112, 119, 157, 163 f., 181, 189 f., 195, 197, 207 f., 211—15, 217 ff., 221 f., 224, 227—30, 238 f., 247—50, 254, 256 ff., 263 f., 268 f., 277—81, 289 f., 296, 300—03, 305, 318 f., 323—26, 329 f., 335, 342, 344 f., 348, 352 f., 355—58, 362 ff., 368, 370, 378, 385, 393 f., 395 ff., 404, 406, 410, 412—17, 419, 427 f., 433 f., 436, 440 ff., 445—49, 451 f., 461 f., 469 f., 474, 476 f., 479 f., 482 f., 485 f., 488 f., 493 f., 499 ff., 506, 508 ff., 516 ff., 520, 528 f., 532, 548, 555, 557 f., 567 ff., 571, 574 ff., 592 f., 604—07, 609, 611, 617.
- Holtenuau, 568.
- Holzkrug (Slesvig), 16.
- Homann, Christiane Cecilie, frk., Husum, 365.
- Homå sogn (Sønder-Dyrs herred), 41.
- Horsens, 288, 470.
- Horwitz, Julius, fabrikant, Hamborg, 410.
- Hoven sogn (Ringkøbing amt), 587.
- Howitz, Daniel Chr. B., godsforvalter, Vemmetofte, 59.
- Howoldt, slagter, Stockeldorf, 54.
- Hues, Johann Peter, møller, Fahrstedt, 340.
- Husby herred (Slesvig), 72, 109, 417.
- Huss, Johann Ludwig Aug., overretsadvokat, Ahrensburg, 45 f.
- Husum, 16, 220, 265 ff., 279, 332, 337 f., 365, 373, 399, 430, 462, 509, 601.
- Husum amt, 36, 67, 122,
- Huwaldt, Johann S., overretsadvokat, Uetersen, 45.
- Hvilsted sogn (Ning herred), 150 f.
- Hübener, Eduard Julius, dr. med., Heide, 577.

- Hygom, Jacob Carl Chr., trainkusk, 594.
 Hyllerup (Vis herred), 503.
 Hüttmann, J. J., amtsforstander, Nahe, 599.
 Hyrup sogn (Slesvig), 417.
 Häuschell, sognepræst, St. Croix, 233.
 Høbbet gård (Brahetrolleborg sogn), 288.
 Hoeck, Fr. Heinrich Carl Ludv., student, 262.
 Høegh-Guldberg, Ove (1731—1803), statsmand, historisk og teologisk forfatter, 597.
 Höhling, Julius Oluf Bedstedt, toldinspektør, Glückstadt, 349 f.
 Høiland, Hans Jensen, fæstningsslave, 271.
 Hoencke, Hans Friedrich, underrettsadvokat, Kellinghusen, 46.
 Höpfner, Heinrich Wilh., kontorist, Preetz, 139.
 Hørдум sogn (Thisted amt), 422.
 Hörnerkirchen (Holsten), 25.
 Hørsholm sogn, 107.
 Hötterling, Andreas, værnepligtig, Elms-horn, 93.
 Ibsen, Ane, datter af Bolette Kirstine Nielsdatter, 123.
 Idestrup sogn (Falster), 571.
 Indslev sogn (Odense amt), 438.
 Ingemann, B. S. (1789—1862), professor, digter, 597.
 Ipsen, A., underrettsadvokat, Bordesholm, 44.
 Ipsen, Carl Friedrich Ulrich, underrettsadvokat, Plön, 46.
 Island, 4, 23, 51 f., 78, 252 f., 424, 460 f., 474, 563, 603.
 Itzehoe, 114, 218, 220, 228, 410, 541, 558.
 Iversen, Jens Wilhelm, tømmermand, 432.
 Iversen, Johanne Wilhelmine, arrestantinde, 505.
 Jaacks, Hans Hinrich, parcellist, Bolande (Holsten), 92.
 Jacobsen, Christian, underrettsadvokat, Slesvig, 45.
 Jahn, syndikus, Kiel, 529.
 James, Bona, straffefange, Goodhope, 327.
 Japsen, Johann Chr. Ludwig (1820—82), præst, Seester, 371.
 Jeberg (Galten herred), 298.
 Jencker, I. G., møllebygger, Lieth (Pinneberg), 228.
 Jenisch, bankier, senator, Hamborg, 157.
 Jensdatter, Christine, gift med husmand Jens Chr. Jensen, Granholt, 111.
 Jensdatter, Maren, gift med jordbruger Chr. Vilh. Sally, 111.
 Jensen, lærer, Gudskog, 56.
 Jensen, Hans Jacob Lemming, skipper, 59.
 Jensen, J. C., gårdejer, Ovtrup, 598.
 Jensen, Jens, gårdejer, Dommerby, 611.
 Jensen, Jens, Estvad, 235.
 Jensen, Jens Chr., husmand, Granholt, 111.
 Jensen, Johan Georg Keller, apoteker, Store Quern, 244.
 Jensen, Jørgen, straffefange, 41.
 Jensen, Lars, arvefæster, Bredstrup, 111.
 Jensen, Maren, gift med tjenestemand Knud Jørgensen, Frølund, 595.
 Jensen, Niels, tjenestekar, Harritslevgård, 537.
 Jensen, Niels, gårdejer, Uglerup, 41.
 Jepsen, Catherina Maria, 68.
 Jessen, Jess, møller, Husby, 72.
 Jessen, Johann, møller, Grødesby, 452.
 Jessen, Johann Chr. Martin (1805—77), præst, Grömitz, 372.
 Jessen, Maria Margaretha, gift med møller Hinrich Thomsen, Grødesby, 452.
 Jettbrock (Bordesholm amt), 329.
 Jochims, etatsråd, Slesvig, 339.
 Johannsen, Andreas, oppebørselskontrolør, Klein-Wesenberg, 326.
 Johannsen, Hans, stolemager, Sønderborg, 451.
 Johannsen, J., barber, Wandsbeck, 384.
 Johannsen, Johann, kogforvalter, Kronprinzenkog, 119.

- Johannsen, Peter, Broager, 322.
 Johannsen, Wilhelm (1813—88), amtmand, Husum, 530, 601.
 Johansen, Daniel, gårdejer, Drostrup, 247.
 Johnsen, Thord Nattestad, skomager-svend, Qvalbø, Færøerne, 271.
 Jonasson, Th., landsoverretsassessor, Island, 4.
 Jordt, Peter Aegidius, teglværksejer, Flensborg, 103.
 Joseph, straffefange, Wintberg, 327.
 Juel, Niels Larsen, arrestant, 400.
 Juellinge hovedgård (Maribo amt), 77.
 Juhl, Karl Chr. Aug. (1827—72), stud. theol., Neustadt, 330.
 Jurell, John, straffefange, Cornhill, 327.
 Jylland, 49, 103, 159, 202, 342, 462, 517, 531, 540, 549, 605.
 Jürgensen, Jürgen, underretsadvokat, Tønder, 45.
 Jægersborg, 140.
 Jægerspris, 367, 469.
 Jørgensdatter, Ane, Fillerup, 40.
 Jørgensdatter, Ane Kirstine, 109.
 Jørgensen, Hans John, arrestant, København, 595.
 Jørgensen, Knud, tjenestemand, Frølund, 595.
 Jørgensen, Ole, arvefæster, Holløse, 75.
 Kabell, salineinspektør, Oldesloe, 349.
 Kaland, Carl Friedrich, licentiat, Krempe, 577.
 Kallundborg, 329.
 Kaltschmidt, Carl Heinrich Rudolph, Neumünster, 300 f.
 Kaltschmidt, Ernestine Johanna, f. Philipp, gift med fabrikant J. F. Kaltschmidt, Neumünster, 301.
 Kaltschmidt, Johs. Friedrich, fabrikant, Neumünster, 300 f.
 Kalvehavehus (Bredstrup by), 112.
 Kande, Niels Sørensen, Sorring, 562.
 Kappel, 266.
 Kappel herred (Slesvig), 450.
 Kardorff, C. E. v., amtmand, Steinburg, 47, 165.
 Karleby sogn (Falster), 587.
 Karsbjerg, Jens Christian, gårdejer, Hoven, 587.
 Kastberg, O., strandingskommissionær, 514.
 Kastrup hovedgård (Sorø amt), 97.
 Katstrup hovedgård (Holbæk amt), 76.
 Kavslunde sogn (Odense amt), 499, 611 f.
 Kellinghusen (Holsten), 212.
 Ketelsbüttel (Holsten), 410.
 Kibbel, H. L., landbruger, Curau, 433.
 Kiel, 10 f., 14 f., 43, 48, 91, 100, 115, 138, 163 f., 172, 192, 194 f., 204, 228, 247 f., 255 f., 262, 264, 301, 330, 340 f., 404 ff., 409, 433, 444, 448, 462, 499 f., 529, 538, 558, 563 f., 577, 618.
 Kiel slot, 340 f., 618.
 Kielmannsegge, L. v., greve, vicelandmarskal, Gültzow, 403, 444, 608.
 Kingo, Thomas (1634—1703), biskop, Odense, 597.
 Kingshill (Vestindien), 57.
 Kirchner, H. F., husfoged, Reinbeck, 11.
 Kisdorfer Wohld (Holsten), 428.
 Kjer, cand. jur., 238, 253.
 Kjosar syssel (Island), 35.
 Kjær, Søren Wilhelm, arrestant, København, 421.
 Klein-Wesenberg, 326.
 Kleiner, Johanne Nielsdatter, straffefange, Bjerne, 21.
 Kletkamp (Holsten), 187.
 Kloppenburg, H. H. O., møller, Altona, 384.
 Klosterkro (Slesvig), 601.
 Knoop, Ernst Johannes, underretsadvokat, Glückstadt, 46.
 Knubbeløkke by (Kappel sogn), 77.
 Knudsen, Ane Marie, Almstedskov, 290.
 Knudsen, B., amtmand, Femern, 531.
 Knudsen, Mikkel, inderste, Almstedskov, 290.
 Knuth, A. W., greve, hofjægermester, Christiansdal, 203.

- Knuth, Minna, f. Buttlar, gift med greve A. W. Knuth, Christiansdal, 203.
- Knuthenborg grevskab, 236.
- Kogel gods (Lauenborg), 361.
- Kolding, 329, 562.
- Kongeriget, se Danmark.
- Konstantinopel, 60, 484.
- Kordes, Jacobine Marie, 68.
- Korsør, 60, 462.
- Kracht, Peter Lau, underretsadvokat, Glückstadt, 46.
- Krambeck, Heinrich Detlef, straffefange, 79.
- Kraus, Georg Ed., underretsadvokat, Plön, 44.
- Krebs, Carl Fred. Emil, underretsadvokat, Bredsted, 45.
- Krempe, 228.
- Krieger, L. H. E. A., major, Altona, 350.
- Kristiansson, Th., provst, Stranda, Island, 5.
- Krogh, Hans Ditlev, amtsforvalter, justitsråd, Slesvig, 348.
- Krogh-Meyer, Chr. Carl Fred. Emil Aug. (1818—97), præst, Sottrup, 348.
- Kronborg distrikt, 32.
- Kronborg slot, 202, 462.
- Kronprinzenkog (Ditmarsken), 9, 66 f., 516.
- Kruse, Johann, møller, Elmshorn, 411.
- Kruse, Jürgen, møller, Westerdeich, 340.
- Kruss, Catharina Elisabeth Sophie, f. Backhaus, gift med sømand Joachim Heinrich Christoph Köpcke, Altona, 558.
- Kröger, Hans Ewald, ejendomsbesidder, Landkirchen, 37.
- Kuhlen (Holsten), 182.
- Kummerfeld (Pinneberg), 360.
- Kuss, kaptajn, Sønderborg, 339.
- Kværkeby, Lars Johansen, forbedringshusfange, København, 282.
- Kühl, Ditlev, underretsadvokat, Garding, 45.
- Kühlewind, Henriette, gift med skomager Johann Offer, Ratzeburg, 361.
- Kürschner, Carl Th. Gottfried, underretsadvokat, Rendsborg, 46.
- Kähler, Carl Nicolaus (1804—71), præst, Brügge, 372.
- Kähler, Carl Nicolaus (1804—71), præst, Altheickendorf, 277.
- Kær herred (Slesvig), 417.
- Kærby (Vends herred), 346.
- Kærup hovedgård (Sorø amt), 211.
- København, 50, 63 f., 76, 78 f., 84, 97, 109, 127—36, 140, 149, 179, 180, 192 f., 200 f., 203, 225, 235, 237, 267 f., 290 f., 293, 295, 297, 306, 308, 322, 374, 377, 388, 406 f., 409, 423 f., 436, 462, 464, 505, 517, 524 f., 533, 541, 544, 546 f., 550 ff., 555, 561 f., 584, 586, 593, 596, 615.
- Københavns amt, 561, 594.
- Köbner, H. W., bogtrykker, Altona, 434.
- Køge, 322.
- König-Christian-Kog, 409 f.
- Königsförde (Slesvig), 568.
- Köpcke, Joachim Heinrich Christoph, sømand, Altona, 558.
- Köster, Hans Peter, møllejejer, Tinnum, 291.
- Kårup (Vallekilde sogn), 97.
- Lage, Peter, underretsadvokat, Preetz, 46.
- Landkirchen (Fehmarn), 37.
- Landwehr (Slesvig), 568.
- Lange, F. G. C., branddirektør, Wandsbeck, 11.
- Lange, Georg Otto, underretsadvokat, Altona, 46.
- Lange, Ludvig, urtekræmmer, København, 40.
- Lange, Michael (1788—1856), overpræsident, 79.
- Larsdatter, Kirsten, tjenestepige, Odense, 537.
- Larsdatter, Kirstine, tjenestepige, Nederste Torp, 504.
- Larsen, Christen, husmand, Jordløse mark, 59.
- Larsen, Jens, Grønningen (Hjørring amt), 592.

- Larsen, Jens Peter, tjenestekarl, Nyord, 592.
- Larsen, Jens Wilhelm, forbedringshusfange, København, 270.
- Larsen, Knud, styrmand, 400.
- Larsen, Lars, snedkersvend, Nysted, 150.
- Lassen, B. A. Th., købmand, Hamborg, 112.
- Lassen, Frederik, pottemager, Mosbjerg, 368.
- Lassen, Gustav Fred. (1801—54), overpræsident, Flensborg, 530.
- Lassen, I, amtsforvalter, Tønder, 15 ff.
- Lauenborg amt, 113, 607 f.
- Lauenborg by, 118, 361.
- Lauenborg, hertugdømmet, 7 f., 18, 23 ff., 40, 45, 65, 82 f., 90, 96, 101, 117, 139, 156, 189, 228, 230, 239, 256, 317 f., 335, 378—84, 386, 396 ff., 401 ff., 433, 434, 448, 452, 488, 499 f., 506, 516 f., 532, 557 f., 574, 576, 592, 599 f., 609, 617.
- Lauritzen, C. C., skipper, Troense, 470.
- Ledreborg hovedgård (Københavns amt), 20, 472.
- Lehmann, Th. Heinrich Wilh., underretsadvokat, Kiel, 44.
- Lehmkamp (Neuhof, Holsten), 138.
- Lehmkuhl, Ad., bogtrykker, Altona, 434.
- Lempke, Carl, landbruger, Süderdeich, 119.
- Lemvig, 329.
- Leonhardt, Friedrich Wilh., overretsadvokat, Pinneberg, 45.
- Levensau (Slesvig), 568.
- Levensau (Holsten), 228.
- Lex (Slesvig), 568.
- Liebe, C. F. J. H. (1815—83), fg. statssekretær, 19, 23, 33, 42, 50, 59, 77, 84, 96, 107, 111, 124, 126, 141, 151, 160, 179, 203, 210, 225, 237, 246, 253, 261, 271, 285, 289, 298, 306, 321, 329, 333, 339, 351, 357, 369, 374, 388, 400, 407, 422, 432, 435, 440, 446, 449, 452, 456, 460, 473, 483, 505, 513, 519, 523, 531, 537, 547, 561, 570, 585, 594, 606, 612, 620.
- Liebmann, Salomon, skrædermester, København, 235.
- Liebmann og Thune, handelshus, Helsingør, 95.
- Liep, Andreas Fr., arrestant, Angelsund (Adelby sogn), 166.
- Lille-Solt sogn (Slesvig), 417.
- Limfjorden, 333, 555.
- Linau (Holsten), 411.
- Lindemann, Christina Elisabeth, f. Muhl, 431.
- Lindemann, Heinrich, 431.
- Lindenberg grevskald, 224.
- Lindencroneske fideicommiss, 422.
- Lindenhan, E. L. A., dr. phil., Åbenrå, 115.
- Lindenhan, Hans Julius, husfoged, Tønder amt, 17.
- Linå sogn (Århus amt), 394, 425.
- Lise, Rasmus Svendsen, fæstningsslave, 271.
- Lobedanz, Carl Friedrich, underretsadvokat, Itzehoe, 44.
- Lohse, Ernst Theodor, underretsadvokat, Rendsborg, 46.
- Lolland, 307.
- London, 37, 153 f.
- Lorentzen, dr. med., Kiel, 115.
- Lorentzen, rådmand, Kiel, 618.
- Lorentzen, H. P., grosserer, København, 140.
- Lorentzen, Jens, forbedringshusfange, Viborg, 270.
- Lorenzen, Catharina, M. C., f. Dose, enke efter toldkontrollør Lorenzen, Kiel, 519.
- Lorenzen, Cecilie, f. Höck, gift med teglværksbesidder P. Lorenzen, Nyværk, 68.
- Lorenzen, Friedrich, underretsadvokat, Oldenburg, 46.
- Lorenzen, Peter, teglværksbesidder, Nyværk, 68.
- Louise (1817—98), prinsesse, gift med prins Christian af Glücksborg, 32, 209.
- Lowe, Johann Simon, Altona, 449.

- Lucht, Nic. Wilh., overretsadvokat, Glückstadt, 44.
- Luhnstedt (Rendsborg amt), 165.
- Lund, militærlæge, Eckernförde, 348.
- Lund, Thomas, Toftlund, 159.
- Lund, Troels (1802—67), teatermalers, 62.
- Lundbymølle (stamhuset Vennerslund), 76 f.
- Lundius, Hildemar, underretsadvokat, Uetersen, 45.
- Lundt, Jacob H., kammerråd, 619.
- Lurup (Nienstedten sogn, Holsten), 99.
- Lübbes, Carl Chr. Th., underretsadvokat, Eckernförde, 579.
- Lübbes, Friedrich Otto Theodor, underretsadvokat, Altona, 46, 48.
- Lübeck, 25 f., 83, 207, 388, 433, 441, 577, 606.
- Lüdemann, Georg Johann Friedrich (1809—82), præst, Hamburg, 372.
- Lüders, Andreas, værnepligtig, Elms-horn, 93.
- Lyngby sogn (Sønder-Dyrs herred), 41.
- Lysgård-Hids herred, 235.
- Lütjenburg, 186.
- Lütjensfeld (Kappel), 266.
- Lütke, Marcus Claus Wilh., apoteker, Poppenbüttel, 395.
- Lützens, Alexander, underretsadvokat, Pinneberg, 46.
- Lützhøft (Husby herred), 109.
- Læk sogn (Slesvig), 417.
- Læssø, 84.
- Løgstør, 555.
- Löth, Abraham Larsen, fæstningslave, 271.
- Löwenstein, Hermann, fabrikant, Altona, 341.
- Løverodde (Slesvig), 365, 521.
- Maasbøl (Tønder amt), 81.
- Maassen, Friedrich Wilh., underretsadvokat, Meldorf, 46.
- Madsen, Niels, gårdejer, Indslev-Tårup, 438.
- Madvig, J. N. (1804—86), professor, 352.
- Magnus, Maria Catharina, f. Boysen, gift med kvægdriver Martin Chr. Magnus, Kappel, 450.
- Magnus, Martin Chr., kvægdriver, Kappel, 450.
- Mahony, William, straffefange, Longford, 327.
- Malling (Århus amt), 316.
- Mandbjerg skov (Haderslev amt), 159.
- Mangor, Hans Jørgen Siegfried, major, kanalsekretær, 94.
- Mannhagen (Holsten), 181.
- Mannhardt, Johann Wilh., underretsadvokat, Rendsborg, 46.
- Manthey, amtsforvalter, Sønderborg, 365.
- Martensen, H. (1808—84), biskop, 376, 561.
- Margaretenhof (Holsten), 182.
- Mariager, 84.
- Marie Sophie Frederikke (1767—1852), enkedronning, 73, 123, 245, 366.
- Marks, Benny, sadelmagersvend, Haderslev, 27.
- Marne (Ditmarsken), 340.
- Martens, underretsadvokat, Pinneberg, 46.
- Martens, Paul Heinrich, landsretsnotar, Glückstadt, 65.
- Martens, Wilhelm Heinrich (1819—80), præst, Wilster, 372.
- Martensen, H. L. (1808—84), professor, biskop, 238, 375.
- Martinot, Peter Heinrich, dr. med., Altona, 92.
- Massmann, Hans Heinrich Ernst, amtsforvalter, 103.
- Mathiesen, justitarius, kancelliråd, stænderdeputeret, Glückstadt, 162 f.
- Matthiesen, Peter Jacob, urmager, Garding, 399.
- Matthiessen, Christian, underretsadvokat, Slesvig, 45.
- Matzen, Chr. Friedrich, møller, Schörde-rup, 399.
- Matzen, Claus Heinrich, møller, Wolde, 399.

- Mau, Carl Edvard (1814—88), præst, Burg, 371 f.
- Mauritzen, Jens, se Christiansen, Jens. Mecklenburg, 605.
- Mecklenburg-Schwerin, 113 f.
- Medelby sogn (Slesvig), 417.
- Meinecke, Christiane Annette, 200.
- Meinecke, Henriette Wilhelmine, 200.
- Meinerts, Carl Friedrich, købmand, Neustadt, 557.
- Meinung, sekondløjtnant, København, 350.
- Meldorf (Ditmarsken), 516.
- Melsted, P., amtmand, Island, 4.
- Mencke, Detlef Adam Wilh., dr. med., Itzehoe, 92.
- Messingsschlägerteich (Reinfeld), 98.
- Meyer, Adolph, underretsadvokat, Altona, 44, 46.
- Meyer, August H., farver, Oldesloe, 290.
- Meyer, Fr. Otto Ulrich, dr. med., Kapel, 92.
- Meyer, Wilh. Benedict, licentiat, Oldensworth, 577.
- Meyeren, Emil Henrik Waldemar, postmester, Preetz, 349.
- Meyersahm, underretsadvokat, Kiel, 46.
- Meyersahm, Heinrich Georg Christ., underretsadvokat, Oldenburg, 46.
- Meyhoff, Philip, gårdejer, Bergenhusen, 69.
- Meyland, Jürgen Chr., overretsadvokat, Glückstadt, 45.
- Michaelis, Eduard Otto, dr. med., Kiel, 577.
- Middelboe, D. E., kaptajnvagtmester, Rendsborg, 350.
- Middelfart, 499, 611 f.
- Mikkelsen, Anders, fæstegårdmand, Vester Nebel, 423.
- Mikkelsen, Hans, fæstegårdmand, Starup, 423.
- Mikkelsen, Jens, fæstegårdmand, Tæbring, 345.
- Mikkelsen, Jens, fæstegårdmand, Vejstrup, 438.
- Mogensen eller Christensen, Mads, arrestant, Stensborg, 105.
- Mohr, Hinrich, landmand, Offenau, 556.
- Mohr, Johann Hinrich, værnepligtig, Averlack, 92.
- Mols herred (Randers amt), 41 f.
- Moltke, Carl (1798—1866), greve, minister for Slesvig, 11, 585.
- Moltke, W. v., overførster, Sønderborg, 349.
- Monrad, D. G. (1811—87), biskop, 566, 570.
- Mordhorst, Wilh. Heinrich, underretsadvokat, Kiel, 46.
- Mori gods (Holsten), 441.
- Moritzen, H. T., amtsforvalter, major, Pinneberg, 349.
- Muderspach, Friedrich, underretsadvokat, Åbenrå, 45.
- Musse kirke (Maribo amt), 236.
- Mühlenberg (Holsten), 301 f.
- Mühlenberge (Lauenborg), 161.
- Mühlensteht, Maltha Chr. (1786—1852), kommandørkaptajn, 421.
- Mühlensteht, Martine Nicoline Marie Johanne (1787—1861), enke efter kommandørkaptajn Mühlensteht, 421.
- Müllenhof, digebygger, 238.
- Müller, overretsadvokat, Oldesloe, 398.
- Müller, Chr., underretsadvokat, Meldorf, 46.
- Müller, F. W., bøsse-mager, København, 191.
- Müller, Georg Carl, underretsadvokat, Kiel, 46.
- Müller, Hermann, overretsadvokat, Oldesloe, 45.
- Mynster, J. P. (1775—1854), biskop, 375, 424.
- Myresned (Avnbølgård), 580.
- Müthel, Heinrich, eddikebrygger, Mölln, 600.
- Møller, F. G., gårdejer, dr., Boberg, 616.
- Møller, J. P., husejer, Hörnerkirchen, 25.
- Møller, Jørgen Christensen, straffefange, Kettingkov, 265.

- Mølln, 117, 600.
 Møn, 287.
 Månsdatter, Anna, arrestantinde, Helsingør, 595.
 Mårkjær herred, 109.
 Nagel, Johanna Elisabeth Dorothea, møllejejer, Wandsbeck, 617.
 Nakskov, 307, 329.
 Neergaard, Carl de (1800—50), godsejer, Kastrup, 97.
 Neergaard, Joachim Bruun (1806—93), godsejer, politiker, Svenstrup, 571.
 Nehnten (Holsten), 182.
 Nesselrode, Carl (1780—1862), greve, russisk statsmand, 457.
 Neudorf (Holsten), 187.
 Neuhaus (Holsten), 187.
 Neumühlen (Kiel amt), 189, 360.
 Neumünster, 55, 227, 256, 520.
 Neumünster amt, 520.
 Neustedt, Dorothea, gift med skibstømrer Heinrich Eduard Neustedt, Altona, 99.
 Neustedt, Heinrich Eduard, skibstømrer, Altona, 99.
 Nibe, 329.
 Nielsdatter, Ane Katrine, enke efter fæstegårdmand Jens Mikkelsen, Vejstrup, 438.
 Nielsdatter, Ane Marie, straffefange, 351.
 Nielsdatter, Bolette Kirstine, gift med husmand Johs. Seiersen, Estvad, 123.
 Nielsdatter, Inger, arrestantinde, 96.
 Nielsdatter, Johanne Marie, arrestantinde, Restrup, 572.
 Nielsdatter, Karen Marie, arrestantinde, 141.
 Nielsen, traktør, Charlottenlund, 74.
 Nielsen, Hans Friedrich (1821—1907), præst, Uetersen, 371.
 Nielsen, Hans Peder, arrestant, 123.
 Nielsen, Jens, 537.
 Nielsen, Jens, fæstegårdmand, Hørdum, 422.
 Nielsen, Jens, gårdejer, Kavslunde, 499.
 Nielsen, Lars, gårdejer, Vester-Hasing, 589.
 Nielsen, Ole, husmand, Buerup, 76.
 Nielsen, P., ølbrygger, Roskilde, 33.
 Nielsen, Peter, skomagermester, Køge, 20.
 Nielsen, Poul, husmand, Lammestrup, 20 f.
 Nielsen, Stephen, gårdejer, Guldager, 262.
 Niemann, Dorothea, f. Schultz, enkefrue, Altona, 156.
 Niemann, Heinrich Friedrich, dr. med., Eckernförde, 577.
 Nienstädt (Holsten), 301, 527.
 Ning Herred, 150 f.
 Nissen, Andreas, digegreve, Christian Albrechts kog, 122.
 Nissen, Christian, møller, Aller, 503.
 Nissen, Hans Jørgen, underretsadvokat, Åbenrå, 45.
 Nissen, Nicolaus Jacob Friedrich, underretsadvokat, Neustadt, 46.
 Nissum fjord, 514.
 Nitzsch, Ernst Aug. T., underretsadvokat, Kiel, 44.
 No sogn (Ringkøbing amt), 514.
 Nolte, I. E., professor, Kiel, 334.
 Nordamerika, 537.
 Nordby (Slesvig), 619.
 Norge, 130, 137, 152 ff., 177 f., 246, 389 ff.
 Nors sogn (Thisted amt), 611.
 Nortorf (Hosten), 302.
 Ny herred (Slesvig), 417.
 Nyborg, 202, 401, 462 f., 517.
 Nybøl herred, 267, 580, 602.
 Nyholm (København), 419.
 Nykøbing M., 329.
 Nylskov sogn (Slesvig), 417.
 Nysted, 329.
 Næsborg sogn (Ålborg amt), 598.
 Næsbyhoved sogn (Odense amt), 498.
 Nørholm sogn (Ålborg amt), 52.
 Nørrefællid, 129.
 Nørre-Gren (Hoven sogn), 587.
 Nørre herred (Randers amt), 42.
 Nørrejylland, 78, 180.
 Nørreskoven (Haderslev amt), 521.

- Nørre-Åby sogn (Odense amt), 438.
 Odder, 150, 367.
 Odense, 387.
 Odense, Johan Christian, fæstningslave, 271.
 Offenau (Holsten), 442.
 Offer, Johan, skomager, Ratzeburg, 361.
 Ohe, Barmstedt (Holsten), 10.
 Ohrt, Adolph Theodor, underretsadvokat, Wandsbeck, 46.
 Ohrt, Hans, indsidder, Zarpen, 515.
 Oldenburg, 112, 582 f.
 Oldenburg (byen), 114, 181, 605.
 Oldenhütten (Holsten), 319.
 Oldenswort (Slesvig), 16.
 Oldesloe, 190, 212.
 Olesen, Peder, gårdejer, Ganderup, 589.
 Olsen, sadelmager, Hillerød, 51.
 Olsen, Anders, husmand, Hallagermagle, 369.
 Ordrup by (Fårevejle sogn), 408.
 Ore sogn (Svendborg amt), 438.
 Orø (Frederiksborg amt), 421.
 Oscar I (1799—1859), konge af Sverige, 604.
 Othmarschen (Holsten), 318.
 Ottens, Peter, underretsadvokat, Heide, 46.
 Ottensen (Holsten), 163, 318.
 Otterteich (Reinfeld), 92.
 Otzen, Købmand, Augustenborg, 458.
 Owen og sønner, Joseph, handelshus, København, 514 f.
 Ovens, Thoms, straffefange, Coldenbüttel, 503.
 Overgård, Christian Christensen, menig, Farsø, 584.
 Overgård hovedgård (Randers amt), 123.
 Overjulianehede (Viborg amt), 235.
 Owschlag (Slesvig), 619.
 Ovtrup sogn (Ålborg amt), 598.
 Ovtrup sogn (Thisted amt), 345.
 Palm-Paysen, Johann Carl Chr., underretsadvokat, Altona, 44, 46, 599.
 Panum, P. L., professor, Hohenstein, 564.
 Paul (1783—1853), storhertug af Oldenburg, 582 f.
 Paulli, J. H. (1809—65), stiftsprovst, 375.
 Paulsen, Elisabeth Catharina, straffefange, Stubbendorf, 264.
 Paulsen, Nicolaus, underretsadvokat, Meldorf, 46.
 Paulsen, Nicolaus Wilh., underretsadvokat, Kiel, 46.
 Paulsen, Peter, lærer ved Døvstumme-Institutet, Slesvig, 159.
 Paysen, Peter, parcellist, 580.
 Paysen, justitsrådinde, Altona, 599.
 Pechlin, Eduard Carl Georg, friherre v., overførster, Trittau, 411—14.
 Pedersdatter, Ane Marie, gift med Jens Jensen, Estvad, 235.
 Pedersdatter, Else, gift med husmand Jens Chr. Jensen, Granholt, 111.
 Pedersdatter, Johanne, gift med indsidder Ole Pedersen, Bonderød, 105.
 Pedersdatter, Maren, arrestantinde, 400.
 Pederdatter, Mariane, gift med pottemager F. Larsen, Mosbjerg, 368.
 Pedersen, Christen, skræder, 596.
 Pedersen, Christen, arrestant, Lille-Fuglede, 76.
 Pedersen, Jacob, gårdejer, Drostrup, 247.
 Pedersen, Jens, tugthusfange, København, 282.
 Pedersen, Niels, Gyldenholmsmark (Sorø amt), 596.
 Pedersen, Ole, indsidder, Bonderød, 105.
 Peemüller, Johann Christoph, straffefange, 600 f.
 Peers, Michael, tugthusfange, Esingen, 515 f.
 Pein, Wilh. v., møllebygger, Pinneberg, 239.
 Pellworm, 580.
 Peter (f. 1812), prins af Oldenburg, 583.
 Peter (f. 1827), storhertug af Oldenburg, 582 f.
 Peter, straffefange, Margsfancy, 327.
 Peters, Claus Hinrich, pottemager, Hennstedt, 501.

- Peters, Eduard Peter Mathias, underretsadvokat, Meldorf, 46.
- Peters, Wilh. Aug., søn af urmager P. J. Matthiesen, Garding, 399.
- Petersen, vejinspektør, Præstø, 349.
- Petersen, Asmus, gårdejer, Hvidkilde (Tøstrup sogn), 450.
- Petersen, Chr. Ludv. Aug., straffefange, 20.
- Petersen, Chr. Ludv. Eduard, tugthusfange, 283.
- Petersen, Else Kirstine, gårdejerse, Vesterby (Ødsted sogn), 437.
- Petersen, Georg, handelsagent, København, 563.
- Petersen, Heinrich Conrad (1822—86), præst, Heiligenhafen, 372.
- Petersen, Jess (1804—70), sognepræst, Holbøl, 619.
- Petersen, Johann Eggert, værnepligtig, Langwedel, 92.
- Petersen, Johann Jürgen, kådner, Runtoft, 450.
- Petersen, Maren Johanne Wilhelmine, gift med slagtermester H. J. Brochhorst, 203.
- Petersen, N. C., arbejdsmand, Nørreløgum, 454.
- Peto, Samuel Morton, eng. jernbaneentreprenør, 102, 220, 265 f., 332, 337 f., 373, 398.
- Petri, Carl, overretsadvokat, Slesvig, 45.
- Peve, Mathias, Itzehoe, 7.
- Philipson, Isaach Philip, underretsadvokat, Glückstadt, 46.
- Piening, Christoph Hermann (1814—92), præst, Collmar, 371.
- Pihl, Jens Michael, fæstningsslave, 271.
- Pinneberg, 79 f., 162, 301, 385, 410, 565, 599.
- Pjetursson, P., professor, dr. theol., Reykjavig, 5.
- Plaate, Asmus Lassen, urtekræmmer, København, 563.
- Planck, Johann Jul. Wilh., juridisk professor, Kiel, 255.
- Platen, greve, staldmester, 282.
- Platen, Carl Peter Fred. Joachim, greve, tugthusfange, 282 f.
- Plessen, F. A. H., v. baron, kgl. kommissær, Eckernförde, 530.
- Plön, 64 f., 181, 256, 443, 446, 528, 600.
- Pontoppidan, Erik (1698—1764), biskop, 597.
- Pop, C., forpagter, Christiansminde, 207.
- Poppenbüttel (Holsten), 395.
- Poulsdatter, Inger, gift med insidder Ole Pedersen, Bonderød, 105.
- Poulsen, Chr. M., dr., kommitteret i tolddepartementet, 349.
- Poulsen, Chr. Michael Jul. (1822—1907), slotspræst, Augustenborg, 458.
- Preetz, 55, 319.
- Preussen, 27, 29, 86, 89, 137, 435, 534, 542 ff., 551, 609 f.
- Preusser, A. F. W., overretsråd, Kiel, 501.
- Pringnitz, S., møllerenke, Altona, 384, 608.
- Pripelteich (Reinfeld), 92.
- Prohnstorff (Holsten), 182.
- Præstø, 329.
- Qualen, C. A. v., major, stænderdeputeret, Wulfshagen, 172.
- Qualen, Conrad v., godsejer, stænderdeputeret, Damp, 265.
- Raabe, Chr. Theodor, underretsadvokat, Itzehoe, 46.
- Raben, G., skipper, Åbenrå, 522.
- Rahlev, Wulff Heinrich Chr. v., overretsadvokat, 45.
- Rakkeby sogn (Thisted amt), 345.
- Ramcke, Jochim Hinrich, Dockenhuden, 53.
- Ramcke, Johann Hinrich, aftægtsmand, Schenefeld, 53.
- Ramcke, Johann Jacob, Schenefeld, 53.
- Ramm, Gretchen, f. Wiese, gift med Claus Sievers, Lütjenwestedt, 445.
- Randers, 277.
- Randrup, Knud, landfoged, Færøerne, 237.
- Rantzau, grevskabet, 441 f.

- Rasmusdatter, Ane Kirstine, gift med slagtermester H. J. Brochhorst, Stege, 203.
- Rasmusdatter, Christiane, arrestantinde, 421.
- Rasmusdatter, Johanne Marie, gift med indsidder Niels Sørensen Bager, Ramten (Ørum sogn), 406.
- Rasmusdatter, Marthe Marie, forbedringshusfange, København, 270.
- Rasmussen, politibetjent, Tønder, 348.
- Rasmussen, Hans, indsidder, Tjørnlunde mark, 59.
- Rasmussen, Heinrich Wilhelm, sergeant, 612.
- Rasmussen, Rasmus, fæstegårdmand, Avnslev, 401.
- Rastatt, 27 f.
- Rathjen, Chr. Joachim, underretsadvokat, Glückstadt, 46.
- Ratjen, H., professor, stænderdeputeret, Kiel, 164.
- Rathjen, Johann, værnepligtig, 29.
- Rathjensdorfer Sommerkog, 576.
- Rathsach, kaptajn, lodsinspektør, Tønningen, 459.
- Ratzburg, 65, 117, 156, 462, 559, 600.
- Rauert, Mathias Heinrich Th., amtsforvalter, grevskabet Ranzau, 190.
- Ray, Harry eller Henry, St. Thomas, arrestant, 110.
- Reedt, Holger (1800—57), fhv. udenrigsminister, 23, 145.
- Rehder, Franz Heinrich Simon, underretsadvokat, Wesselburen, 46.
- Reiche, Friedrich Heinrich Jens, overretsadvokat, Slesvig, 45.
- Reinbach, Carsten Johan, gårdejer, 68 f.
- Reinbach, Catharina Dorothea, f. Jepsen, gift med gårdejer C. Reinbach, 69.
- Reinbeck (Holsten), 82, 166, 256, 598.
- Reinfeld (Holsten), 92, 97 f., 162, 256, 302, 443 f., 515.
- Rendsborg, 15, 74, 103, 228, 265 f., 279, 337, 359 f., 373, 399, 462, 518, 521, 558, 568, 592, 619.
- Rendtorff, Gustav, underretsadvokat, Kiel, 46.
- Renouard, Louis Poul de (1780—1857), oberst, 348.
- Repen, Dorothea Wilhelmine Bernhardine, f. Schrader, gift med arbejdsmand Fr. H. Repen, Ottensen, 502.
- Repen, Franz Heinrich, arbejdsmand, Ottensen, 502.
- Repen, Heinrich Piening, Ottensen, 502.
- Restrup, Sønderholm (Ålborg amt), 51 f.
- Rethfurt (Holsten), 428.
- Rethwisch (Holsten), 256.
- Reusenkog, 121.
- Reuter, Rud. Jens Chr. overretsadvokat, Åbenrå.
- Reventlow, Arthur Chr. Ditlev Ludvig Eugenius (1817—78), greve, amtmand, Tønder, 167, 530.
- Reventlow, Ditlev Chr. Ernst, greve, Brahetrolleborg, 288.
- Reventlow, F., greve, stænderdeputeret, Reventlow-Sandberg, 170.
- Reventlow-Criminil, H. (1798—1869), greve, minister for Holsten og Lauenborg, 23, 107.
- Reykjavig, 51.
- Ribe, 246 f., 262, 329, 471, 615.
- Ribe stift, 17.
- Richter, Ludovica Frederikke, f. Augenberg, gift med varemægler W. Richter, København, 573.
- Richter, W., varemægler, København, 573.
- Rickers, Hans Hinrich, parcellist, Neu-hof (Holsten), 92.
- Ricklefsen, R., maskinmester, Kappel, 108.
- Riis, postfører, Slesvig, 349.
- Ring sogn, 387.
- Ringkøbing, 34, 369, 514, 596.
- Ringsted, 439, 571.
- Rissen (Pinneberg), 385, 608.
- Rober, Peter Jacob, Slesvig, 339.
- Robert, straffefange, Barrenspot, 327.

- Rode, Chr. Daniel (1808—85), præst, Neuendorf, 371.
- Roepstorff, grevskabet, 407.
- Rohlsdorf (Holsten), 182.
- Rohwer, Chr. Hans Jürgen, Breiholz, 557.
- Rohwer, Thies, gårdejer, Breiholz, 557.
- Rosenborg slot, 253, 613 ff.
- Rosendahl, E. P., rektor, Nykøbing, 78, 161.
- Rosenhagen, Ferd., stud. jur., Ahrensburg, 564.
- Roskilde, 40 f., 60, 571.
- Rudkøbing, 329.
- Rumohr, W. H. v. (1814—62), godsejer, politiker, Rundhof, 170 ff., 191.
- Rumohrsgård (Sønderborg amt), 191.
- Runtoft gods (Slesvig), 450.
- Rusland, 84, 86 f., 137, 152, 154, 177, 456, 467, 484, 508, 537 f., 582.
- Ry sogn (Tyrsting-Vrads herred), 425.
- Rye, Elisa, f. Schultz, generalinde, 156.
- Ræder, I. P. T., oberst, Fredericia, 348.
- Rødby, 329.
- Römer, gårdejer, Wulfsdorf (Ahrensburg), 213.
- Römer, underretsadvokat, Elmshorn, 46.
- Rönnenkamp, Christian, underretsadvokat, Flensborg, 45.
- Röper, Carl Friedrich, købmand, Neustadt, 557.
- Rørdam, Chr. (1803—69), præst, 375.
- Rådvaardam mølle, 324, 326.
- Sabroe, H. M., paparbejder, Odense, 537.
- Sakskøbing, 329.
- Salling sogn (Ålborg amt), 598.
- Sally, Chr. Vilh., jordbruger, Maglebylille, 111.
- Sames, C. L. H. L., premierløjtnant, 191.
- Samsø, 408.
- Sande (Holsten), 82.
- Sandkamp, Johann, gårdejer, Offenau, 556.
- St. Croix, 57 f.
- St. Jan, 233.
- St. Johannes kloster (Slesvig), 55 f., 70, 109, 191, 215, 219, 453, 530.
- St. Margarethen (Holsten), 396.
- St. Petersborg, 88, 153 f., 456 f., 513.
- Saxild, Johann Wilhelm, læge, 11.
- Schack, greve, Seekamp, 170, 172.
- Schack, Bodil, gift med arbejdsmand N. C. Petersen, Nørreløgum, 454.
- Schack-Steenberg, kontorchef, revisor, Flensborg, 348.
- Schardelmann, Maria Elisabeth, gift med urmager P. J. Matthiesen, Garding, 399.
- Scharffenberg, Johann (f. 1810), præst, Glückstadt, 445.
- Scheel, A. W. (1799—1879), justitsminister, 124, 317, 352, 357, 430, 547, 570, 585, 588, 594.
- Scheel-Plessen, Carl (1811—92), overpræsident, Altona, 364.
- Scheel-Plessen, Wulff (1809—76), lensgreve, dansk minister i Stockholm, 152, 154, 177.
- Scheele, L. N. (1796—1874), embedsmand, gehejmekonferensråd, 47, 165.
- Scheffer, Friedrich Wilh. Ernst G., dige- og vandbygningsdirektør, 118.
- Schenck, Joachim Chr., underretsadvokat, Elmshorn, 46.
- Schimmelmann, Ernst v. (1820—85), lensgreve, Lindenberg, 224.
- Schirach, B. W. v., direktør for overretten, 47.
- Schiøning, Vilhelm Erhard Theodor, artillerikaptajn, 30.
- Schlüter, Anna Catharina, f. Pierau, enke efter toldkontrollør Schlüter, Krempe, 519.
- Schmalstede (Holsten), 443.
- Schmid, Andreas Chr. Johs., professor, stænderdeputeret, Kiel, 172.
- Schmidt, Adolph, underretsadvokat, Altona, 46.
- Schmidt, Alexander, underretsadvokat, Altona, 44, 46.
- Schmidt, Aug., overretsadvokat, Kiel, 45.

- Schmidt, Bahne Johansen, kådner, Lyngrå, 94.
- Schmidt, Johann, gårdejer, Hostrup, 69.
- Schmidt, Lauritz, sukkerraffinadør, København, 83 f.
- Schmidt, Ludwig Carl Friedrich (1799—1862), præst, Neuenbrook, 372.
- Schmitter, F. W. A., kaptajn, 348.
- Schneekloth, Claus, mergelgraver, 150.
- Schnell, Johann Andreas, overretsadvokat, Itzehoe, 45.
- Schott, Jürgen Friedrich Chr., lærer, Schülpl, 53 f.
- Schrader, Ludvig Chr. (1815—1907), præst, Kiel, 371, 373.
- Schröder, Aug. Ferdinand, underretsadvokat, Glückstadt, 44.
- Schröder, Daniel Andreasen, arrestant, 572.
- Schröder, Johann Friedrich, underretsadvokat, Kiel, 46.
- Schröder, Otto H., møller, Haderslev, 503.
- Schröder, Theodor Anton (1813—93), præst, Süderau, 371.
- Schröder, Th. F. S., Carlshof, 599.
- Schulin, godsinspektør, greve, Drage, 349.
- Schultz, Carl Fr. Theodor, overretsadvokat, Slesvig, 45.
- Schultz, Peter Heinrich (1772—1823), kaptajn, fabrikant, 156.
- Schultz, Theodor, lærer, Uetersen, 98.
- Schumacher, Heinrich Chr. (1780—1850), astronom, Altona, 560.
- Schumacher, I. P., indrulleringschef, Altona, 349.
- Schwarck, Johann Hinrich, straffefange, Riepstorfer Söhlen, 601.
- Schwartz, Georg Heinrich Wilhelm (1819—1904), præst, Wilster, 371.
- Schwazenbeck (Lauenborg), 113.
- Schweim, Margaretha Elsabe, Havikhorst, arrestantinde, 564.
- Schütt, Antje Magdalene, arrestantinde, Kronprinzenkog, 500.
- Schytz, regimentskirurg, 194.
- Schütze, Carl Gottfried, landskriver, Garding, 108.
- Schütze, Theodor R., dr. jur., Kiel, 205.
- Sebelin, Hans Heinrich, møller, Wolde, 399.
- Seeger, Georg Hinrich, værnepligtig, Neumünster, 92 f.
- Seemoor (Trittau amt), 598.
- Seester sogn (Holsten), 9.
- Segeberg, 181—84, 214, 256, 428, 441, 506.
- Sehested (Slesvig), 568.
- Seidelin, J. H. B., arkitekt, 50.
- Seiersen, Johs., husmand, Estvad, 123.
- Sieck sogn (Stormarn), 363.
- Siemers, Casper Friedrich, gårdejer, Schiffbeck, 434.
- Sievers, v., sognefoged, Kaltenkirchen, 331.
- Sievers, Claus, Lütjenwestedt, 445.
- Siewerts, Gustav Adolph Johs. (1810—86), præst, Elmshorn, 372.
- Sigmundsson, Thorodder, straffefange, Reykjavik, 615.
- Sild, 291.
- Silkeborg, 33 ff., 78, 425 ff.
- Silkeborg birk, 425 ff.
- Simonis, Friedrich Louis, underretsadvokat, Altona, 46.
- Simony, Carl (1806—72), fhv. minister for kirke- og undervisningsvæsenet, 4.
- Singelmann, Jochim Hinrich, værnepligtig, 29 f.
- Sinjen, Claus, overretsadvokat, Düsternbrook, 45.
- Sjælland, 85—89, 201, 246, 254, 287, 462 f., 466 ff., 510 f., 540, 543 f., 546 f., 549, 551 ff.
- Sjørring sogn (Thisted amt), 377.
- Skagen, 60, 329, 401.
- Skallerupholm, 20.
- Skamlingsbanken, 67.
- Skannerup sogn (Gern herred), 425.
- Skau, Chr. N., skomager, Haderslev, 502.
- Skelskør, 329.
- Skive, 329.
- Skjoldenæsholm, 123.

- Skovby herred (Odense amt), 537.
 Skovby sogn (Odense amt), 346.
 Skyum sogn (Thisted amt), 422.
 Slesvig, byen, 279, 291, 323, 339, 399, 462, 581 f.
 Slesvig, hertugdømmet, 17 f., 30 f., 39, 44, 48 f., 70, 72 f., 82, 96, 101 f., 108, 112, 140, 158, 164, 166 f., 170—77, 197, 205 ff., 215—19, 221 f., 224, 228—32, 239—45, 248, 250 ff., 264—67, 277—80, 296, 303, 305, 323, 331 ff., 336 ff., 342, 344—48, 352 f., 355 ff., 362, 365 ff, 370, 372, 393 f., 398, 400, 412 f., 418 f., 428 ff., 434, 436, 440, 448, 450—55, 457—62, 469 f., 474—98, 503, 508 ff., 518, 522, 530 ff., 548, 567 ff., 579 ff., 601, 604—07, 610 f., 619.
 Slies herred (Gottorp amt), 450.
 Smed, Lars Madsen, gårdejer, Idestrup, 571.
 Smidstrup (Hørsholm sogn), 107.
 Smørpøth, Søren Pedersen, arrestant, Sahl sogn, 473.
 Snæbjørnsson, Thorstein, forbedringshusfange, 519.
 Sommer, Jeppe Olsen, straffefange, 369.
 Sonntag, Jens, værnepligtig, 30.
 Sophienkog (Holsten), 43.
 Sorg (Slesvig), 619.
 Sorø, 155, 271, 409.
 Sorø akademi, 276, 409.
 Spitzerdorf (Holsten), 89.
 Sponeck, Wilh. (1815—88), rigsgreve, finansminister, 85, 180, 452, 456.
 Späth, Wilh. Carl Chr., toldkontrollør, Ottensen, 349.
 Stabel, Inger Margrethe, forbedringshusfange, København, 270.
 Stamp, Peter, underretsadvokat, Frederiksstad, 45.
 Stapelholm, 69.
 Starreklinte (Vallekilde sogn), 97, 408.
 Starup sogn (Ribe amt), 423.
 Stecknitz (Lauenborg), 118.
 Steert-Sommerkog (Ditmarsken), 576.
 Steffens, Eberhard Nicolaus, underretsadvokat, Segeberg, 46.
 Steinhorst (Holsten), 411, 556.
 Steinhorst (Lauenborg), 156.
 Stemann, Johann Peter Heinrich Hirnklow, underretsadvokat, Segeberg, 46.
 Stenbjerg sogn (Slesvig), 417.
 Stensballegård hovedgård (Århus amt), 236.
 Stenten (Hütten amt), 459.
 Stephansen, Anders (1791—1870), skolemand, 57.
 Stephensen, I., sognepræst, Broager, 348.
 Stephensen, Niels, fæstegårdmand, Guldager, 262.
 Stettin, 37.
 Stockelsdorf (Holsten), 54.
 Stockfleth, W. W., amtmand, Haderslev, 530.
 Stockholm, 86, 152, 513.
 Stoffert, fruc, Wandsbeck, 384.
 Stollit (Husby herred), 109.
 Stoppel, Heinrich, underretsadvokat, Altona, 44.
 Store Quern, 244.
 Store-Solt sogn (Slesvig), 417.
 Store-Vi sogn (Slesvig), 417.
 Storm, Hans Theodor W., underretsadvokat, Husum, 45.
 Stormarn, 598.
 Strib, 327, 544.
 Strube, Anna Dorothea, f. Köbke, gift med agent Strube, Glückstadt, 65.
 Strube, Johann Aug. Carl, agent, Glückstadt, 65.
 Strukstrup herred, 56, 69.
 Struve, Aug. Friedrich, underretsadvokat, Heide, 46.
 Ströh, M. F., Suxdorf, straffefange, 240.
 Stubbekøbing, 329.
 Stubskoven (Manbjærg by, Skanderborg amt), 137 f.
 Studt, Hans Hinrich, lærer, Bargfeldt, 396 f.
 Stuhlmann, Chr. Aug., underretsadvokat, Altona, 46.

- Stuhlmann, Günther Ludwig, Altona, 449.
 Støvringgård kloster, 106 f.
 Sulsted sogn (Ålborg amt), 436.
 Sundeved, 267, 541, 551 f.
 Svanenskjoldske fideicommiss, 421.
 Svavsted (Husum amt), 431.
 Sveinbjörnsson, Th., justitiarius, Island, 4.
 Sveistrup, Lauritz Ludvig Adolph v. (f. 1810), præst, Collmar.
 Svendborg, 471.
 Svendsen, Jens Chr., husmand, Vesterø, Læssø, 84.
 Svenssen, fyrinspektør, major, Fehmern, 348.
 Sverige, 85 f., 130, 137, 152 ff., 160, 177 f., 537 ff., 551, 583.
 Süderdeich (Ditmarsken), 119.
 Süderholz (Slesvig), 16.
 Syderhøvt (Svabsted sogn), 431.
 Syderstapel (Slesvig), 568.
 Sæby, 329.
 Sædding (Guldager sogn), 615.
 Sødring, Christopher Hansen, cand. polyt., 439.
 Søllerød sogn, 107.
 Sølyst (Brahetrolleborg sogn), 150.
 Sønderborg, 102, 267, 339.
 Sønderborg slot, 206.
 Sønderby (Tved sogn), 611.
 Sønder herred (Als), 191.
 Sønder herred (Randers amt), 41 f.
 Sønderholm sogn (Ålborg amt), 51 f.
 Sørensdatter, Karen, gift med Jens Larsen, Grønningen, 592.
 Sørensen, Hans, indsidder, Nim, 472.
 Sørensen, Peter Frederik, tugthusfange, København, 421.
 Sørup sogn (Slesvig), 331.
 Tange, Hinrich, pottemager, Kronprinsenkog, 501.
 Tarp (Slesvig), 266.
 Tegtmeyer, B., papirfabrikant, Hornsmühlen, 532.
 Tem sogn (Tyrsting-Vrads herred), 425.
 Thaden, Ad. Georg Jacob, dr. med., Tremsbüttel, 92.
 Thiel, Claus, værnepligtig, 29.
 Thienen, F. L. v., landråd, kammerherre, Grossnordsee, 213.
 Thienen, Ludw. Carl Friedrich v., ritmester, København, 213.
 Thiesen, N., fabrikant, Flensborg, 96.
 Thiess, Caspar, skomagersvend, Hardebeck, 214.
 Thiessen, Peter Clausen, Broager, 322.
 Thisted, 329.
 Thomsen, A., gårdejer, Zennhusen, 138 f.
 Thomsen, Axel, Maribo, 150.
 Thomsen, Claus, stud. theol., Kiel, 115.
 Thomsen, Georg Joachim Theodor, underrettsadvokat, Preetz, 46.
 Thomsen, Hinrich, møller, Grødesby, 452.
 Thomsen, Ib, tjenestekarl, 123.
 Thomsen, Maren, forbedringshusfange, Viborg, 270.
 Thomsen, Niels Chr., gårdejer, Ajstrup, 436.
 Thomsen, Peter, kådner, Lyngrå, 94.
 Thomsen, Poulina, 150.
 Thomsson, D., islandsk købmand, 35 f.
 Thordarsson, H. G., biskop, Island, 4.
 Thor-Straten, August, underrettsadvokat, Flensborg, 45.
 Tiedemann, Johann Georg Hartvig, overrettsadvokat, Glückstadt, 45.
 Tillisch, F. F. (1801—89), indenrigsminister, kabinetssekretær, 142—49, 585.
 Timm, tømremester, 602.
 Toddy, straffefange, Humbug, 327.
 Tolleruphus, Niels Rasmussen, arrestant, 472 f.
 Toosbuy, W., stud. jur., Kiel, 115.
 Torsted sogn, 377.
 Tortola (Dansk Vestindien), 232.
 Trave, 26, 290.
 Travensalze, 290.
 Travensalzer Saline (Oldesloe, Holsten), 190.

- Traventhal (Holsten), 256.
 Treia herred (Slesvig), 503.
 Trekroner (København), 504.
 Tremsbüttel (Holsten), 256, 502.
 Trittau, 256, 501, 598.
 Trummer, F., godsejer, Projensdorf (Holsten), 43.
 Trumpf, C. G. A., tømremester, Hohlmühl, 522.
 Tuborg, 464.
 Tunø, 408.
 Tved sogn (Thisted amt), 611.
 Tvede, Hans Rasmussen, dragon, 56.
 Tvillum sogn (Gern herred), 425.
 Tyrkiet, 484, 537.
 Tyrsting herred, 425, 427.
 Tyskland, 28, 167—70, 176, 248, 433, 470, 492, 508, 610.
 Tæbring sogn (Thisted amt), 345.
 Tønder, 16, 121.
 Tønder amt, 15.
 Tønning, 16, 102, 220, 265 ff., 332, 337 f., 373, 398 ff., 430, 462, 578 f.
 Tåsinge birk, 470.
 Udesundby (Frederiksborg amt), 367, 469.
 Udstrup, Søren, tugthusfange, København, 282.
 Uggerløse, Christen Christiansen, rasphusfange, København, 270.
 Ugle herred (Slesvig), 69, 417.
 Ulkebøl, 267.
 Ulm, 27 f.
 Ulvesbøl (Ejdersted), 37.
 Ussinggårdske fideicommiss, det, 288.
 Vaaler mose (Rendsborg amt), 116.
 Valby sogn (Frederiksborg amt), 570.
 Valentiner, Wilh., underretsadvokat, Neustadt, 46.
 Wallach, Joseph Ludwig, Hamborg, 162, 410.
 Wallichs, Jul. Peter Wilh., dr. med., Garding, 92.
 Vallø stift, 106.
 Waltzel, Jürgen Aug. Gottfried v. (1808—77), præst, Sieck, 372 f.
 Wamcke, vejbetjent, 54.
 Vanderup sogn (Slesvig), 417.
 Wandsbeck, 21, 384, 447, 569.
 Vangedshus (Bredstrup by), 111.
 Warburg, Moritz Wolff, underretsadvokat, Altona, 46.
 Varde, 329.
 Wardenburg, herredsfoged, 112.
 Varendorff, Friedrich Carl Ferdinand v., overførster, Rendsborg, 411.
 Warner, skovfoged, Åbenrå, 348.
 Warner, Carsten Christophersen, værnepligtig, Hemme, 93.
 Warnsdorff (Sachsen), 445.
 Warnstedt, Ferdinand v., husfoged, amtskriver, Tremsbüttel, 520 f.
 Warschau, 145.
 Wasa, prins af, 582 f.
 Weber, Ernst, underretsadvokat, Kiel, 46.
 Wegener, C. F. (1802—93), gehejmearkivar, 447.
 Vejlbj sogn (Sønder-Dyrs herred), 41.
 Vejle, 329.
 Vejlø sogn (Præstø amt), 377.
 Weinmann, Fr. Ludw., underretsadvokat, Süderstabel, 45.
 Weinnoldt, møller, Neumühlen, 360.
 Vejstrup sogn (Svendborg amt), 438.
 Vemmetofte, 58, 408.
 Wenck, H. T. v., major, 441.
 Wendt, Friedrich Wilh., underretsadvokat, Rendsborg, 46.
 Vennerslund hovedgård (Maribo amt), 76.
 Werlauff, E. C. (1781—1871), historiker, biblioteksmand, 246.
 Wernicke, C. W., møller, Altona, 384.
 Wernicke, I. C. F., møller, Altona, 384.
 Werther, Carl v., baron, preussisk minister i København, 604.
 Wesselburen (Ditmarsken), 119.
 Westenholtz, etatsråd, 619.
 Vesterby (Ødsted sogn), 437.
 Vester-Hasing (Ålborg amt), 589.

- Vester Nebel sogn (Ribe amt), 423.
 Vester Vedsted (Ribe amt), 471.
 Vestindien, 57 f., 73, 75, 81, 141, 179, 223, 233 ff., 326 f., 351, 436.
 Westphal, Eggert Friedrich, overretsadvokat, Itzehoe, 45.
 Wattering, Carl Ferdinand, underretsadvokat, Slesvig, 45.
 Weyer, Georg Daniel, matematiker, Kiel.
 Wibekes, Maren, se Maren Petersdatter.
 Viborg, 104.
 Viborg amt, 235.
 Viborg stift, 52.
 Wichmann, August, underretsadvokat, Kiel, 45.
 Wieck, Johann Heinrich Th., underretsadvokat, 46.
 Wien, 88.
 Wieth, Carl Theodor, underretsadvokat, Heide, 46.
 Wiggers, Aug. Friedrich, underretsadvokat, Plön, 46.
 Wiggers, Jacob, gæstgiver, St. Margarethen, 396.
 Wiggers, Wilh. E., underretsadvokat, Rendsborg, 45.
 Wilhelm (1787—1867), landgreve af Hessen, 163.
 Vilhelmsdal gård (Brarup sogn), 77.
 Wilkens, Peter, møller, Kattrepel, 340.
 Willadsen, Andreas, forbedringshusfange, 523.
 Wille, Carl Wilh. I., underretsadvokat, Hohenwestedt, 44.
 Wille, W. S., grosserer, København, 596.
 Villerslev sogn (Thisted amt), 438 f.
 Willing, J. F., skomager, Barmstedt, 10.
 Willivik, Johs., straffefange, Monbijou, 327.
 Wilster marsk, 396.
 Vinstrup (Tystrup sogn), 97.
 Wippel, Peter, skibsfører, Dalsgård, 68.
 Vis herred (Slesvig), 417, 503.
 Witt, Friedrich, møller, Helse, 340.
 Witt, Hans Chr. Hinrich, værnepligtig, Schmachthagen, 92.
 Witt, Joh. Carl, dr. phil., Horst, 115.
 Witt, Johann Leonhard, underretsadvokat, Fackenburg, 46.
 Wittenberg (Holsten), 187, 567.
 Wittmack, Ida Margaretha Dorothea, f. Wiedemann, gift med D. M. W. Wittmack, Neustadt, 53.
 Wittmack, Johann Detlef Carl, Neustadt, 53.
 Wittmark, Detlef Mathias Wilhelm, Neustadt, 53.
 Wittmoldt (Holsten), 182.
 Vogl, Heinrich Friedrich Anton, underretsadvokat, Altona, 46.
 Wohler, Paul, Sartjendorf (Fehmern), 337.
 Wohlens, Johann, daglejer, Wrist, 443.
 Voigt, Frederikke Marie, forbedringshusfange, København, 270.
 Wolff, Adolph Wilh., underretsadvokat, Flensborg, 45.
 Wolfhagen, Carl Peter, underretsadvokat, Oldesloe, 46.
 Wolfhagen, Ernst, underretsadvokat, Frederiksstad, 45.
 Wolfhagen, F. H. (1818—94), amtmænd, Flensborg, 530.
 Wolfhagen, J. Ad., underretsadvokat, Kiel, 46.
 Vollerup (Slesvig), 16.
 Vonsbæk, 121.
 Vordingborg, 329.
 Voulundshus, Niels Christensen, straffefange, Rind, 368 f.
 Vrads herred, 425, 427.
 Wulff, Israel, optiker, Kiel, 119.
 Vyk, flækken, 93.
 Wynecken, Ludvig Aug. Fredrik, fhv. borgmester, Lütjenburg, 186—89.
 Wöhrden (Ditmarsken), 577.
 Wöldike, H. v., appellationsråd, Flensborg, 418.
 Wörishöffer, I. P. A., oberstløjtnant, 187 f.
 Yoldi, Alfonso M. de Aguirre y Gadea (1764—1852), greve, hofmand, 149.

- Zahrtmann, C. (1793—1853), fhv. marine-
minister, viceadmiral, 23.
- Zarrentin (Mecklenburg-Schwerin), 117.
- Ziese, Johann Heinrich (f. 1820), præst,
Itzehoe, 371.
- Ægidius, Chr., proprietær, Kristrup, 40.
- Ægidius, Emilie, gift med proprietær
Chr. Ægidius, 40.
- Ægidius, Hansine Marie, 40.
- Ærøskøbing, 579.
- Ødegård (Sakskøbing landsogn), 573.
- Ødsted sogn (Vejle amt), 437.
- Øllgård, Wilh., sognepræst til Linå og
Dallerup, 394.
- Ølsted (Århus stift), 161.
- Øresund, 537.
- Ørsted, A. S. (1778—1860), premiermini-
oertling, Ludvig Ernst Theodor, værne-
pligtig, Elmshorn, 93.
- Oesau, jernbancingeniør, Neumünster,
230.
ster, 4, 29, 42, 77 f., 124, 317, 430, 585,
594.
- Østerfælled (København), 406.
- Øster-Hasing (Ålborg amt), 589.
- Øster-Hornum sogn (Ålborg amt), 51 f.
- Østerløgum (Åbenrå amt), 94.
- Østersøen, 85, 87, 160, 304, 542 f.
- Øster Ørsted (Slesvig), 16, 337, 618 f.
- Østrig, 27, 29, 86, 89, 137, 534, 609 f.
- Øvelgønne (Holsten), 318.
- Åbenrå, 68.
- Ålborg, 35, 462, 589.
- Ålborg hospital, 589.
- Ålekjær (Færøerne), 562.
- Århus, 104, 150 f., 154 f., 235, 297, 316 f.,
366, 437.
- Århus amt, 408.
- Åstrup sogn (Falster), 587.

SAGREGISTER

- Adoptionsbevillinger, 7, 40, 68 f., 116, 123, 150, 200, 300 f., 339 f., 399, 502, 557.
- Afgiftslettelser, bevilling af, 36.
- Aflevering af kort og tegninger til Norge, 246.
- Afløbsrende i Flensborg, bevilling til, 206.
- Afmønstringsgebyrer i København, regnskab over, 291—97.
- Afprikning af farvand ved Fehmern, plakat vedr., 251 f., 350.
- Afslag på benådning, 523, 573.
- Alliance-konvention, forslag om tysk, 604 f., 609 f.
- Altona:
- Gasanlæg i, privilegium til, 449.
 - Indkvartering i, fordeling af, 54 f.
 - Kommercekollegiet i, udnævnelse af formand for, 364.
 - Kommunalskatter i, 54, 331.
 - Lotteribygningen i, salg af, 445 f.
 - Observatoriet i, nyordning af, 23, 262 f., 559 f.
 - Pas for Hannoveranere til ophold i, 516.
 - Skibstømrersvendenes laug i, ophævelse af, 578.
 - Uniformsreglement for politiassistenten i, 64.
- Amaliegade nr. 113, salg af, 31 f.
- Amnesti for embedsmænd i Holsten, 181—89, 370—73.
- Amtsarkivet i Husum, bevilling til ordning af, 601.
- Amtsråd. Se: Sogneforstanderskaber.
- Amtsskattedistrikterne i Neumünster amt, omlægning af, 520.
- Amtsskatter i Reinfeld, udskrivning af, 302.
- Anke, tilladelse til, 537.
- Apanager:
- Prins Christian, 208 ff., 221, 245, 406.
- Apotekerbevillinger, 244, 395.
- Arrest, fritagelse for, 536 f.
- Arv, udlevering af, 53, 156.
- Arveforpagningskontrakter, godkendelse af, 66, 98, 138, 580.
- Arvefæstebrev, konfirmation af, 139 f.
- Arvefæstehus, afhændelse af, 111 f.
- Barmstedt kirkejord, bortsalg af, 10.
- Benådninger, 20 f., 30, 40 f., 54, 56 f., 59, 79, 84, 96, 99, 103, 105, 116 f., 120 ff., 141, 214, 235, 237, 240, 252, 256, 265, 270 f., 277, 281 ff., 290, 322, 351, 368 f., 384, 387, 395 f., 398, 400, 403, 406 f., 420 f., 446, 450, 471 ff., 502, 504, 515, 519, 536, 572 f., 589 f., 591 f., 595 f., 600 ff., 612, 615.
- Bernstorffske palæ, bortleje af, 251.
- Bestyrelseskommissionen for Slesvig, 15 f.
- Bevillinger ad mandatum, tilladelse til at udfærdige, 112, 258, 409, 522, 562.
- Bevillingslov, udstedelse af foreløbig, 38 f. Se også: Finanslove.
- Bevtoft hede, bevilling til beplantning af, 72.
- Bispeembede, besættelse af, 561.

- Bispestols-tiender, 254.
Biveje, jords afgivelse til, 78, 180.
Borgervæbningerne:
 Ophævelse af, 329.
 Tilsyn med, 200—03.
 Understøttelser til medlemmer af, 596 f.
Bortlodninger, tilladelse til, 67, 159, 363.
Bosættelse på Christiansø, anmodning om, 585.
Brahetrolleborg, baroniet:
 Optagelse af lån i, 150, 288.
Bredfælgede hjul, indførelse af, 78, 180.
Byggeplads i Hörnerkirchen, overdragelse af, 25.
Bygning i Roskilde, nedrivning af, 33.
Bygningsafgift, fritagelse for, 109.
Bygningsbestemmelser for København, udkast til lov om, 436, 547.
Bøgestrømmens oprensning, bevilling til, 286 f.
Bøndergods, bevilling til salg af, 76 f., 123, 210, 224 f., 236 f., 407.
Børnehave i Flensborg, opførelse af, 176.
Charlottenlund, bortsalg af parceller ved, 73 f.
Charlottenlund skov, henlæggelse til offentlig lysthave, 358.
Christiansminde, fornyelse af forpagtningen af, 207.
Christiansson, Chr., fhv. land- og byfoged, udnævnelse til embedsmand, 424.
Christiansø som forsørgelseskommune, nærmere bestemmelse af, 435.
Dalldorf gods, salg af, 557.
Digearbejder i Ditmarsken, 157, 180.
Dimission, ønske om:
 Krigsministerens, 554 f., 561.
Distrikts- og foderheste, fortegnelse over, 78, 180.
Distriktstaksatorer, udnævnelse af, 301 f.
Dokanlæg på Nyholm, lov om, 419 f., 555.
Dommerkorn, erstatning for, 84, 200.
Dommer- og skriverembedet, adskillelse af, 328 f.
Domstolene, aflønning af embedsmænd under, 368, 536.
Domstolsprøvelse af fordringer mod kollegierne, fortolkning af bestemmelser om, 506 f.
Domæneejendomme, salg af, 367.
Domænestyrelsen, 74.
Dyrtidsforanstaltninger, 306—14, 357 f.
Dyrtidstillæg til embedsmænd og betjente, lov om, 319 ff., 419.
Dødsboet efter enkedronning Marie, påkendelse af retsspørgsmål i, 123.
Dødsstraf:
 Eftergivelse af, 29 f., 75 f., 166, 264, 369, 421, 432, 473, 500, 503, 505, 564, 572, 574, 584, 594 f.
 Eksekvering af, 109 f., 337 f., 400, 417 f., 472 f.
Døvstumme-institutet i København, optagelse på, 290 f.
Eksekutorbevilling, udstedelse af, 65.
Ekstrakat for Slevsig by, udskrivning af, 323.
Elben:
 Opmålinger af, 599.
 Toldkontrollen ved, 567.
Embedsbolig, lån til forbedring af, 237 f.
Embedsjord:
 Bortforpagtning af, 331, 520 f.
 Salg af, 443 f., 506.
 Udvidelse af, 598.
Embedsmandskaution, fastsættelse af, 41.
Embedsmænds afskedigelse som følge af deres politiske optræden, 565 ff., 570.
Eneretsbevillinger, 451 f., 526 f., 563.
Engelske interesser i Rusland, dansk varettagelse af, 456 f.
Epistelperikopperne, tilladelse til at prædike over, 588 f.
Erstatning for:
 Jords afgivelse til jernbanecanlæg, 166.
 Tab af embedsindtægter som følge af det slesvig-holstenske oprør, 347—50.
Familielegat, oprettelse af, 612.
Fattighus ved Mühlenberge, jord til, 161 f.

- Fattigkapitaler, restitution af københavnske, 225 f.
- Fattig- og arbejds hus i Reinfeld, oprettelse af, 97 f., 162.
- Fideicommisskapitaler, 50, 213 f., 246.
Se også: Brahetrolleborg, Gersdorffske fideicommis, Gyldensten, Guldborgland, Kogel, Ledreborg, Lindencrone-ske fideicommis, Svanenskjoldske fideicommis.
- Finanslove:
Finansloven for 1853/54, 83, 159, 269.
Finansloven for 1854/55, 269 f., 275 f., 286 ff., 548 f.
Midlertidig finanslov for 1853/54, 111.
- Finansministeriet:
Budget for 1854/55, 283 f.
- Fiskalt søgsmål mod forskellige holstenske embedsmænd, godkendelse af, 11.
- Fiskeriprivilegium, traktat om, 25 f.
- Foderheste. Se: Distriktsheste.
- Forbundsfastninger, bevilling til, 27 ff.
- Forpagtninger af:
Areal i Wesselburen, 119.
Kanalområde ved Nybøl, 338.
Se desuden: Mølleforpagtninger.
- Forskud på gage, pension m. m., lov om, 73, 159, 419, 555.
- Forstforvaltningen i Neumünster, nyordning af, 227.
- Fortjenstmedalje, tildeling af, 253.
- Frederik VI's palæ, afbenyttelse af, 298 ff.
- Frederiksgave hovedgård, salg af, 418 f., 567.
- Frederikshavn havn, uddybning af, 286 f.
- Frederiks hospital, kgl.
Fastsættelse af takster på officiantgangen, 424 f.
- Fredskovareal, indtagelse af jord til, 521 f.
- Fri ejendom, overdragelse af jord til, 112 f.
- Frikørsler 1848—51, godtgørelse for, 78, 225.
- Frivillige i arméen, lov om, 122.
- Fyrvæsenet på Skagen, udlægning af jord til, 401.
- Færøerne:
Amtsmænds embedet på, afhændelse af jord tilhørende, 563.
Arvelov for, 58.
Handelstakst for, 539 f.
Jagtlov for, 314, 505.
Lagtinget, 78, 289, 563.
Skole- og undervisningsvæsenet på, 289, 527.
Udvidelse af lovgivning til at gælde for, 96, 252, 306, 420.
- Fæstegårdes overgang til selveje, 246 f., 262, 316 f., 345 f., 376 f., 401, 422 f., 436—39, 471, 498 f., 570 f., 587—90, 597 f., 611 f., 615.
- Fæstejord, bevilling til ikke at bortfæste, 97, 210 f., 408.
- Gammelgård, bevilling af bygningsomkostninger til, 169 f.
- Gasanlæg, toldbegunstigelse ved indførsel af materialer til, 19, 346 f., 419.
- Gebyrer ved retten i Pinneberg, ændring i, 565.
- Gehejmestatsrådet:
Optagelse i, 585.
Protokollen, godkendelse af, 435, 441, 450, 452, 460, 473, 505, 513, 526, 585, 606, 612.
- Gejstlige forretninger i Sørup sogn, fordeling af, 331 f.
- Gersdorffske fideicommis, det: Optagelse af lån i, 387 f.
- Gipsbjerget ved Segeberg, nyt forvaltningsreglement for, 180 f.
- Gisselfeld kloster, bortforpagtning af gård tilhørende, 314.
- Glückstadt straffeanstalt:
Bidrag til, 330, 448.
Forhøjelse af kostpengene til fangerne i, 397 f.
- Gratifikationer:
Römer, gårdejer, 213.

- Gravkapel, bevilling til anlæggelse af, 319.
- Gravelig stand, godkendelse af, 433.
- Grundlov for kongeriget, udkast til ny, 123—26.
- Græsningsret i Ditmarsken, godtgørelse for, 80.
- Grønland:
- Minedrift på, 619 f.
- Gudskog, bortforpagtning af arealer og rettigheder i, 68.
- Guldborgland, lån i baroniet, 573 f.
- Gyldensten, afdrag på prioritetsgæld i grevskabet, 351.
- Gæld til hertugen af Augustenborg, afbetaling af, 120 f.
- Gæld til statskassen, afkortning af, 67, 112, 365, 580 f.
- Haderslev amt, kriminal- og politisagers behandling i, 16 f.
- Havnetakst for Ærøskøbing, 579.
- Helligdagsloven af 26/3 1845, ændring af, 611.
- Herredsfogedboligen i Flækkeby, 579 f.
- Hofcharger, udfærdigelse af bestallinger for, 5 f.
- Holsten:
- Apotekerordning for, udkast til, 213, 441.
- Bestallinger for advokater, konfirmation af, 44—48.
- Biveje i, istandsættelse af, 578.
- Branddirektører i, aflønning af, 164.
- Brændehjælp, tildeling af, 189 f.
- Brænderiskat, indførelse af, 30 f., 568.
- Brænderiskattens udvidelse til dele af Lübeck og Hamborg, 207.
- Budget for 1854/55, 576.
- Bygningsarbejder på de kgl. ejendomme i, 117, 592 f., 607.
- Bøgebestanden, fornyelse af, 228 f.
- Chausseanlæg i, 227 f., 441 f., 557 f.
- Digearbejder i, 157, 180, 238, 576 ff.
- Dige- og vandbygningsdirektør for, oprettelse af embede som, 90 f., 335.
- Ekstraskatten af 1762, ophævelse af, 334.
- Embedslægernes forretninger, forordning vedr., 448.
- Forfatning for, 247 ff., 606 f.
- Forstdriftsplaner, 254 ff., 329 f.
- Grænsetolddistriktet, kontrolregler for, 569.
- Høkerhandel, udvidelse af, 258, 528 f.
- Inderste og forbedelsespengeafgiften, ophævelse af, 214 f., 334.
- Indførelsestold for kornvarer m. m., ophævelse af, 269.
- Indkvartering, godtgørelse for ekstraordinær, 574 f.
- Jagtret, anordning om, 264, 385 f.
- Jernbaneanlæg, jords afgivelse til, 139, 442 f.
- Jernbanetakster, fastsættelse af, 6 f.
- Jordemødre i, 212, 448 f.
- Karantæneforanstaltninger, ophævelse af, 107 f.
- Kassebeviser, amortisering af udstedte, 257, 268 f., 555 f.
- Kirkebøn, indførelse af ny, 215.
- Kunstveje, anlæg af, 230, 416 f.
- Købstadordning for, udkast til, 239 f., 363 f., 446.
- Landmilitærsession, afholdelse af, 396.
- Laste- og fyrpenge, tilbagebetaling af, 269.
- Lov- og ministerialtidende for, udgivelse af, 516.
- Lægeordning for, udkast til, 227, 447.
- Magasinkorn, udskrivning af, 289 f.
- Medicinalvæsenet i, 43 f.
- Militærdyrlægers tilkaldelse til session, 211.
- Mølletvang, lov om ophævelse af, 100, 263, 575, 593.
- Møntvæsenet, omordning af, 323 f., 352—57, 362 f., 367.
- Oppebørselsvæsenet i, udgifter til, 517.
- Postforsendelser, lov om, 82 f., 96, 305, 611.
- Postvæsenet, budget for, 39 f.

- Retsmedicinske forretninger, forordning vedr., 211 f.
- Skibsmærker, indbrænding af, 207 f.
- Skolelærerenkekassen for, ændring af, 529.
- Sundhedskollegiet i, udnævnelse af medlem til, 334 f.
- Tallotteriet, ophævelse af, 100.
- Telegrafledningen, straf for beskadigelse af, 358 f., 416.
- Theologisk embedseksamen, anordning vedr., 157.
- Toldkontrol, patent vedr., 22 f.
- Toldlove for, diverse, 569.
- Trigonometriske målinger i, tilladelse til, 113 f.
- Tugthusstrafs fuldbyrdelse, forordning vedr., 229 f., 519 f.
- Ugevognsbefordring, reglement for, 224.
- Vandafledning, regulering af, 427, 617 f.
- Vejafgifter, 71, 238 f., 318.
- Vejanlæg, bevilling til, 441.
- Vejbudget, forelæggelse af, 89 f.
- Veje, benyttelse af offentlige, 302, 500.
- Vejforordningen af 1/3 1842, ændringer i, 264, 433.
- Værnepligtslov for, udkast til, 258, 532.
- Hovedlandeveje i Nørrejylland, anlæg af, 78, 180, 342, 531 f.
- Husum, salg af ejendom i, 365.
- Hvedebrødsbagere i Kolding, forøgelse af antallet af, 562.
- Høavlen i Börmerkog, bortforpagtning af, 67 f.
- Højesteret, lokaler for, 32, 298.
- Inddæmning af Nissum fjord, bevilling til, 514 f.
- Indenrigsministeriet, budget for, 276 f.
- Indfødsret, lov om erhvervelse af, 439 f.
- Indførselstold:
- Afkortning af indførselstold på varer fra fremmede verdensdele, 303 ff., 469.
 - Ophævelse af, 522 f.
- Indløsningssum af præstegårde: Vejlø, 377.
- Ølsted, 161.
- Island:
- Altingsmænd, udnævnelse af kongevalgte, 4 f.
 - Besejlingsforholdene i, ændring af, 603.
 - Betænkning fra altinget, svar på, 52.
 - Commissarius for altinget, udnævnelse af, 4 f.
 - Laksefiskeri, bortsalg af, 35 f.
 - Matrikel, forslag til ny, 51.
 - Overretsassessor, aflønning af, 252 f.
 - Skibsfart og handel i, lovforslag om, 78, 460 f., 473 f., 563.
 - Søn- og helligdages helligholdelse i, 52.
 - Udførsel af heste fra, 23.
- Jernbaneanlæg:
- Nørrejylland, 60, 180.
 - Sjælland, 103 f., 159.
 - Se desuden: Holsten og Slesvig.
- Jernværket »Carlshütte«, koncession på, 521.
- Jurisdiktionsgrænser, omlægning af, 41 f., 55 f., 69, 109, 150 f., 191, 235, 267, 327 f., 410, 416, 425 ff., 450, 453, 502 f.
- Justitsministeriet, budget for, 259.
- Jyske lov, nyudgave af, 36.
- Jysk toldgrænse, ophævelse af, 49.
- Jægerspris m. m., afhændelse af, 469.
- Jøder:
- Bosættelse, bevilling til, 26 f., 162, 341.
 - Erhvervelse af fast ejendom, bevilling til, 410.
- Kanaltold, eftergivelse af, 37.
- Kassationsprotokol ved sessioner, 234 f.
- Kasseunderskud, eftergivelse af embedsmænds, 459.
- Kautionslåns forret for kgl. skatter, 161.
- Kiel slot:
- Anvendelse af dele af, 100 f.
 - Bortsalg af ejendom hørende til, 340 f.
- Kirkebyggeri, understøttelse af, 37 f.
- Kirkekommission, nedsættelse af, 374 ff.
- Kirkelandgilde, afløsning af, 236.

- Kirkeskat i Sieck og Alt-Rahlstedt sogne, opkrævning af, 363.
- Klasselotteri, plan for, 267.
- Klosterprovst, valg af, 191.
- Kogel, lensgodset:
Optagelse af lån i, 361.
- Koleraepidemien, 126—37.
- Kommunalafgifter i Oldenburg, nyordning af, 114.
- Kommunalskatter i København, opkrævning af, 407 f.
- Kommunegrænse, omlægning af, 107.
- Konditorier, bevilling til, 89.
- Kongelige theater, nedsættelse af kommission vedr. det, 62 f.
- Kongen:
Adresse til, 523—26, 547 f., 560 f., 569 f.
- Kontorlokaler for landdrosten i Pinneberg, indretning af, 79 f.
- Kontrakter på køb og salg af fast ejendom, godkendelse af, 79, 116, 119, 138, 165 f., 212, 297 f., 385 f., 396, 430 f., 522, 556, 559, 598 f., 608 f.
- Kornvarer og brød, lov om handel med, 562 f.
- Kreditbeviser, indkaldelse af rentebærende, 333.
- Krigsministeriet:
Bevilling til, 140.
Budget for 1854/55, 277—81, 548 f.
- Krigsrettsdomme, skibschefers ret til at formilde, 532.
- Krigsrettsdomme, stadfæstelse af, 29 f., 56, 594.
- Krigsskadeserstatning, udbetaling af, 190 f. Se også: Slesvig.
- Krigsskat, eftergivelse af, 95.
- Kriminal- og politisager, behandling af, 16 f.
- Kriminaludgifter for Steinhorst amt, bevilling af, 556.
- Kronprinzenkog:
Opretholdelse af politimyndigheden i, 9, 66 f.
Skadeserstatning for udførte digearbejde i, 501.
- Kultusministeriet, budget for, 253, 262.
- Kvægsygdum, erstatning for, 90.
- København:
Vand- og gasanlæg, lovudkast om, 97, 180.
- Købstad, indlemmelse i, 51.
- Købstadjord:
Salg af, 288 f.
Udskiftning af, 60 ff.
- König-Christians-Kog, forpagtning af arealer i, 409 f.
- Landvejsbomme, nedlæggelse af, 561.
- Land-konsistoriet i Kiel, fortolkning af regulativ for, 55.
- Landkrigstjenesten, udskrivning til, 17 f., 75, 122, 350 f., 436.
- Landskatregister for Haderslev Vesteramt, udarbejdelse af, 120.
- Landskriverboligen i Krempe, pantsættelse af, 341.
- Landskriverboligen i Garding, indløsning af, 108 f.
- Lastepenge, tarif for, 469.
- Lauenborg (byen):
Opdeling af området ved, 361 f.
- Lauenborg (hertugdømmet):
Brunkulslejer i, udnyttelse af, 317.
Budget for, 23 ff., 576.
Bygningsarbejder, bevilling til, 156 f.
Chausséanlæg i, 558.
Dige- og vandbygningsdirektør for, 90 f.
Forfatning for, 378—84, 401 ff.
Forstdriftsplaner, 113, 617.
Jagtjeneste, afløsning af, 139.
Landmilitærsessionen i, afholdelse af, 396.
Lov- og ministerialtidende for, udgivelse af, 516.
Oppebørselsvæsenet i, udgifter til, 517.
Postforsendelser, lov om, 82 f., 96.
Postvæsenet i, budget for, 40.
Vejafgifter, omkostninger ved opkrævning af, 318.
Vejanlæg i, 117.

- Vicelandmarskalk for, udnævnelse af, 516.
- Laugsartikler, godkendelse af:
 Kobbersmedelauguet i Kiel, 409.
 Murerlauget i Burg, 220.
 Skippergildet i Elmshorn, 598.
 Skomagerlauget i Elmshorn, 615 f.
 Slagterlauget i Oldesloe, 212 f.
- Ledreborg, grevskabet:
 Administrationskommissionen for, medlem af, 471 f.
 Afdrag på gæld i, 20.
- Legatagift, fritagelse for, 149 f.
- Lindencroneske fideicommiss, det:
 Afdrag på gæld i, 422.
- Livrente-Societetet af 1775, overtagelse af, 245 f.
- Livsstraf. Se: Dødsstraf.
- Lotteri. Se: Bortlodninger.
- Lütjenfeld, salg af ejendommen, 266 f.
- Lægevæsen, omorganisation af det militære, 191—99.
- Løverodde skovriderbolig, reparationsarbejder ved, 364 f.
- Madvig, I. N., professor, lån til, 352.
- Mageskiftekontrakter om fast ejendom, godkendelse af:
 Augustenborg, 458.
 Curau, 432 f.
 Hemme, 138 f.
 Gültzow gods, 607.
- Marineministeriet, budget for 1854/55, 284 f.
- Marinens lægestab, sammensætningen af, 367 f.
- Markeder, afholdelse af, 94, 527 f.
- Markedsafgifter i Elmshorn, omlægning af, 80.
- Marskområder, forvaltning af, 99 f.
- Militærbevilling, ekstraordinær. Se: Rustningsforanstaltninger.
- Militærtjeneste, fritagelse for, 92 f.
- Ministeriet Ørsted:
 Fritagelse for hvervet som justitsminister i, 594.
- Indenrigsminister i, udnævnelse af ny, 585.
- Program for, 42.
 Udnævnelse af, 4.
- Ministre, afskedigelse af, 4.
- Misbilligelse af C. F. Wegeners optræden, 446 f.
- Monarkiet, toldenhed for, 18 f., 73, 112, 567 f.
- Mulkt, nedsættelse af, 83 f., 94 f., 137 f., 504 f., 616.
- Musik på søn- og helligdage, bevilling til, 318.
- Mæglerartikler for Køge, udkast til, 322.
- Mølleafgifter:
 Eftergivelse af skyldige, 384 f., 616 f.
 Fastsættelse af, 340.
- Møllebyggeri, bevilling til, 239.
- Mølleforpagtninger, godkendelse af, 72 f., 92, 335 f., 360, 459, 528, 559, 608.
- Møller, salg af, 95, 291, 398 f., 452, 503 f.
- Nationalbanken:
 Forslag om forøgelse af seddelmassen, 571 f.
- Navneforandring, bevilling til, 53, 68, 139, 322, 557.
- Navneforandring for ejendom i Reinbeck amt, 434.
- Neutralitetspolitik, regeringens ønske om at føre, 136, 152 ff., 177 f., 435, 473, 484, 537 ff., 583 f.
- Oprørsregeringen i Slesvig-Holsten:
 Gyldigheden af engang tagne beslutninger af, 403—06.
- Optiske instrumenter, tilladelse til salg af, 118 f.
- Organisttjenesten i Hennstedt, omordning af, 64.
- Overappellationsretten i Kiel:
 Dispensation fra § 26 i forordningen om, 501 f.
- Juridisk embedseksamen ved, bevilling til at tage, 410 f.
- Kompetence for, fastsættelse af, 256 f., 447 f., 499 f., 592.

- Overordentlig bisidder i, udnævnelse af, 255.
Segl for, 506.
- Overlevelsrenter, udbetaling af, 518 f.
- Overrissingsanlæg i grevskabet Ranzau, bevilling til, 190.
- Palæet i Amaliegade, reparation af, 298 ff.
- Pastoratet i Nienstädtén, midlertidig forvaltning af, 527.
- Patenter, bevilling af, 103, 108, 228, 230, 434, 532.
- Pensionering af:
Dänicke, I., lærer, 98 f., 616.
Eckersbergs døtre, 315 f.
Enkedronning Mariés hofbetjente, 73, 245, 366.
Forstembedsmænd i Holsten, 411—16.
Knuth, Minna v., 203.
Rosendahl, P. E., rektor, 78 f., 161.
Øllgaard, Wilh., præst, 394 f.
- Planteskole ved Slesvig, bortforpagtning af, 339.
- Plön:
Fattigstiftelsen i, den fyrstelige, 443 f.
Fattigvæsenet i, 99.
- Plön slotshave, bevilling til, 64 f.
- Politiforvaltningen i Flensborg amt, om- lægning af, 81.
- Portofrihed, lov om, 251, 347.
- Prikkepenge, opkrævning af, 333, 555.
- Præsteenkassen for Rendsborg provsti, 359 f.
- Præstegården i Frederikshavn, salg af, 513.
- Præstegårdssjod, salg af, 36 f.
- Præsteoffer, erstatning for bortfaldet af, 558.
- Rangskat, eftergivelse af, 94, 300.
- Ratzburg:
Eksercerpladsen i, overdragelse af, 156.
Forstdriftsplaner for, revision af, 411.
Militæruddgifter i, tilskud til, 65.
- Realskole i Århus, nedlæggelse af, 154 f.
- Redningsvæsenet, lov om, 342, 505.
- Rendsborg, hovedkassen i, 15 f.
- Rentefodens frigørelse. Se: Åger, straf for.
- Restancer, eftergivelse af, 94, 411, 562.
- Restaurationer. Se: Konditorier.
- Reusenkog, bortforpagtning af forstranden ved, 121 f.
- Reykjavik, børneskole i, 51.
- Ridderskab, det slesvig-holstenske, 101 f., 215—20, 418.
- Rigsdagen:
Afslutning af, 126, 539.
Indkaldelse af, 50, 225.
Forelæggelse af ekstraordinære militærbevillinger for, 510—13, 533—36.
Samlingens forlængelse, 357.
Åbning af, 60, 77, 271—75, 285 f.
- Rigsmønt, lov om anvendelse af betegnelsen, 342—45, 352—57, 469 f., 505 f.
- Rigsskillemonnt, omveksling af, 528.
- Rosenborg slot, den kronologiske samling på, 253, 613 ff.
- Roskilde adelige jomfrukloster, fundats for, 40 f.
- Rustningsforanstaltninger i forbindelse med Krimkrigen, 84—89, 104 f., 159 f., 435 f., 461—69, 504, 507—13, 517 f., 540—47, 549—55.
- Råd-, ting- og arresthuse, opførelse af, 49 f., 590 ff.
- Salmebogsrevision, forslag om, 597.
- Salt- og kulmålere, ophævelse af de autoriserede, 561 f.
- Sammenlægning af jord, bevilling til, 75.
- Samsø:
Fattig- og skolevæsenets bestyrelse på, 408 f.
- Seester sogn (Holsten), restitution af forbrugt kirkekapital i, 9 f.
- Selvejendoms indførelse på statens bøndergods, lov om, 19.
- Seminarister, bevilling til ligestilling med eksaminerede, 53 f., 165, 439.
- Silkeborg:
Bestyrelsen af, regulativ for, 78.

- Bortsalg af eng- og markjorder tilhørende, 33 ff.
- Sindssygehospitaller:
- Sjælland m. fl. stifter, 84, 199 f.
- Slesvig, 399.
- Sjællands stifts gejstlige hjælpepenkekasse, fundats for, 254.
- Skadeserstatning, bevilling af, 69.
- Skattebetalinger, fritagelse for erstatning for ulovlige, 15 f.
- Skattefritagelse, bevilling til, 339.
- Skatteregisteret i Ottensen, ejendomsudslettelse af, 163.
- Skatterestancer, eftergivelse af, 7 f.
- Skibsfyr, anvendelse af farvede, 603 f.
- Skillemønt, modtagelse af fremmed, 605 f.
- Skindergade nr. 8—9, salg af, 584 f.
- Skolebyggeri, bevillinger til:
- Oldenhütten, 318 f.
- Spitzerdorf, 89.
- Skolekasser f. Frederiksborg m. fl. distrikter, administrationen af, 32.
- Skolelærerembedet i Maashøl, ombygningsarbejder ved, 80 f.
- Skolelærerjord, udlægning af, 56.
- Skovfogedboligen i Fobisletlund, ombygning af, 173.
- Skovfogedboligen i Gross-Flintbeck, salg af, 263.
- Skovfogeddistriktet i Lehnstedt, forvaltning af, 165.
- Skovning i Trittau forstdistrikt, ekstraordinær, 501.
- Skovriderboligen i Borstorf, reparation af, 189.
- Slesvig by:
- Skattefrihed, ophævelse af, 581 f.
- Slesvig (hertugdømmet):
- Balslevs katekismus, indførelsen af, 336.
- Brænderiskat, indførelse af, 49, 567.
- Bygningsarbejder, bevilling til, 26.
- Centralkassen i, 176 f.
- Chausséanlæg, bidrag til, 244, 323, 498, 580.
- Civilsagers behandling i, 240 f., 453.
- Digeinspektoret for, ophævelse af, 579.
- Digekassen, udskrivning til, 243 f.
- Domstol for, oprettelse af øverste, 452.
- Ekstraskatten af 1762, ophævelse af, 332.
- Flag, anvendelse af, 581.
- Forfatning for, 249 f., 474—98.
- Forstbetjentes boliger, bygningsarbejder ved, 17.
- Forstdriftsplaner, 266.
- Gendarmeri for, oprettelse af, 428 f.
- Inderste- og forbedelsesafgiften, ophævelse af, 332.
- Indførselstold for kornvarer m. m., ophævelse af, 251.
- Indkvartering i tilfælde af overordentlige troppesamlinger, 232, 454.
- Jagtretten, afløsning af, 173 ff.
- Jernbaneanlæg i, 16, 102 f., 220 f., 265 ff., 332, 336 ff., 373 f., 398 f., 430, 601 f., 618 f.
- Juridisk tidsskrift for, udgivelse af, 418.
- Jøders retsstilling i, lov om, 204 ff., 457 f.
- Kirkebøn, indførelse af ny, 176.
- Krigsskade, erstatning for, 459 f.
- Kriminalagers behandling i, 241 f., 453 f.
- Kunstvejanlæg, bevilling til, 430.
- Landmåler-eksaminationskommission, oprettelse af, 48 f.
- Laste- og fyrpenge, tilbagebetaling af, 251.
- Magasinkorn og fourage, anskaffelse af, 232, 338.
- Matrikel, udarbejdelse af ny, 244 f., 454 f.
- Mølletvangens ophævelse, 455 f.
- Møntvæsenets omordning i, 323 f., 352—57, 367.
- Navigationseksamen, omordning af, 267.

- Patrimonialretten i, ophævelse af, 70 ff., 101 f.
- Postvæsenet i, 39, 96, 305, 611.
- Restancer ved oppebørselsstuerne i, beretning om, 346.
- Retsvidenskabelig eksamen i, 206.
- Revisionsberetning for, 207.
- Samfærdnelsen med Holsten, patent vedr., 31.
- Seminarium i, oprettelse af dansk, 121.
- Syfilittiske syge, behandling af, 250, 429.
- Tariffer og takster, ny beregning af, 158.
- Testamentariske dispositioners rets-
gyldighed, 242, 550 f.
- Tugthusstraf, fuldbyrdelse af, 243.
- Ugevognsbefordring i, reglement for, 224.
- Uniformering af embedsmænd i, 231, 331.
- Vejarbejder, bevilling til, 26.
- Vejforordningen af 1.3.1842, ændring i, 243, 454.
- Værnepligtslov for, 242 f., 429 f.
- Værneting for kongerigske beboere i, 231.
- Ægteskabsløfters retsvirkninger, for-
ordning om, 231.
- Sluseanlæg:
Altenhafen, 118.
Frederiksstad, 602.
Stecknitz, 117 f.
- Sognefogedboligen i Nortorf, deling af, 302.
- Sogneforstanderskabers valg, lov om, 226 f.
- Sognekald, oprettelse af nyt, 51 f.
- Sommerkoge i Ditmarsken, anlæggelse af, 516.
- Sophienkog, bevilling til udparcellering af, 42 f.
- Sorø akademi:
Afhændelse af grund tilhørende, 409.
- Spandtjeneste, afløsning af, 67.
- Sparekasseindskud, fritagelse for arrest i, 84.
- Sporteltakt på Pelworm, ændring i, 580.
- Statsbudget for 1853/54, 221 f.
- Statsgælden, lov om, 245, 386.
- Statsregnskabet for 1852/53, beretning om, 288.
- Statssekretær, udnævnelse af, 531.
- Statstelegrafens Helsingør—Hamborg, 223 f.
- Stempeloven, overtrædelse af, 599.
- Stemplet papir, fritagelse for brug af, 19, 57, 140 f., 179, 235, 366 f., 406, 470, 533, 594.
- Straffebestemmelser, ændring af, 536.
- Strafformildelse. Se: Benådninger.
- Stænderforsamlingen for Holsten:
Commissarius for, 165.
Hjælp til trængende som følge af det slesvig-holstenske oprør, betænkning om, 397.
- Indkaldelse af, 164 f.
- Samlingens forlængelse, 364, 378.
- Valg til, 162 ff.
- Åbning af, 300.
- Stænderforsamlingen for Slesvig:
Bemyndigelse til at afvige fra fortolkningen af stænderforordningens § 50, 264 f.
- Commissarius for, 167.
- Forretningssproget i, 167—70.
- Indkaldelse af, 166 f.
- Kundgørelse for, udkast til kgl., 243.
- Samlingens forlængelse, 366.
- Udgifter til valgs afholdelse, fordeling af, 498.
- Valg til, 158 f., 172 f., 530 f., 619.
- Virilstemme, valg af, 170 ff., 265.
- Åbning af, 303.
- Støvringgård jomfrukloster, udvidelse af, 106 f.
- Successionssagen. Se: Tronfølgespørgsmålet.
- Sundhedskollegiet i Kiel, organisationen af, 43 f.

- Svanenskjoldske fideicommiss, det, gæld i, 421 f.
- Søforsvaret, foranstaltninger til, 32 f.
Se også: Rustningsforanstaltninger.
- Søkrigstjenesten, udskrivning til, 75, 122, 351, 436, 504.
- Sønderborg slot, anvendelse af, 206.
- Søofficerer, tillægspension til, 431 f.
- Telegrafindretninger, straf for beskadigelse af, 386 f. Se også: Holsten.
- Theologisk embedseksamen i Holsten, tilladelse til at indstille sig til, 445.
- »Thurmhaus« i Glückstadt, benyttelse af, 335.
- Tillægsbevillingslove:
Tillægsbevillingsloven for 1851/52, 73.
Tillægsbevillingsloven for 1853/54, 332 f., 386, 567.
- Tiltale, bortfald af, 20 f., 76, 123, 470 f.
- Tingsteder i Arnæs syssel, oprettelse af nye, 50 f.
- Toldbegunstigelser, ophævelse af, 21 f., 324 ff., 569.
- Toldforordningen af 1.5.1838, ændring af, 251.
- Toldforvalterboligen i Frederiksstad, bortsalg af, 73.
- Toldfrihed, ophævelse af bevilling til, 96.
- Toldkammerbygning i Haderslev, opførelse af, 95 f.
- Toldkontor i Sande, oprettelse af, 82.
- Toldsats, fastsættelse af, 74.
- Toldsteder i Slesvig, nedlæggelse af, 568.
- Toldstederne i Klein-Wesenberg, forening af, 326.
- Torvedage, bevilling til afholdelse af, 102.
- Torveforordning for Elmshorn, udstedelse af, 257 f.
- Travensalzer Saline, salg af, 190, 290.
- Tronfølgespørgsmålet, 77 f., 141—48, 151 f., 582 f.
- Tunø. Se: Samsø.
- Tvangslån, amortisering af kommunalt, 54, 301.
- Tyendelov, udkast til, 259 ff.
- Tønder, politiretten i, 16.
- Tønning:
Bropenge i, ophævelse af, 578 f.
Havnereglement for, 579.
Nedbrydning af staldbygningen ved lodsbygningen i, 399 f.
- Tørveleverance, afløsning af, 122.
- Udenrigsministeriet, budget for, 258 f.
- Udmønstringsgebyrers bortfald, 589.
- Ugedagsgudstjeneste i København, bortfald af, 423 f.
- Underholdspenge for arresteranter, forhøjelse af, 76.
- Underofficerer:
Løntillæg til, 140.
Udnævnelse til politibetjente, 114.
- Understøttelse, bevilling af:
Brun, skuespildirektør, Flensborg, 365 f.
- Uniformering af:
Christiansgarden i Flensborg, 322 f.
Forst- og jagtetaten, 8 f.
Se også: Slesvig.
- Universitetet (Kiel):
Akademiske grader, tildeling af, 11—15, 91 f., 115 f., 204, 330, 433 f., 576 f.
Budget for 1854/55, 563 f.
Køb af ejendom til, 529 f.
Medicinsk-kirurgisk hospital ved, oprettelse af, 618.
Optagelse af studerende ved, 114 f., 330, 444, 564 f.
Privatdocent ved, 10.
Theologisk eksamen ved, bevilling til at indstille sig til, 396 f.
- Universitetet (København):
Akademiske grader ved, 585 ff.
Embedseksamen ved, bevilling til at indstille sig til, 63 f.
Indbydelsesskrifts affattelse på dansk, bevilling til, 238, 615.
Konkurrence om lektorat, forslag om, 377 f.
Prisopgaver, nye regler for akademiske, 63.

- Præliminæreksamen ved, fritagelse for, 262, 409.
- Valgbestyrelsen, fung. formand for, 79.
- Vallø stift, udvidelse af, 106.
- Vandanlæg. Se: Gasanlæg.
- Vandmøllen i Neumühlen, reparation af, 189.
- Vejafgifter, erstatning for ulovligt udbetalte, 74 f.
- Vejanlæg, bevilling til:
 Esingen hegn, 360 f.
 Segeberg amt, 427 f.
 Se også: Holsten og Slesvig.
- Vemmetofte adelige jomfrukloster:
 Fattigvæsenets bestyrelse på, 408.
 Ændring i fundatsen for, 58 f.
- Vestindien:
 Afgift af heste og både, anordning om, 233.
 Afhændelse af, 75.
 Dampskibsfarten på, lettelser i, 81.
 Diæter på militære tjenesterejser i, 57 f.
 Erstatning til slaveejere, lovforslag om, 73, 141.
 Forbryderes udlevering, konvention om, 234.
 Forholdet mellem ejendomsbesiddere og arbejdere, anordning om, 233 f.
 Hærorganisationen på, ændring af, 81 f.
- Kolonialrådet på, udnævnelse af medlem til, 232 f.
- Kolonialrådets betænkninger, resolution på, 234 f.
- Landskolerne på, reglement for, 233.
- Løsgængerer på, anordning om, 179.
- Næringsdrift, anordning om, 223.
- Pressens brug, udvidelse af lov om, 234.
- Skolevæsenet på landet, bidrag til, 58.
- Strafs udståelse på, 326 f.
- Tillægsbevilling for, lov om, 73, 159.
- Uroligheder på Tortola, indberetning om, 232.
- Værnepligten på, lov om, 351, 436.
- Ægteskabs indgåelse, lov om, 234.
- Vognmandstakst, fastsættelse af, 366.
- Vor Frelsers kirke (Christianshavn):
 Reparation af orglet, 322.
 Reparation af tårnet, 593.
- Vyk på Før, salg af kgl. ejendom i, 93 f.
- Vægtlodder, nye regler for, 602 f.
- Ægteskabs indgåelse, bevilling til, 52 f., 105, 111, 150, 203, 235, 255, 361, 443, 445, 454, 558, 592 f., 595 f.
- Ægteskabs opløsning, bevilling til, 235.
- Æresoprejsninger, 20, 255, 515 f., 596.
- Øresundstold, tilbagebetaling af erlagt, 95.
- Østersbankerne, undersøgelse af, 17.
- Åger, straf for, 314, 388—94.
- Ålborg slot, bortsalg af, 35.

TALERFORTEGNELSE

Bille, Steen Andersen, kommandørkaptajn, marineminister:

Afmønstringsgebyrer i København, regnskab over, 297.

Afprikning af farvand ved Fehmern, plakat vedr., 251 f., 350.

Amnesti for embedsmænd i Holsten, 182 ff., 186 f.

Bosættelse på Christiansø, anmodning om, 585.

Bøgestrømmens oprensning, bevilling til, 287.

Christiansø som forsørgelseskommune, nærmere bestemmelse af, 435.

Dokanlæg på Nyholm, lov om, 419 f., 555.

Dyrtiden, foranstaltninger mod, 312.

Dyrtidstillæg til embedsmænd og betjente, 320 f.

Dødsstraf:

Eftergivelse af, 432.

Frederikshavn havn, uddybning af, 287.

Koleraepidemien, 126, 129.

Krigsrettsdomme, skibschefers ret til at formilde, 532.

Lægevæsen, omorganisation af det militære, 197, 199.

Marineministeriet, budget for, 284 f.

Marinens lægestab, sammensætningen af, 367 f.

Neutralitetspolitik, regeringens ønske om at føre, 538.

Pensionering af:

Forstembedsmænd i Holsten, 415.

Prikkepenge, opkrævning af, 333, 555.

Rigsdagen:

Åbning af, 275.

Rustningsforanstaltninger i forbindelse med Krimkrigen, 86 f., 104 f., 159 f., 435 f., 464 f., 467, 504, 509, 552.

Slesvig:

Forfatning for, 487, 492.

Stænderforsamlingen i Slesvig:

Forretnings sproget i, 169.

Søforsvaret, foranstaltninger til, 32 f.

Søofficerer, tillægspension til, 431 f.

Tronfølgespørgsmålet, 149.

Universitetet (Kiel):

Akademiske grader, tildeling af, 15.

Åger, straf for, 394.

Bluhme, C. A., udenrigsminister:

Afmønstringsgebyrer i København, regnskab over, 297.

Alliance-konvention, forslag om tysk, 604 f., 609 f.

Amaliegade nr. 113, salg af, 32.

Amnesti for embedsmænd i Holsten, 181, 184, 187, 189.

Benådninger, 283.

Bevillingslov, udstedelse af foreløbig, 39.

Dommer- og skriverembedet, adskillelse af, 328 f.

Dyrtiden, foranstaltninger mod, 310 f.

Dødsstraf:

Eksekvering af, 110.

- Embedsmænds afskedigelse som følge af deres politiske optræden, 566 f.
- Engelske interesser i Rusland, dansk varetægelse af, 456 f.
- Forbundsfastninger, bevilling til, 27 ff.
- Hofcharger, udfærdigelse af bestallinger for, 5 f.
- Holsten:
 Bestallinger for advokater, konfirmation af, 48.
 Forfatning for, 247.
- Indførselstold af varer fra fremmede verdensdele, afkortning af, 305.
- Island:
 Skibsfart og handel på, lov om, 461.
- Koleraepidemien, 128.
- Kongelige theater, nedsættelse af kommission vedr. det, 63.
- Kongen:
 Adresse til, 524 f.
- Krigsministeriet, budget for 1854/55, 281.
- Lauenborg (hertugdømmet):
 Forfatning for, 381.
- Lægevæsen, omorganisation af det militære, 198 f.
- Neutralitetspolitik, regeringens ønske om at føre, 136, 152 ff., 177, 435, 473, 484, 537 ff., 583 f.
- Oprørsregeringen i Slesvig-Holsten:
 Gyldigheden af engang tagne beslutning af, 405.
- Pensionering af:
 Forstembedsmænd i Holsten, 415.
- Ridderskab, det slesvig-holstenske, 218.
- Rigsdagen:
 Forelæggelse af ekstraordinære militærbevillinger for, 511 f., 534 f.
 Samlingens forlængelse, 357.
 Åbning af, 273 f.
- Rustningsforanstaltninger i forbindelse med Krimkrigen, 84 ff., 105, 160, 465 ff., 507 f., 511, 541—44, 551 ff.
- Slesvig:
 Forfatning for, 474, 478, 486 f., 493 f.
 Patrimonialretten, ophævelse af, 72.
- Tronfølgespørgsmålet, 147 f.
- Udenrigsministeriet, budget for, 258 f.
- Universitetet (Kiel):
 Akademiske grader, tildeling af, 14.
- Åger, straf for, 393.
- Dahlstrøm, Fritz, departementschef i justitsministeriet:
 Tyendelov, udkast til, 588.
- Frederik VII:
 Afmønststringsgebyrer i København, regnskab over, 297.
- Afpriking af farvand ved Fehmern, plakat vedr., 252.
- Afslag på benådning, 573.
- Alliance-konvention, forslag om tysk, 610.
- Altona:
 Lotteribygningen i, salg af, 445 f.
 Observatoriet i, nyordning af, 23.
 Uniformsreglement for politiassistenten i, 64.
- Amnesti for embedsmænd i Holsten, 181 f., 184 ff., 189, 370 f., 373.
- Apanager:
 Prins Christian, 209 f., 221.
- Benådnings, 282 f.
- Bernstorffske palæ, bortleje af, 251.
- Bevillinger ad mandatum, tilladelse til at udfærdige, 258, 409, 434.
- Bispeembede, besættelse af, 561.
- Bygningsbestemmelser for København, udkast til lov om, 436.
- Bøgestrømmens oprensning, bevilling til, 287.
- Charlottenlund skov, henlæggelse til offentlig lysthave, 358.
- Christiansson, Chr., fhv. land- og byfoged, udnævnelse til embedsmand, 424.
- Christiansø som forsørgelseskommune, nærmere bestemmelse af, 435.
- Dokanlæg på Nyholm, lov om, 420.
- Dyrtiden, foranstaltninger mod, 309, 313 f.

- Dyrtidstillæg til embedsmænd og betjente, lov om, 320 f.
- Dødsstraf:
 Eftergivelse af, 30.
 Eksekvering af, 110.
- Døvstumme-instituttet i København, optagelse på, 291.
- Embedsmænds afskedigelse som følge af deres politiske optræden, 565 f., 570.
- Eneretsbevillinger, 526 f.
- Erstatning for tab af embedsindtægter som følge af det slesvig-holstenske oprør, 350.
- Finanslove:
 Finansloven 1854/55, 276.
- Fortjenstmedalje, tildeling af, 253.
- Frederik VI's palæ, afbenyttelse af, 298 ff.
- Frederiks hospital, kgl.:
 Fastsættelse af takster på officiantgangen, 425.
- Færøerne:
 Udvidelse af lovgivning til at gælde for, 96.
- Gasanolæg, toldbegunstigelse ved indførsel af materialer til, 347.
- Grundlov for kongeriget, udkast til ny, 123—26.
- Hofcharger, udfærdigelse af bestallinger for, 6.
- Holsten:
 Bestallinger for advokater, konfirmation af, 47 f.
 Forfatning for, 247 ff., 607.
- Mølletvang, lov om ophævelse af, 100, 575.
- Møntvæsenet, omordning af, 324, 356 f., 362 f., 367.
- Retsmedicinske forretninger, forordning vedr., 211 f.
- Telegrafledningen, straf for beskadigelse af, 359.
- Tugthusstrafs fuldbyrdelse, forordning vedr., 229 f.
- Vandafledning, regulering af, 427, 617 f.
- Højesteret:
 Lokaler for, 298.
- Indfødsret, lov om, 440.
- Jernbaneanlæg i:
 Nørrejylland, 103 f.
 Sjælland, 60.
- Koleraepidemien, 126, 129, 131—37.
- Kongelige theater, nedsættelse af kommission vedr. det, 63.
- Kongen:
 Adresse til, 523 f., 526, 547 f., 554, 560 f.
- Kontrakter på køb og salg af fast ejendom, 609.
- Krigsministeriet, budget for 1854/55, 277 f., 281.
- Kultusministeriet, budget for, 253.
- Land-konsistoriet i Kiel, fortolkning af regulativ for, 55.
- Lauenborg (hertugdømmet):
 Bygningsarbejder, bevilling til, 157.
 Forfatning for, 380, 384, 403.
- Laugsartikler, godkendelse af:
 Murerlauget i Burg, 220.
- Lægevæsen, omorganisation af det militære, 198 f.
- Markeder, afholdelse af, 94.
- Militærtjeneste, fritagelse for, 93.
- Ministeriet Ørsted:
 Program for, 42.
 Udnævnelse af, 4.
- Misbilligelse af C. F. Wegener, 446 f.
- Neutralitetspolitik, regeringens ønske om at føre, 584.
- Oprørsregeringen i Slesvig-Holsten:
 Gyldigheden af engang tagne beslutninger af, 406.
- Palæet i Amaliegade, reparation af, 298 ff.
- Pensionering af:
 Eckersbergs døtre, 316.
 Forstembedsmænd i Holsten, 416.
 Øllgaard, Wilh., præst, 395.
- Prikkepenge, opkrævning af, 333.

- Ridderskab, det slesvig-holstenske, 215 f., 219 f.
- Rigsdagen:
- Afslutning af, 126.
 - Forelæggelse af ekstraordinære militærbevillinger for, 513, 535 f.
 - Samlingens forlængelse, 357.
 - Abning af, 60, 77, 271 ff., 275, 285 f.
- Rigsmønt, lov om anvendelse af betegnelsen, 345, 356 f.
- Rosenborg slot, den cronologiske samling på, 253, 614 f.
- Rustningsforanstaltninger i forbindelse med Krimkrigen, 88 f., 159 f., 468 f., 507, 513, 545, 547, 555.
- Skibsfyr, anvendelse af farvede, 604.
- Slesvig:
- Civilsagers behandling i, 241.
 - Forfatning for, 250, 474 ff., 479, 483, 486, 497 f.
 - Indkvartering i tilfælde af overordentlige troppesamlinger, 232.
 - Jagretten, afløsning af, 176.
 - Jøders retsstilling i, lov om, 204 ff.
 - Kirkebøn, indførelse af ny, 176.
 - Laste- og fyrpenge, tilbagebetaling af, 251.
 - Mølletvangens ophævelse, 456.
 - Møntvæsenets omordning i, 324, 356 f., 367.
 - Patrimonialretten i, ophævelse af, 102.
- Sluseanlæg ved Stecknitz, udgifter ved, 118.
- Sogneforstanderskabers valg, lov om, 226 f.
- Statstelegrafan Helsingør-Hamborg, 223.
- Stænderforsamlingen for Holsten:
- Commissarius for, 165.
 - Hjælp til trængende som følge af det slesvig-holstenske oprør, betænkning om, 397.
 - Indkaldelse af, 165.
 - Valg til, 163.
- Stænderforsamlingen for Slesvig:
- Commissarius for, 167.
 - Forretningssproget i, 167, 170.
 - Valg til, 158 f.
 - Virilstemme, valg af, 172.
 - Søofficerer, tillægspension til, 432.
 - Toldbegunstigelser, ophævelse af, 326.
 - Torveforordning for Elmshorn, udstedelse af, 257 f.
 - Tronfølgespørgsmålet, 78, 141 ff., 145 f., 149, 152, 582 f.
 - Tyendelov, udkast til, 261.
 - Ugedagsgudstjeneste i København, bortfald af, 424.
 - Universitetet (Kiel):
 - Akademiske grader, tildeling af, 11, 14 f., 115 f.
 - Universitetet (København):
 - Præliminæreksamen ved, fritagelse for, 409.
 - Ager, straf for, 394.
 - Frederik Ferdinand, arveprins:**
 - Afmønstringsgebyrer i København, regnskab over, 297.
 - Amnesti for embedsmænd i Holsten, 182, 184, 186, 188.
 - Dyrtiden, foranstaltninger mod, 313.
 - Frederik VI's palæ, afbenyttelse af, 299.
 - Koleraepidemien, 129, 134, 136.
 - Lægevæsen, omorganisation af det militære, 199.
 - Palæet i Amaliegade, reparation af, 299.
 - Pensionering af:
 - Forstembedsmænd i Holsten, 415.
 - Ridderskab, det slesvig-holstenske, 216.
 - Rustningsforanstaltninger i forbindelse med Krimkrigen, 551.
 - Slesvig:
 - Forfatning for, 479, 487.
 - Tronfølgespørgsmålet, 146 f.
 - Hansen, C. F., krigsminister:**
 - Afmønstringsgebyrer i København, regnskab over, 296.
 - Alliance-konvention, forslag om tysk, 610.

- Amnesti for embedsmænd i Holsten, 182 f., 185 f., 187.
- Benådninger, 30, 56 f., 281 ff., 612.
- Bevillingslov, udstedelse af foreløbig, 39.
- Dimission, ønske om:
Krigsministerens, 554 f., 561.
- Dyrtiden, foranstaltninger mod, 311.
- Dyrtidstillæg til embedsmænd og betjente, lov om, 320.
- Dødsstraf:
Eftergivelse af, 29 f., 584.
Eksekvering af, 110.
- Embedsmænds afskedigelse som følge af deres politiske optræden, 565, 567.
- Forbundsfæstninger, bevilling til, 27 f.
- Fæstegårdes overgang til selveje, 587 f.
- Holsten:
Bestallinger for advokater, konfirmation af, 47 f.
Skibsmærke, indbrænding af, 208.
Værnepligtslov, udkast til, 258.
- Indfødsret, lov om, 440.
- Jernbaneanlæg:
Nørrejylland, 104.
- Koleraepidemien, 126, 128 f., 132 ff.
- Krigsministeriet:
Bevilling til, 140.
Budget for 1854/55, 277, 279 f., 548 f.
- Krigsretsdomme, stadfæstelse af, 29 f., 56, 594.
- Landkrigstjenesten, udskrivning til, 17 f.
- Lægevæsen, omorganisation af det militære, 191 f., 194 ff., 197 ff.
- Pensionering af:
Forstembedsmænd i Holsten, 415.
- Realskole i Århus, nedlæggelse af, 155.
- Ridderskab, det slesvig-holstenske, 217 f.
- Rustningsforanstaltninger i forbindelse med Krimkrigen, 85 ff., 104 f., 461—64, 466—69, 507 ff., 511, 517 f., 540—46, 549—53.
- Slesvig:
Forfatning for, 474, 486, 492, 496.
Værnepligtslov, udkast til, 243.
- Ständerforsamlingen i Slesvig:
Virilstemme, valg af, 172.
- Tronfølgespørgsmålet, 148.
- Tyendelov, udkast til, 261.
- Underofficerer:
Lønningstillæg til, 140.
- Universitetet (Kiel):
Akademiske grader, tildeling af, 14.
Åger, straf for, 394.
- Koefoed, Hans, generalauditor ved Søetaten:**
Dødsstraf:
Eftergivelse af, 432.
- Moltke, Carl, minister for Slesvig:**
Adoptionsbevillinger, 68 f., 399.
Afgiftslettelser, bevilling af, 36.
Afløbsrende i Flensborg, bevilling til, 206.
- Afmønstringsgebyrer i København, regnskab over, 296.
- Amnesti for embedsmænd i Holsten, 181, 183, 185, 187.
- Amtsarkivet i Husum, bevilling til ordning af, 601.
- Apotekerbevilling, 244.
- Arveforpagtningskontrakter, godkendelse af, 580.
- Arvefæstebrev, konfirmation af, 139 f.
- Benådninger, 103, 120 ff., 265, 322, 398, 602.
- Bevillinger ad mandatum, tilladelse til at udstede, 522.
- Bevtoft hede, bevilling til beplantning af, 72.
- Bortlodninger, tilladelse til, 67, 159.
- Børnehave i Flensborg, opførelse af, 176.
- Dyrtiden, foranstaltninger mod, 310.
- Dyrtidstillæg til embedsmænd og betjente, lov om, 321.
- Dødsstraf:
Eftergivelse af, 503.
Eksekvering af, 110, 337, 417 f.
- Døvstumme-instituttet i København, optagelse på, 290.
- Ekstraskat for Slesvig by, udskrivning af, 323.
- Eneretsbevillinger, 451.

- Engelske interesser i Rusland, dansk varetagelse af, 457.
- Erstatning for jords afgivelse til jernbaneanlæg, 166.
- Familielegat, oprettelse af, 612.
- Forpagtninger af:
Kanalområde ved Nybøl, 338.
- Fredsskovareal, indtagelse af jord til, 521.
- Gammelgård, bevilling af bygningsomkostninger til, 69 f.
- Gasanlæg, toldbegunstigelse ved indførsel af materialer til, 347.
- Gejstlige forretninger i Sørup sogn, fordeling af, 331.
- Gudskog, bortforpagtning af arealer og rettigheder i, 68.
- Gæld til hertugen af Augustenborg, afbetaling af, 120 f.
- Gæld til statskassen, afkortning af, 67, 365, 580 f.
- Haderslev amt, kriminal- og politisagers behandling i, 16 f.
- Havnetakst for Ærøskøbing, 579.
- Herredsfogedboligen i Flækkeby, 579 f.
- Holsten:
Forfatning for, 248.
Karantæneforanstaltninger, ophævelse af, 107 f.
Kassebeviser, amortisering af udstedte, 556.
Møntvæsenet, omordning af, 324, 353 ff., 362.
Skibsmærker, indbrænding af, 208.
- Husum, salg af ejendom i, 365.
- Høavlen i Börmerkog, bortforpagtning af, 67 f.
- Indfødsret, lov om, 440.
- Jernværket »Carlshütte«, koncession på, 521.
- Jurisdiktionsgrænser, omlægning af, 55 f., 69, 109, 191, 267, 417, 450, 453, 502 f.
- Jyske lov, ny udgave af, 36.
- Jøder:
Bosættelse, bevilling til, 26 f.
Kanaltold, eftergivelse af, 37.
- Kasseunderskud, eftergivelse af embedsmænds, 459.
- Kirkebyggeri, understøttelse til, 37 f.
- Klosterprovst, valg af, 191.
- Kontrakter på køb og salg af fast ejendom, godkendelse af, 431, 522, 598 f.
- Krigsministeriet, budget for 1854/55, 278 f.
- Krigsskadeserstatning, udbetaling af, 190 f.
- Krigsskat, eftergivelse af, 95.
- Kriminal- og politisager, behandling af, 16 f.
- Landskatregister for Haderslev Vesteramt, udgivelse af, 120.
- Landskriverboligen i Garding, indløsning af, 108 f.
- Lauenborg, forfatning for, 382.
- Laugsartikler, godkendelse af:
Murerlauget i Burg, 220.
- Lütjenfeld, salg af ejendommen, 266 f.
- Lægevæsen, omorganisation af det militære, 198.
- Løverodde skovriderbolig, reparationsarbejder ved, 364 f.
- Mageskiftekontrakter om fast ejendom, godkendelse af:
Augustenborg, 458.
- Markeder, afholdelse af, 94.
- Mulκτη, nedsættelse af, 94 f.
- Mølleforpagtninger, godkendelse af, 72 f., 459.
- Møller, salg af, 95, 291, 398 f., 503 f.
- Navneforandring, bevilling til, 68, 322.
- Oprørsregeringen i Slesvig-Holsten:
Gyldigheden af engang tagne beslutninger af, 404 f.
- Patenter, bevilling af, 103, 108.
- Pensionering af:
Forstembedsmænd i Holsten, 414.
- Planteskole ved Slesvig, bortforpagtning af, 339.
- Politiforvaltningen i Flensborg amt, omlægning af, 81.
- Præstegårdsjord, salg af, 36 f.
- Rangskat, eftergivelse af, 94.

- Restancer, eftergivelse af, 94.
- Reusenkog, bortforpagtning af forstranden ved, 121 f.
- Ridderskab, det slesvig-holstenske, 217, 219, 418.
- Rigsdagen:
Forelæggelse af ekstraordinære militærbevillinger for, 513.
- Rigsmønt, lov om anvendelse af betegnelsen, 353 ff.
- Rustningsforanstaltninger i forbindelse med Krimkrigen, 468, 509, 513, 546 f., 553.
- Sindssygehospitalet i Slesvig, 399.
- Skadeserstatning, bevilling af, 69.
- Skattebetalinger, fritagelse for erstatning for ulovlige, 15 f.
- Skattefritagelse, bevilling til, 339.
- Skolelærerembedet i Maasbøl, ombygningsarbejder ved, 80 f.
- Skolelærerjord, udlægning af, 56.
- Skovfogedboligen i Fobisletlund, ombygning af, 173.
- Slesvig by:
Skattefrihed, ophævelse af, 581 f.
- Slesvig:
Balslevs katekismus, indførelse af, 336.
- Bygningsarbejder, bevilling til, 26.
- Centralkassen i, 176.
- Chausséanlæg, bidrag til, 244, 323, 498, 580.
- Civilsagers behandling i, 240, 453.
- Digeinspektoratet for, ophævelse af, 579.
- Digekassen, udskrivning til, 243 f.
- Domstol for, oprettelse af øverste, 452.
- Ekstraskatten af 1762, ophævelse af, 332.
- Flag, anvendelse af, 581.
- Forfatning for, 249 f., 474 ff., 478 ff., 483—86, 496 ff.
- Forstbetjentes høliger, bygningsarbejder ved, 17.
- Forstdriftsplaner, 266.
- Gendarmeri for, oprettelse af, 428 f.
- Inderste- og forbedelsesafgiften, ophævelse af, 332.
- Indkvartering i tilfælde af overordentlige troppesamlinger, 232, 454.
- Jagtretten, afløsning af, 173 ff., 459.
- Jernbaneanlæg i, 16, 102, 220, 265 ff., 332, 336 ff., 373 f., 398 f., 430, 601 f.
- Juridisk tidsskrift for, udgivelse af, 418.
- Jøders retsstilling i, lov om, 204 f., 457 f.
- Kirkebøn, indførelse af ny, 176.
- Krigsskade, erstatning for, 459 f.
- Kriminalsagers behandling i, 241, 453.
- Kunstvejanlæg, bevilling til, 430.
- Landmåler-eksaminationskommission, oprettelse af, 48 f.
- Magasinkorn og fourage, anskaffelse af, 232, 338.
- Matrikel, udarbejdelse af ny, 244 f., 454.
- Mølletvangens ophævelse, 455 f.
- Møntvæsenets omordning i, 324, 353 ff.
- Navigationseksamen, omordning af, 267.
- Patrimonialretten i, ophævelse af, 70 ff., 101 f.
- Restancer ved oppebørselsstuerne i, beretning om, 346.
- Retsvidenskabelig eksamen i, 206.
- Revisionsberetning for, 207.
- Seminarium i, oprettelse af dansk, 121.
- Syfilittiske syge, behandling af, 250, 429.
- Tariffer og takster, ny beregning af, 158.
- Testamentariske dispositioners retsgyldighed, 242, 450 f.
- Tugthusstraf, fuldbyrdelse af, 243.
- Uniformering af embedsmænd i, 231.
- Vejarbejder, bevilling til, 26.
- Vejforordningen af 1.3.1842, ændring i, 243, 454.
- Værnepligtslov for, 242, 429.

- Værneting for kongerigske beboere i, 231.
- Ægteskabsløfters retsvirkninger, forordning om, 231 f.
- Sluseanlæg:
Frederiksstad, 602.
- Spandtjeneste, afløsning af, 67.
- Sporteltakst på Pelworm, ændring i, 580.
- Statsbudget for 1853/54, 222.
- Stænderforsamlingen for Slesvig:
Bemyndigelse til at afvige fra fortolkningen af stænderforordningens, § 50, 264 f.
- Forretningssproget i, 167—70.
- Indkaldelse af, 166.
- Kundgørelse for, udkast til kgl., 243.
- Samlingens forlængelse, 366.
- Udgifter til valgs afholdelse, fordeling af, 498.
- Valg til, 158, 172 f., 530 f., 619.
- Virilstemme, valg af, 170 ff., 265.
- Åbning af, 303.
- Sønderborg slot, anvendelse af, 206.
- Torvedage, bevilling til afholdelse af, 102.
- Tronfølgespørgsmålet, 145 f.
- Tønder, politiretten i, 16.
- Tønning:
Bropenge, ophævelse af, 578.
- Havnereglement for, 579.
- Nedbrydning af staldbygning ved lodsbygningen i, 399 f.
- Tørveleverance, afløsning af, 122.
- Understøttelse, bevilling af:
Brun, skuespildirektør, Flensborg, 365 f.
- Uniformering af:
Christiansgarden i Flensborg, 322 f.
- Universitetet (Kiel):
Akademiske grader, tildeling af, 12, 14.
- Vyk på Før, salg af kgl. ejendom i, 93 f.
- Ægteskabs indgåelse, tilladelse til, 454.
- Østersbankerne, undersøgelse af, 17.
- Åger, straf for, 393.
- Reventlow-Criminil, H. A. minister for Holsten og Lauenborg:
Adoptionsbevillinger, 7, 116, 300, 339 f., 502, 557.
- Afmønstringsgebyrer i København, regnskab over, 295 f.
- Alliance-konvention, forslag om tysk, 609 f.
- Altona:
Gasanolæg i, privilegium til, 449.
- Indkvartering i, fordeling af, 54 f.
- Kommercekollegiet i, udnævnelse af formand for, 364.
- Kommunalskatter i, 54, 331.
- Lotteribygningen i, salg af, 445.
- Observatoriet i, nyordning af, 23, 262 f., 559 f.
- Pas for Hannoveranere til ophold i, 516 f.
- Skibstømrersvendenes laug i, ophævelse af, 578.
- Uniformsreglement for politiassistenten i, 64.
- Amnesti for embedsmænd i Holsten, 181 f., 184—88, 370—72.
- Amtsskattedistrikterne i Neumünster amt, omlægning af, 520.
- Amtsskatter i Reinfeld, udskrivning af, 302.
- Apotekerbevilling, 395.
- Arv, udlevering af, 53, 156.
- Arveforpagtningskontrakter, godkendelse af, 66, 98, 138.
- Barmstedt kirkejord, bortsalg af, 10.
- Benådnings, 54, 79, 99, 116 f., 214, 240, 256, 277, 290, 384, 395, 403, 446, 450, 502, 515, 600 f.
- Bortlodninger, tilladelse til, 363.
- Byggeplads i Hörnerkirchen, overdragelse af, 25.
- Dalldorf gods, salg af, 557.
- Digearbejder i Ditmarsken, bevilling til, 157, 180.
- Distriktstaksatorer, udnævnelse af, 301.
- Domstolsprøvelse af fordringer mod

- kollegierne, fortolkning af bestemmelser om, 506 f.
- Dyrtiden, foranstaltninger mod, 310.
- Dødsstraf:
Eftergivelse af, 30, 166, 264, 500, 564., 574.
- Eksekutorbevilling, udstedelse af, 65.
- Elben:
Opmålinger af, 599.
Toldkontrollen ved, 567.
- Embedsjord:
Bortforpagtning af, 331, 520 f.
Salg af, 443 f., 506.
Udvidelse af, 598.
- Engelske interesser i Rusland, dansk varetagelse af, 456 f.
- Fattighus ved Mühlenberge, jord til, 161.
- Fattig- og arbejds hus i Reinfeld, oprettelse af, 97 f., 162.
- Fideicommisskapitaler, 213 f.
- Fiskalt søgsmål mod forskellige holstenske embedsmænd, godkendelse af, 11.
- Fiskeriprivilegium, traktat om, 25 f.
- Forbundsbeftæstninger, bevilling til, 29.
- Forpagtning af:
Areal i Wesselburen, 119.
- Forstforvaltningen i Neumünster, nyordning af, 227.
- Fortjenstmedalje, tildeling af, 253.
- Fri ejendom, overdragelse af jord til, 112 f.
- Gasanlæg, toldbegunstigelser ved indførsel af materialer til, 347.
- Gebyrer ved retten i Pinneberg, ændring i, 565.
- Gipsbjerget ved Segeberg, nyt forvaltningsreglement for, 180 f.
- Glückstadt straffeanstalt:
Bidrag til, 330, 448.
Forhøjelse af kostpenge til fangerne i, 397.
- Gratifikationer:
Römer, gårdejer, 213.
- Gravkapel, bevilling til anlæggelse af, 319.
- Grevelig stand, godkendelse af, 433.
- Græsningsret i Ditmarsken, godtgørelse for, 80.
- Hofcharger, udfærdigelse af bestallinger for, 6.
- Holsten:
Apotekerordning for, udkast til, 213, 441.
Bestallinger for advokater, konfirmation af, 44—48.
Biveje i, istandsættelse af, 578.
Branddirektør i, aflønning af, 164.
Brænderhjælp, tildeling af, 189.
Brænderiskat, indførelse af, 30 f.
Budget for 1854/55, 576.
Bygningsarbejder på de kgl. ejendomme i, 117, 592 f., 607.
Bøgebestanden, fornyelse af, 228 f.
Chausséanlæg i, 227 f., 441, 557.
Digearbejder i, 238, 576 ff.
Dige- og vandbygningsdirektør for, oprettelse af embede som, 90 f., 335.
Ekstraskatten af 1762, ophævelse af, 334.
Embedslægers forretninger, forordning vedr., 448.
Forfatning for, 247 ff., 606.
Forstdriftsplaner, 254 ff., 329.
Høkerhandel, udvidelse af, 258, 528 f.
Inderste- og forbedelsespenggeafgiften, ophævelse af, 214, 334.
Indkvartering, godtgørelse for ekstrordinær, 574 f.
Jagtet, anordning om, 264, 385.
Jernbaneanlæg, jords afgivelse til, 239, 442 f.
Jernbanetakster, fastsættelse af, 6 f.
Jordemødre i, 212, 448 f.
Kassebeviser, amortisering af udstedte, 257, 268, 555 f.
Kirkebøn, indførelse af ny, 215.
Kunstveje, anlæg af, 230, 416 f.
Købstadordning for, udkast til, 239 f., 363 f., 446.
Landmilitærsession, afholdelse af, 396.

- Lov- og ministerialtidende, udgivelse af, 516.
- Lægeordning for, udkast til, 227, 447.
- Magasinkorn, udskrivning af, 289 f.
- Medicinalvæsenet i, 43 f.
- Militærdyrlægers tilkaldelse til session, 211.
- Mølletvang, lov om ophævelse af, 100, 263, 575, 593.
- Møntvæsenet, omordning af, 324, 354 f., 362.
- Oppebørselsvæsenet i, udgifter til, 517.
- Retsmedicinske forretninger, forordning vedr., 211.
- Skibsmærker, indbrænding af, 208.
- Skolelærerenkekassen for, ændring af, 529.
- Sundhedskollegiet i, udnævnelse af medlem til, 334.
- Talotteriet, ophævelse af, 100.
- Telegrafledningen, straf for beskædigelse af, 358 f., 416.
- Theologisk embedseksamen, anordning vedr., 157.
- Trigonometriske målinger i, tilladelse til, 113 f.
- Tugthusstrafs fuldbyrdelse, forordning vedr., 229, 519 f.
- Vandafledning, regulering af, 427, 617.
- Vejafgifter, 7, 238, 318.
- Vejanlæg, bevilling til, 441.
- Vejbudget, forelæggelse af, 89.
- Veje, benyttelse af offentlige, 302, 500.
- Vejforordningen af 1.3.1842, ændring af, 264, 433.
- Værnepligtslov for, udkast til, 258, 532.
- Indfødsret, lov om, 440.
- Indførselstold af varer fra fremmede verdensdele, afkortning af, 304.
- Jurisdiktionsgrænser, omlægning af, 410.
- Jøder:
 Bevilling til bosættelse, 162, 341.
 Erhvervelse af fast ejendom, bevilling til, 410.
- Kautionslåns forret for kgl. skatter, 161.
- Kiel slot:
 Anvendelse af dele af, 100 f.
 Bortsalg af ejendom hørende til, 340 f.
- Kirkeskat i Sieck og Alt-Rahlstedt sogne, opkrævning af, 363.
- Kogel, lensgodset:
 Optagelse af lån i, 361.
- Kommunalafgifter i Oldenburg, nyordning af, 114.
- Kongelige theater, nedsættelse af kommission vedr. det, 63.
- Kontorlokaler for landdrosten i Pinneberg, indretning af, 79 f.
- Kontrakter på køb og salg af fast ejendom, godkendelse af, 79, 116, 119, 138, 165 f., 212, 385 f., 396, 556, 559, 608 f.
- Krigsministeriet, budget for 1854/55, 278, 281.
- Kriminaludgifter for Steinhorst amt, bevilling af, 556.
- Kronprinsekog:
 Opretholdelse af politimyndigheden i, 9, 66 f.
 Skadeserstatning for udførte digearbejder, 501.
- Kvægsygd, erstatning for, 90.
- König-Christians-Kog, forpagning af arealer i, 409.
- Land-konsistoriet i Kiel, fortolkning af regulativ for, 55.
- Landskriverbolig i Krempe, pantsættelse af, 341.
- Lauenborg (byen):
 Opdeling af område ved, 361 f.
- Lauenborg (hertugdømmet):
 Brunkulslejer i, udnyttelse af, 317.
 Budget for, 23 ff., 576.
 Bygningsarbejder, bevilling til, 156.
 Chausséanlæg i, 558.
 Dige- og vandbygningsdirektør for, 90 f.
 Forfatning for, 378 ff., 382 ff., 401 f.
 Forstdriftsplaner, 113, 617.
 Jagttjeneste, afløsning af, 139.
 Landmilitærsessionen i, afholdelse af, 396.

- Lov- og ministerialtidende for, udgivelse af, 516.
- Oppebørselsvæsenet i, udgifter til, 517.
- Vejafgifter, omkostninger ved oprævning af, 318.
- Vejanlæg i, 117.
- Vicelandmarskalk for, udnævnelse af, 403.
- Laugsartikler, godkendelse af:
- Kobbersmedelaug i Kiel, 409.
- Skippergildet i Elmshorn, 598.
- Skomagerlauget i Elmshorn, 615 f.
- Slagterlauget i Oldesloe, 212 f.
- Lægevæsen, omorganisation af det militære, 199.
- Mageskiftekontrakter om fast ejendom, godkendelse af:
- Curau, 432 f.
- Hemme, 138 f.
- Gültzow gods, 607.
- Markeder, afholdelse af, 527.
- Markedsafgifter i Elmshorn, omlægning af, 80.
- Marskområder, forvaltning af kgl., 99 f.
- Militærtjeneste, fritagelse for, 92 f.
- Mulkter, nedsættelse af, 616.
- Musik på søn- og helligdage, bevilling til, 318.
- Mølleafgifter:
- Eftergivelse af skyldige, 384 f., 616 f.
- Fastsættelse af, 340.
- Møllebyggeri, bevilling til, 239.
- Mølleforpagtninger, godkendelse af, 92, 335, 360, 528, 559, 608.
- Møller, salg af, 452.
- Navneforandring, bevilling til, 53, 139, 557.
- Navneforandring for ejendom i Reinbeck amt, 434.
- Neutralitetspolitik, regeringens ønske om at føre, 538.
- Oprørsregeringen i Slesvig-Holsten: Gyldigheden af engang tagne beslutninger af, 403—06.
- Optiske instrumenter, tilladelse til salg af, 118 f.
- Organisttjenesten i Henstedt, omordning af, 64.
- Overappellationsretten i Kiel:
- Dispensation fra § 26 i forordningen om, 501 f.
- Juridisk embedseksamen ved, bevilling til at tage, 410 f.
- Kompetence for, fastsættelse af, 256 f., 447 f., 449 f., 592.
- Overordentlig bisidder i, udnævnelse af, 255.
- Segl for, 506.
- Overrislingsanlæg i grevskabet Ranzau, bevilling til, 190.
- Pastoratet i Nienstädten, midlertidig forvaltning af, 527.
- Patenter, bevilling af, 228, 230, 434, 532.
- Pensionering af:
- Dänicke, I., lærer, 98 f., 616.
- Forstembedsmænd i Holsten, 411—16.
- Plön:
- Fattigstiftelsen i, den fyrstelige, 443 f.
- Fattigvæsenet i, 99.
- Plön slotshave, bevilling til, 64 f.
- Præsteenkekassen for Rendsborg provsti, 359.
- Præsteoffer, erstatning for bortfaldet, 558.
- Rangskat, eftergivelse af, 300.
- Ratzeburg:
- Eksercerpladsen i, overdragelse af, 156.
- Forstdriftsplaner for, revision af, 411.
- Militærudgifter i, tilskud til, 65.
- Restance, eftergivelse af, 411.
- Ridderskab, det slesvig-holstenske, 215 f., 219.
- Rigsmønt, lov om anvendelse af betegnelsen, 354 ff.
- Rigsskillelønt, omveksling af, 528.
- Rustningsforanstaltninger i forbindelse med Krimkrigen, 87 f., 105, 468 f., 511, 546, 553.
- Seester sogn (Holsten), restitution af forbrugt kirkekapital i, 9 f.

- Seminarister, bevilling til ligestilling med eksaminerede, 53 f., 165.
- Skatteregisteret i Ottensen, ejendoms udslettelse af, 163.
- Skatterestancer, eftergivelse af, 7 f.
- Skolebyggeri, bevillinger til:
Oldenhütten, 318 f.
Spitzerdorf, 89.
- Skovfogedboligen i Gross-Flintbeck, salg af, 263.
- Skovfogeddistriktet i Lehnstedt, forvaltning af, 165.
- Skovning i Trittau forstdistrikt, ekstrordinær, 501.
- Skovriderboligen i Borstorf, reparation af, 198.
- Slesvig:
Forfatning for, 474, 476 f., 482 f., 485 f., 493.
Mølletvangens ophævelse, 455.
Møntvæsenets omordning i, 324, 354 f.
Patrimonialretten i, ophævelse af, 70 ff., 101.
- Sluseanlæg:
Altenhafen, 118.
Stecknitz, 117 f.
- Sognefogedboligen i Nortorf, deling af, 302.
- Sommerkoge i Ditmarsken, anlæggelse af, 516.
- Sophienkog, bevilling til udparcellering af, 42 f.
- Statsbudget for 1853/54, 221.
- Stempelloven, overtrædelse af, 599.
- Stænderforsamlingen for Holsten:
Commissarius for, 165.
Hjælp til trængende som følge af det slesvig-holstenske oprør, betænkning om, 397.
Indkaldelse af, 164.
Samlingens forlængelse, 364, 378.
Valg til, 162 ff.
Abning af, 300.
- Stænderforsamlingen for Slesvig:
Forretningssproget i, 169 f.
Virilstemme, valg af, 170 f.
- Sundhedskollegiet i Kiel, organisationen af, 43 f.
- Theologisk embedseksamen i Holsten, tilladelse til at indstille sig til, 445.
- »Thurmhaus« i Glückstadt, benyttelse af, 335.
- Toldbegunstigelser, ophævelse af, 21 f., 325 f.
- Torveforordning for Elmshorn, udstedelse af, 257.
- Travensalzer Saline, salg af, 190, 290.
- Tronfølgespørgsmålet, 144.
- Tvangslån, amortisering af kommunalt, 54, 301.
- Underofficerers udnævnelse til politibetjente, 114.
- Uniformering af:
Forst- og jagtetaten, 8 f.
- Universitetet (Kiel):
Akademiske grader, tildeling af, 11—15, 91 f., 115, 204, 330, 433, 576 f.
Budget for 1854/55, 563 f.
Køb af ejendom til, 529.
Medicinsk-kirurgisk hospital ved, oprettelse af, 618.
Optagelse af studerende ved, 114 f., 330, 444, 564 f.
Privatdocent ved, 10.
Theologisk eksamen ved, bevilling til at indstille sig til, 396 f.
- Vandmøllen i Neumühlen, reparation af, 189.
- Vejanlæg, bevilling til:
Eisingen hegn, 360.
Segeberg amt, 427 f.
- Ægteskabs indgåelse, bevilling til, 52 f., 255, 361, 443, 445, 558, 593.
- Æresoprejsning, 255, 515.
- Åger, straf for, 393.
- Scheel, A. W., justitsminister:**
Adoptionsbevillinger, 40, 123, 150, 200.
Afmønstringsgebyrer i København, regnskab over, 291, 293—97.
Afslag på benådning, 523.

- Amnesti for embedsmænd i Holsten, 182, 184, 186 ff.
- Anke, tilladelse til, 537.
- Arrest, fritagelse for, 536 f.
- Benådninger, 20 f., 40 f., 59, 84, 96, 105, 141, 235, 237, 252, 270 f., 282, 351, 368 f., 387, 400, 406 f., 420 f., 471 ff., 504, 519, 536.
- Bispestols-tiender, 254.
- Borgervæbningerne:
Ophævelse af, 329.
Tilsyn med, 200—03.
- Brahetrolleborg, baroniet:
Optagelse af lån i, 150, 288.
- Bygning i Roskilde, nedrivning af, 33.
- Bygningsbestemmelser for København, udkast til lov om, 436, 547.
- Bøndergods, bevilling til salg af, 76 f., 123, 210, 224 f., 236 f., 407.
- Charlottenlund skov, henlæggelse til offentlig lysthave, 358.
- Dommer- og skriverembedet, adskillelse af, 328.
- Dommerkorn, erstatning for, 84, 200.
- Domstolene, aflønning af embedsmænd under, 368, 536.
- Dyrtiden, foranstaltninger mod, 312 f.
- Dødsboet efter enkedronning Marie, påkendelse af retsspørgsmål i, 123.
- Dødsstraf:
Eftergivelse af, 30, 75 f., 109 ff., 369, 421, 472, 505.
Eksekvering af, 400, 472 f.
- Embedsmandskaution, fastsættelse af, 41.
- Fideicommiskapitaler, 50, 246.
- Frederiks hospital, kgl.:
Fastsættelse af takster på officiantgangen, 424 f.
- Frivillige i armeen, lov om, 122.
- Færøerne:
Arvelov for, 58.
Udvidelse af lovgivning til at gælde for, 96, 252, 306, 420.
Fæstegårdes overgang til selveje, 471.
- Gasanolæg, toldbegunstigelser ved indførsel af materialer til, 347.
- Gersdorffs fideicommis, det:
Optagelse af lån i, 387 f.
- Gyldensten, afdrag på prioritetsgæld i grevskabet, 351.
- Holsten:
Forfatning for, 248 f.
Kasseanvisninger, amortisering af, 268.
Telegrafledningen, straf for beskædigelse af, 359.
- Island:
Overretsassessor, aflønning af, 252 f.
Søn- og helligdages helligholdelse i, 52.
- Jurisdiktionsgrænser, omlægning af, 41 f., 150 f., 235, 327 f., 425 ff.
- Justitsministeriet, budget for, 259.
- Kassationsprotokol ved sessioner, 234 f.
- Kirkelandgilde, afløsning af, 236.
- Koleraepidemien, 126 ff., 130—36.
- Kongen:
Adresse til, 525 f.
- Kontrakter på køb og salg af fast ejendom, godkendelse af, 297 f.
- Købstadjord, salg af, 288 f.
- Landkrigstjenesten, udskrivning til, 75, 122, 350, 436.
- Lauenborg:
Forfatning for, 383.
- Ledreborg, grevskabet:
Administrationskommissionen for, medlem af, 471 f.
Afdrag på gæld i, 20.
- Lindencroneske fideicommis, det:
Afdrag på gæld i, 422.
- Lægevæsen, omorganisation af det militære, 192 ff., 196.
- Monarkiet, toldenhed for, 18.
- Mulker, nedsættelse af, 83 f., 504 f.
- Oprørsregeringen i Slesvig-Holsten:
Gyldigheden af engang tagne beslutninger af, 405.
- Pensionering af:
Eckersbergs døtre, 316.
Forstembedsmænd i Holsten, 415.

- Knuth, Minna v., 203.
 Øllgaard, Wilh., præst, 395.
 Ridderskab, det slesvig-holstenske, 218.
 Rigsmønt, lov om anvendelse af betegnelsen, 344 f.
 Roskilde adelige jomfrukloster, fundats for, 40 f.
 Råd-, ting- og arresthuse, opførelse af, 49 f.
 Sindssygehospitaller i:
 Sjælland m. fl. stifter, 84, 199 f.
 Slesvig:
 Forfatning for, 250, 474 f., 477 f., 483 f., 486—90, 459 ff.
 Jagtretten, afløsning af, 175.
 Jøders retsstilling i, forslag til lov om, 204 f.
 Mølletvangens ophævelse, 455.
 Patrimonialretten, ophævelse af, 102.
 Sparekasseindskud, fritagelse for arrest i, 84.
 Straffebestemmelser, ændring af, 536.
 Stænderforsamlingen i Slesvig:
 Forretningssproget i, 169.
 Kundgørelse for, udkast til kgl., 243.
 Virilstemme, valg af, 171.
 Støvringgård jomfrukloster, udvidelse af, 106 f.
 Svanenskjoldske fideicommiss, det:
 Gæld i, 421 f.
 Søkrigstjenesten, udskrivning til, 75, 122, 351, 436, 504.
 Telegrafindretninger, straf for beskadigelse af, 386. Se også: Holsten.
 Tiltale, bortfald af, 20 f., 76, 123, 470 f.
 Toldbegünstigelser, ophævelse af, 325.
 Tronfølgespørgsmålet, 146.
 Tyendelov, udkast til, 259 ff.
 Underholdspenge for arrestanter, forhøjelse af, 76.
 Universitetet (Kiel):
 Akademiske grader, tildeling af, 13.
 Vallø stift, udvidelse af, 106.
 Vemmetofte adelige jomfrukloster, ændring i fundatsen, 58 f.
 Vestindien:
 Værnepligt, lov om, 351, 436.
 Ægteskabs indgåelse, bevilling til, 105, 111, 150, 203, 235.
 Ægteskabs opløsning, bevilling til, 235.
 Æresoprejsning, 20.
 Åger, straf for, 314, 388 ff.
 Spønneck, W. C. E., finansminister:
 Afmønstringsgebyrer i København, regnskab over, 291—95.
 Amaliegade nr. 113, salg af, 31 f.
 Apanager:
 Prins Christian, 208 f., 221, 245, 406.
 Arvefæstehus, afhændelse af, 111 f.
 Bernstorffske palæ, bortleje af, 251.
 Bevillinger ad mandatum, tilladelse til at udfærdige, 112.
 Bevillingslov, udstedelse af foreløbig, 38 f.
 Bygningsafgift, fritagelse for, 109.
 Bøgestrømmens oprensning, bevilling til, 286 f.
 Charlottenlund, bortsalg af parceller ved, 73 f.
 Christiansminde, fornyelse af forpagtingen af, 207.
 Dokanlæg på Nyholm, lov om, 420.
 Domæneejendomme, salg af, 367.
 Dyrtiden, foranstaltninger mod, 311 f.
 Dyrtidstillæg til embedsmænd og betjente, lov om, 319 ff., 419.
 Dødsstraf:
 Eksekvering af, 110.
 Embedsmænds afskedigelse som følge af deres politiske optræden, 567.
 Erstatning for tab af embedsindtægt som følge af det slesvig-holstenske oprør, 347—50.
 Finanslove:
 Finansloven for 1853/54, 83, 159, 269.
 Finansloven for 1854/55, 269 f., 276, 286 f., 548 f.
 Midlertidig finanslov f. 1853/54, 111.
 Finansministeriet, budget for 1854/55, 283 f.
 Forbundsfæstninger, bevilling til, 28.

- Forskud på gave, pension m. m., lov om, 73, 159, 419, 555.
- Frederik VI's palæ, afbenyttelse af, 299.
- Frederiksgave hovedgård, salg af, 418 f., 567.
- Frederikshavn havn, uddybning af, 286 f.
- Frederiks hospital, kgl.:
Fastsættelse af takster på officiantgangen, 425.
- Færøerne:
Handelstakst for, 540.
Udvidelse af lovgivning til at gælde for, 96.
- Gasanlæg, toldbegunstigelse ved indførsel af materialer til, 19, 346 f., 419.
- Gæld, afkortning af, 112.
- Hofbetjente hos enkedronning Marie, pensionering af, 73.
- Hofcharger, udfærdigelse af bestallinger for, 6.
- Holsten:
Bestallinger for advokater, konfirmation af, 47.
Brænderiskat, indførelse af, 30 f., 568.
Brænderiskattens udvidelse til dele af Lübeck og Hamborg, 207.
Grænsetolddistriktet, kontrolregler for, 569.
Indførelsestold for kornvarer m. m., ophævelsen af, 269.
Kassebeviser, amortisering af udstedte, 268, 556.
Laste- og fyrpenge, tilbagebetaling af, 269.
Møntvæsenet, omordning af, 323 f., 352 f., 355 f., 362.
Postforsendelser, lov om, 82 f., 96, 305, 611.
Postvæsenet for, budget for, 39 f.
Retsmedicinske forretninger, forordning vedr., 212.
Skibsmærker, indbrænding af, 207 f.
Telegrafledningen, straf for beskædigelse af, 358 f.
Toldkontrol, patent vedr., 22 f.
Toldlove for, diverse, 569.
- Holsten:
Ugevognsbefordring, reglement for, 224.
- Hovedlandeveje i Nørrejylland, 532.
- Indenrigsministeriet, budget for 1854/55, 276 f.
- Indfødsret, lov om, 440.
- Indførselstold:
Afkortning af indførselstold på varer fra fremmede verdensdele, 303 ff., 469.
Ophævelse af, 522.
- Island:
Overretsassessor, aflønning af, 252.
Skibsfart og handel på, lov om, 461.
- Jernbaneanlæg i:
Nørrejylland, 103, 159.
Sjælland, 60.
- Jysk toldgrænse, ophævelse af, 49.
- Jægerspris m. m., afhændelse af, 469.
- Klasselotteriet, plan for, 267.
- Koleraepidemien, 129 ff., 135.
- Kongelige theater, nedsættelse af kommission vedr. det, 62 f.
- Kongen:
Adresse til, 524.
- Kreditbeviser, indkaldelse af rentebærende, 333.
- Krigsministeriet, budget for 1854/55, 277, 279 f., 548 f.
- Landkrigstjenesten, udskrivning til, 18.
- Lastepenge, tarif for, 469.
- Lauenborg (hertugdømmet):
Budget for, 24 f.
Bygningsarbejder, bevilling til, 156 f.
Forfatning for, 378 f., 380 f., 383 f., 402.
Postvæsenet, budget for, 40.
Postforsendelser, lov om, 82 f., 96.
- Legatafgift, fritagelse for, 149.
- Livrente-Societetet af 1775, overtagelse af, 245 f.
- Marineministeriet, budget for, 284 f.
- Monarkiet, Toldenhed for, 18 f., 73, 112, 567 f.

- Oprørsregeringen i Slesvig-Holsten:
Gyldigheden af engang tagne beslutninger af, 404.
- Overappellationsretten i Kiel:
Indskrænkning af dens kompetence, 257.
- Overlevelsereinter, udbetaling af, 518 f.
- Palæet i Amaliegade, reparation af, 299.
- Pensionering af:
Eckersbergs døtre, 315 f.
Enkedronning Mariæs hofbetjente, 245, 366.
Forstembedsmænd i Holsten, 412 f., 416.
Øllgaard, Wilh., præst, 394 f.
- Portofrihed, lov om, 251, 347.
- Ridderskab, det slesvig-holstenske, 218 f.
- Rigsdagen:
Forelæggelse af ekstraordinære militærbevillinger for, 510 ff., 533 ff.
Samlingens forlængelse, 357.
Åbning af, 274 f.
- Rigmønt, lov om anvendelse af betegnelsen, 342 ff., 353, 355 f., 469 f.
- Rosenborg slot, den kronologiske samling på, 614.
- Rustningsforanstaltninger i forbindelse med Krimkrigen, 89, 104 f., 464—69, 509—13, 543 ff., 551 f.
- Sammenlægning af jord, bevilling til, 75.
- Selvejendoms indførelse på statens bøndergods, lov om, 19.
- Skillemønt, modtagelse af fremmed, 605 f.
- Skindergade nr. 8—9, salg af, 584 f.
- Skolekasser for Frederiksborg m. fl. distrikter, administrationen af, 32.
- Slesvig:
Brænderiskat, indførelse af, 49, 567.
Civilsagers behandling i, 240 f.
Forfatning for, 474 f., 481 f., 487, 494 f.
Indførelstold for kornvarer m. m., ophævelse af, 251.
Jagtretten, afløsning af, 175.
Laste- og fyrrpenge, tilbagebetaling af, 251.
- Møntvæsenets omordning i, 323 f., 352 f., 355 f., 367.
- Patrimonialretten i, ophævelse af, 101.
- Postvæsenet i, 39, 96, 305, 611.
- Samfærdnelsen med Holsten, patent vedr., 31.
- Tariffer og takster, ny beregning af, 158.
- Testamentariske dispositioners rets-gyldighed, 242.
- Ugevognsbefordring, reglement for, 224.
- Sluseanlæg ved Stecknitz, udgifter ved, 118.
- Statsbudget for 1853/54, 221 ff.
- Statsgælden, lov om, 245, 386.
- Statsregnskabet for 1852/53, beretning om, 288.
- Statstelegrafens Helsingør-Hamburg, 223 f.
- Stemplet papir, fritagelse for brug af, 19, 57, 140 f., 179, 235, 366 f., 406, 470, 533, 594.
- Stænderforsamlingen i Slesvig:
Forretningssproget i, 167 ff.
Virilstemme, valg af, 171 f.
- Søofficerer, tillægspension til, 431 f.
- Tillægsbevillingslove:
Tillægsbevillingsloven for 1851/52, 73.
Tillægsbevillingsloven for 1853/54, 332 f., 386, 567.
- Toldbegunstigelser, ophævelse af, 21 f., 324 ff., 569.
- Toldforordningen af 1.5.1838, ændring af, 251.
- Toldforvalterboligen i Frederiksstad, bortsalg af, 73.
- Toldfrihed, ophævelse af bevilling til, 96.
- Toldkammerbygning i Haderslev, opførelse af, 95.
- Toldkontor i Sande, oprettelse af, 82.
- Toldsats, fastsættelse af, 74.
- Toldsteder i Slesvig, nedlæggelse af, 568.
- Toldstederne i Klein-Wesenberg, forening af, 326.
- Tronfølgespørgsmålet, 148 f.

- Tyendelov, udkast til, 261.
 Universitetet (Kiel):
 Akademiske grader, tildeling af, 14.
 Vejafgifter, erstatning for ulovligt udbetalte, 74 f.
 Vestindien:
 Afgift af heste og både, anordning om, 233.
 Afhændelse af, 75.
 Dampskibsfarten på, lettelser i, 81.
 Diæter på militærtjenesterejser i, 57 f.
 Erstatning til slaveejere, lovforslag om, 73, 141.
 Forbryderes udlevering, konvention om, 234.
 Forholdet mellem ejendomsbesiddere og arbejdere, anordning ang., 233 f.
 Hærorganisation i, ændring af, 81 f.
 Kolonialrådet i, udnævnelse af medlem til, 232 f.
 Kolonialrådets betænkninger, resolution på, 234 f.
 Landskolerne på, reglement for, 233.
 Næringsdrift, anordning om, 223.
 Pressens brug, udvidelse af lov om, 234.
 Skolevæsenet på landet, bidrag til, 58.
 Strafs udståelse på, 326 f.
 Tillægsbevilling for, lov om, 159.
 Uroligheder på Tortola, indberetning om, 232.
 Ægteskabs indgåelse, lov om, 234.
 Vognmandstakst, fastsættelse af, 366.
 Øresundstold, tilbagebetaling af erlagt, 95.
 Åger, straf for, 392 f.
- Tillisch, F. F., indenrigsminister:
 Fæstegårdes overgang til selveje, 588.
 Grønland, minedrift på, 619 f.
 Holsten:
 Forfatning for, 606.
 Island:
 Besøjlingsforholdene på, ændring i, 603.
 Skibsfyr, anvendelse af farvede, 603 f.
- Vor Frelsers kirke, reparation af tårn, 593.
 Vægtlodder, nye regler for, 602 f.
- Ørsted, A. S., premier-, indenrigs-, kultus- og fungerende justitsminister:
 Aflevering af kort og tegninger til Norge, 246.
 Afmønstringsgebyrer i København, regnskab over, 295.
 Afslag på benådning, 573.
 Altona:
 Observatoriet i, nyordning af, 23.
 Amnesti for embedsmænd i Holsten, 181 ff., 185, 187 f.
 Benådnings, 572 f., 589 f., 591 f., 595 f., 615.
 Bevillingslov, udstedelse af foreløbig, 39.
 Bispeembede, besættelse af, 561.
 Biveje, jords afgivelse til, 78, 180.
 Borgervæbningerne:
 Understøttelser til medlemmer af, 596.
 Bredfælgede hjul, indførelse af, 78, 180.
 Bøgestrømmens oprensning, bevilling til, 287.
 Charlottenlund skov, henlæggelse til offentlig lysthave, 358.
 Christiansson, Chr., fhv. land- og byfoged, udnævnelse til embedsmand, 424.
 Distrikts- og foderheste, fortegnelse over, 78, 180.
 Dommer- og skriverembedet, adskillelse af, 328.
 Domstolsprøvelse af fordringer mod kollegierne, fortolkning af bestemmelser om, 507.
 Dyrtiden, foranstaltninger mod, 306—10, 357 f.
 Dødsstraf:
 Eftergivelse af, 572, 594 f.
 Eksekvering af, 110.
 Embedsbolig, lån til forbedring af, 237 f.
 Embedsmænds afskedigelse som følge af deres politiske optræden, 565 f., 570.
 Eneretsbevillinger, 526, 563.

- Epistelperikoperne, tilladelse til at prædike over, 588 f.
- Fattigkapitaler, restitution af, 225 f.
- Finanslove:
- Finansloven for 1854/55, 275 f.
- Forbundsføstninger, bevilling til, 29.
- Forordningen af 26.3. 1845, ændring af, 611.
- Frederik VI's palæ, afbenyttelse af, 298, 300.
- Frikørsler, godtgørelse for, 78, 225.
- Fyrvæsenet på Skagen, udlægning af jord til, 401.
- Færøerne:
- Amtmandseembedet på, afhændelse af jord tilhørende, 563.
- Handelstakst for, 539 f.
- Jagtlov for, 314, 505.
- Lagtinget, 78, 289, 563.
- Skole- og undervisningsvæsenet på, lov om, 289, 527.
- Fæstegårdes overgang til selveje, 246 f., 262, 316 f., 345 f., 376 f., 401, 422 f., 436 ff., 498 f., 570 f., 587—90, 597 f., 611, 615.
- Fæstejord, bevilling til ikke at bortfæste, 97, 211, 408.
- Gisselfeld kloster, bortlejning af gård tilhørende, 314.
- Grundlov for kongeriget, udkast til ny, 124 f.
- Guldborgland, baroniet:
- Lån i, 573 f.
- Hofcharger, udfærdigelse af bestallinger for, 5.
- Holsten:
- Forfatning for, 248.
- Kasseanvisninger, amortisering af, 268 f.
- Møntvæsenets omordning i, 324, 352—55.
- Hovedlandeveje i Nørrejylland, anlæg af, 78, 180, 342, 531 f.
- Hvedebrødsbagere i Kolding, forøgelse af antallet af, 562.
- Højesteret:
- Lokaler for, 298.
- Inddæmning af Nissum fjord, 514.
- Indenrigsministeriet, budget for 1854/55, 276.
- Indfødsret, lov om, 439 f.
- Indførselstold på varer fra fremmede verdensdele, afkortning af, 303 f.
- Indløsningssum af præstegårde:
- Vejlø, 377.
- Ølsted, 161.
- Island:
- Altingsmænd, udnævnelse af kongevalgte, 4 f.
- Betænkninger fra altinget, svar på, 52.
- Commissarius for altinget, udnævnelse af, 4 f.
- Laksefiskeri, bortsalg af, 35 f.
- Matrikel, forslag til ny, 51.
- Skibsfart og handel i, lovforslag om, 78, 460 f., 473 f., 563.
- Søn- og helligdages helligholdelse i, 52.
- Udførsel af heste fra, 23.
- Jernbaneanlæg i:
- Sjælland, 60, 180.
- Jurisdiktionsgrænser, omlægning af, 427.
- Kirkekommission, nedsættelse af, 374 ff.
- Koleraepidemien, 128 ff., 135 f.
- Kommunalskatter i København, opkrævning af, 407 f.
- Kommunegrænse, omlægning af, 107.
- Konditorier, bevilling til, 89.
- Kongelige theater, nedsættelse af kommission vedr. det, 62.
- Kongen:
- Adresser til, 523 f., 547, 569 f.
- Kornvarer og brød, lov om handel med, 562 f.
- Krigsministeriet, budget for 1854/55, 281.
- Kultusministeriet, budget for, 253, 262.
- København:
- Vand- og gasanlæg, lovudkast om, 97, 180.
- Købstad, indlemmelse i, 51.
- Købstadjord, udskiftning af, 60 ff.
- Landevejsbomme, nedlæggelse af, 561.

- Lauenborg:
 Forfatning for, 381 ff., 402 f.
 Lægevæsen, omorganisation af det militære, 197, 199.
 Madvig, professor, lån til, 352.
 Misbilligelse af C. F. Wegener, 446 f.
 Monarkiet, toldenhed for, 19.
 Mulkter, nedsættelse af, 137.
 Mæglerartikler for Køge, udkast til, 322.
 Nationalbanken:
 Forslag om forøgelse af seddelmassen, 571 f.
 Oprørsregeringen i Slesvig-Holsten:
 Gyldigheden af engang tagne beslutninger af, 405.
 Overappellationsretten i Kiel:
 Kompetence for, fastsættelse af, 257.
 Palæet i Amaliegade, reparation af, 298, 300.
 Pensionering af:
 Eckersbergs døtre, 315 f.
 Forstembedsmænd i Holsten, 413 f.
 Rosendahl, T. E., rektor, 78, 161.
 Øllgaard, Wilh., præst, 394 f.
 Præstegården i Frederikshavn, salg af, 513 f.
 Realskole i Århus, nedlæggelse af, 154 f.
 Redningsvæsenet, lov om, 342, 505.
 Restancer, eftergivelse af, 562.
 Reykjavik, børneskole i, 51.
 Ridderskab, det slesvig-holstenske, 216 f.
 Rigsdagen:
 Afslutning på, 126, 539.
 Indkaldelse af, 50, 225.
 Samlingens forlængelse, 357.
 Abning af, 60, 77, 272 f., 285.
 Rigsmønt, lov om anvendelse af betegnelsen, 342 ff., 352—56.
 Rosenborg slot, den kronologiske samling på, 613 f.
 Rustningsforanstaltninger i forbindelse med Krimkrigen, 552.
 Salmebogsrevision, forslag om, 597.
 Salt- og kulmålere, ophævelse af de autoriserede, 561.
- Samsø:
 Fattig- og skolevæsenets bestyrelse på, 408 f.
 Seminarister, bevilling til ligestilling med eksaminerede, 439.
 Silkeborg:
 Bestyrelsen af, regulativ for, 78.
 Bortsalg af eng- og markjorder tilhørende, 33 ff.
 Sjællands stifts gejstlige hjælpeenkasse, fundats for, 254.
 Slesvig:
 Balslevs katekismus, indførelse af, 336.
 Civilsagers behandling i, 241.
 Forfatning for, 474 ff., 478, 480 f., 485 f., 491 ff., 497.
 Jagtretten, afløsning af, 173 ff.
 Jøders retsstilling i, lov om, 204 f.
 Kriminalsagers behandling i, 453 f.
 Matrikel, udarbejdelse af ny, 245.
 Møntvæsenets omordning i, 324, 352—55.
 Patrimonialretten i, ophævelse af, 71, 102.
 Testamentariske dispositioners rets-gyldighed, 242, 450 f.
 Ægteskabsløfters retsvirkninger, forordning om, 232.
 Sogneforstanderskabers valg, lov om, 226.
 Sognekald, oprettelse af nyt, 51 f.
 Sorø akademi:
 Afhændelse af grund tilhørende, 409.
 Stænderforsamlingen i Slesvig:
 Forretningssproget i, 168 f.
 Virilstemme, valg af, 171 f.
 Ting- og arresthuse, opførelse af, 590 ff.
 Tingsteder i Arnæs syssel, oprettelse af nye, 50 f.
 Toldbegunstigelser, ophævelse af, 324 f.
 Tronfølgespørgsmålet, 77 f., 141—44, 151 f.
 Tyendelov, udkast til, 259 ff.
 Udmønstringsgebyrernes bortfald, 589.

Ugedagsgudstjeneste i København,
bortfald af, 423 f.
Universitetet (Kiel):
 Akademiske grader, tildeling af, 13, 15.
Universitetet (København):
 Akademiske grader ved, 585.
 Embedseksamen ved, bevilling til at
 indstille sig til, 63 f.
 Indbydelsesskrifts affattelse på dansk,
 tilladelse til, 238, 615.
 Konkurrence om lektorat, forslag om,
 377.
 Prisopgaver, nye regler for
 akademiske, 63.

Præliminæreksamen ved, fritagelse
for, 262, 409.
Valgbestyrelse, fung. formand for, 79.
Vemmetofte adelige jomfrukloster:
 Fattigvæsenets bestyrelse på, 408.
Vestindien:
 Løsgænger i, anordning om, 179.
Vor Frelsers kirkes orgel, reparation af,
 322
Ægteskabs indgåelse, bevilling til, 592,
 595 f.
Æresoprejsning, 596.
Åger, straf for, 314, 388, 390—93.
Ålborg slot, bortsalg af, 35.